KÜRT SOLU tartışıyor

2000'li YILLARDA MARKSİZMİN KÜRDÎ PROGRAMI NE OLMALI?

KİTAP DİZİSİ
Newroz
GÜN YAYINCILIK

www.arsivakurdi.org

KÜRT SOLU tartışıyor

2000'li YILLARDA MARKSİZMİN KÜRDÎ PROGRAMI NE OLMALI?

DERLEYEN: ALİ KOYUN

GÜN YAYINCILIK

www.arsivakurdi.org

● BİRİNCİ BASKI: MAYIS 1998

● BASKI: SEL MAT[illegible]

● GÜN YAYINCILIK

ADRES: SIRASELVİLER CAD.

BİLLURCU SOK. NO: 32/2

TAKSİM - İSTANBUL

Tel: (0212) 249 65 17

Fax: (0212) 249 65 32

www.arsivakurdi.org

İÇİNDEKİLER

Parti programında ana temaya dair
Şiyar Alişer 7

Program üzerine öneriler
Mustafa Ateş 30

Reel sosyalizm irdelenmeli
Rojan Barut 36

21. yüzyıl ve sosyalistlerin perspektifleri
S. Çiftyürek 42

Tarih sahnesinde dramatik bir oyun
Ziver Direngen 100

Programlarımızda yenilenmesi (aşılması) gerekenler
Serkan İnan 112

İdeolojik-politik çürüme aşılmadan yeniden yapılanma sağlanamaz
İnan Kaspar 128

Marksizmin Kürdî zemini üzerine notlar
Z. Abidin Kızılyaprak 213

Dünya, ülkemiz salt ulusalcılar ve ülkemiz Komünist Partisi
Sadık Kolusarı 221

Reel sosyalizmin 20. yüzyılın sonunda yaşadığı bunalım
Mahmut Kovan 259

Sınıf partisi fikri
Ali Koyun 270

Programatik yönelimler için düşünceler
Fehmi Soner 288

Politik olarak netleşmek gerek
Mehmet Şahin 333

Eleştiri ve öneriler
Çakûta Waştîre 336

Ayrı örgütlenme, ayrı mücadele
Adil Zozanî 350

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurdi.org

ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap, esas olarak Kürt Marksistlerinin 2000'li yılları hangi programatik yaklaşımla karşılayacaklarını tartışan bir kitaptır. Konuya ilişkin farklı görüşler, bir ana eksen etrafında, makaleler halinde sunulmakta ve kitap, böyle bir çalışma için kaleme alınmış bu makalelerin toplamından oluşmaktadır.

Soy isimlerinin alfabetik sırasıyla yer verdiğimiz yazı sahipleri çok geniş bir yelpazeden, çok değişik kalkış noktalarından oluşan kimseler değildir; deyim yerindeyse, 'birlikte yürüyenler'in, yürürken tartışmaları söz konusudur. Bu yönüyle, besbelli ki, Kürt solunun her rengini içeren bir araştırma/tartışma değil, 'Kuzey Mezopotamya'da komünist duruşu savunanların düşünce yoğunlaşması söz konusudur. Bu, bir ana eksenden çok fazla savrulmuş, bu yönüyle de işlevsel olmayabilecek bir tartışmanın yerine özellikle tercih edilmiştir.

Konunun bir tek kitapla sınırlandırılabilecek ya da kitap kapsamındaki imza sahipleriyle bitirilebilecek bir konu olmadığı açıktır. İşlevsel bir başlangıç olarak tanımlayabileceğimiz bu derlemenin konusu, elbette ki 2000'li yıllara doğru hep gündemde olacaktır. Bu yönüyle, kitabın yayımı tartışmanın/düşünce üretmenin bitimi değil, başlangıcı sayılmalıdır. Belki ihtiyaca ve eldeki verilere göre, aynı konu etrafında yeni kitaplar da gündeme gelebilecektir.

Kürt solunun her rengini kapsama iddiasında olmamasına rağmen kitap başlığını "Kürt solu tartışıyor" şeklinde belirlememiz, yadırganmamalı. Yadırganmamalı, çünkü (ve ne yazık ki) Kürt toplumunun bugünkü siyasal atmosferinde sorunu/sorunları soldan irdeleyenler hemen hemen yalnızca komünistlerdir...

www.arsivakurdi.org

Parti programında ana temaya dair

ŞİYAR ALİŞER

Dünyayı rasyonel olarak değiştirmeye uğraşanlar, ön koşul olarak onun nesnelliğini kavramak ve tanımlamak zorundadırlar. Kavramaya çalışma hükmünü harekete geçirmeden değiştirme hükmünü harekete geçirmek güdük ve nafile bir çabadır.

Genellikle bu tür serzenişlerde bulunanlar gerçekliğin kendilerine ta baştan beri alaycı bir biçimde gülümsediğini bile farkedemezler ama bir noktadan sonra tarihsel gerçekliğin şiddetli kotadını beyinlerine zonklarcasına yerler.

Tersinden dünyayı belli bir anlama süreci içinde kavrayışını sistemleştiren, genel bir formel mantığı örmüş olanlar, eğer pratiğini öremezlerse oluşturulan teori 'kerameti kendinden menkul', kendileri ise ütopyacılığın Fourier cinsinden başkaca bir şey olamazlar. Bu bağlamda Marx'ın 'aslolan dünyayı değiştirmektir' vurgusu temel şiar alınmalıdır. Engels'in ise "Genel olarak bir partinin resmi programının, o partinin hareketlerinden çok daha az önemli olduğu doğrudur. Ama yeni bir program herkesin gözü önünde yükseklere çekilen bir bayrak gibidir. Ve herkes parti hakkında kararını buna göre verir" belirlemesi rehber görülmelidir.

Bu iki temel vurguyu bir üçüncü vurguyla beslemek gerekirse

Lenin'in, orta yolculara dair tanımlamasıdır. "Bir oportünist tabiatı gereği her zaman açık ve kararlı bir tavrı takınmaktan kaçınacaktır; her zaman ortayolu arayacaktır. İki karşı bakış açısı arasında yılan gibi kıvrılacak ve ikisiyle de uyuşmaya çalışacak ve ufak-tefek değişikliklerle, masum ve saygılı önerilerle vb. varolan görüş ayrılıklarını azaltacaktır."

ULUSLARARASI SERMAYE VE ULUSLARARASI İŞÇİ SINIFI

Sosyalist blokun dağılmasıyla birlikte iki kutuplu olan dünya, kapitalist sistem lehine tek kutuplu sürece girmiş fakat kapitalizmin eşitsiz gelişim ve kâr için kâr yasaları, emperyalist ülkeler arasında bloklaşmayı açığa çıkarmış ve emperyalist-kapitalist dünya kendi içinde çok kutuplu hale dönmüştür. Sosyalist blokun dağılmasıyla beraber sermayenin on yıllardan beri giremediği devasa pazarlar emperyalist tekeller arasında kapışmayı gündeme getirmiştir. Bu kapışma, dünyanın yeniden paylaşım sorununda başgösteren anlaşmazlıklar şeklinde açığa vuruyor. Dünya kamuoyu önünde ise bu hadise yeniden dünyanın düzeni şeklinde lanse ediliyor. Emperyalist-kapitalist dünyanın kendi bünyesindeki çok kutupluluğun üç merkezde yoğunlaştığı (ABD, AB, Japonya) bu merkezlerin dışında ise giderek büyüme gösteren yeni merkezlerin (MERCOSUR, ANT, CARICOM) kutupluluğu derinleştiriyor. Sermayenin ulusal ekonomilerin (pazarların) aşan bir noktada tezahürü temerküzü, uluslararası tekellerin oluşumu ve uluslarüstü bir karekter kazanması ulus-devlet olgusunun tarihsel misyonunun sonuna geldiğinin nesnel göstergesi, oluşturulan yapı kurumları ise bu sonun nesnel habercisidirler. Ulus-devlet olgusunda varlık nedeni ortadan kalkmaya yüz tutan devlet olgusu değildir. Bu olgu, kapitalist (hatta bütün sınıflı toplumlarda) sistemin temel karekteristiklerinden biridir. Ve ancak kapitalist toplumla birlikte biçim olarak ortadan kaldırılması zorunlu olan bir realitedir.

Bu süreçte devletin karakteri (baskıcı ve militer) emperyalist tekellerin uluslararası çıkarları gereği daha da derinleşiyor. AB Güvenlik Konseyi, AB Polisi, NATO, Uzakdoğu'da Japonya öncülüğünde savunma paktları vb. bunun en açık kanıtlarıdır. Ülkeler ölçeğindeki devlet aygıtları ise uluslararası ölçekteki aygıtların yerel uzantısı konumundadırlar. Ulus olgusu tarihsel süreç içinde yoğrulmuş etiksel argümanlarını korumakla birlikte, küreselleşmenin sonucu olarak uluslararası bir kültür biçimlenişine doğru hızla bir evrim göstermektedir. Genel kaide böyle bir seyir izlemekle birlikte, bu seyirden uzak olanlarda var. Hatta kapitalizmin küreselleşmesinin temeli olan ekonomik entegrasyon manyetiği dışında kalan ülkeler (Etiopya, Ruanda, Somali) sözkonusu. Pazar anlamında ulus kavramı artık miladını doldurmuş uluslarüstü tekellerin herhangi bir yerel ayağından başka şey değildir. Çevre ülkelerde (geri kalmış ülkeler) dahi giderek artan oranlı bir yayılma göstermektedir. Sermayenin serbest dolaşımıyla birlikte emeğin serbest dolaşımının da (sömürme biçimi olarak) zorlayan süreci dayatıyor. "Durmadan yeni sürüm pazarları edinme gerekşinimi ile itilen burjuvazi, yeryüzünün tümünü istila ediyor. Dünya pazarlarını sömürmek için burjuvazi, bütün ülkelerin üretim ve tüketimine kozmopolitik bir karekter vermektedir.

Sanayi yi ulusal temelinden yoksun bırakması, tutucuların mutsuzluğu olmuştur. Eski ulusal sanayiler yıkıldı ve her gün yıkılıyor. Bunların yerini, kuruluşları bütün uygar uluslar bir ölüm kalım sorunu durumuna gelen yeni sanayiler alıyor; bu yeni sanayiler artık ülke içerisinde üretilen hammaddeleri değil, en uzak yerlerden gelen hammaddeleri kullanıyorlar ve ürünleri de yalnızca ülke içinde değil tüm dünyada tüketiliyor.

Eskiden ulusal ürünler tarafından karşılanabilen gereksinimler yerine, artık karşılanması uzak ülkelerin ve iklimlerin ürünlerini gerektiren yeni gereksinimler doğuyor. Eski yöresel ve ulusal yalıtıklık ve kendi kendine yeterlilik yerine, her yönde ilişkilerin ulusların birbirine evrensel bağımlılığı görülüyor ve maddi

üretim için doğru olan manevi üretim için daha az doğru değildir. Ayrı ayrı ulusların entellektüel eserleri ortak servet haline geliyor. Ulusal tek yönlülük ve dar görüşlülük gün geçtikçe daha da olanaksızlaşıyor..."

Marx'ın Komünist Manifesto'daki bu tespiti, şimdiki süreci gayet net ve açıkça ifadelendiriyor.

Sanayi ve teknolojinin ulusal temelinde uluslarüstü bir temele dayanması, ulusal pazarların yerini dünya pazarının alması emeğin sömürülmesini küresel bir karektere büründürürken, küresel sömürü ve işbölümünden kaynaklı olarak, emeğin küresel örgütlenmesinin zeminlerini de düne göre daha fazla olgunlaştırmıştır. Dünya işçi sınıfının enternasyonal savaşı emperyalist-kapitalist sistemleri devirmenin temel kaldıracı durumundadır. Bu süreçten sonra herhangi bir ülkede işçi sınıfının sermayeye karşı savaşımı salt o ülke kapitalistlerini çıkarlarını tehdit etmiyor, emperyalist tekellerin çıkarlarına da darbeyi ifade ediyor. Açıktır ki; bu durumda emperyalist tekelle yerel tekelin işçi sınıfı mücadelesini boğma yöntemi ortak olacaktır.

Tekelleşmiş sermaye birinci ve ikinci büyük emperyalist paylaşım savaşlarının akıbetini ve sanayi teknolojisinin muazzam gelişmişliği gözönünde bulundurularak, bir üçüncü paylaşım savaşına tarihteki biçimleriyle girmeyecektir. Çünkü sistemlerinin sonu olacağını görülüyor. Emperyalist merkezler, aralarındaki çıkar kavgalarını çevre ülkelere taşıyarak ve bu ülkelerde sıcak savaş ortamları yaratarak, geri kalmış ülkelerdeki halkları çıkarları uğruna yaşam haklarını tehdit ediyor ve birbirine kırdırıyor. Emperyalistler Kafkaslar'ı, Ortadoğu'yu, yoksul Afrika ülkelerini, Latin Amerika ülkelerini, Uzakdoğu'yu adeta kendi aralarındaki savaş alanları olarak görüyorlar.

Bundan dolayıdır ki; günümüzün en öne çıkmış sloganı anti-emperyalizm olmalıdır. Bu sloganın ete-kemiğe büründürülmüş ifadesi ise; dünya proletaryasının politik kurmaylarının III. Enternasyonal'in mirasını ve temel yaklaşımlarını sahiplenerek, günümüzün Komünist Enternasyonali'ni örnek olmalıdır. Bir başka

adım olarak da Komünist Gençlik Enternasyonali'nin örgütlenmesidir.

ÜLKEMİZDE GENEL DURUM

Düne göre Ülkemizde bir dizi değişiklik olmakla birlikte, genel çerçevesiyle değişikliğe uğramayan/uğratılmayan yönler de vardır. Bu iki yön, kendi bütünselliğinde leh ve alehte sonuçlar doğurmuştur. Değişikliğin ve değişmezliğin iki dinamiği vardır. Biri emperyalizm bağlantılı T.C kapitalizmi, diğeri Kürtler'in ulusal özgürlük talebinin içselleştiği ulusal hareketir. T.C kapitalizmi cephesinden; Kürt halkına yönelik baskı ve asimilasyon politikalarını değiştirmemiş ve değiştirmemeyi giderek derinleştirmiştir. Değişmeyen, derinleşen topyekün saldırı politikası milyonlarca Kürdün göçetmesine neden olmuş bu ise demografiksel değişimi beraberinde getirmiştir. Ülkenin ilhak statüsü bugünkü panoramasıyla daha da örtüştürülebilecek bir tanımlama pozisyonundadır. T.C kapitalizmi bu statüyü de değiştirmemede diretiyor ve derinleştiriyor; tekelci sermayenin giderek düne göre Ülkemize daha fazla yatırım yapması, militarizmi Kuzeyin sınırlarını aşacak düzeyde yığması, sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulamalarıyla kültürel öğeleri tırpanlaması bunun en açık kanıtıdır. (Armutla ayvayı birbirine karıştıranlar, ayva reçeline armut veya armut reçeline ayva reçeli diyeceklerdir. Bu tür kişiler olguya biçimsel ve toptancı bakarlar. Sorunun nesnelliğine inemezler. Önermeleri; "ikisi de sarıdır, ikisi de meyvadır" biçiminde ele alırlar. Ama artık gerçek onların suratına değil, beyinlerine şiddetli vuruşu yapacak noktaya geldi. Çünkü sabır taştı.)

Ulusal hareket, Kürt halkının yüzyıllardır süren bağımsızlık savaşımının bölgesel çaplı isyanlarını aşan, ulusal satha yayılan bir değişimi arkaladı. Kürt halkının ulusal taleplerini bünyesinde topladı. Dünya kamuoyunda ve siyaset sahnesinde Kürtlerin ulusal varlığının kabülünü dayattı ve uluslararası bir sorun sürecine dahil etti. Ülkemizde kır gerillası tarihsel misyonunun sınırlarına

dayanmıştır. Bu da Ulusal hareketin tarihsel misyonunun sınırlarını belirlemede tayin edici bir durumdur.

Ülkemizde her iki dinamiğin (Ulusal hareket ve T.C kapitalizminin) bir sonucu olarak nüfus belli başlı kent merkezlerinde yoğunlaşıyor. Metropol (batı) kentlere göç eden Kürt kitlesi metropolün varoş ayağını oluşturuyor ve emek-sermaye çelişkisi ile yüzyüzedir. Ulusal hareket bu demografik ve toplumsal değişim koşullarını kucaklayabilecek program olarak kapasite ve karekterde değildir. Çünkü temel anlayışı değişmemiştir. Ülkemizde ulusal burjuvazi, ulusa ihanet sürecini derinleştiriyor, Türk burjuvazisiyle el ele iki ülke işçi sınıfını sömürmeye devam ediyor. O halde Türk ve Kürt proletaryasını ortak düşmana karşı ortak mücadele sloganı değişmemiş, derinleşmiştir.

Bugüne kadar Ülkemizde gidişatın belirleyicilerinden biri olan T.C kapitalizmi Kürt halkını sindirememiş ve tarihin tekerleğini geriye döndürememiştir. Ulusal hareket ise Ülkemiz toplumunu kurtuluşa götürecek politik, pratik ve örgütsel argümanlardan yoksundur. Artık Ülkemizin nesnelliğinde üçüncü bir dinamik olarak tarihsel misyonu yerine getirecek, proletaryanın politik temsilcisi komünist hareketin iradi müdahalesi, Ülkemiz toplumunun kurtuluşu için zorunludur.

S. Çiftyürek'in kitabının ana başlığındaki ...tarihsel ve fiziksel sınırlarına dayandığı... ifadesi salt kapitalizmin değil, birçok şeyin tarihsel ve fiziksel sınırlarına dayandığını gösterir. Örneğin ulus-devlet olgusu... Ülkemizdeki ulusal hareket bir bakıma ele alındığında tarihsel misyonunu tamamlamış ve fiziksel sınırlarına dayanmıştır.

Aslında 'tarihsel misyon' kavramı Marksist toplum biliminde belli toplumsal dönüşümleri üstlenmiş, yapmış koşulunu kabul eder. Yoksa soyut düzlemde veya pratikte toplumsal motifi deforme etme olarak algılanamaz. Bu bağlamda "tarihsel misyonunu yerine getirdi" denilebilir mi? tartışılır. Marksist literatürün kıyasında tarihsel misyondan söz edilecekse ve ulusal talepler ekseninde durum tespiti yapılacaksa, o zaman durum başka. Bu

çerçevede Ülkemizde Ulusal hareketin ulusal bağımsızlığın iradi gücü olarak Kürt toplumunda ölü toprağı attı. Kürtlerin talepleri uğruna nasıl kahramanca savaştıklarını gösterdi. 15 yıllık savaşım süreci iyi bir gözlemci açısından Kürtleri birçok boyutuyla tanımladı. T.C devletinin Ülkemizdeki baskı dozajı arttığı oranda Ulusal hareket Kürt kitleleri ile buluşmaya başladı. Bir anlamda Ulusal hareket kıvılcımı çaktı ama tutuşmaya hazır barut fıçısı vardı ve tutuştu. Tabii ki; barut dolu fıçının tutuşması biçimi kontrolsüzdür, ta ki belli bir dilim süresine kadar. Binlerce insan ulusal hareketin saflarında yer aldı. Ülkemiz kırsalı, gerillanın savaşım sürdüreceği ve lojistik destek alabileceği temel hareket alanı haline geldi.

Ulusal hareketin gücü ile devletin baskısı atbaşı gittiğinde, bazen gerillaya katılım Ulusal hareketin dahi inisiyatifi dışında gelişiyordu. Bu ulusal özgürlük savaşımının halk tarafından onayı anlamına gelir. Lakin, Kürt halkı ulusal hareket tarafından öyle bir şekillendiriliyor ki "... gerilla vuracak, Kür... kuracak". Gerilla herşeye muktedir bir güç olarak gördüldü. Ne yazık ki, gerillanın kan damarları olan kırsal boşaltıldığında herşeye muktedir olan gerilla hareketi tökezlemeye başladı. Öyle ki; Ülkemizde ulusal hareketin en diri olan bölgesi Botan göç ettirilerek, insansızlaştırıldı. Bundan şu sonucu çıkarıyoruz. Kurtarılmış bölge derken tamamiyle kaybedilmiş bölge. Halk deyimiyle 'Kaş yapayım derken göz çıkarmak' buna denir.

"Her ulusun bağımsızlık mücadelesi ulusun doğal ve evrensel bir hakkıdır" tanımlamasını yapalım. Ama o ulusun öncülüğüne soyunmuş bir partinin ulusun çıkarlarını ve toplumsal dokusunu kendi yalnış politikalarının kurbanı haline getirmesine müsamaha gösterilecek bir yanı yoktur. Ulusal harekete karşı yapılabilecek son çıkarsama tarihsel misyonunun sona erdiğidir. Her tarihsel misyonu sona eren sınıf, üstyapı kurumu, siyasal hareket vb. gibi oluşumlar, artık konumu gereği gericidirler. Toplumsal ilerlemeye öncülük edebilecek nitelikten uzaktırlar ve ulusal hareketlerde bundan sonra böyle bu kategoride değerlendirilmedir.

Çünkü;

1) Kürt halkında Ulusal harekete karşı gelişen bir sorgulama süreci başlıyor. İliklerine kadar ulusal hareketin yanında yeralan kitle somut kazanımları, kayıpları açık seçik görüyor ve yaşıyor.

2) Ülkemizin sosyo-ekonomik ve siyasi yapısını tahlilde kısır döngülere giriliyor. Bu ise, öngörüsünde belirsizlikleri dışa vuruyor. Son yıllarda en tutarsız siyaset biçiminin tipik bir örneğini sergiliyor. Hangi ideolojiye dayandığı belli olmayan politikalar; ulusçuluk mu, islam mı, liberal mi, sosyalist mi, radikal mi, reformist mi gibisinden çok telli bir çalgının her telindeki ses misali politik bir tavır.

Ulusal hareketi örgütsel olarak gerilla birliklerini korumakla birlikte, kent merkezlerinde büyük bir dağılma süreci yaşıyor. Örgütsel olarak kent merkezlerinde tutunamaması; kentin ekonomik, sosyal ve politik işleyiş yasalarına arzeden konsepsiyonlar oluşturamamasından ileri geliyor. Bu kavrayış sistemini ondan beklemek, eşyanın tabiatı gereği zaten doğru değildir.

ÜLKEMİZ, SOSYALİZM VE TÜRKİYE İŞÇİ SINIFIYLA BAĞI

Sosyalizm zemininin boyutları hakkında S. Çiftyürek'in değerli çalışması bize Ülkemiz İşçi Sınıfı'nın panoromasını objektif olarak sunuyor. Gerek istatistiki bilgiler, iller arasındaki sanayileşme oranı ve gerekse hangi meslek kollarının bulunduğuna dair gerekli veriler mevcuttur. Yorumlamalar, politik öngörüler yapılacaksa bu eserdeki durum tespiti baz alınmalıdır. Aksi bir yöntem her türden sapma akımlara kapıyı sonuna kadar aralar. Bugünden sonra ise komünist hareketin kaldırabileceği bir külfet olmasa gerek, ben de bu temel çalışmanın verilerinden hareketle değinmelerde bulunacağım.

Ülkemizde sanayileşme ve bunun sonucu olarak proleterleşme süreci düne göre bugün daha hızlı bir gelişim izliyor. Sanayileşme, coğrafyanın genel bir yayılımını kapsasa da şimdiki ha-

liyle pilot bölgeler biçiminde kendini açığa vuruyor. Bu özellik, Ülkemiz nüfusunun yoğunlaştığı kent merkezlerinde ifadesini buluyor. Bu durum dünya kapitalist sisteminin genel görüngüsünün Ülkmize yansıyış biçimidir. Her kapitalist ülkede metropol kentler ve çevre kentler dizisi mevcuttur. Nasıl ki; gelişmiş kapitalist ülkeler ile geri kalmış ülkeler ayırımı sözkonusuysa; yerel düzlemde de kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası merkez ve çevre olgusunu yaratıyor. Ülkemizde sanayileşmenin gidişatı, kapitalizmin küresel yapısıyla uyumluluk arz ediyor. İlhak durumu bu süreçte derinleşirken, yurtseverliği-ulusallığı bir yana iten Ülkemiz burjuvazisi, Türk burjuvazisi ile entegrasyonunu tamamlamış, emperyalist tekellerle işbirliği içerisinde Kürt ve Türk işçi sınıfını sömürüyorlar. Bu bağlamda Türkiye işçi sınıfıyla Ülkemiz proletaryasının içselleşmiş olan sömürü bağına ortak sınıf savaşımıyla karşılık vermek zorundadır.

Göçün sonucunda Ülkemiz nüfusunda oluşan delokalizasyon elbetteki kendini ifade etmenin savaşımını veren bir ulusa, vurulacak darbelerin en büyüğüdür. Dünyanın hiç bir yerinde ulusal kurtuluş mücadelesi veren bir ulusun, uğruna savaştığı topraklarda milyonlara varan bireylerin sökülüp atılması görülmemiş, yaşanmamıştır. Ulusal bağımsızlık süreçlerinde görülmeyeni, Kürtler kendi cephelerinde yaşayarak eklemiş oldular. Bu böyle oldu diye de feryat figan etmenin "ulusun birliğini ve bağımsızlığını yaratmaya çabalarken, tersine ulusları dağıtıyor" biçimindeki ezilen ulus psikolojisinde varolan duygusallıklara, demoralizasyonlara kapılmamak gerekiyor. Hele hele pratikte gerçekleşebilme olasılığı milyonda bir olan Ülkeye dönüş vb. çağrılarda bulunanlara Schiller'in oyunlarından birinin kahramanı (özel yetenekleri, zekası vb. sayesinde tarihin akışını değiştirebileceğini sanan önder simgesi olan Poza Markizi yakıştırması ancak uygun düşer.) Çünkü göç, göçedenlerin isteğiyle olmamıştır. Tüm direnmelere rağmen göçettirilmişlerdir. O zaman mevcut nüfus bileşenini iradi müdahale ile değiştiremeyeceğimize göre; alehte görünen durumu lehte bir duruma dönüştürmektedir.

Sınıf eksenli ortak özgül örgütlenmelerini yaratmaları, savaşımın başarıya uğramasının da temel kilometre taşıdır. Bu Ülkemiz proletaryasının siyasal anlamda ulusal örgütlenmesini dıştalamaz. Ulus ve coğrafya kavramları, her ne kadar birbirlerini koşullasalar da Türkiye ve ülkemiz özgüllüğünde örgütlenme retoriği coğrafyayla sınırlı kalamaz, kalmamalıdır. Ulus örgütlenmesi ulusa kaynaklık eden coğrafyayı merkez kabul eder grup, kitle halinde başka coğrafya ve ulusla birlikte yaşayan unsurları ise siyasal-ulusal ehliyet altında birleştirmeyi varsayar. Türkiye nesnelliğinde metropollere göçeden Kürt potansiyelinin Türkiye sosyalist hareketi tarafından örgütlenememesi (Türkiye işçi sınıfını bile örgütleyememişken) emek-sermaye çelişkisi ile yüzyüze gelmesine rağmen, hâlâ yurtseverlik duygularını koruyan bu kitleyi ancak Ülkemiz komünist hareketi, ulusal özgürlük ve sosyalizm kavgasına çekebilir. Bugünkü özgüllümüze ışık tutmak bakımından Lenin'in Nisan Tezleri'ndeki "Proletarya partisi olanaklı olduğunca geniş bir devletin kurulmasını çok ister. Çünkü emekçilerin çıkarı bunu gerektirir. Proletarya partisi ulusların yaklaşmasını ve sonra da kaynaşmasını çok ister ama o buna zor yoluyla değil tüm uluslar işçi ve emekçi yığınlarının özgür ve kardeşçe birliği ile ulaşmak ister" saptaması önemlidir.

Bu bağlamda Ülkemiz işçi sınıfının kendisi için sınıf konumuna gelebilmesi ve Türkiye işçi sınıfıyla birleşik mücadele şiarını ete-kemiğe büründürmesi için ülkemiz komünist hareketi yoğun bir çaba içerisinde olmalıdır. Coğrafyayı aşan ulusal örgütlenme, birleşik mücadeleyi engelleyen değil, pratiğini perçinleyendir.

Çünkü; iki ülkenin politik sınıf hareketleri yaşamın her alanında birlikte olacaklardır. Bu birliktelik, eşgüdüm çalışmasının daha sağlıklı yürümesini sağlayacak, hatta iki ayrı ulusun emekçilerinin kaynaşmasına öncülük etmiş olacaktır.

Konuyla ilgili olarak Türkiye sosyalist hareketinin ise Stalin'in Marxizm ve Milli Mesele adlı eserindeki Lenin'in "... Ezen ülkelerde işçilerin enternasyonalist eğitiminin ağırlık mer-

kezini zorunlu olarak ezilen ülkelere ayrılması ve bağımsız devlet olarak mevcut olma hürriyetinin propagandası ve savunması teşkil etmelidir. Bu propagandayı yapmayan ezen ulusun sosyal demokratını (yani komünistini E.B) emperyalist ve şarlatan diye nitelendirmek hakkımız, ödevimizdir. Bu istek mutlak bir istektir. Hatta sosyalizm kurulmadan önce böyle bir isteğin gerçekleşmeşi ihtimali binde bir bile olsa..." alıntısı çerçevesinde davranmaları zorunludur.

Eğer Türkiye sosyalist hareketi kendi içinde bir bütün olabilseydi, Kürt halkını KKTH ilkelerini kabullenebilseydi; Türkiye işçi sınıfına kapitalizme ve onun faşist iktidar biçimlenişine karşı doğrudan bir savaşta rehber olabilseydi, Ülkemiz işçi-emekçi sınıfı ve onun politik öncüsü bir kombinasyon kurmaya çoktan hazırdı ki; bunun yarı yolda kalan başarısız bir denemesi de yapıldı. Ulusal sorunda Rosa Luxemburg gibi her ulustan işçilerin birliği adına bu ilkeye -UKKTH- karşı çıkma, Avusturya Sosyal Demokratları ve Bund'cular gibi 'ulusal, kültürel, özerklik' derecesine indirme anlayışı hüküm sürerse; ne her ulustan işçilerin birliği sağlanabilir ve ne de ezilen ulusun bağımsızlığı arkalanabilir.

Bu yaklaşım biçiminden yapılacak çıkarsamalar ise şunlardır:

1) Her şeyden önce Ülkemiz proletaryası ve onun politik temsilcisi, dünya proletaryasının ülkemizdeki ayağı olarak görmeyi ve proleter enternasyonalizm şiarının pratiğini yerel ve kürsele örmelidir.

2) Bu görevin gereği olarak, Türkiye işçi sınıfıyla emperyalizme işbirliği içerisinde olan Türkiye kapitalizmine karşı birleşik örgütlenme ve birleşik mücadele şiarını somut bir adıma dönüştürmeli. Bunun ön koşulu olarak;

a- Başta ezen ve ezilen ulusun proletaryasını politik temsilcilerinin birbirlerini ehliyet-resmiyette tanımaları, kabullenmeleridir.

b- Bütün üretim birimlerinde ve meslek kollarında ortak örgütlenmeye gidilmeli, geniş, kitlesel proleter mücadelenin yara-

tılmasının koşulu olarak ortak devrimci sendika, dernek vb. hedeflenmeli.

c- Her iki ülke proleter gençlik hareketleri arasında eylemde güç birliği meşru ve demokratik zeminlerde geniş gençlik kitlesini kucaklayacak ortak örgütlenmeler oluşturulmalı.

d- Faşizme, militarizme karşı kitleleri seferber edecek cephe ittifakları kurulmalıdır.

ÜLKEMİZDE PROLETARYA PARTİSİNİN ACİL GÖREVLERİ OLARAK:

1- ülkemizde sanayileşmiş ve sanayileşmeye doğru yol alan kentlerde işçi sınıfının parti saflarına kazandırılması. Bunun için;

a- Ağırlıklı olarak kadroları ülkede istihdam etmek.

b- Ülkede sendikal çalışmayı-mücadeleyi derinleştirmek ve sınıf sendikacılığı anlayışını egemen hale getirmek için sendikal çalışmaları merkezileştirmek.

c-Bunun ön adımı ve kaynağı olarak işçi meclisleri şiarının altını doldurmak.

d- Ülkemiz işçi sınıfının ekonomik, politik, sosyal eğitiminde büyük rol oynayacak ve güncelin çelişki ve çözümünü ve kurtuluşun temel yolunu aşılayacak bir yayın.

2- Ülkemiz burjuvazisine karşı açık devrimci sınıf tavrı.

3- Ülkemizde örgütlü bulunan irili-ufaklı yurtsever ve sosyalist unsurları ilkelerden ödün vermemek şartıyla bünyesinde birleştirmek.

4- Tarım proletaryasının sendikal mücadelenin içerisinde örgütlü olarak çekilmesi.

YASAL VE YASADIŞICILIK SORUNU

Öncelikle, akademik alana fazla girmeden fakat düşünce bulanıklığına yolaçmamak açısından her iki kavramın genel ve özel tanımlamasını yapalım.

Genel anlama yasal, mevcut kurulu düzenin belirlediği toplumsal hukuk kurallarının tümüne yasa; bu hukuk kuralları çerçevesinde fiil oluşturmaya yasa denir. Hukuk kurallarının sınırlarını aşan herhangi bir fiil ise yasadışı tanımlamasına girer.

Özel anlamı ise marksist siyaset bilimindeki bu iki kavramın tanımlayış, yorumlanış ve konumlayış biçimidir: Mülkün adaletin temeli olduğu kapitalist toplumda, yasalar da mülkün paylaşım biçimine göre oluşturulacak ve mülkü elinde bulunduran sınıfın yasaları olarak işleyecektir. Mülk sahibi sınıfın yasaları koruyucuları (parlamento, mahkeme, polis, asker vb.) tarafından korunacaktır.

Anayasa adı altında sistemleştirilen bu temel kurallar, mülk sahibi sınıfın iktidarını ve toplumsal düzenini, sömürülen sınıf karşısında meşruluğunu pekiştiren güçlü bir kodekstir (ahlâksal norm).

Bir başka vurgu da; her kapitalist ülkede yasa ve anayasaların kuralları ve işletilme biçimleri (öz aynı kalmak şartıyla) başka başka olabilir. Ve kapitalist sistemin burjuva demokratik iktidarlarının en gerici ve ilericilik, o ülkedeki iktisadi altı yapı, sınıf savaşımını ve proletaryanın örgütlenme düzeyi ve bunlardan kaynaklanan toplumsal ve siyasal muhalefetin gücü ile belirlenir. Örneğin Avrupa kapitalist ülkelerinde burjuva demokrasinin sınırlarına kadar dayanmasının altında, üretici güçlerin gelişimi ve sınıf savaşımının çok güçlü tarihsel evreler yaşayarak burjuva sınıfına geri adım attırmaları yatıyor.

Gerici bir anayasa ve burjuva iktidar biçimlenmesine Türkiye kapitalizmi ve onun 12 Eylül anayasası örnek olarak algılanabilir; '80 öncesi Türkiye toplumsal muhalefetin doruk noktalarından birini yaşıyordu. Devrimci, sosyalist örgütlenmelerin kitleselleşmeleri devletin kolluk kuvvetlerine kadar uzanıyordu. Bunun yanında Türkiye kapitalizmi derin bir iktisadi bunalım yaşıyordu. Emperyalist odaklar yardımıyla 24 Ocak Kararları (ekonomiyi 'düzlüğe' çıkarmanın formülleri) çıkarıldığı nokta... Bu kararların hayata geçirilebilmesi ise burjuva sınıfının faşist ikti-

darınca ancak yerine getirilebilirdi ve nihayet öyle de oldu.

12 Eylül faşizmi ve militer anayasası, bir bakıma burjuva sınıfının uluslararası ölçekteki en açık karekterini sunar. Burjuva demokrasinin sonuna kadar yürürlükte olduğu bir dönemde, proletaryanın devrimci mücadelesi özel mülkiyet yasalarını tehdit eder konuma geldiğinde burjuva demokrasisinin en yumuşak şekli birden dibe vurur. İtalya'da Mussoloni, İspanya'da Franka, Almanya'da Hitler, sermaye sınıfının komünistleri, devrimcileri kitlesel dalga hareketini bloke etmek için başvurdukları faşist iktidar biçiminin temsilcisidirler. Ki bunların nasıl da komünistleri, işçileri katlettikleri ve baskı altına aldıkları, toplumsal tarihin ibret verici kara sayfalarına lanetlenmiş haliyle yazılıdır.

Başa dönersek yasalara uygunluk ilkesini bizzat onu koyan kollayan tarafta ihlal eder. Çalışma yasaları, insan hak ve hürriyetini, düşünce özgürlüğü gibi hemen hemen tüm kapitalist yasalar içermek ve "güvence altına almalarına rağmen fiiliyatta ise farklıdır. Bir bakıma azami kâr yasasının işleyişi (ki bu yasa kapitalizmin temel mantığı olup, bütün değerleri ayaklar altına alan yasadır) dışında egemen sınıf, kağıt üzerindeki bütün kuralları kendisi çiğner ve yasadışı konumu düşer.

Türkiye kapitalizminin son yıllardaki görünümü bunun en açık kanıtıdır. Fabikalarda yüzbinlerce işçinin sendikası ve sigortasız çalıştırılması, devlet içinde 'derin devlet' ve 'çeteleşme', bir dizi muhalif partinin kapatılması, karakollarda işkence ve öldürme, Ülkemizde toplu katliamlar uluslararası anlaşmaların (ILO, UNICEF, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi vb.) ihlali, tamamıyla burjuva iktidarın yasadışılığını (kendisinin koyduğu ölçekte) ifade eder.

Genel aktarımda, burjuva yasallığının çerçevesinin bir metin halinde regüle edilmiş kurallar silsilesi olmadığı kapitalizmin kendi iç yasalarının, yasallığın boyutlarını belirlediği sonucuna varılabilir. Paradoks olarak görünse de gerçek budur.

Marksist siyasette burjuva hukukuna ilişkin genel saptamayı somut örneklerle kısa bir sunumu yaptım. Peki düzenini alaşağı

edip sosyalist sistemi kurmayı hedefleyen komünistlerin pratik duruşları nasıl olmalıdır? Hiç bir ikircikli ifadelendirmeye başvurmadan burjuvazinin yasallığını aşan, onun koymuş olduğu yasalara rağmen yasadışı devinime (burjuvazinin) -asıl can alıcı nokta budur- ölümcül vuruşlar yapabilecek bir duruş. Açık bir tabirle hasmını yenmek için onun etki-hedef alanının dışında bulunmalısın ki, nerde, nasıl, ne zaman hamle yapacağını bilmesin. İstisnasız bütün savaşların temel kurallarından birisi budur.

Ne var ki sınıfın siyasal savaşımı, karşılıklı iki ordunun savaş meydanlarında ve karargâhlarındaki hazırladıkları taktiklerle, araçlarla dar tutulamaz. Sınıfın siyasal savaşımı tarihsel dönüşümleri yaratacak kadar geniş kapsamlı, sosyal hayatın tüm alanlarına hükmedebilecek kadar zengin araçlarla doludur. Sınıf savaşımında araçların zenginliği -sınırsız kavramı muğlak ve ucube araçlara kadar varabilir, o yüzden literatürde kapsam dışı bırakılmalıdır- olmakla beraber asli ve tali araç diye ikiye ayırmak ve bunların konumlanış biçimlerini yerli yerine oturtmak gerekir. Asli araçları başta komünist parti olmak üzere komsomol ve sendika olarak görmek lazım. Parti, komsomol ve sendikayı kapsamakla birlikte, sınıf savaşımının her evresinde hatta sosyalizmin inşa sürecinde dahi varlıklarını koruyup büyük roller üstlenmelerinden ileri geliyor. Bunların dışında toplumsal ve siyasal koşulların değişkenlik durumuna göre örgütlenmeler oluşturulabilir ki bunları ise tali araçlar olarak tanımlamak gerekir. Siyasal savaşımının geniş işçi ve emekçi yığınları arasında kök salmasını sağlamak için KP, yasal menşeili örgütler kurar ya da varolan yasal kitle örgütler içinde çalışma sürdürür, sürdürmelidir.

Bu yasal demokratik örgütlerin ismine dernek, sendika, vakıf, kültür merkezi, niteliğine ilerici, gerici veya devrimci değin verili koşullar çalışma çalışma gerekliliğini dayatıyorsa (ki dayatıyor) hiç zaman kaybedilmeden kollar sıvanmalıdır. Fakat alan örgütlenmesinin gerekliliği ile kolların sıvanması, problematiğin kritiğini teşkil etmiyor.

Asıl problematik:

1) Tepe üstü balıklama dalış misali yasal çerçevenin burjuva denetim mekanizmasının (devlet) sınırlarında-kulvarında kulaç atmak.

2) Asli araç yadsınmamakla birlikte yasal örgütlenmede komünistlerin faaliyet tarzının belirsizlikler yumağı içerisinde devrimci bir hatta yol alamaması.

Esneme ile gevşeme birbirlerine yakın anlamlar içerseler de birebir aynı şeyler değildir. Konu ile bağıntılı olarak ele alırsak devrim hedefini güden parti, kendisini burjuva düzenin esnemesiyle (yasal çerçeve) sınırlandırırsa iddiada ve pratiğinde gevşeme -siyasal anlamda çözülme- yaşanır. Tersinden düzen dışı özgür örgütlenmesini koruyan ve bu özgür örgütlenmeler kalkışlı (politik taktik yaklaşım gereği) burjuva yasallığını (bu sefer gevşek karekter halini alır) kullanma, KP'de esnemeye yol açar. Bu yöntemle esneme, bir jimnastikçinin vücudunun elastiki özellikleriyle, hareketleriyle harika figürler oluşturmasına benzer. Her bir figür derin bir anlam ve estetik görünüm sunar. Komünist hareketin yasal örgütlenmelerinin her biri davaya hizmet edecek şekilde kullanıldıklarında, onu toplumsal kesitlerle bütünleştirecek, niteliğini arttıracaktır. Özgülümüz bunu dayatıyor.

Bir parentez: "Siyasetin nesnesi toplumdur" tanımlaması genel anlamda doğrudur. Toplum olmadan siyaset olmaz. Biraz açarsak siyaset, toplumsal olaylar ve çelişkiler üzerine ve bu çelişkilerin hangi yönde evrilmesi gerektiği üzerine yürütülür. Biraz daha açarsak siyaset, belirli amaçlar (devrim, sosyalizm vb.) amaçlar uğruna kitleleri örgütlemeyi hedefler. Örgütlenme ile amaç arasında doğru bir orantı şarttır. Amaçlar doğrultusunda örgütlenirken; başta hegemonik gücün varlığı dikkate alınarak ekonomik, siyasal, kültürel dokular bilinmeli ve toplum, tarihselliği içinde kavranmalıdır. Ama bu metod görmezlikten gelinip, 'toplum açık kurumlara ilgi duyuyor', 'halk yasal partide eğilim gösteriyor', 'illegalite bugünkü şartlara denk düşmüyor' gibi sözde belirlemeler, üste vurgulanan siyaset yöntemiyle bağdaşmaz, siyaset olsa bile marksist siyaset olamaz. Çünkü siyasetin

(marksist) nesnesini (toplum) tanımla(ma)ma biçimi bilimselliği dışındadır. Bu tür eklektik belirlemelerden hareketle 'açık parti', 'yasal parti' kurulması gerekiyor yönündeki savlar 'hariçten gazel okumaya', hayalin sınırlarını aşan abartılara ve zorla uydurulmaya çalışılan kavramlara dayalı özü kof görüşlerdir. Bilimsel, tarihsel, toplumsal olguları temellendirmeye sahip değillerdir. Çünkü;

1) Sınıf savaşımları tarihini, geçirmiş olduğu evreleri ve deneyimleri bilince çıkarmamışlardı.

2) Sosyalist blokun (özelde sovyetlerin) dağılmasında alabildiğine sarsılmışlardır.

3) Ufuklarını 'düzen içinde temsil edilme' bunun ön şartı olarak 'Barış, demokrasi, insan hakları' ve 'Parlamenter mücadele' çerçevesinde sınırlandırmışlardır.

4) İçlerinde devrimci sıçramayı ve bu sıçramaya kaynaklık edecek araç ve savaşım biçimlerini iç etmişlerdir.

5) Devleti sınıflardan ayrışık kültürel, ahlâksal ve bağımsız bir mekanizma olarak görmektedirler.

Bu tür savsatalara son vermek açısından daha genişçe bir zemin ve zamanda tartışmak gerekir. Noktayı koymak kaydıyla parantezi kapatıyorum.

'AÇIK KURUMLAR', 'KAPALI KURUMLAR'

Bilinçli olarak ara başlıkta 'açık kurum'u başa, 'kapalı kurum'u sona yazdım. Açık kurumdan genelde kasıt; sendika, dernek, kitle yayını, vakıf, meslek örgütleri vs. anlaşılır. Haliyle açık kurum tabiri kullanılıyorsa bunun karşıtı olarak kapalı kurum belirlemesini de gündeme getirir. Güncelimizde kapalı kuruma özdeşlik sağlayan komünist hareket ve onun özgün örgütlenmeleridir. Besbelli ki birinci (açık kurum) tanımlama üzerinde genel ve alışılmış düşünceye aykırı bir sonuç çıkmasa da ikinci (kapalı kurum) tanımlama, paradoks gibi görülebilir.

Kavramların yeri yerine kullanımı açısından olguların doğru

kavranması zorunludur. Sorun, bu düğümün çözülmesinde yatıyor. Ama daha da ötesinde beynin kapsam ve algılarına duvar örmemek gerekir. Açık kurumlar herhangi bir sosyal hayatın kitlesiyle buluşma zeminidir. Aynı zamanda demokratik kurumlarda (İHD vb.) bu kategoride ele alınır. Bunların hareket kapsamı yasaldır, düzeniçidir, genel anlamda ise demokratik kitle örgütleri (DKÖ) olarak adlandırılır ki bu, doğru bir adlandırmadır. DKÖ'lerin toplam adlandırılması ise 'sivil toplum' temsiliyeti biçimindedir ki bu doğru değildir. Sadece egemen anlayış tarafından dayatılan bir adlandırmadır. Çünkü sivil toplum tanımı, resmi toplum tanımını da koşullar ki bu da marksist literatürün deformasyona uğratılmasına kucak açmış olur.

Yorumlamalar sonucu kapalı kurum tanımlamasına gelelim komünist hareket, gerçekten 'kapalı bir kurum mudur?', 'kapalı bir kurum' olmanın kıstasları nelerdir? Bu kıstaslar, gerçekten komünist hareketi kitlelerle buluşturma kanallarını tıkıyor mu? Hayır. Tersini iddia ediyorum; gerçekten 'açık kurum' komünist harekettir. Öyle bir açıklığa ve özelliğe sahiptir ki; DKÖ'leri kapsadığı gibi DKÖ ile sınırlandırılamayacak, tanımlanamayacak alanlara girer/giriyor. İkincisi DKÖ'ler kendiğilinden veya birkaç hümanist, birkaç meslek erbabı kişilerin kurdukları örgütler değillerdir (bu tipler hazıra konan tiplerdir). Tarihlerine bakıldığında ve menşeileri araştırıldığında komünist-devrimci hareketlerin damgası görülür.

Peki komünist hareketin kapalılığı yok mudur? Vardır ve bu yönü de onun aynı bir zenginliği, üstün bir özelliğidir. Komünist hareket bu anlamıyla, tabir edecek olursak insan beyni gibidir. Nasıl beynin kendi iç fonksiyonları (düşünme biçimi) bağımsız ve çözülemiyorsa gerekli gördüğü tarzda işlevler gösterir. Kapalılığın kıstasları şöyle konulabilir:

KP'nin hiyerarşik yapısı ve örgütsel fonksiyonları, tarihsel misyonu gereği özgür örgütlenme zorunluluğu. Bu, sermayenin saldırılarına karşılık kendini koruma ve karşı savunma geliştirme hakkından ileri gelir. Komünist hareketin bir ayağı merkezi yayın

organı (gizli), diğer ayağı kitle yayını (açık), bir ayağı komsomol (gizli), bir ayağı demokratik gençlik örgütlenmesi (açık), bir ayağı işyeri komiteleri (gizli), diğer ayağı sendikalar (açık), bir ayağı komünist kadın örgütlenmesi (gizli), diğer ayağı demokratik kadın örgütlenmesi (açık), bir ayağı silahlı savaşım, diğer ayağı insan hakları ve çevre savunusu...vs.

Kaba tabirle bir ayağı yağda, bir ayağı baldadır. Sıralanan ve daha sıralanabilecek birinci ayaklar komünist hareketin asli örgütleridir ve ikinci ayakla karşılıklı birbirini beslerler. KP birinci ayak örgütlenme biçimini esas alarak sosyalizm inşa sürecinin emriyonunu ilk etapta örmüş olur.

Meseleye nasıl göründüğü gibi değil de görmek istediği gibi bakanlar, sivil toplum, DKÖ'nün bulunduğu alanda parti eksikliğini dillendirecekler ve böyle bir partinin kurulmasını her derde deva olacağını koro halinde yineleyeceklerdir.

SAVAŞ VE BARIŞ ÜZERİNE

Bu iki kavram, birbirlerine sırt sırta gelebilecek kadar yakın olduğu gib bazen dünyanın çapı kadar birbirlerine uzaktadır da. İkili konumlanışı, başta iktisadi, sosyal ve siyasal koşullarla ilintilidir. Uluslararası ölçekte emperyalist savaşlar ve barışlar, sosyalist ülkeler ile emperyalist ülkeler arasındaki savaşlar ve barışlarda olduğu gibi belli bir ulus sınırları içindeki savaşlar ve barışlar içinde bu özellik geçerlidir. Her iki sloganın maddi temelleri vardır ve bu temellerden soyutlanamazlar. Her bir sloganın aynı zamanda gerçekleşebilme koşullarının sınırları vardır. Bu sınırları, her iki fiili durumu yaratan güçlerin aralarındaki güçler dengesi ile belirlenir. Barış, savaş durumunun sürdüğü dönemde değil savaş durumuna kaynaklık eden etmenlerin giderek ortadan kalktığı sürece tekabül eder. Ama yine de barışın sözkonusu olabilmesi için ön koşul olarak savaş durumunun yaşanması gerekir.

Birinci ve ikinci büyük emperyalist paylaşım savaşların,

tekelleşen sermayenin dünyayı kendi aralarında paylaşım savaşlarıydı. Tekelleşmiş sermaye, paylaşma anlaşmazlıklarının faturasını dünya işçi ve emekçilerine çıkarmış, savaşı sona erdirme (barışa geçiş) süreci aynı zamanda emperyalist tekellerin dünya pazarındaki paylarının çerçevesini çizmiştir. Ne var ki; bu iki büyük emperyalist savaş dönemlerinin birincisinde 17 Ekim Devrimi, ikincisinde ise demokratik halk iktidarlarının kurulmasına da tanık olmuştur. Ezen ve ezilen ulus çelişkisinden kaynaklı olarak, ezilen ulusun bağımsızlık yönündeki savaşımı (ezen ulusla aynı statüye sahip olma istemi, ki bu durumda ezen ve ezilen tanımları geçersizleşir) barış sürecine girebilmesinin ön şartı, ezen ulusun, ezdiği ulusu tanıma ve ezilen ulusun ise kendi haklarını ezen ulusa dayatmadır. Bunun dışında ezilen ulusun, ezen ulus karşısında direnç göstermemesi (fiili savaşın yaşanmaması) demek, barış ortamının olması demek değildir. Çünkü ezen ulus, zaten savaşı tek taraflı da olsa ezilen ulus üzerinde aktif tahakkümü biçiminde sürdürür. Er veya geç pasif durumdaki ezilen ulus, tarihin itici güçlerinin de etkisiyle dinamiklerini oluşturur ve savunma amaçlı saldırıya geçer. Ta ki, tarihsel-ulusal haklarını eline alana kadar. Toplumların tarihi bize bunun öğretmiştir.

PROLETARYANIN BURJUVAZİ İLE SAVAŞI VE BARIŞI

Kapitalizmin iki temel dinamiği olarak burjuvazi ve proletarya, keskinleşmiş çelişkilerin -çelişki değil- birliğidir. Esasta emek-sermaye çelişkisi olsa da felsefi, sosyal ve siyasal yaşama dair taban tabana zıt toplumsal formasyonlara sahiplerdir. Devrimci marksistler kapitalizmin veya onun politik temsilcileri arasında proyetarya lehine sayılabilecek hiç bir barışık ve uzlaşık yön olamaz. Burjuvazi ile barışıklık (dönemsel de olsa) proletaryanın, devrimci görevlerinde, toplumu ilerletme gücünden ve nihayet sosyalizmi kurma ülküsünden uzaklaşması demektir. Çünkü erk olan burjuvazidir, özel mülkiyet düzenidir, onun kül-

türel anlayışıdır. Dönemsel de olsa uzlaşma, burjuva düzenin biraz daha soluk almasına yarayacak, tarihsel misyonundan kayma gösterecektir. Bu sorun üzerine tartışmalarda Marx ve Engels ütopik sosyalistlere, Alman sosyal şoven ve oportünistlerine karşı açıktan cephe almışlardır. Marx, Alman oportünisti Lassallen'in 'işçiler adına Bismarck'la anlaşmaya varmasını reel politiker' olarak görür, "...Lassalle, proletaryanın çıkarı için Bismarck'ın elinin sıktı. Bu anlamda bu adamların (burjuvalar) tutumu Lassalle'ınkinden daha haklıydı çünkü burjuva, 'gerçekçi' olarak en yakın çıkarının burnunun ucuna en yakın olan şey olduğunu saymaya alışıktır. Üstelik bu sınıf, gerçekte, her zaman feodalite ile bile uzlaşma yapmıştır. İşçi sınıfı ise, eşyanın doğası gereği içtenlikle devrimci olmak zorundadır..." der.

Proletaryanın, burjuvaziye karşı duruşu ve ulusal sorunda proletaryanın bakışı ve çözüm biçimi üzerine tartışmalar, İkinci Enternasyonal'in iki kampa (devrimci marksistler ile sosyal şoven oportünistler) böldü. Birinci emperyalist savaşta tamamen açığa çıkan bu eğilimlerden oportünist ve sosyal şoven görüş, Lenin'in emperyalist savaşı proletarya lehine 'iç savaşa dönüştürme' şiarını reddetti. 'Silahsızlanma' sloganını kendilerine bayrak yapmalarına rağmen 'yurt savunmasına' burjuvalarının yanında girmekten de geri durmadılar. O dönemde dünya çapında yaşanan deneyimlerden yola çıkarak marksist siyaset bilimine pratiğini kanıtlayarak katkı sunan Lenin'in güncelimize ışık tutan Nisan Tezleri'ndeki "...Savaş istendiği zaman sona erdirilemez. Savaşan yanlardan yalnızca birinin kararı üzerine sona erdirilemez. Aşırı bir askerin değimini kullanmak gerekirse 'teslim olunarak' sona erdirilemez. Aşırı, yarı aşırı ve yarı enternasyonalist gazetelerin makalelerinin dolup taştıkları bu türden sözler, sayısız kararlar, çağrı ve bildirgeler... küçük burjuvanın iyi niyetli dileklerinden başka bir şey değildir. Halkların barış isteğinin kendini göstermesi, proletaryanın devrimci eylemleri konusundaki sıra vb. üzerindeki bu sözlerden daha zararlı bir şey yoktur. Tüm bunlar... kendini tatlı düşlere bırakmak, 'siyasal

kampanyalar' (Blanc'a atfen B.E) oyunu oynamak ve gerçekte kedi ve aşçı masalını yinelemektir... Sermaye iktidarı devrilmedikçe, iktidar bir başka sınıfa; proletaryaya geçmedikçe... demokratik bir barış elde etmek olanaksızdır" tespiti baz alınmalıdır.

İlgili sorunun açık ve net olarak bilindiğinden hareketle, sözü fazla uzatmadan güncelimize ilişkin:

1) Barış sloganı, Ülkemiz kalkışlı bir istem olarak genelleştirilmiştir. Daha doğrusu barışın menşei Kürt inisiyatifi biçiminde gelişmiştir. Demokratik kurumlar ve bazı Türkiye çevreleri ile bu slogan bütünleşmiş, faaliyetlerinin merkezine koymuşlardır. Ve belirli oranda Avrupa merkezli dünya kamuoyu desteğini de arkalamıştır.

Bu koşullarda Ülkemiz güçlerince dillendirilmesi gereken;

a- Ezilme (ulus olarak) pozisyonuna razı olmayı, dolayısıyla ezen ulusun üstünlüğünü kabullenmeyi,

b-Ulusal ve toplumsal güçlerin savaşımda egemen devlet karşısında yenik düştüklerini kabullenmeyi,

c- Mücadeleye bütün varlığıyla katılım sağlamış Kürt halkının direncini, yanlış bir irade yönünde harcamak ve ödenen bedelin eşdeğerinin çok gerisinde talepte bulunmayı içerir.

2) Türkiye sosyalist ve devrimci-demokrat çevrelerince barışın, günün sloganı haline getirilmesi, ezen ulusun ilerici güçleri olarak daha doğru olmakla birlikte slogan haline getirilen 'barış' kavramının altını dolduramamışlardır. Hem de asli görevleri olan Ülkemizdeki savaşı Türkiye'de -deyim yerindeyse- bir iç savaşa çevirememişlerdir.

3) Kapitalist düzen savunucularının da bu senaryoda oyuncu olarak rol aldıkları görüldüğünde, sorunun çözümü adına sihirli formülmüş gibi dayatılan barış sloganını biraz deştirdiğimizde tekelci kapitalizmin Ülkemize yönelik savaşımın, bir kılıf altında sürdürme biçimi olduğu görülür. Zaten giderek takke düşüyor, kel de haliyle çıplak kalacak.

4) Tüm bu belirsiz söylencelerin yerine, sistemin restorasyon

politikalarına paravan olarak yarayan reformist adımlar yerine Türkiye ve K.Med işçi sınıfının barışıklığını temel şiar yapmalı ve her iki ülke işçi sınıfının birliğini yaratarak, birleşik savaş sloganı eksininde sermaye düzenine karşı harekete geçirmek, bugünün en acil devrimci görevidir.

SONUCA DAİR

Evet!.. Kuzeyli komünistler, kendi iç tarihlerini önemli bir dönemecinde bulunuyorlar. Bir çok devrimci sosyalist hareket kendilerini etrafı ateşle çevrili akrep konumunda gördüler; bir taraftan reel sosyalizm yıkılmış, 12 Eylül ateşi ve savurduğu küllerin hâlâ yayılması, dünya proletaryasındaki atalet ve bunun bir parçası olarak Türkiye işçi sınıfının sosyalizm kavgasında rüştünü koyamaması vs. vs... Ateş çemberindeki akrebin yapacağı tek şey var: Harakiri! Birçok devrimci akım böyle yaptı ve hâlâ yapmaya devam edenler de var.

Peki Ülkemiz komünistleri ateş çemberindeki akrebin pozisyonunda mı görüyoruz kendimizi? Gerçekten çember daralıyor mu, yoksa gökyüzünde hiçbir zaman heybetli ışıltılarından hiç bir şey kaybetmeyen medetsiz, dolu dizgin ve bir o kadar da özgür çağlayan güneş gibi mi? Güneşe de gerek yok onun soyundan akrebi çevrelemiş olan kızıl alevin sıcaklığında hissediyor muyuz kendimizi? O kadar!

Program üzerine öneriler

MUSTAFA ATEŞ

Konuya F. Engels'in şu önerisiyle giriş yapmak yararlı olacak; "... program olabileceğince kısa ve sınırı belli, açık seçik olmalıdır". Ve devamı "Bir programda fazla şeylerin bulunması o programı zayıflatır" Bu açıdan bakıldığında, program hem biçim hem de içerik bakımından uzun ve ayrıntılı görünmektedir. Nitekim son kongreden bu yana programda gereğinden fazla şeylerin değişmesi bu gerçeği doğrulamaktadır. Değişiklikler ve çıkarılması gereken noktaları maddeler halinde sıralamak bize kolaylık sağlayacaktır.

1- GİRİŞ

Bu bölümde sadece partinin kuruluş zorunluluğu ve partinin çok kısa nitelik tanıtımı yapılmalıdır. Giriş bölümünün son üç paragrafındaki belirlemeleri bir tüzük ifadesi olduğundan bu bölümden çıkartılmalıdır. Giriş bölümünün ikinci paragrafındaki ifadelere ilk paragraftaki ifadeler ile örtüşmemektedir. Yeteri bir dış dinamiğin oluştuğu koşullarda Ulusal Kurtuluş nitelikli bir devrimin başarıya ulaşmayacağı fikri ciddi olarak ileriye sürülemez. İşbirlikçi tekelci kapitalizm"halkın devrim dinamizmi" ne bugünkü koşullarda bir sınıf boyutu katmaktadır. Hakeza ikinci, üçüncü ve dördüncü paragraftaki fikirler de ya izah edilen tarzda düzenlenmeli

ya da tümden çıkarılmalıdır.

2- ULUSLARARASI DURUM

Bölümü, özellikle sosyalist sistemin yıkılışı nedeniyle, bir bütün olarak yeni uluslararası şartları ifade edecek bir tarzda yeniden kaleme almakta yarar var. Kapitalizmi ve emperyalizmi, açlığın kol gezdiği bir dünyada aşırı üretim yapma, lüks tüketimi artırma, dünya kaynaklarını hovardaca tüketme, gelecek nesilleri düşünmeksizin dünyanın ekolojik dengesini kar hırsıyla bozma, sanayi taşıma yöntemiyle dünyanın bakir bölgelerini de kirletme, insanlığı biyolojik olarak yaşanmaz bir dünyaya mahkum etmeye yönelme vb. vb. yönleriyle dile getirip, emperyalest kapitelist sistemden kurtuluşun sadece proletaryanın değil, genel olarak bir insanlık sorunu haline de geldiği bölümde belirtilmelidir.

Proletarya insanlığın kurtuluş yolunu gösterebildiği ölçüde, sınıf mücadelesinin insanlığın gelecek kaygısı ile bütünleştirebildiği ölçüde derdini topluma anlatabilecek ve başarı kaydedebilecektir. Kuru bir sınıf ajitasyonunun, proletaryanın kendisini bile fazla etkilemeyeceği düşünülmelidir. Bölümde yer yer geçen "sosyalist ülkeler" ibaresi kaldırılmalıdır. Gelişmeler gösteriyorki Fidelin'in ölmesiyle Küba da sosyalizimden, hızlı ve tedricen rücu edecektir. Çünkü sosyalizm ekonomiyi ve demokrasiyi kitleler için vazgeçilmez bir olgu haline getiremedi. Sovyetlerde bile Gorbaçov ve şurekası, dünyanın gözü önünde sistemi çöküş yoluna yönelttiklerinde, oradaki kitlelerin kaybedecekleri bir şeyleri yoktu.

Son olarak özelikle Rusya Komünist Federasyonu Komünist Partisinin emperyalizm için bugünkü dünya koşullarında yaptığı önemli tespitleri dikkate almak gerekmektedir.

3- ÜLKEYE GENEL BAKIŞ

Bölümde Kürtler'in tarihteki yeri [uygarlık ve devlet kurumu] , ilk bölünüş ve emperyalizm kaynaklı son bölünüşü ifade edecek

tarzda çok kısa olarak yeniden kaleme alınmalıdır. İkinci bölünüşte emperyalizmin rolüne biraz daha vurgu yapılmalıdır.

Bölümde sosyal-demokrasiin geçmişte oynamaya çalıştığı rol, sosyalist sistemin yıkılışı ile ortadan kalkmıştır. Gündemde olan ve daha uzun yıllar gündemde kalacak olan husus, emperyalizmin Kürt sorununu, isteklerini bölüşümcü devletlere dikte ettirmek ve Kürt örgütleri üzerinde denetim sağlamak için sergilediği ve uygulamaya çalıştığı planlardır. Çıkan sonuç, Kürt yurtsever hareketlerinin hem kendi içlerinde, hem ezen halklarının ilerleme çabalarıyla, uyumlu olmasının teminidir.

Ortadoğudaki sınırların yapay olduğu doğrudur. Ancak Arap halkı açısından bu durum acil bir talep değildir. Sorun özelikle Ülke'mizdeki yapay sınırlardır.

4- KUZEYİN SOSYO-EKONOMİK VE SİYASİ YAPISI

Bu başlık altında izah edilen ekonomik durum doğrudur. Ayrıca savaşın yaratığı iktisadi, siyasi sosyal ve kültürel yıkım ve altüst oluş mutlaka dile getirilmelidir. Ve devamla ekonomik durum ve bundan doğan siyasal, sosyal ve kültürel sonuçlar daha çok ulusal egemenlikten yoksun oluş ile bağıntılandırılsa, Ulusal egemenlik devriminin { bu deyim herhangi bir ifade olarak algılanmalı} gerekliliği ve zorunluluğu anlamlandırılabilecektir.

Besbelli ki bölümdeki siyasal ifadeler,sosyalist sistemin varlığı koşullarında; dış dinamiğin hemen hemen iç dinamiğe yakın bir derecede etkili olduğu koşullarda doğruydu. Oysa sözkonusu etki ortadan kalkmıştır. Bugünkü haliyle, Ülke proletaryası ne bir sosyalist devrim yapabilir ne de "iktidarı kendi diktatörlüğü şekilinde ele"(sf. 490) geçirebilir.

Proletarya eğer, ulusal egemenliğin sağlanışında ve bunun olabildiğince demokratik bir devlet yapısıyla sonuçlandırılışında rol alabilirse, üzerine düşeni ilk etapta yapmış olacaktır. Aksi halde, sadece onun gıyabında teori yapılmış olunacaktır. Oysa komünistler açısından önemli olan toplumsal gelişimi sadece yorumlamak

değil, bu gelişimde bizzatih rol almaktır.

Bölüm, ulusal kurtuluşu gerekli ve zorunlu kılan etmenler açısından yeniden ele alınmalı ve proletaryanın rolüde bu açıdan tanımlanmalıdır.

"İki halkı ortak kuruluşa götrecek olan birleşik devrim dinamikleri" (sf. 491) nin varlığından ve güçlendiğinden söz etmek gerekiyor. Ancak, ulusal kurtuluşu neredeyse mutlak olarak bu "birleşik devrime" dayamamak gerekir. Siyasal gelişmelet, bir çok kez ekonomik gelişmenin önünde veya ondan görece bağımsız, tezahür edebilir. Proletarya, siyasal eyleminde, kendini bağlayacak mutlak belirlemelerden kaçınılmalıdır. Önemli olan gelişmelerden yararlanabilme becerisidir. Hakeza "Türkiye işçi sınıfıyla en sıkı örgütsel, siyasal ve sendikal birliği gerçekleştirecektir" şeklindeki hareket kısıtlayıcı belirleme de burada çok anlamlı değildir. Bir takım olguları, resmi programda ifade etme yerine, "partinin hareketlerine" bırakmak, siyasal aktivite serbestiyeti açısından daha yaralıdır.

5- ULUSAL DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ

Bölüm, sosyalizmin ve proletarya diktatörlüğünün yakın amaç olarak benimsediği bir görüşle dile getirilmiştir. Bugünkü dünya koşullarında, Özellikle Kürtler gibi geri bir ulusun proletaryasına sosyalizm ve diktatörlük görevini yüklemek gerçekçi değildir. Komünistler açısından önemli olan kendi ruhlarını okşayıcı şeyler yazmaktan ziyade, gerçekleştirilebilir şeyler belirleyip, proletaryanın toplumsal gelişmelerde rol almasını sağlamaktır. Bu bakımdan hem devrim ve hemde proletaryanın, ulusal özgürlük devriminin ya da tam olarak programdaki ifade ile UDHD açısından yeniden ifade edilip tanımlanmalıdır.

Proletarya diktatörlüğü kavramının artık demode ve ürkütücü olduğu kesinleşmiştir. Proletarya diktatörlüğü, pekala proletaryanın kendisine karşıda kullanılabilir. Sovyetlerdeki sosyalizimden rücu, bunun en somut kanıtıdır. Bu kavram yerine, Lenin'in de sözünü ettiği "Proletarla Demokrasisi" kavramını güncelleştirmek

çok daha mantıklı bir davranış olur.

Bölümün 4. paragrafı kendi içinde tam bir çelişki içerisindedir. Parti, ya "Bağımsız K. .....Halk Cumhuriyetini" ya da Türkiye'deki DHİ ile birliği" amaçlayabilir. ikisinden biri, ikisi olmaz. Şu fikir ileri sürülebilir. Eşit koşullu bir sosyalist fedarasyondaki devletler, birbirine bağımlı değildir. Doğrudur. Neki sorun bu değil. Parti, Kürt ulusu için ya bağımsız bir devlet önermeli ya da federasyon. Yoksa paragraftaki gibi Bağımsız ..... Halk Cumhuriyeti "HEDEFLER" ama Türkiye Demokratik Halk İktidarı ile de birliği "AMAÇLR" gibi bir garabet içinde kalınırki, proletarya böylesi bir karmaşa içerisine düşürülmemelidir.

Kanımızca BKHC belirlemesi hem "hedef" hem de yakın "amaç" olarak benimsenmelidir. Böylece, " .....Genel Bakış" adlı bölümün 2. ve 8. paragrafları ile azami programın 6. maddesinde dile getirilen görüşlerle de uyum sağlanmış olunacaktır.

Aynı bölümün referanduma ilişkin kısmı gerekli ve anlamılı değildir. Bırakın, hem birlikte kalmayı hem de referandumun gerekli olup olmadığı, zamanı geldiğinde düşünülsün. Ki o zaman geldiğinde proletarya kendini bağlayan belirlemelerden ötürü zor duruma düşmesin.

6- ASGARİ PROGRAM MADDELERİ YENİDEN DÜŞÜNÜLÜP DÜZENLENMELİDİR

Asgari program, aşağıdan yukarıya; adım adım halkı, elde edilebilir, gerçekleştirebilir talepler doğrultusunda ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal bir hareketliliğe ve zamanı geldiğinde bir kalkışmaya götürecek talepler sıralamasından oluşmalıdır. Kanatimizce ilk madde olarak "TC devletinin .....daki idari, siyasi, askeri, kültürel kurum ve mekanizmalarının kaldırılması" (sf. 492) ile başlandı mı, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 ve 29. maddelerdeki talepleri ileri sürmenin bir anlamı olmaz. Zira 1., 3., 11., 12. ve 13. maddelerdeki durumun devam ettiği - yani henüz devrimin gerçekleşmediği- görü-

şünden hareket etmektedir. Bu bakımdan devrimle gerçekleştirilebilecek olan talepler, devrimin gerçekleştirecekleri arasına alınmalıdır. Böylece asgari program maddeleri kendi içinde uyumlu hale gelir.

Ayrıca, devletçe yakılan ormanlar, yıkılan köyler, öldürülenlere tazminat, göçürülenlerin yerlerine geri gelmelerinin sağlanması, zararlarının tazmini, yaratılan çevre kirliliği ve doğa katliamı vb. konular bir kaç sade madde ile eklenmelidir. Asgari programın 8. maddesindeki dine ilişkin cümlecik "Devletin din işlerinden elini çekmesi, din ve mezhep ayırımının yasaklanması, dini inançların gereğinin, inananların kendilerine bırakılması" şeklinde bağımsız bir madde olarak yazılması daha anlamlı olur.

7- AZAMİ PROGRAM MADDELERİNİN BAŞINA, PARTİNİN:

K. D. Cumhuriyetinin bağımsız ve demokratik bir tarzda kurulup dünya özgür uluslar topluluğun eşit ve bağımsız üyeleri arasına girmesi isteği ve toplumun sosyalizm ve proletarya demokrasisi doğrultusunda yönlendirilmek üzere aşağıdaki tedbirleri alacağı türünden bir paragraf konursa yararlı olur. UDHD ilk etapta proletarya demokrasisine yol açmayabileceği gerçeği dikkate alınmalıdır.

Reel sosyalizm irdelenmeli

ROJAN BARUT

Ülkemizde nasıl bir sosyalizm sorusuna en iyi yanıt reel sosyalizmi, yani sosyalizimin yaşandığı ve hala sosyalist olan ülkelerin durumlarını irdelemekten geçer.

Reel sosyalizmin SSCB ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinde çöküşü uluslararası alanda ve ülkemiz devrimci hareketlerindeki bunalımı da beraberinde getirdi. Olaya sanki sosyalizm bitti, bir daha tekrarlanmayacak, gerçekleşmeyecek gözüyle bakıldı. Sosyalist, komünist partiler ya feshedildi veya isimleri değiştirilip, "sarıya şirin görünmeye" çalışıldı/çalışılıyor.

Reel sosyalizm gerçekten neden çöktü? Gerçekleşmeyen, gerçekleştirilmeyen neydi? Hatalar dışarıda mıydı yoksa içeride mi? Neden SSCB'nde 70 sene sonra veya Doğu Avrupa ülkelerinde 40 sene sonra bu hale gelindi. Hata ideolojide mi yoksa uygulanan politikalarda mıydı? Yoksa gelinen aşama, imkansızlıklar sonucu muydu?

Hiç bir şey oldu bitiyle açıklanamaz . Gelişmenin olduğu gibi çöküşün de maddi bir zemini olmalı. Eğer sosyalist/komünist toplum en gelişmiş, insanlık için en ileri bir toplum biçimiyse ve hedefte ise, geriye bakıp daha geri olan kapitalist toplum ve onun değerlerini sıralamanın hiç bir anlamının olmadığı açık. Sosyalizm en ileri toplum biçimi diyoruz, çünkü emeğin üstünlüğü, nimetlerin eşit paylaşımı, halkların eşitliği, ulusların kendi kaderlerini tayin

hakkı, kültürlerin özgürce geliştirilmesi , sosyalizm de var. Özgürlük, eşitlik gibi kavramlar ençok sosyalist toplumun değerleridir. Bu değerleri tadan, yani bu değerlerle yaşayan insanlar nasıl olurda sosyalizmin çöküşüne, yıkılmasına, kendi haklarının tuzla-buz olmasına seyirci kalırlar. Zorla, can ve kan pahasına elde edilmiş haklar, özgürlükler nasıl olurda bir çırpıda ellerinden alınır. Yoksa sosyalizimdeki hayat standartı hayal edilenin gerisinde miydi? Kapitalist/emperyalist ülkelerdeki şatavatlı yaşam bu insanları çok mu etkiledi? Yoksa insanlar sosyalist toplumda hayallerinin dışında, baskıcı bir rejimdemi yaşıyorlardı ve bu kendilerine bıkkınlık mı getirdi?

Uzatmak istemiyorum. Sosyalizmin çöküşünün sebebi elbetteki var olan yönetimlerin uygulamaları ve bir takım imkansızlıklarda aramak gerekiyor. Konuya yaklaşık elli sene geriden girmek istiyorum.

Hitler faşizmi ordularıyla SSCB 'ye saldırmış ve Moskova'nın 60 km yakınına kadar ilerlemişti. Kızıl ordunun karşı saldırıları sonucu faşist Hitler ordusu gerilemek ve hatta büyük kayıplar vererek Sovyet topraklarını terketmek zorunda kalmıştır. Hitler ordusu savaşı kaybetme telaşından ve sosyalizme duyduğu nefretten dolayi, gerilerken var olan tüm sanayi tesislerini, fabrikaları ve hatta küçük işletmeleri yerle bir etmişti. Taş üstüne taş bırakmamıştı. Hatta ve hatta demir yollarını bile parçalaya parçalaya gerilemişlerdi. Kısacası Sovyetler Hitler ordularını kendi topraklarından atmış ama ekonomileri alt üst olmuştu. Savaşta hem insan sayısı bakımından hemde ekonomik anlamda büyük kayıplar vermişlerdi. Ayrıca ikinci dünya savaşından sonra sosyalist Blok'a dahil olan Doğu Avrupa ülkelerini,(ki onlarda sonuçta çok zarar görmüşlerdi) desteklemek görevıyle yükümlüydü. Kendisini ve Doğu Avrupa ülkelerini destekleyen (uluslararası alanda) hiç bir devlet yokken, batılı emperyalist ülkeler savaş sonrası Batı Almanya'ya Marşal planı gereği milyarlarca dolar yardımda bulunmuşlardı. Batı Almanya ekonomisi kısa sürede tekrar eski gücü-konumuna kavuşurken , savaşın yaraları SSCB ve Doğu Avrupa ülkelerinde kendi

imkanlarıyla uzun süre sonra sarılmıştı. Marşal planından Türkiye'nin de yararlandığını, (1948 den sonra) burada belirtmek istiyorum.

SSCB ve Doğu Avrupa ülkeleri (sosyalist blok) kısa sürede hem savaş yaralarını sardılar hemde kendi aralarındaki ilişkileri pekiştirdiler. Dahası dünya'nın diğer ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketlerini ve komünist partileri desteklemeleri ve bu alanda da başarılar elde etmeleri bilinen gerçeklerdir. Sosyalizmin Emperyalist ülkeler için korku kaynağı olması, onların geleceğini tehdit etmesi gündemden inmedi. Yine bilinen bir gerçek; soğuk savaş dönemi ve NATO ittifakı aracılığıyla SSCB ve dolayısıyla sosyalist blokun emperyalist ülkelerin en gelişmiş radar sistemleri ve silahlarıyla kıskaç altına alınması.

Bilimin ve teknolojinin insanlık yararına kulanıldığı sosyalist ülkelerde, -ki uzaya ilk uzay aracını (Appolo) gönderen Sovyetlerdir-artık kendini koruma anlamında müthiş bir silahlanma dönemi başladı. Silahlanmanın hemen hemen tüm mali yükü Sovyetlerin omuzlarındaydı. Öyle ki 60'lı yıllarda ABD'nin bir Dışişleri Bakanı "onları (Sovyetleri) öyle silahlandıralım ki, bu silahlanmayla birlikte kendileri de ekonomileri de mahvolsunlar" demişti. Durum gerçekten de o hale geldi. Silahlanma alanında Batı emperyalist ülkelerden daha da (teknik alanda) ileri bir konuma gelen Sovyetler, sivil alanda imkansızlıklardan pek ileri gidemediler. Öyle ki insanları bir renkli televizyon, bir video vb. ihtiyaçlarını kolay kolay gideremez oldular. Demokratik Almanya Cumhuriyetin de bir video almak için 10 sene sıra beklemek gerekiyordu. Batı Almanya'yla yan yana daha doğrusu ,iç içe yaşayan Demokratik Almanya Cumhuriyeti'ndeki insanlar Batının ürettiği araç-gereçleri almasının sıkıntısını yaşıyordu. Batıya seyahat özgürlüklerinin olmayışı, oradaki yaşamı daha yakından görememe var olan sıkıntıyı arttırıyordu. İnsanlarda para bulunuyordu fakat almak istediklerini alamama (üretim yetersizliğinden dolayı) sorunu vardı.Temel ihtiyaçlar giderilmiş (ev, iş, okul, yuva, ulaşım vb.) fakat zaruri olmayan ama insanlar tarafından olması istenen gereçler (araba,

video, renkli televizyon vs) eksikti.

Batıda ise tam tersi yaşanıyordu, işsizlik, evsizlik yoksulluk vb.vardı fakat sosyalist ülke insanları batının bu temel eksikliğini göremeyince, yeterince değerlendiremiyorlardı.

Yönetimde ise yaşlı kadroların, genç kadroya yerini terketmemesi, genç dinamik insanların yönetime gelememesi, partili olmanın bir takım imkanlardan yararlanma aracı olması, eleştirilerin açık bir şekilde yapılamaması , toplumda var olan huzursuzlukların zamanında açığa vurulamaması vb.tüm bunlar birikim yarattı ve süreçte patlamayı beraberinde getirdi. Demokratik Almanya Cumhuriye'tin de olan tamda buydu.

Sosyalist ülkelerin, başta Sovyetler Birliği'nin sivil alanında ki yatırım eksikliğinden sözettik. Bu alandaki bilimsel ve teknolojik gelişme, batılı emperyalist ülkelerle kıyaslanamayacak kadar geriydi. 80'li yıllarda gerçekleştirilen bilimsel ve teknolojik devrim; Bilgisayar, robotların üretimde yer alması vs. Deyim yerindeyse Batılı kapitalist-emperyalist ülkelerin, tekelleşmesinin ürünüydü. Bu gelişme emperyalist güçlerin üretim kapasitelerini muazzam bir şekilde arttırmış ve uluslararası pazarlarda rekabet güçlerinide arttırmıştır. Mesela araba üretiminin merkezi konumdaki Japonya'da içinde bir tek insanın (işçinin) bile çalışmadığı araba üreten koca fabrikalar kurulmuştur.Öyleki bu fabrikalarda gece gündüz üretim yapılmakta ve bir kaç mühendisin dışından (robotları ayarlayan, gözeten) kimse çalışmamaktadır. Robotların üretime girmesi binlerce insanın işsiz kalmasına yol açmış, fakat bu araba üreten tekellerin umrunda değil. Keza bilgisayarların girdiği işyerlerin de binlerce insan işsiz kalmıştır. Uluslararası tekeller hala tekniğin desteğiyle daha az insanla daha çok üretim ve daha çok kazanma peşindeler.

Sosyalizm'de de eğer bu tür gelişmeler zamanında gerçekleşebilseydi insanlar daha az çalışıp aynı ücreti alacakları gibi aynı zamanda toplumun ihtiyaçlarına yeteri kadar cevap verebilmiş olurlardı.

Kısacası, sosyalist ülkeler sivil alanda bilimsel ve teknolojik olarak geri kalmışlardı. Bunun faturası pahalıya mal oldu.

Seyahat özgürlüğü sosyalist ülkeler arasında vardı. Yani Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nden insanlar istedikleri sosyalist ülkeye seyahat edebiliyorlardı. Ama bu özgürlükleri batı ülkeleri için geçerli değildi. Batılı emperyalist ülkeler bu alanda tüm imkanlarını (basın- yayın, radyo, televizyon vs.) kullanıp sosyalizm aleyhine propaganda yaptılar. Öyle ki 1989 da Berlin duvarı yıkıldığında binlerce insan batıya akın etti. Devlet yöneticileri, polis ve ordu güçleri batıya olan akına seyirci kalırken; Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde halktan bu olaya tepki gösteren olmadı. 40 yıllık emek, sosyalist olayın belkide en özce yönü. Sosyalizm çöktü ve önemlisi kimse 40 yıllık sosyalizmi savunamaz oldu. Sosyalizmin çöküşü milyonlarca insanda başlangıçta kabul gördü. Bu çöküşü sayın Egon Krenz'in (DAC'nin en son başbakanı) "Gorbaçov bizi batıya sattın " sözüyle açıklamak mümkün değil. Burada önemli olan halkın sosyalizmin çöküşüne dur diyebilmemesi , çöküşe karşı koymamasıdır.

Buradan 40 yıllık sosyalizm sürecinde devlet ile halk veya Sosyalist Birlik Partisi ile halkın bütünleşmesi sağlanamamış, halkın devlete/Sosyalist Birlik Partisi'ne olan güveni sarsılmış sonucu çıkıyor.

SSCB'inde ulusal sorunun tam olarak çözülememiş olduğu sosyalizmin yıkılmasıyla gün gibi ortaya çıktı. Stalin döneminde binlerce Kürdün Kazakistan'a sürgün edildiği, yerinden yurdundan kopartıldığı gerçeğini sosyalizmin çöküşünden sonra öğrendik. 70 yıldır yanyana kardeşçe yaşayan ulusların çöküşten sonra birbirine ne kadar düşman olduğunu, karşılıklı savaşlarını gördük. Yaşanan Gürcistan-Rus, Ermenistan-Azerbeycan savaşları bunun örnekleridir.

Ülkemiz komünistlerinin, üzerine en çok kafa yoracakları konulardan birisi de budur. Kürt halkı için kendi ulusumuz için uğruna mücadele ettiğimiz tüm haklar için istediklerimizi, Ülkemizde yaşayan diğer tüm ulus ve azınlıklara da verilmesini istemeli ve bu uğurda çaba göstermeliyiz.

Reel sosyalizmin bir diğer sıkıntısı ise, herkese iş şiarı altında var

olan işin dağılımında yatıyordu. Öyle ki bir kişinin yapacağı işi, iki veya üç kişi yapıyordu. Bu durum beraberinde üretimin düşmesini ve üretilen ürünün fiyatına da yansıyordu. Örnek verecek olursak; 1986'da Moskova'da gerçekleşen gençlik festivali sırasında Komsomol'dan yoldaşlar bizleri fabrikalara götürmüşlerdi. Gittiğimiz fabrikada durum içler acısıydı. Varolan makinaların teknik olarak geriliği bir yana dursun, doğru dürüst çalışan yoktu. Sosyalist ülkelerin çoğunda fabrikalardaki üretim tekniği (makinalar) çok eski ve dolayısıyla geriydi. Üretilen mallar da (silah sanayi dışında) batı ürünleriyle karşılaştırıldığında standartın altındaydı.

Burada kısaca belirtmek istediğim şu ki; kurulacak sosyalizmin bilim ve teknolojiye eskisinden çok daha yatırım yapması gerekiyor. Halkın refah seviyesinin yükselmesi bir yerde yukarıda belirtiklerime yapılacak yatırımlara bağlıdır. Bu işin kolay olduğunu söylemiyorum. 200 yıl savaş yüzü görmemiş bir ABD veya batıda bazı emperyalist ülkelerin teknik alanda ileride olmaları bir yerde doğal karşılanabilir. Ama sosyalizmin yaşamda vücut bulması ve kapitalizmi altedebilmesi için bilim ve teknoloji alanında yatırımların sürekli kılınması gereklidir.

Son olarak üzerinde durmak istediğim konu ise yöneticiler sorunudur. Gördük yaşadık. Reel sosyalizmde kendi rızasıyla Komünist Parti Sekreterliği'nde ayrılan hemen hemen yok gibiydi. Sekreterler nedense ölene kadar Parti Sekreterliği yaptılar. Komünizm geldiğinde kendileri görevlerinden çekilebilmeliydiler. Doğru dürüst yürüyemeyen, konuşamayan, ölüm döşeğindeki insanların parti sekreterliğinde, Devlet Başkanlığı'nda ısrar etmeleri kimsenin yararına değildir. İnsanlar seçilebilmeli ayrıca yeri geldiğinde görevinde alınabilmelidir.

Toplumun tüm kesimlerinde kontrol işçi ve emekçilerde olmalı diyorsak ve komünist-sosyalist partilerde işçi ve emekçiler en iyi temsilci iseler o zaman seçme ve seçilme nasıl doğal bir haksa, görevini yapamayan insanların görevlerinden alınması da doğal bir hak olsa gerek.

21. yüzyıl ve sosyalistlerinin perspektifleri

S. ÇİFTYÜREK

Geleceğe dönük ideolojik perspektiflerin üretilmesini içeren tartışmalar, elbette belli bir zaman dilimi ile sınırlandırılamaz. Tartışma süreğen olmalı ve her dönem öne çıkan yeni sorunlar/olgular üzerinde devam etmelidir. Önemli olan tartışmayı sürdürürken, neyi niçin tartıştığımızın bilinciyle varılmak istenen hedefe odaklanmaktır. Çünkü bugün Kürt Marksistlerinin önünde, ideolojik-teorik olarak tartışılması gereken çok ama çok sorun bulunuyor. Eğer neyi ne zaman tartışmamız gerektiğini bilmez isek yol alamayız.

Şimdiki tartışmamızın kapsamında öncelikle; bilimsel sosyalizmin ışığında, reel sosyalizmin ve yıkılış nedenlerinin incelenmesi; devrim, iktidar ve tek ülkede sosyalizmin geleceğinin sorgulanması; dünya devrim dinamiklerinin dünü, bugünü ve geleceği; emperyalist-kapitalist sistemin yapısal bunalımının vardığı boyut; YDD ve çok kutuplu dünyada emperyalist geçici odaklar arasındaki çıkar çatışmaları ve bunların yol açacağı sorunlar ile özgülümüzde ulusal özgürlük mücadelesinin sorunları ve bunun sosyalizmle (sınıfsal özgürlükle) bağının irdelenmesi gibi konular bulunuyor.

Bu yazıda iki temel sorun üzerinde duracağız:

Birincisi; sosyalist sistemin ve esas olarak da SSCB'nin yıkı-

lışının belli başlı nedenleri ile birlikte, sosyalizme ilişkin perspektiflerin üretilmesi.

İkincisi; Kürt solu ve sosyalizm başlığı altında yurtsever, devrimci, demokrat Kürt sol akımların son yıllardaki hızlı değişimleri ve sosyalizmden kesin kopuşlarının irdelenmesi.

TEK ÜLKEDE SOSYALİZM VE KOMÜNİZME GEÇİŞ SORUNLARI

Marksizmin ya da bilimsel sosyalizmin SCCB'de somutlanmış uygulanması sona erdi. 1917 Rusyasının sosyalizm yönünden yeterince olgunlaşmamış sosyo-ekomonik koşullarına rağmen, SSCB tarih sahnesine çıktı ve hızla güçlendi. İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler faşizmini yenilgiye uğratarak zaferle çıktı. Bu zafer dünyanın güç dengesini sosyalizm lehine güçlendirdi. Doğu Avrupa'daki sosyalist rejimler Sovyetlerin çok yönlü etkisi altında şekilendiler, yıkılırken bile aynı kaderi paylaştılar.

Çarlık Rusyasında, sosyalizm için koşullar hazır olmadığı halde bu dev toprak parçasında sosyalizm gün ışığına çıktı. Ekim Devrimi'ni dayatan, insanlık tarihinin kendisiydi; sınıfsız-sömürüsüz bir yaşam, barış, kardeşlik, özgürlük özlemi Ekim Devrimi ile somutlaştı. Ekim Devrimi, bu hedefler uğruna ayağa kalkmış milyonlarca işçi-emekçi halkın dinamik kavgasının ürünüdür.

Kapitalizmden sosyalizme geçiş, emperyalist sistemin en zayıf halkası Rusya'da gerçekleşti. Ancak ilk sosyalist devlet olarak SSCB, sadece Sovyet halklarının değil, kısa sürede tüm insanlığın umut kaynağı ve emperyalizme, kapitalizme karşı mücadelede dünya halkları için adeta bir moral jeneratörü işlevini üstlendi.

Emperyalist-kapitalist sisteme dünya çapında ses getirecek bir darbenin vurulması, 20. yüzyıl başında insanlık tarihinin emredici bir talebi haline gelmişti. SSCB'nin doğuşu ve muazzam bir halk yaratıcılığı ile kısa sürede güçlenmesi, emperyalist-ka-

pitalist sistemin ağır baskılar altında bunalan işçi sınıfı ve sömürge halklarına derin bir nefes aldırttı.

Bütünlüklü olarak değerlendirildiğinde, Ekim Devrimi insanlığın eski dünyadan kopuşu, yeni bir dünyaya -sınıfsız, sömürüsüz bir dünyaya- doğru uzun yürüyüşün yolunu açtı.

Ekim Devrimi için, dünyada kapitalizmden sosyalizme geçiş çağını açtı denilmesinin esas nedeni budur. Sınıfsız, sömürüsüz, özgürlüğün halklar arası kardeşlik ve eşitliğin hakim olduğu; egemen güçlerin azınlık iktidarlarının yerine işçi-emekçi halkın çoğunluk rejimi olarak halk demokrasisinin ve vahşi kapitalizmin piyasa düzeni yerine "aklın ve planın büyüyen rolü"nün yer aldığı yeni bir dünyaya adım atıldı.

Ekim Devrimi ve yol açtığı iktidar olarak SSCB bu hedefler uğruna yol alırken, kendi yolunu kendisi açarak yürüdü. Daha önce bu doğrultuda yürünmüş, düşe-kalka açılmış (çiğnenmiş) bir yol yoktu. 1871 Paris Komünü sadece 71 gün yaşayabilmişti ve ancak neyin/nelerin yapılmaması gerektiğine ilişkin belli-belirsiz ipuçları sunabilmişti. SSCB kapitalizmden sosyalizme geçiş yolunda ilk yürüyen ve üstelik kendisini çevreleyen emperyalist kuşatma nedeniyle bu yolu alabildiğince hızlı yürümek zorunda olan bir coğrafyaydı.

SSCB Ekim Devrimi'nin hedefleri doğrultusunda yürürken, bence kaçınılmaz olarak, ilk yürüyen herkes gibi düştü, kalktı, hatalar yaptı, zaaflara düştü vb. Sınav, çok zor bir sınavdı. Sosyalizme geçiş sürecinde hem gidilecek olan yol yeniydi -daha önce kimse yürümemişti- hem de bu yolda yürümek isteyen SSCB yürümeyi yeni yeni öğreniyordu.

Reel sosyalizm yıkıldı, ancak sosyalizm uğruna mücadele veren insanlığa dev bir miras bıraktı. Yaşanmış sosyalizmin pratiğinden hareketle, geleceğin sosyalizmine, çok zengin bir birikim üzerinde yürüme şansına sahibiz. Sosyalizm yönünde yaşanmış tarihe, bugünkü kuşak olarak elbette eleştiri hakkına sahibiz. Bugün veya gelecekte, geçmişe eleştirel yaklaşmaya tarihsel olarak daima sahibiz. Ancak bunu yaparken, hem geçmiş tarihe

karşı sorumluluk duygusuyla, hem de geleceğin inşası bilinciyle davranmalıyız. Baskı ve sömürüye karşı mücadele tarihi, dahası; kapitalizme karşı sosyalizm uğruna mücadele tarihi, artısı ve eksizi ile biz komünistlerindir. O tarih, göğe akın edenlerin tarihidir.

Sosyalizm ile birlikte ilk kez işçi-emekçi yığınlar gelecek korkusunu aşmaya başladılar. Kapitalizmin yüzyıllardır çözemediği sorunları çözdü veya çözüm yollarını ortaya koydu. İşsizliğe son verdi, yoksulluğu kader olmaktan çıkardı. Halka parasız eğitim, sağlık imkanları sağladı. Konut, ulaştırma hizmetleri ve iş güvenliğini gerçekleştirdi. Milyonların yaşam düzeyi sade idi ancak geçmiş kapitalist toplum yaşamıyla kıyaslandığında, belirgin bir iyileştirme başarmıştı. Tek başına bunlar bile, sosyalizmin neler yapabileceğini kanıtladı, insanlığın bilincinde kalıcı izler bıraktı. Ve önemlisi, bunlar reel sosyalizimin hatalarından ve nesnel engellerinden arınmış olarak gelecekteki sosyalizimin neler yapabileceğine ilişkin insanlığın ufkunu da genişletiyor. Örneğin 1961'de Sovyet Orta Asyasındaki doktor sayısı SSCB ortalamasının altında olduğu halde, "bir çok önde gelen Batı Avrupa ülkelerinden ve ABD'den fazladır" (Horace B. Davis, Sosyalizm ve Ulusallık sy;160, Belge Yayınları)

Yaşanmış olan sosyalizm kültürel gelişim yönünde de halklarda büyüyen bir uyanış ve ilerlemeyi temsil eder. Çoban halklar bile, sosyalizm altında gerçek bir kültürel sıçrama ve aydınlanmayı yaşadılar.

Emperyalist-kapitalist rejimlerin işçi sınıfına ve diğer emekçi katmanlara ekonomik-sosyal haklar yönünde ödün vermelerinde, reel sosyalizmin inkar edilimiz rolü olmuştur. Sosyalist rejimlerin yıkılmasının ardından başta Batı Avrupa'da rejimleri olmak üzere, kapitalist rejimlerin emekçi yığınların kazanılmış sosyal haklarına yönelik artan saldırıları, reel sosyalizmin dünya işçi-emekçi hakları yönünden önemini bugün daha iyi kavratıyor.

SSCB'nin ve sosyalist blokun tarihi kazanımlarının dev bir

kilometre taşı daha vardır. Dünün sömürge, ezilen halklarının hemen hemen tamamı bugün ulusal devletlerini kurmayı başardılarsa; bunda Ekim Devrimi ve reel sosyalizimin büyük katkısı vardır. Emperyalist kapitalist sistemin "global düzeydeki bir rakiple (SSCB'nin başını çektiği sosyalist bloklar) çekişmek zorunda kalışının getirdiği meydan okuma ve rekabet ortamına" sömürge ve ezilen halklar çok şey borçludur.

REEL SOSYALİZMİN YIKILIŞININ İÇ VE DIŞ NEDENLERİ

Reel sosyalizm neler yaptı, neler yapamadı; burada bunları ayrıntılı inceleyecek değiliz. Dönüp geriye baktığımızda, bugün eksiklerini, hatalarını daha net olarak görüp eleştirdiğimiz reel sosyalizmin aslında kısa sürede çok şeyi gerçekleştirmeyi başardığını anlıyoruz. Ekonomik, sosyal, kültürel, bilimsel ve teknolojik alan ile savunma sanayinde ciddi bir ilerlemeyi başardığını, buna rağmen belli bir süreden sonra giderek tıkandığını görebiliyoruz.

Kısacası, belli bir dönemin uygulaması olan sosyalist model yıkıldı. NEDEN? Sosyalizmin geleceği bir yanıyla bu soruya verilecek yanıtta bulunuyor.

1- Sosyalist rejimin yıkılmasında, hem iç hem de emperyalist-kapitalist kuşatma olarak dış nedenler rol oynadı. Ve iç-dış nedenler birbirinden bağımsız değildi; tersine birbirini etkilemiş, hatta beslemiştir.

Komünist parti iktidara geldiği andan itibaren sosyalist inşaya yönelmiş, ancak Çarlık Rusyasından devraldığı ekonomik yapı henüz sosyalizm için olgunlaşmamıştı. Lenin önderliğinde uygulanan "Yeni Ekonomik Politika"nın (NEP), sosyalizmin maddi temellerinin oluşmasına yönelik olduğu bilinir. Ancak Lenin'in erken ölümü, emperyalizmin kuşatması, iç gerici güçlerin sürdürdüğü iç savaş ve 1920'li yılların sonlarına doğru dünyada derinleşen ekonomik kriz... tüm bunların etkisiyle Sta-

lin'in önderliğinde ki SBKP, NEP politikasını uzun yıllar devam ettiremedi.

Dünya çapında derinleşen ekonomik kriz, ikinci emperyalist paylaşım savaşının adeta habercisi olmuştu. Daha yeni kurulmuş olan SSCB'ye yönelik emperyalist kuşatmanın giderek daralması ve komünizmi yeryüzünden silmeyi birincil hedef olarak belirleyen Hitler faşizminin Almanya'da iktidara gelmesi, SSCB'ye yönelik büyüyen tehdidi çok çıplak biçimde sergiliyordu.

Bu koşullarda büyük toprak sahiplerine (Kulaklara) karşı sürdürülen haklı savaş, hızla orta köylülüğü de kapsamına aldı. Tarımda kollektifleştirme, yer yer erken girişimleri de kapsamış olsa, ileriye doğru atılmış büyük bir adımdı. Kaldı ki emperyalist saldırı karşısında, ilk sosyalist devlet olarak SSCB'nin iç ve dış savunma hatlarını pekiştirebilmek için gerekli genelde ağır sanayinin, özelde silah sanayinin kurulabilmesi için dev boyutlara varan kaynağa ihtiyaç duyuluyordu. Stalin liderliğindeki SBKP'nin orta köylülüğe, hatta kısa sürede küçük üreticiliğe varana kadar özel girişimciliğin erken tasfiyesine yönelmesi, sosyalist sanayinin kurulabilmesi için ihtiyaç duyulan kaynağın elde edilmesi içindi.

Özel girişimciliğin tamamiyle tasfiye edilmesi, genel perspektif olarak doğrudur. SBKP ve Stalin'e yönelik eleştiriler, orta köylülüğün ve özellikle küçük üretimin erken tasfiyesi üzerinde odaklaşır. Bugünkü bilinçle ve yaşanmış tarihi arkalamış olarak baktığımızda, bu yönlü eleştiriler haklıdır. Ancak bugün böyle düşünüp Stalin'i eleştiri yağmuruna tutanlar, her an emperyalist saldırı ve ve yok olma tehdidi altında yaşayan o günkü SSCB'nin yönetiminde bulunsalardı acaba ne yaparlardı?

Eğer, en ağır eleştiriler bile genç SSCB'nin Hitler Almanyasını yenilgiye uğratıp, faşizmin yıkılmasında belirleyici rol oynamasını övünçle, gururla dile getiriyorsa; eğer Batı'nın gelişmiş emperyalist ülkelerin 100 yılda kat ettikleri ekonomik gelişmeyi SSCB'nin 20-30 (hatta kimilerine göre 10) yıla sığdırabil-

mesi büyük bir atılım olarak değerlendiriliyorsa; gerek Hitler faşizmine karşı 20 milyon insanın yaşamına mal olmuş "Büyük anavatan savunması"nda ve gerekse 1930'lı yıllardaki büyük ekonomik atılımda Sovyet halklarının muazzam bir dinamizmle "mucizeler yarattığı"nı kabul ediyorsak.. o halde o dönem, esas olarak Stalin'in aşırılıklarıyla ya da "kıyımcılığıyla" izah edilemez.

Olumluluklarıyla, olumsuzluklarıyla o tarihi süreci verileriyle/olgularıyla birlikte ele almak gerekiyor. Çünkü bugün dışardan ya da arkalanmış bir tarihin tanıklığıyla geçmiş tarihi eleştirirken, o dönemde Stalin başta olmak üzere, SBKP'yi yönetenlerin hangi koşullarla, hangi gelişmelerin ya da tarihsel gerekliliğin baskıları altında davrandıklarını kitaplarda okumuş olabiliriz, ama hissedemeyiz.

2- Sosyalist ülkelerin ekonomik danışma örgütü olarak Comecon 1949'da kuruldu. Süreçte Küba, Vietnam gibi diğer kıtalardaki sosyalist ülkelerin de katılımlarıyla etki alanı genişledi. Buna rağmen dünya çapında etkin bir sosyalist pazar yaratılamadı. Doların dünya parası olma niteliği kırılamadı, emperyalist-kapitalist ülkelerin oluşturduğu, IFM, Dünya Bankası gibi ekonomik kurumlar giderek sosyalist ülkelerin ekonomisini kıskaca aldılar. Sosyalist rejimler yıkılmadan çok önce, birçok sosyalist ülke IMF ve Dünya Banka'sının kapısını çalmak zorunda kalmışlardı. Bunun birçok nedeni vardır, ancak temel neden şüphesiz sosyalist ülke ekonomisinin zayıf oluşuydu.

Emperyalist-kapitalist sistem, süreç içerisinde sosyalist ülkeleri, mali kıskaç başta olmak üzere çok yönlü baskı altına aldı. Ekonomik ve teknolojik alandaki baskı, bunların başında gelir. Sovyetler uzay ve savunma teknolojisinde, emperyalist batı ile yarıştı, bu alanlarda yer yer ileriye doğru fırladığı bile olmuştur. Fakat SSCB bu yarışı sonuna kadar götüremedi, götüremezdi de. Çünkü SSCB'nin toplam yıllık Gayri Safi Milli Hasılatı (GSMH) 2 trilyon dolar civarında iken, ABD'nin yıllık GSMH'ı toplam 5,5 trilyon dolar civarındaydı. Dolayısıyla ABD'nin yarı-

sı civarında ulusal gelire sahip olan SSCB'nin tek başına, ABD ve başını çektiği emperyalist sistemle yarışı sonuna kadar sürdürmesi mümkün değildi. Ayrıca SSCB'nin tek başına emperyalizme karşı sosyalist blokun ulusal kurtuluş hareketlerinin ve anti-emperyalist bağımsız ulusal devletlerin ekonomik ve askeri yükünü omuzlaması, Sovyet ekonomisine çok ağır yükler bindirdi ve bu yükün altında nihayet yıkıldı.

3- Bilim-teknoloji ve ağırlıklı olarakta uzay ve savunma alanındaki teknolojik gelişmeler, ekonomik gelişmeye dönük üretim süreçlerine sokulamadı. Üretim süreçlerinin bilgisayarlaştırılmasında ve otomasyonun geliştirilmesiyle üretimde canlı emek gücü (işçi) yerine nesneleşmiş emek olarak makinalaşmada, çok geri kalındı. Kapitalist ülkeler, üretim süreçlerinde, otomasyonun geliştirilmesinde sermayenin iç çelişkisinden gelen bir engel olduğu halde, sınırlı da olsa otomasyona yöneldiler. Ancak SSCB ve diğer sosyalist ülkelerde, sosyalist ekonominin yapısından gelen bir engel (çelişki) olmadığı halde, otomasyon yönünde sözü edilir adımlar atılamadı. Oysa sosyalist ekonomiden beklenen, üretimde giderek otomasyonun derinleştirilmesi ve böylece canlı emeğin belli bir süreçte adım adım maddi üretimden kopması; örneğin bunun ilk adımları olarak günlük çalışma saatinin 8 yerine 6 veya 4 saate düşürülmesiydi.

Sosyalizm, işsizlik gibi büyük bir sosyal sorunu çözmüştü, ancak sosyalizmin ve özellikle üst aşaması olarak komünizmin nihai hedefi, insanlığın her türlü mekanik çalışmadan kopartılması, insanın kendi enerjisiyle (gücüyle) yaptığı işi makinaya yaptırarak, insanın kişiliği yıpratıcı maddi üretimden adım adım kopartılmasıdır. Böylece, çalışmadan kopmuş, özgürleşmiş zaman süresinin genişletilmesidir. Eğer reel sosyalizm, çalışma hayatında ağır ağır da olsa, zamanın özgürleşmesini başarabilseydi, SSCB ve diğer sosyalist ülkelerin yıkılmasının önünde ciddi bir sosyal bariyerin (barikatın) yaratılması gerçekleşmiş olurdu.

4- Radyo, TV gibi iletişim araçlarındaki gelişmelerle dünya adeta bir TV kutusuna sığdırılacak kadar küçüldü. En ücra köşe-

lerde olup-bitenler ekranda izlenir/duyulur hale getirildi ve uydu yayın aracılığıyla da ulusal sınırlar fiilen aşıldı.

Bu koşullarda başlatılan emperyalist tüketim toplum furyası, farklı ürünlerle dolup-taşan mağazaların TV ekranlarında sosyalist ülkeler kamoyuna propaganda edilmesi; bu süper marketlerde en ileri tüketim maddelerinin sergilenmesi (elbette alıcı bulamaması ekranlara yansıtılmadan) sosyalist ülke toplumlarını etkisi altına aldı. İletişim teknolojisindeki dev gelişmeler nedeniyle sosyalist ülkeler artık bunları kendi toplumlarından gizleme imkanına da sahip değillerdi. Sosyalist ülkelerde insanların parası var, ancak harcayacak alan sınırlıydı, tüketim kalıpları zenginlik barındıramıyordu. Emperyalist-kapitalist ülkelerde ise, farklılık yönünde zenginlik vardı, ancak kitlelerin alım güçleri sınırlıydı. Ama gerçeğin böyle olduğunu Doğu Almanyalı kitle, ancak duvarın ötesine geçince kavradı, fakat geç kavradı; sosyalist rejim yıkılmıştı.

SSCB'de 1950'li yılların sonlarına kadar, yaşamsal temel ihtiyaçların karşılanması, kitleler için yeterliydi. Ancak, Çarlık Rusyasının açlık, sefalet koşullarını yaşamamış olan ilk Sovyet toplum kuşağının giderek orta yaş kuşağı haline geldiği 1950'li yıllarda, artık yaşamsal olanda belli bir doyuma ulaşıldı. Yani, Sovyet toplumunun bizzat kendi içerisindeki değişimin ürünü bir gelişmeydi bu. Hem bunun etkisi, hem de emperyalistlerin tüketim toplumunu göz kamaştıran reklamlarla kitlelere propaganda etmesiyle, sosyalist toplumlarda da tüketim kalıpları değişmeye başladı ya da değişim dayatıldı. Sade ve yaşamsal olanların ötesinde istemler güçlendi. Sosyalist toplum insanı sade ve sıradan bolluğu da yeterli bulmuyordu. Tüketimin kamçılanması üretimde zengin bir farklılığı dayatıyordu; yaşamsal alanın ötesinde bir farklılığı dayatıyordu. Yaşamsal olanın ötesinde estetiği, özgünlüğü vb. içeren zengin bir farklılığa geçişi üretimde başaramamanının elbette birçok nedeni vardı. Bunların başında sosyalist ekonomide zorunlu olan merkezi planlamanın yetkilerinin arttırılması ve yerel (ademî merkeziyetçi) planlamadan

yoksun siçimde sürdürülmesi gelir. Özellikle SSCB'de ilk yıllarda uygulanan katı merkezi planlamanın ademî merkeziyetçi planlama lehine giderek gevşetilmesi gerekirdi. Bu yapılmadı ya da yapılamadı.

Konu ile bağlantılı diğer bir sorun, küçük üretimin Sovyetlerde erken tasfiyesidir. Tüm faktörler birleştiğinde, sonuçta, Sovyet ekonomisinde tüketime dönük zengin bir farklılığı içeren üretim başarılamadı. Diğer faktörler diyorum, çünkü Polonya başta olmak üzere kimi sosyalist ülkelerde küçük üretim yer yer % 60-70 oranlara kadar varlığını sürdürüyordu. Yani küçük üretim hem her derde deva değil, hem de önemlisi kaçınılmaz olarak büyür, büyümek ister.

5- Diğer sosyalist ülkelerin konumu elbette tartışmalıdır, fakat SSCB'nin ekonomik alanda komünizmin alt aşaması olarak ifade edilen sosyalist inşayı genel çizgileriyle gerçekleştirdiği inancındayım. Başta özel mülkiyet, tamamıyla ortadan kaldırılmıştı. Kitlelerin hayati önemdeki sorunları çözümlenmişti. Sosyalist ekonomi çerçevesinde, yaşamsal alandan daha ileri olarak zengin farklılığı da içeren sosyalist üretime geçiş, yani 'herkesten yeteneğine göre ve herkese emeği kadar bölüşüm' ilkesi yerine 'herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacı kadar' komünist bölüşüm ilkesinin hayata geçirilmesini gerektirir. Ki SBKP'de de bu yönlü tartışmalar daha 1930'lu yıllarda başlamış ve hatta somut yönelişlerle konu 1936 anayasasında yer almıştı.

Örneğin; "Bu yolla anayasa SSCB'nin yeni bir gelişme aşamasına sosyalist toplum kuruluşunun tamamlanması ve 'herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacı kadar' biçimindeki komünist ilkenen toplum hayatının yol gösterici ilkesi olacağı, komünist topluma kerte kerte geçiş aşamasına girmiş olduğunu gösteriyor ve yeni bir çağ açan bir olguya yasal bir nitelik kazandırıyor" deniliyordu. (Bolşevik Parti tarihi, sy; 413, Bilim ve Sosyalizm yayınları, 1971, birinci baskı)

Komünizme kerte kerte geçileceği, hatta şu tarihte kitle ulaşımının bedava olacağını ve bunu yeni adımların izleyeceğini, Sta-

lin sonrası yönetim de belirlemişti. Gelişmeler, komünizmin üst aşamasına geçilemediğini, alt evre olarak sosyalizm evresinde giderek tıkandığını ve bunun yıkımla sonuçlandığını gösterdi.

Sorunun özü şudur:

Birincisi; komünizmin üst evresine geçiş sadece ekonomik alanındaki gelişmelerle mümkün değildir. Ekonomik alan oldukça önemlidir, ancak tek başına belirleyici değildir.

İkincisi; tek ülkede komünizmin alt evresi olarak sosyalizm kurulabilir fakat emperyalist-kapitalist sistemin etkin varlığının devam ettiği koşullarda tek ülkede komünizimin üst evresine geçilemez. Sosyalizmin üst aşamasına geçiş ekonomik gelişme vb. faktörlerle birlikte devletin de giderek sönmesini zorunlu kılar. Ki emperyalist-kapitalist sistemin dünyada halan etkin olduğu koşullarda, bırakalım tek bir ülkede, birkaç ülkede bile devletin zayıflayarak sönmesi mümkün olmadığından, komünizme geçiş de olanaklı değildir. Sosyalist devletin askeri ve bürokratik yapısının sönmesi bir yana, zayıflamasının bile pusuda bekleyen emperyalist güçlerin saldırmasına yol açacağı kesindir. Tek başına bu neden bile 1936 Sovyet anayasasındaki komünist topluma kerte kerte geçiş hedefinin o koşullarda gerçekçi olmadığını gösterir. Ayrıca daha başka açılardan da Sovyet toplumunun komünizme geçiş aşamasına girmekten uzak olduğu görülür.

Komünizme geçiş, yani "Herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacı kadar" bölüşüm ilkesinin toplumda egemen kullanılması, en başta sınırsız zenginliği zorunlu kılar. Sınırsız zenginlik ise sınırsız ve sürekli yenilenebilen enerji kaynaklarının varlığını gerektirir. SSCB'nin dünyanın en zengin fosil enerji kaynaklarına sahip olduğu doğrudur. Ama bir doğru daha vardır; petrol, kömür, doğal gaz gibi yenilenmesi birkaç bin yılı gerektiren bu fosil enerji kaynakları ile komünizmin üst aşamasına geçilemez. Dünya çapında fiziksel tükeniş sınırlarına yaklaşan bu fosil enereji kaynaklarına dayanarak yeni bir uygarlık olarak komünizm kurulamaz/kurulamadı da.

SSCB ve sosyalist sistem, emperyalist-kapitalist sistemi yen-

di, dahası dünyanın üçte birinde egemenliğini kurdu. Ancak, kapitalizmi dünya çapında etkin bir güç olmaktan çıkaramadı. Peş peşe yaşanan iki paylaşım savaşından emeperyalizm ciddi olarak yıprandı, her bakımdan güç ve prestij kaybına uğradı. Fakat savaş sonrası sürekli ve ısrarla sürdürülen soğuk savaş döneminde, sosyalist sistem giderek çok yönlü güç kaybına uğrarken; başını ABD'nin çektiği emperyalist sistem giderek kendini toparladı. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'nda en az yıpranan ve savaştan en karlı çıkan ABD, askeri ve ekonomik alanda dayattığı yarışı yıpratıcı bir piskolojik savaşla sürdürdü.

SSCB ve sosyalist sistem, 1950'lerde hatta 1960'lı yıllarda kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı mücadelesi için moral verici, sürükleyici bir alternatif konumunu sürdürdü. Sonraki yıllarda bu konumunu kaybetti, hatta emperyalist batı ülkelerindeki tüketim toplumu giderek sosyalist sistemin insanı için çekici olmaya başladı.

6- Sosyalist ülkelerde ve esas olarak da SSCB'de özel mülkiyete tamamıyla son verilip, devlet (kamu) ya da grup (kolhoz) mülkiyeti yerleştirildi ancak toplumda (somutta aile ve bireyler yönünde) mülkiyet, tüm çekiciliğini korudu. Sosyalist aile ve bireyde mülk edinme hırsı kırılamadı. Bunun nedenlerinin sorgulanması gerekir. Burada birbirini koşullandıran iki nedeni belirleyeceğim.

Birincisi; toplumda sınırsız zenginlik yaratılıp, bölüşüm ilkeleri hayata geçirilemez ise mülkiyet tam olarak önemsizleştirilemez. Kamulaştırma ve özel mülkiyeti olumsuzlayan ideolojik-politik propagandaya rağmen mülkiyet edinme hırsı zayıflamış da olsa devam etti. Mülkiyet edinme ve hırsızlık birbirini besledi.

İkincisi; gelişmeler bir şeyi daha kanıtladı; toplumun "sosyal hücresi"olarak aile yıkılmadan, miras dolayısıyla para ve mülkiyet edinme çabası tamamıyla kurulamıyor. Hele de zenginlik kaynakları ve üretim sınırlıysa, kendinden sonraki kuşaklara (çocuklarına) birşeyleri mülk olarak bırakma kaygısı az-çok de-

vam eder, sosyalist ülkelerde de devam etmiştir. Aile deyip geçilemez, özel mülkiyet ve devlet olgusunun temelinde aile birimi bulunur. Dolayısıyla, komünizmin üst aşamasına geçiş, devletin ve aynı süreçte ailenin sönmesini (dağılmasını) zorunlu kılar.

7- Lenin iktidar yıllarında sık sık bürokrasi tehlikesi üzerinde durdu ve partiyi uyardı. Rusya gibi, burjuva demokrasi geleneğini hemen hemen hiç yaşamamış bir toplumda sosyalist demokrasiyi kurmak başarılması zor görevdi. Tarihteki ilk proletarya demokrasisi (diktatörlüğü) bu zorlu görevle yüz yüzeydi.

Genel olarak devlet (bürokratik-askeri yapı) ile demokrasi (özgürlük) pek de barışık olgular değillerdir. Bu karakterinden dolayıdır ki sosyalist devletin, oluştuğu andan itibaren, güçlenmesi değil, giderek sönmesi (zayıflaması) teorik olarak öngörülmüştür. Çünkü devletin güçlenmesi kaçınılmaz bir biçimde askeri ve sivil bürokrasinin de güçlenmesini getirir. Ki bu gelişme, proleter demokrasinin gerçek özgürlük eğilimiyle nesnel olarak çatışma içine girer.

SSCB, kurulduğu andan itibaren kendisini yok etmeyi birincil hedef belirlemiş emeperyalist güçlerin kıskacındaydı. Dolayısı ile zayıflayan bir devlet değildi; tersine her bakımdan güçlenen ve özellikle kendini savunabilmek için modern silahlara, güçlü bir askeri örgütlenmeye ihtiyaç duydu. Sonuçta sivil ve askeri bürokrasi ile gittikçe büyüyen devlet hiyerarşisi oluştu.

Lenin'in, bürokrasiyi engellemek için tüm görevlilerin seçimle gelmesi ve her an kitlelerce görevden alınabilmeleri, devlet memurlarının orta gelir düzeyindeki işçi ücretleriyle eşit bir gelir limitini aşmamaları, bürokrasinin faaliyetlerinin herkesin gözetim ve denetimine açık olması gibi ilkesel önermeleri, teorik olarak SBKP tarafından savunuldu ve bağlayıcı yasalarla ifadesini buldu, hatta bu yönde politik olarak yoğun propaganda yürütüldü. Ancak gerçek yaşamda bu ilkeler tam olarak uygulanamadı. Bunda hem devlet gerçekliği olarak nesnel hem de öznel nedenlerin payı vardır.

Doğrudan demokrasinin (iktidarın) organları olarak doğan iş-

çi köylü ve asker Sovyetleri, süreçte gerçek işlevlerinden uzaklaştılar, bürokratik kurumlara dönüştüler. İktidar organları olarak Sovyetlerin zayıflaması, gerçekten halkın demokrasisini dönüştüren aşağıdan kitle katılımı ve denetimini zayıflattı, iktidar organlarının aşırı merkezileşmesine yol açtı.

SSCB Paris Komünü deneyimlerinden de hareketle, yasama, yürütme ve yargıyı birleştirdi. Ama bununla birlikte, burjuva demokrasisinden devralınan temsili ve vekalet sistemini getirdi. Zaten SSCB'deki proletarya diktatörlüğüne bir yarı doğrudan demokrasi denilmesinin asıl nedeni bu ikisini yapısında birleştirmesiydi. Her düzeyde yetkilerin komünist partisinde aşırı merkezileştirilmesi; hem bir dizi pratik hatta ve politik sorunlara yol açmaktaydı, hem de iktidarın demokrasi yönüyle çelişiyordu. Bu, geniş kitlelerin ülke ve toplum için yaşamsal önemdeki toplumsal siyasal sorunların çözümüne dinamik katılım sağlamalarını engelliyor ve iktidarı (bürokrasiyi) denetleyen inisiyatif olmaktan giderek uzaklaşıyordu.

Sonuç olarak, sosyalist inşa sürecinde ekonomik, sosyal refah ve zenginliğin gücüyle de perçinleşen ve perçinleştiği oranlarda da halkın ülke yönetimine doğrudan katılımını adım adım geliştirip güçlendiren sosyalist demokrasi tam olarak başarılamadı. Marksizmin toplumun ilerlemesinin şartı olarak bireyin ilerlemesi ve özgürlüğünü öngördüğünü biliyoruz. SSCB'de güçlü devlet ve toplum adına birey ve bireyin özgürlüğü sınırlandırılmıştı. Bunda hem nesnel hem de öznel nedenlerin payı vardır.

8- Ulusal sorunda birikmiş kimi sorunlar vardı, ancak bunlar sosyalizimin yıkılmasında rol oynayan belirleyici nedenler/faktörler değildi. Tüm eksikliklerine rağmen SSCB'de sosyalizm, 100'ü aşkın ulus ve azınlığı bir arada barış içerisinde uzun yıllar tutabildi. Sosyalist federasyon çerçevesinde her ulus, hatta ulusal azınlık, kendi federe ya da özerk cumhuriyetine (bölgesine) sahipti. SSCB dağılır dağılmaz, her federal cumhuriyetin kendini bağımsız ulusal devlet olarak ilan etmesi ve merkezileşmiş

yapısını koruması da bunu kanıtlar. Bırakalım ulusların, küçük azinlıkların bile dil ve kültürleri sosyalizm altında korundu, geliştirildi. Fakat bunlarla birlikte, federal cumhuriyetlerin ulusal iktidar yetkileri sınırlıydı; iktidarın aşırı merkezileşmesi bu alanda da kendini gösteriyordu.

Şunu rahatlıkla söylüyebilirim; ulusal sorun sosyalizmin yıkılmasında bir neden değildir. SSCB'nin dağılması sosyalizmin yıkılmasının bir nedeni değil, sonuçlarından biridir. Halkları birleştiren/perçinleyen temel olgu sosyalizm yıkılınca, ortak sosyalist vatan da artık SSCB değildi; herkes kendi evine (vatanına) döndü. Çükü ulusçuluk (miliyetçilik) halkları birleştiren değil, ayrıştıran bir içeriğe sahiptir.

9- Reel sosyalizme eleştirel yaklaşıldığında, sosyalizmin ilk ekolünü yaratan SBKP ve yöneticilerine ideolojik eleştiri hatta ağır saldırılar moda oldu. Dün SBKP'yi alkışlamak modaydı, bugün ise eleştirmek moda olmaya başladı.

Alkışlayıcı tutumlarda, alkışlayanların zaafları kadar şunlar da etkili olmuştur.

Sovyet dostları/yoldaşları olarak genellikle SBKP'ye ilişkin yanlışları, hataları görmemeye yatkındık. SSCB'ye emperyalist saldırıların çok yönlü devam etmesi, tersinden de SSCB'nin emperyalizme karşı mücadelesi, dünya komünist hareketlerinin SBKP'ye eleştirel yaklaşmasını hep gölgelemiştir. Çünkü SBKP'yi eleştirmek hele de bunu kamuoyu önünde yapmak, neredeyse SBKP düşmanlarıyla aynı kefeye konulya neden olabiliyordu. Sovyetler Birliğinin ve SBKP'nin politikalarını eleştirenler, gecikmeden oportünist, revizyonist, Maocu, Troşkist vb. ile damgalanıyor ve dünya konümist hareketinin saflarından dışlanıyordu. Bunda SBKP yönetiminin rolü büyüktü. Çünkü Lenin'den sonraki süreçte SBKP yönetimleri, kendisine yöneltilen eleştiriler karşısında hazımkâr değillerdi. Eleştirileri muhatap alıp tartışmak yerine "sapkın akım" olarak damgalayıp dışlıyorlardı. Buna karşılık Lenin döneminde, partideki muhalif ideolojik akımlar dışlanmak yerine tartışma sürecine çekilerek partide

yeniden üretimin ve birlikte dinamik yürüyüşün kamçısı haline getiriliyordu.

İdeolojinin (teorinin) kendisi olgu değildir; olgulardan hareket eder. Olgularda sürekli bir değişim yaşandığına göre, ideolojik sorunlarda da sürekli bir yeniden üretim zorunludur. Lenin'in ölümüyle birlikte partide ideolojik yeniden üretim donuklaştırıldı. Stalın, ideolojik bakımdan Lenin'in sadık bir öğrencisi ve uygulayıcı oldu hep. Ancak, tek başına bu yeterli değildi.

Stalin'in ideolojik, felsefi alanda muhaliflerle tartışarak etkisizleştirmek yerine tasfiyeye yöneldiği doğrudur. Bunda iç ve özellikle büyüyen dış düşman tehdidinin payı büyüktür. Dışlama Buharin, Zinovyev, Kamenev gibi SBKP'nin önde gelen isimlerinin idam edilmesine kadar vardırıldı. Özetle; Lenin'den sonra SBKP, ideolojik-teorik mücadelenin yaratacağı dinamizmden yoksun bırakılmış ve yeniden üretim, sürekli kılınamamıştır. Marx'ın "benim görüşlerim ilerlemeci görüşlerdir. İlerleyen herşey gibi bu görüşler de tamamlanmış sayılmazlar" diyerek teorik yeniden üretime vurgu yaptığı dikkate alınırsa, SSCB'nin yıkılmasında ideolojik-teorik donuklaşmanın rolü anlaşılabilir.

Sonuç olarak özetlemeye çalıştığımız şudur; ekonomik, siyasal, politik ve ideolojik sorunlar süreçte büyüdü ve Gorbaçov ekibinin kapitalist restorasyonları için uygun koşullar yaratıldı. SSCB ve sosyalist blok böylece çöktü. Bir döneme özgü sosyalist uygulama yıkıldı. Bundan hareketle, tarihsel ilerlemenin kuramı olarak Marksizm-Leninizmin ve bilimsel sosyalizimin "çöktüğü" sonucu çıkarılamaz.

Sovyetlerin ve diğer sosyalist ülkelerin kendine özgü yanlışları, konjoktürel sorunları ve nihayet yıkılışları, elbette dünya çapında devrimin dinamiklerini olumsuz yönde etkilemiş, geçici de olsa demoralize olmalarına yol açmıştır. Fakat sosyalist sistemin yıkılışı, insanlığın günümüzdeki uygarlık yürüyüşünün temel kilometre taşı olarak bilimsel sosyalizmin tarihsel çekiciliğini ve insanlığın kurtuluş umudu olmasını gölgeleyememiştir. Bunun en yakın canlı örneğini yine Rus halkları pratiği ile orta-

ya koydular. Sovyet iktidarının yıkılışının üzerinden daha üç-dört yıl geçmeden komünist muhalefetin iktidara aday olacak kadar büyümesi bunu kanıtladı.

KAPİTALİZM YOLUN SONUNA VARDI, SOSYALİZM DAHA YOLUN BAŞINDI

Emperyalist-kapitalizmin büyüme tutkusu ve kapitalist sanayi toplumunun tarihsel ve fiziksel gelişme sınırlarının üzerinde, bir süre önce çıkan kitabımda uzun uzun durmuştum. Burada tekrar üzerinde durmayacağım. Geleceğin sosyalizmine ilişkin, belli başlı noktalara değineceğim.

Kapitalist sistemin ve uluslararası ekonomik düzenin niteliğinde temelde bir değişim yok. Emperyalist sistemde eşitsiz gelişme yasası tüm hızıyla işliyor ve dünyadaki sorunların kaynağı olmaya devam ediyor. Emperyalizm ve büyüme tutkunu sanayi uygarlığı, dünyadaki tüm zenginlik kaynaklarını ve hatta insanları sadece kullanabilecekleri bir hammade olarak görmekte. Sınırsız kâr hırsı ile bu hammaddeyi piyasaya sürülecek daha fazla metalara dönüştürme (ki buna iktisatta büyüme denilir) faaliyetine devam ediyor. Sermayenin (ekonominin) küreselleşmesi bu süreci dünyanın en ücra alanlarına yayıyor, derinleştiriyor. Küreselleşme, emperyalist-kapitalizmin yapısında insanlıktan, emekten yana bir değişime yol açmıyor. Tersine dünya çapında işçi sınıfının ve bağımlı halkların sorunlarına yeni sorunlar ekliyor.

Doğuştan beri sermayenin hareketliliğini, emek gücünün hareketliliği izlemiştir hep. 1980 yılı verileriyle bile; başka ülkelerde çalışıp vatandaşlık haklarına sahip olmayan insan sayısı 30 milyona yakındır. Sadece Batı Avrupa'da 6 milyonu aşkın kayıtlı göçmen işçi bulunuyordu. Ortadoğu ve kuzey Afrika'nın petrol zengini ülkelerde diğer Asya, Afrika ülkelerinden gelmiş 3 milyon civarında göçmen işçi bulunuyordu. Sadece S. Arabistan'da 1981 yılında 800 bin Asyalı işçi çalışıyordu. İsviçre'nin işgücünün % 37'si, Almanya ve Fransa'nın % 11'ini göçmen işçiler

oluşturuyordu. Bu rakamlar hem günümüzde çok büyümüştür, hem de rakamlar kaçak (illegal yollarla gelmiş) göçmen işçileri kapsamıyor.

Son yıllarda, sermaye kaçak göçmen işçi çalıştırmayı tercih etmiştir. ABD ile Meksika sınırlarında belli aylarda yoğunlaşan gelişmeler bunu kanıtlıyor. ABD'ye ve Batı Avrupa'ya kaçak girmek suç; fakat ilginçtir, burjuvaların kaçak işçi çalıştırmaları suç sayılmayır! Dolayısıyla, hükümetler kaçak işçi çalıştırmayı doğrudan teşvik ediyor. Çünkü kaçak işçi, çok düşük ücretle çalıştığı gibi, yasal olarak hiçbir sosyal hak da talep edemez vb.

Sermayenin küreselleşmesi ve işçi sınıfına yönelik uluslararası düzeyde geliştirdiği çok yönlü saldırılar karşısında; emek ordusunun da uluslararası düzeyde ortak mücadele ve örgütlenmesine artan oranda bir ihtiyaç duyuluyor. Yani 3. Komünist Enternasyınal'in kurulduğu koşullara oranla; işçi sınıfını ve komünist hareketin, ulusal sınırları aşan enternasyonal mücadele ve örgütlenme sorunu daha yakıcı hale gelmiştir. Ancak somutta bu yönde sözü edilir adımlar hala atılamamıştır.

Dünya çapındaki gelişmenin iki kutubu olarak; merkezileşme ve yerelleşme komünist enternasyonalizimin bir yandan nesnel temellerini güçlendiriyor, diğer yandan çözülmesi gereken yeni yeni sorunlar yaratılıyor. Dünya komünist hareketi bu sorunu tartışıyor, çözüm yolları arıyor. Bizim de önümüzde tartışıp somut yönelişler belirlememiz gereken bir sorun olarak duruyor.

Nasıl bir sosyalizm sorusunu irdelerken, belli başlı çizgileriyle şunlar üzerinde tartışmayı sürdürmemiz gerekiyor;

1- TEK ÜLKEDE DEVRİM VE İKTİDAR SORUNU

21. yüzyıla sermayenin uluslararasılaşmasının derinleştirdiği sorunlarla yüklü giren dünyada, insanlığın önündeki temel ikilem, ya sosyalizm ya da barbarlık olarak duruyor.

Dünya çapında emek ile sermaye arasındaki çelişki "yumuşamak" bir yana, tersine derinleşiyor. Hem tek tek ülkelerde hem

de dünya çapında emek ile sermayenin dolaysız karşı karşıya gelmesi derinleşiyor. Asya ve Afrika'nın en az gelişmiş ülkelerinde bile, emek-sermaye çelişkisi toplumun temel çelişkisi haline geliyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının emperyalizme karşı toplumsal devrim dinamikleri, Kuzey-Güney uçurumunun derinleşmesiyle her geçen gün daha da güçleniyor.

Reel sosyalizmin yıkılışının, dünya çapında sosyalist dalganın geriye çekilişinin son halkası olduğuna inanıyorum. Sosyalizm, dünya çapında ve tek tek ülkelerde dipten gelen güçlü dalga olarak güçleniyor.

Kuzey-Güney uçurumunun derinleşmesi, büyüyen işsizlik dalgası, kitlesel yoksullaşma ve önemlisi, emperyalist-kapitalist sistemin kalbi haline gelen borsaların sendelemeye başlaması önemli göstergelerdir. Borsaların, rantiyeci niteliği derinleşen emperyalist-kapitalist toplumların tekleyen kalbi haline geldiklerini, son Asya krizi netçe ortaya koydu. Çünkü herhangi bir ülke borsasının teklemeye başlaması, beraberinde zincirleme olarak, tüm uluslararası sermaye gruplarının ve siyasal iktidarların kalp atışlarını hızlandırıyor. Özetle, kapitalizmin kalbi borsalarda atıyor ve borsalar da teklemeye başladı.

Tek tek ülkelerde toplumsal devrim koşulları, nesnel olarak düne göre daha da güçlenmiştir. Ayrıca dünden farklı olarak, herhangi bir ülkede gerçekleşecek olan devrim, dolaylı değil doğrudan emperyalist merkezli ülkeleri de etkileyecektir. Ve tek tek ülkelerde gerçekleşecek bir toplumsal devrimin dünya çapında zincirleme birbirini izleyen toplumsal devrimlerin ön adımı olma koşulları bugün bir hayli gelişmiştir. Küreselleşmenin yol açtığı gelişmelere rağmen tek ülkede devrimi gerçekleştirmek bugün de olanaklı, ancak tek ülkeyle sınırlı kaldığında, devrimi ve yol açacağı iktidarı uzun süre korumak çok daha zordur.

2- PLAN MI, PİYASA MI?

1970'li yılların sonlarına doğru kaydedilen gelişmeler, İkinci

Dünya Savaşı sonrası kapitalist üretimdeki genişleme döneminin sona erdiğini, yeniden daralma ve durgunluk sürecine girdiğini haber veriyordu. Kapitalizm derin bir krize sürükleniyordu. Emperyalist Kuzey, krizi atlatmak için, somutta krizin ağır faturasını gelişmemiş Güney ülkelerinin ve kendi işçi sınıfının sırtına yükleyecek yeni politikalar oluşturmaya yöneldi.

Neo-liberal politikalar olarak; "Sosyal devlet" politikasının terkedilmesi, ekonomiyi ve hatta sosyal yaşama müdahalesinin lanetlenmesi, özelleştirme, paracı/rantiyeci yönelişlerle birlikte serbest piyasanın yeniden keşfi ve yüceltilmesi, ithal ikameci ulusal kalkınma modell yerine ihracat ağırlıklı yeniden yapılanma ve IMF ile Dünya Bankası tarafından önerilen "yapısal uyum programları"... tüm bunlar bütünlüklü bir yönelişin birer parçasını oluştururlar.

Serbest piyasa ekonomisi tabiri, gerçekte yanıltıcıdır. Üzerinde sürdürülen tüm propagandaya karşın gerçek yaşamda serbest piyasa diye bir uygulama yok. Serbest piyasa diye yutturulmaya çalışılan şey, büyük sermaye guruplarının tam bir keyfiyetle fiyatları belirleme ve kendinden küçük sermaye çevrelerini ezme serbestliğidir.

Dünyada 800 civarında çokuluslu kapitalist şirketin tahakkümünün bulunduğu ortamda, serbest piyasadan ya da görünmez elden söz edilemez. Ki bu 800 sermaye grubu, tek başına dünya ticaretinin % 80'inden fazlasını ellerinde buluduruyorlar. Fikret Başkaya bu konuda daha çarpıcı rakamlar sunuyor bize: "1970-80 aralığında en büyük 866 çokuluslu şirket, dünya sanayi üretiminin % 76'sını gerçekleştiriyordu."

Serbest piyasa, dün vardı. Yani rekabetin tekele yol vermediği, emperyalizm öncesi evrede gerçekte serbest rekabet ve piyasa vardı.

Birbirine yakın güçteki sermaye çevrelerinin rekabeti, görünmez ele bir içerik kazandırıyordu. Fakat bu sürecin tekele yol vermesiyle, serbest rekabet de yerini tekele bıraktı.

Son yıllardaki serbest piyasa iddiaları, hangi açıdan bakılırsa

bakılsın yanıltıcıdır. Devletin üretim, yatırım alanlarından çekilerek yerini tamamiyle özel sektöre bırakması gerektiği yönündeki politikalar, emperyalist sermaye gruplarının bilinçli politikalarının ürünüdür. Özelleştirme politikası ve bunun sağlık, eğitim, ulaşım, telekomiünikasyon (iletişim)... gibi toplumsal hizmetleri de kapsamına alması, özelleştirilen ekonomik birimlerin büyük sermaye gruplarına peşkeş çekilmesi, toplumu ilgilendiren yaşamsal sorunlarda devletin sosyal güvencesinin kaldırılması gibi uygulamaların adına serbest piyasa denilemez. Başta özelleştirme olmak üzere, serbest rekabet adına yapılanlar, tekelci sermaye gruplarının devleti ekonomik sosyal alanda küçülterek, kendi denetimini toplumun derinliklerine yayma çabasıdır. Elektrik, su, yol, belediye hizmetleri vb. yaşamsal sosyal ihtiyaçların özelleştirilmesinin adına serbest piyasa denilemez. Yaşamsal önemdeki bu tüketici taleplerinin karşılanmasını daha fazla kâr, daha fazla sömürü hırsı ile davranan birkaç büyük sermaye grubunun eline bırakılmasının adına nasıl serbest piyasa denilir?

Kilit sorun, kaynakların nasıl ve kimin tarafından dağıtılacağıdır. Bir yandan, toplumun tümünü ilgilendiren yaşamsal önemdeki sosyal hizmet, tüketim maddeleri, hammade ve enerji; diğer yandan zengin azınlığı ilgilendiren lüks tüketim ve silah tekellerinin kasasını şişiren silahlanma. Hangisine ağırlık verilecek ve buna kim karar verecektir? "Pazar mı, yani fiili talep, başka bir ifade ile mali gelirin ve birikmiş zenginliğin eşitsiz dağılmışlığı mı son tahlilde dağılımı belirleyecektir? Ne tür mekanizmalar? Hangi sınıf veya sosyal tabakalar lehine?" (Ernest Mandel, Cumhuriyet gazetesi, 1991)

Son yıllarda, serbest piyasayı taparcasına öne çıkaran büyük sermaye grupları ve siyasi sözcüleri, geçmişte ise tam tersine planlamanın büyük önemine ve devletin ekonomiye, sosyal yaşama müdahalesinin zorunluluğuna ilişkin tezler üretiyor, propaganda sürdüryorlardı.

1930'lu yılların dünya çapındaki büyük krizinden merkezi

planlanma sayesinde Sovyetler etkilenmediği gibi, büyük bir ekonomik gelişme hamlesini gerçekleştirmişti. Bu yıllar ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında, burjuva iktidarlar ve sermaye gruplarının sözcülerinin, SSCB'deki "planlamanın sırlarını öğrenmek için, Moskova'ya bilet alma kuyruğuna girdikleri" biliniyor.

SSCB'nin 1930'lu yıllardaki büyük ekonomik atılımı, planlamanın önemini bir kez daha kanıtlamış ve plan mı, piyasa mı tartışmasını plan lehine sonuçlandırmıştı. Hem bunun etkisi, hem de genişleme dönemine denk düşmesi nedeniyle emperyalizm, 2. Dünya Savaşı sonrası süreçte Keynesçi "Sosyal devlet" politikalarıyla, devletin hem ekonomiye, hem de sosyal yaşama müdahalesini öngörüyordu. Ve 3. Dünya ülkelerine dayatılan ithal ikameci ulusal kalkınma da bu yönelişin ürünüydü. Ancak 20. yüzyılın son çeyreğinde, emperyalist-kapitalist ülkelerin yönelişleri farklılaştı. Plan ve sosyal devlet adına ne varsa saldırının odağına konuldu, piyasa yeniden icad edildi. Bu yönelişler, 3. Dünya'da ihracata dönük, yeniden yapılanma politikalarını gündeme getirdi, vb.

Planlamaya ve planlı ekonomiye karşı geliştirilen sistemli saldırılar ve "piyasanın erdemleri" üzerine kapsamlı ideolojik, piskolojik propagandalar, reel sosyalizmin yıkılması ile birleşince; burjuva solun hatta Marksist solun saflarında da ciddi tartışma ve görüş ayrılıklarına yol açtı.

Piyasa sosyalizmi ya da belli farklılıklarıyla sosyalistleşmiş piyasa adı altında, planlı sosyalist ekonomiye alternatif tezler üretildi. Bu tezlerin üzerinde burada elbette durmayacağız, sadece özet olarak yaklaşımlarımızı belirleyeceğiz.

Piyasa sosyalizmi savunucuları ve son yılların flaş ismi Alec Nove, esas olarak İkinci Dünya Savaşı sonrası "Keynesçi sosyal devlet" tezlerini ya da günümüz Fransız sosyalistlerinin savunduklarını aşan bir şeyi savunmuyor.

Çünkü, mülkiyetin devletleştirilmesine karşı çıkmayı mülkiyetin her türlü toplumsallaştırılmasına karşı çıkma noktasına kadar vardırıyorlar. Nove'nin piyasa sosyalizmi, kapitalizmin sınır-

larını aşmayan bir içeriğe sahip olup, özel mülkiyetin kutsanmasıdır. Çünkü Nove ve diğer piyasa sosyalizminin savunucularının tezleri ciddi irdelendiğinde; kapitalist sistemde devam eden toplumsal, bölgesel eşitsizliklerin ve cinsiyet, ırk ayrımına dayanan baskıların tasfiyesine yönelik önermelerde bulunmadığını görebilirsiniz.

Gelişmeler, planlamanın nesnel koşullarını güçlendiriyor. Küreselleşme sürecinin kendisi, planlamanın zorunluluğunu bir kez daha dayatıyor. Örneğin 100'e yakın ülke ve bölgede yatırım-üretim ve ticaret yapan uluslararası bir sermaye grubunun plansız-programsız faaliyet gösterdiğini kim söyleyebilir? Ayrıca, gerek emeğin toplumsallaşmasının günümüzde verdiği düzey, gerekse dünyada daralan kaynaklar, insanlığın önüne mevcut sınırlı kaynakları insan merkezli ve dolayısıyla planlı kullanımını dayatıyor. Salt bunlar bile, kapitalist sistemin "rahminde" piyasanın aşıldığını ve planlı sosyalist ekonomi için nesnel koşulların düne oranla daha da olgunlaştığını gösteren gelişmelerdir.

"Haynes (1988) piyasa karşıtı ve piyasa sosyalizmi karşıtı görüşlerini 'piyasanın karabasanları'olarak nitelendirdiği Şili, Yugoslavya ve Macaristan deneyimi ışığı altında ortaya koyuyor. Ona göre piyasa sosyalizmi dünya ekonomisinde patlak veren krizin 'gayrimeşru çocuğu' olarak ortaya çıkıyor ve piyasaya inanarak dünya ekonomisiyle daha derinliğine bütünleşmeye kalkan bu ülkeler, muazzam insani ve iktisadi kayıplarla yüzyüze kalıyor... Piyasa sosyalizmi, tüm toplumsal kontrol ve istikrar noktalarını ateşe veriyor, işçi özyönetimi piyasa ile beraber işçileri değil, piyasayı iktidara getiriyor." (Piyasa Sosyalizmi Tartışması. Derleyen, Osman Akınhay, sy;17, 18 Belge Yayınları)

Bir döneme özgü sosyalist uygulamalardan, hatalardan hareketle sosyalist planlamayı reddetmek, sermayenin bakış açısından sorunlara bakmak olur. Gerek nesnel gereklilikler ve gerekse iradi hatalar sonucu aşırı düzeyde merkezileştirilmiş bürokratik planlamanın alternatifi piyasa ya da piyasa sosyalizimi değildir. Reel sosyalizmin bürokratik merkezi planlamasının eleştiri-

lip aşılması gereken yönelimini ortaya koymak gerekir. Ancak bundan yola çıkarak, piyasa ile sosyalizmi birleştirmeye kalkmak gerçekte sosyalist ekonomik modelin reddi olur. Sosyalist bir toplumda, sosyal hizmetler başta olmak üzere piyasa ölçüleriyle ele alınması mümkün olmayan bir dizi alan ve sorun vardır.

Plansız bir sosyalist toplum ve ekonomik işleyiş düşünülemez. Merkezi planlama olmadan; bölgeler (dünya çapında ise ülkeler) arası gelişme farklılıkları giderilemez, farklı gelir grupları arasındaki ayrım hedeflenen düzeye çekilemez; sosyalizmin esas hedeflerinden biri olarak toplumda sosyal eşitlik, adalet sağlanamaz. Komünistler planlı ekonomik savunusundan taviz vermemelidir. Ancak sosyalist planlamayı savunurken, hem yaşanmış sosyalist deneylerden ileriye yönelik çıkaracağımız dersleri, hem de dünya çapındaki gelişmenin iki kutbu olarak, merkezileşme ve yerelleşmeyi ağırlık noktaları olarak dikatte alacağız. Dolayısıyla, aşırı merkezileştirilmiş planlama yerine; merkezi planlama ile yerel (ademi merkeziyetçi) planlamanın uyumlu birliğine dayanan sosyalist planlama hedeflenmeli: Enerji, ülkesel çaptaki demiryolu, havayolu, savunma... gibi merkezi planlamanın kapsamında olması zorunlu olan alanlar olduğu gibi, yerel planlanmanın da kapsamında olması zorunlu olan alanlar vardır. Burada önemli olan planlamadaki önceliklerin, planlayıcıların önceliklerine dönüşmemesidir. Önemli olan planlamanın halka açık ve halkın denetimini üzerinde hissettiren işlevsel araçlara/mekanizmalara sahip olmasıdır.

Sosyalist planlamayı savunan hemen **herkes, geçmiş** uygulamalardan da hareketle, 'demokratik planlama' şeklinde demokratik vurgusunu yapma gereğini duyarlar. Bu konuda komünistlerin rahat davranmaları gerektiği görüşündeyim. Ve Frankel'in şu yaklaşımını paylaşıyorum:

"Piyasa sisteminin doğasında onu demokratik kılan bir mekanizma olmadığı gibi, merkezi planlamanın doğasında da onu demokratik olmaktan çıkaran bir nitelik yoktur." (Boris Frankel, Sanayi Sonrası Ütopyalar, Syf:274, Ayrıntı Yayınları)

Ayrıca, bu sorunla ilintili olarak, bölgesel ve ulusal (yerel) düzeyde 'kendine yeterliliği en üst düzeye çıkarma amacını' paylaşıyorum. Belirli bir düzeyde kendi kendine yeterliliği savunuyor ve giderek bunun kendini daha fazla dayatan bir gelişme olacağını da belirtmek istiyorum. Fakat, kendi kendine yeterliliği, uluslararası bütünleşmenin karşıtı bir gelişme olarak görmüyorum. Merkezileşme ve yerelleşmenin bir gereği olarak, uluslararası bütünleşme ile kendine yeterliliği, savunulması gereken bir bütünün parçaları olarak görüyorum.

3- SOSYALİZM ZAMANI ÖZGÜRLEŞTİRMELİDİR

Sosyalizmin ilk dalgası (reel sosyalizm), toplumun yaşamsal sorunlarını çözdü; insanları işsizlik gibi büyük bir sosyal felaketten kurtararak, insana çalışma güvencesini sağladı. Fakat bugün hedeflenen sosyalizm, bunlarla yetinemez, yetinmemelidir. Kapitalist toplumlarda işsizlik bugün giderek büyüyen sosyal bir yara durumundadır. Öngörülen sosyalizm, elbette işsizliği çözmelidir, ancak çalışma yaşamında artık bununla yetinip, övünmemelidir. Sosyalizmin hedefinde teknolojik gelişmelerle bağlantılı olarak, çalışma saatlerinin kısaltılması yer almalıdır. Herkes çalışsın, fakat herkes daha az çalışsın: Sosyalizmin çalışma alanında hedefi artık bu olmalıdır.

Maddi üretim alanında, makineleşmenin (otomasyonun) derinleştirilmesi ile paralel olarak sosyalizm, çalışan insana, adım adım çalışmadan arınmış (özgürleşmiş) bir zaman alanı yaratabilmelidir. Herkese 8 saatlik işgünü vaadi belki bizim gibi gelişmemiş toplumlarda çekici gelebilir, fakat gelişmiş kapitalist ülke çalışanları için bu, uğruna mücadele edilecek bir hedef olmaktan çıkmıştır. Günlük çalışma saatlerinin düşürülmesi ile serbest kalan zamanda birey, sanat, kültür, evdeki günlük işler, hatta tarım ve bahçe işlerini kültürel bir çalışma olarak algılayıp, ilgilenmeye daha çok zaman bulacak. Bireyin çok yönlü gelişimi, bir yanıyla çalışmadan kopartılmış özgür zamanla olanaklı olabilir.

Sosyalizm, bireyin kendisini çok yönlü geliştirebilmesi için, ihtiyaç duyduğu özgürleşmiş zaman dilimini büyütmeyi hedeflemelidir.

Bu perspektiften hareketle, sosyalizmi açlık, yoksulluk, işsizlik ve sağlık gibi sorunları çözen bir düzen olarak görme darlığını aşabilmeliyiz. Sosyalizmi, her bakımdan kaitalizme ve onun sivil toplumuna alternatif bir yaşam biçimi olarak yığınlara taşımalıyız.

4- SOSYALİZM DOĞA VE ÇEVREYLE BARIŞI OLMALIDIR

Hedeflenen sosyalizm tartışılırken; geçmişteki sosyalist iktidarların doğa ve çevreye bakışları, önemlisi fiiliyattaki uygulamaları ve yol açtığı sonuçların da irdelenmesi gerekir.

Geçmiş sosyalist iktidarlar, emperyalist kapitalizmle yarış içerisinde 'büyüme tutkunu' politikalar izledi. Doğa ve çevreyi tahrip ettiler, kirlettiler. Kısacası, reel sosyalizmde insan ile doğanın tam olarak barışık bir ilişki içerisinde olduğu söylenemez.

Sosyalizmde elbette insanlık doğa yasalarına hükmedecek, insanlığın yararına değerlendirecektir. İnsan doğanın bir parçasıdır, ancak kendi bilincine varmış olan bir parçasıdır. Dolayısıyla insan, doğa ve doğal zenginlik kaynaklarından yararlanmadan yaşayamaz. Madem ki insan doğanın bir parçasıdır; o halde insan kendisinin de bir parçasını oluşturduğu doğaya (ve yasalarına) hükmederken, barışçıl ve demokratik davranmalıdır.

Hedeflediğimiz sosyalizm, ekolojist bir kapsayıcılığa da sahip olmalıdır. Emek-sermaye çelişkisinden kaynaklanan sınıf mücadelesinin dışındaki toplumsal hareketler içerisinde bugün en etkilisi olarak ekolojist (çevreci) hareketin gelişimine neden olan sorunların çözümüne ilişkin sosyalizmin yanıtları olmalıdır. Hele dağları, ovaları, yaylaları yıllardır bombalanan, kullanılamaz hale getirilen ülkemizde son yıllarda buna, hızlandırılan kapitalist gelişmenin yol açtığı yoğun çevre kirliliği de eklenince,

Kürt komünistleri olarak doğa ve çevre konusunda politikalar geliştirmemiz gerekiyor.

5- GENEL GEÇERLİ TEK BİR SOSYALİZM TÜRÜ OLMAYACAK

Tüm ülkeler için genel geçerli bir sosyalizm türünü teorik olarak dün de kimse savunmadı. Doğa Avrupa'daki sosyalist rejimlerin kurulmasında Sovyetler'in etkin rolü olduğu halde, en azından biçimsel de olsa SSCB'den kimi farklılıkları barındırmışlardı. SSCB'de tek parti iktidarı ve iktidar organları olarak Sovyetler vardı. Doğu Avrupa'da hem birden fazla parti vardı, hem de iktidar organları çoğunlukla halk cepheleri biçimindeydi.

Dünden farklı iki yeni gelişme var:

Birincisi; devrim ve sosyalist inşada model olarak ele alıp benzeşmede çekim merkezi olan bir sosyalist ülke yok. Küba, Vietnam ve K. Kore dünya çapında genelleştirilecek çapa ve etkinliğe sahip değiller. Çin'de iktidarda Komünist Partisi olduğu halde izlenen ekonomik, sosyal politikaların içeriği dikkate alındığında, sosyalist bir toplum olup-olmadığı tartışmalıdır.

Dünya çapında sürükleyici etkinliğe sahip tek güç, Ekim Devrimi ve yol açtığı sosyalist iktidardı. Yarın Ekim Devrimi çapında, yeni bir sosyalist devrim gerçekleşse bile, diğer ülkelere, bölgelere yansıması, oralarda model alınması 20. yüzyıl başlarına oranla daha zayıf olacaktır.

İkincisi; sık sık belirttiğim merkezileşme ve bunun ters gelişme kutbu olarak yerelleşme, günümüz sosyalizmine zengin bir coğrafik farklılık katacaktır.

Kapitalizmin, dünyanın en az gelişen bölgesinde bile hakim hale gelmesi, merkezileşme ve bunun ilk durağı olarak bölgesel (kıtasal) bütünleşme gibi gelişmeler, dünya çapında sosyalizmin genel geçer çizgilerinde ortak paydayı güçlendirdiği görüşündeyiz. Başka bir ifadeyle, sosyalizmin dünya çapında geçerli olan evrensel doğrularının alanı giderek büyüyor, düne oranla etkinliği

artıyor. Buna karşılık, güçlenen yerelleşme (ademi merkezileşme) eğilimi, her ülkede hatta her bölgedeki sosyalist uygulamalara zengin bir farklılık katacaktır.

Diğer bir sorun, reel sosyalizmin yıkılmasının hemen ardından, sosyalizmin çok partili olacağını kesin bir ifade ile söyleyenlerin sayısı çoğaldı. Sosyalizmin illa da tek partili olacağını söylemek ne kadar yanlış ise, tersine çok partili olacağını ve bunu evrensel bir doğru gibi söylemek de yanlıştır. Ülkeden ülkeye değişen koşullara, devrimde sınıfların (ve sözcüleri siyasi partilerin) göstereceği etkinliğe ve nihayet devrimin özgül gelişiminin ürünü olacak sosyalist iktidarda rejim, tek ya da çok partili olabilir. Bunu, bugünden kestirmek olanaksızdır.

Sosyalizmi hedefleyen birden fazla parti devrim öncesinde olduğu gibi, devrim sonrasında da var olabilir. Bunu, bugünden kestiremeyiz. Ancak bazı şeyleri bugünden kestirmek ve kesin bir tutumla savunmak gerekiyor. Sosyalist toplumlardaki birden fazla parti ile, burjuva parlamenter sistemdeki çok partili sistemi birbirinden kalın çizgilerle ayırmak gerekiyor. Sosyalizmi savunmayan, ona düşmanlığını sürdüren bir siyasal partinin, sosyalist toplumda varlığı düşünülemez. Sosyalist demokrasinin sınırı, onu yıkmakla sınırlı olmalıdır.

6- SOSYALİST DEMOKRASİ

Demokrasilerin sınıf eksenli olduğu, her demokrasinin son tahlilde bir sınıfın iktidarını temsil ettiği yönünde Marx'ın, Lenin'in tespitlerine bugün eklenecek fazla bir şey yok. 'Sınıflar üstü demokrasi' iddiası, burjuva siyasetin yığınları aldatmada kullandığı propagandif bir içeriğe sahiptir.

Burjuva temsili demokrasi, özünde kapitalistlerin sınıf iktidarıdır. Geliştirilen sivil toplum bu gerçeği değiştiremez, sadece sermayenin sınıf iktidarını daha geniş kitlelere dayandırma işlevini görür. Bir nevi kitle dayanaklarını genişletir.

Politik olarak burjuva temsili sistemin alternatifi; en geniş iş-

çi-emekçi yığınların iktidarı olarak sosyalist demokrasidir. Proletarya demokrasisi, meşruluğunu, doğrudan kitlelerin siyasal iktidara ve bir bütün olarak yönetime yaratıcı katılımında bulur.

20. yüzyıl başından günümüze kadar yaşanan gelişmeler, proletarya diktatörlüğünün bileşenlerinde değişime yol açtı, ancak proletaryanın iktidarı olarak özü değişmedi. Lenin, "Burjuva devletleri biçim bakımından çeşitlidir, ama özleri tektir: Biçimleri ne olursa olsun özleri burjuva diktatörlüğüdür. Kapitalizmden komünizme geçişin siyasal biçimlerinin çok çeşitli ve zengin olacağı kesindir. Ama özleri kaçınılmaz olarak aynı kalacaktır. Bu öz, proletarya diktatörlüğüdür" diyordu.

Bir geçiş sürecinin iktidarı olarak proletarya diktatörlüğünün 1917 Ekim Devrimi koşullarındaki bileşenleri ile günümüz emperyalist ülkelerdeki bileşenlerinin farklı olacağı kesindir. Bizim gibi ülkeler için halen proletarya demokrasinin sınıf bileşenleri, işçi-yoksul köylü birliğine dayanmak zorundadır. Fakat tarımsal istihdamın % 10'un altına, kimilerinde % 4'lere kadar düştüğü emperyalist ülkelerde, köylülük artık proletarya demokrasisinde, işçi sınıfının bir bileşeni olmaktan çıkmıştır.

Yine son yıllarda, geçmiş sosyalist deneyimlerden hareketle, 'proletarya diktatörlüğü demokrasi ile bağdaşmaz' tartışması, kısmen sosyalist akımları da etkisine aldı. Burada kilit soru şudur: Kimin, hangi sınıf ya da sınıflar için demokrasi istiyoruz? Hem egemen, hem de ezilenleri kapsayan demokrasi türü şimdiye kadar yaratılamadı, bundan böyle de yaratılamaz. En geniş işçi-emekçi yığınlar için demokrasi, özgürlük, fakat iktidardan alaşağı edildikleri halde dirençleri tam olarak kırılamamış egemen sınıflar için diktatörlük. Geçiş sürecinin iktidarı olarak proletarya diktatörlüğünün (demokrasisinin) değişmeyen özü budur.

Proletarya demokrasisi geçiş sürecinin bir devlet biçimidir. Devlet varsa, ordu-polis-bürokrasi varsa, kaçınılmaz olarak az ya da çok baskı mekanizması da var demektir. Elbette baskının hedefinde, sosyalizmin iç ve dış düşmanları vardır. Ancak devlet ve bürokrasinin olduğu yerde halka dönük olarak da özgürlülükleri-

nin sınırsız olmayacağını bilmemiz gerekir.

Geçmiş sosyalist rejimlerde, özgürlükler kısmen sınırlandırılmışsa, bunu sadece yöneticilerin yaklaşımları veya iradi hataları ile izah edemeyiz. O yöneticiler yerine başkaları olsaydı yine pek değişen bir şey olmayacaktı. Ülkenin ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel birikimi, deneyimi vb. tüm bunlar, siyasal özgürlüklerin genişletilmesi, devletin içe dönük baskı eğiliminin tamamıyla eritilmesine imkan verip vermediği gibi temel bir sorun var. Sosyalist toplum, güçlü bir ekonomik-sosyal temele dayandığı oranda, politik özgürlükler yönünde daha katılımcı ve esnek olabilir.

Devlet ile bürokrasinin birbirinden ayrılmaz ikili olduğu bilinir. Sosyalist devlette önemli olan yönetim kademesinde bulunanların koltuğunun sürekli olmamasıdır. Mülkiyetin önemsizleştirilmesi, bu açıdan ileri bir adım olacak, koltuğa ısrarla yapışmak çekiciliğini kaybedecektir. Diğer önemli bir işyeliş, yaygın taban kurumlarında doğrudan demokrasinin bir işleyişi olarak, her an görevden alınabilme ilkesine pratik yaşam içerisinde işlerlik kazandırmaktan geçer.

Yıkılan sosyalist rejimlere ilişkin 'kanlı kızıl diktatörlükler' oldukları yolunda, burjuvazi tarafından yaygın bir ideolojik-politik propaganda yürütülmüştü. Bunda alınacak bir taraf yoktur. Sosyalist iktidarların burjuva sınıf ve egemen güçlere karşı kanlı diktatörlükler olduğu doğrudur. Kanlı kavgalar olmadan bir sınıfın siyasal egemenliğine son verildiğine bugüne kadar tarih tanıklık yapmadı. Tarihte zor olmadan, iç savaşlar yaşanmadan hiçbir burjuva devlet yıkılmamıştır.

Fakat kısa bir süre önce 10'a yakın sosyalist rejim kanlı-kavgalı iç savaşlar yaşanmadan, barışçıl denebilecek bir tarzda yıkıldı. Kısmen Romanya hariç, sosyalist rejimler yıkılış sürecinde ordu ve polis halka karşı zor kullanmadı, halka silah sıkılmadı. Bu sosyalist rejimlerde halka yönelik politik özgürlüklerin sınırlı olduğunu belirtmiştik. Ancak buna rağmen bu rejimlerde halka karşı silahın kullanılmaması, hemen hemen hepsinin barışçıl kitle eylemleriyle yıkılması... Tek başına bu bile, tüm eksikliklerine

rağmen, halka dönük demokrasi ve özgürlük yönünde en ileri burjuva demokrasilerinden ne kadar ileri olduğunu göstermeye yeter.

SOSYALİZM VE KÜRT SOLU

Bu bölümde, ülkedeki özgürlük ve sosyalizm sorunları üzerinde dururken, kimi temel konularda Kürt solunun programatik görüşlerini de eleştirel irdeleyeceğiz. Kürt solunun hem kendi içerisinde yazılı bir tartışmaya ihtayacı var, hem de komünist hareketle yurtsever-devrimci demokratik hareket arasındaki ideolojik-politik ayrımların netleşmesi açısından bu gereklidir.

1- DÜNYA DEVRİM DİNAMİKLERİ

Dünya devrim sürecinin üç bileşeninden ikisi artık belirleyici olarak ortadan kalktı. Sosyalist sistem yıkıldı ve ulusal bağımsızlık hareketleri tarihi evre olarak sona erdi.

Reel sosyalizm ve esas SSCB'nin yıkılmasıyla, emperyalizme ve kapitalizme karşı özgürlük, sosyalizm kavgasını sürdüren dünya devrim güçleri, etkili bir mütteffikten yoksun kaldı. Politik, askeri ve ekonomik alanda devrimci güçlerle dayanışma içerisinde bulunan ve dünya siyasetinde etkili bir dengeyi temsil eden sosyalist blok, yok artık.

Diğer yandan, emperyalizme karşı kavgada dünya devrim sürecinin önemli bir bileşeni olarak, ulusal bağımsızlık hareketleri de belirleyici düzeyde bir dinamik olmaktan çıktı. Bunun sosyalist sistemin dağılmasıyla bir ilişkisi yoktur. Reel sosyalizm yıkılmadan önce, yani 1970'li yıllara gelindiğinde, emperyalist klasik sömürgecilik sistemi çökmüştü.

Önce Ekim Devrimi, ardından SSCB'nin II. Dünya Savaşı'ndan zaferle çıkması, ulusal bağımsızlık mücadelelerine büyük bir ivme kazandırmıştı. Asya ve Afrika'da sömürgecilik peşpeşe darbelerle yıkılıyor ve hergün yeni bir ulusal devlet bağımsızlığı-

nı ilan ediyordu. Sadece 1960-1970 yılları arasında, yani 10 yıl gibi kısa bir sürede çoğu Afrika'da olmak üzere Asya ve Afrika kıtasında 40 tane yeni bağımsız ulusal devlet kuruldu. Klasik sömürgecilik sisteminin böylesine hızlı çöküşünde, emperyalist sömürgeci devletlerin politika değiştirmeleri de etkili oldu. Böylece bu ülkelerde de emek-sermaye çelişkisi yeni dinamik haline geldi. Kapitalist gelişme ile paralel olarak, emek-sermaye çelişkisi Asya ve Afrika kıtasında da artık toplumların temel çelişkisi halini aldı. Son yıllarda 'sanayi taşıma hareketi' adı altında kapitalist sanayi gelişiminin, gelişmemiş güney yarım küresine kaydırılmasıyla bu kısa süreç hızlandırıldı. Artık dünyanın her bölgesinde/ülkesinde emek ile sermaye dolaysız olarak karşı karşıya gelmiştir. Beyaz yakalıların ve orta tabakaların alt kesimleri olarak geniş yığınların nesnel proleterleşmeleri, her ülkede emek ordusunun nicel güç bakımından büyümesine yol açmıştır.

Dünya çapında değişimin, ilerlemenin, devrimin temel dinamiği işçi sınıfıdır. Ancak işçi sınıfı bir yandan en genel anlamıyla post-Fordist esnek emek süreci olarak ifade edebileceğimiz, sermayenin çok yönlü yeni saldırılarıyla yüzyüzedir, diğer yandan işçi sınıfı ve komünist hareketin çözümlenmesi gereken ciddi ideolojik-politik sorunları bulunuyor. Reel sosyalizmin yıkılışı, bunlara yeni sorunlar ekledi.

"Yeni Toplumsal Hareketler" (YTH) olarak çevre, kadın, insan hakları gibi hareketler son yıllarda başta gelişmiş ülkelerde olmak üzere ciddi bir gelişme gösterdi. Bunda, dünya komünist hareketinin ve işçi sınıfının mücadelesindeki durgunluğun da payı var. Doğrudan emek ile sermaye arasındaki çelişkiden kaynaklanmayan bu hareketler, son tahlilde sermaye ile uzlaşabilirler, uzlaşıyorlar. Bu nedenle ne tek tek ülkelerde ne de dünya çapında emperyalizme, kapitalizme karşı devrim dinamiği haline gelemezler. YTH, ancak işçi sınıfının mücadelesiyle bütünlüklü davranabilirlerse, zayıf da olsa, devrim mücadelesinde dinamik halini alabilirler.

Sonuç olarak, sosyalist sistem çöktü ve SSCB ile ABD'nin

başını çektiği iki kutuplu güç dengesi sona erdi. ABD bunu fırsat bilerek, kendini tek kutuplu dünyanın lideri ilan etti ve halen bunda ısrar ediyor. Körfez'de Irak'a yönelik belli aralıklarla giriştiği saldırı (ve saldırı hazırlığı) ile ABD, dünya liderliğini bir nevi sınadı.

Gelişmeler, sosyalist bloğun yıkılmasıyla birlikte, ortadan kalkan iki kutuplu dünyanın yerine ABD liderliğindeki tek kutupluluğun değil, çok kutuplu bir güç dengesinin oluştuğunu gösteriyor. ABD'nin yanı sıra Rusya, Almanya, Fransa, Çin, Japonya... bunların her biri belli bir güç dengesi ile çok kutuplu dünya gerçeğini kabul ediyorlar. Bu çok kutupluluk içerisinde ABD ve peykleri (uyduları) İngiltere, Kanada, Avusturalya hazihazırda en güçlü kutbu oluşturuyor. Fakat tek kutupluluğu temsil etmedikleri Irak'a yönelik son saldırıda da açıkça görüldü. Tüm hızıyla devam eden eşitsiz gelişme yasası ve emperyalist güçler arasındaki hakimiyet kavgası, güçler dengesini değiştirebilir.

Özetle 1980, hatta 1990 öncesine göre dünya, bölge ve ülkemiz ciddi gelişmelere sahne oldu. Ekonomik, sosyal değişim, teknolojik gelişmeler ve askeri güç dengelerinde alt-üst oluşlar yaşandı. Bu değişim tek tek her ülke ilerici ve komünist hareketini de etkiledi, etkilemeye devam ediyor. Siyasetin nesnesi değişime uğruyorsa, siyasi hareketlerin de değişimi hedeflemesi doğaldır. Dünya komünist hareketi, devrimci, ilerici akımlar kendilerini sorguluyor, ideolojik-teorik yenilenme, örgütsel yeniden yapılanma ve yeni politik açılımlar üretilmeye çalışılıyor.

Ülkemizdeki yurtsever-devrimci demokrat hareketler de, geçmişin eleştirel sorgulanmasını sürdürüyor. Eleştirel sorgulamanın gerekliliğine inanıyoruz, ancak önemli olan bu irdelemenin içeriğidir, çıkarılan sonuçların yönünün ileriye bakışlı olup-olmadığıdır. Ancak yapılan yeni değerlendirmelere, gerçekleştirilen program değişikliklerine bakıldığında, yurtsever hareketin ideolojik-politik çizgide sağa yöneldiğini görmekteyiz. Bunları özet olarak ele alacağız.

Günümüzde ulusal kurtuluş hareketleri, tarihi evre olarak ka-

yanıyor ve her ulus belli bir toprak parçası üzerinde kendi bağımsız ulusal devletini (birkaç ulus dışında) kuruyor. Son 200 yıldır, uluslaşma/devletleşme derinleşti. Ulusal devletlerin kuruluşu, gelişip güçlenmeleri ve belli bir toprak parçasında ekonomik, siyasi, kültürel ve askeri merkezileşmesinin odağı haline gelmiş olmaları şu veya bu oranda yaşandı. Kimileri (Batı Avrupa) uluslaşma sürecini 'doya doya' yaşayıp, artık ulusal devleti aşma sürecine pratik olarak girdi. Kimileri ise (Afrika'nın genç ulusal devletleri) daha bu sürecin başındadır.

Dünya genelinde soruna bakılığında, artık kesin olan bir şey vardır: Uluslar yönünde gelişme eğrisi güçlenme değil, erime yönünde olacaktır. Ve ulusların, ulusal devletlerin doğmaları, gelişip güçlenme süreçleri gibi, bütünleşme ve erime süreçleri de oldukça uzun yılları alacaktır. Ve komünistler, dünya çapında uluslar siyasetini belirlerken, girilen bu yeni evreyi dikkate almak zorundadır.

Kürtler ve birkaç ulus dışında soruna dünya çapında bakıldığında, sosyalizmin uluslar siyasetinin temelinde artık Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın toplumsal kurtuluşu yer almak zorunda. Çünkü bu kıtalardaki ulusların hemen hemen tamamı bağımsız ulusal devletlerini kurdular. Kurdular, ancak ertesi gün de IMF'nin kapısını çalmak zorunda kaldılar.

Artık, fakir Güney yarım küresinde sorun, halkların emperyalist kapitalist sömürü düzeninden nasıl kurtulacağıdır. Zengin Kuzey ile fakir Güney arasındaki büyüyen uçurumun Güney lehine nasıl değiştirileceğidir. Kuzeyin çıkarları doğrultusunda gelişen merkezileşmenin (küreselleşmenin) Güneyin çıkarları doğrultusunda gelişiminin nasıl sağlanacağıdır.

Zengin emperyalist Kuzey, ekonomik, politik ve hatta kültürel merkezileşmenin (küreselleşmenin) başını çekiyor ve gelişmenin merkezinde kendi çıkarları bulunuyor. Coca Cola'nın evrensel bir içeceğe dönüşerek ayranımızın, şerbetimizin yerini almasının altında Kuzey merkezli bu küreselleşme bulunuyor.

Dünya devrim sürecinde, sosyalist bloğun çöktüğü ve anti-em-

peryalist ulusal bağımsızlık hareketlerinin belirleyici olarak sona erdiği koşullarda, sosyalizmle bağını kopartan ulusal kurtuluş hareketleri kaçınılmaz olarak sorunun çözümünü emperyalist iktidarla ilişkide görüyor ve buna uygun yönelişlere giriyorlar. Filistin, Güney Afrika, Kuzey İrlanda ve Güneyli Kürt ulusal hareketinin son yıllardaki tutum ve yönelişleri bunun en yakın örneklerini oluşturuyor. Sosyalist sistemin ve anti-emperyalist ulusal bağımsızlık hareketinin güçlü olduğu geçmiş yıllarda, sosyalizmle bağı olmayan bir ulusal hareket, anti-emperyalist konumunu uzun yıllar koruyabiliyordu. Bugün bu, mümkün değildir.

Ülkemiz yurtsever devrimci hareketleri de, uluslararası gelişmelerin etkisiyle sosyalizm ile bağlarını tamamıyla kopardılar. Uluslararası siyasette emperyalizmle ilişkiye kapıyı araladılar. Kimileri (PSK) programlarında anti-emperyalizme yer vermeyecek kadar bunu net bir yönelişle ortaya koydu. Kimileri ise, pratik ve politik faaliyetlerini anti-emperyalist bir içerikten arındırarak, emperyalist ülkelerle ilişkilere yöneldi.

Yurtsever hareketlerimiz, sosyalist sistemin çöküşü üzerine çok şey yazdılar, yazıyorlar. Ama dikkat çekicidir; ulusal bağımsızlık hareketlerinin dünü, bugünü ve gelecekleri üzerine pek birşey söylenmiyor. Klasik sömürgecilik sisteminin çöktüğünü, bir haberi, gelişmeyi aktarmak türünden yazıp geçiyorlar. Fakat, sömürgecilik sistemi çöktüyse, ulusal bağımsızlık hareketlerinde geriye ne kaldı? Dünya çapında ulusal sorunun içeriği nasıl bir değişime uğradı? Asya ve Afrika bugün bağımsız mı, değil mi? Bu değişim ve gelişmeler, ülkemiz ulusal özgürlük mücadelesini nasıl etkiliyor?.. Bu sorulara yanıtlar yok ve sorun, bu yönleriyle sorgulanmıyor.

2- DEVRİM VE HEDEFLERİ

Ülkede kapitalist gelişmenin ulaştığı düzey ve bunun Kürt toplumunda yarattığı iç sınıfsal ayrışmanın üzerinde kısa bir süre önce çıkan bir kitapta ayrıntılı olarak durulmuştu. Aşağıda

belli bazı vurguları yapacağız:

a- Ülkede kapitalizm hakim üretim biçimidir. Gerek uluslararası gelişmelerin ve gerekse Türkiye'nin son yıllarda bölgeye dönük izlediği bilinçli politikaların sonucu olarak, kapitalist gelişme hızlandı ve daha da hızlanacaktır.

Kapitalist gelişmenin yol açtığı gelişmelerin başında ülkede iktisaden faal nüfusun içerisinde 2.5 milyon (iki buçuk milyon) ücretli işgücünün bulunması gerçeği vardır. Yani ulusal ve sınıfsal içerikli devrimde, ideolojik olduğu kadar, politik ve örgütsel olarak da öncülük edebilecek işçi sınıfı, nesnel olarak oluştu.

b- Ülkede kapitalizmi (sermayeyi) artık yalnızca devlet kapitalizmi olarak KİT'ler temsil etmiyor.

İşbirlikçi tekelci sermaye düzeyinde bir gelişmeye ulaşmış bir Kürt burjuva sınıf oluştu. Hatta Antep, Maraş, Malatya, Adıyaman, Elazığ, Erzincan, Urfa ve giderek Diyarbakır, Mardin ve Erzurum'da sanayi, tarım ve ticarette kapitalizmi artık ağırlıklı olarak özel sektör temsil ediyor.

Artık emek ordusunun karşısında Türkiye ve uluslararası sermayenin işbirlikçisi olan Kürt özel sermayesi gelişti ve bu gelişme son yıllarda hızlanan bir tempo ile devam ediyor. Sadece Urfa'da son iki yılda 70 civarında büyük-küçük fabrika ve işletmenin açılması ve Urfa Valisi Şahabettin Harput'un "Artık yatırımcı sektör ve teknoloji tercihi yapıyoruz. Sanayinin önünü daha da açmak için şimdiden üçüncü organize sanayi bölgesi kurulması çalışmalarına başladık" (4 Mart 1998, Sabah gazetesi) şeklindeki açıklamaları, kapitalist sanayi gelişiminde hızlanan tempoyu gösteriyor. Yukarıda aktardığımız kaynakta, "Türkiye'nin tekstil devleri, GAP'ta yatırım yapmaya başladı. Araf ve Berdan Tekstil ile Profilo, Eczacıbaşı ve Nurol Holding GAP'ta entegre tesisler kuracak" deniliyor. Başta Sabancı ve Koç Holding olmak üzere Türkiye'nin belli başlı sermaye gruplarının GAP kapsamında yatırımiçin hazırlıklar yaptıkları, özellikle bol miktarda arazi satın aldıkları biliniyor.

Demek ki ülkede özel sektör kapsamında yalnızca Kürt bur-

juvalar bulunmuyor. Kapitalist gelişmenin dünya çapında geliş memiş ülkelere yönlendirilmesi politikasının bir parçası olarak GAP kapsamında Türkiye, hatta uluslararası emperyalist serma yenin yatırım ve üretim faaliyeti büyüyor.

Kürt burjuva sınıfı, TC devletinin ülkedeki işbirlikçisi ve d temel sivil dayanaklarını oluşturuyor. Dolayısıyla emeğin sınıf sal kurtuluşunun olduğu kadar, ulusal kurtuluş mücadelesinin d karşısındaki temel, sınıfsal güçtür. Ulusal ve sınıfsal devrimi karşısında olduğunu, son yıllardaki pratik, politik tutumu ile tek rar tekrar kanıtlamıştır.

c- Kapitalist üretim tarzı, tarıma ciddi olarak el atmıştır. Ta rımda artan makineleşme, yani nesnelleşmiş emek oranının bü yümesine paralel, tarım emekçisi köylüye duyulan ihtiyaç azal mıştır. Açığa vuran işgücünün bir kısmı tarımda ücretli emel gücüne dönüşürken, büyük bir kesimi kentlere akmış ve işsizle ordusunun büyümesine yol açmıştır. İşsizler ordusunun son yıl larda hızla büyümesinde, devletin binlerce köyü, onlarca ilçey yakarak yıkarak kırsal alanları zorla boşaltması belirleyicidir.

Tarımda kapitalist gelişme ile birlikte, köylülük kesin bir iç ayrışmaya uğramış ve bu süreç GAP ile derinleşerek devam edi yor: Bir yanda toprak ve tarım burjuvazisi, diğer yandan daimi ve geçici (mevsimlik) tarım işçileri ile topraksız yoksul köylülük. Kapitalist gelişme ile paralel küçük ve orta köylülük de gi derek eriyor. Özellikle küçük köylülüğün yarı proleterlere, top rak yarıcıları (aynı rant), ve küçük kiracılara (parasal rant) dönüşümüne yol açan gelişme, toprakta mülkiyetin belli ellerde yoğunlaşmasını derinleştiriyor. Derinleştiriyor çünkü; zaten eski nin feodal büyük toprak sahipleri olarak günümüz toprak burju vazisi, büyük topraklara sahiptir. Değişen küçük ve orta köylülüğün büyük toprak sahipleri lehine mülksüzleştirilmesidir. Değişen, feodal ağanın çıplak kırbacı yerine, toprak ve tarım burjuvazisinin ekonomik zorunun (sınıfsal sömürüsünün) yerleşmesidir. Değişen, kırsal alanın en ücra köşesine kadar, tarım ve dolayısıyla köylü nüfusun ekonomik ilişkilerinin ticarileşmesidir.

d- Toplumun temel çelişkisi, emek ile sermaye arasındaki çelişkidir. Artık toplumun karşıt sınıfları olarak burjuvazi ile proletarya arasındaki uzlaşmaz emek-sermaye çelişkisi ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamın tüm çehresini belirlemektedir. Emek ile sermaye çelişkisinin karşıt kutbunda bulunan sınıflar, çatışma halindedirler. Bu çatışmanın ileriki süreçte derinleşeceği inancındayız. Dolayısıyla ulus artık bir bütün olmaktan çıkmıştır. İşçi ve emekçiler ulusu (halk kapsamındaki tüm sınıf ve katmanlar) ile TC rejimi arasındaki ulusal çelişki, başat çelişkidir. Ulusal celişki emek-sermaye çelişkisine göre hem daha kapsayıcı hem de daha acil çözülmesi gereken bir karaktere sahiptir. Bununla birlikte PSK, PKK ve PYSK'nin programlarında öngördükleri gibi, ulusal çelişkiyi emek ile sermaye çelişkisinden tamamıyla kopuk ele alıp çözümlemek bu koşullarda artık mümkün değildir. Başat çelişki olarak ulusal çelişkinin çözümü rejimin ülkedeki ekonomik, siyasi ve askeri egemenliğinin sona erdirilmesidir. Türkiye rejimini hedef alan her hareket (bu salt ulusalcı hedeflerle sınırlı da olsa) kaçınılmaz olarak, rejimin işbirlikçisinden de öte bir parçası ve dayanağı haline gelmiş bulunan Kürt burjuva sınıfını da hedef olmak zorundadır. Kısacası; emek-sermaye çelişkisinden tamamıyla kopuk bir şekilde ulusal çelişkiyi çözmek, mümkün değildir. Artık ulusal kurtuluşu, sınıfsal kurtuluştan kopartarak çözmek mümkün değildir. Ulusal kurtuluş, sınıfsal kurtuluş giderken daralacak olan geniş giriş kapısıdr. Sınıfsal kurtuluş da ulusal kurtuluşun motorudur ve olmak zorundadır.

e- Tarımda artan kapitalist gelişme ve son yıllarda devletin bilinçli bir politikayla köyleri boşaltması, kentlerin hızla büyümesine yol açmıştır. Ulusal ve sınıfsal kurtuluşun kalbi belirleyici olarak kentlerde atıyor. Kent merkezli olmayan bir devrimci kalkışın artık başarı şansı yoktur. Kent merkezli olacak devrim, gerçekten değişimi hedefliyorsa, ulusal olduğu kadar sınıfsal kurtuluşun talepleriyle yüklü olmak zorundadır.

f- Kapitalist gelişme ile birlikte, iktisaden faal durumdaki ka-

dın (ve hatta çocuk) emeği hızla ekonomik, sosyal yaşama ücretli işgücü olarak çekiliyor. Sermaye, daha fazla sömürü ve daha fazla kâr dürtüsü ile, ucuz emek gücünü oluşturan ve önemlisi yetişkin erkek emek gücüne oranla, sosyal haklar uğruna kavgada dirençsiz konumda olan kadın ve çocuk emeğine yöneliyor. Sonuç; kırsal alanda kadın ücretsiz aile işçisi konumundan kopuyor. Kent ve kırsal alanda ücretli emek ordusunun ciddi bir bileşeni haline geliyor. Ulusal ve sınıfsal kurtuluşun vazgeçilmez bir bileşenini oluşturuyor. Kadın olmadan devrim başarıya ulaşamaz ve devrim (toplumsal devrim) olmadan kadının kurtuluşu gerçekleşemez.

g- Ülkede yıllardır sürdürülen haksız ve kirli savaşta, rejim ormanları yaktı, yaylaları ve tarımsal alanları tahrip etti. Bu tahrip halen devam ediyor. Son yıllarda hızlanan kapitalist gelişme ise kentler ve çevresinde sanayi kirliliğine yol açıyor. Bunlar gerek devrimci hareket saflarında ve gerekse bağımsız aydınlarda çevreci bilinci geliştiriyor. Dolayısıyla ulusal ve sınıfsal devrim, doğal kaynakların tahribine ve çevre kirliliğine karşı mücadele taleplerini içermelidir.

h- Ulus, işçi-emekçiler ulusumuz, tüm ulusal haklarından yoksundur. Dili yasaklanmış, kültürel gelişimi engellenmiş veya tahrip edilmiştir. Ekonomik entegrasyonla birlikte dili ve kültürü ağır ve çok yönlü bir asimilasyon politikasıyla yüzyüzedir. Ulusal içerikli kurumlaşmalar yasaklanmış veya tam bir kuşatma altına alınmıştır. En ufak ulusal talep uğruna mücadele, rejimin kanlı saldırılarına hedef olmaktadır. Ulusal özgürlük mücadelesi gerekçe yapılarak, ülkemizin kırsal alanı yıllardır bombalanmaktadır. Kentler ise militarist güçlerin kuşatması altında nefes alamaz durumda. 21. yüzyıla girerken; dünya, UKKTH elde edememiş bir halkın bu uğurda çektiği büyük acıya tanıklık edecek. Halkımız, işçi-emekçiler ulusumuz için, ulusal özgürlük talebi yakıcı ve haklı bir istemdir.

i- Bu koşullarda, en geniş kapsayıcı özelliğe sahip ulusal özgürlük mücadelesi bile, artık işçi sınıfı ile işbirlikçi Kürt burju-

vazisini aynı ulusal cephede birleştiremez. Bunda halen ısrar edenler, yanılgı içerisindedir. Israrlarını sürdürenler, son yıllarda Diyarbakır'da yatırımları ile ünlenen TÜSİAD üyesi Akyıl sermaye grubu ile Diyarbakır işçisini aynı ulusal cephede birleştirsinler! Biz, şuna inanıyoruz: Ülkede kapitalist sömürü düzenine son vermeyi hedeflemeyen hiçbir devrimci kalkış, işçi ve emekçi halka gerçek özgürlüğü getirmeyecektir. Ülke devrimi, TC rejimini hedef aldığı gibi, kapitalist egemenliği de yıkmayı hedeflemelidir.

Devrim, ulusal demokratik ve sosyalist bir içeriğe sahip olmak zorunda. Devrimin başlangıcında ulusal demokratik hedefler ve derinleştirildiği evrede ise sosyalist hedefler ön plana çıkacaktır. Devrimin ulusal demokratik karekterinin belirleyici olduğu süreçte, hedef sadece TC rejiminin egemenliğine son vermekle sınırlandırılamaz. Kesintisiz devrim, ulusal-demokratik görevlerin belirleyici olduğu süreçte de, TC rejiminin ve burjuvazisinin işbirlikçisi olan Kürt büyük (sanayi, ticaret, toprak) burjuvazisinin egemenliğine son vermeyi hedeflemelidir. Dolayısıyla ulusal-demokratik evre ile sosyalist evre ve ulusal kurtuluşla sınıfsal kurtuluş birbirinden kopuk değil, bütünsel bir devrim sürecinin başlangıç ve sonuç halkalarıdır. Devrimin temel stratejik ittifakı, işçi-yoksul köylü ittifakıdır. Devrimin en geniş ordusu, işçi sınıfı, emekçi köylülük, aydınlar, gençler ve genel olarak kent, kır, orta tabakaları ve ulusal demokratik güçlerdir. Burada orta tabakalarla orta sermaye aynı şeyler değildir.

Ayrıca teknolojik gelişme ile birlikte sermayenin organik bileşiminde nesnelleşmiş emek (makinalaşma) oranının büyümesiyle, beraberinde orta sermaye kavramını ve devrimdeki yerini tartışmalıyız. Dün ulusal demokratik cepheye çekilmesi öngörülen orta sermaye kesiminin konumunu bugün tartışmak gerekiyor. Orta sermaye olmanın kıstası nedir? Kaç işçiyi çalıştırdığına göre orta veya büyük sermaye olduğunu belirlenmek, düne oranla güçlenmiştir. Çünkü dün, 100 hatta 200, 400 işçinin yaptığı işi, bugün 5 ya da 10 bilemedin 20 işçi makinaya dayalı üre-

tim sürecinde yerine getirmektedir. Dolayısıyla orta sermaye devrimde ittifak gücü olarak görülmemesi gerektiği inancındayım. Devrimde ulusal-demokratik görevlerin belirleyici olduğu süreçte bile, orta burjuvazinin ittifak gücü olarak değil, tarafsızlaştırılması hedeflenmelidir.

Proletarya, ulusun ezilen ve sömürülen yığınların kurtarmadan, kendisini de kurtaramaz. Buna giden yolda işçi sınıfının ve emekçi halk kesimlerinin ortak devrimci eylemi, proletaryanın tüm emekçi ulus adına genelleştirilmiş sınıf çıkarları üzerinde geliştirilmelidir. Çünkü her devrim son tahlilde, bir sınıfın çıkarına hizmet eder.

Devrimci hareketin ya da ulusal özgürlük mücadelesinin elbette genel çıkarları vardır. Bunlar en genel çizgileriyle cephede ifadesini bulur. Ancak, hareketin genel çıkarları ile 'sınıflarüstü çıkarlar' iddiası farklı şeylerdir, birbirine karıştırılmamalıdır. Sınıflar üstü çıkarların sınıflı toplumlarda mümkün olmadığının altını bir kez daha çizmek gerekiyor. Hareketin ya da özgürlük mücadelesinin genel çıkarları olarak ifade edilen, aslında her sınıf veya katmanın kendi sınıf çıkarlarını genelleştirme kavgasını verdiği geniş alandan başka bir şey değildir. Cephe vb. olgularda ifadesini bulan genel çıkarlara her sınıf veya katmanın kendi özgül talepleriyle katılma kavgasını geliştirmesinin mantığı da budur. Bireyler sınıf intiharını gerçekleştirirler, sınıf çıkarlarına ters politik yönelişlere girebilirler; ama sınıflar, çıkarlarına ters hedefler uğruna bilinçli mücadeleye girmezler, sınıf intiharını gerçekleştirmezler. Bu aşamadan sonra, ne proletarya ne de burjuvazi sınıf çıkarlarına ters bilinçli yönelişlere girmez. Kimse genel çıkarlar adına bunu beklememeli.

3- ULUSAL CEPHE, İTTİFAKLAR VE KÜRT SOLU

Kısa bir süre önce Kuzeyli 12 siyasi parti ve örgüt Ulusal Cephe kurmak amacıyla, Cephe Platformu'nda birleşti. Platform, program ve tüzük çalışmalarını tartışıp sonuçlandırmıştı.

Üzerinde görüş birliği sağlanan program ve tüzük belgeleri doğaldır ki uzlaşmanın, dahası güç dengelerinin ürünüydü. Temel belgeler üzerinde görüş birliği sağlandığı halde, cephe kurulmadan platform dağılmıştı. Bu ayrı bir tartışma konusudur. Burada, cephenin politik hedeflerine ilişkin siyasi akımların dile getirdiği kimi önermeler üzerinde durup, programlarıyla bağlantısını kuracağız.

Süreci takip edenler hatırlar: Cephenin program tartışmaları sürdürülürken, cephe programının anti-emperyalist, anti-tekelci ve şeriat karşıtı laik bir içeriğe sahip olup-olmaması tartışma konusu olmuştu. KKP ve KAWA dışındaki diğer tüm siyasi parti ve örgütler, Ulusal Cephe'nin programında anti-emperyalizmin ve şeriata karşı laikçi tutumun programda yer almalarına karşı çıkmışlardı. Çoğunluk görüşü olarak da, program emperyalizme ve şeriata karşı tutumdan yoksun şekillenmişti.

KKP programda tartışmasında tekelci sermayeye karşı tutumun yer almasında ise tek başına kalmış ve muhalefet şerhini yazılı olarak koymuştu. Cephe platformundaki tartışmalar ve çoğunluk tarafından kabul edilen program, Kürt yurtsever devrimci hareketinin büyük çoğunluğuyla emperyalizme karşı bir tutum değişikliğine gittiğini açıkça gösteriyordu.

Ülkemiz solu, ulusal cephede yer almanın kıstasını ulusal davaya sahip çıkmak ve sömürgeci rejime karşı olmakla sınırlandırıyor. Cepheye ilişkin çizilen bu çok geniş çerçeve hem uluslararası alanda hem de içeride gericiliği, yobazlığı içermektedir. Kısacası ulusal cepheyi genişletmek ve düşman cephesini daraltıp etkili sonuç alabilmek amacıyla, anti-emperyalist politikalardan kopuşu, PSK gibileri açıkça kamuoyuna ilan etti, kimileri ise böylesine açık bir ilandan kaçınarak bunu yaptı.

1991 Körfez Savaşı'nın ardından Güney'deki gelişmelerden hareketle "...emperyalist güçler, her zaman sömürgecilerle birlik değildirler ve bazen de çekişmekteler. Bizim, bundan yararlanmamız gerekir..." denildi. (PSK 3. ve 4. Kongre Belgeleri, syf: 68, Deng Yayınları) Emperyalist güçlerle, bölge devletlerinin

bazen de çatıştıkları ve bundan yararlanmak gerektiği genel bir doğrudur. Ancak Güney örneğinden hareketle bunlar söylenmişse, üzerinde durmak gerekiyor. Çünkü tablo PSK'nin çizdiğinden farklıdır. Yani ABD ile Irak rejimi çatışıyor, sonuçta Irak rejimi zayıf düşüyor ve Güney'de ulusal hareket için bundan yararlanması gereken bir ortam oluşuyor. Tablo böyle çizilirse, Güneyli Kürt ulusal hareketin çatışan taraflardan bağımsız olduğu izlenimi verilir. Ki bu yanlıştır. Güneyli Kürt partileri çatışan güçlerden birinin yanındadır. Hatta ABD'nin çok yönlü denetimi altındadırlar ki, bunun sadece güvenlik şemsiyesi ile sınırlı olmadığı biliniyor. Özetle Kürt ulusal hareketi, bu savaşta kendi bağımsız ulus dinamiği ile hareket edemiyor ve çekişmelerden yararlanamıyor.

Diğer bir önemli sorun, PSK, emperyalist güçlerle sömürgeci rejimlerin çatışmasından yararlanmaktan sözederken, bunu hem Güney'le sınırlı olarak söylemiyor hem daha önemlisi anti-emperyalist politikasından vazgeçtiğini ilan ederek dile getiriyor.

'Program Değişikliğinin Gerekçesi'nde bu konuda şunlar yazılı: "Geçmişte, ulusal kurtuluş devrimimiz karşısındaki düşman cephesini sömürgeci, feodal ve emperyalistlerden oluşan bir üçlü olarak nitelemiştik. Bugün ise, değişen dünya ve ülke koşullarında, anti-sömürgeci ve ulusal yanı vurgulamanın doğru olacağı kanısındayız. Bizim bugün de anti-emperyalist ve anti-feodal görevlerimiz var. Ancak, Kürt ulusu bir varlık-yokluk savaşındayken, mızrağın sivri ucunu sömürgeci rejime yöneltmenin, karşıdaki cepheyi daraltmanın gereği de açıktır..."

PSK kendi programında anti-feodalizmi ve anti-emperyalizmi çıkarıyor. PSK kendisini bağlayan programında emperyalizmi hedef düşman olmaktan çıkarıyor, düşmanı sadece sömürgeci rejimle sınırlandırıyor. Bu durumda, emperyalist güçlerle sömürgeciler arasındaki bir çatışmada PSK bağımsız bir dinamik olarak nasıl yararlanabilir? Bizzat programatik yönelişiyle emperyalizmi hedef düşman olmaktan çıkaran PSK, sömürgeci rejimle emperyalist güçler arasındaki muhtemel bir çatışmada

kendini peşinen bir taraf olarak ilan etmiştir. Emperyalist güç odaklarına bugünden ittifak yönünde açık mesaj verilmiştir. Sömürgecilere karşı ulusal kavgada emperyalizmi yanında görmek istiyor. Barzani'nin, Talabani'nin, Arafat'ın, Güney Afrika Ulusal Kongresi'nin girdiği rotaya PSK de -ne yazık ki- girmiştir. PSK bu noktaya geldikten sonra, "bugün de anti-emperyalist, anti-feodal görevlerimiz var" belirlemeleri hiçbir değer ifade etmez.

Ulusal devrimin iç hedefleri yönünden de PSK'de ciddi bir değişim sözkonusudur. Son program değişikliği ile ülkede "hain, işbirlikçi UNSURLARIN dışında" herkes, ama istisnasız tüm sınıf ve katmanlar devrime kazanılması gereken güçler olarak belirtiliyor. Devrimin zaferi için öngörülen ittifaklar (cephe) politikası programda şöyle yer alıyor: "Bunun için, işbirlikçi, hain, unsurların dışında tüm ulusal güçleri, işçi ve köylüleri, aydınları, din adamlarını, küçük esnafı ve zenaatkarı, ticaret ve sanayi erbabını, yurtsever toprak sahiplerini bu toplum kesimlerini temsil eden yurtsever partileri, kadın ve gençlik örgütlerini ortak bir cephede birleştirmek gerekir." (PSK Programı, age, syf: 51)

Bu yaklaşım birçok yanıyla gerçeklerle bağdaşmıyor, toplumu ilerletici bir sınıf dinamiği barındırmıyor. Bir kere, Kürt toplumunda sınıflar mücadelesini reddediyor. Toplumda karşıt çıkarlara sahip sınıfların varlığı kabul ediliyor, ancak bunlar arasında bir mücadeleyi dışlıyor. Sanayi, ticaret ve toprak sahipleri olarak Kürt burjuva sınıfa karşı tutum yok; tersine bunlar ulusal devrimde ittifak güçleri olarak belirleniyor. Ulusal cephenin ikinci hedeflerini ne kadar esnetirse esnetsin (bunu programda anti-feodalizmi, anti-emperyalizmi çıkararak yapmaya çalışıyor) ve burjuvaziye ne kadar şirin görünürse görünsün, PSK, Kürt burjuva sınıfı ulusal kavgaya çekmeyi başaramaz.

Ne PSK, ne de diğer yurtsever hareketler bu aşamadan sonra Kürt işbirlikçi burjuvazisine, ulusal devrim adına sınıf intiharını gerçekleştiremez. Tek tek bazı 'yurtsever' işverenlerin dışında sınıf olarak Kürt burjuvazisini, TC 'sömürgeci' rejimine karşı

ulusal kavgaya çekemediler, bundan böyle de hiç ama hiç çekemeyeceklerdir.

Benzer bir ittifak anlayışı PYSK tarafından da savunuluyor. "Devrimimizin hedefleri, sömürgecilik, emperyalizm ve onların işbirlikçileridir" deniliyor ve devamla devrimin güçleri şöyle saptanıyor: "Ulusal demokratik halk devriminin temel güçleri, işçi sınıfı, yoksul köylülük ve kır-kent küçük burjuvazisidir. İşsizler, yurtsever aydınlar, ilerici yurtsever gençlik ve ulusal burjuvazi, devrimin diğer itici güçleridir." (PYSK Programı, syf: 2)

Devrimin hedefleri ve sınıfsal bileşeni yönünden PSK'den farklı ve olumlu saptamalar var. Örneğin programda emperyalizme karşı tutum, bu olumlu farklılıklardan biridir. Devrimin 'temel güçleri' ve 'diğer itici güçleri' şeklindeki ayrım da belli bir farklılığı içeriyor. Ancak bu ikinci farklılık aynı zamanda ciddi yanlışları da içeriyor. Hem işçi sınıfı ile yoksul köylülük hem de kır ve kent küçük burjuvazisi, devrimin temel güçleri olarak belirlenemez. Yoksul köylülük, işsizler... vb. vurgular tarımda kapitalizmin egemen olduğunu, köylülüğün bir bütün olmaktan çıkıp parçalandığının kabulüdür. Madem köylülük parçalanmış, o halde hem yoksul köylülük hem de kır küçük burjuvazisi hep birden devrimin temel güçleri olamazlar. Devrimde bunlardan birisi temel, diğeri yedek veya tali gücüdür.

İKinci büyük yanlış şudur: İşçi sınıfının bir parçası olan işsizler, işçi sınıfından ayrı ve önemlisi 'ulusal burjuvazi' ile birlikte devrimin 'diğer itici güçleri' arasında değerlendirilmektedir. İşsizler sadece işçi sınıfının bir bileşeni değil, aynı zamanda işçi sınıfının temel ittifak gücü yoksul köylülük ile kısmen iç içedir. Öyle ki, yoksul köylülük, mevsimlik tarım işçileri ve işsizler iç içedir. Birinin sınırı nerede başlar, diğerinin nerede biter, bu net olarak saptanamaz.

Üçüncüsü; devrimin iç hedefleri açısından ise PSK ve PKK gibi PYSK de; Kürt toplumunda devrimin karşı güçlerini egemen sınıf/sınıflar olarak görmez, 'işbirlikçiler'le sınırlandırır. Hem ülkede "Bugün egemen olan kapitalist üretim biçimidir"

diyerek, toplumda kapitalizme özgü karşıt sınıf çıkarlarına sahip düşman sınıfların varlığını kabul edeceksin hem de toplumda bu sınıflararası mücadeleyi reddeden bir yöneliş belirleyeceksin!

Kısacası PYSK programı, baştan sona cehalet ve eklektizmle yüklüdür.

Ulusal cephe ve ittifaklar konusunda PKK programında şunları okuyoruz:

"Kitle örgütlenmeleri ve ulusal kurtuluş cephesi, çeşitli legal ve illegal kurumlarıyla yaygın bir yönetim gücü durumundadır." Devrimin görevleri başlığı altında ise; "1- İşçi, köylü, aydın ve diğer sınıf ve tabakalardan tüm yurtseverleri birleştiren, ulusal birleşik cepheyi daha da genişletip, geliştirmek" ibaresi var. (PKK Programı, syf: 65-72, Weşanên Serxwebûn, 71) Görüldüğü gibi PKK yönünden sorun cephe kurmak değil, geliştirmektir. Çünkü kendisinin oluşturduğu ulusal kurtuluş cephesi var ve önemlisi ülkede 'yaygın bir yönetim gücü durumundadır'. Dahası bu ulusal cephe işçi, köylü, aydın ve diğer sınıf ile tabakalardan yurtseverleri birleştirdiğinden, birleşik karektere de sahiptir. Sorun bu ulusal birleşik cepheyi daha da genişletmek, geliştirmek olarak konuluyor. Geriye şu soru kalır: PKK neden diğer siyasi akımlar ile ulusal cephe kurmak için son yıllarda çağrıda bulunuyor? Zaten daha 3-4 yıl öncesine kadar PKK, kendi dışında herhangi bir yurtsever devrimci partinin varlığını kabul etmiyordu. 'Parti, cephe ve ordu var ve mücadele etmek isteyen bunlardan birinde yer alır' şeklinde bir propaganda sürdürülüyordu. Gelişmeler PKK'yi doğrulamadı.

Devrimin hedefleri bakımından PKK "sömürgeciliğin ve gerisindeki emperyalizmin" egemenliğine son vermeyi programında belirliyor. Ancak devrimin Kürt toplumundaki iç hedefleri bakımından diğer yurtsever hareketlerden farklı bir şeyi hedeflemiyor. Çünkü, 'sömürgeci' rejimin ülkedeki sosyal, siyasal ve askeri dayanaklarını belirlerken çizilen tabloda, devrimin iç düşmanları yine 'hain ve işbirlikçi unsurlar' veya güçlerle sınırlandırılıyor. Kürt burjuvazisi ve egemen sınıfları karşı devrim güç-

leri olarak belirlenmiyor. Örneğin 'sömürgeciliğin' ülkedeki dayanaklarına ilişkin olarak; "Mevcut durumda koruculuk bir sınıf gibidir. Gerici, feodal, aşiretçi ve komprador güçleri, yine muhbir, ajan, işbirlikçi ve serseri kesimleri içinde toplayan ve bazı bilinçsiz aşiret güçlerini içine alan..." deniliyor. (PKK Programı, syf: 60)

PKK'nin bu saptamaları, tesbitleri ve hatta hedefleri, ülkenin sosyo-ekonomik yapısına ve toplumda yol açtığı iç sınıfsal ayrışmaya yanıt vermekten uzaktır.

Koruculuk dün yoktu, bugün var ama yarın olmayabilir. Daha devrim zafere ulaşmadan, rejimin kendisi koruculuğu kaldırabilir. Dolayısıyla rejimin askeri ve esas olarak da sosyal, siyasal dayanaklarını koruculuk çerçevesinde ele almak, yanıltıcı olur. PKK, ülkede kapitalizmin egemen olduğunu belirtiyor, ancak bu egemenliğin toplumda yarattığı iç farklılaşmaya denk düşen sınıflardan ve bu sınıfların nesnel konumlanışından söz etmiyor. Buradan hareketle TC rejiminin sosyal, siyasal ve de askeri dayanaklarını saptamaya yönelmiyor. PKK de diğer partiler gibi, kapitalizmin Kürt toplumunda yarattığı iç farklılaşmayı ve sınıflar arası mücadeleyi görmüyor, daha doğrusu görmek istemiyor. Kürt burjuvazisinin Türkiye burjuvazisinin her bakımdan asıl dayanağı olduğunu ve koruculuk, siyasal üst yapıda devam eden aşiretçilik, ajan, muhbir vb. hepsinin Kürt sanayi tarım ve ticaret burjuvazinin etrafında örgütlendiğini, Bucaklar'ın, Tatarlar'ın tarımda çarpık gelişen kapitalistleşme ile artık toprak burjuvazisine dönüştüklerini görmemiz gerekiyor.

PKK programında "Ulusal kurtuluş mücadelesi pratiği, devrimde zaferi yaratacak temel gücün işçi-köylü ittifakı, zaferi yaratacak önderliğin ise işçi sınıfının ideoloji, politik ve örgütsel önderliği olduğunu göstermiştir" deniliyor. (PKK Programı, syf: 69) Söylenenlerden hareket edilirse; işçi sınıfı var, üstelik devrime sadece ideolojik değil, politik ve örgütsel olarak öncülük edecek kadar güçlü bir işçi sınıfı ve de mücadelesi var. Sadece bir öngörü olarak geleceğe dair bunlar söylenmiyor. Yaşanan

pratikte bunun kanıtlandığı da belirtiliyor. İşte burada yanıtlanması gereken sorular var.

İşçi sınıfının ideolojisi ile ne kastediliyor? Marksizm-Leninizm mi, yoksa milliyetçilik mi? PKK lideri Öcalan, 'hiç bir zaman PKK'nin Marksist-Leninist bir parti olmadığını' kendisiyle yapılan bir röportajda açıklıyordu. PKK'nin son yıllarda hızla Marksizmden koptuğu biliniyor. Buna rağmen, işçi sınıfının hangi ideolojik önderliğinden sözediliyor? Milliyetçilik, halkçılık, İslamiyetin sol yorumu vb; bunların hiçbirisinin işçi sınıfının ideolojisi ile bir ilgisi yoktur. İşçi sınıfının evrensel ideolojisi Marksizm-Leninizmdir. Ve PKK'nin gerek programını belirleyen ideolojik çizgilerin ve gerekse mücadelesine yön veren ideolojik açılımların Marksizmle bir ilgisi yoktur. Bunu kendileri de çok açık olarak kamuoyuna ilan ettiler.

İşçi sınıfının politik ve örgütsel kavgada önderliğini kanıtladı demek gülünç olur. Dahası işçi sınıfı politik mücadelede diğer tüm sınıf ve katmanlara önderliğini kabul ettirecek kadar etkin olsaydı, PKK kırsal alanda gerilla mücadelesine ihtiyaç bile duymazdı. Eğer işçi sınıfının politik mücadelesinden, PKK'nin son yıllarda diğer Kürt örgütlerine göre güçlenmesi ve ulusal kavganın etkin gücü olması kastediliyorsa, bunun işçi sınıfının politik mücadelede önderliği ele almasıyla bir ilgisi yoktur.

İşçi sınıfının politik mücadelesinin etkinliğinden söz etmek için, sınıflar arası mücadele alanında gelişmesi, az-çok kendinden sınıf konumundan, kendisi için sınıf konumuna yükselmiş bilinçli bir politik mücedele düzeyine ulaşmış olması gerekir. Ki halihazırda işçi sınıfımızın, ulusal kurtuluş mücadelesinde, bırakalım politik mücadelede önderliği ele geçirmiş olmasını, ülke genelinde hatta herhangi bir il düzeyinde bilinçli siyasal bir eyleme kalkıştığına bugüne kadar şahit olunmadı.

Geçmişte DGM'lerin kaldırılması ve Maraş katliamı ve 16 Mart İstanbul Üniversitesi katliamını protesto amacıyla Türkiye işçi sınıfıyla birlikte Kürt illerinde de işçi sınıfı politik amaçlı eylemlere yönelmiştir. Ancak son yıllarda ülke genelinde ve her-

hangi bir ilinde, herhangi bir ulusal talep için ya da rejimin baskılarını protesto etmek için doğrudan siyasal bir eylemliliğe giriştiğini söyleyemeyiz.

Sonuç olarak; işçi sınıfının ulusal özgürlük mücadelesinde ideolojik, politik ve örgütsel öncülüğü ele geçirmesini hedeflemek ile bunun gerçekliğe dönüşmesi, farklı şeylerdir. Kaldı ki PKK açısından böyle bir hedef de sözkosunu değildir. Ülkede sınıf mücadelesi ve emek-sermaye çelişkisi üzerinde politik kavgayı geliştirdiğini, ulusal mücadelenin sınıfsal bir temel üzerinde geliştiğini kimse ve başta PKK'nin kendisi iddia edemez, etmiyor da.

Yurtsever hareketin devrimin hedefleri konusunun diğer bir ortak özelliği; köylüye toprak dağıtımıdır. Burjuva demokratik bir tedbir olan bu hedef de, önemli ölçüde sulandırılmıştır.

Örneğin PYSK programında 'Toprak Devrimi ve Tarım Politikası' başlığı altında; "İşbirlikçi kesimlerin toprağına ve diğer üretim araçlarına el konulacak." deniliyor. Peki işbirlikçi olmayan büyük toprak burjuvazisinin toprağı ne yapılacak? Buna yanıt yok. Dikkat edilirse; toprak sahiplerinin toprağına el konulurken, kıstas alınan toprak sahibinin ekonomik konumu değil, siyasi konumudur. Kıstas siyasi boyuta indirgenip, işbirlikçi olup-olmadıklarına bakılırsa, korkarım PYSK, Sedat Bucak ve M. Tatar gibi işbirlikçileri ayyuka çıkmış birkaç korucu başıdan başka toprağına el konulacak kimseyi bulamayacaktır. Tüm toprak ve tarım burjuvaları, ailesinden, olmadı sülalesinden bir 'yurtseverlik damarı' bulma yarışına girer ve bulur!

PSK ise başlangıçta daha tutarlı davranıyor fakat, PYSK ile aynı kapıya çıkan sonuçlara varıyor.

Şöyle ki; "Bir toprak reformu ile büyük toprak sahiplerine ait topraklar millileştirilecektir. Büyük toprak sahipleri içinde, ulusal kurtuluş mücadelesine destek verenlere uygun bir bedel ödenecektir. İşbirlikçilerin topraklarına ise bedelsiz el konulacaktır" deniliyor. (PSK Programı, syf: 59)

Yazıklar olsun; bin kere yazıklar olsun... Adlarında sosyalist

tabiri bulunan bu sözde devrimci partilerin düştükleri konuma bakın ki; feodalizme karşı tavır alan ve zor alım yoluyla topraklarına el koyan burjuvazi kadar bile tutarlı değiller.

PSK önce genel bir tedbir olarak tüm büyük toprakların millileştirilmesi gibi bir hedef belirliyor. Burada ekonomik bir ölçüt ya da büyük toprak sahipleri gibi bir sınıf konumu kıstas alınıyor. Fakat ardından yine siyasi konuma göre bir tutumla 'ulusal kurtuluşa destek verenler'e belli bir bedel ödeneceği vaadediliyor. Kısacası; atılan adım geri alınıyor. Bir kez daha belirtelim; bedel ödemede kıstas ulusal mücadeleye destek vermek gibi her yana çekilebilir bir kriter konulursa, PSK yarın bedelsiz el koyacak büyük toprak bulamaz.

Kısacası; millileştirme ya da toprak reformu gibi burjuva demokratik bir tedbirde bile, yurtseverlerimiz tutarlı değillerdir.

4- 'MİLLİ BURJUVAZİ' İDDİALARI

Ülkede kapitalizm hakim üretim biçimi. Kapitalizme özgü çelişki ve sorunlar, ekonomik, sosyal ve hatta kültürel yaşamın tüm çehresini belirliyor. Güçlü bir işbirlikçi Kürt burjuvazisi oluşmuş ve son yıllarda hızlanan bir tempo ile büyümesi devam ediyor. Kapitalizme ve burjuvaziye karşı mücadele, yaşamın her alanında kendini dayatan bir sorun durumundadır. Bu koşullarda 'milli burjuvazinin' varlığını iddia etmek yanlıştır. Dahası kendi ulusundan olan burjuva sınıfa karşı mücadeleden geri durmanın başka bir tarzda söylenmesidir.

Sömürge ülkelerde burjuvazinin öncelikle ciddi bir pazar sorunu vardı. Kendi ülke pazarında yatırım ve üretimi emperyalist sömürgecilerce engellenmişti. Kompradorlaşma yolunun dışında, gelişmesinin önü tıkanmıştı. Emperyalist sermaye ürünlerinin ülkede pazarlanmasında aracılık etmek ile sınırlandırılmış ticari bir alan bırakılmıştı. Bu alan, komprador burjuvazisinin yaşam alanıydı.

O koşullarda milli burjuvazi daha sınıf olarak şekillenmemiş-

tir. Yatırım ve üretimde yeni yeni oluşan burjuvazinin gelişimi, emperyalist sömürgeciler tarafından engellenmiştir. Kısacası, sömürgeci devletin sermayesi ile ciddi bir ekonomik çelişkisi vardır. Esas bu çelişkiden hareketle, ulusal kavgaya etkin bir güç olarak yönelir.

Emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesine girerken, kaybedecek bir şeyi yoktur. Fakat ulusal bağımsızlık mücadelesinin zaferle sonuçlanması durumunda kendi ulusal pazarında yatırım, üretim ve pazarlama imkanlarına kavuşacaktır.

İşte bu koşullarda sömürgecilere karşı bağımsızlık mücadelesinde, ulusun çıkarlarıyla, ulusal burjuvazinin çıkarları çakışır. Daha doğrusu, proletaryanın sınıf olarak ya hiç bulunmadığı ya da devrime öncülük edemeyecek kadar zayıf olduğu koşullarda, milli burjuvazi kendi sınıf çıkarlarını, ulusal bağımsızlık, özgürlük, kalkınma, ulusal bayrak perdesi altında 'ulus' adına genelleştirir. Devrime, burjuva bir içerik kazandırır.

Özgülümüzde koşullar, her bakımdan klasik sömürgelerden çok ama çok farklıdır.

Öncelikle Kürt burjuva sınıfın çıkarları ile işçi-emekçiler ulusunun çıkarlarının ulusal mücadelede çakıştığı evre özgülümüzde aşılmıştır. Kürt burjuvazisinin yatırım, üretim ve pazarlama yönünden Türkiye burjuvazisi ile bir pazar sorunu yoktur. Kürt burjuvazisi işbirlikçidir ve Türkiye sermayesiyle ekonomik olarak çatışmaya girmesinin zeminleri yoktur. Türkiye tekelci sermayesinin içerisinde sayısız Kürt kökenli sermaye grubu bulunuyor. İstanbul, İzmir, Çukurova vb. Türkiye metropollerinde yatırım ve pazarlama imkanlarına sahip olan Kürt burjuva sınıfın, Türkiye burjuvazisi ile bir ekonomik çelişkisinin olmayacağı açıktır.

Antep, Malatya, Diyarbakır, Erzurum'da Kürt sermaye grupları hızla büyüyor. Buralarda üretime dönük yatırımları engellemek bir yana, birçok nedenle artık Türkiye rejimi özellikle teşvik ediyor ve gelişmeleri için alt yapı hazırlıyor. Devlet eğer buralarda doğrudan üretime dönük yatırımları teşvik etmeseydi,

Organize Sanayi Bölgeleri'nin (OSB) oluşturulmasını üstlenmezdi. Urfa'da 3. OSB'nin tasarımı şimdiden yapılıyorsa, tek başına bu bile özel sektörün üretime dönük yatırımlarda devletçe desteklendiğinin göstergesidir. Bu koşullarda gelişen, büyüyen Kürt burjuvazisinin, Türkiye rejimi ve sermayesiyle ulusal pazar kavgasına girmesini beklemek saflık olur.

Kürt burjuvazisi ekonomik, sosyal konum ve siyasi ilişkileriyle milli değil, işbirlikçidir. Ülkede milli burjuva sınıf, hatta unsurlar yoktur. Bundan sonra gelişmesini beklemek ve GAP'ın milli burjuvazinin maddi temellerini oluşturacağını söylemek, ekonomi-politikadan habersiz olmaktır. Kürtlüğü savunan kimilerin, hatta ulusal mücadeleye destek veren kimi burjuvaların milli olduklarını söylemek ise yanlıştır.

Diğer bir sorun olarak; Kürt sermaye güçlerinin Türkiye sermayesi ile ilişkisinin niteliği komprador olarak da belirlenemez. Yani Türkiye burjuvazisinin ürettiği malların pazarlanmasında aracılık işlevini üstlenen ve ticari alanla sınırlı kalan komprador ilişkisi değildir. Kürt burjuvazisi ticarette olduğu kadar, sanayi ve tarımda da aktif konumdadır. Özellikle dünya çapında sermayenin 'en ucuz yerde üret, en pahalı yerde pazarla' yönelişidir ki; Urfa, Antep, Maraş, Diyarbakır vb. illerde tekstil ve gıda imalat sanayinde son yıllarda çok hızlı bir tırmanış yaşanıyor.

Ülkede milli sermayenin geliştiği yönündeki görüşler, en net olarak PKK tarafından dile getiriliyor. Bu konuda PKK programında şunlar ifade ediliyor: "Gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin yarattığı oratama dayanarak, bir milli Kürt sermayesi gelişmek istemektedir. Henüz zayıf bir konumda olan bu Kürt milli burjuvazisi, yurtsever zengin kesimlerden, tüccarlardan ve küçük burjuvazinin üst kesimlerinden oluşmaktadır." İktidara geldiğinde ise; bu milli burjuvaziye desteğini şöyle belirtiyor: "Toplumun gelişmesine yararlı olabilecek özel girişimciliği serbest bırakıp, yardım ve destek vermek." (PKK Programı, syf: 61-75)

Milli burjuvaziye ilişkin bu saptamalar birçok açıdan yanlış-

tır.

Birincisi; bir ülkede burjuvazi gelişmiş ve işbirlikçi hatta tekelcilik düzeyine varmış ise; o ülkede artık milli burjuvazinin oluşması süreci nesnel olarak aşılmıştır. Kürt burjuvazisi tarihi süreçte gelişmiş, önce Türkiye metropollerine akmış ve buralarda güçlenerek holding (tekel) düzeyinde örgütlenmeye ulaşmıştır. İstanbul ve diğer metropollerde büyüyen Kürt burjuvazisinin ayağı da Antep, Erzurum, Elazığ'da faaliyet içerisinde olmuştur. Son 10-15 yılda ise doğrudan Antep, Maraş, Malatya ağırlıklı olmak üzere giderek Urfa, Adıyaman, Diyarbakır, Erzincan vb. illerdeki yatırım-üretimle Kürt burjuvazisi gelişmiş ve yer yer holding düzeyinde sermaye grubu olarak gelişme göstermiştir. Gerek metropollerde, gerekse ülkede gelişen Kürt burjuvazisi başından beri Türkiye burjuvazisinin işbirlikçisi olarak gelişip, güçlenmiştir.

İkincisi; bu koşullarda orta ve küçük burjuvazi büyük sermayenin ya bir alt parçası ya bağımlığısı veya mali ve ticari ilişki ağının içerisindedir. Yani ekonomik olarak büyük burjuvaziden bağımsız bir yapıda değildir. Büyük burjuvazinin orta ve küçük burjuvazi üzerindeki mali ve ticari baskısından sözedilebilir, ama büyük sermayenin mali ve ticari ilişkisinden bağımsız, bir orta ve küçük sermayeden sözedilemez.

Üçüncüsü; Türkiye devletinin ve işbirlikçisi tekelci sermayenin, banka ve borsalar başta olmak üzere kurduğu mali ve kredi sisteminde yer alan ve bunların işleyişine tabi olan, bunlara dayanarak ticari faaliyetini sürdüren 'yurtsever zengin kesim, tüccarlar ve küçük burjuvazinin üst kesimi'ne milli burjuvazi denilemez. Bu kesimler, içerisinde bulundukları ekonomik ilişkiler ağı dolayısıyla nesnel olarak milli burjuva olamazlar. "Gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin yarattığı ortama dayanarak" bir milli burjuvazi gelişmiyor, gelişmez.

Aksine, ulusal kurtuluş mücadelesinin en etkin olduğu il olarak Diyarbakır kent merkezinde bugün TÜSİAD üyeliğine yükseltilen Akyıl Sermaye Grubu 1986 yılından bu yana gelişti,

büyüdü. 1986 yılında tüccar olan, önce Tofaş bayiliği alan ve giderek Diyarbakır'da entegre tekstil fabrikaları düzeyine ulaştı. Bugün Diyarbakır'daki her tüccarın hatta Kürtlüğüne sahip çıkıp, ulusal mücadeleye omuz veren her tüccarın hatta her 'yurtsever zengin kesimi'nin gönlünde yatan yeni bir Akyıl olmaktır. Bu bizim Kürt burjuvazisine, tüccarına özgü bir nitelik de değildir. Sermayenin yasası gereği, küçük büyümek, daha büyümek hedefinin kaçınılmaz bir gereğidir.

Tekrar belirteyim; 'yurtseverim' diyen ulusal davaya kimi destekler sunan (ki kimileri bu desteği ağır bedellerle ödediler) Kürt işvereni eşittir milli burjuvazi denilirse, ciddi bir yanılgıya düşülür. Yurtsever hareketlerin düştükleri yanılgı da bir yanıyla budur. Diğeri ulusal cepheyi genişletme kaygısıdır. Dördüncüsü; kapitalizme karşı tavır almaktan uzak duruşun sürüklediği bir yanılgı veya umutsuz arayıştır.

Soruna benzer bir yaklaşım Ömer Tuku'dan gelir. Yazar; "GAP, hafif endüstri (dokuma, konfeksiyon, gıda) alanında Kürt girişimcileri ile Türk sömürgecileri arasında bir pazar kavgasının maddi temelini olgunlaştırıyor, alt yapının önemli eksikliklerini gideriyor. Türk devleti bu durumu görüyor ve pazar kavgasını önleyecek önlemler alıyor. Bir kere Kürtlerin iç tüketime yönelik, yani Sürt pazar taleplerine cevap veren yatırım yapmalarını istemiyor, daha fazla sermaye ve konw-how (ekonomik, teknolojik bilgi, deneyim, uluslararası ilişki vb.) gerektiren ihracata yöneliks yatırımları özendirme politikası güdüyor." (Ömer Tuku, Kürdistan'da Türk Endüstrisi, syf: 199, Doz Yayınları)

Yazar, bunları söylerken ülke gerçeğinden ve uluslararası sermayenin yönelişlerinden habersiz olduğunu ortaya koyuyor. Tuku arkadaş, ülke gerçekleri yerine, görmek ya da olmasını istediği şeyleri yazmış.

Bir kere ihracata yönelik yatırımları özendirme politikası, Türkiye rejiminin değil, emperyalist sermayenin yeni bir yönelişidir. Emperyalizm dün gelişmemiş çevre ülkelerinde içe

dönük ithal ikameci kalkınma modelini dayatmıştı. Fakat son yıllarda dışa dönük (emperyalist merkezlere dönük) kalkınmaya yönlendiriyor. Turguz Özal'ın geçmiş yıllarda dışa dönük yeniden yapılanma yönelişi ve abartılı ihracat iddiaları, bu yönelişin ilk adımlarıydı. Sadece Türkiye'de değil, genel olarak 3. Dünya ülkelerinde IMF ve Dünya Bankası'nın yönlendiriciliğinde uygulanan, dışa dönük yeniden yapılanma veya yapısal uyum politikaları, emperyalist Kuzey'in gelişmemiş Güney'e dayattığı yeni politikalardı.

Emperyalist Kuzey, geçmişte izlediği politikalardan farklı olarak, şimdi 3. Dünya ülkelerinin sanayileşmesini hedefliyor. Sanayi taşıma hareketi bunun en çarpıcı adımıdır. Emperyalist Kuzey emeğin ve hammaddenin ucuz olduğu Güney yarım küresinde üretimi, en pahalı pazarlanacak alan olarak gelişmiş emperyalist ülkelerde satmak istiyor. Emperyalist merkezler giderek maddi üretimden kopuyor.

Bu genel yönelişin bir parçası olarak Türkiye'de aynı sürece 1980 sonrasında (24 Ocak 1980 kararlarıyla birlikte) girdiğini biliyoruz. Geçen 20 yıla yakın sürede İstanbul, İzmir gibi sanayi üretim merkezlerinin giderek üretimden koptuğu, Konya, Eskişehir, Denizli, Antep ve Maraş gibi alanların sanayi üretim merkezleri haline geldiklerini gördük.

Kısacası Türkiye de üretimi kendi merkezlerinden çevresine kaydırmıştır ve bu süreç devam ediyor. Gerek GAP illerinde ve gerekse Maraş, Malatya, Elazığ, Erzincan gibi illerde imalat sanayindeki hızlı gelişme, öncelikle bu gelişmenin ürünüdür. Dolayısıyla GAP'taki sanayi üretiminin bir ayağının ihracata yönelik olmasının altında, Türkiye rejiminin Kürt burjuvazisinin Kürt pazarına yönelik (iç tüketim) üretim yapmasını engellemek istediğine bağlamayı, ancak bilinçli bir şekilde çarpıtan biri yapabilir.

Ayrıca yazarın kendisi de GAP'taki sanayi gelişiminin dokuma, konfeksiyon, gıda gibi hafif endüstri alanında gerçekleştiğini kabul ediyor. Bunların da dışında, metal ve inşaata dönük

imalat başta olmak üzere diğer imalat sanayi dallarında da ciddi gelişmelerin yaşandığını hatırlatayım. Bunları bir yana bırakalım. Gıda, dokuma ve konfeksiyon alanındaki üretimin iç tüketime/pazara yönelmesini kim, neden engellesin?

Burada sorun şu: GAP alanında üretilen malların İstanbul, İzmir veya Berlin, Paris, Moskova'da pazarlanması Antep, Diyarbakır, Erzurum'a göre daha kârlı ise, Kürt burjuvazisinin dış pazarlara mallarını ihraç etmesini kimse engelleyemez. Türkiye burjuvazisi ile işbirliği içerisinde yatırım, üretim ve pazarlama imkanına çoktan kavuşan Kürt burjuvazisi için vatan, ulusal doğa, ulusal pazara öncelikli yöneliş ayrıca sona ermiştir. Nerede daha kârlı pazar bulursa mallarını orada pazarlayacaktır. Evet bay Tuku, kapitalist sömürü düzenini, liberal ekonomiyi ve serbest piyasayı savunan biri olarak, siz bundan ayrıca neden rahatsız oluyorsunuz?

Son bir sorun olarak; emperalist Kuzey dün kendisi sanayileşirken, çevre ülkeleri, tarım ve en ilerisi tarıma dayalı sanayileşme ile, kendi ihtiyaçlarını merkeze alarak biçimlendirmeye, daha doğrusu biçimsizleştirmeye çalıştı. Şimdi yine emperyalist Kuzey'in çıkarları merkeze alınarak, Güney yarım küresinin ekonomisi yeniden şekillendiriliyor. Dolayısıyla emperyalist merkezlerin ekonomisine göre yeniden şekillendirilmeye çalışılan çevre ülkelerinin ekonomik yapıları iç bütünlükten, tutarlılıktan yoksun bırakılıyor. Çarpıtılmış ve iç bütünlükten yoksun bir ekonomik yapıyla çevrenin merkeze entegrasyonu hedefleniyor.

Ülkemizde ekonominin iç bütünlükten yoksun bırakılması yönünde Türkiye burjuvazisinin özellikle geçmişte bilinçli bir yönelişi olduğu biliniyor. Geçmişte bu yönlü bir korkuya sahipti, ancak şimdi bu korkuyu önemli ölçüde aştığı inancındayım. Yoksa GAP ile birlikte imalat sanayinin yoğunlaştırılmasını hedeflemezdi.

GAP, petrol ve su (enerji) üçü birarada; bir ülke ekonomisinin iç bütünlüğü veya kendi kendine asgari yeterliliği için koşul-

lar var demektir. Ama işbirlikçi Kürt burjuvazisinden, ülke ekonomisinin iç bütünlüğü için Türkiye burjuvazisi ile pazar kavgasına girmesini kim beklerse, boşa beklemiş olur. Kaldı ki; burjuvazinin yarın 'özgür ülke koşullarında' ne yapacağı, bugün yaptıklarından bellidir.

5- SONUÇ YERİNE

Yurtsever hareketin programatik yaklaşımına ilişkin söylenecek çok şey var, fakat başta da belirttim, yazı sınırlaması nedeniyle ancak belli başlı noktalarla sınırlı tutmak zorundaydık.

Gerçekte Marksizm-Leninizm, bilimsel sosyalizm ve sınıflar arası mücadele temelinde yurtsever hareketlerin eleştirilmesi pek doğru da olmayabilir. Çünkü bu hareketler, zaten Marksist-Leninist olmadıklarını, bilimsel sosyalizmi savunmadıklarını ve emek ile sermaye arasındaki çelişki üzerinden hareket etmediklerini son yıllarda çok net olarak yazılı dile getirdiler.

Örneğin PSK, program değişikliğinin gerekçesinde; "Marksist-Leninist nitelemesine gelince, bu kavramın, ona eşanlamlı olarak kullanılan 'bilimsel sosyalizm' ve 'işçi sınıfı bilimi' gibi kavramlarla birlikte tartışılması gerektiği görüşündeyiz" deniliyor ve "Eski programda yer alan 'önce parti', 'Marksist-Leninist' gibi kavramlara yeni programda yer verilmedi" şeklinde açıklanıyor. (PSK Programı, syf: 69)

Yani özetle PSK, hem Marksist-Leninist değilim, Marksizm-Leninizmi parti için bağlayıcı ideoloji olarak görmüyorum, 'ideolojik kalıplara hayır!' şeklindeki liberal söyleme adım atıyor.

Benzer bir gelişme ideolojik olarak PKK'de yaşandı. Parti ambleminde orak-çekiç çıkarıldı ve A. Öcalan bunun açıklamasını, "PKK hiç bir zaman klasik Marksist-Leninist bir parti olmadı" diyerek yaptı.

Ayrıca kendisiyle yapılan yine farklı bir röportajda "İki kelimeyle PKK'yi nasıl tanımlayabilirsiniz?" sorusuna

Öcalan'ın yanıtı: "Ne komünisttir, ne milliyetçidir ne de bugünkü İslami partilere benzeyen İslami partidir; halkçı bir partidir" diyor ve devamla ekliyor: Halka "ne kadar İslamiyet lazımsa, biz o kadar İslamiyetçiyiz, ne kadar sosyalizm gerekliyse, o kadar sosyalistiz, ne kadar milliyetçi gerekliyse, biz o kadar milliyetçiyiz" (Özgür Halk, Şubat 1996, syf: 20)

Söylenen çok açıktır, PKK Marksist-Leninist bir parti değildir ve bilimsel sosyalizmi savunmuyor. Halkçı bir PKK'nin, Baas türü bir sosyalizm savunusuyla ülkede geliştirdiği ulusal özgürlük mücadelesinin "...bölgeyi ve dünyayı etkisi altına alan bir devrim merkezi durumunda" (PKK Programı, syf: 56) olduğu nasıl söylenebilir? Bu da ayrıca tartışılması gereken bir sorundur.

Ülkede her bakımdan yeni gelişmelerle yüzyüzeyiz. Kapitalist sanayileşme beklenmedik bir hızla gelişiyor, toplumdaki sınıfsal saflaşmayı derinleştiriyor. Kentlerimiz, hem kapitalistleşmenin hem de rejimin bilinçli bir politikayla kırsal alanı zorla boşaltması sonucunda hızla büyüdüler ve devrimin merkezleri haline geldiler. Son 15 yıla yakın damgasını vuran gerilla mücadelesi, artık süreci ilerleten bir siyasi ve askeri güç olmaktan çıkıyor. Çözümlenmemiş ulusal sorun, toplumun acil çözüm bekleyen özelliğini koruyor. İşçi, emekçi halk, kapitalizmin yola çıtığı işsizlik, yoksulluk, hayat pahalılığı gibi sorunlarla boğuşuyor. Altı yapı, konut, sağlık ve eğitim sorunları milyonların acilen çözüm beklediği diğer sosyal sorunları durumunda.

Tüm bunlardan hareketle tartışmaları sürdürmeli ve geleceğin programatik perspektiflerini belirlemeliyiz.

Tarih sahnesinde dramatik oyun

ZİVER DİRENGEN

Aklı oyuncak edip zamanın ötesine geçtikten sonra,
Geçmişimiz güne uymadı, geleceğimiz bizi kurtaramazdı.

Devrim vardı, kapının arkasındaki çocukların çıplak ayaklarıyla tepelemekten bıkmadıkları sokakta ya da perde aralıksa ve görüyorsan yağmuru ve yağmur ıslatıyorsa ve sokağın başındaki ağacı, bulutlu havada, yalnız ağacın gölgesinde devrim vardı. Bir köy evinin yağmuru ve güneşi sızdıran çatlağından, duyulurken ananın çocuğuna yaktığı ağıt, ağıtta devrim vardı. Çamura bulalı kapı eşiğinde koca bekleyen genç kızın hayallerinde devrim vardı. Öğretmen anlatırken şanlı tarihini burjuvazinin, blue jeans'tan sırıtan kalçaları seyrederken öğrenci, okulda devrim vardı...

Uykulu gözlerin etrafı algılama tembelliğinde kulağına çalınırken, güne uymayan yaşlı sloganlar, sokakta ulusun bayrağıyla, sarı sendikaların yürüyüşünde devrim vardı. Dört duvarın karanlığında güneşsizlikten çatlarken zemin, beyazlığında burjuvayla kucak kucağa devrim vardı ya da açlık grevinde midende kanayan yarana karışırken ana ve babanın kanı, jopunda devrim vardı polisin. Peygamberleşirirken liderleri ve taparken kişiliklere, teorinde devrim vardı.

Şizofren sarısında devrimci umutla büyüttün,
Sanatçılarımız açısından hüzündü devrim
ve hüzünde devrimi yaptılar sanatçılarımız,

gençler açısından duyguydu devrim,
sevgilisine okuduğu aşk dizeleriydi devrim.

Yalancı devrimler yaşadık-yaşattık biz tarihin bize kurulu sahnesinde, dramatikti oyunumuz, duygu doluydu, kurulu sahnede sesimizi patlatırcasına bağırırken, sesimizin öfkesiyle devrim ve biz, çok alkışlar aldık oyunuzumdan dolayı, bizi sömürenlerden ve yönetenlerden.

Devrim vardı günde, devrim vardı yarında ve devrim kaldı geleceğin karanlığında. Neden mi? Dağdaydı devrim, mahalledeydi devrim, sokaktaydı devrim, patronların elindeydi devrim, zindanlardaydı devrim ve devrim fabrikada olmadı, amele küfesinde taşımadı devrimi, köylü toprağında devrimi ekmedi ve proletaryanın uzağında oynanan-oynatılan oyundu devrim...

PROGRAM TARTIŞMASI ÜZERİNE

"İnsanlığın gerçek sorunları, yanlış düşünceler değil, gerçek toplumsal çelişkilerdir. Yanlış düşünceler bu çelişkilerin sonucudur. İdeolojik çarpıtmalar, eleştirelerle alt edilemezler. Bu çarpıtmalar, kaynaklandıkları çelişkiler, pratik koşullarda ortadan kaldırıldıklarında ancak altedilebilirler."

En geniş anlamıyla program, bir toplumu karşı karşıya olduğu bütün nesnel sorunlara çözümler getirmek iddiasıdır. İktidarı hedefleyen partinin önüne koyduğu hedefler bütünü olarak da nitelendirilebilecek olan programın temel yapısını oluşturan öğe toplumsal çelişkilerin kendisidir. Proletaryanın partisi programını sınıfsal karakterli, toplumsal devrim öngürüsü ve örgüsü üzerine kurar ve şekillendirir.

Proletaryanın partisinin programı, öncelikli olarak kendi yerelliğinin nesnel çözümlemelerini sonra da dünya nesnelliğinin çözümlemelerini yapar ve her ikisinin uyuştuğu noktalarda hedefler belirler. Proletaryanın partisinin programı dünya üzerindeki sınıf çelişkilerinden bağımsı şekillenmez. Proletaryanın partisi, dünya işçi sınıfının partisi olduğunu ve programının küresel olması gerektiğini veya ye-

relliğini küresel bir devrimin ön açıcısı olarak görmesi gerektiğinin bilincinde olmak zorundadır.

Sınıfsal karakterli bir devrim iddiasında olan parti programını neden değiştirme ihtiyacı duyar? Değiştirme kavramı her ne kadar proletaryanın partisinin programında işlevsiz bir terminoloji olsa da tanımlamanın mantığında deformasyonu ile çift yönlü kullanılmak zorundadır. İki nedeni yüzeysel olarak tartışabiliriz. Birincisi; var olan sınıfsal çelişkilerin yoğunluğundaki bir değişim. Bu değişim üç yönlüdür. Yerelliğin yoğunluğu sabit, dünya düzleminde bir değişim, tam tersi ve toplu bir değişim. İkincisi ise; birim formülasyonunun bir sonucu olarak, parti programının değişimlere cevap verememesi ve devrimin gerisine düşüm işlevsizleşmesi.

Proletaryanın partisinin programı karakter ve gereklilik olarak devrimcidir. Burjuva partisinin programı doğası gereği (sınıfsal savaşımdaki konumlanış olarak) gericidir ve savunma içeriklidir.

Gericidir; çünkü burjuvazi devrimini gerçekleştirmiş ve bu süreç kendisini yıkacak olan proletaryayı varetmiştir. Engels, burjuvazinin öncelikli olarak Avrupa burjuvazisinin feodalizme karşı kavgasının üç büyük meydan savaşından geçtiğini yazdı. Birincisi, Almanya'daki Butherci reformasyon hareketi, ikincisi, İngiltere'deki Kalvenim hareketi ve üçüncüsü, Fransa'da Fransız devrimiyle anılan hareketti. Sanayi devrimi ise burjuvaziyi tümden, ama bir sınıf olarak toplumun egemeni durumuna getirdi. Burjuvazinin kendi ifadeleri ile "şanlı devrimlerini" feodaliteye karşı gerçekleştirmeleri, tarihsel olarak ilericilik misyonlarının aynı zamanda da devrimci misyonlarının ortadan kalkmasına neden olmuştur. Bunun nedeni devrimin sınıfsal çelişkileri ortadan kaldırması bir yanı çelişkili uyuşmaz bir noktaya çekmiş olmasındadır. Feodaliteye karşı burjuvazi ilericiydi. Proletarya ise burjuvaziye karşı ilericidir.

Savunmacıdır; lafazanlıkla, mantık oynamalarıyla, proletaryanın savunmacı olduğu kanıtlanabilir. Ama sınıfsal çelişkilerin, tarihsel çözümlemelerinin pratik gerçekliği ise burjuvazinin savunmacı olduğunu kanıtlar niteliktedir. Proletarya iktidarı fethettiği zaman sınıfsız topluma ulaşma gibi tarihsel bir misyonu da üstlenmiş durumdadır.

Aynı zamanda bunun önünde duran, devlet bir iktidar biçimi olan demokrasi ve benzer erklerden de hızlıca kurtulmanın ön koşullarını da yaratacaktır. Burjuvazi ise proletaryanın tam tersine iktidarını sağlamlaştırma ve kendini sonsuz kılma çabası içerisindedir. Burjuvazinin yeni bir toplumu yaratmasının tarihsel ve fiziksel koşulu yoktur. Proletaryanın yeni bir toplumu kurma savaşımının yanında burjuvazi kendisini sonuna kadar savunacaktır. Bu kaba anlatım bile burjuvazinin tarihsel olarak varolduğunun belirli bir sürecinden sonra savunmacı olduğunu kanıtlar niteliktedir. Burjuvazi proletaryanını yeni bir toplum kurabilme potansiyelinin farkındadır. Temel sorun, işçi sınıfının bu bilincin dışında davranmasıdır.

Parti programının değiştirilmesine ilişkin ön tanımlamalardan sonra, kendi prôgramımızın değiştirilme nedenlerini tartışabiliriz. Girişte parti programının değişikliğini zorlayan süreç formülasyonlarının ikincisi yani partinin programının sınıf çelişkilerine cevap verememesi ve devrimin gerisine düşüp işlevsizleşmesi, bizleri program tartışmasına itmiştir ki, eğer bu böyleyse ilerici, doğru ve devrimci bir kopuşu yaratabilir.

Varolan program proleter mücadeleyi ulusal burjuvazi ile aynı politik hatta itmiş ve ezen ulusun burjuvazisi ile işbirliğindeki ezilen ulusun burjuvazisinin, Ülkemiz işçi sınıfını daha yoğun bir sömürüye tabi tutmasının, daha yoğun bir baskıya tabi tutmasının önünü kapayabilme iddiasının uzağında tutmuştur. Bu koşullama kurtuluşun olmazsa olmaz koşulu olan proleter birleşmenin önünü kapamıştır.

Varolan program proleter mücadeleyi ulusal sınırlara hapsetmiş ve enternasyonal oluşumun içini boşaltmıştır. Teori pratikle işlevleşirse tanımlı olur. Varolan program sadece kendi özgülünü (yerelliğini) yansıtmakta, dünya proleter mücadele bağlarını koparmaktadır.

Halk iktidarı, proleterler açısından ulaşılması gereken bir hedef olmaktdan çıkmıştır. İşçi sınıfının, kendiliğinden bir sınıf olarak varlığı bile proleterlerin, sınıf iktidarı için mücadelelerini gerekli kılmaktadır. Toplumsal kurtuluşla sınıfsal kurtuluşun içiçe olabilme koşulu, süreci tepe taklak etmekle mümkündür. Ulusal bütünleşme bir kopuşu gerçekleştirebilir. Bu da tüm insanlık adına proletaryanın ik-

tidarı fethetmesi ile mümkündür. Ulusların ve halkların kurtuluşu komünist toplumun inşa sürecinde gerçekleşecektir. Hedef ve savaşım topyekün proletaryanın aşamasız ve birden burjuva iktidarını devirip, proleter iktidarı kurma savaşımıdır. İnsanlığın ve dünyanın kurtuluşu komünizmdedir.

ULUSAL SORUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ, AŞAMALARI VE BUGÜNKÜ SÜREÇ

Ulusal sorun proleterler açısından tartışıldığında yararlanılabilecek en büyük kaynak U.K.T.H'dir. Ulusal sorun U.K.T.H'de nasıl çözümlenmiştir?

"Demek ki eğer biz, ulusların kendi kaderini tayin etmesi kavramının anlamını, hukuksal tanımlamalarla cambazlıklar yaparak ya da soyut tanımlamalar 'icat ederek' değil de, ulusal hareketlerin tarihsel ve iktisadi koşullarını inceleyerek öğrenmek istiyorsak, varacağım sonuç, kaçınılmaz olarak, ulusların kendi kaderlerini tayin etmesinin o ulusların yabancı uluslardan ve ulusal bütünlerden ayrılma ve bağımsız bir ulusal devlet oluşturmaları anlamına geldiği sonucudur." (Lenin-U.K.T.H.)

Markx'ın da İrlanda'nın Büyük Britanya ile birliği tartışılırken, İngiliz proletaryasına öğütlediği, birlikten yana olmayın söylemi, bu tanımın kaynaklarının daha eskilere dayandığını kanıtlar niteliktedir.

Demek ki ulusların kendi kaderlerini tayin etmesi, siyasal bakımdan ayrılma ve bir ulus devet oluşturma savaşımıdır.

SORUNLAMA; ulusların kendi kaderlerini tayin etmesi, bir gereklilik olarak burjuvazinin feodaliteye karşı devriminden sonraki bir sürece denk düşmektedir. Aynı zamanda da burjuva demokratik bir savaşımdır. Burjuvazinin kendi devrimini sağlamlaştırıp, siyasal ve ekonomik olarak kendi tarzını (burjuva demokrarisis, kapitalizm) toplumda yaygınlaştırırken, ulusal hareketlerin, kapitalizm içerisindeki gelişim süreci nasıl olmuştur ya da nasıl olmalıydı?

Yine yanıt güçlü bir öngörü ile Lenin tarafından gelmektedir:

"İlkin ulusal hareketler bakımından birbirinden esasta farklılıklar taşıyan kapitalizmin iki dönemi arasında kesin bir ayrım yapılmasını gerektirir. Bir yanda feodalizmin ve mutlakiyetin yıkılışı dönemi, ulusal hareketlerin ilk kez yığın hareketleri haline geldikleri ve basın aracılığı ile, temsili kurumlara katılma vb. yoluyla halkın bütün sınıflarını şu ya da bu biçimde siyasal yaşama çekildiği burjuva demokratik toplum ve devletlerin kuruluşu dönemi; öte yanda uzun zamandan beri kurulmuş olan anayasa düzenleriyle, proletarya ile burjuvazi arasında gelişip güçlenmiş uzlaşmaş çelişkileriyle kesin olarak kristallere kapitalist devletler dönemi, kapitalizmin çöküşünün öngünü diye adlandırabileceğimiz dönem vardır.

Birinci dönemin tipik özelliği, genel olarak siyasal özgürlük ve özel olarak ulusal haklar uğruna savaşım için ulusal hareketlerin uyanması ve nüfusun en kalabalık ve en uyuşuk bölümünü oluşturan köylülerin harekete çekilmesidir. İkinci dönemde tipik olan yığınsal burjuva demokratik hareketlerin olmayışıdır. Gelişmiş kapitalizm şimdiden tümüyle ticari ilişkilere çekilmiş olan ulusları biraraya getirir ve bunların her gün artan ölçüde birbirine karışmalarını sağlarken, uluslararası ölçekte birleşmiş olan seri ile uluslararası işçi hareketi arasındaki çelişkiyi ön plana çıkarmaktadır." (Lenin)

Ulusal hareketler tarihsel olarak burjuvazinin iktidarını sağlamlaştırma ve burjuva iktidarının eline geçen ulusal devlet kurma dönemini tamamlamıştır.

Ulusal hareketlerin bir üçüncü dönemi de vardır ki, bu da proletaryanın iktidarı fethettikten sonraki bir dönemine denk düşer. Bu dönemde Lenin'in formülasyonuyla; "Sosyalizmin amacı yalnızca insanlığın küçük devletlere bölünmesine ve ulusların herhangi bir şekilde tecrit edilmesine son vermek değildir. Amaç yalnızca ulusları birbirine yaklaştırmak değildir, onları bütünleştirmektir." (Lenin)

Kısaca proletaryanın görevlerinden biri de ulusal bütünleştirmenin ön açıcılığını kapitalizm sürecinde gerçekleştirmenin savaşımını da vermektir.

Bugünkü süreçteki dönemi, ulusal sorun açısından kapitalizmin

ikinci dönemidir. Yani ulusal hareketlerin yığın hareketleri olmaktan çıktığı, hatta bir noktada sona erdiği sınıfsal çelişkilerin derinleştiği, kapitalizmin sonunun öngünü diye adlandırabileceğimiz dönem vardır. Bu formülasyon geçerliliğini; emperyalizmin gelmiş olduğu düzeyden, ulusal devletlerin konumundan ve sermaye ile ilişkilerinden, ulusal burjuvazinin sınır tanımazlığından, emperyalist savaşların ulusal devletlerin şekillenmesinde oynadığı rolden, burjuvazinin (ama her ulusun burjuvazisinin ister ezen ulusun, ister ezilen ulusun) uluslararası sermaye birleşimini tamamlamış olmasından ve burjuvazinin ama dünya burjuvazisinin vatansız işçi sınıfını dünya üzerinde bütünsel bir sömürüye tabi tutmasında kanıtlamaktadır.

Proletarya ile ulusal burjuvazinin ulusal mücadeledeki ortak paydaları, düşündüğümüzden daha çok küçülmüştür.

Özü itibariyle burjuva olan ulusal hareketlerin kaderi doğal olarak burjuvazinin kaderine bağlıdır. Ulusal hareketlerin kesin çöküşü ancak burjuvazinin yıkılması ile mümkündür. Ne var ki, ulusal mücadeleyi asgariye indirmek onun köklerini ortadan kaldırmak, onu proletarya için mümkün olan en yüksek ölçüde zararsız hale getirmek, bu kapitalizmin çerçevesi içinde de olanaklıdır. (O. Bauer)

Bu son paragraf bir noktada proletaryanın ulusal sorundaki politikasını belirler niteliktedir. Bugünkü gelinen süreçte sınıf bilinçli proletarya burjuvazinin ulusal bayrağının altındadır.

SONUÇ OLARAK

1- Ulusal hareketler tarihsel olarak burjuvazinin iktidarını sağlamlaştırma ve burjuva iktidarının eline geçen ulusal devletleri kurma dönemini tamamlamıştır.

2- Proletaryanın tarihsel görevi ulusları birbirinden tecrit etmek değil, onları iktidarı altında bütünleştirmektir.

3- Emperyalist sistemde, ulusların kaderlerini tayin hakkı ve diğer tüm demokratik hakları ancak kısmen ve çarpıtılmış bir şekilde gerçekleştirilebilir.

4- Ulusal hareketle doğası gereği sınıfsal hareketlerden gericidirler.

5- Sınıfsal çelişkilerin yoğunluğundan ulusal hareketler etkilenirken, ulusal hareketlerin yoğunluğu ve şeklinden proletaryanın sonul hedefi etkilenmez.

6- Ulusal kurtuluşun tamamen gerçekleşebilmesinin tek koşulu işçi sınıfının iktidarı eline almasından geçmektedir.

7- Ulusal hareketlerin proleter enternasyonalizmine çok şey kattıkları söylenemez. Burjuvazi sınırlarını çok kolay aşarken proletarya, ulusal kurtuluş mücadelelerinin içine hapsolmuş ve ulusal bir tecriti yaşamıştır.

KUZEY MED VE TÜRKİYE PROLETARYASININ ACİL GÖREVLERİ

1- Ülkemiz işçi sınıfı dünya işçi sınıfının bir parçası olduğunu unutmamalıdır. Ülkemiz işçi sınıfını öncü gücü de bu perspektifle davranmak zorundadır. "Besbelli ki işçi sınıfı, savaşım verebilmek için sınıf olarak kendi ülkesinde örgütlenmelidir. Ve her ülke ayrı ayrı bu sınıf savaşımının sahnesidir. İşte işçi sınıfının savaşımı bu anlamda ulusal nitelik taşır. İçeriği bakımından değil!" (Marx)

Sınıfsal iktidar savaşımı salt bir coğrafyanın proleterlerinin iktidarı ele geçirmeleri için verilmez, bu oluşum aynı zamanda tüm yerelliklerde verilen mücadeleler açısından da bir uygunluk ve ön açıcılık içermek zorundadır. Bir coğrafyanın tek başına proleter kurtuluşundan bahsedilemez. Proleterler küresel bir kurtuluşla sonul hedeflerine ulaşabilirler.

2- Türkiye ve K.Med'in coğrafyasında mücadele eden işçi sınıfının iktidarı ele almalarının koşulu birlikte mücadele etmekten geçmektedir.

Yine Lenin'den aktaralım: "Bir yandan ezilen ulusların sosyalistleri, ezilen ulusun işçileri ile ezen ulusun işçilerinin tam ve kayıtsız şartsız birliğini, örgütsel birlik dahil olmak üzere savunmalı ve uygulamalıdırlar. Bu olmadan, burjuvazinin her türlü entrikaları, kal-

leşlikleri ve hileleri karşısında proletaryanan bağımsız siyaseti savunulamaz ve işçi sınıfı, öteki ülkelerin işçileriyle sınıf dayanışmasını gerçekleştiremez. Ezilen ulusların burjuvazisi, işçileri aldatmak için ısrarla ulusal kurtuluş sloganlarına başvurur, iç politikalarında bu sloganları egemen ulusun burjuvazisi ile gerici anlaşmalar yapmak için kullanırlar." (Lenin)

Bu tanımlama genel bir tanımlama ve ulusal sorunda proleterleri takınacak tavırları belirlemektedir. Ülkemiz özgülü de birebir genel tanımlamaya uygunluk içermese de, bu farklılık düşünüldüğü gibi ayrı örgütlenmenin nedeni değil, birlikte mücadeleye daha çok sıkı sıkıya bağlı olmanın nedenidir.

Ülkemiz coğrafyasından göç ederek batı metropollerinde işçi sınıfının bir mensubu olmaktadırlar. Aynı zamanda ülkemiz burjuvazisi de Türkiye'de konumlanmış durumdadır. K.Med ve Türkiye nüfusu karışmış durumdadır. Bur karışım her ne kadar ulusal karakteri coğrafi anlamda ortadan kaldırmasa da mücadelenin karakterini belirler niteliktedir.

Genel bir anlatımla kapitalist/emperyalist sömürüden bahsederken, ulusların sömürüsünden değil ancak işçi sınıfının sömürüsünden bahsetmek mümkündür. Aynı formülasyonla, ezen ulusun işçi sınıfının ezilen ulusun işçi sınıfının sömürüsünden bahsetmemizin olanağı yok. Bu çözümle bizi dünya burjuvazisi, dünya işçi sınıfını bütünsel bir sömürüye tabi tuttuğunu kanıtlar niteliktedir. Kapitalizm kişileri ve ulusları değil, direkt bir sınıfın sömürüsüyle ayakta durmaktadır. Kapitalizmin sürekliliği, bir sınıf olarak işçi sınıfını dünya üzerinde sömürüsüyle mümkündür. Yine kapitalizmin sonu ulusların ve kişilerin sömürüsünü ortadan kaldırmakla değil, sınıfın sömürüsünü ve sömürü araçlarını ortadan kaldırmakla mümkündür.

3- K.Med ve Türkiye'deki proleterlerin mücadeleleri ortak olmanın ötesinde programları bir olmalıdır. Bu koşullama öncü partinin de bir olma olasılığını artırmaktadır. Türkiye işçi sınıfının kurtuluşu da birebir buna bağlıdır. Ülkemiz işçi sınıfının yanında, Türkiye işçi sınıfının da öncü gücü olduğumuzun bilincinde davranmak zorundayız.

Gelinen süreçte komünistlerin Türk solu, Kürt solu gibi farklılaştırıcı ve ayrımcı tanımlamalardan, en önemlisi de proleterleri etnik bir farklılaştırmaya ulaştırıcı tanımlamalardan vazgeçmesi gerekmektedir. Proleter hareket işçi sınıfı düzleminde ayrışma karakterli değil, birleşme karakterli olmalıdır.

4- İşçi sınıfının devrimci hareketi ulusal nitelikli değil, dünya üzerinde sınıfsallıktır. Bu yüzden komünistler coğrafyaları ve coğrafyalarda yaşayan ulusları değil, tüm coğrafyalardaki işçi sınıfını sahiplenir ve bu perspektifle mücadele ederler. Gelinen süreçte proleterler öncelikli olarak yurtsever değil, sınıfsever olmak durumundadırlar. Proleterlerin sınıfsal karekterli devrim mücadelelerine karşı, burjuvazi ulusal eğilimleri açığa çıkarır ve destekler.

5- Bugünkü süreçte proletaryanın yine kendi sınıfından başka ittifak kurabileceği bir güç yoktur.

6- Ülkemizde süregelen ulusal kurtuluş mücadelesi işçi sınıfının kendi devrimini gerçekleştirebilmek için ön açıcılığını ve bu süreci varetmesi gereken tarihsel özelliğini yitirmiş durumdadır.

Ulusal savaşım, kısaca ayrılma özgürlüğünün savaşımını sıcağı sıcağına yaşayan aynı sınıfın, ama farklı ulusların işçi sınıfı bu savaşımdan etkilenirler. Ama unutulmaması gereken her iki ulusun proleterleri de sınıfsal iktidarları için mücadele ederler. Ezen ulusun işçi sınıfın, ezilen ulusun işçi sınıfını sömürme koşuluna sahip değildir. Her iki ulusun burjuvazisinin izlediği politikalar sonucunda (milliyetçiliki vb.) farklı ulusların işçi sınıfı birbirleri karşısındaymış gibi gösterilebilir. Bu süreç yaşanırken, ezen ulusun burjuvazisi ezilen ulusun işçi sınıfına saldırısını yoğunlaştırıp, ezilen ulusun burjuvazisiyle işbirliğine devam eder. Ezilen ulusun burjuvazisinin sınıfsal bir kurtuluşla işi yoktur. Aynı zamanda her koşulda karşısındadır. Bu tüm ulusların burjuvaları ile ortak bir yanıdır. Ezilen ulusun burjuvazisi süreç içerisinde iktidarını yitireceğini anladığı anda ulusal istemlerden bile vazgeçebilir ev ezen ulusun burjuvazisi ile işçi sınıfına karşı ortak bir mücadeleye girişir. Bu şekilde kendi ulusunun işçi sınıfına ihanetini kesinleştirir.

Ülkemiz açısından oluşum ele alındığında bu daha belirginleşir.

Ülkemiz burjuvazisinin ulusal kurtuluşu yani ayrılıp bir devlet kurma savaşımını, kendi iktidarı temeline işçi sınıfına havale etmeye çalışmaktadır. Bu süreç işçi sınıfında ve öncü gücünde, tarihel bir yanılsamaya neden olmuş, sınıfsal iktidar perspektifinden uzaklaşıp burjuva demokratik bir programı uygulamaya koymuştur.

Lenin'in Roza Luxemburg'la 'ulusal sorunda pratik olam' konulu polemiğindeki formülasyonları bugün de anlamlıdır. "Her ulusal hareketin başlangıcında doğal olarak hegemonyayı (önderliği) elinde tutan burjuvazi bütün ulusal özlemleri desteklemeyi pratik bir davranış sayar ama burjuvazi ulusal sorunda işçi sınıfının siyasetini belli bir doğrultuda destekler. Bu siyaset burjuvazinin siyasetiyle hiç bir zaman tam uygunluk haline gelmez. İşçi sınıfı burjuvaziyi 'ulusal barışı sağlamak' için (burjuvazinin egemen olduğu toplumda emperyalist süreçte tam bir ulusal barıştan bahsedilemez) eşit haklar sağlayabilmek için ve sınıf savaşımının koşullarını yaratabilmek için destekler. Onun için burjuvazinin pratiğine karşı, proleterler kendi ilkelerini ileri sürerler, onların burjuvaziye sağladığı destek ancak koşula bağlı olabilir. Ulusal sorunda burjuvazi her zaman kendi ulusu için ayrıcalıklar, özel üstünlükler elde etmeye çalışır. Buna da pratik olma denir. Proletarya her türlü ayrıcalığa ve istisnai işleme karşıdır. Proletaryanın pratik olmasını isteyenler burjuvanın kuyruğuna takılıp oportünizme düşmektedirler." (Lenin)

Ülkemiz işçi sınıfının kendilerini hem ulusal hareketlerde hem de ulusal sınırlara hapsetmeyip, kendi iktidarlarını kurabileceklerinden ve böyle bir gücü işçi sınıfı oldukları için doğalarında barındırdıklarının bilincinde olmaları gerekmektedir.

7- Proletaryanın görevi yurt savunması değil, birebir küresel anlama sınıf savaşımıdır. Marksizmi kabul edenler, proletaryanın uluslararası sömürüsünden bahsedenler, proletaryayı burjuvaziyle aynı cepheye alma yanılgısına düşmezler.

Tarihi ihanetin korkularımızla yüzleşmekten çok daha ağır bedeller ödetmemize neden olacağı açıktır.

8- Proletarya, burjuvazinin demokrasisinin içeriğini geliştirme mücadelesi sürecini tamamlamıştır, yeni süreç proletaryanın kendi

demokrasisini yerleştirme zamanıdır. Demokrasi son tahlilde, bir iktidar biçimidir ve egemen sınıf üyeleri için varolur. Toplumların örgütleniş biçimi olarak demokrasi son tahlilde toplumdaki üretim ilişkileriyle belirlenir. Demokrasinin tarihsel gelişimini toplumsal-ekonomik oluşumlardaki değişimlerle ve sınıf mücadelelerinin karakteriyle tartmak gerekir. Sınıfsal bir karakterden oluşuma bakılırsa Türkiye ve Ülkemizde demokrasinin âlâsı vardır ve bunun adı da burjuva demokrasisidir. Burjuva demokrasisi proleter demokrasi karşısında sonuna kadar direnecek, her zaman sermayenin emeği ezmesini sağlayacak aygıtları yaratma savaşımını sonuna kadar verecektir.

Gerçek bir demokrasiye ulaşmak istiyorsak, burjuva iktidarını yıkarak, yerine proleter iktidarı kurmak zorundayız. Hiç bir yamama, düzenleme burjuva demokrasisini proleter demokrasisinin niteliğine ulaştıramaz. Buradaki yıkma gereği sürecini tamamlamış olan burjuva diktatörlüğünün yerine ondan çok daha ileri olan proleter demokrasiyi fethedebilir ve insanlığın kurtuluşunun baharını yaşama nedenindendir.

"Kapitalizm tarihsel ve fiziksel sınırlarına dayanmıştır". Aynı önerme bir ölçüde burjuva demokrasisinin gelmiş olduğu süreci tanımlar niteliktedir.

9- Kapitalizm/emperyalizm sınıfa saldırısını ayakta kalabilmek için yoğunlaştırmıştır. Ve ayakta kalıp kendini sürekli kılabilmek için şiddetini artırmak zorundadır. Burjuvazinin bu saldırısı savunma içerikli bir saldırıdır. Savunmanın sürecini ve karakterini belirleyecek olan işçi sınıfının iktidarlarını kurma kararlılığıdır. Devrim rüzgarı burjuva açısından dün de esiyordu, ama bugün şiddetini belirleyecek olan tarihsel gerçeklik ve işçi sınıfının nesnel duruşudur.

Programlarımızda yenilenmesi (aşılması) gerekenler

SERKAN İNAN

Yunanca bir kelime olan 'program' genel olarak yapılması gereken bir işin bölümlerini, her bölümün yapılışını, sırasını, zamanını ve nasıl yapılacağını gösteren bir tasarı anlamına gelmektedir. Önemli işlerin üstesinden gelebilmek herhangi bir konuda başarılı olmanın temel şartlarından biri de yapılacak işin bir programa bağlanmasıdır.

Program yapılacak veya yapılması olası işlerin, eylemliliklerin, hareketlerin önceden teorize edilmesidir. Parti programların da partinin geleceğe yönelik tasarımlarının teorik ifadesini simgeleyen yazılı bir belgedir. Buna kısaca şöylede demek mümkün; programlar partilerin teorik çerçeveleridir. Ya da programlar partilerin teorik iskeletleridir.

MARXİST PARTİ PROGRAMLARI NASIL OLMALIDIR? MARXİST PARTİ PROGRAMLARININ ÖZELLİKLERİ

Bir pari programı, hele bu bir de Marxist bir parti programı olunca, bilimsel ve yeni olmakla beraber Materyalist Diyalektikle uyum halinde kendisini yenileyip ilerletmek zorundadır. Böyle bir program bir yanıyla uygulamada yani **pratikte kalıcı** olması gerekirken diğer yanıylada diyalektikten yana olan kapısını sü-

rekli açık tutmalıdır. Bir yanında diktatörlüğü ifade ederken diğer yanın da ifade ettiği özgürlükle o diktatörlük söylemini bilimsel anlamda ortadan kaldıracağını ifade edebilmelidir. Bu zıtların birliği, beraber yaşanılmalı.

Disiplini ifade ederken Demokrasiyi kaldırmamalıdır. Disiplin ve demokrasi "devrimci disiplin" ve "devrimci demokrasi" içerisinde kavrulmalı, olgunlaşmalıdır. Programlar sürekli diyalektik materyalizmden yana olan kapılarını açık tutarken programı ve onu temsil eden partiyi sarsacak, geriye itebilecek, bilimsellikten uzaklaştırabilecek; örgütleneceği ülke gerçeklerinden uzaklaştırabilecek; gericiliğin ve erezyon, reformizmin gireceği; girebileceği kapıları önceden hesaplayıp kapaması gerekmektedir.

Kısacası programlar, somut koşullardan hareket eden gerçekçi ve insana güven verici olmalıdır. Doyuma ulaştırmalıdır. Bunu da programın oluşumuna sebep olan parti de, partinin oluşmasın da sebep olan merkezi yapıda, ya da kadrolar da, kadroların oluşmasına etken olan parti üyelerin de ve tüm bunların varlık nedeni olduğu sınıfın yapması gerekmektedir. Tüm bu olumlu ve olumsuzlukların engelleyiciliğinin veya yaratıcılığının işçi sınıfından gelmesi gerekmektedir. Programlar bilimsellikteki ifadesini, esas sınıftan geldiği sürece ya da sınıftan esinlendikleri sürece bulacaklardır. Bunun dışında oluşacak programlar, üç beş komünist kadronun bir araya gelmesinin ürünü olacaktır. Sınıfın ürünü olmayan programlar hayatta yaşam şansı bulamayacaklardır.

Programlarda bulunması gereken önemli bir özelik te değişime, yeniliğe ayak uydurur özeliklere sahip olabilmelidir. Diyalektik yasalarına ters düşmemeli, basma kalıp olmamalıdır.

Programlar iyiden, doğrudan ve bilimden yana, durmadan değişmelidir. Tıpkı Viktor Hugo'nun bilim için dediği sözü programda da aramak gerekir. Şöyle diyor Hugo; "Bilim sonsuz devrim arar, onu bulmuştur da, bilim devrimin ta kendisidir. Bilim getirdiği iyiliklerden yana durmadan değişme halindedir. Onda herşey devinir, değişir. Kabuk değiştirir. Herşey herşeyi yalanlar,

herşey herşeyi yıkar, herşey herşeyi yaratır, herşey herşeyin yerini alır. Dün doğru diye benimsenen şey, bugün yeniden benimsenir gözden geçirilir. O yüce bilim makinası durmak dinlenmek nedir bilmez. Hiç bir zaman olan susuzluğu tükenmez. 'Mutlak'a gelince yabancıdır ona."

Evet parti programlarımızda "mutlak'a" yabancı olup, reddetmelidir.

Hatta programdan öte, programı yaşama geçirecek kadroların parti üyelerinin, sempatizanlarının iyiye olan susuzluğu tükenmemeli.

"Mutlak kavramı yabancı bir kavram olmalı. "Mutlak" kavramı bilimsel düşünen partiye - partiliye de düşman bir kavram olmalıdır. Ama bir yere kadar "devrim-sosyalizm- komünizm" "ulusal bagımsızlıgımız" "sömürünün kalkması" konularında program mutlak düşünüp degişime ve geriye dönüşlere yer vermemelidir.

PROGRAMDA ULUSLARARASI DURUMUN YENİDEN TAHLİLİ

Türkiye ve K.Med'deki komünist hareketler, sözde bazı sosyalist hareketler;1980' li yılların sonuna kadar (sosyalist blokun dağılmasına kadar) uluslararası tahlilini SSCB' den yana dolayısıyla SKBP'den etkilenerek yapıyordu. Kimi sözde sosyalist hareketler de Sovyetlere direkt tavır alıp ya Arnavutluk'u ya da Çin'i sosyalist ilan edip bu ülkelerin komünist partilerinin ideolojik, politik, felsefi inancı ve düşüncelerini kopye etme yoluna gidiyorlardı. Emperyalizm tahlili, devrim konusu, sosyalizme bakıştaki düşüncelerinde ister istemez etkilenilen ülkenin komünist partisinden kopya ediliyordu. Uluslararası durumun tahlilini kendi özgünlükleriyle yapamıyorlardı. Kendilerine ait tahlil geliştiremiyorlardı. O günün koşullarında tahlillerin dogruluğuna belkide diyecek yoktu, ama SBKP'den yana bir ideoloji ve politika belirlenmesi durumu ortaya çıkıyordu. Bu da sovyetlerin yap-

tıkları yanlışlıkların üzerinin perdelenmesine yol açıyordu. Sosyalizm ve devrim konusunda ülkemiz komünist partileri, özgünlüklerini hiç dikkate almadan kopyacılık yolunu seçmelerine yol açıyordu.

Kendi ülkelerinde bu durum komünist partilerin diyalektik ve değişimden yana olan kapılarının kapalı olduğunu gösteriyordu.

Bilimsel gelişmenin önünü kapatmaları bu partilerin doğmatik kısır olmalarına yol açtı ve işçi sınıfı ile olan bağlarını kopardı. İşin garibi komünist düşüncenin ünlü ustalarından ne Karl Marx ne de F.Engels SBKP'nin ya da başka taklit ettiğimiz Çin Komünist Partisi ya da Arnavutluk komünist partisinin üyeleri değillerdi. Düşüncelerini bu partilerden esinlenerek yazmadılar. Kaldı ki Lenin de bizim partimizi taklit edindememiştir. Bu durum bizdeki, komünist ve sosyalist hareketin bilim adına içine düştüğü kısır döngünün ifadesidir.

İşte bir örnek: PSK 3.Kongre belgelerinin yazılı oldugu kitapcığın 12. sayfasında genel sekreteri Kemal Burkay şöyle diyor : ".... 2. kongremizden bu yana özellikle son 3 yıl içinde uluslararası sosyalist harekette yer alan hızlı gelişmeler Dünya durumunda 4-5 yıl öncesi beklenmeyen çok büyük değişiklikler yarattı. Herkesce bilinen, parti basınımızada yansıyan, tartışılan ve kongre öncesi tartıştığımız söz konusu gelişmelerden raporda uzun boylu söz etmeye gerek yoktur. Şu kadarını söyleyelim ki bu degişiklikler bizim açımızdan da çok şaşırtıcı oldu. Biz sosyalizm'den yana çok daha büyük degişiklikler beklerken tam tersi oldu. Sosyalist sistem çöktü; SSCB dağıldı. Sosyalizm'in uluslararası prestiji önemli derecede zayıfladı. Kapitalizmin konumu güçlendi...."

Sayın Burkay "bizim açımızdan çok şaşırtıcı oldu" diyor. Herhalde başkaları açısından da şaşırtıcı olmuştu böyle diyor. sosyalizm kıble sanıp yönünü SSCB' ye dönmenin sonucunda herhalde bu olur.

Kıblesi Arnavutluk olanların durumu daha da beter. Çünkü çoğu Sovyetlere sosyal emperyalist diyordu. Şimdi ortaya çıkan

manzaraya göre Arnavutluk gibi ülkeler SSCB sayesinde ayakta durabiliyormuş. SSCB' nin dağılmasının ardından onlarda dayanamayıp hemencecik dağıldılar. Demek ki Arnavutluk gibi ülkelerde sosyal emperyasit SSCB'nin bir kolu idiler. Sosyal emperyalist tahlili yapanların bundan sonra da bunu kabullenip,yeni yeni teoriler üretmeleri lazım. Bu da gösteriyor ki SSCB ve dolayısıyla SBKP' si her ülkeyi etkilemiş ya da tersinden her ülke komünist partisi SBKP' den etkilenmiştir. Sosyal emperyalizm! savunanlarıda dahil etmek mümkündür. Ispatı ise çok kolay bugün; Sovyetler birliği yıkıldı, kim ne derse desin, SBKP konusundaki en iyi açıklamayı da gene kendileri ya da SBKP devamı durumunda olan RFKP yapıyor. Bu konuda 22 ocak 1995 tarihindeki RFKP 8. kongresinde karar altına alınmış şöyle bir tespit var.

"....SBKP'nde baştan beri proleter ve küçük burjuva demokratik ve bürokratik olmak üzere iki karşıt eğlim vardır . Bu eğlimlerde küçük burjuva etkinlik Lenin' inde deyimiyle -sahte devrimciler ve inancı olmayan kariyeristlerin egemen olması iktidar ve ideoloji tekelini SBKP' de görmüş ve SBKP' yi kendini beğenmiş kibirli parti durumuna getirmiştir....."

Bununla SBKP hem kendi sonunu hazırlamış hem de Doğu Bloku ve diğer ülkelerin sonunu hazırlamıştır. Bu durum kapitalist ülkelerdeki komünist - sosyalist parti ve örgütleride olumsuz yönde bir hayli sarsmıştır. Türkiye'de de TİP, TKP (daha sonrada TBKP oldu) TKEP gibi hareketleri kökten sarsarken Sovyetler sosyal emperyalist, Revizyonist şeklinde değerlendirip isimlendiren hareketlerinde rotasını şaşırttı. Çünkü SSCB yıkılıca ne Enver Hocacılar ne MAO' cular dayanabildi. Onların ülkelerindeki gidişat Sovyetleri aratır durumda. SSCB' nin yıkılması ile kimisi Sovyetlere hala sosyalizm teorileri yapmış, kimisi de sosyalizm de hatayı bulmuş ve devrimciliği bırakıp sosyal demokratlaşmış, kimisi de bu dönemi (SSCB merkezli sosyalizmi) ilkel ve vahşi dönem diye yorumlamıştır. Bu da şunu göstermiştir; deyim yerindeyse SSCB' nin yıkılmasıyla herkes kıblesini şaşırma-

ya başladı. Çin ve Arnavutluk gibi ülkelerden esinlenenlerin sonuda kısa bir süre sonra SSCB' den esinlenenlerin sonlarından pek farklı olmamıştır. Bu konuyu emek dergisi yazarlarından Ergun Adaklı' nın yazısı oldukça iyi açıklıyor.

Şöyle diyor Adaklı : "Marxistlerin geşmiş yıllardan kalan determinist, modernist ve ekonomist karışımlı köhnemiş bakış açılarının tipik ve ibret verici örnekleri olan SSCB ve Çin deneyimlerinden artık köklü dersler çıkarma zamanıdır". (Emek dergisi, Sayı:2, Sayfa; 41)

Evet komünistler, komünist uygarlığın kendi tarzını üretebilecek şekilde uluslararası duruma bakış getirmeliler. Tahlillerin buna denk düşmesi gerekmektedir. Bu güne kadar kendi dışımızdaki diğer ülkelere bakıp değerlendirdiğimizde determinist anlayıştan kurtulamadık. Kurtulmadık, çünkü; bu anlayış, bu mutlakçı düşünce tarzı SSCB ve diğer sosyalist ülkelerin o dönemdeki KP liderlerinde de egemen olan bir anlayıştı. Geriye dönüşün imkansız olduğu söyleniyordu. Bugünkü tablo geriye dönüşün imkanı olduğunu ispatladı.

Ülkemizde komünistler parti programlarında; uluslararası durumu tahlil ederken; kesin, katı, değişmez mutlakçı anlayıştan programlarını kurtarıp, değerlendirmeliler ve ona göre yapmalıdırlar, ileriye atılacak her adımla yetinmemek, daha da ileriye gitmek için dün doğru dediğimiz şeyi bugün yeniden gözden geçirmek zorundayız. Buna komünistler farklı yorum getirmelidirler. Kürt komünistleri tüm bu olumsuzluklardan dersler çıkarıp programımızın bu bölümünü bilimsel temelere oturtmamız gerekmektedir.

PROGRAMDA KÜRT HALKININ AYRILMA VE BİRLİK SORUNU

Programlarımızda bu konuda da epeyce katetmemiz gereken yol var. Komünistler her ne kadar programımız bu konuda doludur, yeterlidir deselerde bunun pratikte şekillenmiş olduğunu gö-

remedik. O meşhur TKEP ile KKP kardeşliği programatik olmanın ötesine gidememiştir. Dar iki gurubun arasındaki ayrılma ve birlik politikası devrimci bir geleneğe dönüşmediği gibi devrimci yapılar arasında da vücut bulamamıştır. Ne Türkiye solu bu konuda Kemalizmin etkisinden kurtulabilmiş, ne de Ülkemiz solu buna denk bir birlik ya da ayrılık politikası sergileyebilmiş değildir. Buna denk düşen politika diyorum, çünkü; yazımın ileriki kısmında da "şartlı birlik" kavramıyla bu konuya daha da geniş açıklayacağım. Ülkemiz komünistleri birliğin savunusunu ve propagandasını yaparken, Türkiye'li komünistler ayrılmanın (Kürt halkının ayrılma hakkı) savunusunu yapmadıkları gibi, haliyle ayrılma (UKKTH) konusunda da pratik, somut politikalar geliştirip, bu konuda adım atmamışlardır. Türkiye'li komünist ya da sosyalist yapılarda UKKTH konusunda bir ciddiyet göremedik. Öyleki Türk komünistleri de Kürt komünistleri de sanki Kürt halkının ayrılmasına bağımsız devlet düşüncesine karşıylarmış görünümü ortaya çıkarttılar. Böyle olunca da konümistler arasında bir güvensizlik ortamı doğuyor ve yarında bu durumun iki halk arasındaki muhtemel güvensizliğe yol açması kaçınılmazdır. Bunun için komünistler programlarında bu konuya alışagelmiş sloganımızı durmadan farklı ve yeni bir söylem ve pratik bir şekle dönüştürerek netleştirmeliler. Bununla ilgili KKP programından bir alıntı yapmak istiyorum;

"Kürt komünistlerinin yakın politik hedefi, K...'da Bağımsız Halk Cumhuriyeti'ni kurmaktır. Komünistler K... Halk Cumhuriyeti'nin Türkiye'deki Demokratik halk iktidarıyla eşit koşulla birliğini amaçlar. Bu birliği eşit koşullarda Referanduma başvurma politikasıyla savunur"

Bu konu Ülkemiz parti ve örgütlerin çoğunun programlarında da bundan pek farklı değil. (Ulusal hareketin programında biraz daha farklı. Yazımın bu bölümünde ona ayrıca yer vereceğim.) Eşit koşullarda birlikten ne kastediliyor? Ezilen ulus (buna sömrge ulus ya da ilhak edilen ulus diyebilirisiniz) Sosyalistler, Komünistler birliği savunurken, ezen ulus komünistleri ya da sosya-

listleri buna denk düşebilecek güven verici bir politika sergiliyemediler. UKKTH konusundaki politik ciddiyeti görebileceğimiz her eylem alanı ve ezen ulus sosyalistlerinin örgütlendiği coğrafyadır. Bugüne kadar Türkiye'de yapılan eylemlerde şu görülmedi; "Yaşasın Kürt Halkının Kendi Kaderini Tayin Hakı" ama her nedense Kürt sosyalist ve komünistlerinin savunularını Türkiye devrimcilerinde gördük. "Yaşasın Halkların Kardeşliği" Ezilen ulus devrimcilerinin yapması gerekeni ezen ulus devrimcileri yaptı. Yaptı. UKKTH konusunda Türkiye solunda net bir tavrın olmama sebebi çoğu örgüt ve partinin beslendiği yerin Ülkemiz olmasıdır.

Bu yapılanma şekli pratiğe yansıyınca Sovyet tipi bir yapılanmayla, örgütlemeye ulusal soruna yaklaşılmış ve çözüm yolları üretilmemiştir. Bu da bu konuda SBKP'den etkilendiği ve kopya edildiğini gösteriyor. Fakat 1917'li yılların"Bolşeviklerin"seviyelerinde filan değiliz, hatta onların çok gerisindeyiz. Çünkü hala , Kürt ulusunun ismini kabul etmeyip, Kürt'lerede "değişik miliyetlerden halkımız" diyenler var. Bunlar 1917'lerin Bolşeviklerinden de çok gerisindeler. SBKP bünyesindeki ulusları reddedip, mesela Ermeni'leri reddedip ya da Azeri'leri reddedip değişik miliyetlerden halkımız demişlerdir. Türkiye'li devrimcilerin bu konuda daha çok yol katetmesi gerekiyor.

Biz Ülkemiz devrimcileride pek ilerisinde değiliz, böyle bir anlam çıkmamalı. Bizler de hala çok gerisinde kaldığımız Bolşevik tarza ve ondan sonraki SSCB merkezli reel sosyalizm dönemine "ilkel vahşi dönem" tahlileri yapıyoruz. Bu tahlil Ulusal hareketin son programında dile getiriliyor, şöyle değerlendiriliyor. Bu değerlendirmesinde "olgunluk dönemi sosyalizm" adına yapıyor. Herhalde Ulusal hareketin olgunluk dönemi sosyalizme katkısında Ülkemizde hala emeğin simgesi durumunda olan orak-çekici bayrağından çıkararak yapıyor. Böylece sosyalizmin ilkel vahşi döneminden olgunluk dönemine geçiş yapıyor. Çok ilginç "olgunluk dönemi sosyalizmi'yle" ne kastediliyor açıklanmış değil, ama programa böyle bir kavram konmuş, bu kavramla

da düne; "ilkel vahşi dönem"denmiş. Ulusal hareketin programında şöyle deniliyor;

"Merkezinde Sovyetler Birliğinin bulunduğu dönem Sosyalizmin ilkel ve vahşi dönemi denilebilir"Devamı şöyle; "Partimiz sosyalizmin bilimsel ve yaratıcı uygulamasını esas alır."

Sosyalizmin yaratıcı ve bilimsel uygulamasını esas almak, sosyalizmi temsil eden işçi sınıfının proletaryanın içinde olma işçi sınıfından beslenmekle olur. Ülkesinde hala işçi sınıfını tezlerini yapan , örgütlülüğün ana damarı hala köylülük olan bir örgütlülüğün sade bir "yurtseverlik" kavramıyla sosyalizme katacağı ne olabilir? İşçi sınıfını esas alıp örgütlenenler bile Ülkemizdeki işçi sınıfını sınıf namına adamakıllı marxist bir süzgeçten geçirmeden sosyalizme katacağı fazla bir şey olacağını sanmıyorum. Ülkemiz işçi sınıfı "kendisi için" kendi ülkesinde kendi adına bir sınıfım demedikçe, daha açıkçası "kendisi için bir sınıf" olmadıkça ne sosyalizm adına ne de Dünya Sosyalist- Komünist Hareketine fazla katacağı yorumlar olamaz. Ülkemiz işçi sınıfı merkezinde sosyalistlerin bulunduğu dönemdeki sovyet işçi sınıfının çok gerisindedir. İşçi sınıfı geri olan bir ülkenin o sınıf adına çıktığını iddia eden partileride sınıfa paralel olarak geride kalır. Geride kalmasıda gayet bilimseldir, onun için sosyalizme katkısında da fazla bir şey olmayacaktır.

Ulusal hareketin programının 5. madesi şöyle; "TC'nin sömürgeci boyunduruğunu parçalamayı hedefleyen 'bölgesel özerklik' 'otomoni' gibi özünde sömürgecilikli uzlaşmayı getiren teslimiyetçi anlayışları teşhir etmek ve bunlara karşı verilen kararlı mücadeleyi sürdürmek"

Bugünkü durum; "Barış" istekleri kim muhatap alınarak isteniyor. Bugün Ulusal hareketin istekleri kendi programındaki istemlerle çelişmiyormu? Hatta bugünkü tablo (Barış istekleri konusunda Ulusal hareketin ileri sürdüğü talepler) "otonomi" isteminin bile gerisinde değilmidir?

Komünistler programlarında birliği hedeflemeli; ama şartlı birliği hedeflemeli. Nedir şartlı birlik? Şartlı birlik Ülkemiz sos-

yalistlerinin ya da komünistlerinin programında 'Ezen ulusla birlik olayı' ezen ulus devrimcilerinin tavrına göre belirlenmelidir. Bizler ezen ulus devrimcilerinden ayrılık (UKKTH) konusunda ciddiyet bulmadıkça birlikten yana tavır belirlememeliyiz. Nedir bu ciddiyet?

1- Türkiye kesimindeki eylemliliklerde aktif olarak"Yaşasın tam bağımsız K...." sloganını yaşamın her alanında hissettirebilmeliler.

2- Ülkemiz topraklarını kendilerine yaşam alanı olarak seçmeyi bırakmalılar. buradaki örgütlenmelerine son verip bunun yerine metropollere kendi ülkesinin coğrafyasında (yani toprakları üzerinde) örgütlenmeye yönelmeliler. Kısacası bizim adımıza bizim ülkemizde Devrim yapmaya son vermeliler. "K...'da tek yol Devrim" yerine Türkiye'de tek yolun Devrim olduğunu algılayıp hayata geçirebilmeliler.

3- Bunlar her ne kadar "iki ülkede ortak Devrim " iddiasında olsalar bile bunun sebebinin ortak Devrim olmadığını görüyoruz. Çünkü ortak devrimi en iyi yaratabilecek şey, ezen ulus devrimcilerinin kendi topraklarında mücadeleyi yükseltmeleri ile olacaktır. Bu konuda enternasyonalizmin sulandırılmasıdır. Enternasyonalizm bunlar için kaçış limanıdır, mücadeleden kaçıştır.

Yukarıda sınırladığım düşünceler pratik yaşamda hayat bulmaya başladığı andan itibaren ezilen ülke komününistleride "eşit özgür koşullarda birliği" savunmalıdır. Parti programına bu şekliyle yansımalıdır. Yoksa kuşkulu ve samimi olmayan bir birliğin eşit koşullarda olmayacağı gün gibi açıktır. Güvensizlik üzerine kurulacak birliği savunmak yerine net hatlarıyla belirginleşebilecek bir ayrılıktan yana tavır belirlemek daha da komünistçe olacaktır. Komünistlerin savunacağı programlarında yer vermeleri gereken birlik, ayrılığı gerçektende aratmayacak birlik olmalıdır. Savunacağı birlik diyorum çünkü; birlik-ayrılık konusundaki nihai kararı Ülkemiz halkı verecektir. Partiler sadece bugünden programsal görüşlerinin teorik propagandasını yapar, halkı etkilemeye çalışırlar. Karar ise bu toprakların üzerinde yaşayan hal-

kın referandumu ile olur.

Bunun için Ülkemiz komünistleri birlik olayında öncelikle Türkiye'li komünistlerin görevine bakarak yaklaşımda bulunup ona göre kardeş parti ilan edebilmeliler. Bugüne kadar pek varlık gösteremeyen TKEP gibi bir hareketi sadece kardeş parti gösterme gibi bir yanlıştan kaçınılmalıdır. Onların dışında komünist yapı ve anlayışlar yokmuş gibi davranılmamalı. İlkeler belirtmeli, bu ilkelere uyanlarla kardeş parti (enternasyonalizm) temelinde ilişkiler geliştirilmeli, bu kardeş partilerde Ülkemizi tam olarak tanıyıp bu temelde ilişkilere ağırlık verilmelidir. Bir Türk komünisti, Ülkemiz topraklarında bulunduğu dönemde Kürt komünistleriyle çalışıp, Ülkemiz komünistleri ile aynı yapı (parti, örgüt, dernek vb.) içinde çalışmalıdır. Buna karşılık Ülkemiz komünisti'de Türkiye'de iken Türkiye komünistlerine ait yapılar içinde çalışmalıdır. Dikkat edilirse bu bir milliyet örgütlenmesi değil coğrafi bir örgütlenmedir. Bu da Misak-i Milli içinde Kürt'ler ve Türk'ler diye iki ayrı ulusun kabulü anlamına gelecektir. Bu bulunduğu ortama uyum sağlama, diyalektik adaptasyonudur.

NASIL BİR DEVRİM? NASIL BİR PARTİ?

Ülkemizde devrimci olduğunu iddia edenler bu konuda programını özgünleştirip netleştirmek zorundadır. Aslında bu sorunun netliği Ülkemizde emekçilerle komünistler arasındaki bağın gelişmesi konusuna bir hayli yardımcı olacaktır.

Ülkemize ön adım olacak; Ulusal Demokratik Halk Devrimi mi? yoksa Ülkemiz koşulunda nasıl bir Ülke olursa olsun mu? şeklinde olmalı. Emekçilerin kafasında var olan çelişkilerin giderilmesi, bunun için mükemmel bir komünist parti yaratılmasına ihtiyaç vardır. Bir kaç kadroyla yetinen bir KP değil, binlerce hatta onbinlerce kadro. Bu kadrolarla milyonları komünize edip örgütlenmek.

Bir yandan komünistler nasıl böyle bir parti yaratabiliriz diye

kafa yorarken, diğer yandan da komünist parti programımızda nasıl bir devrim konusu tamamen netleşmelidir. Kapitalizmin tek alternatifi olan sosyalizim mi?

Yoksa sefaletin devam edeceği kapitalist Ülke mi? Bu konuda da bu güne kadar hep başka ülkeler kopya edilmeye çalışıldı, hala da kopya ediliyor. Kopyacılıkta da pek başarılı olduğumuz söylenemez. Hiç bir zaman kendi özgün koşullarımız altında sosyalizme bağlı olmadık, kurulacak programı özgün dilimiz, kültürümüz, ulusal değerlerimizle gerekli devrimci bağları kurup sınıfa gitmedik. Başkalarını taklit ederken sınıfa gittik ve sınıfa yaklaştık. Bu sebepledir ki bu konuyu programımıza net olarak yerleştirmedik. Bu sebeplerden dolayı Ülkemiz işçi sınıfı (bir yoldaşın deyimi ile) 'kendisi için sınıf olamadı', kendiliğinden bir sınıf oldu. Bu pratik mücadele içinde de görülmektedir. Örneğin; Diyarbakır, Batman, Antep ya da Malatya'da işçi sınıfı bir günlük grevin de ülkesinin kurtuluşu için ya da Kürt halkına demokrasi talebiyle yapamadı. Bu da Ülkemiz işçi sınıfının Ülkemizdeki genel mücadeleden ne kadar kopuk olduğunu gösteriyor. Son "Barış" girişimine verdiği kısmi destekle ulusal bağımsızlığa öncülük etmenin bir göstergesi değildir. Ya da sosyalizm bilincine sahip olmanın ürünü olmaktan kaynaklanmıyor. Kirli savaşın çirkinliklerinin kendisine uzanmasından çekindiği için barışa desteği var. Komünistler bu anlamda işçi sınıfı içinde hala nüfus edebilmiş değillerdir. Hala Ülkemiz işçi sınıfı Türk-iş, Hak-iş, DİSK gibi sendikaların direktifleriyle eylemliliklerini belirliyorlar. Ülkemiz işçi sınıfı bu anlamda kendi özgün koşullarındaki örgütlülüğü yaratabilmiş değilerdir. Dahası marxizmin Ülkemiz yorumunu hala yapan, dillendiren bir yapı yoktur. Bu yorumu sınıfa ulaştıran yapıda mevcut değildir. İşçi sınıfına yaklaşımda PKK programının 65. sayfasında geçen bu konudaki açıklamada gerçek yaşamdan ve bilimsellikten uzaktır. Şöyle yazıyor PKK programı ;

"Sınıf önderliği çerçevesinde feodal komprodor sınıf, küçük burjuvazi ve işçi sınıfı arasında süren yoğun mücadele de önemli

sonuçlara ulaşılmıştır. Ulusal Kurtuluş Mücadelesi pratiği; devrimde, zaferi yaratacak önderliğin ise işçi sınınfının idolojik, politik ve örgütsel önderliği olduğu göstermiştir. Diğer sınıf önderlikleri sürekli geriler ve sömürgeciliğin karşısında ciddi bir güç olmaktan çıkarken, partimiz şahsında şekillenen işçi sınıfı önderliğinin sağladığı sürekli gelişme bunu kanıtlamıştır".

Bu söylenen konu "Kürdistan Devrimi" başlığı adı altında yazılmıştır. Ama bugün Ülkemizde yaşayan herkes bilir ki, Ülkemizin ne feodal komprodor sınıfı ile işçi sınıfı, ne de küçük burjuvazi ile işçi sınıfı arasında yoğun bir mücadele olmamıştır. Bugün Ülkemiz işçi sınıfının ulusal kurtuluşa önderlik etmediği bilinen bir gerçektir. Dahası Ülkemizde işçi sınıfının ne PKK'nin şahsında ne de başkalarının şahsında şekillenen bir mücadele yoktur. Bunu söylemekte bilimsellikten gerçekleri görmemektir.

Ülkemizde işçi sınıfı nicel olarak vardır, ama nitel olarak şetkilenebilmiş değildir. Yani işçi sınıfının ideoljik, politik ve örgütsel bir önderliği söz konusu değildir. Komünist parti işçi sınıfının ideolojik, politik ve örgütsel önderliğini programınada netleştirmelidir."Ülkemizde -Sosyalizm Modeli- nasıl olmalı" Nasıl bir devrim? konusu netleşmeli. Bu devrimde işçi sınıfının yeri ve rolü ne olmalı? Komünistlerle işçi sınıfı arasındaki ilişki, itifak ne olmalı ? (Buna komünist parti, işçi örgütü ilişkiside diyebiliriz) İşçi sınıfı kavramının açılımı ve işçi sınıfının itifakları neler olmalı gibi konuları, komünistler programlarında yeniden ele alıp netleştirmelidir. Bununla ilgili Alman Komünist Partisinin 10 Nisan1997 tarihinde yayınlanan "Emperyalizmin tarihsel alternatifi olarak sosyalizm" adlı taslaktan alıntıyı buraya almak istiyorum.

"Geleceğin sosyalizminin temel özeliklerini ortaya çıkarmaya çalışırken amaç; isteklerden yola çıkan, ayrıntılara giren devasa bir gelecek toplum tablosu çizmek olamaz. Yuvarlak masada değilde ama yaşamın içinde yaratılan ve kendisini kanıtlayan bir sosyalizm için sözkonusu her ülkenin somut koşulları ve uluslararası bağlantıları dikate alınmak zorundadır.

AKP'den buraya aktardığımız alıntı Komünist parti programlarının sosyalizm konusunda çerçevesini güzel bir şekilde belirtmektedir. Ülkemiz komünistleride sosyalizm konusundaki çerçevelerini ülkemize özgü bir şekilde programlarına oturtup bu konudaki Sosyalist iktidar şeklini bugünden hayata geçirmenin mücadelesini vermelidirler. Komünistler programlarındaki sosyalizm çerçevesinin açılımı ile bir yandan da kendilerini, diğer yandan da işçi sınıfını eğitmelidirler. İşçi sınıfının içine sosyalist bilinç taşıyarak programlarının açılımını yapmalıdırlar. Bu da komünistlerle işçi sınıfı arasındaki uçurumu ortadan kaldıracaktır.

SOSYALİZME GEÇİŞ BİÇİMİ NASIL OLMALI?

Bu toplumsal düzeni yıkıp yerine başka bir düzen kurmayı hedeflerken programlarda geçiş biçimide net olarak belirtmek zorundadır. Hele bu toplumsal düzenlerden bir sömürü üzerinde yaşam kurarken bunu yıkıp sömürünün bittiği bir sistemden söz ediyorsan ya da kapitalizmle sosyalizm çatışması, Faşizm ile komünizm müadelesi ya da çatışması diyorsak, birinden diğerine geçiş biçimi açıklanmalı net olarak vurgulanmalıdır. Bu konuda komünistler programlarında ya da pratiklerinde gerçekçi olmalıdırlar. RFKP'si programında ve Alman Komünist Partisi programlarında tamamen demokratik yöntemlerle, parlementer yöntemlerle sosyalizme yönelmek iddiası vardır.

Örneğin RFKP'si programında RFKP "Sosyalizmin barışçıl yollardan gerçekleşmesini savunmaktadır. Parti; şiddeti ve bir iç savaş tehlikesini içinde barındıran burjuva ve küçük burjuva radikalizmine karşıdır"

Alman Komünist Partisi de bundan aşağı değil. Kendi ülkemizdekilerine ne demeli. Mesela PSK programında şöyle yazıyor; "PSK sosyalizme geçişi tümüyle demokratik koşullarda halkın isteği ve desteğiyle yani barışçıl biçimde düşünmektedir. O çok partili demokratik desteğini alırsa iktidara gelecek ve sosya-

lizm yönünde programını adım adım uygulayacaktır." (say; 53)

Bu program sözde sosyalist özde sosyal demokrat bir partinin programıdır. Yıllar önce kitleleri arkasından sürükleyip kıblesini sovyetlere dönen bir parti programı. Komünistler programında devrim konusunu sömürüye son verme, şiddetten soyutlayarak açıklayamazlar. Devrim hele bu sosyalizm adına bir devrimse şiddetten ve zordan kaçınılmazdır. Şiddete tapmayan ama şiddeti reddetmeyen bir yapı ve program yapılmalıdır.

Kürt komünistlerinin programı bu konuda net olmasada demokratik barışçıl yöntemlerele sosyalizme geçişten bahsetmez. Halk ayaklanması tesbiti yerindedir. -Halk Ayaklanması- olgusu aslında şiddet içeren bir sözcüktür. Ayaklanmanın kendisi bile şiddet kokar.

Ulusal hareketin bu konuda pratik olarak oturmuş bir yapısı varken bu konuda programlarında da netçe belirtiyorlar. "Uzun süreli halk savaşı" ile şiddet reddedilmiyor.

PARTİ İÇİ İLİŞKİLER, PARTİ LİDERİNİ, ÖNDERİNİ PUTLAŞTIRMA

Gene Rus komünistlerinin parti programlarında kabul etikleri düşünceleri kısaca aktarmak istiyorum. "Part içi yaşamın demokratileştirilmesi yönetici kadroların düzenli olarak değiştirilerek lidere tapınma tehlikesini imkansız kılındığı emekçi kitlelerin partisinin şekillendirilmesi için hedefli bir çalışma yürütmek" (sayfa 79 RFKP programı)

Evet komünist ya da sosyalist partiler bilimsel çalışma tarzına sahip olabilmeleri için RFKP'sindeki lidere tapınma tehlikesinin ortadan kaldırılması konusunu programına yerleştirmeliler. K.Med ya da Türkiye'de en burjuva partiden en komünist partiye kadar "lidere tapınma" "liderden etkilenme" "liderin sözünün dışına çıkmama" gibi anti demokratik olan şeylerin hangisi yaratılmamıştır. Küçük gurup ya da yapılar dışında partiler güçlendikçe kendilerine durmadan "dayılar" "amcalar" vs yarattıklarını gör-

yoruz. Elbette bunun sebebi örgüt ve yapıların parti iç ilişkilerinde demokratik olmayan askeri disiplin tarzının egemen kılınmasıdır. Rusya'da Stalin'e, Küba'da Fidel Castro'ya, Ülkemizde de Abdulah Öcalan'a tapılması tamamen askeri disiplinin egemenliği ve sonucudur. Bilimsel üretimden kaynaklanan emekçi kitlelerin hedefli bir çalışmasının sonucundan yaratılan bir tapınma ürünü değildir. Gerek Türkiye'de gerek K.Med'deki hemen hemen tüm örgütlenme şekilleri ve bu örgütlenmeler içinde liderler yaratıp ardından da bu liderlere tapınma özgür ve doğal iişkilerin bir ürünü değildir. Tersinden herşeyi merkezden denetleyen ve yöneten örgüt anlayışının esinlendiği anti demokratikliliğin, determinist yaklaşımın ürünü sonucundadır. Parti iç ilişkiler, paylaşmacı temelde kollektif çalışma ve karar almanın disipline edilmesi ile olur. Parti içi ilişkilere "özgür irade" hakim olduğu sürece Marxsistir. Parti içinde özgür irade hakim olduğu sürece liderler "ayrıcalıklı insanlar" ın "dayıların, amcaların" doğmasının önüne geçilebilir. Kollektif çalışmanın, özgür iradenin olmadığı yerde sürekli ayrıcalıklı insanlar doğar. Bu ayrıcalıklı insanlara önce o örgüt veya partinin tek'tek üyeleri, ardından kitlelerin bu ayrıcalıklı insanlara tapmasının önüne geçilemez . Bu da demokrasi'ye destek olma yerine köstek olmaya yol açar.

SONUÇ

Tüm bu politik düşünme tarzının oluşmasından, yukarıda saydığımız olumsuzlukların olmaması için asıl görev biz komünistlere ve biz komünistlerin 1990'larda gerçek temellerini atığımız, bugünden milyonların eseri haline getirmemiz gereken Ülkemiz KP'ne düşmektedir.

İdeolojik-politik çürüme aşılmadan yeniden yapılanma sağlanamaz

İNAN KASPAR

Kürdistan komünistleri 2000'li yılları karşılayacak politik ve siyasal öznenin temel yapısı ve niteliğini tartışıyor. Genel olarak bu süreç komünist hareketin yeniden yapılandırılması ve mevcut tıkanıklığın, aşılması yönünde atılmış önemli bir adım olarak değerlendirilmelidir. Ancak her tartışma ve üretim sürecinin doğal yapısında bulunan negatif ve pozitif perspektifler, kaçınılmaz olarak bu tartışma sürecinde de gündeme geliyor. Belli yaklaşımlar, geliştirici ve ilerletici nitelikte yeniden yapılanmanın önünü açarken bazı yaklaşımlar da aksi istikamette gelişerek, hareketin daha gerilere çekilmesi niteliğine bürünmektedir. Bunun temel nedeni belli kadroların ulusal ve uluslararası ekonomik, politik ve siyasal süreci sağcı ve uzlaşmacı politikalarla yorumlayarak buna uygun bir siyasal özneye, ulaşmaya çalışırken, belli kadrolar ise ulusal ve uluslararası gelişmeleri devrimci marksist yöntemlerle ele alarak, 2000'li yılların gerektirdiği siyasal hareketi tanımlamaya çalışmasıdır.

Birinci eğilim: Genel olarak ulusal ve uluslararası gelişmelerin sınıf savaşımı toplumsal devrimi ve sosyalizm mücadelesinin aşıldığını, bunun yerine demokratik mücadele, uzlaşma ve barış sürecine girildiğini ileri sürerek siyasal hareketin buna

uygun yasal alanda yapılandırılması gerektiği sonuca varıyorlar.

Ülkemizde komünist hareketin, örgütsel konumlanışını plan, program ve perspektiflerini saptarken 2000'li yılların temel karakteri ve taşıdığı reel dinamikleri, aynı zamanda ülkemiz özgülünde yaşanan politik ve siyasal gelişmelerin yönünü doğru saptamadan, sağlıklı sonuçlara ulaşmak mümkün değildir. Şu ana kadar politik ve örgütsel pratikte ortaya çıkan sonuçlar ve komünist hareketin yeniden yapılandırılmasında geliştirilen yeni yaklaşımların yeterince sağlıklı geliştiği söylenemez. Bunun nedeni ise politik ve siyasal bilincin zayıflaması, mücadele ve çözüm kararlılığını önemli oranda yitirmiş olmasıdır.

Komünist hareketin, devrimci temellerde derlenişi, toparlanması ve yeniden yapılandırılması tartışmasında iki temel noktadan kalkış yapmak gerekiyor.

Birincisi; uluslararası ve ülkemizdeki yeni ekonomik, politik ve siyasal gelişmelerin yönü ve niteliğinin somut tespiti ve buna uygun programlanması ikincisi ise bugüne kadarki örgütsel ve politik pratiğin cesaretle sorgulanarak sağlıklı olmayan eğilimlerden kesin bir kopuş sağlanarak ideolojik, politik ve örgütsel alanda ısrarlı ve süreğen bir mücadeleye girişilmesidir. Daha açık bir ifadeyle komünist hareketin politik ve örgütsel alandaki tıkanma ve erozyonun aşılması için, hareket içerisinde geliştirilmeye çalışılan giderek bir likidasyon sürecine dönüşen her türlü liberal ve sosyal reformist eğilimlere karşı amansız ideolojik politik mücadele yürüterek, yoğun devrimci irade temelinde politik ve örgütsel pratiğin üst boyutta geliştirilmesi sorunlara çözüm gücü olmanın temel yöntemidir.

ULUSLARARASI GELİŞMELER VE DÜNYADAKİ DURUM

Dünyadaki yeni gelişmeler ve oluşan uluslararası koşulların

gerçekten sınıf savaşımlarını ve toplumsal devrimleri hangi yönde etkilediği, devrimci komünist hareketleri hangi istikamette değişime zorladığını anlamak için, ülkemiz ve uluslararası gelişmelere kısaca bir gözatmak gerekiyor.

İnsanlık 90'lı yıllarda reel sosyalizmin çöküşüyle birlikte sarsıcı altüst oluşların yaşandığı ve çok denklemli gelişmeleri gündeme getirdiği tarihi bir döneme tanıklık etti. Bu dönemin gelişmelerini iki temel olgu belirledi. Bu olgulardan biri reel sosyalizmin çöküşüyle birlikte sermayen, kapitalist düzeni dünyanın tek hakim düzeni ilan etmesi ve bu temelde ideolojik saldırıları yoğunlaştırarak sınıf savaşımlarının toplumsal devrim ve sosyalizm mücadelesinin sona erdiğini bunun yerine kapitalist düzen içerisinde 'barış içinde birarada yaşama' gibi sloganlarla, dünyadaki siyasal ve politik ilişkileri belirlemeye çalıştı. Sermaye cephesinden başlatılan bu saldırı, reel sosyalizmin yıkılışıyla sarsılan devrimci komünist hareketlerin içine düştüğü dönemsel bunalım kriziyle birleşerek belli bir süre dünyaya sağ bir iklimin hakim olmasına yol açtı. Birçok devrimci marksist yapı bu dönemde M'nin ideolojisinden bir kopuş içine girerek ilan edilen 'Yeni Dünya Düzeni'ne kendini uyarlama, entegre etme çabasına sevk etti.

Bu süreç ülkemiz devrimci komünist kadroları ve politik yapıları üzerinde de oldukça belirleyici ve tahrip edici bir etki yaratmıştır.

ML'nin bilimsel kavrayış ve yorum yeteneğinden yoksun olan birçok kadro reel sosyalizmin yıkılışıyla oluşan yeni süreçte proleter devrimler çağının sona erdiği, ulusal uzlaşma ve mutabakat döneminin başladığı, devrimci nitelikli sınıf mücadelesinin yerini demokratik mücadele ve barışçıl mücadelenin aldığını, emek ve sermaye arasındaki uzlaşmaz temel çelişkinin aşılarak yerini insan hakları, barış mücadelesi, demokratikleşme, ulusal demokratik kazanımlar gibi özünde liberal burjuva anlaşma mücadele hedeflerinin aldığını ileri sürüp örgütsel ve politik olarak bu alanda varolma çabasına yönelmişlerdir.

Ancak çok geçmeden bir süreç olarak yaşanan bu olgunun aslında tarihsel ve toplumsal realiteyi belirleyen gerçek bir olgu olmadığı, ileri sürülen yaklaşımların özünde içi boş propagandalardan öteye gitmediğini göstermiştir. Reel sosyalizmin yıkılmasıyla birlikte kapitalist emperyalist sistem, dünya insanlığına güzel bir serap yaratmak istemiş çok geçmeden dünya gerçeği karşısında bu serap dağılarak emperyalist kapitalist sistemin gerçek yüzünü açığa çıkarmıştır ve ilan edilen Y.D.D. gerçekte yeni bir dünya düzensizliğinden başka birşey olmadığı, çelişkiler çatışmalar ve düzensizlikler yumağı olan yeni dünya düzensizliğinin yeni düzenlere gebelik ettiğini göstermiştir. İki kutuplu düzenin sona ermesiyle, ne çatışmasız tek kutuplu bir dünya oluştuğu ne de sınıf çelişkilerinin ve çatışmalarının ortadan kalktığı, ekonomik politik istikrarın ve refah toplumunun tesis edildiği yeni bir dünya düzeni oluşabildi. Aksine reel sosyalizmin yıkılması bağrında büyük çatışma potansiyeli barındıran çok kutuplu çelişki ve çatışmalarla yüklü yeni bir dünya düzensizliğinin oluşmasına yol açmıştır.

İki kutuplu dünya sisteminde uluslararası sermaye ve kapitalizmin ABD şemsiyesi altında tek bir ekonomik ve politik blok oluşturarak bir nevi pastanın danışıklı bölüşülmesi sürecinin yarattığı uyum ve istikrar yeni süreçte ABD dışındaki diğer emperyalist odakların da ekonomik, politik ve askeri etki alanını genişletmeye yönelmesi uluslararası sermayenin var olan uyumunu sarsarak birçok alanda karşı karşıya gelmelerine yol açmıştır. Globalleşen dünya ekonomik sisteminde uluslararası sermaye gruplarının artan rekabeti, aynı dönemde emperyalist kapitalist sistemin ekonomik politik düzeninde gündeme gelen krizin, derinleşerek köklü ve yapısal bir niteliğe bürünmesi bir yandan emperyalist odaklar arası rekabet ve gerilimi arttırırken esas olarak da kapitalist sistemin içine düştüğü krizi aşmak için işçi ve emekçi halklara karşı uluslararası sermayenin kapsamlı yeni saldırılarını da gündeme getirmiştir.

Kapitalist emperyalist sistem bundan önce de çeşitli krizler-

den geçmiştir. Ancak yeni dönemde yaşanan kriz, kapitalist sistemin aşılabilir genel bunalımlardan temelden ayrı özellikler taşımaktadır. Dönemsel ve aşılabilir krizlerden farklı olarak uluslararası sermaye sistemini daha derin ve dengeleri alt üst edici bir süreçle karşı karşıya getirmiştir. Örneğin geçmiş dönemlerde mali kriz ve ondan kaynaklanan sorunlardan kurtulmanın yöntemli üretimi geliştirerek üretim artışı sağlamakla gerçekleşirken günümüzde ise teknolojideki gelişmeler sonucunda oluşan üretim artışı kapitalizmi bunalımdan kurtaran bir gelişme olarak değil; fazla üretim krizi diye adlandıracağımız ve türev bir dizi sorunların gündeme gelmesine yol açarak, kapitalizmi yeni bir kriz şekliyle karşı karşıya bırakmaktadır. Bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler sonucunda gelişen üretim fazlalığı krizi ve bundan kaynaklanan bir dizi sorunlar kapitalizmin evrensel ve yapısal kriziyle bütünleşerek kapitalist sistemlerin sonunu hazırlıyor. Son olarak Uzak Doğu'da başlayan mali kriz, Asya kaplanlarının en iyisi sayılan Kore ve Japonya'daki mali kriz emperyalist kapitalist bunalımın somut göstergesidir.

Elbette kapitalizmin sonunu tek başına bu gelişmeler hazırlamıyor. Özellikle yeni üretim süreci oluşan ekonomik politik sistemin işçi ve emekçi halklar üzerinde oluşturduğu ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel baskılar sonucunda, giderek artan ve toplumsal bir nitelik kazanan tepkiler kapitalist egemenliğin sonunu hazırlayan belirgin bir diğer faktördür.

80'li yıllardan sonra yeniden şekillenen ve adına Y.D.D. denilen kapitalist emperyalist sistemin mutluluk ve refah düzeni olmayacağı; gelişmiş ve geri kalmış ülkeler arasındaki uçurumun her geçen gün artmasından, bölgesel savaşların tırmanmasından, kapitalist sistemin işçiler ve işsizler üzerindeki tahrip edici baskılarından, emeğin iki asırlık politik ve örgütsel haklarının gasp edilmesinden, buna karşı dönem dönem dünyanın birçok bölgesinde karşıt sınıfların mücadelesi gibi gelişmeler barış içinde birarada yaşamanın boş bir hayal olduğunu göste-

riyor. ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere vb. emperyalist ülkelerde dahi açlık, işsizlik, sefalet vb. toplumsal sorunlar her geçen gün derinleşerek artmaktadır. Milyonlarla ifade edilen insan toplulukları sistemin her geçen gün iğrenç bir saldırısıyla karşılaşmaktadır. Ancak gündeme gelen toplumsal ve sınıfsal tepkilerden insanlığı teslim alarak yeni güzel günlere olan umudunu yıkamamıştır.

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülke halkları açısından bakıldığında hiç şüphe yoktur ki Y.D.D. daha ağır bir sömürü ve buna karşın daha yaygın devrimci direnişlerin gündeme geleceği koşulları barındırıyor.

Bu gelişmede her şeyden önce dünyada emek ile sermaye arasındaki çelişkileri derinleştirerek, sınıflararası mücadeleyi daha keskinleştirerek tplumsal devrimleri mayalamaktadır. 2000'li yılların toplumsal, siyasal ve politik karakterini antikapitalist devrimci başkaldırıların oluşturacağı tüm dünyada sınıflararası mücadelenin toplumsal özellik kazanarak daha etkin ve yaygın gündeme geleceğini, geleceğe olan umudun sosyalizm mücadelesinde saklı olduğunu bilince çıkararak geleceği sosyalizmin zaferinin belirleyeceğini göstermektedir.

İçinde bulunduğumuz ulusal ve uluslararası koşulları anlamak, yeni dünyanın temel dinamiklerini kavramak için, uluslararası sermaye ve emperyalist devletlerin 2000'li yıllardan beklentilerinin neler olduğuna bakmak bile hazırlıklarımızı hangi eksende yapmak gerektiği hakkında bizlere önemli ipuçları vermektedir.

Ekim '97 tarihinde İngiltere krallık birleşik servisleri binasında yapılan NATO toplantısında bilim adamları, politikacılar ve askeri taktik uzmanlarının birleştikleri ortak nokta; dünyanın büyük bir hızla kutuplaşmaya doğru gittiği ileri ve geri ülkeler arası uçurumun giderek artması sonucu ekonomik olarak geri kalan 3'üncü dünya ülkeleri kaynaklı devrimci ayaklanmaların kaçınılmaz olacağı, bu ayaklanma merkezlerinin Ortadoğu, Basra Körfezi çevresi, Kuzey batı Afrika, Kafkasya ve La-

tin Amerika gibi bölgelerde yoğunlaşacağını belirterek 21'inci yüzyılın devrimci ayaklanmalar yüzyılı olacağını belirttiler. Sermayenin biricik toplumsal sistemi olarak ilan ettiği kapitalist Y.D.D.'nin dünyanın birçok bölgesinde artan toplumsal muhalefetler sonucunda ağır bir kuşatma altında olduğunu söyleyerek "Bu bizim beklediğimiz gelecek değildir" açıklamasıyla gelecekten duydukları korku ve endişeyi dile getirmektedirler. Toplantıda üzerinde durulan en önemli konulardan biri de büyük teknolojik olanaklara ve muazzam savaş gücüne rağmen emperyalist iktidarların daha düşük silah ve savaş gücüne sahip olan gerilla güçleri karşısında başarısızlığa uğradığını belirterek yeni savaş teorilerinin geliştirilmesi gereğini vurguladılar. Toplantıda asimetrik savaş teorisi adlı yeni bir strateji üzerinde yoğunlaşılması kararlaştırıldı. Asimetrik savaş; büyük teknolojik olanaklara ve savaş gücüne sahip orduların daha düşük silah gücüne sahip gerilla kuvvetleri karşısında başarısız olduğu gerçeğinden hareketle geliştirilen bir teoridir. ABD Savunma Bakanı Willh Cohen biyolojik ve kimyasal silahlar uzmanı asistanı Harold Smith toplantıda yaptığı açıklamada ABD'nin savaş tekniklerinin körfez savaşında Irak'a karşı başarısızlık sergilediği belirtilmiş bunun yanı sıra halk hareketlenmelerinin enellenmesinde eski taktiklerin ve eski yöntemlerin işe yaramadığı belirtilerek bir başka tehlikenin de, artık elektronik hale gelen finans sistemi ve internet üzerinde gerçekleşen bilgi savaşları olduğu da belirtildi. FBI Başkanı Louis Freeh ise daha önce yaptığı bir açıklamada ABD teknik ve elektronik altyapısının da benzer bir tehdit altında olduğunu belirterek Clinton yönetimini bu konuda önlem almaya çağırmıştı. Freeh "Terörist grupların biyolojik ve kimyasal silahlarla ABD'yi vurmaya çalışabileceğini, bunun yanı sıra borsa sisteminin de elektrnik olarak çökertilmesinin de mümkün olduğu" uyarısında bulunmuştu.

Bu haberden açıkça anlaşılacağı gibi kapitalist egemenliğin toplumsal haklılık devrimci irade karşısında ne kadar dayana-

bileceğini göstermesi bakımından önemli bir örnek teşkil ediyor. Aynı zamanda bu gelişmeler ülkemiz komünist hareketinin geleceğe hangi örgütsel, politik stratejilerle hazırlanması gerektiği ve kendini nasıl tahkim etmesi gerektiği konusunda da bizlere önemli veriler sunmaktadır. Elbette dünya devrim tarihi en zengin deneyimleri sunan dev laboratuvar niteliğindedir. 17 Ekim devrimi, Küba'daki domuzlar çıkartması, Vietnam gibi devrim deneyimleri buna en iyi örneklerdir. Bütün bu tarihsel olaylar gösteriyor ki egemen sınıflar hangi zırha bürünürse bürünsün emekçilerin yaratıcılığı devrimci iradeleri karşısında en güçlü sistemlerin bile ne kadar acze düştüklerini ortaya koymaktadır. Politik iktidarın zor kullanarak ele geçirilmesinin imkansız olduğunu ileri süren ve bu nedenle devrimci iktidar mücadelesini sosyal reform düzeyine indirgeyen anlayışlara da kimi sonuçlar çıkarmaları için iyi bir örnek teşkil etmesini umarız.

ÜLKEMİZDEKİ EKONOMİK, SOSYAL VE SİYASAL SÜREÇ HANGİ GELİŞMELERE GEBEDİR?

İçinde bulunduğumuz dönemin tüm göstergeleri TC kapitalist sisteminin tarihinin en derin ekonomik politik krizini yaşadığını gösteriyor. Türkiye gibi emperyalizme başından beri yoğun bir ekonomik, siyasal ve kültürel bağımlılık içerisinde gelişen kapitalist sistemlerde gündeme gelen ekonomik, politik ve siyasal kriz daha derin ve sistemi alt üst edici nitelikte gelişmektedir. Türkiye ve Kürdistan'da yaşanan bugünkü ekonomik, politik ve siyasal kriz bir yandan yapısal nitelikli kendi tarihsel ve toplumsal temellerine dayanırken aynı zamanda dünya kapitalist sisteminin içine girdiği çok yönlü krizden de etkilenerek gelişmektedir. Bu nedenle Türkiye'deki kriz bir yandan özgün diğer bir yandan da küresel krizin bir bileşenidir.

Bu özelliğiyle Türkiye'de bugün yaşanan çok boyutlu bu

krizin sermayenin iddia ettiği gibi kimi tedbirlerle aşılabilir dönemsel gelip geçici bir nitelikte olmadığı, yaşanan krizin köklü ve yapısal bir özelliğe sahip olması sermayenin getirdiği tüm tedbirlerin fiyaskoyla sonuçlanması sonucunu doğuruyor. TC bundan önce rejimi mutlak bir yıkımın eşiğine getiren çeşitli bunalımlarla karşı karşıya kalmış, ancak her defasında askeri faşist darbelerle bunalımı aşmaya çalışmış; fakat çok geçmeden daha üst boyutta yeni ekonomik politik sorunlarla karşı karşıya kalmaktan kurtulamamıştır. En son 1980 faşist darbesiyle tüm ulusal ve toplumsal örgütlenmeler ağır bir saldırıya uğratılarak, işçi ve emekçiler üzerinde dayanılmaz bir terör fırtınası estirerek, sistemin krizinin aşılması hedeflenmiştir.

Dünyada en vahşi faşist iktidarları aratacak niteliklere sahip olan 80 darbesine rağmen sermaye ne içine düştüğü krizi aşabilmiş ne de işçi ve emekçi yığınların muhalefetini boğabilmiştir. 12 Eylül darbesinin hemen akabinde Kürdistan'da halkımızın ortaya koyduğu muazzam ulusal direniş potansiyeli ve onu izleyen süreçlerde işçi ve emekçilerin birçok kesiminde gelişen örgütlenme ve mücadele bilinci kapitalist egemenliğin krizini derinleştirerek birçok alanda yeni gelişmelere yol açmıştır.

Özellikle tekelci sermayenin yıllardır biriktirerek kangrenleştirdiği ekonomik, politik ve siyasal sorunlar son 15 yılda halkımızın ortaya koyduğu ulusal direnişle daha da boyutlanmış olması TC'nin tüm dayanaklarının sarsılmasına birçok alanda yozlaşma ve çözülme sürecine girmesine yol açmıştır.

Tekelci sermayenin bunalımı derinleştikçe başta halkımız olmak üzere Türkiye ve Kürdistan emekçi halklarına karşı rejim yeni yeni saldırılar geliştirmekte ekonomik ve sosyal yaşamı her geçen gün daha da ağırlaştırmaktadır. Uluslararası sermayenin tüm dünyada emeğe karşı geliştirdiği ekonomik saldırı programını, TC de yoğun bir askeri ve siyasal baskı eşliğinde Türkiye ve Kürdistan'da devreye sokmuştur. Yıllarca süregelen işsizlik, enflasyon, düşük ücret ve sendikasızlaştırma politikaları, özelleştirme saldırılarıyla katbe kat arttırılmış, işsiz-

lik, açlık, sefalet toplumun tüm yapısını sarmalamaya başlamış, %100'lerle ifade edilen kronikleşmiş enflasyon karşısında milyonlarca insan açlık sınırının altında yaşamaya mahkum edilmiştir. Bugün milyonlarca çalışan iş güvencesinden yoksun ne zaman işsizler ordusuna katılacağının endişesi altında yaşam mücadelesi vermekte, gün geçtikçe kabaran işsizler ordusu iş bulma umudunu her geçen gün yitirmektedir.

Sermayenin yeni saldırıları eğitim, sağlık gibi en temel hakların bile ayrıcalıklı insanların yararlanabildiği haklar haline getirmiş milyonlarca insanın hastane kapılarında sürünmesine yol açmış yine milyonlarca işçi ve emekçi çocuğu parası olmadığından en temel eğitim hakkından bile yoksun bırakılmış, zar zor okuyabilen öğrenciler üzerinde ise uygulanan gerici baskıcı faşist eğitim sistemi sayesinde eğitim öğrenciler üzerinde tam bir kabusa dönüştürülmüştür.

Her geçen gün ekonomik ve sosyal koşulları ağırlaşan toplumsal kesimlerden biri de yoksul köylülüktür. Bir yandan devletin tarım alanında uyguladığı temel politikalar, öte yandan ülkemizde yürütülen işgalci savaşın tarım ve hayvancılığı yok eden sonuçlara devletin binlerce köyü zorla boşaltması eklenince yoksul köylülük kelimenin tam anlamıyla sefalete mahkum edilmiştir.

Bugün milyonlarca yoksul köylü çeşitli kentlerin varoşlarına yığılarak çöplerden ekmek toplamaya mahkum edilmiş, bir o kadarı da Türkiye ve Kürdistan'ın çeşitli tarım alanlarında mevsimlik tarım işçisi olarak çok düşük bir ücretle dayanılmaz koşullar altında karın tokluğuna çalışmak zorunda bırakılmıştır. Ekonomik ve sosyal hayatın dayanılmaz ölçülerde ağırlaştırılması sefalet ve saltanat arasındaki uçurumun bu denli derinleşmesi her gün daha çok insanın kapitalist egemenliğe karşı kin ve öfke biriktirmesine ve mücadele bilincinin gelişmesine hizmet etmektedir. Hiç şüphe yoktur ki tekelci kapitalizmin artan bunalımı ve emekçi halklarımız üzerinde uygulanan yoğun baskılarının altında TC devletinin 15 yıla varan bir süredir yü-

rütmüş olduğu vahşi savaş politikası yatmaktadır. Halkımıza karşı yürütülen kirli savaşın günlük trilyonları bulan ekonomik faturası ağırlıkla dış borçlar ve faizlerinin artmasına yol açmakta bunun faturası da halkımıza yüksek enflasyon, işsizlik, açlık, sefalet ve siyasal baskılar olarak ödetilmektedir. 98 yılı itibariyle sadece iç borç faizlerinin günlük 15 trilyonu bulması sorunun vehametini ortaya koymaktadır. Savaş sanayisinin oluşturduğu rantı yiyen bir avuç sermaye ve savaş artıklarıyla beslenen leş kargaları dışında kalan ve bu savaşta hiçbir çıkarı olmayan aksine bu savaşın tüm yıkımını acı ve gözyaşlarını omuzlarında taşıyan milyonlarca işçi, emekçi ve genç her gün artan oranda bu savaşa karşı sesini yükselterek toplumsal örgütlenme ve toplumsal mücadele bilincinin toplumun tüm kesimlerine yayılmasına yol açmaktadır.

Ekonomik ve sosyal alanda sorunlar boyutlandıkça buna paralel militarist ve faşist baskılar da katlanarak artmakta, TC devleti tepeden tırnağa baskı ve zor aygıtına dönüşerek şiddeti toplumsal yapının tüm alanlarına hakim kılmaktadır. Yıllarca halkımıza karşı yürütülen savaşta binlerce yerleşim alanının yerle bir edilerek milyonlarca insanın göçe zorlanması bir o kadrının da işkenceden geçirilerek yüzbinlerce insanın zindanlara atılması, onbinlercesinin katledilmesi, yine aynı dönemde ulusal ve toplumsal örgütlenmeler üzerinde ağır bir terör estirerek binlerce insanın devlet çetelerince katledilmesi, yüzlerce aydının düşüncelerinden dolayı zindana atılması gibi sonuçlar kapitalist egemenliğin baskı ve şiddeti topyekün bir savaş düzeyine yükselttiğini göstermektedir. Devlet baskılarını arttırdıkça daha yozlaşıyor, güçsüzleşiyor, toplum nezdindeki meşruluğunu yitiriyor. Tüm bu uygulamalara rağmen ulusal ve toplumsal mücadelenin gelişimi engellenemiyor. Halkımızın ulusal özgürlük mücadelesiyle başlayan süreç, tüm baskılara rağmen işçi ve emekçi yığınların artan örgütlenme ve mücadele süreciyle daha da derinleşerek, sisteme karşı mücadle bilinci geniş kesimleri kapsamaya başlamıştır.

Bugün milyonlarca işçi kamu emekçisi gençliğin ve çeşitli sosyal katmanların güncel yaşamsal sorunlardan kalkış yaparak geliştirdiği mücadele Kürt halkının ulusal özgürlük istemiyle ortaya koyduğu onurlu direniş, kent varoşlarında biriken emekçi halkın insanca yaşam talebiyle geliştirdiği kavga sistemin ağır saldırıları ve katliamlarıyla karşılık bulmasına rağmen her geçen gün artarak büyümesi, sömürücü sınıflarla işçi emekçi sınıflar arasında her yönüyle bir hesaplaşma sürecine girildiğini, faşist gerici cephe ile işçi emekçi cephenin karşılıklı yükselişi ile mücadelenin daha keskin biçimler alarak devam edeceğini gösteriyor.

Elbette bugün gelişen bu mücadelenin bire bir somut bir devrim ve iktidar bilinciyle geliştiği mevcut kapitalist sistemin alternatifi olarak sosyalizmin konulduğu söylenemez. Kitleler daha çok güncel yaşamsal sorunlardan kalkış yaparak mücadeleyi kendiliğindenci bir çizgide zayıf bir sınıf bilinciyle sürdürmektedir. Ancak mevcut sistemin temel sorunlar karşısında çözümsüz olduğu en ufak bir kazanımın dahi sistemi hedef alan mücadele ile kazanılabileceğinin açığa çıkmış olması işçi ve emekçi yığınların bilincinin devrimci yönden dönüşmesine yol açarak sınıf bilincinin gelişmesini sağlamaktadır. Son dönemlerde eylemlerde atılan sloganların giderek sistemi hedeflemesi işçilerin, emekçilerin sorunlarda Ankara'ya yürümeleri bile yığınların sorunların çözümünü sistemde aradıklarını gösteriyor.

Buraya kadar yazılanların amacı ulusal ve uluslararası koşulların hangi yönde geliştiği, toplumsal ve siyasal gelişmelerin hangi dinamiklere işaret ettiğini, dolayısıyla komünist hareketin hangi teorik, politik ve örgütsel stratejilere dayandırılması gerektiği konusunda genel bir değerlendirme sunmaktı.

Bu gelişmelerden çıkarılması gereken en önemli sonuç, ülkemizdeki ekonomik, sosyal ve siyasal koşulların her geçen gün devrimci durumu olgunlaştırarak ulusal ve toplumsal devrimi somut bir hedef haline getirdiğidir. Bugün tekelci sermayenin içine düştüğü çok boyutlu krizin katlanarak artması, bu-

nun sonucunda yönetenlerin yönetemeyecek duruma düşmüş olması, siyasal erki doğrudan MGK'nin gizli anayasalarla yönettiği buna karşı başta işçi sınıfı ve tüm emekçi katmanların mevcut sistemden giderek hiçbir beklentilerinin kalmaması ve yeni bir sistem arayışının giderek derinleşmesi yer yer çeşitli yoğunluklarda işçi emekçi gençlik ve çeşitli sosyal katmanların ortaya koyduğu direnişler en önemlisi tüm katliamlara rağmen halkımızın ulusal özgürlük isteminin bastırılamaması ülkemizde devrimci durumun olgunlaştığını gösteriyor. Bu gelişmelerin fiili bir toplumsal devrime dönüşmesi için devrimin nesnel olarak olgunlaşması yetmiyor, öznel koşulların da olgunlaşması gerekiyor.

Bu noktada işçi sınıfı ve emekçi yığınların kendi bağımsız siyasal örgütlenmesini güçlendirip geliştirerek ulusal ve toplumsal muhalefete siyasal öncülük yapacak konuma yükselmiş olması gerekiyor. Elbette işçi sınıfı ve emekçi yığınlar kendiliğinden bu konuma yükselerek gereken teorik siyasal ve örgütsel bilinci kendiliğinden edinemezler. Belli bir siyasal öznenin bilinçli ve programlı faaliyeti ile işçi sınıfı ve emekçilere sınıf bilinci taşınarak siyasal bir güce kavuşturulur. Bunun için siyasal öznenin özelde iki noktada somutlaşması gerekiyor. Biri devrim ve iktidar anlayışının somut olarak programlanması ve kitlelerin önüne konulması. İkincisi devrim ve iktidar mücadelesinin araç ve yöntemlerinin, yani örgütsel ve politik perspektiflerinin doğru ve somut olarak belirlenmiş olması gerekir.

Bugün ülkemizde teorik siyasal ve programatik olarak işçi sınıfı ve emekçilerin çıkarlarını esas alarak ulusal özgürlük ve sosyalizmi hedefleyen tek siyasal özne komünist harekettir. Bu nedenle ülkemizde nesnel olarak oluşan devrimci durumun öznel tamamlayıcı siyasal unsuru olma görevini de doğal olarak komünistler üstlenmelidir/üstlenecektir. Bu konuda komünist hareketin çözüm bekleyen bir dizi örgütsel ve politik sorunları mevcuttur. İdeolojik ve programatik alanda ortaya konulan netlik ve tutarlılığın yeterince örgütsel ve pratik alana indir-

genemediğini ideolojik ve programatik perspektiflerle örgütsel ve pratik yönelişlerin yeterince örtüşmediğini belirtmeliyim. Bu soruna ileriki bölümde tekrar döneceğiz.

DEVRİM VE İKTİDAR SORUNU

Devrim ve iktidar stratejisinin kesin ve anlaşılır bir açıklıkta ortaya konup somut olarak programlaştırılması mücadelenin her dönemi için yaşamsal önemi olan temel bir sorun olmasına karşın, içinde bulunduğumuz koşullarda çok daha büyük bir önem taşımaktadır. Bunun başlıca nedeni ülkemizde ekonomik, sosyal, siyasal gelişmeler nesnel olarak toplumsal bir devrimin koşullarını olgunlaştırıp devrimi kaçınılmaz güncel bir zorunluluk durumuna getirirken işçi sınıfı ve ittifak güçlerinin halen siyasal süreci belirleyen bir konumda olmayışı, ağırlıklı olarak süreci burjuva ve küçük burjuva anlayışlarının belirlemesi komünistlerin işçi sınıfını somut bir devrim ve iktidar bilinciyle örgütlemesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle proleteryanın devrim stratejisi ve iktidar hedefine teorik olarak, politik olarak her dönemden daha çok pratik bir sorun olarak yoğunlaşılması, küçük burjuva devrim anlayışı ile ML devrim ve proleter iktidar anlayışı arasındaki temel ayırımların daha da belirginleştirilmesi gerekmektedir. Yazının asıl konusu devrim ve iktidar sorunu olmadığından bu sorina ilişkin yaklaşımlarımı şimdilik ana hatlarıyla belirtmekle yetineceğim.

A- ULUSAL VE TOPLUMSAL DEVRİMİN BÜTÜNLÜĞÜ VE İTTİFAKLAR SORUNU

Ülkemiz dört parçaya bölünerek, ulusal bütünlüğü parçalanıp ulusal egemenlik hakkı zorla gaspedilmiş ezilen bir ulus konumunda olması, halkımızn ulusal ve toplumsal ilerlemesinin önündeki en büyük engellerden birini teşkil etmek-

tedir. Kürdistan'ın en büyük parçası olan, Kuzey Kürdistan'ın ulusal özgürlük ve egemenlik hakkını zorla gaspeden TC devleti askeri, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yapısıyla ülkemiz üzerinde kendi egemenliğini tesis ederek ulusal gelişimin önünü her yönüyle tıkaması, halkımızda derin bir ulusal özgürlük istemi yaratmıştır. Her ulus gibi Kürt ulusu da, kendi ulusal kaderini tayin ederek ulusal egemenlik hakkını elde edip, özgür uluslar ailesine katılarak ulusal gelişimini tamamlaması halkımızın en acil ve yaşmsal sorunlarından birini oluşturmaktadır.

Aynı zamanda ülkemizde kapitalist üretim ilişkisinin egemen olması ücretli emek sömürüsünün esas sömürü biçimi haline gelmesi, ulusal ve toplumsal gelişimin önündeki en temel ikinci engeli kapitalist sistemin sınıfsal sömürüsünün oluşturması ülkemizde ulusal sorunun yanısıra bir de toplumsal sorunun oluşmasına yol açarak ulusal ve toplumsal özgürlük mücadelesi hedeflerini iç içe geçirerek ulusal ve toplumsal kurtuluşun tek bir süreç olarak gelişmesine yol açmıştır. Ulusal sorun da dahil tüm ulusal ve toplumsal çelişkileri ve sorunları belirleyen kapitalist sistemin olması mücadelenin emek sermaye çelişkisi temelinde mevcut burjuva egemenliğini hedefleyerek yürütülmesini zorunlu kılmaktadır.

Ulusal sorunun, özünde burjuva demokratik bir sorun olması, dünyada 'ulus-devlet'in önemli ölçüde aşıldığı bir sürece girilmesi gibi gelişmelere rağmen ulusal özgürlük sorunu halkımız açısından yaşamsal önemini korumaya devam etmektedir. Tüm dünyada ulusal sorunun devrimci bir dinamik olmaktan çıktığı bir süreç yaşanmasına rağmen ülkemizde ulusal haklar ile toplumsal hakların, ulusal ve sınıfsal ögeler olarak birbirini tamamlayan iki ayrı devrimci dinamiği oluşturmaya devam etmesi Kürdistan devrimine ulusal ve toplumsal bir karakter kazandırmaktadır. Kürdistan'da birçok siyasi yapının 'önce ulusal kurtuluş' biçiminde ortaya koyduğu siyasal starteji herşeyden önce gerçekçi olmadığı gibi böyle bir siyasal an-

layışın sonradan toplumsal sorunların çözümüne yöneleceği de beklenmemelidir. Ulusal özgürlük sorunu toplumsal özgürlük hedefinden ayrı ele alınması kapitalizmin sınırlarını aşamayacağından gerçek bir ulusal özgürlüğü de sağlayamayacaktır. Kendi ulusal burjuvası da dahil burjuva egemenliği ve kapitalist düzeni hedeflemeyen bir siyasal stratejinin yaratacağı sonuç yeni bir burjuva egemenlik sisteminden başka bir şey olamaz.

Devrimci proleteryanın etkisi ve anti-kapitalist toplumsal içeriği olmayan bir ulusal devrim her halukarda bir burjuva devrim olacağı gibi, oluşacak iktidar da burjuva iktidarı olarak şekilleneceğinden Kürt işçi ve emekçilerinin sınıfsal özgürlüğünü değil esas olarak Kürt burjuvazisinin özgürlüğünü sağlayacaktır. Her devlet gibi Kürdistan devleti de Kürt burjuvazisinin iktidar aygıtı olarak şekilleneceğinden kaçınılmaz olarak devletin evrensel özelliği olan bir sınıfın başka bir sınıf üzerindeki egemenliğin zor aygıtı olması gündeme gelerek kurulacak devlet Kürt işçi ve emekçilerinin üzerinde bir baskı aygıtı işlevini görecektir.

Devrim ve iktidarın 'Demokrasi' ve 'Halkçı' özelliğinin olacağını belirtmek, kurulacak ulusal devletin burjuva devlet olmayacağının güvencesini oluşturmaya yetmiyor. Asıl güvenceyi Kürdistan'da ulusal olduğu kadar sınıfsal içerikli bir devrimin zafere ulaştırılmasını bugünden örecek olan siyasal ve politik stratejilerin izlenmesi belirleyecektir.

Bunun için halkımızın gerçek bağımsızlığı ve özgürlüğünü sağlayacak devrim ittifaklarını doğru saptamak proleterya diktatörlüğünü (demokrasisini) güvenceye alacak devrimci sınıf ittifaklarını bugünden belirleyerek mücadelenin ona göre yürütülmesi gerekmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ulusal burjuvazinin egemen ulus sermayesi ile daha genel olarak emperyalist-kapitalist sistemlerle entegre olması, bağımsız bir ulusal pazar ve bağımsız bir devlet hedefini gündemden çıkararak ulusal kurtuluş mücadelesinin karşısında yer almasına yol açmıştır.

Günümüzde hiçbir burjuva sınıfın ulusal ve toplumsal bir devrimden yana olması düşünülemez. Orta sınıflar da dahil tüm burjuva katmanlar sınıfsal çıkarları gereği mevcut kapitalist düzeni gözleri gibi korumak zorundadır. Bu nedenle orta burjuvazi de mevcut koşullarda devrimci özelliğini yitirerek işçi sınıfının ittifaklardan biri olmaktan çıkıp, devrimin karşısında yer alan bir konuma gelmiştir.

Kapitalist sistemlerin egemen olduğu her ulus gibi ülkemizde de çıkarları ve hedefleri taban tabana zıt farklı iki ulus vardır. Biri işbirlikçi, sömürücü, işçi ve emekçileri baskı altında tutan burjuvalar ulusu, diğeri ise baskı altında olan, sömürülen işçi ve emekçi halkın oluşturduğu ezilenler ulusudur. Bu iki ayrı ulus sınıfsal çıkarları gereği birbirine karşı amansız bir mücadele yürütmektedirler. Bu ulusların 'ortak çıkarlar' etrafında biraraya gelmesi tasavvur edilemez. Bundan hareketle ülkemiz devriminin sınıfsal ittifakını belirlerken; ezen ulusa (sınıfa) karşı ezilenler ulusunun (sınıfların) ittifakını esas almak gerekiyor. Böyle bir ittifak ülkemizde işçi ve yoksul köylü temel ittifakıyla, gençlik, aydınlar ve işsizler gibi kent ve kır küçük burjuvaziyi de kapsayan bir sınıf bağlaşıklığıyla ele alınması, burjuvazinin her düzeydeki kesimine karşı olan bir ittifak anlayışı ile devrime, iktidar sorununa yaklaşılması gerekiyor.

Bölge ve uluslararası planda ortaya çıkan gelişmelerle birlikte ulusal kurtuluş mücadelesi yeni bir döneme giriyor. Bu dönem bir yandan ulusal sorunu daha da olgunlaştırırken, öte yandan da çözümü daha da zorlaştırmaktadır. Kürt ulusal sorunu, kazandığı uluslararası boyutla kendini dünyaya kabul ettirmiştir. Ancak bu aşamadan sonra önemli olan sorunun halkımızın lehine olacak bir çerçevede çözülmesini sağlamaktır. Bunun için devrimci mücadele çizgisinin net bir biçimde ortaya konması gerekmektedir.

Ulusal mücadelenin ulaştığı bugünkü aşamada emperyalist ve egemen burjuva güçler inisiyatifi ele geçirmeye çalışmaktadır. Bu aşamadan sonra emperyalizmin başlıca amacı Kürt ulusal sorununu bölgedeki hegemonyasını sarsmayacak çözümlere ulaştırmak

için daha çok kendi kontrolüne almaya çalışacaktır.

Başta Güney olmak üzere Kuzey'deki çeşitli burjuva önderliklerle bu temelde ilişkileri daha da geliştirerek, Kürt ulusal sorununun çözümünü burjuva sınırlar içerisinde tutmaya çalışıyorlar. Ülkemizde böylesi çözümlere başından beri yatan birçok burjuva ve küçük burjuva önderliklerin olduğu hatta DKP gibi bazı hareketlerin ise ihanet düzeyinde çeşitli hazırlıklar içerisine girdiği bilinmektedir.

Burjuva önderlik çizgisi, tarih boyunca emperyalist ve şoven burjuva güçlerin oyunlarına alet olması, bugünde benzer bir süreç ile karşı karşıya kalınması, burjuva önderlik çizgisinin halkımızı gerçek bir kurtuluşa götüremeyeceği bir kez daha anlaşılmıştır.

Komünist hareketin temel görevi ulusal sorunda sınıfsal yaklaşımı esas alarak Kürdistan işçi ve emekçilerinin bir an önce devrim ve iktidar bilinciyle örgütleyip devrimci proleter önderlik çizgisini daha da geliştirmektir. Kürdistan devrimi Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıların yanı sıra, burjuvazinin sınıf egemenliğine son verip, üklemiz işçi ve emekçi yığınlarını toplumsal bakımdan da özgürleştiren bir nitelikte geliştirilememesi durumunda halkımızın üzerindeki sınıfsal baskıların derinleşerek devam edeceği unutulmamalıdır.

Kürdistan devrimi açısından önemli olan bir başka sorun da, Türkiye işçi emekçi halkıyla eşit ve demokratik temellerde ortak düşmana karşı birleşik mücadelenin geliştirilmesidir. Her iki ülkede de kapitalist üretim ilişkisinin egemen olması iki ulus burjuva güçlerinin işbirliği içerisinde aynı devlet yapısına dayanması, oluşan ekonomik politik kriz ve baskıların her iki ulus emekçi halkını etkilemesi gibi gelişmeler Türkiye ve Kürdistan'ın ortak devrim dinamizmini oluşturmaktadır. Kapitalist pazar bütünleşmesi her alanda işçi ve emekçilerin tabandan kaynaşmalarını sağlayarak bir çok mesleki, kitlesel ve sendika örgütlenmeleri de Türkiye ve Kürdistan emekçilerinin ortak bir mücadele süreci içerisine girdiği gözönüne alındığında, Kürdistan devriminin birleşik bir özellikte gelişeceğini göstermektedir. Dün bir yandan Türkiye devrimci hare-

ketinde varolan Misak-ı Millici eğiliminin kırılması, öte yandan Kürt siyasal hareketlerinin kendi bağımsız örgütlenmeleri yoluyla kendini dosta düşmana kabul ettirme ihtiyacı gibi nedenlerden, ayrı örgütlenme ve ayrı mücadeleyi yaşanması gereken zorunlu bir evre olarak karşımıza çıkarmıştı.

Her ne kadar siyasal yapılarda Misak-i Millici yaklaşımlar belli ölçülerde devam etse de her iki halkın geliştirdiği ortak mücadele süreci ile tabanda büyük ölçüde aşılmış olması, en önemlisi de kapitalizme karşı ezen ve ezilen ulus işçi ve emekçilerinin devrimci zaferi için ortak mücadelenin siyasal ve pratik bir zorunluluk olması birlikte mücadeleyi gerektirmektedir.

Bir yandan ayrı ulus olma gerçeğinin gerektirdiği Kürdistan işçi sınıfı ve emekçi halkın kendi özgün örgütlenmesinin yaratılması, diğer yandan Kürdistan işçi ve emekçilerinin Türkiye işçi ve emekçileriyle ortak mücadeleyi eşit ve demokratik koşullarda sürdürebilmesi için kendi sınıf dinamiklerine dayanarak, mücadelenin bir tarafı olarak kendisini öz dinamikler üzerinde özgürce ifade etmesi gerekmektedir. Bu nedenle Kürdistan işçi sınıfının bağımsız bir siyasal parti ile ayrı örgütlenmesinin gerekliliği temel bir zorunluluktur. Ancak bu ortak düşmana karşı ortak mücadelenin önünde engel değildir.

B- KÜRDİSTAN DEVRİMİ VE İKTİDARIN NİTELİĞİ

Yeni dönemde, komünistlerin üzerinde yoğunlaşıp yeniden formüle etmesi gereken sorunlardan biri de, devrim ve iktidarın niteliği sorunu oluşturuyor. Bu sorunun yeniden ele alınmasını gerektiren nedenlerin başında, Ulusal Demokratik Halk Devrimi (UDHD) ve Ulusal Demokratik Halk İktidarı (UDHİ) biçiminde belirlenen devrim ve iktidar anlayışının günümüzde, proletarya ve komünist hareketin temel amacını ifade etmekte yetersiz kaldığı gibi, proletaryanın temel amacı olan sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğü hedefini de muğlaklaştırmaktadır.

Herşeyden önce komünistler, devrim ve iktidar stratejisini belir-

lerken, olasılıklara göre değil, olması gerekenden kalkış yapmak zorundadırlar. UDHD ve UDHİ, proletaryanın olması gereken temel amacını değil, bir olasılığı ifade eden devrim ve iktidar anlayışıdır. Böyle bir devrim ve iktidar stratejisini programlaştırmak proletaryanın temel amacına ulaşmak için belli aşamaları yaşaması gerektiğini mutlaklaştırmasının yanı sıra, aynı zamanda proletaryanın amacına ulaşmasını da geciktirecektir.

Her ne kadar komünist hareket, kesintisiz -aşamasız- bir devrim anlayışıyla proletarya diktatörlüğünü amaçlayan bir devrim stratejisini öngörüyorsa da devrimin niteliğini UDHD ve iktidarın niteliğini de UDHİ biçiminde belirlemesi temel olanı değil, varsayım olanı öne çıkarmakta, sosyalist devrim ve proletarya iktidarının çeşitli aşamalardan geçmesi ve belli uğraklara uğramasını mutlaklaştırmaktadır.

Proletarya açısından esas olan kapitalizmden sosyalizme kesintisiz bir geçişle kendi iktidarını tesis etmesidir. Bu nedenle komünist hareket devrim hedefini sosyalist devrim, iktidar hedefini de proletarya iktidarı biçiminde belirleyerek bu amaca uygun örgütlenme ve mücadele stratejisi izlemeli ve var gücüyle propaganda ve ajitasyon faaliyetlerini temel olanın üzerinde yoğunlaştırmalıdır.

Türkiye ve ülkemizde birçok sosyalist hareketin, proletaryanın temel amacını başa alarak programlaştırmak yerine varsayım olan kimi özgün aşamaları programlaştırması gibi bir devrim ve iktidar stratejisi izlemesi (Bunda parlamenter sosyalizmini savunan TİP'in sosyalist devrim saptamasına karşı oluşan tepkinin etkisi büyüktür), zamanla asıl olandan koparak, kapitalizmden sosyalizme devrimci geçiş sürecinin bugünden tahmin edilemiyecek farklı özgünlükler yaratacak olmasından dolayı net bir devrim ve iktidar mücadelesi geliştirilememesine yol açmakta, aynı zamanda demokratik halk devrimi ve halk iktidarı hedefini, sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğüne geçişin özgün bir biçimi olarak gören, sosyalist anlayışlarla küçük burjuva devrim anlayışı öngören sosyal reformist anlayışlar arasındaki vurgunun da kaybolmasına yolaçarak, UDHD'nin sosyalist devrimin yerine UDHİ'nin de proletarya dik-

tatörlüğü yerine (proletarya demokrasisi-sosyalist demokrasi) ikame edilmesi gibi bir yanlışa düşülmesine yolaçabilmektedir.

Örneğin, ülkemizdeki siyasal hareketlerin, hatta doğrudan ulusal burjuvazinin iktidarını hedefleyen siyasal oluşumların programındaki belirleme UDHD ve UDHİ biçimindedir. Ancak içerik olarak belirlenen amaçlar ise aynı hedefi ifade etmeyip, taban tabana zıt özellikler göstermektedir. Sosyalist olduğunu iddia eden birçok hareket UDHD ve UDHİ'nin burjuva niteliğini öne çıkararak, proletarya iktidarı ve sosyalizm sorununu bilinmez bir geleceğe erteleyip, kurulacak iktidarın burjuva sınıfın lehine kurumlaşmasına hizmet ederken, komünistlerin bu sürecin proletarya diktatörlüğüne dönüşecek özgün bir süreç olduğu yaklaşımı arasında hiçbir paralellik olmamasına rağmen, devrim ve iktidar hedefi aynı tanımlarla ifade edilerek, farklı amaçlar anlatılmak istenmektedir. Bunun böyle olmasının nedeni, Türkiye ve ülkemizdeki siyasal apıların devrim ve iktidar sorununu şabloncu, mekanik bir yaklaşımla ele alması, aynı zamanda TİP'in sosyalist devrimine karşı MDD tezine üstünkörü sarılınmasıdır.

Belli ülkelerde kimi özgün koşulların ürünü olarak gündeme gelen ve çoğunlukla sosyalist iktidarlara dönüşen demokratik halk devrimi anlayışının ülkemize olduğu gibi yorumlanmaya kalkışılması birçok siyasal harekette olduğu gibi bizde de sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğünün belli uğraklara uğraması ve kimi aşamalarda duraksamasının zorunlu olduğu gibi bir yanılgıya düşülmesine yolaçmıştır.

Demokratik nitelikli halkçı devrimler ve halk iktidarları biçimleri, özellikle 1940'larda yoğunlaşan ve çoğunlukla sosyalist iktidara dönüşen devrim biçimleridir. Bu dönemlerde ve sonraki kimi örneklerde gerçekleşen halk devrimlerinin tümü proletarya iktidarına dönüşmediği gibi, kimi ülkelerde de oldukça kanlı sert bir müdahaleyle proletarya diktatörlüğüne geçilebilmiş, bazı ülkelerde de bu hiç bir şekilde gerçekleşememiştir. Ancak günümüzde oluşan ekonomik, sosyal ve siyasal dengeler ulusal ve ulusrarası sermayenin ahtapot gibi her tarafı saran durumu ve emeğin şu anki yorumu

işçi sınıfı ve emekçi katmanların temel sorunları ve yaşamsal istemleri. Antogonist çelişkiler içerisinde olan iki ayrı sınıfın iktidarını ifade eden halkçı nitelikli devrim ve iktidar biçimlerini değil, doğrudan işçi ve emekçi sınıfların iktidarı şeklinde gelişecek olan devrim biçimi geçerlidir. Yani başından beri, ara bir aşama değil, doğrudan işçi sınıfını iktidara taşıyacak olan devrim tipi geçerlidir. Bugünün koşullarında, demokratik ve sosyalist sürecin çözeceği sorunların önemli ölçüde iç içe geçmiş olması devrimimizin aşamasız bir süreçte gelişmesine yolaçmaktadır.

Orta sınıfların, ilerici ve devrimci bir rol oynadığı işçi sınıfının anti-faşist ve anti-emperyalist mücadelesinde ittifak gücü olduğu özellikle ulusal sorunda, orta sınıflarla emekçi sınıfların çıkarlarının kesiştiği dönemlerde devrimin demokratik içerikli halkçı nitelikte olması, kurulan iktidarın da bir süre her iki sınıfı ifade eden halk iktidarları olması doğaldı. Ne var ki, günümüzde orta sınıfların böyle bir özelliğinin kalmaması, toplumsal yapıyı ve hakim üretim ilişkilerini değiştirmeyi amaçlayan, anti-kapitalist bir devrime sadece işçi ve emekçilerin yöneleceğinden, kendisi dışında burjuva güçlerle ortak iktidarı içeren aşamaların yaşanması, zorunluluğunu da ortadan kaldırmaktadır.

Günümüzde orta sınıf veya burjuvazinin çeşitli tonlarıyla, ortak kurulcak iktidarın proletaryanın iktidarına dönüşmesi hiç kolay olmayacağı gibi, mümkün de görülmemektedir. Bugün, burjuva sınıfların çeşitli uluslararası sermaye vb. güçlerle kuracağı ilişkiler sonucunda, bu iktidarların burjuvazinin lehine sonuçlanması, proletaryanın lehine sonuçlanmasından çok daha mümkündür. Çünkü burjuvazinin demokratik halk devriminden proletaryayı uzaklaştırmak için yığınla güvencesi varken; DHD, proletaryanın iktidar olma mücadelesinde, başından beri kendi alacağı akıllı tedbirlerin dışında hiçbir güvencesi yoktur. Dün dünyada DHD biçiminde gelişen süreçleri, proletarya SSCB ve sosyalist ülkelerin yoğun desteğini alarak kendi lehine dönüştürmekteydi, ancak bugün, izleyeceği politikanın ve militanlığın dışında proletaryanın hiçbir güvencesi yoktur.

İşçi sınıfının siyasal iktidarı ele alarak sosyalizmi inşa etmek için başından beri burjuvazinin ve devrimi geriye çekece olan tüm gerici odaklara karşı amansız bir mücadeleye girişerek, her türlü, faşist, gerici, kapitalist kurumları parçalayıp yok etmesi gerekmektedir. Ulusal sorunun işçi ve emekçilerin lehine çözülmesinin de tek yöntemi her türlü burjuva ve gerici odaklara yönelecek bir toplumsal devrimdir.

Burjuva sınıfları da iktidar erki içinde ele alan, anti-emperyalist, anti-kapitalist içerikten yoksun burjuva halkçı iktidarlar anlayışıyla örneğin iktidarını hedefleyen, bunun içinde her türlü gerici, faşist, kapitalist vb. sosyalizm karşıtlarına karşı tavizsizce bir mücadele yürüterek; proletaryayı iktidarlaştırmayı amaçlayan anlayışlar arasındaki vurguyu belirginleştirmek için öze uygun devrim ve iktidar hedefi belirlemek, öz ve bizimin birbirini doğru ifade etmesini sağlamak gerekiyor.

Proletaryanın ve emekçi katmanların, iktidar olmasını amaçlayan, bir devrim doğaldır ki; sosyalist devrimdir. Kurulacak iktidar da, sosyalist iktidardır. Kapitalizmden komünizme geçişi sağlayacak bu süreç aşamaz bütünlüklü bir süreçtir. Bu süreç, belli koşullarda, kimi özgünlükler içerecek olmasına rağmen, özü proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmdir.

Ülkemizde, gerçek bir burjuva demokratik sürecin yaşanmamış olmasına bakarak; 'önce burjuva demokratik gelişimi sağlayalım, sonra sosyalizmi kuralım' ya da 'burjuva demokrasisi yaşanmadan sosyalizme geçilemez' gibi bir anlayıştan hareket edilmesi, dünya devrim tarihinde hiç bir ders almamak demektir. Herşeyden önce demokratik gelişimi ve ilerlemeyi sağlayan burjuva devrimler çağı (feodalizmden kapitalizme geçiş) kapanmıştır. Dünyanın her yerinde burjuvazi, demokratik gelişimin önünü tıkayan bir konuma gelerek, toplumsal ilerleme ve insanlığın gelişmesi açısından mutlaka aşılması gereken gerici ve köhne bir toplumsal sistemi temsil etmektedir. Artık kapitalist egemenlik altında hiç bir ulusal ve toplumsal gelişimin sağlanamayacağı bir döneme girilmiştir.

Sonradan tasviye edilmek üzere geçici de olsa burjuvazinin çe-

şitli katmanlarıyla, işçi ve emekçilerin ortak bir mücadeleye girişmesi, ortak bir iktidar oluşturması günümüzde mümkün olmadığı gibi, çeşitli burjuva katmanların ilerici ve devrimci bir rol oynamasını beklemek işçi sınıfının devrimci iktidarını geciktirmekten başka bir sonuç da yaratmayacaktır.

Dünyada çeşitli dönemler kimi burjuva sınıfların, işçi sınıfı ve emekçilerle demokratik bir devrime birlikte yönelmesi genelleştirilerek, evrensel bir ilke düzeyinde ele alınmamalıdır. Sınıflararası mücadelede evrensel olan temel ilke, proletaryanın kendisi ve emekçi yığınlar için demokrasi ve özgürlük, karşıt sınıflar üzerinde de bir diktatörlük kurmasıdır. Her iki sınıfın çıkarlarını dengeleyen, herhangi bir toplumsal sistem ve siyasal iktidar şekli yoktur. Günümüzde kimi burjuva ideologların ileri sürdüğü ne sosyalizm ne de kapitalizm biçimindeki toplumsal sistemler 'fasa fiso' hikayelerden öte birşey değildir.

Her siyasal iktidar, ya da her diktötürlük belli bir sınıfın temel çıkarlarına dayanarak bir sınıfa demokrasi sağlarken; diğer bir sınıf üzerinde tahakküm kuran ülkemizde kurulacak iktidarda ya burjuvazinin sınıfsal damgasını taşıyarak kendisi için demokrasi işçi ve emekçiler üzerinde diktatörlüğe dönüşecektir ya da proleter sınıfın damgasını taşıyarak işçi sınıfı ve ezilen tüm emekçilere demokrasi ve özgürlük getirip burjuvazi üzerinde diktatörlüğe dönüşecektir. Bu marksizmin ABC'sidir. Bu nedenle marksizm adına, Kürt işçi emekçileriyle, Kürt burjuvazisine bir anda özgürlük getirecek bir devrim anlayışı ileri sürülemez.

Elbette ülkemiz devrimini salt işçi sınıfının, arı bir sınıf devrimi ve iktidarı şeklinde algılamamak gerekiyor. Kürt prolyetaryasının ideolojik ve siyasal öncülüğünde emperyalizme, tekelci kapitalizme, faşizme ve her türlü burjuva egemenlik biçimine karşı olan tüm toplumsal katmanları kapsayacaktır. Bu belli bir coğrafyayı ifade eden bir ulusta gerçekleşeceğinden ve ulusal özgürlük sorununu da içeren ulusal nitelikli bir karaktere sahip olacaktır. Devrim ulusal karakterli işçi ve emekçilerin başından beri hakimiyeti temelinde proletaryanın ideolojik ve siyasal öncülüğü altında gelişe-

ceğinden bu sosyalist bir devrim olacaktır.

Kurulacak iktidarda, bugüne kadar proletarya iktidarının özgün bir biçimi olarak ayrı bir aşama şeklinde formüle edilen UDHİ şeklinde değil, doğrudan proletaryanın siyasal iktidarı ele alması şeklinde olacaktır. Sosyalist kuruculuğu, proletarya bu süreç içerisinde gerçekleştirecek, komünizme kadar kesintisiz bir mücadele yürüterek nihai amacına ulaşacaktır.

Sonuç olarak devrim ve iktidar hedefini belirsizleştiren, ihtimal olan ya da esas olana yardımcı nitelikte olan UDHİ değil, proletarya ve emekçi yığınlar için esas olan sosyalist devrimi programlaştırarak siyasal hedeflerimizi daha özlü, somut ve net ifade etmek gerekiyor. Bir dönem için geçerli olan demokratik ve halkçı nitelikli devrim biçimlerinin günümüz sınıf devrimlerini ifade eden özgün ya da ara bir süreç olmaktan çıktığını belirtmeliyim.

MARKSİSTLERİN ÖRGÜTLENME SORUNUNA YAKLAŞIM TARZI

İdeolojik ve siyasal bir oluşumun öngördüğü toplumsal düzeni kurabilmesi için sadece doğru programlanmış olması ya da siyasal ve politik olarak devrimci içerikli hedefler belirlenmiş olması yetmiyor. Aynı zamanda bu düşüncelerini hedef kitlesine yayacak ve yığınları devrimci siyasal bir mücadeleye sevkedip yönlendirecek olan örgütlenme ve mücadele strateji ve taktiklerinin de doğru belirlenmiş olması izlenen siyasal amaçlarla kullanılacak örgütsel araç ve yöntemler arasında da belli bir bütünlük sağlamış olması gerekiyor.

Amaç ve araçlar her zaman diyalektik bir ilişki içerisinde ele alınması gerekiyor. Örgütlenme ve mücadele stratejisi ideolojik ve politik amaçlara örtüşmediğinde teorik ve siyasal amaçlardan giderek uzaklaşıp, başkalaşıma uğramak kaçınılmaz olur.

Amaç ve araç arasındaki diyalektik ilişkiyi belirleyen en somut örneği marksizm ve leninizm birbirini tamamlayan, bilimsel öğretisi oluşturmaktadır. Marx ve Engels sınıf savaşımında proletar-

yanın burjuva örgütsel araçlardan, bağımsız, kendi siyasal araçlarını (partilerini) yaratmalarını ilkesel bir zorunluluk olarak belirlerken; sonraki süreçte Lenin sınıf partilerinin niteliği, işlevi ve konumlanma biçimi gibi konularda yaptığı saptamalarla proletaryanın bilimsel ve devrimci bir parti teorisine kavuşturulması sayesinde leninizme, marksizmi tamamlayan bilimsel bir öğreti olma özelliğini kazandırarak; marksizm ve leninizmin et ve tırnak gibi kopmaz bir ilişki içerisinde ele alınmasını gerektirmiştir.

Devrimci komünist hareketlerin tarihinde bu ilişkiye yaklaşım tarzı, her zaman marksist komünistlerle, oportünist sosyal reformist hareketleri birbirinden ayıran temel bir ayıraç olmuştur. Lenin proletaryanın burjuvazi karşısında zafer kazanması için, proletarya partisinin sıkı bir parti disiplini vb. işleyişe sahip olması en önemlisi, burjuvanın yoğun saldırıları karşısında proletarya partisinin kendisini koruyabilmesi için, gizlilikten başka seçeneğinin olmayışı nedeni ile illegal (gizli) alanda örgütlenmeyi stratejik bir yöneliş olarak esas almalarının, temel bir zorunluluk olduğuna işaret ederken buna karşı oportünist ve sosyal reformist, evrimci akımlar daha gevşek bir parti anlayışıyla, kendiliğindenci bir siyasal çizgi izleyerek sınıf partisinin legal (yasal) alanda örgütlenmesini savunmuşlardır.

Tarihte leninist parti işleyişinin gereğini ve illegal örgütlenmenin zorunluluğunu kavrayamayan devrimci partilerin tümü ya karşı devrimin saldırılarının yoğunlaşması karşısında yıkılıp gitmişler ya da 2. Enternasyonal örneğinde olduğu gibi, burjuva illegalitesiyle ehlileşmiş, başlangıçta sahip oldukları programları bir bir terkederek, oportünist, birer sosyal reform hareketlerine dönüşmüşlerdir. Dünya tarihinde başlangıçta, devrimci temellerde çıkış yapan, ancak sonraki süreçlerde legalizm ceryanına kapılan, irili ufaklı bir çok hareketin başkalaşıma uğrayarak yok olduklarına ya da kapitalist sistemlerin birer tamamlayıcı politik unsurlarına dönüşerek devrimin karşısında yer aldıklarına tanık olunmuştur.

Devrimci komünist hareketlerin yakalandığı legalizm ceryanı, Lenin'in deyimiyle "yasalcılık oportünizmi besleyerek egemen kıl-

mıştır." Yani legalizm her zaman sağ reformizmin politik, örgütsel varoluş, kendini ifade ediş biçimi olmuştur.

Ancak bundan ML hareketlerin illegaliteyi (gizliliği) her koşulda temel bir ilke olarak savundukları, legal olan her araç ve alanı reddederek illegaliteye kapandıkları sonucunu çıkarmamak gerekiyor. Aksine legal olanakları ve mücadele araçlarının sonuna kadar ustalıkla kullanılması ML hareketlerin geliştirdiği bir başka mücadele alanı olmuştur.

Bu noktada legalizmi stratejik bir yöneliş olarak ele alıp burjuva yasalcılığına mahkum olmakla, burjuva legalitesini aşan, illegal mücadele stratejisi ile çeşitli legal olanakların kullanılması arasında temel bir fark olduğunu da özellikle belirtmek gerekiyor. Kimi koşullarda devrimci faaliyetin kitleselleşerek meşrulaştığı bir noktada, legal mücadelenin illegal mücadeleden daha ağırlıklı olarak kullanıldığı ortamlarda bile, illegalitenin stratejik önemi devam etmektedir. Çünkü bir ülkede legal olanaklar ne kadar gelişkin olursa olsun, kitleselleşme ve meşrulaşma hangi boyutta gelişirse gelişsin, sermayenin egemenliği devam ettiği müddetçe karşı devrimin saldırı tehlikesi devam edeceğinden, iktidarı hedefleyen siyasal bir hareketin topyekün yasallaşması düşünülemez.

Kendi somutumuza gelmeden önce bu açıklamayı yapmamızın amacı; tarihten ML hareketlerin leninist parti işleyişi ve yasadışı parti sorununa nasıl yaklaştıkları konusunda genel bir hatırlatma yapmaktır. Çünkü son dönemlerde ML bilincinin giderek zayıflaması, leninist parti teorisi ve yasadışı parti yönelişlerinin alabildiğince sulandırılarak tahrif edilmesi, böylesi tarihsel hatırlatmaları zorunlu kılıyor.

Devrimci komünist hareketin tarihinde olduğu gibi, örgütlenme ve mücadele politikaszı ülkemiz siyasal tarihinde de her zaman tartışılan, siyasal oluşumların niteliğini ve geleceğini belirleyen temel sorun olmuştur. Özellikle 12 Eylül darbesi ve onu izleyen süreçte reel sosyalizmin yıkılmasıyla oluşan yeni ulusal ve uluslararası koşullarda çok daha yakıcı bir sorun olarak gündeme gelmiş, bu temelde başlayan arayışlar bir çok siyasal hareketin

legal örgütlenmeyi esas alan sağ bir çizgiye kaymalarına yolaçmıştır. Bu süreçte illegaliteyi esas alan kimi siyasal oluşumların da gereken siyasal ve örgütsel yenilenmeyi ve gelişimi sağlayamamış olması, bu hareketlerde de çeşitli bunalımlar yaratarak, belli ölçüde legalist eğilimlerin oluşması sonucunu doğurmuştur.

Örgütsel alanda gündeme gelen bu sağ yönelişler aslında ideolojik ve politik alanda yaşanan sağa kayışların bir yansıması olarak gerçekleşmiş, legalizme sığınan tüm hareketler marksizm ve leninizmi çeşitli biçimlerde reddederek, toplumsal bir fikrinden ve sosyalizm hedefinden hızla uzaklaşarak, serbest piyasacı liberal ve küçük burjuva halkçı hareketlere dönüşmüşlerdir.

Ülkemiz komünist hareketi, bugüne kadar esen tüm sağ rüzgarlara rağmen; ideolojik ve programatik hedeflerinde muazzam bir ısrar ve direnç göstermesine karşın, bunu yeterince ögrütsel ve pratik alanda gösterememiş olması, komünist hareketi önemli sorunlarla karşı karşıya bırakarak, bugün bir yol ayrımına getirmiştir. ML biliminden uzaklaşmanın yükselen bir değer halini aldığı, bugünkü koşullarda komünist hareketin ulusal ve toplumsal mücadelede hangi örgütlenme anlayışını (yasal-yasadışı) esas alacağı, örgütlenme ve mücadele alanında hangi temel politikaları izleyeceği gibi son derece yaşamsal bir sorunun büyük bir açıklıkla ortaya koyması, dönemin en acil ve temel sorunudur.

Çünkü ülkemizde marksizm ve leninizmi dirayetle savunan, ulusal özgürlük ve sosyalizm hedefinde programatik olarak ısrar eden tek hareket olmamıza karşın, örgütsel alanda gereken gelişim düzeyini yakalayamamış olmamızın en temel nedenlerinden biri, örgütlenme ve mücadele tarzında yeterli somutluğun sağlanamamış olması ve bu alanda çeşitli sağ eğilimlerin sürekli hareket içerisinde bir çizgi olarak varlık göstermesi olmasıdır. Bugüne gelindiğinde bu sağ çizginin, kendini daha belirgin ifade ederek hareketi legalize etme ve reformist bir siyasal çizgiye çekme çabasına dönüştüğüne tanık oluyoruz. Giderek bir likidasyona

dönüşen bu eğilimleri açığa çıkarmak ve hareketi süratle bu eğilimlerden arındırmak, komünist hareketin geleceği açısından bugünün en önemli görevidir.

GEÇMİŞİ CESARETLE SORGULAYIP, DERS ÇIKARARAK YENİYE ULAŞMALIYIZ

Komünist harekette boy veren sağ eğilimlere karşı etkin bir mücadele yürütmek, hareketi ulusal ve toplumsal devrimin gerektirdiği temellerde yeniden tahkim edebilmek için, bugün bir sonuç olarak karşımıza çıkan legalist eğilimlere karşı mücadele yürütmek yetmiyor. Aynı zamanda bu eğilimlerin beslendiği kaynaklara inerek sorunu neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde ele alarak, sonuç kadar nedenlere karşı da mücadele vermek gerekiyor.

Bu nedenlerin en başında '86 sonrası toparlanma sürecinde hareketin izlediği örgütsel ve politik çizgi gelmektedir. '86 sürecinde hareketin tahribatların yaşandığı bir ortamda faaliyetlerin yasal alanlar ve araçlar üzerinde yoğunlaştırılması, illegal örgütlenmenin uç boyutta tali plana itilmesi gibi bir yönelişini legalist ve reformist eğilimlere kapıyı aralamıştır. '86 sonrası yasadışı örgütlü mücadeleden kaçış eğilimlerinin yoğunlaştığı bir psikolojik ortamda, yasal alanları esas alan bir siyasal çizgi izleyerek yeniden hareketin yasadışı yapısının örülemeyeceği, böylesi bir yönelişin zaten varolan legalist sağ eğilimleri daha da besleyeceği görülememiştir.

Nihayetinde dönemsel bir taktik olarak belirlenen örgütsel ve politik çizgiyi birçok kadro, hareketin temel stratejik bir çizgisi olarak algılayıp, örgütsel ve politik çizgiyi birçok kadro hareketin temel stratejik bir çizgisi olarak algılayıp örgütsel ve politik faaliyetlerini legal alanlarla sınırlayarak, yasadışı örgütlü yönelişten sürekli geri durmuş, siyasal mücadeleyi kendi sosyal konumuna uyarlamaya çalışmıştır. Belirlenen yönelişin dönemsel taktik bir yaklaşım olduğu, asıl amaçlanan hedefin öncelikle işçi sınıfı başta olmak üzere yeni dinamiklerle örgütsel ve politik

ilişkileri geliştirerek, yıpranmış, hırpalanmış ilişkileri yenileyip güçlü kitlesel bir yasadışı hareket yaratmak olduğu, bunun için de daha örgütlü, dinamik ve süregen bir mücadeleye girişilmesi gerektiği harekete yeterince kavratılamamış, örgütsel alanda yaşanan dejenarasyona zamanında müdahale edilememiştir.

Meşru mücadeleyi esas alan, bunun üzerinde illegal parti yapısını örmeyi hedefleyen, örgütsel yönelişin nasıl yürütüleceği konusunda yeterli açıklığın olması, birçok kadroda varolan örgütlü, yasadışı mücadelede kaçış eğilimlerine karşı gereken tedbirlerin alınamaması da eklenince açık ve meşru alanda hareketi güçlendirmeyi esas alan faaliyetlerin merkezine devrimin ve hareketin temel çıkarlarını yerleştiren bir siyasal çizgi izlemek yerine, birçok kadro faaliyet yürüttüğü açık alanların hedefleri ile kendini sınırlayarak, komünist hareketin çalışmalarını çeşitli kitle örgütleri kendini sınırlayarak, komünist hareketin çalışmalarını çeşitli kitle örgütlerin düzeyine çekmiştir. Basın, yasal parti, sendika ve çeşitli kitle örgütlenmelerindeki faaliyetler çoğunlukla örgütlü amaçlar gözeten, Bolşevik örgüt işleyişi ve disiplin anlayışından uzak yürütülmüş, bu alanlarda faaliyet yürüten kadrolar hareketin örgütsel ve siyasal hedeflerini bir kenara iterek, faaliyet yürüttüğü alanlarla kendini sınırlayarak yasadışı faaliyetlerinin gerektirdiği devrimci sorumlulukları yerine getirmemiştir.

Komünist hareketin çeşitli kitle örgütlenmelerindeki faaliyetinin temel nedeni, yığınları sosyalist politikalarla eğitmek, devrimci hedeflerini geniş yığınlara taşıyorak, hareketin yasadışı örgütsel yapısını güçlendirmek iken; birçok kadro faaliyetlerde harekete hizmet etmek yerine genele hizmet eden geri bir siyasal çizgi izlemeyi tercih etmiştir.

Kadrolar faaliyet yürüttüğü alanlarda hareketin bağımsız siyasal çizgisini esas alan bir mücadeleyi geliştirememesi giderek hareketin politik planda da etkisizleşmesine yol açarak, büyük olanak ve enerji sarfederek temel aldığımız bir çok faaliyet alanındaki etkimizin de sonuçta giderek zayıflamasına neden olmuştur. Kadrolar genel demokratik örgütlenme ve istemlerin

özünde burjuva demokratik istemler olduğunu, komünist hareketin ise bu burjuva demokratik mücadele ve örgütlenmeleri, devrimci gelişimi sağlayacak parti ve devrim hedeflerini besleyecek temelde ele almak gerektiğini unutarak, sözkonusu alanların burjuva hedefleri ile kendilerini sınırlandırmışlardır. Büyük mali ve kadro gücü ile yöneldiğimiz bu alanlarda bırakalım hareketi, yeni unsurlarla yeniden örgütlenmeyi, faaliyetlerin örgütlü amaçlar gözeten bir anlayışla yürütülmeyişi, mevcut örgütlü gücün ve geleneğinde giderek zayıflamasına yol açmıştır. Yasadışı parti yapısını ve devrimi güçlendirmeyi esas alan bir yönelişi, faaliyetin merkezine yerleştiren bir siyasal yönelişe sahip olunamayışı, hareketi politik ve siyasal planda etkisizleştirmenin yanısıra örgütlü mücadele anlayışı ve leninist parti geleneğinden de giderek uzaklaşmasına yolaçmıştır.

Komünist bir hareketin, tarihsel ve siyasal rolünü oynayabilmesinin en önemli ögesi olan Bolşevik parti işleyişi bur süreçte büyük ölçüde tahribata uğramış, parti bütünlüğünü sağlayan örgütsel işleyişte büyük erezyonlar yaşanmıştır. Öyle ki, Bolşevik parti örgütlenmesinin esası olan hücre-organ çalışması, yok denecek kadar azalmış, kadrolarda tekil çalışma eğilimi artmıştır. Bu da devrimci bir yapıda olması gereken denetim ve otokontrol mekanizmasının işlememesine, örgütlü çalışma disiplini, kollektif üretim ve yönetim, demokratik merkeziyetçi işleyiş gibi temel ilkelerin ortadan kalkmasına yolaçmıştır.

Kadrolarda devrimci fedakârlık, iş kotarıcılık, özveri, direngenlik, üretkenlik ve cesaret gibi devrimci erdemlerde önemli zayıflıklar gündeme gelmiş, birçok kadroda parti görevlerine karşı, hesaplı ve pazarlıklı davranma eğilimine girerek sosyal yaşamını parti görevlerine karşı değil, bireysel konumuna ve tercihine göre düzenlemeye başlamıştır. Özellikle riski ve alınterini gerektiren çeşitli örgütsel sorumluluklardan sürekli geri durulmuş, partinin kitlesel gelişimini sağlayacak olan bağımsız mücadele çizgisinin geliştirilmesi için gereken propaganda-ajitasyon ve çeşitli yasal-yasadışı eylemlilikler yok denecek kadar azalmıştır.

Örgütsel işleyişte gayri resmilik, liberalizm, idare-i maslahatçılık artmış, karşılıklı saygı ve güvene dayalı ilişkiler alabildiğince zayıflamış, ilkeli ilişkiyi sağlayacak olan, tüzüksel işleyiş önemsiz görülmeye başlanmıştır. En önemlisi de örgütsel alanda gündeme gelen bu zaaflara karşı mücadele ederek ciddi bir tavır almak yerine, sözkonusu zaaflar adeta ödüllendirilmiş, çeşitli gerekçeler ileri sürülerek yozlaşma ve çürümenin doğal olduğu yönünde teoriler geliştirilmiştir.

Örgütsel ve politik alanda yaşanan bu zaaflar, öyle bir noktaya ulaştı ki; '95 yılında bu gidişata müdahale edilmesi, kaçınılmaz oldu. En nihayetinde '95 yılında yapılan 'tartışmalar'da hareketin ciddi bir legalizm ve sağ reformizm tehlikesi altında olduğunu, buna karşı gereken radikal tedbirlerin gecikmeden alınması gerektiğini, büyük bir açıklıkla ortaya koyarak yüz yüze olduğumuz tehlikenin boyutlarına ilişkin yapı, duyarlı kılınmaya ve devrimci bir direnç odağı yaratılmaya çalışıldı. Bu direncin etkisi ile hareket devrimci bir toparlanmanın gerektirdiği örgütsel üretimi gerçekleştirdi.

Ancak bu, legalizm ve reformizme karşı somutlaşmış, kadrolarca da sindirilmiş bir üretim olmaktan çok, mevcut eğilimleri dengeleyen bir üretim yapılmış, gereken radikal önlemler alınamayarak sorunlar yapay bir denge oluşturularak geçiştirilmiştir. '95 sonrası dönemde güçlü ve militan bir yasadışı hareket yaratılması için belirlenen örgütsel ve politik yönelişler doğrultusunda ısrarlı bir çaba yürütülerek, hareketin yeniden yapılandırılması beklenirken, tersine '95 sonrası süreçte sağ eğilim daha kapsamlı bir saldırıya geçerek komsomol vb. Varolan örgütlü, yasadışı devrimci anlayış ve öğeleri de boğmaya çalışmıştır.

Açık parti tartışmasıyla başlayan süreçte ileri sürülen kimi ideolojik, politik ve örgütsel anlayışlara bakıldığında bugüne kadar sinsi bir virüs gibi ilerlemeye çalışan sağ eğilimin yeni dönemde doğrudan bir taarruza geçerek hareketi reformist bir eksene oturtmaya çalıştıklarına tanık oluyoruz.

Son dönemlerde kimi kadroların 'tarzımız yok', 'mevcut tarz

değişmeli', 'illegal örgütlenme anlayışı aşılmıştır', zora dayalı devrim anlayışı yerine 'Hindistan'daki Gandi türü pasif direnişi esas alan, halk mazlumiyetine dayalı bir mücadele stratejisi izlenmesi gerektiği' vb. komünist hareketin üzerinde şekillendiği tüm temel dayanakları reddeden bir siyasal anlayışın geliştirilmeye çalışılması, bugüne kadar yasadışı alanda beklenen gelişimin yakalanamayışının nedeni konusunda önemli ipuçları verdiği gibi, sağ eğilimin açık bir saldırıya geçtiğini de gösteren en açık örneklerdir.

Bugün sağ eğilimin bayraktarlığına sığınmış olanlar, reformizmi teorik ve politik dayanaklarını oluşturabilecek vizyona sahip olmayışları, bu arkadaşları komünist hareketin gerçeği ile ilgisi olmayan garip ve anlaşılmaz yaklaşımlar ileri sürerek yasal parti savunusuna suni dayanaklar oluşturmaya zorluyor.

Örneğin; 'tarzımız yok' ya da 'mevcut tarzla yol alınamıyor' gibi kendi somut gerçeğimiz ve sorunlarımızla hiçbir ilgisi olmayan subjektif iddialar ileri sürerek, yasal parti savunusuna dayanak yaratılmaya çalışılıyor. Herşeyden önce hareketin tarzının olmayışı iddiası doğru değildir. Tarzda kastedilen şey, hareketin hangi sınıfsal dinamiğe dayandığı, nasıl bir devrim anlayışına sahip olduğu, ulusal ve toplumsal sorunlara hangi perspektiflerle ve nasıl yaklaştığı, hangi projeleri ürettiği, mücadeleyi hangi araçs ve yöntemlerle yürüteceği, kadro politikası ve kitle çalışmasında hangi araç ve yöntemlerle yürüteceği, kadro politikası ve kitle çalışmasında hangi örgütsel ve politik stratejileri izlediği, yasal ve yasadışı sorununa nasıl yaklaştığı gibi yaklaşımlar ise, ki tarzdan en genel anlamıyla anlaşılan budur. Komünist hareketin toplumsal, siyasal ve örgütsel yaşamın tüm alanlarına ilişkin son derece somut üretimi olduğu, son olarak da '95 yılında bir kez daha örgütsel tarzımız üretilerek ortaya konduğu bilinmektedir. Dolayısıyla sorun tarzımızın olmayışı ya da mevcut tarzla yol alınamayışı sorunu değildir. Asıl sorun mevcut tarzın gerektirdiği doğrultuda, kararlı bir örgütsel ve politik mücadeleye girişilememesidir.

Tarzımızın olmadığını veya mevcut tarzın aşıldığını ileri süren

kadrolar, gerçekten tarzımızın gerektirdiği sorumlulukları ne kadar yerine getirdikleri, alınan kararların uygulanmasında ne kadar çaba sarfettiklerini döne döne kendilerine sormalıdırlar.

Yıllardır hareketin yasadışı örgütlenme görevlerini ihmal eden, açık alanda yürütülen çalışmaları örgütsel amaçların dışında genele hizmet eden bir anlayışla sürdüren, harekette legalist ve reformist eğilimler geliştirerek yasadışı devrimci tarzın oturtulması ve geliştirmesini sürekli engelleyen ülkemizdeki savaş gerçeğinin gerektirdiği örgütsel yönelişe ve yaşam tarzına bir türlü adapte olamayan kadroların çıkıp 'tarzımız tutmuyor' demeleri, samimi bir davranış olmasa gerek.

Bu yoldaşların 'tutmuyor' dedikleri tarzda reddettikleri tek şey, aslında yasadışı örgütlenme yönelişi ve devrimci çizgidir. Çıkış yolu ve alternatif önerileri ise komünist hareketin yürüyüşünün hızını kesmekten öte hiç bir espirisi olmayan yasal partiden başka bir şey değildir. Zaten bugüne kadar ciddi bir yasadışı örgütlenme yönelişi de olmadı. Başta yasadışı tarzı reddedenler olmak üzere hareket ağırlıklı olarak açık ve yasal alanları esas alan bir mücadele çizgisi izlenmesine karşın, bu alanlarda ne kadar yol aldığımız, legalizmi her derde deva bir ilaç olarak gören kadroların bugüne kadar çalışma yürüttükleri yasal alanlarda hangi devrimci değerleri yarattıklarını, örgütsel yapıyı hangi oranda geliştirdiklerini, kendilerine sormalıdırlar.

Yıllarca yasadışı örgütlenme ve mücadele görevlerinden geri duran mücadele yürüttükleri açık alanlarda berbat bir pratik arkalarında bırakan kadrolar, nasıl oluyor da çıkıp yasadışı örgütlenmeyi reddedebildiklerini doğrusu anlamak mümkün değil.

Bugün komünist hareketin çeşitli örgütsel ve pratik sorunlarla karşı karşıya kalmasının asıl nedeni, hareketin yasadışı örgütlenme yönelişine sahip olması değil, tersinden yasadışı tarzın gerektirdiği sorumlulukların layıkıyla yerine getirilmeyişinin oluşturduğu gün gibi ortadayken, bazı kadroların bunu görmezlikten gelerek tüm sorunları yasadışı yönelişe bağlayarak herşeyin çözümünü yasal bir partiden görmelerinin anlaşılır bir mantığı yoktur.

Yasal parti konusunda bazı kadrolarda saplantı düzeyinde bir angajman sağlanmıştır. Bu angajmanın teorik, politik ve kitlesel dayanakları bir hayli zayıftır. Yasal parti yöneliminin altında en genel anlamıyla, ulusal özgürlük ve sosyalizm kavgasında yol alınamaması, kadro ve kitle düzleminde etkin bir düzey yakalayamamanın yarattığı arayışın bir sonucu olarak şekilsiz ve tepkisel bir refleks biçiminde gelişmektedir. Belirtmeliyim ki; dünyada hiç bir siyasal anlayışı (teorik örgütsel yönelişi) öznel refleks sonucu ya da salt pratik yetersizlikler sonucu oluşmaz/oluşturulamaz.

Bugün komünistlerin ulusal özgürlük ve sosyalizm kavgasının yükseltilmesinde ve proletarya diktatörlüğünü oluşturarak ulusal ve toplumsal devrimin tamamlanmasında kullanılacak araçlar konusunda fetişizm düzeyinde, her şeye kadir bir yöntem olarak yasal parti aracına kilitlenmesi komünistlerin asıl üzerinde yoğunlaşması ve üretmesi gereken görevleri gölgelediğini düşünüyorum.

Dünyadaki süreç, ülke gerçeğimiz mücadelenin temel gücü olan işçi emekçilerin eğilimi ve somut gerçeğini kavramaktan, sürecin nesnelitesine dayanmaktan uzak bir kavrayışla yasal parti aracının her kilidi açan maymuncuk olarak sunulması, yapılacak verimli bir üretiminde yolunu tıkamaktadır.

bu noktadaki kadrolar ülkede komünist hareketin geliştirilemediği, emekçi kitlelerin örgütlenemediği, ülkede sosyalist alternatifin güçlendirilemediği, mevcut tarz ve kadroların yetersiz olduğu vb. durum saptamaya dönük tespitlerin arkasına 'yenilenmek gerekiyor', 'geçmiş yöntemler ve araçlar aşılmıştır', 'zora dayalı devrim yerine, halk mazlumiyetine dayalı bir mücadele çizgisi izlenmelidir', 'illegalite kitlelere güven vermiyor, kitleler illegaliteden korkuyor' gibi tezler ileri sürerek derin ve yüksek teorik tahliller yaptıklarını zannetmekte, orjinal alternatifler ürettiklerine de kendilerini inandırmaktadırlar.

Reel sürece ilişkin yapılan saptamalara elbette katılmamak mümkün değildir. Bunlar, herkesin gözüne batan reel gerçeklerdir. Ancak bu saptamaların ardından gelen fetvalara katılmamız düşünülemez. Çünkü üretim diye sunulan hiç bir önerinin mantığında

çözümleyici, ilerletici ve bilimsel bir derinlik yoktur. Sözgelimi, değişim ve yenilenme genel bir doğru olarak tüm zamanlarda olduğu gibi bugün de reddedilmeyecek temel ve bilimsel bir zorunluluktur. Bu noktada önemli olan yenilenme adına ileri sürülen yaklaşımların gerçekten yenilenmeyi mi, yoksa gerilemeyi mi hedeflediğidir. Günümüzde çoğunlukla değişim ve yenilenme adına ileri sürülen tezlerin devrimci bir yenilenmeyi amaçlamaktan çok, ML ve devrimci bilimsel bir ilerlemeyi reddeden nitelikte gelişmekte, değişim ve ilerleme adına eskinin de eskisi tezler keşfedilmektedir. Eskinin kerameti olsaydı, bit pazarına nur yağardı. Bu nedenle yenilenmeyi, reformizm küçük burjuva halkçılığı ve yeni sol gibi ağ anlayışlarda arayan 'yenilikçi' yaklaşımlardan kendimizi kalın çizgilerle ayırdığımızı belirtmeliyim.

Ya da illegalitenin kitlelere güven vermediği, kitlelerin illegaliteden korktuğu, bu nedenle bu tarzın aşılması gerektiği tezlerin de hiç bir bilimsel dayanağı yoktur. Herşeyden önce tarzımın tutmadığı sonucuna bugünkü sonuçlardan kalkış yapılarak ulaşılıyorsa, ortada ciddi bir yöntem eksikliğinin olduğunu belirtmeliyiz. Çünkü mevcut sonuçlar bizim tarzımızın uygulamaya geçirilerek yarattığı bir sonuç değildir. Asıl sorun da, zaten gerçek tarzımızın bugüne kadar gereği gibi uygulanamamış olmasıdır. Ortada kitlelere güven vermeyen yetersiz ve başarısız bir örgütsel pratik varsa (ki bence var) bu yasadışı örgütlenme yönelişinin başarısızlığı değil, esas olarak bireylerin bugüne kadar uygulayageldikleri reformist tarzın başarısızlığıdır.

Komünist hareketin tarzını belirleyen devrim stratejisine taban tabana zıt 'halk mazlumiyetine dayalı, pasif direnişi' esas alan bir mücadele anlayışını öngören kadroların hareketin mevcut tarzını algılamaları veya bu tarzın gerektirdiği devrimci çalışmaları yürütebilecekleri elbette beklenemez. Dünyanın en tescilli reformistlerinin bile ileri sürmeye cesaret edemediği halkın mazlumiyetine dayalı bir mücadelenin, Ortadoğu'da ve ülkemiz gibi bir coğrafyada üstelik komünist iddiasında olan biri tarafından ileri sürülmesi, büyük bir cehalet ve utanç vesikasıdır.

Dünyada mazlumiyete dayalı pasif direnişle, ulusal ve toplumsal bir tek gerçekleşmiş devrim örneği yoktur. Zavallılık edebiyatı, auç açma ve düşmandan aman dileme yöntemi ile devrim yapılabilinseydi, başta Afrika'nın aç insanları olmak üzere, açlık ve sefaletle pençeleşen dünyadaki tüm baskı ve sömürüylü yönetilen ülkelerde devrim olurdu. Sefalet edebiyatı ile emperyalistlerin ve sermayenin kapısında aman dilemek, bir ulusa ve emekçi halka dayatılabilecek en büyük kötülük ve onursuzluktur. Direnme gücünü yitirmiş, mazlum edebiyatıyla düşmandan aman dileyen bir halk, ezilmeye ve köle olmaya mahkumdur. Böyle bir mücadele anlayışının sınıf gerçeği ve ML bilimi bağdaşır bir yanı yoktur.

Bu anlayışların gerçekten güçlü bir parti kurmak istediklerine, diri bir devrimci sınıf muhalefeti yaratarak sonuç alıcı devrimci bir savaşım geliştirme kaygısına sahip olduklarına inanmak mümkün değildir. Savunuların toplamına bakıldığında müthiş bir devrimci iradesizliğin bu eğilimlere kaynaklık ettiği, mutlu bir azınlık olarak kendilerini ifade edebilecekleri, sistemle barışık bir particik kurma anlayışında oldukları açıktır. Bugün, birçok Kürt siyasal hareketinin bu noktaya savrulduğu bilinmektedir.

İLLEGALİTE KEYFİ DEĞİL, TARİHSEL VE SİYASAL BİR ZORUNLULUKTUR

Gerçek Marksistlerle, Marksist lafazanları birbirinden ayıran en temel ayıraçlardan birini örgütlenme sorununa yaklaşım tarzı oluşturuyor. Marksizmin 'dünyayı değiştirme' eyleminin bilimsel yöntemi olduğunu kavrayan komünistler, buna denk düşen devrimci bir örgütlenme anlayışını benimserken; Marksist lafazanlar ve reformistler, dünyayı değiştirme eyleminin teorisini ete-kemiğe büründürüp gerçeğe dönüştürecek olan devrimci örgütlenme anlayışını reddederek, Marksizmi devrimci özünden soyutlamaya çalışırlar.

Güçlü bir politik örgütlenme yaratılmadan, dünyayı değiştirme eyleminin de gerçekleşemeyeceği bilindiğinden, tarih boyunca

Marksizme yönelmiş tüm saldırıların öncelikli hedefi her zaman Marksizmin hayat damarı olan Leninizm ve Leninist parti anlayışı olmuştur.

Marksizm-Leninizmin yoğun saldırı altında olduğu günümüzde de en çok saldırıya uğrayan ve tahrif edilmeye çalışılanın Leninist örgütlenme anlayışı olması tesadüf değildir. Özellikle yasal ve yasadışı örgütlenme sorununun çarpıtılarak ele alınması, devrimci hareketin düzen içi sınırlara çekilerek legalize edilmeye çalışılması, komünist hareketin devrimci özünü törpülemeyi amaçlayan bir saldırıdır.

Günümüzde reformizm en yoğun ve belirgin olarak kendini yasal-yasadışı örgütlenme sorununda ileri sürdüğü kimi yaklaşımlarla ifade etmektedir. İşçi sınıfının devrimci faaliyetini burjuva sistemin siyasal ve hukuki çerçevesine hapsetmeyi amaçlayan burjuva yasalcılığın iflah olmaz hastalığına yakalanmış anlayışların ileri sürdüğü kimi yaklaşımlar üzerinde durarak, komünistlerin (yasal-yasadışı) örgütlenme sorununa nasıl yaklaşması gerektiğini bir kez daha belirtelim.

Daha önce belirttiğimiz gibi, legalist ve sosyal reformist anlayışlar, "illegalitenin yeraltı örgütlenmesi ile sınırlı, dar, şematik bir yöntem olduğunu, bu nedenle geniş yığınları kucaklamakta yetersiz kaldığını, eskimiş, aşılmış ve meşruluğu olmayan bir örgütlenme tarzı olduğunu" ileri sürmekte, hatta illegal örgütlenme yönelişini keyfi bir tercihmiş gibi göstererek toplumsal ve siyasal gerçekliği çarpıtmakta, Bolşevik parti anlayışı ve devrim teorisini sulandırarak Marksizm-Leninizmin bilimsel özelliğini ve tarihsel birikimini fütursuzca reddetmektedirler.

Her şeyden önce, Marksist-Leninistlerin hiçbir örgütlenme yöntem ve tarzına ön yargılı yaklaşarak peşinen reddetmediğini, herhangi bir örgütlenme yöntemini fetişizm düzeyinde ele alarak, her koşulda geçerli, temel devrimci bir ilke olarak görmediklerini özellikle belirtmeliyim.

Sonuçta, her örgütlenme yöntemi ve tarzı temel amaçlara ulaşmak için kullanılan çeşitli araçları ifade eden geçici yöntemler ol-

duğundan, hiçbir araç amacın önüne geçirilerek vazgeçilemez, kutsal bir aile düzeyinde ele alınamaz. Bu nedenle, örgütlenme sorununu bilimsel olmayan, diyalektik kavrayıştan uzak, dar anlamıyla legalite-illegalite sorunu olarak ortaya koymak, aralarında hiçbir bağ yokmuş gibi birbirinin karşıtı olarak sunmak, kuşkusuz bilimsel bir yöntem değildir.

Komünistler, devrimin her alanda alt-üst oluş yaratarak yeniden yapılanmayı gerektiren çok boyutlu bir eylem olduğunu bildiklerinden, devrimin tek boyutlu hazırlıklarla başarılamayacağını da çok iyi bilmektedirler.

Bundan dolayı komünistler, örgütlenme sorununa geniş bir perspektiften yaklaşıp, devrim hazırlıklarını mümkün olan en geniş alanlara taşıyarak, devrimci faaliyetleri yasal ve yasadışı tüm alanlarda sürdürmeyi temel bir zorunluluk olarak görürler. Bu noktada önemli olan, çeşitli örgütlenme ve mücadele yöntemlerini kullanırken doğru bir zamanlama ve planlama ile her yöntemi kendi koşulları içerisinde somut durumun somut tahlilinden kalkış yaparak kullanabilme maharetinin gösterilebilmesidir ki, bu da çoğunlukla gösterilememektedir.

Sağ anlayışlar, legaliteye kayıtsız şartsız taparak, illegaliteyi her koşulda reddedip, legaliteyi fetişleştirerek devrimci mücadeleyi düzen içi mücadelelerle sınırlarken; sol anlayışlar da legal örgütlenme ve mücadele olanaklarını kökten reddederek, illegaliteyi fetişleştirip, devrimci, komünist bir partinin geniş yığınlarla bütünleşmesini önleyerek, illegaliteyi yeraltı çalışmasıyla sınırlı bir düzeye indirgemektedir. Dünyadaki ulusal, toplumsal devrimler tarihi ve ülkemizin siyasal tarihine baktığımızda, her iki anlayışın da ayrı noktalardan kalkış yaparak, devrimci partinin tasfiyesi ekseninde birleşen ekstrem anlayışlar olduğunu görürüz.

Bolşevik parti teorisi, legal veya illegal örgütlenmeyi hiçbir zaman fetişleştirmeyen, her iki mücadele yöntemini de kendi koşulları içerisinde koordine ederek yürüten, hatta koşullar gerektirdiğinde illegaliteden legaliteye geçiş esnekliğini ve manevra kabiliyetini gösteren yegane parti teorisidir. Bolşevik parti tarihi bunun

en somut örneğini oluşturmaktadır.

Otokrasi koşullarında illegaliteyi, çelik parti disiplinini esas almayı zorunlu gören Lenin, burjuva demokrasisi koşullarında daha esnek, açık kitle partisini savunmuş, arkasından politik ortamın değişik karekter alması karşısında, tekrardan sıkı disiplinli, illegal parti örgütlenmesine yönelmiş, somut duruma karşı somut tavır almanın en üst boyuttaki manevra özelliğini sergileyerek; hiçbir örgütlenmeye ilkesel yaklaşılamayacağını, örgütlenme yöneliş ve tercihini belirleyenin somut koşullar olduğunu göstermiştir.

Dolayısıyla ülkemiz komünistleri örgütlenme yönelişini öznel tercihlere göre değil, somut koşulların somut tahliline göre belirlemelidir.

Ülkemizin tarihi, siyasal ve politik koşullarına baktığımızda legal örgütlenme olanaklarının bir hayli zayıf olduğunu görüyoruz. Osmanlı despotizmi üzerine şekillenen kapitalist T.C devletinin en ufak bir örgütlenme ve ulusal mücadele talebini her zaman katliamlarla bastırmaya çalıştığı, ulusal ve toplumsal örgütlenme adına (yasal, yasadışı) ne varsa üzerinde ağır baskı ve terör estirerek yaşam olanağı tanımadığı, yüzyıllardır halkımıza karşı yürütülen politikaların bugün topyekün bir imha savaşına dönüştüğü ortamda, legal örgütlenme olanaklarından söz etmek mümkün değildir.

Bugüne kadar yasal örgütlenmiş onlarca muhalif partinin en ufak gerekçelerle kapatıldığı, barış istediği için partilerin kapısına kilit vurularak, yüzbinlerce insanın iradesiyle seçilmiş parlamenterlerin yakapaça götürülerek zindanlara atıldığı, demokratik muhalefet yürüten insanların devlet çetelerince katledildiği, hatta son olarak Refah Partisi gibi kapitalist sistemin en sadık asli unsurlarından biri olduğu tescilli olan, Türkiye'nin en güçlü burjuva partisinin bile bir kaç laiklik karşıtı ajitatif söyleminden dolayı, sözde düzene karşı olduğu gerekçesiyle kapatıldığı bir siyasal sistemde, politik olarak doğrudan kapitalist egemenliği hedefleyen, ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesine göre programlanmış devrimci- komünist bir hareketin yasal alanda örgütlenmesi gerektiğini ileri sürmek, varlığı yokluğu birilerin iki dudağı arasında olacak

bir yasal partiyle ulusal ve toplumsal devrimin gerçekleştirilebileceğini düşünmek, reformizm değilse en hafif deyimle saflıktır.

Ulusal özgürlük ve sosyalizmin zaferi için, burjuvalara karşı proletaryanın devrimci zorunu esas alan uzlaşmaz sınıf mücadelesi yürütülmesinin temel bir zorunluluk olduğu ülkemiz koşullarında illegal örgütlenme keyfi bir tercih değil, tarihsel ve siyasal bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu zorunluluk sadece burjuva yasaların böyle bir partiye olanak vermemesiyle de sınırlı değildir. Anti-komünist, faşist ve gerici örgütlenmelerin en üst boyutta olduğu ülkemiz koşullarında, siyasal ve programatik hedefi ilhakçı-sömürgeci sermaye düzeninin tüm militarist, gerici ve faşist kurumlarını ortadan kaldırıp sosyalizme ulaşmayı faaliyetinin merkezine almış bir siyasal yapılanmanın yasal alanda örgütlenerek yaşam şansı bulması düşünülemez.

Gizliliği (illegaliteyi) esas alan bir örgütlenme yönelişine sahip olmanın bir diğer zorunlu nedeni de, Ortadoğu gibi geri bir coğrafyada, üstelik emperyalist-kapitalist dünyanın zayıf karnı olan bu bölgede, sosyalizmi hedefleyen ve bölge dengelerini temelden sarsacak olan devrimci bir kalkışmanın emperyalist devletler ve bölge devletleri açısından kesinlikle kabul edilemez oluşudur.

Komünistler olarak, mevcut toplumsal yapının ve siyasal rejimin genel çerçevesini aşan bir teorik temele, devrimci strateji ve taktik yaklaşımlara sahip olmamız, dolayısıyla programatik hedeflerimizi mevcut düzenin sınırları içerisinde yürütmemizin olanaksızlığı ortadadır. En ufak bir demokratik gelişmeye bile tahammül edilmeyen, her türlü ulusal ve toplumsal hatta en doğal insani hakların bile kanla bastırılarak zorla gaspedildiği bir siyasal ortamda kendimizi sistem içi ifade etmemizin, temel politik ve siyasal hedeflerimizi burjuva düzen sınırları içerisinde yürütebilmemizin olanaksızlığı, bizi yasalar üstü-dışı örgütlenmeye zorlamaktadır.

Devrimci programa sahip bir siyasal yapının, bugünkü koşullarda yasadışı örgütlenme ve mücadeleyi temel alması, sistemin kontrolü ve hakimiyeti dışında olması politik bir zorunluluktur. İllegal örgütlenme, devrimci konumu olan bir hareketin her zaman ve her

şart altında devrimci programının savunulmasının, örgütsel ve siyasal varlığının kesintisiz korunmasının temel bir aracı olarak karşımıza çıkmaktadır.

İllegalite, sınıflararası mücadelenin hatta daha genel anlamda tarihte kurulu düzene karşı red hareketi olarak gelişen tüm ulusal ve toplumsal mücadelelerde zorunlu bir temel yöneliş olmuştur. Sınıf savaşımı tarihine baktığımızda, sermaye düzenini yıkarak yerine proletarya iktidarını kurmayı hedefleyen ML partilerin tümünün, egemen güçlerin işkenceleri, hapis cezaları, katliamları gibi çeşitli saldırıları karşısında örgütsel varlıklarını sürdürerek, siyasal hedeflerine varabilmek için, genel olarak kurulu düzenin sınırları dışında gizli (illegal) alanda örgütlenmeyi esas almak zorunda kaldıkları, açık ve meşru alandaki örgütlenme ve mücadelenin sürekliliği ve güvencesini de yasadışı örgütlenme yönelişinin oluşturduğu bilinmektedir.

Günümüzde devrimci illegal örgütlenmenin ideolojik, politik, askeri vb. desteği olmaksızın yasal alanda örgütlenmiş kimi kurum ya da kuruluşların kolay yutulur bir lokma olduğu, devrimci bir yapının desteği olmaksızın yasal partilerin fonksiyonel bir işlev üstlenemediği, sistemle barışık olmadan yaşayamayacağının dünya ve ülkemizde yığınla örneği varken, mevcut sisteme karşı mücadelenin her yönüyle yasal alanda örgütlenmiş bir parti aracılığıyla yürütülebileceğini ileri sürmek, en açık ifadeyle, devrim hedefinden vazgeçerek sistemle barışık bir parti hedeflemek demektir. Böyle bir yöneliş, işçi sınıfı ve komünistler adına ileri sürülemez.

Komünist bir hareket sistemle barışık olmanın, sınıf düşmanlarıyla barış içinde bir arada yaşamanın gayreti içinde olamaz. Aksine işçi ve emekçi yığınların sermayenin kurulu sistemine karşı gelişen çatışmasının örgütsel ve politik odağı olmayı, kurmaylığını yapmayı hedefler.

Sonuç olarak, Kürt komünistlerinin illegaliteyi örgütlenme yöntemlerinden biri olarak esas almaları, kendi tercihleri değil, nesnel koşulların ve sınıf savaşımının keskin ve uzlaşmaz niteliğinin yarattığı bir zorunluluktur. Devrimci zoru ve illegaliteyi esas alma-

dan, ülkemiz koşullarında daha genel olarak Ortadoğu'nun sıcak politik ikliminde devrimci bir iktidar savaşımının geliştirilmesi hayal bile edilemez. Aynı zamanda da legal alanlar ustaca kullanılmadan, açık alandaki faaliyetler küçümsenerek, devrimci bir iktidar mücadelesinin güçlendirilemeyeceği de bir başka gerçeği oluşturuyor. Toplumsal devrim gibi çok boyutlu bir eylemi hedefleyen geniş kapsamlı bir örgütlenmenin sadece profesyonel devrimci kadrolardan, hücre ve organlardan oluşan, yasadışı dar bir örgütlenme ve çeşitli yasadışı mücadele görevleri ile sınırlandırılamayacağı açıktır.

Devrimin salt profesyonel bir örgütün işi olmadığı, geniş yığınların eseri olacağı gerçeği, devrimci örgütlenmeyi yasal, yasadışı ve yarı-yasal, mümkün olan en geniş alanlara yaymayı zorunlu kılmaktadır. Toplumsal devrim için gerekli olan güçlü bir politik örgütlenmenin yaratılması, sağlam, militan bir yasadışı dikey örgütlenmeyi gerekli kıldığı kadar, açık alanlarda kitleler içerisinde kök salmış yatay bir devrimci örgütlenmeyi de gerekli kılıyor. Daha açık bir ifadeyle, güçlü bir politik hareket yatay ve dikey örgütlenme ile yasal ve yasadışı alanların bütünlüğünü sağlayarak oluşturulabilinir.

Burada önemli olan yasal ve yasadışı örgütlenme ilişkisinin doğru kurulmasıdır. Ne yasadışı örgütlenmeye gereğinden fazla ağırlık vererek siyasal hareketin kitle alanını, dolayısıyla örgütlenme zeminini daraltıp, kavgayı yeraltı örgütlenmesi ile sınırlandırmak doğrudur; ne de yasal alana abartılı yaklaşarak gereğinden fazla anlam yükleyip, yeraltı örgütlenmesinin ihmal edilmesi doğrudur.

Legal ve illegal alanların doğru kullanılması durumunda birbirine önemli kaktılar sağlayacağı açıktır. Tersinden bu alanların doğru bir ilişki içerisinde ele alınmaması halinde, mücadeleye büyük zararlar vereceği de unutulmamalıdır. Çoğunlukla yasal ve yasadışı örgütlenme sorununa belirttiğimiz uç boyutlarda yaklaşılmakta, her iki örgütlenme yöntemi karşı karşıya konularak sağ ve sol anlayışlarla ele alınmaktadır.

Günümüzde legal alanlar olarak ifade edebileceğimiz ve devrimci bir hareketin açık, kitlesel faaliyetinin merkezleri konumunda olan alanların başında sendikalar, işçi-emekçi konseyleri, öğrenci birlikleri, kültür-sanat-edebiyat kurumları, mesleki akademik örgütlenmeler, basın ve çeşitli platformlar gibi kitlevi özelliği olan demokratik örgütlenmeler gelmektedir.

Komünistler, ideolojik ve siyasal etkinliklerini geniş yığınlara yayarak kitleleri devrimci savaşıma hazırlamak, aynı zamanda yasadışı yapıyı güçlendirmek için bu alanlara örgütlü yaklaşarak, açık alandaki çalışmaları yasadışı örgütlenmeye tabi kılarken; reformist anlayışlar, devrimci örgütlenmeyi bu tür düzen içi demokratik örgütlenmeler düzeyine indirgeyerek, işçi sınıfının devrimci savaşımını burjuva sistemin yasal çerçevesi ile sınırlandırırlar. Dolayısıyla, devrimci bir program doğrultusunda siyasetin geniş yığınlara taşınması için legal olanakların kullanılmasıyla (bazı koşullarda yasal bir parti de olabilir), legalistleşip düzeniçileşmenin oldukça farklı anlamları ifade eden temel bir ayrım noktası olduğunu belirtmek gerekiyor.

Devrimci komünistler ile reformist anlayışlar arasındaki benzer bir temel ayrımı da, kitleselleşme ve meşrulaşma sorunundaki yaklaşım tarzı oluşturmaktadır. Komünistler kitleselleşme ve meşrulaşmayı, açık alanlarda yürütülen örgütlenme ve mücadeleyi belli bir ideolojik-politik tutumla devrimci programa tabi kılarak, düzenin yasal sınırlarını zorlayan, burjuva yasalcılığını aşan bir mücadele anlayışıyla sağlamaya çalışırken; reformist yaklaşımlar düzen içi bir demokratik muhalefet çizgisi izleyerek kitleselleşme ve meşrulaşmanın sağlanacağına inanırlar. Bu nedenle, sistemin sınırlarını zorlayan tarihsel ve siyasal haklılığa dayanarak, işçi ve emekçi halkın nazarında meşrulaşmayı hedefleyen açık devrimci çalışma yöntemlerini bir türlü anlayamazlar/anlamak istemezler. Onlar için meşrulaşmayı ifade eden tek şey düzen nezdindeki yasallık ve legalizmdir. Kitleselleşmekten anladıkları ise, yığınların kendiliğinden bilincine hitap eden, halkın geri kesimlerinin benimsediği araç ve yöntemleri savunmaktır. Bu da devrimci öncülük de-

ğil, kitle kuyrukçuluğu ve halk dalkavukçuluğudur.

Reformistler, kitleselleşme ve meşrulaşmada burjuva yasallık ve kitle kuyrukçuluğunu tek geçer yöntem olarak gördüklerinden, yasadışı parti örgütlenmesi ve işçi-emekçilerin ileri birikimini temsil eden devrimci mücadele çizgisini gayri meşru, yasal parti örgütlenmesi ve düzen içi mücadele çizgisini meşru görme gafletine düşerek burjuvaziyle aynı çizgide buluşurlar.

Sonuç olarak, ülkemizde güçlü bir sosyalist aydınlanma yaratmak, devrimci kitleselleşme ve meşrulaşmayı sağlamak için, devrimci kavgayı açık alanlarda yoğunlaştırarak düşmanla göğüs göğüse militan bir mücadele çizgisini geliştirmek dönemin temel görevidir. Ancak bu görev, hiçbir kitle vb. dayanağı olmayan, devrimci savaşımı düzen içi mücadele ile sınırlandıracak yasal bir parti ile değil, burjuva yasallığını zorlayan daha gerçekçi ve devrimci gelişimi sağlayacak çeşitli açık örgütlenme yöntemleri geliştirilerek gerçekleştirilmelidir. Ülkemizdeki sosyalistlerin birliği de bu temelde hedeflenmelidir.

Başta işçi sınıfı olmak üzere gençlik, kadın ve sayıları milyonları bulan, günümüzde devrimin önemli bir dinamiğini oluşturan işsizler kitlesi gibi çeşitli toplumsal katmanların devrimci muhalefetini esas alarak, ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesini içselleştiren, kendini burjuva yasalarla sınırlandırmayacak olan yurtsever-sosyalist nitelikli özgün örgütlenmelerin yaratılması, mevcut koşullarda yasal bir partiden çok daha gerçekçi, gerekli ve anlamlıdır.

Yurtsever Sosyalist İşçi Hareketi (YSİH), Yurtsever Sosyalist Kadın Hareketi (YSKH), Yurtsever Sosyalist Gençlik Hareketi (YSGH) gibi toplumsal kesimlerin kendi güncel taleplerini programlaştıran özgün örgütlenmelerin yaratılması, giderek bunlar arasındaki eşgüdüm ve koordinasyonu, özgünlüklerini zedelemeyecek esnek bir ilişki ile sağlayacak Yurtsever Sosyalist Güçler Birliği (YSGB) platformunun oluşturulması, açık alandaki ulusal ve toplumsal mücadelenin devrimci zeminlerde yürütülmesinde çok daha fazla fonksiyonel bir işlev görecektir.

Herşeyden önce böyle bir hareketin mücadele içerisinde doğrudan tabandan yükselerek gelişecek olması, ülkedeki devrimci, sosyalist, komünist yapı ve bireylerin birliğini yaratacak, birliğin çok daha kalıcı olmasını sağlayacaktır. Böylelikle, emek ağırlıklı, açık devrimci sosyalizan bir parti vazgeçilmez bir ihtiyaç haline geldiğinde, önceden yaratılan kadro ve kitle birikimi, bu partinin güçlü bir alt yapısını oluşturacaktır.

Öngörülen yapılanmanın ülke genelinde bir nevi parti gibi örgütlenmiş, ancak yasallığını burjuvazinin yasalarından değil, geliştireceği devrimci kitle savaşımının meşruluğuyla kazanacak olması, kendi yasalarını kendisinin belirleyeceği bir mücadele çizgisi izlemesi, ideolojik-politik ve siyasal faaliyetlerini burjuva yasalarına uydurma gibi bir zorunluluğu da ortadan kaldıracak, devrimci kalkışmaların düzen sınırları içerisinde eritilmesi gibi bir tehlikeyi de önlemiş olacaktır. Böylesi açık ve kitlesel devrimci meşru örgütlenmeler, komünist hareketin kitlesel gelişiminin önündeki tıkanıklıkları açacaktır.

Gerçekten amaç yeni bir yasal parti ile kimi küçük burjuva egoların tatmin edilmesi değil de, mevcut yasal partilerden farklı olarak ülkede işçi-emekçilerin inisiyatiflerini geliştirip sosyalizm mücadelesini güçlendirerek, ulusal-toplumsal mücadeleyi ileri taşımaksa, bugünkü koşullarda izlenecek en doğru ve gerçekçi yol, açık mücadeleyi burjuva parlamentarizmi ile sınırlandırmayacak, yarı-yasal kitlesel devrimci örgütlenmelerin yaratılmasıdır.

Aynı zamanda tartışılması gereken bir başka sorun da, çağımızda yasadışı örgütlenmenin yöntemi, tarzı ve donanımının nasıl olması gerektiğidir. Bütün örgütlenme araç ve yöntemleri gibi, yasadışı örgütlenme tarzının da çağın gereklerine göre yeniden üretilmesi, başta teknoloji olmak üzere karşı cephenin kullandığı araç ve yöntemleri etkisiz kılacak olan yeni taktiklerin ve teknoloji kullanımına dayanan yöntemlerin bulunması gerekmektedir. Bu konuda yasadışı yapılanmalarda önemli eksiklikler olduğunu, yasadışıcılığın (yeraltı örgütlenmesini) yıllardır alışılagelmiş, günümüzde önemli ölçüde aşılmış araç ve yöntemlerle yürütüldüğünü belirt-

meliyim.

Tüm bunlardan çıkarılması gereken, kafalardaki küçük dünyaların yıkılarak, komünistlerin tarihi değiştirme iddiasını ve bilincini yeniden kazanmasıdır. Devrim her ne kadar kitlelerin eseri olacaksa da, bu eserin yapıcıları ve yaratıcıları toplumun ileri usnurları olan komünist mimarlardır. Tarihsel ve toplumsal olarak karşı karşıya olduğumuz tüm sorunların çözümünün sihirli formülü tek başına şu veya bu aracın kullanılması değil, komünist mimarların yaratıcı ve militan bir çalışmayı hayatın her alanında sergileyebilmeleridir.

Komünistleri bu hedeften uzaklaştırmayı amaçlayan, bireylerin kafalarında yanılsamalar yaratan, işçi ve emekçilerin iktidar ufkunun daralmasına yol açan sapma anlayışlara ideolojik-teorik temellerde karşı durmak, devrimci yenilenmenin öncelikli görevidir.

Açık parti tartışması çerçevesinde yayınlanan tartışma kitabında yer alan M. Kovan, A. Kurt ve F. Soner imzalı yazıları bu çerçevede irdeleyerek mahkum etmek, ertelenemez bir zorunluluk haline gelmiştir.

M. KOVAN YOLDAŞIN SUNDUĞU YAKLAŞIMLARIN ELEŞTİRİSİ

Açık parti tartışmasında legalizmin savunuculuğunu yapan yoldaşlardan biri M. Kovan'dır. Bu nedenle, legalizme dayanak yapmaya çalıştığı belli başlı yaklaşımlar üzerinde durarak, ideolojik ve örgütsel savrulmasının niteliğini açığa çıkarmaya çalışalım.

Yoldaş yazısında, "...Sosyalist hareketin 12 Eylül ve reel sosyalizmin çöküşü sonrası örgütsel ve politik alanda bir dağılma yaşadığını, çok geçmeden kapitalizmin ve yeni dünya düzeninin dünya insanlığına verecek birşeyinin olmadığının anlaşılmasıyla yeni bir devrimci dalganın ip uçlarının göründüğünü, bu temelde sosyalist hareketlerin gündemine ideolojik, politik ve örgütsel sorunların daha yaygın girdiğini, Türk solunun yeniden toparlanmasını sağlayacak sürecin ise Kuruçeşme toplantıları ile ortaya çıktığını, en ve-

rimli ve zengin tartışmanın bu süreçte oluştuğunu, devrimci kamuoyunun en yaygın ilgi ve beklentisinin bu dönemin sonunda oluşan partilere olduğunu..." saptamasını yaparak bahse konu yasal parti anlayışına ulaşmaya çalışıyor.

Her şeyden önce belirtmeliyim ki; 12 Eylül süreci ve reel sosyalizmin yıkılışının, her devrimci kadro ve yapıda aynı oranda bir etki ve sonuç yarattığı genellemesi doğru bir saptama değildir. Kimi kadro ve hareketler bu süreçten ileriye dönük devrimci dersler çıkarırken; bazıları da yedikleri tokadın sersemliğini bir türlü üzerinden atamayıp bu sürecin yıkıcı etkileri altında ezilerek, ileriye dönük devrimci toparlanma ve atılımı sağlayacak dersler çıkarmaktan bir hayli uzak olmuşlardır.

Kuruçeşme toplantıları bileşeni ve sonuçta oluşan parti bileşenleri belli bir düşünsel zenginliği ifade etmesine karşın, buna orantılı bir devrimci toparlanma çıkmadı, yıllarca devam eden tartışma sürecinden "dağ fare doğurdu" misali çıka çıka evrimci, küçük burjuva sosyal demokrat siyasal yapılar çıkmıştır. Bu sürecin sonucunda oluşan siyasal öznelerin hiçbiri siyasal ve örgütsel olarak devrimci bir çekim merkezi olamamış, 12 Eylül ve reel sosyalizmin yığınlar üzerindeki yıkıcı etkilerini gideremeyiştir. Gidermesi de mümkün görünmemektedir. Çünkü Kuruçeşme süreci (adına uygun bir sonuç yaratarak) mevcut çeşmeleri kurutmuştur. Devrimci temellerde bir siyasal ve politik savaşımı geliştirmekten çok, reel sosyalizmin dağılışını Marksist-Leninist dünya görüşüne bağlayarak, devrimci işçi sınıfının bilimsel yaklaşımlarının terkedildiği uzlaşmacı, reformist anlayışların kristalize olarak cisimlendiği bir süreç olmuştur. Diğer bir ifadeyle bu süreç, kapitalizmin ve yeni dünya düzeninin 'yeni sol' diye hedeflediği ehlileşmiş, legalist evrimci siyasal özneleri yaratmıştır.

Yoldaşın bu süreci, tasavvur ettiği yeni parti anlayışına dayanak yapmaya çalışması bir yönüyle varmak istediği siyasal özne hakkında önemli ipuçlarını veriyor. Çünkü yoldaşın siyasal ve örgütsel ilham kaynağını Türkiye'deki legalist evrimci gelişmeler ile ülkemizdeki küçük burjuva milliyetçi hareketlerin legalist yönelim-

lerinin belirlediği çok açıktır.

Bu nedenle yoldaşın, her iki ulusun birçok devrimci öznesini atlayarak, mevcut legal partiler ve reformist siyasal anlayışların pratiğinden kalkış yapması, tüm devrimci birikimi mevcut legalist öznelere bağlaması, bir yandan yoldaşın önemli sapmalara düşmesine yol açarken; aynı zamanda legalizme körü körüne kilitlenmesine de yol açıyor.

"Kapitalizmin ve yeni dünya düzeninin insanlığa verecek birşeyinin olmadığı" görüşü, her dönem Marksist devrimcilerin kuşku duymaksızın inandıkları temel bir görüş olmuştur. Bu nedenle inançlı devrimciler, tarihsel sürecini tamamlamış olan kapitalizme karşı hiçbir zaman devrimci sınıf savaşımını terkederek uzlaşmacı, reformist anlayışlara yönelmemiştir. Dönem dönem yaşanan siyasal gelişmeler karşısında (12 Eylül, reel sosyalizmin yıkılması gibi) geçici kimi yenilgiler alınmasına karşın, ML yöntem ve devrimci iktidar savaşımı terkedilmemiştir.

Ancak doğasında uzlaşmacı, reformist anlayışlar barındıran birey ve yapılar en ufak bir sarsıntı ve yenilgi karşısında devrimci yöntemleri büyük bir süratle terkederek alabora olmaktan kurtulamamışlardır. Kapitaizm ve YDD'nin insanlığa dolayısıyla Türkiye ve ülkemizin işçi ve emekçi hareketine bir şey veremeyeceğinin anlaşılması karşısında izlenecek siyasal ve örgütsel rota sistem içi talepler ve örgütlenmeler değildir. Yoldaşın "Bunun anlaşılmasıyla girilen toparlanma süreci" olarak gösterdiği reformist legal yapılar pratiği, son derece yanlış bir adrestir. Bugün Türkiye ve ülkemizde legal oluşumlar, 12 Eylül ve reel sosyalizmin yıkılması sürecinde en çok etkilenen, ML bilimden uzaklaşarak sınıf mücadelesi ve sosyalizm uğruna verilen kavgada barutunu en erken tüketen, kapitalist sisteme ve YDD'ne en çabuk entegre olan oluşumlar niteliğinde olmalarına karşın, yoldaşın hareket zeminini bunlar oluşturmaktadır.

Legalizme öyle bir kilitlenmiş ki yoldaş, "...Kürt solunda, ulusal talepler etrafında şekillenen halkımızın 1980'lerin ortasından itibaren yükselen mücadelenin olumlu etkileri sonucu (yük-

selen mücadelenin illegal temellerde silahlı mücadele ile gerçekleştiğini unutuyor) kavganın açık alanlara çıkmasının bir zorunluluk haline geldiğini; HEP, DEP, HADEP sürecinde izlenen kimi yanlış politikalar sonucunda bir ayrışma yaşanarak, her eğilimin kendi özgün kurumlaşmasını oluşturmasını gündeme getirdiğini, bu durumun sosyalistlerin de legal parti kurma çalışmalarını bir zorunluluk haline getirdiğini..." söylüyor.

Dikkat edilirse, legal parti zorunluluğunun hiçbir kitlesel ve siyasal dayanağı ortaya konmadan, daha önce legal partilerde çalışıldığından ve bugün taraflardan birinin izlediği yanlış tutumlar sonucu bu sürecin dışında kalındığından hareketle legal parti kurulmasının bir zorunluluk olduğu mantığından hareket edilmektedir. Her şeyden önce bu mekanik bir düşünce sistemini ifade ediyor. Aynı zamanda, komünistlerin belli dönemlerde legal partilerde yer almasının dönemsel nedenleri ile temel siyasal yönelimlerini birbirine karıştırıyor.

Yoldaş için önemli olan ve tek geçerli yöntem, komünist hareketin tamamen legal çerçevede olmasıdır. Gerisi yoldaşa hiçbir şey ifade etmiyor. Bir kaç saptamayı açarak, bu konudaki yanlış yaklaşımları düzeltelim.

Birincisi; ulusal talepler etrafında oluşan birikimin kavgayı açık alanlara taşımayı zorunlu kıldığı gerçeği ve mantığıyla, yoldaşın komünist hareketi topyekün düzen içi sınırlara çeken yaklaşımı arasında hiçbir paralellik olmadığı bilinmelidir. Yoldaş bu gelişmelerden hareketle, legal mücadeleyi esas almak gerektiğini söylerken; HADEP'teki etkin siyasal güç ise bunun tersine, ülkenin siyasal koşullarının yasadışı mücadeleyi esas almayı gerektirdiğini, yasal mücadele alanlarının esas olarak yasadışı mücadelenin güvencesi altında yürütülebileceğini, mevcut koşullarda yasal mücadele araçlarının devrimci faaliyetlerin temel ve asli örgütsel işlevini göremeyeceğini belirtmektedir.

Ulusal mücadelenin gelişip kitleselleştiği aşamadan sonra oluşturulan yasal partiye rağmen, ne yasadışı örgütlenme, ne de silahlı mücadeleden vazgeçilmemiş; yasal parti, yasadışı örgütlenme ve

silahlı mücadelenin açık alanlarda açtığı yeni bir cephe işlevi görmüştür.

Ulusal hareketin doğrudan kapitalist sistemi hedef alan ve yeni bir toplumsal sistemi öngören bir yaklaşımdan yoksun olmasına, ulusal özgürlük mücadelesinin bugünkü politik koşullarda yasal örgütlenmelerle yürütülemeyeceğini kavramasına rağmen; doğrudan egemen sistemi hedef alan, devrimci zoru içeren bir mücadeleyle ulusal özgürlük ve sosyalizmin zaferini öngören bir siyasal anlayışın örgütlenmesini düzen içi yasal alanlarla sınırlandırma düşüncesi, sınıf savaşımından hiçbir şey anlamadığını ortaya koyan bir düşüncedir.

Dünya devrimler tarihinde, sermayenin egemenliğine karşı gelişen devrimci mücadelenin sadece yasal alanlarda yürütüldüğünü gösteren bir tek örnek dahi yoktur. Dönem dönem bu tür denemeler olmuştur, ancak bütün denemeler ya ağır yenilgiler alarak tekrar yasadışı alana geçişi gerektirmiş, ya da reformist siyasal hareketler niteliğine dönüşerek sisteme eklemlenmişlerdir.

Devrimci sınıf hareketi, gelişen mücadeleyle doğru orantılı bir şekilde kademeli meşrulaşarak ve kendini dayatarak açığa çıkma süreci yaşanmış, ya da yasadışı yapıların yasal kolu olarak kimi örgütlenmeler yaratılmış, iktidarı ele geçirene kadar da esas omurga, devrimci mücadelenin temel güvencesi olan yasadışı alanda korunmuştur.

Durum bu kadar açıkken, yoldaş, HADEP sonrası gelişmelerin sosyalistlerin de legal parti çalışmalarını bir zorunluluk haline getirdiği tespitini neye dayandırarak yapıyor?

Bu zorunluluğa kaynaklık eden sosyal ve siyasal gelişmeler midir, yoksa HADEP dışında kalınmasının mekanik bir sonucu mudur? Yoldaş bu konuda herhangi bir teorik, politik veya sosyal bir gerekçe sunmadığına, bu zorunluluğu HADEP'ten koptuktan sonra başlattığına göre; hareket noktasının teorik ve politik bir mantığı olmadığı, tamamen el yordamıyla bu sonuca ulaştığı anlaşılıyor.

Ayrıca komünistlerin EP'ler sürecinde yer almalarının temel

mantığını ya yoldaş anlayabilmiş değil, ya da bilinçli olarak çarpıtıyor. Her şeyden önce komünistlerin yasal partiler sürecinde yer almalarının nedeni, yasadışı örgütlenme ve mücadele alanında devrimci faaliyetlerin yürütülememesinden, bu nedenle legal bir parti içerisinde çalışma zorunluluğu hissetmelerinden değildir. Katılımdan amaç, ulusal hareketin birliğini oluşturma konusunda legal alanda oluşan olanaklara kendi cephesinden sınıf perspektifi ile katkı sağlamak ve bunu geliştirmekti. Hatta toplumsal mücadeleyi sosyalizm kanalına akıtabilme noktasından hareket edilmiştir.

Komünistler bu süreçte hiçbir zaman ne yasadışı parti faaliyetlerini yavaşlatmayı ya da terketmeyi düşünmüş, ne de siyasal anlayışlarından ve toplumsal projelerinden ödün vermeyi düşünmüştür.

Komünistler, bir yandan ulusal hareketlerin devrimci birliğini oluşturma ve geliştirme sürecinde etkin olmak, öte yandan esas olarak programatik yaklaşımları doğrultusunda güçlü bir sınıf hareketi ve sağlam bir yasadışı komünist parti örgütlemek gibi iki yönlü bir strateji belirlemiş ve sürece 'elimizi verip kolumuzu kaptırma' tehlikesine karşı da sık sık uyarılar yapmaktan geri kalmamışlardır. Ancak şimdi görüyoruz ki, bazı kadrolar bu süreçten hem siyasal hem de örgütsel anlamda kolunu kaptırmış olarak yorgun-argın çıkıyor.

Kendini sosyalist cenahta değerlendiren bazı hareketlerin, başından beri tüm siyasal ve örgütsel varlıklarını bu sürece uyarlamış olmalarından dolayı bugün bu birliğin dışına düşmüş olmaktan kaynaklanan bir arayış neticesinde yeni legal partilere yönelmelerini anlamak mümkündür. Ancak işçi-emekçilerin devrimci siyasal mücadelesini ve devrimci iktidarını hedefleyen komünistlerin ne yeni ne de yasal bir partiye gereksinimleri yoktur. Komünistlerin şu anki temel gereksinimleri, ideolojik ve programatik olarak her alanda kendilerini daha net ifade ederek, cesaretle ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesini geliştirmek, militan bir yasadışı parti faaliyetini adım adım güçlendirerek devrimci bir sınıf hareketini yaratmaktır.

'Mevcut siyasal durum' başlığı altında yazılanlar reformist eğilimlerin tutarsızlığına ve şaşkınlığına tipik bir örnek oluşturuyor. Yoldaş mevcut siyasal durumu ortaya koyarken, "...Yönetenlerin yönetemez duruma geldiği, sistemin her yönüyle tıkanma ve çürüme içerisinde olduğu, siyasal rejimin tüm dayanaklarının sarsıldığı, ulusal ve toplumsal muhalefetin, İslami ve Alevi çevrelerin, birçok toplumsal muhalefet odağının sistemi bir kuşatma altına aldığı ve mevcut ekonomik, siyasal ve toplumsal yapıyı kimi iyileştirmelerle, kimi reformlarla ıslah etmenin imkansız olduğu, yığınlarda muazzam bir değişim talebi geliştiği..." saptamaları, reformizmle bizim aramızda yıllardır temel ayrımı oluşturan devrimci durumun oluştuğunu kanıtlar niteliktedir. Ve bu saptamalara her zaman olduğu gibi bugün de tüm içtenliğimle katıldığımı, ayrıca "...Sosyalist hareketin mevcut mücadele dinamiklerini aynı sıklıkla kavrama cesareti ve yeteneğini gösteremediği, toplumda oluşan değişim talebine yanıt verip süreci emekçi güçler lehine çözebilecek mücadele dinamiklerini sıkı bir şekilde kavraması gerektiği, yeni bir devrimci partinin yaratılmasını tartışırken, bunların gözden kaçırılmaması gerektiği..." saptamalarına da ayrıca katıldığımı belirtmeliyim.

Ancak bu sürecin yeni bir legalist parti anlayışıyla karşılanamayacağını, bu saptamaların evrimci, legalist siyasal ufuklara dayanak yapılamayacağını da ayrıca belirtmeliyim.

Yoldaş bir yandan genel mantığı içerisinde yaban otu gibi duran devrimci durum saptaması yapmakta; öte yandan da devrimci faaliyeti düzen içi sınırlara çekerek yığınlarda oluşan devrimci dinamizmin enerjisini burjuva legalitesine akıtacak özellikte siyasal öznelerin oluşturulmasını önermekte, farkında olmadan aynı düşünceyi mahkum etmektedir. Bu, reformist anlayışların kendine dayanak yaratmak için gerektiğinde devrimci söylemlere başvurmakta ne kadar usta olduklarını gösteriyor. Eğer gerçekten yaptığı saptamalara kendisi inanıyorsa -ki biz inanıyor ve yıllardır bunu söylüyoruz- böylesi süreçlerde devrimci faaliyetlerin yasa tanımaz özelliğinin daha bir önem kazandığının, devrimi örgütleyecek siyasal

öznenin daha güçlü ve kendine güvenli bir şekilde devrimci savaşıma göre konumlanmasının, yasal mücadeleden yasadışı ve silahlı mücadeleye kadar topyekûn bir mücadele yürütmeye göre yeniden tahkim edilmesinin gelişen devrimci süreç açısından ne kadar yaşamsal önemde olduğunu, özellikle böylesi koşullarda likidasyonculuğun ne denli tehlikeli olduğunu bilmesi gerekiyor. Oysa ki yoldaşın hiçbir siyasal ve örgütsel önermesinin düzen içi kimi demokratik örgütlenmeler ve mücadeleler düzeyini aşacak bir iradeye ve ufka sahip olmadığı, yeni siyasal parti önerisinin ileri sürülen dayanaklarından da açık olarak anlaşılmıştır.

Komünist hareketin uzun bir süredir dönemsel taktik bir yaklaşım olarak saptadığı ve tüm enerjisini akıttığı açık-meşru örgütlenme ve mücadele sürecinde ortaya çıkan başarısızlıkların, örgütsel dağılma ve savrulmaların, kadro yapısında oluşan siyasal ve örgütsel iddiasızlıkların, büyük bir azim ve şevkle yönelinen demokratik legal alanlarda üst üste alınan yenilgilerin, uzlaşmacı legalist eğilimlerden kaynaklandığı ortadayken, kadrolarda algıların bunu göremeyecek kadar köreldiği görülüyor.

'Neden yeni bir parti?' bölümünde de, arkadaşımız öznel kimi noktalardan kalkış yaparak yeni partiye ulaşma sığlığını devam ettiriyor. "Bunca parti varken neden yeni bir parti?" sorusunun doğal olarak sorulacağını bildiğinden, kendine bu soruyu sorarak; amacının Kürt sosyalistlerinin birliğine katkı sağlamak olduğunu belirtmekte, yeni partinin mevcut partilerden farkını ortaya koyması gerektiğinin de altını çizmeyi unutmamaktadır. Aynı soruyu bir kez de biz sorup, yoldaşın cevaplarının yazıda verilmiş kimi yönleri üzerinde duralım.

Evet, neden yeni bir parti ve mevcutlardan farkı ne olacak?

Marksist yöntemlerle izah edilmesi gereken böyle ciddi ve kapsamlı bir olguyu yoldaş, angaje olduğu legal partiler sorunuyla ortaya koymaya, tamamen subjektif etkenlerle izah etme yöntemini sürdürüyor. EP'ler sürecinde yaşanan kimi sıkıntılardan dolayı bileşenlerin dağıldığı ve ayrı parti çalışmalarına yönelinmesinin kaçınılmaz olduğunu belirtiyor. Tekrar etme pahasına bir kez daha

belirtelim: Şu an HADEP dışında kalan, dün tüm varlığını HADEP'e bağlamış siyasal olgular açısından yeni bir parti gerekli olabilir. Ancak komünist hareketin, başından beri izlediği politik strateji açısından, hiçbir biçimde böyle bir zorunluluğu olduğu ileri sürülemez. Çünkü komünistler hiçbir zaman rotasız olmamış (belli dönemler düşürülmek istenmiştir), ideolojik ve siyasal hedeflerinden ödün vermemiştir. Acıdır ki yoldaş, HADEP dışında kalmamızın akabinde, komünistlerin mevcut siyasal öznesini bir çırpıda yok sayarak, yeni ve üstelik yasal bir parti ihtiyacını keşfediyor. Üstelik öyle siyasal ya da toplumsal bir ihtiyaçtan falan da değil.

Altını çizerek belirtmeliyim ki; mevcut siyasal hareketlerden farklı bir ideolojik ve politik eksene oturtulmuş olan siyasal öznemize en ufak bir örgütsel ya da gönül bağıyla bağlı bireylerin, varlığını sürdürmekte olan özneyi aşan yeni bir siyasal özne arayışları yoktur. Ancak, mevcut öznenin her boyutuyla ileriye taşınması gibi bir sorunları vardır. Yoldaşın, siyasal özneden ne anladığı, yeni siyasal özne ihtiyacına nereden ulaştığını anlamak için yazıyı irdelemeye devam edelim.

Sosyalistlerin emekçilerin kurtuluşu için aslında farklı bir toplumsal projelerinin olduğu, EP'ler sürecinde birliği bozan taraf olmamak için sosyalist projelerini askıya aldığı biliniyor. Buna rağmen, çoğunluğu oluşturan güç son dönemde yapıyı kendi izdüşümüne dönüştürmeye başlayıp (bu başından beri böyle idi), farklı olan anlayışlara kapıyı gösterince, sosyalistler için yeni bir parti arayışının kaçınılmaz olduğu söylenmeye başlanmıştır. Yani birlik bozulmasın diye emekçilerin kurtuluş projesini askıya alma, dondurma pahasına, HADEP'teki egemen gücün dayatıcı tavrı olmasaydı, yoldaş bu sürece devam edilebileceğini, temel projeleri askıya alma pahasına bir çeşni olarak değerlendirilebileceğini söylüyor.

Farklı bir anlayış olmayı sağlayan en temel özellik, bir hareketin siyasal yaklaşımlarındaki kararlılığı ve toplumsal projelerindeki ısrarıdır. Yoldaş, birlik adına bunların ertelenmesinde hiçbir sakınca görmeyecek kadar ideolojik olarak körelmiş ve iddiasızlaşmış-

tır. Birlik uğruna verdiği tavizlere rağmen, gelinen noktada HADEP'in birlik zemini olmaktan çıktığını/çıkarıldığını söylüyor. Bir siyasal gücün projelerini hayata geçirme eksenine oturduğunu ve buna saygı duyulup, gözetilmesi gerektiğini vurguluyor. Peki, yoldaş bunu doğal ve saygıdeğer görüyor da, neden kendi toplumsal projelerinden ödün vermeyi ya da toplumsal projelerine uygun araç ve süreçlerde ısrarlı davranarak saygıdeğer bir tavır sergilemeyi düşünmüyor.

Devamla, HADEP'in anti-kapitalist, anti-emperyalist yönelimlerden yoksun olduğunu, toplumsal kurtuluş perspektiflerine sahip olmadığını vurguluyor. Oysa ki bunun böyle olduğu, DEP'ten beri devam ettiği biliniyor. Yoldaş başından beri, birlik uğruna kendi toplumsal projelerini ertelediğini itiraf etmekte, hatta HADEP bu yapısını koruyarak dıştalayıcı olmasaydı ayrı bir sürece yönelmeyeceğini belirtmektedir. Dolayısıyla yoldaş, HADEP'in zaafları olarak sıraladığı siyasal içeriğin aslında yoldaş açısından pek de önemli olmadığı anlaşılıyor. 'Yeter ki birlik bozulmasın' gibi geri bir mantıkla hareket ediyor. Yoldaş, "Komünistler aslında açıklanan konularda farklı yaklaşımlara sahip olmalarına rağmen, yaratılan konsensüsün bozulmaması için fedakârlık gösterdik" diyor. Yoldaşın açıkladığı temel noktalar komünist hareketin varlık nedenidir. Ve bunlardan fedakârlık gösterilmesi sözkonusu olmayacağı gibi, hiç kimseye de böyle bir hak verilmemiştir. Yeter ki birlik korunsun diye siyasal taviz vermek, siyasal bir intihar olacağı gibi, ayrı olma vurgusu da ortadan kalkacağından, buna 'ulusal birlik' demek de doğru olmaz. Olsa olsa iltihak etmek, ona benzemek olur ki, bu da komünistlerin her zaman bilinçleri uyardığı temel nokta olmuştur.

Ufukta ulusal güçlerin birliğini sağlayacak bir projenin olmayışından ötürü komünistlerin kendi yaklaşımlarını esas alarak, yeni bir parti projesine yönelmeleri gerektiğini belirtiyor. Yani yoldaş, komünistlerin kendi yaklaşımlarını erteleme, terketme pahasına da olsa birlikçi bir projede aslında yer almasını daha gerekli görmekte, toplumsal kurtuluş ve komünist ideallerin buna feda edilebile-

ceğini söylemektedir.

Yoldaş ideolojik ve politik iddiasızlığını bir sonraki paragrafta da devam ettiriyor. HADEP'in emek dinamiklerini kucaklayamayacağını sonuç gerekçesi olarak ileri sürerken, Türkiye sosyalistlerinin kurmuş oldukları ÖDP, EMEP, İP ve SİP'in emek dinamiğini kucaklamakta gösterdikleri itinayı Kürt dinamiğini kucaklamakta göstermediklerini, bu nedenle Kürt sosyalistlerinin bu yapılarda çalışmasını ve yer almasını doğru görmediğini belirtiyor. Yani bu yapılar Kürt dinamiği ile aralarına mesafe koymasalar, Kürt sosyalistlerinin bu yapılarda yer alıp çalışmasını doğru görüyor. Savrulmanın, burjuva eğilimin bu kadarına da pes doğrusu.

Şimdi sözkonusu yapıların, örneğin İP'in tek eksiği Kürt dinamiğini kucaklamaması mıdır? Mevcut yapıların ideolojik-politik ve programatik yapılarına Kürt Komünistleri'nin tek itirazı, Kürt dinamiğine yönelmemeleri midir? 'Misak-ı Milli'ci yaklaşımları, devrimci sosyalizmden uzaklığı ve Kemalizmin, devletin tescilli ajanı olduğu son dönemde bir kez daha kanıtlanan İP'in yapısı ve temel konumlanışı yoldaş açısından ayırtedici bir anlam ifade etmiyor mu?

Ayrıca kastedilen Kürt dinamiğinin ne olduğu da anlaşılır değil. Kürt dinamiğinde yoldaşın çifte standart ölçülerine sahip olduğu, verdiği iki ayrı örnekle çok açık anlaşılmaktadır. İçinde İP'in de olduğu Türk sol hareketi, Kürt işçi-emekçi dinamiğini her zaman olduğu gibi bugün de kabul etmiş ve geleneksel Misak-ı Millici yaklaşımları doğrultusunda tek bir dinamik parça olarak görmüştür. Eğer yoldaşın ulusal dinamikten anladığı, Kürt işçi ve emekçi dinamiği ise, Türk sol hareketi bu dinamiğe istenmeyen ölçüde fazlasıyla gitti ve duyarlı olmuştur. Yok, ulusal dinamikten kastı, ulusun burjuva ve küçük burjuva dinamiği ise, bu Türk sol hareketinin hep mücadele hedefleri arasında olmuştur. Ve sosyalist hareketler açısından bakıldığında bu dinamiğe karşı mücadeleye girişmek, bilimsel sosyalizmin doğal bir gereğidir.

Besbelli ki yoldaş bu durumda, ulusal dinamikten işçi ve emekçileri kastetmiyor. Peki o zaman yoldaş, legal ulusal hareketi niçin

emekçi dinamiği kucaklamadığı için eleştiriyor? Yoksa bu eleştiriyi yeni bir yasal parti yönelimine yapay bir gerekçe mi yapmaya çalışıyor? Yoldaşın düşünce bütünlüğü içinde bunun bir yapay gerekçe olduğu açıktır. Çünkü yoldaş, yazısının birçok noktasında komünistlerin ideolojik-politik yönelişlerinin, toplumsal projelerinin önem bakımından, ulusal harekette yaratılacak birlikten sonra geldiğini açık olarak vurgulamaktadır. Hatta birlik devam etseydi, bu durumun devamında bir mahsur görmeyeceğini yine kendisi vurgulamaktadır.

Bir sonraki paragrafta, "... yığınların açık olmayan örgütlenmelere ilgi duymadığını, korktuğunu, açık bir kitle partisinin hem emekçilerin beklentisi hem de kapitalizme karşı mücadelenin yükseltilmesinde önemli bir işlev göreceği" kehanetinde bulunarak, ideolojik-politik alandaki reformist eğilimini örgütsel alana ani bir sıçrayış yaparak devam ettirmekte; bir takım açıklamalardan sonra, kurulacak bir partinin devrimci parti olacağı iddiasında bulunmakta, hatta bu alanda somut adımlar atılmasını önererek devrimci komünist hareketin likidasyonunda eli çabuk tutmak gerektiğini, "bir yandan tartışmak, bir yandan da insanları bezdirmemek ve tarihsel momentleri harcamamak" gibi vurgularla bu süreçte hız kazanmayı amaçlamaktadır.

Her şeyden önce yığınların yasadışı örgütlenmelere ilgi duymadığı, korktuğu iddiası, kapitalist sistemin ve YDD'nin yasadışı temellerde sistem karşıtı gelişen devrimci mücadeleyi düzen içine çekerek devrimci hareketleri tasfiye etmek için geliştirdiği saldırıda kullandığı uyduruk bir iddiadır.

Bu tespitin toplumsal ve sınıfsal gerçeğimizle hiçbir alakası yoktur. Gerçekten korkan yığınlar değil, dinamizmini yitirmiş, devrimci savaşımda iddiasızlaşmış kimi kadrolardır. Özgürlüğün kazanılması için bedel ödemek gerektiği, özgürlüğe ancak zahmetli, çetin bir mücadeleden geçerek ulaşılabileceği kitlelere kavratıldığında (ki komünistlerin tarihsel görevi kitlelerin eğilimine göre davranış belirlemek değil; ML'nin devrimci teorisinden kalkış yaparak kitleleri ileri noktaya taşımaktır), kitlelerin bunun karşılığını

fazlasıyla verdiği, ülkemizde 15 yıla varan bir süredir ağır bedellerle ilerleyen ulusal özgürlük mücadelesinin kesintisiz devam ettirilmesiyle kanıtlanmıştır.

Açık bir partinin emekçilerin beklentisi olduğu tespiti ise abartının danıskası olduğu gibi, ortada eli çabuk tutmayı gerektiren kaçırılacak bir tren ya da tüketilecek bir tarihi moment de yoktur. Olsa olsa kendine meşgale yaratmak isteyen, kimi burjuva egolarını tatmin etme çabasında olan bir avuç yorgun-argın kadronun acelesi olabilir. Bu kadrolar dışında, gerçekten işçi-emekçi kitlelerde açık parti yönünde güçlü bir eğilim ve beklenti olsaydı, yoldaşın bunu keşfetmesine ihtiyaç kalmadan da bu eğilim bugüne kadar kimi filizler vermiş olması gerekirdi. İşçi emekçi kitlelerde gelişen bir eğilimden bahsedilecek ise, bu söylendiği gibi uzlaşmacı, reformist temellerde değil, nesnel olarak devrimci temellerde gelişmektedir. Ya da kitlelerde değişim yönünde kimi eğilimler gelişmiş ise (ki bizce gelişiyor) komünistlerin görevi, bu eğilimlerin enerjisini düzen içi sınırlara akıtmak değil, devrimci kanallara akıtmaktır.

Yoldaş, partinin dayanması gereken zemin bölümünde ise işi bir adım daha ileri götürerek, mevcut komünist hareketi yok sayan, görmezlikten gelen inkarcı yaklaşımlar sergileyerek yeni parti yönelişinin gerekçelerini oluşturma çabasını sürdürüyor. Bunu yaparken de mevcut komünist hareketin temel belirlemeleri ve yönelimlerine de sarılmaktan başka birşey yapmıyor.

Mevcut ekonomik ve siyasal sürecin, işçi ve emekçilerin ekonomik, sosyal, siyasal vb. taleplerinin mevcut komünist hareketi yaşamsal bir öneme yükselttiği; kapitalist sisteme karşı işçilerin, emekçilerin, aydınların ve ulusal demokratik toplumsal muhalefetin giderek geliştiği; bunun devrimci temellerde ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin siyasal öznesi olan komünist parti ile bütünleştirilmesi gerektiği, dönemin tarihsel ihtiyacı olduğu kadar, aynı zamanda siyasal alandaki boşluğun da temel ihtiyacıdır tespiti, yoldaş tarafından görmezlikten gelinen komünist partinin temel tespitidir. Peki yoldaşın bu siyasal özneyi görmezden gelerek, yok sayarak, yeni bir siyasal özne arayışına yönelmesinin bu durumda

tutarlı ve iyi niyetli bir mantığı olabilir mi?

Ulusal ve toplumsal mücadelede toplumsal yapının tüm dinamik sınıf ve katmanlarının komünist parti öznesi etrafında, devrimci eksende toparlanma çabası ve çırpınışı devam ederken, yoldaşın yeni bir siyasal özne arayışı veya tespitinin altında komünist hareketin örgütsel tasfiyesi niyeti yatmaktadır.

Örgütsel tasfiyecilik niyeti, "... her iki dinamiği (ulusal-toplumsal) kucaklayacak Kürt sosyalistlerinin kendini açık zeminlerde ifade etmesini sağlayacak kitle partisinin yaratılmasını kaçınılmaz kılmaktadır" belirlemesi ile açığa çıkmaktadır. Çünkü mevcut komünist partiyi Kürt siyasal hareketlerinden ayırteden temel stratejik farkın, ulusal özgürlük ve sosyalizm hedefinin bütünlüğü olduğu çok açıktır. Ama yoldaş, bu iki dinamiği bütünleştirecek siyasal bir öznenin olmadığı izlenimi vererek yeni bir özne ihtiyacı olduğunu belirtmekte ve ustaca bir manevra ile bu öznenin legal parti olması gerektiği tespiti yapmaktadır. Tüm bu çabalar aslında böyle bir öznenin olmayışından kaynaklanmıyor. Asıl niyet, varolan öznenin legalize edilmesi gayretidir. Ancak yoldaş bunu doğrudan ifade etmek yerine, yeni bir siyasal özneye ihtiyaç olduğunu kanıtlama çabasına girerek, oradan da asıl olarak legal bir özneye ulaşmak için çırpınmaktadır.

Devamla, bölümün sonunda komünist hareketin asıl dayandığı temelleri -eksik de olsa- bir bir sayarak; yeni parti dayanağının bunlar olacağını söyleyerek yeni parti vurgusundan başka yeni bir şey söylemeyen yoldaşın niyeti üzüm yemek değil, bağcıyı dövmektir.

Bölümün ortalarında, ikili dinamikleri kucaklamak gerektiğinden hareketle, Türkiye ve ülkemizdeki tüm yasal partileri bir bir sayıp siyasal öznelerin salt bunlar olduğu havası vererek, komünist partinin de içinde olduğu siyasal özneleri, yasadışı olduklarından dolayı yok sayma gafletine düşmekte, böylece burjuvazinin yasadışı siyasal olguları yok sayan, gayri meşru gören anlayışıyla paralellik oluşturmaktadır. Bu kuşkuyu doğrulayan belirlemeyi, mevcut devrimci partiler saptaması yaparken, Türkiye sol hareketinde İP'i,

ülkemiz sol hareketinden de DKP'yi saymasından görmek mümkündür. Oysa ki ne Elçi'nin DKP'sini ne de Perinçek'in İP'ini sosyalist ya da devrimci kategoride görmek mümkün değildir.

Elçi'nin çıkıp "Ben Kürtlerin ANAP'ını kuruyorum" dediği ya da İP'in Kemalizm özlemini her fırsatta dillendirdiği bu kadar açık iken, yoldaşın bunları iki dinamiği bütünleştiremeyen devrimci yapılar olarak değerlendirmesini anlamak oldukça zor. Bu durumun bir tek izahı olabilir: Yoldaşın anlayışından, ideolojik-politik yapısına bakılmaksızın yasal olan her yapı meşru ve devrimcidir, yasadışı olan ise gayri meşru ve karşı devrimcidir gibi bir sonuç çıkmaktadır ki, bu da yasadışı parti düşmanlığından başka birşey değildir.

Yoldaş, yasal parti savunusunu kulağa hoş gelen 'yeni parti' kavramıyla süslemeye çalışırken, yine kulağa hoş gelen ve her sosyalistin, komünistin özlemi olan sosyalistlerin birliğine de vurgu yaparak duyguları okşamayı ihmal etmiyor. Sosyalist hareketin birliğinin yaratılması, komünist partinin bugüne kadar ısrarla savunduğu temel hedefler arasında olmuştur, olacaktır da. Bazı yoldaşlarımız tarafından çeşitli vesilelerle dile getirildiği için, bir önceki yazımda belli yönleriyle sosyalistlerin birlik sorunu üzerinde durmuştum. Bunların halen doğru ve geçerli saptamalar olduğunu, sosyalistlerin birliği konusunda belirlenen kriterlerin önemini korumaya devam ettiğini belirtmeliyim. Yoldaş bugüne kadar gerek sosyalistlerin birliği konusunda yapılan saptamaları ve kriterleri, gerekse de gösterilen çabaları irdelemeden, sorgulamadan, sosyalistlerin birliğinin sağlanamayışını yeni yasal bir partinin olmayışına bağlayarak, birçok aydın ve işçi önderinin mevcut yasadışı yapılara güven duymamasından ötürü mücadelenin dışında kaldığı belirlemesini yapmaktadır.

Her şeyden önce bu saptama subjektiftir ve gerçek durumu izah etmekten fersah fersah uzaktır. Öncelikle kimi sosyalist aydın, işçi önderi vb. unsurların mücadele dışında kalması, sosyalistlerin nicel olarak dağınık olmasından değil; mevcutların ideoloji, politika ve pratik alanda güven veren, yönü militan pratiğe dönük, sosyalist

nitelikli odaklar olamamalarındandır. Diğer bir deyimle, ülkemiz sosyalist, komünist hareketlerinin ideolojik, politik, felsefi, etik, kadrosal ve örgütsel planda yaşadığı erozyonun bir sonucudur. Topyekün yaşanan bu erozyon tek tek odaklarda giderilmeden, sorunların özü deşilmeden, ideolojik ve örgütsel alanda ciddi bir hesaplaşma ve ML temellerde kapsamlı bir üretim ve toparlanma yaşanmadan, en önemlisi güven veren bir devrimci savaşım ortaya konmadan, mevcut durum üzerinde sağlanacak birliklerin geliştirici, ilerletici ve güven verici olamayacağı, gerçek anlamda siyasal bir enerji ve çekim merkezi yaratılamayacağı hem tarihsel hem de ülkemiz özgülünde yaşanan yığınla deneyimle kanıtlanmıştır. Bu gerçeğe rağmen yoldaş, "...bugün birbirinden kimi temel sanılan ilkeler yüzünden ayrı düşmüş siyasal odakların..." biraraya gelmelerini, sosyalistlerin birliği olarak değerlendirmektir.

Eğer yoldaş, sosyalistlerin birliğinin sağlanamayışını temel sanılan ama kendisine göre aslında temel olmayan suni ayrımlardan kaynaklandığını düşünüyor ise, gerçekten ideolojik, politik algılarının köreldiğini, devrimci sosyalizm teorisiyle yakın-uzak ilgisinin kalmadığını söyleyebiliriz.

Yeni bir parti yaratarak kendini sosyalist olarak tanımlayan güçleri bir çatı altında toplamakla, sosyalistlerin kalıcı birliğine ulaşılmış olmaz. Yoldaşın da belirttiği, ancak çözümünü eğreti ve yanlış örgütsel araçlarda aradığı bu durumun aşılması komünistlerin asli hedefidir. Emekçi sınıfların mücadele dinamiğini yakalayıp geliştirmedikçe, sosyalistlerin gerçek anlamda etkili bir siyasal güç olmaları olanaksızdır.

Etkili olmayan güçlerin birliği de hiçbir anlam ifade etmez. Bu nedenle, sosyalist hareketi işçi ve emekçi yığınlarla bütünleştirecek olan ideolojik-politik ve örgütsel temellerde kapışma ve ayrışma sürecinin derinleştirilmesi, özgüven temelinde sosyalist ideoloji ve politikaların kristalize edilmesi, dönemin temel ihtiyacıdır. Sosyalist odaklar arasındaki ayırımlar da temel ve belirleyici önemdedir. Dolayısıyla, komünist hareketin birlik önünde engel olarak gördüğü ideolojik-politik farklılıklar, suni ayırımlar değil,

sosyalist hareketin kalıcı ve geliştirici birliği için giderilmesi gereken temel ve ilkesel ayırımlardır. Yoksa birilerince öyle sanıldığı için değildir. Yoldaş 'Türkiye partisi mi, Kürt kimlikli parti mi' bölümüne geldiğinde büsbütün rotadan çıkıyor.

Komünist hareketin gündemine yapay bir madde olarak sokulmaya çalışılan yeni parti ihtiyacını kanıtlama çabası, yoldaşı havada uçuşan garip tezler ileri sürmeye itiyor. Bunların en ilginç olan ve aynı zamanda siyasal savrulmayı gözler önüne seren en bariz örneğini, Diyarbakır kalkışlı Türkiye partisi tezi oluşturuyor. Bu tez daha kalkış aşamasında iken patinaj yapmaya mamkumdur.

Hatırlanırsa, yoldaş yeni bir yasal parti ihtiyacını, mevcut yasal partilerin bir kesiminin (ÖDP, EMEP, SİP, İP) ulusal dinamikleri, öteki kesiminin ise (HADEP, DBP, DKP) emek dinamiğini kucaklayamaması olarak belirliyor ve doğal olarak bundan 'birleşik bir Türkiye partisi' tezine ulaşıyordu. Her şeyden önce bu yaklaşım, yoldaşı Kürt ulusal gerçeğini inkara ve Misak-ı Millici Kemalist solun siyasal anlayışına yakınlaştırmaktadır.

Asıl sorunumuzu, kendi ülke ve ulus gerçeğimizden kalkış yaparak, Kürt işçi ve emekçilerinin bağımsız siyasal öznelerinin nasıl örgütleneceği sorunu oluştururken; yoldaş, her ulus işçi ve emekçilerinin kendi tarihi, ekonomik ve politik koşullarından kalkış yaparak ayrı ve bağımsız siyasal öznelerini yaratma zorunluluğunu reddederek, iki ulus emekçilerinin tek program temelinde birleşik siyasal öznesinin yaratılmasını önermektedir. Marksizmin her ülke işçi sınıfının kendi bağımsız siyasal partisini yaratma ilkesi ve iki ulusun tarihi ve siyasal gerçekleri ile bu yaklaşımın hiçbir ilgisi olmadığı gibi, bu çoktan aşılmış olan bir tartışma konusudur. İki ayrı ulusun özneleri olarak örgütlenmiş siyasal yapıların belli koşullarda birleşik yapılar oluşturması mümkündür. Dün TKEP-KKP yapılanması bunun bir örneğini oluşturuyordu. Ancak bu, bir ulusun kendi bağımsız, özgün örgütlenmesinden feragat etmesi biçiminde olamaz/olmamıştır.

Bugün Kürt devrimci ve sosyalistlerinin temel sorunu, ulusal dinamiklerden kalkış yaparak, Türkiye işçi ve emekçilerinin siya-

sal öncülüğünü ve toplumsal devrimini yapmak değil. Kendi ulusal dinamiği ile ülkesindeki emek dinamiğini bütünleştirerek, ulusal özgürlük ve sosyalizmin zaferini sağlayacak toplumsal devrimini örgütleyerek Türkiye devrimine de katkıda bulunmaktır. Aynı şekilde Türkiye işçi ve emekçilerinin de temel sorunu Kürt ulusal ve toplumsal devrimine öncülük yapmak değil, kendi toplumsal devrimini gerçekleştirerek, ülkemizin devrimine katkı sağlamaktır.

Tarihi, ekonomik, siyasal vb. kimi özgün koşullardan dolayı gündeme gelecek birleşik mücadele ya da birleşik iktidar koşulları, ayrı ulusların işçi ve emekçilerinin bağımsız siyasal partilerinin önemini ve gereğini ortadan kaldırmaz. Bugün mevcut siyasal ve sosyal koşullar, her iki ulus işçi sınıfı ve emekçi halklarının birçok alanda ortak mücadeleler geliştirmesini, ülkelerin özgün zeminlerinde gelişecek devrimlere karşılıklı katkı yapmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk, ayrı ulus gerçeği ve ayrı siyasal özneleri yok sayan Kemalist yaklaşımları değil, birbirinin bağımsız varlığına saygı duyan enternasyonalist yaklaşımları gerektiriyor. Sözünü ettiğimiz yaklaşım biçiminden legal siyasal partiler de muaf değildir.

Yoldaşın sözünü ettiği şey, ne Türk işçi-emekçilerinin ve sosyalist hareketlerinin Kürt sorununa karşı duyarlılığını geliştirir, ne de ülkemiz işçi ve emekçilerinin Türkiye işçi ve emekçilerinin mücadelesine katkısını arttırır.

Kovan yoldaş, doğrudan doğruya Kürt işçi ve emekçilerinin bağımsız siyasal örgütlenmesini reddederek, tek bir siyasal özne yaratılmasını öneriyor. Yoldaş, yasal nitelikli Türkiye Partisi tezini bu çerçevede sunuyor. Tamamen Türkiye'deki şovenist, Misak-ı Millici, reformist, siyasal anlayışlara sarılarak, zorlama üretilmiş bu tezin hiçbir Kürt devrimcisi, sosyalisti ve komünisti tarafından ciddiye alınması beklenmemelidir. Kaldı ki tartışma konumuz, şu veya bu ulus kalkışlı legal bir partinin izleyeceği politik çizginin nasıl olması gerektiği değil, ülkemiz devrimci siyasal öznesinin nasıl örgütlenmesi ve güçlendirilmesi gerektiğidir.

Bir noktayı daha hatırlatma gereği duyuyorum. Yoldaş, Kürt iş-

çi-emekçi ve komünistlerinin yasal alandaki faaliyetlerini üstlenecek bir kol olarak değil, asli olan yasadışı komünist öznenin karşıtı biçiminde yasal bir parti önerdiğine göre ve bunun Diyarbakır kalkışlı Türkiye Partisi olması gerektiğini söylediğine göre, devrimci iktidar hedefi olan bir parti programının yasal olarak yaratılamayacağı gerçeğini bir kenara bırakıp, yoldaşın tutarlı olabilmesi için ikinci bir adım olarak iki ülkenin tek bir devrim program taslağını sunmasını sabırsızlıkla bekleyeceğim. İtiraf etmeliyim ki; ezen ulus kalkışlı, ezilen ulus devrimini de içeren birleşik devrim programları ya da ezilen ulus komünistlerinin kendi ulusal dinamiği ile emek dinamiğini bütünleştiren ulusal ve toplumsal kurtuluş programlarının nasıl olduğunu biliyorum, ancak ulusal dinamik ile Türkiye'nin emek dinamiğini kucaklayacak, Diyarbakır kalkışlı Türkiye Partisi'nin birleşik devrim programının nasıl oluşturulacağını bilemediğim gibi, dünya devrim tarihinde böyle bir örneğe de rastlamadım. Yasal alanda üniter devlet anlayışının hukuki bir zorunluluk olarak dayatıldığı ve bu nedenle Türkiye Partisi olma zorunluluğu konumuz dışındadır. Böylesi örneklere ülkemizde olduğu gibi, dünya tarihinde de rastlanmıştır. Ancak bu, yasal formaliteleri yerine getirmekten öte bir anlam ifade etmemektedir.

Bugün Türkiye'de yasal-yasadışı onlarca siyasal hareketin, Türkiye emek dinamiği ile Kürt ulusal dinamiğini birleştirme stratejisi üzerine yapılandığı, diğer taraftan ulusal dinamikten kalkış yapan HADEP'in de Türkiye emek dinamiğini kucaklamaya yöneldiği, hatta dönem dönem Türkiye devriminin de öncülüğüne soyunma doğrultusunda çeşitli araç ve stratejiler geliştirdiği bilinmektedir. Yoldaşın, yeni yasal bir parti ihtiyacının hareket noktasını gerçekten bu iki dinamiğin birleştirilmesi oluşturuyorsa ve yoldaşa göre dönemin en asli ve belirleyici görevi, aralarında hiçbir temel ayrım görmediğini belirttiği sosyalistlerin birliği sorunu ise, neden belli ölçülerde bunu sağlamış olanlara dahil olmayı düşünmüyor da, yeni ayrılıklar yaratacak yönelişler belirliyor.

Diyarbakır kalkışlı (coğrafya vurgusundan kastedilen ulusal dinamiktir) Türkiye Partisi olma iddiasıyla hareket eden HADEP'in

Türkiye emek dinamiği ile kucaklaşması nasıl pek mümkün olmadıysa, yoldaşın Diyarbakır kalkışlı Türkiye Partisi yaratma tezi de daha şimdiden ölüdür.

En doğru ve bilimsel görüş, ülkemiz işçi ve emekçi dinamiğini esas alan bir siyasal partinin Diyarbakır'dan kalkış yapmasıdır. Kürt komünist hareketinin de temel stratejisini bu oluşturuyor ve bunu anlamak mümkün, fakat yoldaşın önerisini anlamak mümkün değil. Türkiye emek dinamiğini de kucaklayacak bir işçi ve emekçi partisi neden kendi sınıf dinamiğinden değil de, nesnel ve öznel olarak işçi ve emekçi dinamiği oldukça zayıf olan bir noktadan kalkış yapsın?

Aklı başında bir insan, Türkiye işçi ve emekçilerinin yaklaşık yüzyıla dayanan örgütlenme ve mücadele birikimine, kendi ulusal ve toplumsal gerçeğine sırtını dönerek, mevcut siyasal özneleri atlayarak Diyarbakır'dan kalkış yapmayı önerebilir mi? Komünistlerin böyle anlamsız, yapay tezler geliştirmek yerine, kendi ülkelerinin işçi ve emekçi dinamiğini açığa çıkararak, ulusal değerler ile bütünleşmelerini yaratacak çabalara yoğunlaşmaları daha anlamlı ve güncel'dir.

Şimdi gelelim yoldaşın asıl niyetine. Yoldaş esas olarak, ülkemiz işçi sınıfı ve emekçi halkının devrimci siyasal öznesinin yasadışı değil yasal alanda örgütlenmesi gerektiğini, mevcut komünist özne ve diğer yasadışı siyasal yapıların ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesinde siyasal birer odak olamayacağını, bu yapıların aşıldığını kanıtlamaya çalışıyor. Bunu yaparken de ideolojik, politik kaygı ve bilimsel sosyalizmin teorik temellerinden, ulusal gerçeklik ve yaşamın kendi realitesinden alabildiğince kopuyor. Zira tüm çabasının odağı olan yasal parti tezini hiçbir ideolojik-politik gerekçeyle ve yaşamın kendi gerçekleri ile besleyemiyor/kanıtlayamıyor. Tamamen öznel bir yaklaşımla, devrimci komünist hareketin yasadışı zeminde kalması durumunda da yüz yüze olunan sorunların aşılmasının olanaklı olduğuna, hatta asli görevin bu olduğuna dair bir tek kelime söylemiyor. Daha farklı bir ifadeyle, yoldaşın gözü, komünist hareketin yasallaşması ve likide edil-

mesinin ötesinde hiçbir şeyi görmüyor. Bu nedenle, yasal parti tezinin teorik, politik ve pratik alt yapısını bir türlü oluşturamıyor.

Yazının asıl can alıcı noktası olan legal-illegal bağ bölümüne geldiğinde ürkek ifadeler, kargaşa ve telaş gözlenmekte, bunun neticesi olarak da kendi kendini mahkum eden ifadeler kullanmaktadır.

Daha önce belirttiğim gibi legal ve illegal örgütlenmeleri esas almak komünistler açısından her koşul için geçerli bir ilke sorunu değildir. Doğrudan doğruya mevcut koşullarla ilgili bir sorundur. Kapitalist sistemi hedef alan devrimci örgütlenme ve mücadele açık araçlar ile yürütülebilecek olanaklar oluşturduğunda elbette komünist hareket daha açık örgütlenecektir. Bu tamamen dengenin yığınlar ve devrimciler lehine dönüştürülmesiyle ilgili bir sorundur. Ve bu denge yaratılana kadar komünist hareketin devrimci aktivitesinin temel yapısı, yasadışı alanda devam eder. Ancak sistemi değiştirecek örgütlenmelerin siyasal ve politik faaliyetmlerini asıl olarak işçi sınıfı veemekçi dinamiklere dayatılması gerektiğinden, örgütsel ve pratik faaliyetlerini ağırlıklı olarak yığınlar içerisinde açık yürüterek meşrulaşmayı, burjuva yasallığını zorlayarak, dengeyi işçi sınıfının lehine dönüştürmeyi amaçlar. Aksi taktirde yoldaşın da belirttiği gibi "...Sermayenin iktidarına yönelen eylemlerin sermaye tarafından kabul görmesi olanaksızdır..." yığınların sermaye ve faşist devletine yönelen en ufak bir hareketine yaşam şansı tanımadığı, en masum bir talebin bile nasıl kan-revan içinde bırakıldığı ve katliamlarla yanıt verildiği gün gibi ortadayken, yoldaş tarafından da kabul edilirken, hatta uzun yıllardır komünist hareketin kimi legal örgütlenme pratiğinin sonuçları ortada iken, işçi-emekçi halkın devrimci örgütlenme ve mücadelesini daha baştan burjuva yasalarına hapsetme çabasının teorik izahı, devrimci kalkışmaları düzen içerisinde tutmak ve eritmek için de yasadışı partiyi kökten reddetmektedir. Çünkü yoldaş devamla illegal bir parti ile legal bir parti arasındaki ilişkiyi izah ederken; bu iki olgunun tamamen birbirinden ayrı şeylerolması gerektiğini, yasal partiye başka bir parti tarafından (kastettiği, sınıfın yasadışı devrimci partisi-

dir) müdahele edilmemesi ve ayrı süreçler olarak işlemesi gerektiğini belirtiyor. Dolayısıyla uç noktalarda iki ayrı olgunun sözkonusu olduğu, bunların ayrı tanım ve çerçeve içerisinde, mütâla edilemeyeceğine göre, yoldaşın tercihi sistemi devrimci yöntemlerle yıkmayı amaçlayan, ancak bu eylemini ve örgütsel varlığını asli olarak yasadışı temellerde örerek, her türlü açık ve legal olanakları da bu doğrultuda kullanma esnekliği ve politik ustalığı gösteren, hatta koşullar olgunlaştığında büyük vlçüde kendisini veya yasal bir parti aracını yaratan devrimci yapı mı, yoksa bunun karşıtı olan, kendini burjuva yasallığı içerisinde ifade etmeye göre tahkim etmiş, siyasal varlığını burjuva icazetine tabi kılmış yeni legal bir parti mi?

Yoldaş, çok açık bir biçimde ikinci tercihten yana olduğunu ve bunun bir an önce yaratılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca yoldaş, HADEP'e yönelik değerlendirmesini yaparken; egemen gücün kendi projeleri ve hedefleri doğrultusunda HADEP'i izdüşüm haline dönüştürmeyi ve ulusal mücadeleyi güçlendiren bir etken olarak değerlendirmeyi gerekli ve saygıdeğer bir çaba olarak değerlendirirken, işçi sınıfı emekçi halkın ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin siyasal öznesi olan Komünist Parti'nin yasal olanakları kullanırken (bu, parti de olabilir) hiç bir şekilde etki ve müdahalesini doğru görmemekte, böyle bir ilişkide denetleyene restii çekeceğini belirterek, bu anlamda Bulgarların deneyimi ve Türkiye'de TKP-B ile TSİP deneyiminin öğretici olduğunu söylemektedir. Yoldaşa göre böyle bir ilişkide öğretici olduğunu söyediği örneklerin gerçekten ne kadar öğretici olduğuna gelmeden önce, yoldaşa tarihte marksist-leninistlerin yasal-yasadışı örgütlenme sorununda teorik, politik ve pratik alanda yarattıkları dev labaratuvar, günümüzde IRA, ETA, PKK gibi güncel örnekleri incelemesini öneriyorum.

Herşeyden önce yasadışı bir partinin yasal-açık alandaki faaliyetlerini yürütmek için, mutlaka yasal bir parti kolu yaratması gerektiği gibi, bir genelleme yapılamayacağını, her ülkenin kendi özgün koşullarına göre yasadışı yapıların açık çalışma yöntemlerinin

değişik özellikler göstereceğini, dolayısıyla örnekleri verilen yasadışı yapıların açık alanda izdüşüm partileri yaratma çabasının başarısızlığı, genel bir ilkesel doğru olarak ileri sürülemeyeceğini belirtmeliyim. Kimi ülkelerde ve farklı koşullarda yaşanan deneyimlerin genel geçerliliği olan ilkesel bir doğru özelliği olduğu düşünülüyorsa, Bulgaristan deneyimi TSİP, TKP-B örneğine karşı günümüzde başarılı yürütülen IRA, ETA, PKK gibi güncel olan örnekler ve evrensel deneyim sunan, dünya devrim tarihleri esas alınmalıdır.

Asıl tartışma konusu, ülkemizde yasadışı bir yapının yasal-açık alanda aynı amaçları hedefleyen paralel ya da izdüşüm partisinin günümüz açısından doğru olup olmayacağı değil, ülkemiz ulusal ve toplumsal devrimini gerçekleştirmeyi amaçlayan siyasal öznenin mevcut koşullarda yasal örgütlenmeyi mi yoksa yasadışı örgütlenmeyi mi esas alması gerektiğidir.

Yoldaşın kalkış noktasını, her halûkarda yasadışı yapıların reddedilmesi ve yasal örgütlenmeyi esas almak gerektiği oluşturduğundan, M-L'nin tarihsel sentezi ve sınıf savaşımı gerçeğini geçerek, yasal parti savunusuna konumuzla ilgisi olmayan dayanaklar oluşturmaya çalışıyor. Mesela, Bulgaristan'daki deneyimi esas olarak izdüşüm parti modelinin değil, özünde legalist yönelişinin iflası olduğunu, Bulgaristan'da aslı olan yasadışı temellerde, devrimci savaşımın geliştirilmesi gerektiğinden böylesi yönelişlerin işlemediğini çarpıtarak hesabına gelen sonuçları çıkarıyor.

Örneğin; Bulgaristan'da faşizme karşı verilen ve anti-faşist mücadelede dünya halklarına önemli bir devrimci, tarihsel miras olarak kalan, faşizme karşı destansı, silahlı partizan savaşımı ve engin bir deneyim sunan yasadışı örgütlenme pratiğini, ülkemizde Bulgaristan'dan daha katı olan faşizme karşı mücadelede örnek alması aklına bile gelmiyor/gelmesi de beklenemez. Çünkü reformizmin batağına saplanmış olanlar sınıf savaşının gerçeğini ve dünya devrim tarihine bakarken, reformizmin at gözüyle baktığında, evrimci, reformist örneklerden başka bir şey göremezler.

Türkiye siyasal tarihinde TSİP'in 1974 yılından yasal alanda

kurulduğu günden bugüne kadar izlediği mücadele hattının, parlamentarist ve reformist bir çizginin oluşturması her zaman yasal-yasadışı ikileminin bunalımını yaşamış evrimci bir parti olduğu bilinmektedir.

TKP-B'nin ise günlük esen rüzgara göre yön belirleyen, bu nedenle de kendini öz kimliğiyle bir türlü ifade edemeyen bir yapı olduğu, yaşadışı kimlik bunalımının sonucunda renkten renge girerek sürekli dağılma yaşadığı bilinmektedir.

1986 yılında yaptığı II. Kongre'de ülkemizde gelişen silahlı ulusal direnişin etkisinde kalarak silahlı mücadele kararı almış ve bu çerçevede Silahlı Halk Birlikleri (SHB) adında bağımsız askeri bir örgüt kurmuş, yine ulusal mücadelenin öne çıkmasının etkisiyle ülkemizde Yekitîya Komînistên Kurdîstan (YKK) adında bir seksiyon örgütlenmesine yönelmiş ancak yaşadığı kimlik bunalımını bir türlü aşamadığından daha önce kurulup TDP-hariç feshedilen DKP- gibi 1992 yılında SHB ve YKK'de feshedilme kararını alarak kadrolarının PKK'ye katılması kararını almış, en nihayetinde TKP-B de kendisini feshettiğini ilan etmiştir.

Türkiye devrimci hareketinde örgüt kurup dağılmalarıyla, ordan oraya transferleriyle ünlü, tarihi boyunca savrulup durmuştur. Bu rotasızlık TKP-B'nin kurulduğu 1970 yılından dağıldığı güne kadar devam etmiştir.

Yoldaşın bir türlü kendini ifade ederek siyasal ve politik bir çizgi tutturamayan siyasal öznelerini örnek göstermesini, muazzam bir deneyim sunan devrimci sosyalizm tarihinde sadece reformist tasfiyeci ve bukalemun örneklerini görebildiğini kanıtladığı gibi, TKP-B, TSİP'nin yöneten ve yönetilen ilişkisi içerisinde birinin diğerine rest çekmesi gibi bir örnekte oluşturmamaktadır. Süreçte her ikisi de kendi kanallarında ilerleyerek, her biri kendi doğal seyrini izleyerek tarih sahnesinden silinmişlerdir. Böyle bir geleneğin, pratiğinin sonuçlarının tartışmamızla bir ilgisi yoktur. Eğer TKP-B, TSİP deneyimlerinden bir ders çıkarılacaksa bu yöneten yönetilen ilişkisinin yani ilegal bir partinin açık alandan kendine paralel bir parti kurması formülasyonunun tutmadığı sonucunu değil, ide-

olojik ve politik sağlamlığına en önemlisi devrimci istikrarın olmayışı ve legalist yönelişin sonunun kaçınılmaz iflas olduğu dersi çıkarılmalıdır. Ki bu dersi en iyi değerlendirilmesi, öğretici dersler çıkarması gerekenler de legalizmi savunan ideolojik ve örgütsel kimliğini bir türlü netleştiremeyen yoldaşlardır.

Son olarak yoldaş, komünistlerin yasal parti ya da yasadışı parti ikileminden birinden birini reddederek değil, ikisinin de dönemsel olduğunu, dolayısıyla tercihlerini birinden yana yapmalarını gerektiğini, bugünkü nesnel gerçeklik ise asli örgütsel aracın yasa dışı parti değil yasal parti olduğunu belirterek mevcut devrimci komünist hareketi lağvetmeyi, onun yerine evrimci ve uzlaşmacı yeni bir yasal partiyi önermektedir. Bu kelimenin tam anlamıyla örgütsel araçlara paranoyak düzeyinde sarılmak politik, siyasal ve örgütsel realitesini görmüyecek kadar siyasal bir körlüğe düşmektir.

Yodaş yasadışı partinin aşılması gerektiğini söylerken; yaklaşık 20 sayfalık bir yazıda bunu izah edecek toplumsal ve bilimsel bir tek gerekçe dahi söylemiyor. Oysa yasal partinin hem teorik hem siyasal ve politik hem de teknik olarak gerçekçi ve doğru bir yöneliş olmadığını bir önceki yazımda onlarca gerekçesini belirtmiştim. Yoldaşın bunlara yanıt vermesini bekliyeceğim. Haksızlık etmemek için belirtmek gerekir ki; tek teorik dayanak yaptığı ulusal ve toplumsal dinamikleri bütünleştiren siyasal öznelere olan ihtiyacıdır. Ancak bu da görmezden gelerek yok saydığı, komünist partinin ideolojik ve programatik özünü oluşturan temel stratejisidir. Ulusal ve toplumsal kurtuluşun içselleştirerek birlikte ele alınması dün de, bugün de ve yarın da komünist partinin temel varlığını oluşturan asli bir faktör niteliğinde olduğunu ve bunun işçi sınıfının ve emekçi halkın ulusal ve toplumsal özgürlüğü açısından mutlaka ama mutlaka başarılacağını belirtmeliyim.

A. KURT YOLDAŞIN İLERİ SÜRDÜĞÜ YAKLAŞIMLARIN ELEŞTİRİSİ

Komünist harekette geliştirilmeye çalışılan bir başka küçük

burjuva reformist yaklaşım A. Kurt yoldaşın yaklaşımını yazısında görüyoruz.

Kimileri komünist hareketi likide etmek için reformizmin ve burjuva uzlaşmacılığının dayanaklarını oluşturmaya çalışırken yoldaş, "Önceliklerin Doğru Tespiti ve Parti" başlıklı yazısında diğerlerinden bir adım öne geçerek bunu doğrudan şekillenmiş biçimiyle sunmaya politikasını yapmıştır bile. İşçi sınıfının devrimci bilimi olan ML ve toplumsal diyalektikle en ufak bir ilintisi olmayan yaklaşımları, üstelik sosyalistlerin temel öncelikleri gibi iddialı bir başlıkla sunmaya çalışıyor. Yazının temel mantığı sorgulandığında örgütsel tasfiyecilik ve reformist yaklaşımların belli başlı karekteristik temel çizgiler içerdiği açık bir şekilde görülecektir.

Her şeyden önce yazının mevcut komünist hareketi yok sayan bir mentaliteye dayandığı bu nedenle belli tespit ve yaklaşımların yoldaşa özgü yeni ve orjinal yaklaşımlar olduğu gibi, politikada acemi insan tadını veren yönleri üzerinde de en az küçük burjuva eğilimi yansıtan çizgiler kadar durulması gerekiyor. Çünkü küçük burjuva devrimciliğinin ince ve bilinen taktiği, gerçeği tersyüz ederek yeni ve ileri bir şey sunuluyormuş gibi bir izlenim yaratmaktır. Tamamen soyut kurgulanmış bir ütopya ürünü olan yoldaşın çıkış yolu ve üretim diye sunduğu tek şey, sosyalist hareketin genel iktidar hedefini terkederek 'yerelde iktidar olması' şeklinde özetlenebilir. Sorunun sadece bu yönü üzerinde değil, buna temel teşkil ettiği iddia edilen yaklaşımlar üzerinde de durmak, bunların ne kadar yanlış ve çarpık yaklaşımlar olduğunu, satır aralarında gizlenmeye çalışılan sağ yaklaşımları açığa çıkarmak gerekiyor.

Yoldaş yazıya "... yaşanan sürede uzun vadeli programlama ihtiyacı her ne kadar kendini dayatıyorsa da ülkedeki siyasal belirsizlik ve yaşanan konjonktürel gelişmeler, kısa vadeli programlanmanın aciliyetini dayatmaktadır" diyor. Tasavvur edilen yeni siyasi parti girişiminin bu konjonktürde anlaşılması gerektiğini belirtiyor. Aciliyet olarak belirlenen yaklaşımlara geçmeden önce bir kaç nokta üzerinde durmak gerekir.

Öncelikle ülkedeki siyasal belirsizlik ve konjonktürel gelişme-

ler kısa vadeli değil, uzun vadeli güncel çalışmaya programlanmayı zorunlu kılan niteliktedir. Zira ülkemizdeki siyasal belirsizliğin kaynaklarından biri de siyasal yapıların uzun vadeli pragmatist yaklaşımları esas alan bir siyasal rota izlemeleridir. Bu da konjonktürel gelişmelerin yönünü doğru tespit edememe ufuksuzluğuna, uzun vadeli programlanma sonucu düşlemektedir. Ki bu da siyasal belirsizliği derinleştiren bir başka faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. İç siyasal dengeler ve konjonktürel gelişmeler günümüzde ulusal ve toplumsal devriminin lehine gelişmesine karşın bunu ne komünistler ne de diğer siyasal hareketler kendi lehine dönüştürememektedir. Eğer doğru tespitten aynı şeyleri anlıyorsak (ki sanmıyorum) doğru tespit pragmatist kısa vadeli değil, uzun vadeli ideolojik ve politik programlamayı ancak ısrarlı güncel politik ve pratik bir faaliyeti gerektiriyor.

Bundan kısa vadeli programlanmayı önemsemediğimiz ya da reddettiğimiz anlamı çıkarılmamalıdır. Marksist yöntem, uzun vadeli programatik hedeflere ulaşmak için kısa vadeli programlara ihtiyaç olduğunu söylüyor. Ancak bir şartla; o da, uzun vadeli anlaşılır ve net programlanma (devrim ve iktidar) olmaksızın kısa vadeli programlanma olamayacağı, ulusal ve toplumsal devrimlerde kısa vadeli hedeflerin, belirlenen uzun vadeli hedeflerin birer basamağı olduğu, devrim sürecini kesintisiz birbirini izleyen bir sistematikte olacağı, devrimci ve reformist yaklaşımları birbirinden ayıran temel ayraç noktasıdır.

Sosyalist devrimciler herşeyi dolayısıyla tüm mücadele ve örgütlenme çalışmalarını işçi sınıfını devrimci iktidarına bağlı ele alırken; küçük burjuva reformizmi siyasal iktidarı ele geçirmeyi ve devrimci iktidarlaşmayı imkansız kılan teoriler geliştirilerek işçi ve emekçi yığınların burjuva hegemonyasını altında tutmaya çalışmakta, siyasal iktidarı hedef göstermek yerine mevcut burjuva iktidarının yarattığı sonuçları proletaryanın mücadelesinin eksenine oturtmaya çalışarak, uzun vadeli program hedefleri uğruna belirlenen kısa vadeli program hedefleri arasına aşılmaz kalın duvarlar örerek, genel siyasal iktidara ulaşılmasını engellemeye çalışırlar.

Toplumsal süreci ML bilinciyle devrimci zeminlerde ele alan ve siyasal iktidar hedefi olan tüm siyasal örgütlenmeler (partiler) programatik şekillenmelerini, sistematiğini yakın ve uzak hedefler biçimihnde diyalektiksel bir uyum ve organik bir bağlantı içerisinde oluştururlar. Bilirler ki, bir darbe ya da paraşütle tepeden inme gibi bir yöntemle iktidar ele geçirilemez. Adım adım burjuva iktidar mevzileri kuşatılarak, proletaryanın ekonomik ve siyasal iktidarlaşması sağlanır. Bu doğaldır ki, genele ulaşmak için evrensel kavrayışla özgün alandan hareket etmeyi ya da yoldşın deyimiyle yerelden kalkış yapmayı sağlayacak sistematik bir mücadele çizgisi izlenecektir.

Peki sorun bu denli açıkken yoldaş, yerelden kalkış yapmakta neyi kastediyor? Ya da yeni bir şey mi keşfediyor? Aslında komünist hareketin dokusuna yabancı olan bir anlayış keşfettiği açıktır. O da, yerelden kalkış yapmayı genel devrimci iktidar hedefinden koparak, yerel iktidar biçimden sunmasıdır. Buna ilerde ayrıca değineceğim.

ÜLkemizdeki komünist hareketin programatik yapısı da tüm devrimci komünist yapılar gibi marksist yöntem izlenerek, yakın ve uzak vadeli programatik hedefler sistematiğine göre oluşturulmuştur. Çünkü marksist yöntem, olguları belli bir diyalektik içerisinde ele aldıkları herşeyin kopmaz bir bütünlük ilişkisi içinde geliştiği bu denli açıkken, yoldaşın ta baştan başlayarak yazının sonuna kadar olguları ayrı ele alan yaklaşım tarzı, herşeyden önce bilimsel, marksist yöntemden uzaklaştığını gösterdiği gibi komünist hareketin belirlediği kısa vadeli program hedeflerine ilişkin herhangi bir itiraz ya da yetersizliğine dair bir tek kelime etmeyerek, kısa vadeli programlanmak gerektiğini belirterek aklı sıra hem okuyucuyu manüple etmeye çalışmakta, hem de kendi inkarcı tercihine sunî dayanaklar oluşturma gayretine yönelmektedir.

Gelelim yoldaşın aciliyet olarak belirlediği öncelikler sorununa. Yoldaş, önceliğin doğru tespiti olarak ortaya çıkan tablodan birleşme ve iktidar perspektifi olarak ikilibir ikilem oluştuğunu belirleyerek, önceliğin iktidar değil birleşim olduğunu, birleşimin önceli-

ğinin de ülke sosyalist ögelerini, birey ve kurumlar bazında uzun vadeli bileşimini sağlayacak, öncelikli bir adım atılması gerekiğini belirtiyor. Bunun önceliği de yerel iktidar perspektifinin geliştirilmesi olarak koyuyor.

Öncelikle yoldaşın, aciliyetlerin önceliği, önceliklerin önceliği diye ortaya koyduğu yaklaşımlar üzerinde duralım. Yoldaş asıl yanılgıya iktidar ve birleşim sorununda farklı iki ikilem oluşturarak, sorunu birbirinden ayrı ele almakla düşüyor. Herşeyden önce iktidar hedefi anlaşılır ve somut ortaya konmadan birleşim, hele de sosyalistlerin birleşim sorunu nasıl gelişirse gelişsin gerçekçi ve doğru bir birleşim olmayacağı gibi hedeflenen birikim, gelişim ve aktiviteyi de doğuramaz. Siyasal mücadelede asli olan çeşitli bireylerin ve kimi kurumların (ki bu kurumlar, ülkemizde yok denecek kadar sınırlıdır) nicel birleşimi değil, niteliksel birliğidir. Şüphesiz ki, siyasal bir harekete nitelik kazandıran asli unsur, ideolojik, siyasal, programatiği ve iktidar hedefidir. Bu da yoldaşın en az önemsediği noktadır. Başka bir ifade ile ideolojik, siyasal içeriği olmayan hiç bir birleşim eylemi (tabandan gelişiyor olması sonucu değiştirmez) ilerletici ve geliştirici bir sonucu yaratamaz. Yoldaş komünist hareketin bilinen ve güçlü bir toplumsal muhalefet oluşturacak olan yığınla öncelikleri dururken, tüm bir önceliği birkaç sosyalistin birleşiminde araması, adeta bu birleşim yaratılmadan hiç bir toplumsal örgütlenme ve siyasal mücadele yürütülemez noktasında sorunu ortaya koyması, devrimci-komünist faaliyetlere, ulusal ve toplumsal devrime olan inançsızlığı ve iddiasızlığı gösteriyor. Liberal sağ anlayışlarla birleşerek partileşme sorununda ortaya koyduğu izlenecek yöntem ve tarz yaklaşımıyla da devam ediyor.

Bir yandan yaşanan siyasal süreçten çıkarılması gereken sorunu acil yeni bir siyasal parti olmadığını belirtiyor, öte yandan da mevcut sosyalist söylemli siyasal partilerin hiç birinin toplumsal sorunlara çözümler üretecek nitelikte olmadığı saptamasını yaparak, bu sürecin tabandan geliştirilecek partileşme süreci izlenmesi gerektiğini ve bunun yerel iktidar perspektifiyle olacağını söylüyor.

Bu yaklaşımları açımlarsak, yoldaş ne eski partileri ne de yeni bir partinin seçenek olmamayacağını belirterek, aslında işçi sınıfının burjuvaziden bağımsız örgütleyen ve onu iktidara taşıyacak temel siyasal aygıt olan parti fikrine karşı çıkıyor. Her ne kadar tabandan gelişecek yeni bir partileşme tespiti yapıyorsa da bu gerçek değişmiyor. Zira yoldaşın tabandan gelişecek partileşme diye ortaya koyduğu şey, aslında bir partileşme değil. Devrimci sınıf partisi anlayışıyla hiçbir ilintisi olmayan, ufku kapitalist sistemin yarattığı kimi yerel sorunlarla sınırlı bir dernek örgütlenmesidir. Yoldaşın yerel kalkışlı bir parti anlayışıyla sosyalist devrimci bir partinin yerelde kalkış anlayışı temelden farklılaşan niteliktedir. Yoldaş uzun vadeli programlama ve net bir genel siyasal iktidar perspektifi olan işçi sınıfı ve diğer emekçi katmanları genel bir siyasal program etrafından örgütleyerek, asıl toplumsal devrimci güçlrin birleşimini sağlayacak olan genel bir siyasal örgütlenme anlayışını özünden reddederek, devrimci içerikten yoksun siyasal iktidar ufku olmaan halkçı, siteci bir örgütlenme anlayışıyla kimi yerel sorunların çözüme güdümlenmiş bir örgütlenme öneriyor.

İşçi sınıfını partileşmesini red ve liberal reformizmin tipik bir yaklaşım olarak karşımıza çıkan bu anlayış bilinen tasfiyeci ve reformist anlayışların da gerisindedir. Geleneksel reformist anlayışlar bile daha genel ve geniş bir siyasal ufka sahipken, yoldaşın reformist ve likidasyon anlayışı muhtarlık ve belediyelerle sınırlı kalmaktadır.

Yold aşın bir başka sapmasını da yerel ve genel algılayışında görüyoruz. Genel olan eski ve yeni tüm siyasal örgütlenmelerin (partilerin) eksiklikleri ve yetersizliklerini çeşitli yönleriyle ortaya koyarak bu eksiklikleri, genel örgütlenmeye ve genel iktidar anlayışına sahip olmasına bağlıyarak, kısa vadeli programlanmış yerel alanlarda birleşim sağlayarak yerel iktidar perspektifini temel bir alternatif olarak sunuyor. Üstelik bunun sosyalist harekete yaşanan bunalımın aşılmasını sağlayarak sosyalizme katkı sağlayacağını iddia ediyor. Belirtmek gerekir ki, genel diye nitelendirilen programatik ve siyasal örgütlenmelerin tümü aslında aynı zamanda yereli

ifade eder. Bir coğrafya sınırının içerisinde kimi ekonomik, siyasal, kültürel vb. değişimi amaçlayan siyasal örgütlenme doğaldır ki, ülkede yaşayan ve çeşitli yerleşim alanlarına yayılmış halkı esas alır. Belli bir insan topluluğu ya da halkı esas almayan hiçbir siyasal anlayış yoktur. Ancak hareket noktası olan temsil iddiasında olduğu sınıflar ve yığınlarla bütünleşememe sorunu vardır ki, o da iradi ve özneldir. Yoldaş genel ve yerel alanı birbirinden tamamen farklı olgular olarak sunup genelin kimi öznel ve pratik nedenlerle yereli kucaklayamaması durumunu, genel olanın yereli nesnel olarak kapsamadığı biçiminde sunuyor. Bu yanlış algılayışın sonucu olarak da, genel olan siyasal ve toplumsal politik örgütlenmeyi reddederek, yerel ölçekli örgütlenmeler ve yerel iktidar hedefini saptıyor.

Çeşitli yerel kalkışlı atılımları bütünleştirecek olan genel bir siyasal örgütlenmeyi de reddederek; her köy, ilçe ve kente göre ayrı ayrı örgütlenmiş, tuhaf parçalı bir örgütlenme ve parçalı bir iktidar anlayışını savunuyor. Tam bir kabile ve site örgütlenmesi olan bu örgütlenme anlayışını da mevcut gettoların aşılması yöntemi olarak sunuyor. Çağdaş toplumların çeşitli sınıf ve katmanlar düzeyinde ayrışarak genel bir toplumsal yapı oluşturdukları, toplumsal üretim ve paylaşım temelinde dar alanları ve yerel sınırları aşan bir bütünlük yarattığı gerçeğini göremiyor. Modern toplum örgütlenmelerinin çeşitli sosyal sınıf ve katmanlarda oluştuğu gerçeğini yadsıyarak yerel diye koyduğu alanları, birbirinden kopuk ayrı toplumsal yapılarmış gibi sunuyor. Belirttiğimiz gibi toplumsal yapıyı teşkil eden sosyal ve sınıfsal yapılar belli yerleşim birimlerine göre değil; üretim ilişkilerine göre şekillenen genel özellikli yapılardır. Bunların örgütlenme ve mücadeleleri de kendi özgün sorunlarından kalkış yaparak genel bir özellik taşımalıdır. Bu özgünlüğü kendi özgül sorunlarından kalkış yaparak, genel bir özellik taşımalıdır. Bu özgünlüğü ifade eden genel örgütlenme ve mücadelenin ideolojik ve siyasal ifadesi ile, sınıflar temelinde örgütlenmiş genel siyasal partilerdir.

Yoldaş bu değerlendirmelerini, kendi yaklaşımları için söylene-

neyeceğini, kısa vadeli programla yerelden kalkış,yerel birleşim gibi savunuların tabandan yükselen bir partileşme ve iktidarlaşma hedefini amaçladığını, kitlelere güven veren daha güçlü siyasal özlelerin yaratılmasına dönük olduğunu iddia ederek ona haksızlık yapıldığını düşünebilir. Yoldaşın yazısı titizlikle irdelenerek, temel mantığı açığa çıkarıldığında savunduğu yaklaşımların tas tamam örgütsel tasfiyecilik ve burjuva reformizminin politikasının yapılmaya çalışıldığı ve bunu farklı adımların izleyeceği görülecektir. Bu oranda yazıyı, ince eleyip sık dokuyarak satır aralarına gizlenmiş temel mantığı açığa çıkaran bir yöntem izlemenin nedeni, yoldaş devrimci mücadeleyi reformizme uğratan ve yasadışı devrimci yapıyı likide ederek yasal parti savunusunda -diğerlerinden farklı olarak- karmaşık ancak kendi içinde bütünlük içeren dolambaçlı bir yol izlemiş olmasıdır.

Buraya kadar yazdıklarımız yoldaşın asıl varmak istediği hedefe dair. Söylediklerinin genel eleştirisini içeriyordu. Asıl üzerinden durulması gereken sosyalistlerin birliğinden, güçlü bir siyasal özne oluşturmaya/sosyalizme katkı sağlamaktan iktidarlaşmaya kadar tüm toplumsal ve siyasal sorunların 'öncelikli ve temel' çıkış formülü olarak sunulan yerel iktidar perspektifi anlayışıdır.

'Yerel iktidar perspektifinden yola çıkılmalı' ara başlığı altında yoldaş, sosyalistlerin toplumsal sorunlar karşısında duruşu ve getirdikleri çözüm yöntemlerinin tabana taşınarak yola koyulması gerektiğini, bunun da yerel iktidar perspektifiyle sağlanacağını belirtiyor. Yerel iktidar perspektifinden kastının ise, özetle; mahalle muhtarlığından belediye başkanlarına kadar tüm yerel yönetim kademelerinden sosyalistlerin sorunlara bakış açılarına ve önerdikleri çözüm yöntemlerinin, bütünü kapsayan, tabana dönük belli bir programlanmayla uzun vadeli bileşim ve iktidarlaşma perspektifine dönük yeni girişim harekâtını başlatacağı bir devrim niteliğinden sunuyor.

Sosyalistlerin toplumsal sorunlara ilişkin geliştirdikleri siyasal ve politik yaklaşımların ve projelerini tabana taşınması ya da yığınların toplumsal eylemiyle bütürleştirmesi gerektiğine katılma-

mak mümkün değildir. Ancak bu siyasal politik yaklaşımların ve geliştirilen toplumsal projelerin neler olduğu/olması gerektiği ve nasıl bir örgütsel tarz izleneceği noktasından yoldaşa katılmak mümkün değildir. Yoldaş, sosyalistlerin temel politikasını ve toplumsal projelerin yerel iktidarlarda halkçı nitelikli burjuva örgütlenmeleri süreci izleyerek oluşturmaya çalışırken, devrimci komünistler dünyadaki ve ülkemizdeki toplumsal süreci marksist temellerde, leninist anlayışla yorumlayarak geliştirilen toplumsal, siyasal ve örgütsel projeleri yığınlarla bütünleştirip, yaama uyarlamanın bir yandan pratik çabasını verirken, aynı zamanda onu toplumsal yaşam içerisinde geliştirip üretmeye çalışırlar. Öyle yoldaşın ortaya koyduğu gibi, sosyalistler tüm siyasal-politik ve toplumsal örgütlenmelerini sıfır noktasından ele alacak kadar bir çocukluk evresini çoktan aşmışlardır. Hele bu iktidarlaşmanın temel kalkış noktalarının yerel iktidarlaşma veya ekonomist, sendikalist mücadele anlayışında olduğu gibi çoktan aşılmış küçük burjuva iktidar anlayışıdır.

Hiç bir devrimci sosyalist anlayışta da genel siyasal iktidar hedefini bir kenara iterek, yerel alanlarda iktidarlaşmanın olabileceği savunusuna rastlanılmaz. Hatta günümüzde hiç bir liberal burjuva siyaset anlayışından bile iktidarlaşma sorunu bu denli genel siyasal ve toplumsal süreçte kopuk ele alınmamıştır. İktidarlaşma ve iktidar olmayı yerel yönetimlerde etkin olma ya da hakim olma biçimi de yorumlanmamıştır.

Günümüzden Refah Partisi dahi yüzlerce yerel yönetim ele geçirip tüm yerel yapılarda kurumlaşmasına ve önemli bir kitlesel destek sağlamasına karşın bu durumun sistemin bir parçası olmasına rağmen, bu durumu, iktidar olarak yorumlanmamıştır. Yerel iktidar özünden reformist siyasal anlayışın belirlediği bir hedeftir. Bunun işçi sınıfına yansıması ise sendikalist ekonomik mücadele anlayışıdır. Günümüzde sistem içi reformist çözüm olduğu dahi tartışılmalıdır. Burjuva kapitalist iktidar yürütme, yasama, yargı klasik tanımıyla bir bütün oluşturan iktidar biçimidir. Emeğin sermayeye karşı gelişen mücadelesi tüm yaşamı

kapsayan sisteminin köklü değişimini esas alan (buna yerel yönetimler de dahildir) bir nitelikteyken; belediye sosyalizmin ya da kurtarılmış bölge stratejisi benzeri tuhaf bir iktidar anlayışı ileri sürmenin nedenlerinden biri de kadroların bilimsel ML anlayışta giderek kopması ve burjuva ideolojik anlayışların etkisine girmesidir.

Sosyalist nitelikli toplumsal bir devrim hedefi olan siyasal bir hareketin temel devrimci dinamiğini oluşturan işçi sınıfı ve emekçi yığınlara yönelimi sağlayacak, bu yığınların hedefine devrimci bir siyasal iktidar perspektifi koyarak, bunun çabasına seferber olmak yerine kapitalist düzenin en alt dzeylerdeki ve de sistemle içten perçimli olan, sisteme karşı geliştirilecek devrimci mücadele perspektifinden ayrı düşünülmeyecek, muhtarlık, belediye, il, ilçe meclisleri gibi burjuva parlamentarist iktidar anlayışından daha geri olan bir hedefi işçi sınıfın ve emekçi halkın temel hedefi olarak saptamak ve de devrimci bir çıkış yolu olarak her şeyin üstünden bir çözüm yöntemi olarak sunmayı işçi ve emekçi halkın sınıfsal mücadele gerçeği ve bugünkü siyasal ve politik hedefleriyle bağdaştırmak mümkün değildir. Yoldaş işçi sınıfın ve komünistlerin yerel yönetim modeli ne olmalı, yerel yönetim organları nasıl işlemeleri merkezi idare ile ilişkisi nasıl kurulmalı gibi bir üretime girseydi, nispeten anlaşılır olurdu. Ne var ki, kurtarılmış bölge stratejisinin kötü bir kopyesini çağrıştıran kurtarılmış ve iktidar olunmuş kurumlar perspektifini ciddiye almak mümkün değildir.

Birşeyi belirtmeliyim; işi sınıfının ve komünistlerin mevcut kapitalist iktidarın bir bütün olarak devrimci yöntemlerle ele geçirme kavgası sürecinde, tüm burjuva kurumlar gibi merkezi ve yerel tüm alanlarda etkin olma onları kuşatma ve dönüşüme uğratma hedefleri vardır. Bu süreç proletaryanın iktidara oturmasını kolaylaştıran, iktidara giden yolun kiometre taşlarını döşeyen bir süreçtir.

Tıpkı bugün burjuva kurum niteliğine dönüştürülen mevcut sendikal yapıların, işçi hareketinin burjuvaziye karşı geliştirdiği mücadelenin lehine ele geçirilmesi, nasıl ki işçi sınıfının iktidar ol-

ması olarak tanımlanamaz ise, toplumsal hayatın tüm alanlarında olduğu gibi yerel yönetimlerde de işçi ve emekçilerin etkin olmasını sağlamak temel bir zorunluluktur. Ancak bu yerel yönetimlerde iktidar olmak gibi, devrimci sınıf iktidarı yerine ikame edilmesi ya da onun özgün bir biçimi olarak sunulması asil itiraz noktamızı oluşturuyor. Komünistler iktidar olmayı en bağımsız demokratik ve özerkliği güçlendirilmiş (Bugün Avrupa ülkelerindeki yerel yönetim modelleri burjuva anlamda son derece demokratik ve özerktir) olan yerel yönetimleri ele geçirmeyi dahi iktidar olunmuş gibi sunamazlar. Çünkü tasavvur edilebilecek en ileri yerel yönetimlerin bile son tahlilde genel ekonomik-siyasal sistemin bütününü oluşturan yerel parçalardan biridir. Olsa olsa reformizmin, ekonomist sendikalizmin toplumsal devrimi geciktiren işçi sınıfının iktidara yürüyüşünü yavaşlatan siyasal taktiğidir.

Yoldaş işçi ve emekçilerin yığınla yaşam ve güncel mücadele hedefleri dururken, bunlar üzerinde yükseltilecek politik örgütlenme ve mücadelenin adım adım iktidara doğru büyütülmesine, siyasal ve pratik önderlik etme görevi komünistlerin önünde başarılması gereken temel ve güncel bir görev olarak duruyorken, herşeyin eksenine yerel yönetimlerde (muhtarlık, belediye vb.) iktidar olmayı, hangi akla hizmetle belirliyor? Siyasal çürümüşlüğün ve ideolojik savrulmanın ifadesi değil midir?

Kurulu sistemlere karşı mücadele hedefi olan en evrimci anlayışlar dahi siyasal, politik ve örgütsel yönelimlerini genel bir kapsayıcılık özelliğinde ortaya koyarken, ki bu da en ileri biçimi burjuva demokratik iktidar anlayışıdır. Yoldaş işçi sınıfı ve komünistlerin temel hedeflerini bunların da gerisine çekerek devrimci iktidar hedefinden tam bir kopuş içerisine giriyor.

Yoldaşın, sihirli çözüm formülü olarak ileri sürdüğü yerel iktidar perspektifine ilişkin yaptığım genel değerlendirmenin yanı sıra, yazının devamında bulunan çeşitli yanlış ve ideolojik sapmayı ifade eden kimi noktaları ele alalım.

Yoldaşın, neden kısa vadeli bir programlanmayı önerdiğini şu cümlelerle ortaya koyuyor: "Bugünkü toplumsal yapının yaşadığı

depresyon süreci, dünya ve ülkemiz sosyalist hareketinin içinde bulunduğu nesnel koşullar geleceğe dönük programlanmada bize 'dene, gör' fırsatı vermediğini... Sosyalizmin yeniden inşa sürecinin yaşanmakta olduğu bu tarihsel momentte ne bizim ne de hiç kimsenin elinde artıdeğer teorisi kadar billurlaşmış somut yönelişleri yoktur... Dolayısıyla süreci bekleme lüksüne sahip olmadığımızdan yerel iktidar perspektifine göe bir an önce programlanmamız..." gerektiğini belirtiyor. Evet sosyalistlerin önünde toplumsal yapıda yaşanan bunalımın yeniden yorumlanması çağımızın yeni üretim sürecinin yarattığı toplumsal alt-üst oluşları ve oluşan yeni dengeleri yeniden formüle etmesi, sosyalizmi bu temel üzerinde cesaretle yeniden inşa edilmesi gibi karmaşık ve kapsamlı bir sorun olduğu doğrudur. Ancak elimizdeki somut bir teorinin olmadığı yaklaşımı doğru değildir. Bugünkü yei süreçte yaşanan ve oldukça karmaşık görülen bu konjonktürü yüzyıllar önce marksist kuramcılar tarafından 'iki kere iki dört eder' teorisini kadar somut bir yaklaşımla öngörüldüğü her marksistin bildiği bir gerçektir. Marksizm ve leninizmin evrensel ve devrimci yöntemi doğru kavrandığında, temel bir siyasi klavuz olarak ele alındığında bugün yaşananlara artıdeğer teorisi kadar billurlaşmış genel bir siyasal ve politik yöntem sunduğu görülecektir.

Önemli olan marksizmin bilimsel teorik yol göstericiliği ışığınd sosyalist kavganın çağın gerçeklerine göre ülke özgülünde geliştirilmesi ufkuna ve vizyonuna, devrimci kadroların sahip olması, militan ve ısrarlı bir politik ve örgütlenme mücadelesini adım adım geliştirecek çelik iradeyi ortaya koymalarıdır.

Bugün dünyada ve ülkemiz özgülünde yaşanan tüm ekonomik sosyal ve siyasal gelişmeler, ML'yi doğrulayan kendi özgülümüzd ise komünist hareketin programatik tespitlerini politik-pratik ve örgütsel yönelişlerini doğrulayan niteliktedir. Ne var ki yoldaş ve onun gibileri bunu kavrayamadıklarından dünyada gelişen yeni devrimci atılımları görememekteler. Önümüzdeki yüzyılın kapitalist sistemlerin sonu olacağını, toplumsal devrimlerin çağın seyrini değiştirecek nitelikte tüm dünyada gelişeceğini görebilecek bir si-

yasal vizyona sahip oldukları açığa çıkmaktadır.

Yazının devam eden bölümü, yerel iktidar hedefinden başka ortaya koyduğu gerekçeleri bir kez daha tekrarlayarak devam ederken, arkadaşımızın rotasızlığı ve ufuksuzluğunu iyiden iyiye açığa vuran bazı yaklaşımları görüyoruz. Yoldaş devrimci, sosyalist bir siyasal öznenin temel ideolojik-politik hattını ve örgütsel teorisini ittifaklar ve iktidar anlayışını, kısaca kuramsal ve programatik şekillenişini yaratabilmek için tabandan yürümeyi, yerel iktidar anlayışını çeşitli örnekler vererek temel bir koşul olduğunu ileri sürüyor. İlk bakıldığında doğru gibi görülen bu anlayış, özünde kitle kuyrukçuluğu ve burjuvazinin acize düştüğünde dillendirdiği 'sine-i millete dönme' yaklaşımının farklı bir versiyonundan başka bir şey değildir.

Devrimci işçi hareketi ve onun siyasal öznesi olan komünist hareket mevcut olan siyasal ve kültürel tüm yapının karşıtı ve statükonun reddi üzerinde yükseleceği, ileri ve yeninin toplumsal yapının, önceki toplumsal yapının yıkımları üzerinde boş vereceği, her devrimci marksistin bildiği bir şeydir. Marksist bir öznenin öyle yoldaşın 'tabandan yürüyerek' iktidar denemelerini muhtarlık ve belediyelerle sınırlayarak yaratılması marksist bir yöntem olmadığı gibi, insanlık tarihinde bunu başarmış herhangi bir ideolojik ve siyasal hareket de yoktur. Yeni bir toplumsal yapıyı aynı zamanda onun siyasal, kültürel ve etik şekillenişine karşı bir saldırı eylemi olarak başlatır ve kendini ondan farklı bir siyasal anlayışla tanımlayarak gelişir. Oysa ki yoldaş, yazısında devrimci bir öznenin A'dan Z'ye tüm yapısını sine-i millete dönerek tüm halkın katılımıyla yaratılacağını söylüyor. Yoldaşın mantığı iyi kavrandığında tipik burjuva reformist yaklaşımları göklere çıkardığı görülecektir. Birlik, taban, halk gibi vurguların cafcaflı cazibesine rağmen; bu gerçek değişmemektedir. Biliyoruz ki, bu cafcaflı vurgular burjuvazi ve reformist kitle kuyrukçularının da en sık baş vurdukları kendini kamufle etme yöntemidir.

Yoldaş, tabandan yürüme ve yerel iktidar perspektifi ile yaratılacağını iddia ettiği siyasal öznenin devrimci marksist bir siyasal

özne olmayacağı çok ü yoldaş, yığınlara ve tabana yönümüzü belirlemiş bir siyasal politik ve iktidar anlayışıyla dönmemizi değil, bunu toptancı bir halkçı yaklaşımla halkın mevcut genel eğilim ve istemleri temelinde kotarmayı öneriyor.

Siyasal bir öznenin temsil iddiasında olduğu sınıf ve katmanları ile buluşması, emekçi halkla bütünleşip perçinlenmesi sorunuyla, yoldaşın söylediği apayrı şeylerdir. Ülkemizde komünist hareketin işçi ve emekçi kitlelerle bütünleşmesi, onun ulusal ve toplumsal mücadelesine öncülük edecek konuma getirilmesi, en güncel ve temel bir sorundur. Bunu başaramayan hiç bir siyasal anlayışın da varlığını devam ettirebilmesi mümkün değildir.

Bu temelde ülkemiz sosyalistlerinin ve komünist hareketin en temel ve güncel görevi, işçi sınıfı ve emekçi katmanların politik mücadelesini ileriye taşımak, işçi hareketi, kadın, gençlik mücadelesi sürecinde militan, sürükleyici işlev görmek, gelişen ulusal özgürlük mücadelesine toplumsal perspektifle müdahale etmek, toplumsal hayatın tüm alanlarında militan bir konumlanış içine girerek; komünist öncülük misyonunu yerine getirerek, komünistlerin ideolojik-siyasal ve politik anlayışlarını yaşama hakim kılmak için canlı yaşamın nabzını yakalamak, ulusal ve toplumsal yaşamın ve mücadelenin canlı pratiği ile bütünleşip teorik üretimi bu zemin üzerinde geliştirmek, kadro yapısını ve komünist hareketi canlı pratikten ve devrimci müdahaleciliğinden giderek uzaklaştıran, her türlü yanlış anlayışların kabuğunu kırmak, bunun öncelikli yöntemi ise tüm sosyalist, komünist birey ve kurumların topyekün bir devrimci pratiğe yönünü dönmesi bağlamında tabana inmek vurgusuna hiç bir şekilde itirazımız olamaz. Ancak yoldaş, tabana inmekten, yerel iktidar perspektifini geliştirmekten kastettiği bunlar değil; siyasal bir öznenin yaratılması onun ideolojik-politik programatiğinin oluşturulması için tabandan yürütülmesi gerektiğini belirtiyor.

Asıl itiraz noktamızı da bu oluşturuyor. Herşeyden önce marksist-leninist dünya görüşü, dünya devrimler tarihi, ülkemiz ekonomik ve siyasal gelişmeleri, Kürdistan işçi ve emekçilerinin ulusal

ve toplumsal mücadelede ihtiyaç duyduğu siyasal öznenin yapısı, içeriği ve yöntemi konusunda muazzam veriler sunmaktadır. Partileşme, aynı zamanda bütün devrimci, komünist siyasal öznelerin yaratılmasının marksist yöntemi olan, genel yığınların dışında işçi ve emekçilerin ileri olan devrimci sosyalist unsurlarının belirli bir ideolojik-politik ve örgütsel görüş üzerinde biraraya gelerek ve toplum içerisinde öncü anlayışıyla örgütlenmesi yöntemini reddederek, kitle kuyrukçuluğu ve küçük burjuva anlayışlara kapı aralayarak, işçi ve emekçi yığınları, devrimci çizgi ve gündemden uzaklaştırıyor.

Sorunun üzerinde bu kadar durmamızın nedeni, sadece arkadaşın kimi ideolojik ve örgütsel yöntemlerde sağ sapmalara girmiş olması değildir. Ülkemiz sosyalist ve komünist hareketlerini oluşturan kadro yapısındaki politik ve örgütsel mücadelede yaşanan basiretsizlik, çürüme ve tıkanma gibi olgulara kaynaklık eden bu eylemleri teorize eden bir nitelikte olması, bir çok kadronun amaçsız ve rotasız savrulmalara girmesine yol açan, düşünce sistematiğine tipik bir örnek teşkil etmesidir.

Aynı zamanda günümüz koşullarında ulusal ve toplumsal mücadelenin temel öznesi olan yasadışı devrimci parti anlayışını reddetmenin, işçi sınıfının devrimci savaşımını legalist burjuva çerçeveye hapsetmenin dayanakları olarak ileri sürülmesindendir.

Yoldaşın da tamamıyla yapmaya çalıştığı, yasadışı devrimci özneyi reddederek; legalist, küçük burjuva bir partiye ulaşma çabasından başka birşey değildir. Bu olmuş olmasaydı; yoldaş, devrimci sınıf savaşımı çizgisinin yerine Hindistan tipi halk mazlumiyetine dayalı, pasif direnişi esas alan bir mücadele çizgisi izlenmesini önermezdi.

Bugün yaşadığımız tartışma sürecinde reformizm kendini adım adım ifade ederek sonuca ulaşmaya çalışıyor. Bu ortamlarda ideolojik uyanıklık ve hassasiyeti bir an olsun elden bırakmamak gerekiyor.

Ülkemiz KP'sinin ulusal ve sınıfsal kurtuluşu esas alan mücadelesinde zor kaçınılmaz bir rol oynamaktadır. Bu, iktidar kavgasında o mücadelenin esas belirleyici yönünü ortaya koyacaktır. Bundan dolayıdır ki; ülkemiz komünist hareketi, kitle zorunu devrim stratejisinin temel bileşeni olarak görmektedir.

ÜLKEMİZ DEVRİMİ ZORA DAYANACAK

Kesin bir biçimde sonuçlandırılması gereken bir diğer sorun ise sınıf mücadelesinde zorun rolü, içeriği ve günümüze tekabül eden askeri örgütlenme ve mücadele görevidir.

Tarihte zorun içeriği ve rolünü doğru olarak belirlemek için sorunu materyalist tarih anlayışı ile ML bilimin yol göstericiliğinden ele almak gerekiyor. Aksi taktirde tarihte ve günümüzode olduğu gibi zor kavramına olmadık misyonlar biçilip zorun bilimsel içeriği ve anlamının yitirilmesine yol açar.

Herşeyden önce, subjektif bir amaç olarak gündeme gelmesinden çok, sınıfların maddi yaşama geçişte ve egemen sınıfın hegemonyasının tesisinde ve sultasının korunmasında, başvurduğu temel bir araç olarak ortaya çıkıyor. Zor, sömürücü sınıf egemenliğine karşı gelişen ezilen sınıf eylemini önlemek için başvurulan ve hatta giderek amaç düzeyinde egemen sınıfla bütünleşip bir evrime uğrar. Sınıflı toplumlarda zor, egemen sınıfın ordu, polis vb. militarist birliği olan devlete dönüşerek egemenlerin örgütlü gücü olur.

Devlet, egemen olan sömürücü sınıfların egemenliği altında olan sömürülen sınıf ve yığınların zapturap altında tutmayı sağlayan temel bir zor aygıtı niteliğindedir. Bu aygıt, ordu, polis gibi militarist kuvvetlerden teşekkül eden, ekonomik, politik, siyasi ve sosyal hayatın üzerinde de tam bir hakimiyet sağlayan temel baskıcı bir aygıt niteliğindedir.

Bundandır ki; insanlık tarihi boyunca egemenlere karşı ayaklanan yığınların karşısında devlet (zor) aygıtı çıkarılarak ezilenlerin egemenlik istemi zor aygıtı ile boğulmak istenmiştir. Buna karşı ezilen sınıflar, sınıf mücadelesinin diyalektik gelişimi zorunluluğu olarak, zora karşı

zor kullanarak özgür ve egemen olmaya çalışmışlardır. Sınıf mücadelesinin keskin, uzlaşmaz ve sert olması itibariyle ezilen sınıflar özgürlük ve egemenliklerini ancak zor kullanarak elde edilebileceğini öğrenerek, sınıf mücadelelerini zorun üzerine kurmuşlardır. Yüzyılımızın ulusal bağımsızlık ve proletarya devrimlerinin tümü bu süreci izlemiş, tarihte zora başvurmadan gerçekleşen hiç bir ulusal ve sınıfsal devrim örneği yoktur/olamaz da.

Günümüz kapitalist çağda emek-sermaye çelişkisi temelinde burjuva ve proletarya sınıfları arasındaki savaşımda bu genel maddi koşulların belirleyiciliğinde zor temelinde sürmüştür/sürüyor. Burjuva iktidarın temel örgütü olarak zorun somut biçimi olan burjuva devlet; proletarya ve emekçi halklar üzerinde sürekli ve sistematik bir baskı oluşturarak, kendi egemenliğini ve burjuva sınıfın temel çıkarlarının şiddet kullanarak garanti altına almaya çalışmaktadır.

Sisteme yönelen devrimci sınıf hareketini boğmak için en vahşi zor araçlarını devreye sokarak devrimci sınıf hareketini geriletmek ve boğmak için amansız bir mücadeleye yönelmektedir. Burjuva iktidar, zorun her biçimini özellikle de otoriter biçimi olan silahlı zoru (tank, top, tüfek, uçak, nükleer, biyolojik ve kimyasal) temel bir araç olarak kullanmaksızın bir an bile iktidarda kalamayacağını, yığınların biriken öfke seli karşısında tuz-buz olacağını bilmektedir.

Bu nedenledir ki, dünyadaki tüm kapitalist iktidarlar devleti tepeden tırnağa en ileri ve etkili teknolojik silahlar ile donatarak militarist karekterlerini her geçen gün geliştirmeye çalışmakta, devasa mali kaynaklar ayırararak burjuva sınıfın zor aygıtı olan devleti güçlendirmektedir. Son yıllarda dünya emperyalist-kapitalist sistemlerin devleti küçültme operasyonu söz konusudur. Ancak bu küçültme olgusu, devletin iktisadi yaşam üzerindeki müdahalesinin kaldırılmasına, sosyal hizmetleri (okul, hastane, yol, su, elektrik vb.) sırtından atmaya ilişkindir. Tersinden ise devletin militarist yönü görülmemiş oranda güçlendirilerek ordu, polis devletine dönüştürülmektedir. Bilim ve teknolojinin önemli bir kesimi silah sanayiine yönlendirilmiştir.

Proletarya iktidar mücadelesine yönelirken bu genel doğrudan hareket ederek mücadelenin temel hedefi olarak burjuva devlet aygıtının

yıkılmasını hedefler. Zira burjuvazinin politik egemenliğine son verme mücadelesinin başarıya ulaşmasının tek ve temel yolu olarak burjuva devlet aygıtının yıkılmasını ve tümüyle ortadan kaldırılmasının zorunluluğunu bilmektedir. Bu temel nokta, yani devrimci zor kullanılarak burjuva devletin parçalanması ve yıkılması sorunu marksist devrimcilerle reformist hareketlerin temel ayırt edici özelliğini oluşturmaktadır.

Devrimci proletarya açısından politik iktidarı ele geçirmenin temel ve ilk koşulu olarak devlet mekanizmasının parçalanması olarak belirlerken, proletarya erki ele geçirdiğinden (bu aynı zamanda sosyalizmin ilk belirtisidir) tarihte ve günümüzde olduğu üzere oportünist, sosyal reformist ve ekonomist akımlar politik iktidarı ele geçirmenin yolu olarak devlet aygıtının yıkılmasını değil, devleti çeşitli biçim ve yöntemler ile ele geçirmeyi hedeflerler.

Burjuva devlet aygıtı karşısında alınan bu farklı tutumlar, devrimci ve eşitlikçi yapıların örgütlenme, mücadele biçimlerine ve kullanacakları mücadele araçlarında temel bir ayıraç noktası olmuştur.

Evrimci, reformist akımlar, politik iktidarı ele geçirmenin yolu olarak devleti barışçıl yollardan ele geçirme, iyileştirme ve dönüştürme olarak saptarken; örgütlenmelerini de yasal temellerde burjuvazi ile barışık araçlara dayandırarak gevşek, liberal, uzlaşmacı ve evrimci mücadeleyi hedefleme ahmaklığını göstermektedirler.

Politik iktidarı ele geçirmeyi, devlet mekanizmasının parçalanmasıyla olanaklı olduğunu saptayan devrimci proletarya, siyasi örgütlenmesini yasadışı temellere oturtarak, zor aygıtına karşı zoru esas alan, zora dayalı devrimi öngören bir mücadele perspektifine sahiptirler. Bundan hareketle kapitalist TC devletinin egemenliğine son vererek, yerine proletaryanın politik iktidarını kurmayı hedefleyen KP, uzlaşmaz bir biçimde zora dayalı devrimi esas alan bir programatik yönelişe sahip olduğu tartışmasızdır.

Ancak devrimci zorun temel biçimi, politik mücadelenin otoriter aracı politikanın yoğunlaşmış ifadesi olan silahlı mücadeleyi ve gerekli olan askeri örgütlenmeyi sağlamakta bir hayli geri ve tutuk davranılmıştır. Bu; kadro, mali vb. nedenlerden kaynaklandığı gibi özünde kadro yapımızın devrimci zor ve silahlı mücadele görevlerine karşı yete-

rince kendisini sorumlu hissetmemesi son dönemde kadro yapımızda oluşan iddia kaybı ve çeşitli sağ yaklaşımlardan kaynaklandığını açıklıkla belirtmeliyim.

Bu noktada komünistler olarak zoru salt silahlı mücadele olarak ele almadığımızı, sınıf ve emekçi kitlelerin belirli şartlar ve belirli koşullarda başvurduğu, sisteme yönelen devrimci eylem biçimlerinin tümünü (gösteri, miting, grev, protestolar vs.) kapsadığını, devrimci mücadeleyi tek bir mücadele biçimine bağlı kılmanın, marksist bir bakış açısı ile bağdaştırılamayacağını özellikle belirtmeliyim. Ancak şunu da belirtmeliyim ki; zora dayanan devrimin asıl aracı ve sonucu tayin edecek olan mücadele yöntemi de en otoriter aracı devreye sokacağından/soktuğundan, toplumsal altüst oluşu yaratacak devrimin zaferi de ancak bu oranda devrimci otoriter araçları (yani silahlı araçları) diğer zor araçlarla birlikte uyumlu bir şekilde kullanmamızı zorunlu kılıyor.

Bugüne kadar gerçekleşen ulusal ve sınıfsal devrimlerin tümünde, halkların yaşamsal meselelerinin çözümünde politik mücadelenin en yoğun biçimi olan silahlı mücadele, sonucu tayin etmede kurulan toplumsal sistemin, karşı devrime karşı koymada temel bir rol oynamıştır. Pari Komünü karekterinden başlayan, 17 Ekim Devrimi ile doruğa çıkan, 1945'lerden sonra Bulgaristan, Demokratik Almanya, Çin, Kore, Küba, Vietnam vb. sosyalist devrimlerde Afrika, Latin Amerika, Ortadoğu ve ülkemiz bağımsızlık mücadelesi ve zaferinde silahlı mücadelenin temel bir rol oynadığını biliyoruz.

Ülkemiz ulusal ve toplumsal devriminde de, bu seyri izleyeceği mücadelenin gelişim evrelerine bağlı olarak silahlı mücadelenin genel politik devrim mücadelesinde çeşitli biçimler olarak kullanılmaksızın devrimin başarıya ulaşmayacağı hem dünya toplumsal devrimler tarihinde hem de şu anki ulusal gerçeğimizden anlaşılmaktadır. Bu her şeyden evvel sınıflararası mücadelenin uzlaşmaz niteliği ve devrimin altüst oluş biçiminde olacağından sınıf mücadelesinden silahlı ayaklanmaya yönelerek kavganın en sert ve en üst düzeye çıkarılmasının zorunluluğundan kaynaklanmaktadır.

TC kapitalist sistemi ve onun faşist devleti ile sınıf ve halkımız arasında varolan uzlaşmaz çelişkilerin her geçen gün derinleşmesi, top-

lumsal ve siyasal krizin giderek ağırlaşıp, dayanılmaz bir hal alması buna karşı sınıf ve yığın eylemlerinin artması/artacağı ve giderek karşı koyuşun radikalleşeceği, paralelinde ise devrimci durumun daha da olgunlaşacağı, karşısında yasadışı proletarya partisi olarak devrimci zor ve silahlı mücadele, politik mücadelemizin temel ekseni durumunda olacaktır.

Üstelik bu sadece devlet güçleri ve proletarya ile sınırlı olmayacağı devrimci gelişime paralel bir karşı devrimci gelişimin de olacağı, devrim ve karşı devrimin atbaşı gideceği gerçeğinden ötürü mücadele, süreçte bir iç savaş boyutunu alarak devam edecektir. Bugün ülkemizde TC devletinin, resmi militarist kuvvetlerinin yanısıra küçümsenmeyecek kadar silahlı, faşist örgütlenmeleri oluştuğu, işbirlikçilik, koruculuk hareketinin gelişmesi, hizbullah, islami hareket, İBDA-C vb. sosyalist devrime tüm varlığıyla kesin olarak karşı çıkacak çeşitli silahlı radikal gerici örgütlenmelerin milyona ulaşan varlığı, ulusal ve toplumsal devrim hareketinin oldukça çetin ve zorlu mücadele sürecinden geçmesine yol açacaktır. Devrimin zaferi ile birlikte sosyalist kuruluş sürecinde bu karşı devrimci güçlerin sonuna kadar direneceği ve bunun karşısında silahlı mücadele ve askeri örgütlenme hem devrim öncesi mücadelede hem de sosyalist kuruluş sürecinde vazgeçilmez, ertelenemez ve hafife alınamaz bir öneme sahiptir.

Bölgemiz Ortadoğu ve ülkemizde sıcak çatışmalı, emperyalist egemen ve gerici bölge devletlerinin her türlü şiddet ve zoru temel alarak, Ortadoğu coğrafyasında baskı ve terör estirdikleri halkımızın onbeş yılı aşkın bir süredir sıcak, silahlı bir savaş ortamından geçerek, bu ortama göre şekillendiği, en ufak bir demokratik insani hakkın kazanılmasının bile devrimci şiddet ve silahlı zor kullanmaksızın elde edilemiyeceğinin halkımız tarafından kendi somut pratiğiyle anlaşılmıştır.

Buna karşı komünist hareket olarak ülkede yürütülecek ulusal-sınıfsal içerikli devrim mücadelesinin bu genel zora dayalı rotada seyredeceğini bilince çıkararak, gerekli hazırlıkların yapılması şarttır. Günümüzde askeri hazırlıklar ve silahlı örgütlenme klasik ata yöntemleri ile üstünkörü yürütülmeyecek kadar ciddi bir modern-teknik donanım, kadro kapasitesi ve emek yoğunluğu gerektirmektedir. Askeri

örgütlenme gel-geç amatör bir uğraş olmayıp, her dönem süreklilik, bilimsellik, teknik düzey ve profesyonellik gerektiren bir savaş sanatı niteliğindedir.

Bugün sıkça gündeme geldiği gibi 'siyasi çözüm', 'barış' ve 'demokratikleşme' gibi istemler boş bir laftan öteye gitmeyeceğini ve şu anki TC yönelişlerinden de anlaşıldığı üzere gitmediği açıktır. Belirtmeliyiz ki; sınıflararası devrimci savaşımın literatüründe barış, siyasi çözüm ve demokratikleşme yoktur. Gerçek barış, demokrasi, kardeşlik ve siyasi çözüm ancak ve ancak kapitalist sistemin parçalanıp yokedilmesi ve karşı devrim güçlerinin tasfiye edilmesi, bunun yerine proletarya diktatörlüğünün tesis edilmesiyle mümkündür.

Bugün dillendirilen 'barış', 'siyasi çözüm' özünde burjuva demokratik hakların kazanımını hedeflemiş ulusal devrimci hareketler açısından olanaklı ve anlaşılır olabilir. Bu temelde ulusal hareket, silahları toprağa gömebilir. Ancak devletin parçalanmasını, burjuvazinin politik iktidarına son verecek, proletarya diktatörlüğünü kurmayı hedeflemiş, proletarya ve siyasi öncü gücü olan KP'nin ise ulusal hareketin genel karekterini ve stratejik mücadele içeriği gereği, silahlı savaşımı terkeylediği noktasında proletarya ve KP'nin silahlı savaşımı daha üst boyutta ele alarak genel silahlı bir halk ayaklanması düzeyine tırmandırması marksist-leninist devrimci teorinin bir gereğidir.

Bu nedenle komünist hareket burjuvazinin vereceği kırıntılarla gelecek barışa veya ulusal hareketin sönüşü ve geleceği uzlaşır noktaya göre değil savaşa ve savaşın en etkili araçları sürdürülmesi üzerine kendimizi tahkim etmemiz ve gereken askeri ve silahlı hazırlıkları tez elden yapmamız, sosyalizmin zaferi açısından temel belirleyici bir öneme sahiptir.

Peki somutta silahlı mücadelenin özgülümüze tekabül eden teorik içeriği temel stratejik ve taktik yaklaşımı ne olmalıdır? Her şeyden evel, marksizmin ve leninizmin kendini tek bir araç ve yöntem ile sınırlandırmadığını hiçbir mücadele yöntem-aracını tek ve en doğru olarak ilke düzeyinde ele almadığını/almadığımızı belirtmeliyim. Marksizm, devrimci zorun her türlü araç ve biçimi dönem ve şartlara uygun olarak başvurduğundan/vuracağımızdan silahlı mücadelenin de tüm te-

orik-stratejik askeri biçimlerini doğru görür/görmeli. Ancak belli çeşitlilikler içeren silahlı mücadele biçimlerini somut şartlara ve somut koşulların tahliline göre doğru ve isabetli seçimini zorunlu kılar. Aksi taktirde canavara dönüşerek uygulayanı yokeder.

Dünya devrim sürecinde görüldüğü gibi 17 Ekim Devrimi'nde silahlı halk ayaklanması biçiminde, Balkanlar'da partizan savaşı ve düzenli ordu temelinde, Vietnam'da uzun süreli halk savaşı biçiminde, Latin Amerika ülkelerinde gerilla savaşı yöntemiyle, Filistin'de silahlı halk fedailiği intifada (taşlı ayaklanma) temelinde ülkemizin güneyi ve doğusunda peşmergeli biçiminde, özgün gerilla yöntemleriyle, kuzeyde uzun süreli gerilla mücadelesi biçiminde, Türkiye'de politikleşmiş askeri savaş stratejisi (PASS) ile uzun süreli halk savaşları biçiminde (IRA örneğinde olduğu gibi) gelişti. Tüm bunların ortak özelliği zorun temel ve en otoriter biçimi olan silahlı savaşımı esas almaları, teorik, stratejik ve taktik kimi farklılıklar içerse de silahlı savaşın yönteminde farklı varyantelleri, bütünün parçaları olarak tek bir eksen üzerinde birleşmeleridir.

Ülkemizde yürütülecek devrim mücadelesinde yukarda belirtilen askeri stratejilerin hangisinin temel alınacağı sorununa gelince; öncelikle belirtmeliyim ki, dünya devrim mücadelesinde temel ve somut bir biçim almış olan tüm silahlı mücadele stratejilerinin hepsi ulusal özgünlük içermektedir. Her biri farklı iktisadi yapı-siyasi durum, jeopolitik özellik, sosyal şekillenme ve ayrı uluslararası koşullarda doğup, kendi özgün biçimini almıştır. Bu nedenle herhangi bir örneği olduğu gibi ülkemize uyarlamak doğru ve mümkün değildir.

Bu herşeyden evvel marksizmin canlı bilim ve zengin mücadele biçimlerini içeren yapısına aykırıdır. Bu nedenle dünyadaki silahlı mücadele deneyimlerini bir şablon gibi ele almamız düşünülemez. Ayrıca ülkemizin koşullarının temelde birçok örnekten ayırt edici özelliklerinin olmasıyla birlikte devrimin içiçe geçerek, birlikte tek bir süreçte ele alınacağından, dünyadaki herhangi bir silahlı mücadele stratejisinin bir şablon gibi ülkemize uyarlamak söz konusu olamaz. Ülkemiz ulusal ve toplumsal devrimi kendi özgün silahlı mücadele stratejisini adım adım yaratarak gelişecektir.

Mücadelenin çeşitli dönemlerinde ve farklı siyasi-politik koşullarda gerilla mücadelesinden, silahlı halk ayaklanmasına varana dek tüm temel örnekleri belirli hareket biçim ve askeri tarzlarını içerecek bir özelliğe sahip olacağını belirtmeliyim. Bu ülkemizin birçok yönüyle farklı bir konuma sahip olmasından kaynaklanıyor. Mücadelenin başlangıç evresinde kır ve kent gerilla taktikleri içeren mücadelesi olarak yürütülebileceği gibi sınıf ve halk hareketinin gelişimine paralel, silahlı halk ayaklanması biçimi alacağı veya sınıf ve ulusal kavganın sürekli canlılığını koruması karşısında uzun süreli halk savaşı ya da kentlerde öncü proletarya ve KP'nin silahlı eylemlerinin ve kırlarda emekçilere dayalı gerilla taktikleriyle bütünleşerek devam edebilir.

Bunu tamamen ortamın siyasi ve politik durumun komünist hareketinin mücadeleyi zafere götürecek temel adımları ve güçler arası denge belirleyecektir. Genel olarak sınıf savaşımlarında, kitle ve sınıfın mücadelesiyle bütünleşerek onunla içiçe silahlı halk savaşı stratejisi ve temel taktikleri biçiminde geliştiğini belirtmeliyiz. Temel hedeflerimizde sınıf ve kitle hareketi esasına göre silahlı bir halk milisi savaşımı yürütmektir. Bu tamamen şehirlerde işçi ve emekçilerden, gençlerden oluşan silahlı milisler, kırsalda ise tarım proletaryası ve yoksul köylülerden meydana gelen ve ulusal, sınıfsal iktidarın bir kurumuna doğru gelişerek halk ordusu niteliği alacaktır.

Ancak devrimci öncü gücün iradi müdahalesi olarak da sınıf ve kitle hareketini yaratma ve geliştirmeye hizmet etmek üzere öncü tarafından silahlı savaşın verileceği gibi, kitle ve sınıf hareketinin önünde de kullanılabilinir. Dünyanın birçok ulusal ve toplumsal devrimlerinde silahlı savaşın halk hareketi ve yığınların eylemi geçmediği dönemlerde de oluşturulmasının ve gelişmesine hizmet eden örnekler vardır.

Sonuç olarak ülkemiz proletarya ve müttefiklerinin devrim mücadelesi keşin olarak uzlaşmaz, sert ve zorlu bir biçim alarak topyekün ayaklanma sürecinden geçerek sonuçlanacaktır. Proletarya ve sınıf ittifakları olan emekçi yığınlarının devrimci savaşımının zaferi ancak ve ancak TC devletini parçalamak, karşı devrimci odakları imha etmek ve tamamen ortadan kalkmasıyla ve politik iktidarı ele geçirmesi mümkündür. Bu mücadele de, devrimci zora dayanarak yürütülür.

Marksizmin Kürdî zemini üzerine notlar

ZEYNEL ABİDİN
KIZILYAPRAK

-Ortadoğu'da en az bağlı kalınan, taraftar hatta savaşçı olmak için en az referans alınan 'şey'dir programlar ve bunun etik, kültürel birçok nedenleri bulunmaktadır... Dolayısıyla, 'Kuzey Mezopotamya' komünistlerinin öncelikle bu geleneğe son verebilecek, bu 'keyfililik'le kopuşu sergileyebilecek bir çıkış yapmaları gerekiyor.

KP programı ne basit bir vaatler silsilesidir, ne de belli bir zaman ve mekanda sorun gibi görülen 'iç dünyalar'ın kendi kendine konuşmasıdır. O elbette ki bir yönüyle ve diğer sınıf politikalarının programı gibi (ve tabii ki daha içtenlikle) tasarlanan geleceğin ne olacağını anlatır; bu tasarım etrafında insanların/kadroların kendisine yönelmesini bekler. Şüphe yok ki bu yönüyle (vaatler değilse bile) bir taahhütler belgesidir de. Bir başka yönüyle de o, elbette değişmez olmamakla birlikte, anlık olanın üstünden bakabilen bir 'şey'dir.

Bu kısa anlatımın meramı, KP programının çok sorumlu bir yalınlıkla sunulması gerektiğini vurgulamaktır; tasarlananın nesnel çekiciliğine uygun formülasyon çekiciliğine kavuşturulabilmesi gereğini anlatmaktır...

Eğer teori gri, yaşam yeşilse; KP programları renkliliklerin ton ayarım, bir renkten diğerine geçişin fırça darbelerini net olarak

izah eden bir ressam klavuzu olabilmelidir. Bu, yalın biçimde yapılabildiği oranda bir referans kaynağı, bir klavuz yaratılmış olur. Aksi durumda bir sürü hır-gürle kotarılmış olsa bile, hır-gürün tüm taraflarının bile bir süre sonra göz atmaz olduğu kitapçıklar haline gelir.

● Griden yeşile pat diye geçilemediği gibi, bunun damıtık metodolojisini sergileyen program maddeleri de "şöyle yazarsak daha fiyakalı durur" mantığıyla kaleme alınamaz. Aslında her bir madde grinin içinde bir sürü uzman vs. yardımıyla gezinti yapmanın ve sonrasında kadroların bunun yeşilimtrak ifadesini bilince çıkarmasının sonunda ortaya çıkar: Bir cümlelik bir program maddesinin ardında yoğun bir akademik çaba, birikim toplamı anlamında praksis ve dizi dizi araştırma var olabilmelidir... Biz bundan şimdilik uzağız. Uzağız diye programsız kalacak değiliz. Değiliz ama, bu durumda çok köşeli, (bir başka deyimle bir dönem sonra köşeleri kırılabilecek) sözler etme lüksümüz de yok demektir. Alın şu ünlü "Kamulaştırma" taahhüdünü. Tüm dünya Marksistleri, reel sosyalizmin "üretim araçlarını kamulaştırma" adıyla yaptığının üretim araçlarını hem herkesin, hem de hiç kimsenin (sahipsiz!) araçları haline dönüştürdüğünü gördükten, bunun düpedüz "devletleştirme" biçiminde yapıldığını ve sonuçlarının pek de iç açıcı olmadığına tanık olduğundan bu yana, "üretim araçlarını toplumlaştırmanın yolu devletleştirme midir; yalnızca bu mudur; toplumsallaştırmanın somut görüngeleri başka neler olabilir?" vb. diye tartışıyor. Bu tartışma ortasında 'bizim' efelenip de "...kamulaştırılacaktır!" maddelerini yazabilmemizin hangi yoğun araştırmalarla dolu arka planı var ki?..

Açıklık en büyük sermayemiz olabilmeli; zaaflarımızı (ki onlar bu toprağın yetiştirmeleridir) gün ışığına çıkarsa bile ve hatta sırf bu yararlı sonuç için bile... Dolayısıyla, örneğin az önce değinilen konuda program maddelerinin lafzı, "...toplumsallaştırılacaktır" şeklinde olmalıdır; doğrusu ve Marx'ın önermesi de, mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesinin lafzı da budur. Eğer biri bu lafın ne anlama geldiğini sorarsa, açıkça her türlü manivelasını henüz bil-

mediğimizi, (fakat tabii ki bilinen, uygulanan ve iflâs eden klasik 'bürokratların malı haline getirme' biçiminde yapmayacağımızı bildiğimizi), ancak hedefimizin bu olduğunu (bu olmak zorunda olduğunu!) söyleme mütevaziliğine (veya araştırmacı cürete) sahip olabilmeliyiz. Dahası, günümüzde bir hayli çeşitlenen küçük mülkiyete, yokluğa/kıtlığa yol açmadan nasıl yeni yaklaşımlar getireceğimizi toplumla birlikte arayarak bulacağımız ilan etmekten çekinmeyelim...

● KP programları komünizanların referansıdır, Komünist Manifesto ise KP programlarının... Komünist Manifesto, kimi rötuş ve somutlaştırmalarla, her KP'nin programının ana metni olabilmelidir, derim... Şunun için derim: Manifesto sonrası, komünizmin ve/veya ona geçişin -sosyalizmin- programlaştırılması, her ülkede, pratiğe/pragmatizme kurban edilebilmiştir; (sol görünümlü Kuran-ı kerimlere alışmış olanlar kızacak ama, söylemeden duramayacağım) buna bir dönem Lenin'in RSDİP'i de dahildir... İlk sosyalist ülkenin korunması amacıyla başlatılan, sonrasında ülke, dünya, bölge (örneğin Bulgaristan'ın 'müttefikler'i kızdırmama gerekçesi,' vb.) koşullarıyla eğilip bükülen programatik yaklaşımlar, yakın günlere kadar Marksizmin omurgası gibi algılanabildi. (Bu parantezde hemen not düşelim: Dünya, bölge, ülke somutluklarını ve hatta yararlanmacılıkları hepten afaroz eden bir ayakları havadalıktayı savunuyor değilim; politikada bunları yapmak başka, programı, yani temel taahhüt belgesini pratik politikaya feda etmek başkadır.)

Bir kez daha 'mümkün' ile 'gerekli' ayrımının altını çizmek zorundayım; KP programı 'mümkün'e göre değil, 'gerekli'ye göre dizayn edilmelidir. Eğer bir ülkede KP programından, komünistlerin ne istediğini anlatan sunan bir metinden söz edilebiliyorsa, besbelli ki orada işçi sınıfının varlığından ve ona dayanan değiştirme amacından söz ediliyor demektir. Hal böyleyken, yakın yıllardaki KP programlarını sınıf özünden uzaklaştıran muğlaklıklardan artık kurtulmak gerektiği açıktır.

Kestirmeden söyleyeyim: Devrim perspektifinde 'demokratlık'

artık 'biz'den uzak olmalıdır. Bir KP'nin sosyalist devrim dışında başka bir devrimi telaffuz etmesi bile, eğer bir öz güven eksikliği değilse, kendi sınıf kimliği dışında başka şeyler vaat etmesi tuhaflığı demektir...

● Önümüze hayat ne getirir, bilinmez. Ancak, programların, devrim perspektiflerinin ihtimallere göre dizayn edilmeyeceği çok iyi bilinir. 'Hayatın ne getireceği bilinmez'le kastım şudur: Ne Portekiz komünistleri öncesinde "Karanfil Devrimi" gibi bir dönem yaşayacaklarını biliyordu, ne de İran'ın her renkten politikacıları "Roof revolution"u (Dam devrimi-imamların damlara çıkarak halkı ajite etmeleri nedeniyle İran Devrimi'ne batılıların verdiği ad) planlamıştı, vb. 'Bizim' toplumumuz da, biz de, önceden köşelendirilemeyecek koşullarla yüz yüze gelebiliriz ve elbette o anlarda yakın hedefleri yeniden dizayn etmek, hayatı karşılayan politikalar üretmek durumunda olabilmeliyiz. Bu başka, daha işin başında ve temel 'kimlik metni'nde olabilirliklere kurban olmak başkadır. Usta politika, olabilirliklerle kimlik hedefleri arasında volan kayışları düzenleyebilen politikadır ve şüphe yok ki ne volan kayışlarından vazgeçilebilir, ne de onlara asli misyon yüklenerek temel programlar feda edilebilir...

● Biraz açmak gerekebilir belki: Sosyalist devrim, bir dönem karikatürize edildiği gibi, işçilerle burjuvaların yalın bir düellosu falan değildir... (Hiçbir devrimin böyle olmadığı gibi.) Sosyalist devrim ulusal, cins ayrımcı, tarım vb. sorunların yakıcı biçimde gündemde olduğu ülkelerde geçerli olmayıp, yalnızca fabrikaları daha iri batı toplumlarına özgü bir 'şey' de değildir; o, en yalın biçimiyle, komünizm yolunda sosyalizmi kurma azminde olanların programıdır ve her türlü sosyo-ekonomik koşullardan azade biçimde böyledir...

● Özetleyip bitiriyorum: KP programlarına bakanlar, orada sosyalizmi görmelidir; değilse, başka şeyleri başka yerlerde de bulabilirler...

● Programda bir "Acil istemler / düzenlemeler bölümü olmadır; ittifaklarda, ileriye doğru gedik açışlarda vb. zemin olmalıdır bu;

buna "mümkünat bölümü de denebilir, yasalar vb. bakımından değil, güncelliği bakımından... "KP asli programı" başlığı altındakiler ise komünizme yol verebilecek sosyalist düzenlemelerin gereği açımlamalıdır.

● Dünya Marksistlerinin çoğunun aştığı bir konuya direkt girmek istiyorum: Programda "Proletarya diktatörlüğü" kavramı (dikkat buyurulsun; kavramı...) olmamalıdır. Fetişlere bağlılık dönemini aşmalı ve bu kavramla -diktatörlük!- özgürlüğe susamış emekçileri / aydınları kucaklayamayacağımız bilinmelidir. Hayır; biz, adı ne olursa olsun, insanlara diktatörlük vaat etmemeliyiz. Biz, insanlığın şimdiye kadar görmediği özgürlüğü vaat edebilmeli, bunun keyfi bir lütuf olmadığını anlatabilmeli, nesnel güvencelerini gösterebilmeliyiz; ihtiyaç budur, arayış budur, 'bizim' kuramımızın -Marksizmin- gerçekte ifade ettiği budur.

Emek demokrasisi gibi terimler dururken, keskin diktatörlük laflarına ihtiyacımız olmamalı. Eğer insanlığı değil teorinin griliğini yücelten birileri bizimle 'bilimsel' tartışmaya heveslenirse, ona, elbette 'bilimsel' olarak ve 'son tahlilde' -dikkat buyurulsun; son...) her demokrasinin bir diktatörlük olduğunu söyleriz. Ancak 'bilimsel' gerçek 'son tahlilde' böyle diye, ilk tahlillerle gittiğimiz özgürlüğe susamış insanlara kavram olarak diktatörlüğü sunmak zorunda da değiliz. Unutmadan, ona, Marx döneminin bu kavramının hangi koşullarda ortaya çıktığını da hatırlatırız; Marx'ın ironisini, o dönem burjuva partilerinin -Fransa'da- seçim kampanyalarında bile diktatörlük lafını kullanabildiklerini, o dönem meşruten yaygın bu kavramın günümüzdeki iticiliğini... anlatabiliriz; ama önce, öğrenerek...

● Vazgeçemeyeceklerimiz var: Mülksüzleştirenleri mülksüzleştirmek hedefi gibi... Engels'in Marx'ın mezarı başında "Marksizmin ne olduğu / neden ibaret olduğu"nu pek özlü anlattığı vurgular gibi... Şu ya da bu politik belirlemenin ve/veya örgütün değil, insanların mutluluğunu gözetmek gibi... Vazgeçemeyeceklerimiz dışında şüpheci davranmayacağımız hiçbir yapıt, kişi, belirleme olmamalı...

● Yaşananlar eksikliklerimizi ortaya çıkardı: Lenin'in "Bizim işçi devletimizi apartman kapıcıları yönetecek" sözleri havada kaldı, proletarya diktatörlüğü gerçekten bir diktatörlüğe, parti yönetiminin diktasına dönüştü. "Şartlardan" mı böyle oldu?.. Buna evet der, hayırhah yaklaşırsak, bilmeliyiz ki göreceli "şartlar" her zaman bir biçimde var olacaktır...

Sorun, yöneten/yönetilen ilişkisinin tasfiyesine doğru bir yaklaşım -nesnel zeminleri olan yaklaşım- geliştirebilmektir. Bu, öncelikle kuşatma altındaki tek bir ülkede komünizme gitmenin, hatta sosyalizmi geliştirmenin genel olarak mümkün olmadığını bilince çıkarmak; bu nedenle gözleri içeriyle hapsetmemek demektir, diğer yandan da katılım ve denetim mekanizmalarını örmek demektir. (Ki, korkmadan itiraf edelim, bu konu hala tartışmaya/araştırmaya/yaratmaya muhtaç.)

● İşte şimdi en çetrefilli konuya giriyoruz: Sahi, 'bizim' devrimimiz hangi 'ülke'yi anlatıyor?.. Tarihi, sosyal, coğrafi vb. olarak 'biz' yalnızca bir 'ülke'nin parçasıyız; "Kuzey..." diyoruz. İyi de; 'biz' nerede devrim yapacağız?!

a) Bir "Kuzey devrimi" peşinde olmamalıyız; programımız asıl olarak halkımızın Kuzey bölümündeki komünistlerin hedeflerini anlatıyor olsa bile...

b) Ülkemizin 4 parçasında tek devrimi savunmak kulağa hoş gelen, ancak -konjoktürel değişim ihtimallerine açık olmak kaydıyla- yalnız mümkünlüğü değil gereği de tartışmalı bir savunmadır, çünkü her bir parça bağlı devlet koşullarıyla sarmalanmıştır.

c) "Mümkünat", bize her bir parçanın bağlı ülke halkıyla ortak devrim dinamizmini anlatıyor; bu anlamda bizim de Türkiye emekçileriyle ortak devrimimizi...

d) Ancak ne tarihe, ne soyolojiye sırt çevrilemez; onlar er geç kendilerini çok sarsıcı biçimde hatırlatır... Bu bahisten olmak üzere, Ülke'nin birliği savunusu çöpe atılamaz, parçalanmış bir ulusun parçalanmışlığı üzerinde komünizme doğru yol alınamaz: Tarih, düzeltilmemiş çarpıklıkları er geç önünüze kor...

e) Herhangi bir parçanın kaderi, ortadoğunun kaderiyle sıkı sı-

kıya ilgilidir; ortadoğu'da bir parçayı, hatta büyükçe de olsa tek bir ülkeyi kapitalist dünyadan tek başına çekip koparmak, gittikçe bir fantazi halini almaktadır; bölge, tek bir gemi gibi olmuştur...

Bütün bu doneler gözönüne alındığında, gözlerin bu coğrafyada yanıltıcı biçimde doğudan çok batıya çevrilmişliğine karşı düşünsel huruca da girişerek, programda "Ortadoğu sosyalist federasyonu"nu savunmamız gerektiğini; bunun için bir "Ortadoğu devrimci çemberi" örgütlenmesini önermemiz gerektiğini düşünüyorum. Kürt sosyalistleri bu çemberde her bir parçadaki özgün varlıklarının sıkı koordinesi ile var olabilmelidir... (Ve elbette nihai Federasyon'da Kürt toplumu birleşik düşünülmelidir.)

Yakın hedef (fakat bilinen 'asgari program' anlamında yakın hedef değil elbette) olarak Türkiye işçi sınıfıyla ortak mücadele savunusu devam etmeli, Ortadoğu Devrimi'ne bu coğrafyadan gitmenin adının Türkiye-'Kuzey Mezopotamya' ortak devrimi olacağı, tabii ki asıl Federasyona gitmenin adının da Türkiye-'Kuzey Mezopotamya sosyalist federasyonu' olacağı formüle edilmelidir.

● Bir ara not: Program ve tüzükten, "Türkiye komünistlerinin yapısının isminin ne olduğu", çıkarılmalıdır; peşin bir angajman yanlıştır, (kimin ne olacağı belli olmuyor şu YDD'de!) önemli olan formülasyondur, isim değil. Hangi isimle yan yana düşeceğimiz, isimlerin o anki niteliğine bağladır; "tuz-ekmek yemişliğimiz"e değil...

● Son ve hem önemli, hem de önemsiz bir konuya geliyorum: "Sömürgecilik" fobisinden artık kurtulunmalıdır... Kimse bana "iyi de; bilimsel olarak Kuzey sömürge olsaydı, sömürge derdik" demesin; bunun bilimsellikle ilgisi yok. 'Tarihimiz' hatırlandığında, "Sömürge mi, değil mi?" tartışmasının politik sonuçları bakımından önemsendiği bilinir. O zamanki tartışmalara göre, güya "Sömürge" diyen ayrı örgütlenme ve ayrı mücadeleyi savunmak zorundaydı, "İlhak" diyenler ise tersini... Bir başka deyişle, birlikte örgütlenmenin 'teorik' izahi yapıldı bu konu. Gelinen noktada konunun bu anlamda ele alınmasının gereksizliği açığa çıktı;

uzun izahlara girmeyi gerekli görmüyorum...

"İlhak" diye bir statü olamaz; o, bir fiildir, statü değil... "İlhak edilmiş ezilen ulus" ise tek tek her bir parçayı anlatabilse dahi, toplam olarak Ülke'nin statüsüne açıklık getiremez: Ülke, toplam olarak -egemenliği de paylaşılan- bir sömürge statüsündedir. "Kimin sömürgesi?" denilirse, yanıt bilinen örneklere benzemeyen bir yanıt olacaktır: Tek tek şu şu ülkenin değil; emperyalizmin vesayetinde, tümünün... Sömürgenin 'iç parçaları'na istediğiniz adı koyun -ki, parçalar zaten kimi farklılıklar barındırıyor- ama Ülke'nin toplam adına sömürgeden başka bir ad koyamazsınız...

Kaldı ki, sömürge kavramını da donuklaştırmamak gerek; Kuzey Kıbrıs garabetinde görüldüğü gibi, bağımlılığın binbir çeşidi tezahür edebiliyor...

Unutmadan ekleyeyim: Kuzey haricinde hiçbir parçada "Ülkemiz sömürge mi, değil mi?" tartışması yaşanmamıştır; diğer tüm parçalarda, hemen hemen her örgüt, tartışmaya bile gerek görmeksizin "Sömürge" demişlerdir. 'Bizim' tartışmamız, bir ön yargı ve Kemalist geçmişten ettkilenmenin son kalıntısı biçiminde tezahür etmiştir ve bu, uzun yıllar 'bizi' Kürt toplumuyla adeta küs durumuna sokmuştur.

"Ülkemiz sömürge değil!" şeklindeki kör bir inadı aşmalı, Emeğin Birliği makalelerinin tekrarcısı olmaktan çıkmalıyız... Programımıza yön verecek şeyin "Sömürge mi, ilhak mı?" gibi tuhaflıklar değil, sınıfsal duruş olduğu artık anlaşılmış olsa gerek.

Korkmayalım; 'biz' de anti-sömürgeci olalım artık!..

Dünya, ülkemiz, salt ulusalcılar ve komünist partisi

SADIK KOLUSARI

Ulusal ve sınıfsal bir sorun olan Kürt Sorununun çözüm imkân(lar)ı hakkında doğru tespitler yapmanın ve bu tespitler temelinde program tartışmalarına katılabilmenin en önemli koşulu, genelde dünya kapitalist sistemin, özelde ise Ülke'mizdeki toplumsal yapının doğru ve detaylıca tahlil edilmesidir. Devrimin niteliği ve temel sorunları anlaşılmadan, Ülke'mizde sınıf ilişkileri, var olan örgütlenmelerin konumları ve proletaryanın ittifak imkânları açıklığa kavuşturulup mücadelenin bölge halkları ile bağlantıları anlaşılmadan sağlıklı bir KP programı oluşturmak mümkün değildir. Kürt komünistleri sıfırdan başlamıyorlar, fakat bir çok komünist partileri ile karşılaştırıldığında, öyle uzun bir tarihsel geçmiş ve tecrübeye de sahip değiller. Ancak sorunun can alıcı noktası, geçmişin ne kadar uzun veya kısa olmasından ziyade, Marksizmin oportünizmin kuşatmasında olduğu günümüzde, Marksist-Leninist ideolojiyi terketmeden doğru politikalar üretmektir. Biz komünistlerin kararlılıkları ile tüm olumsuzluklara rağmen günümüzün sunduğu olanaklar yan yana düşünüldüğünde, yapımızın, oportünistlerin cirit attığı ortama karşın, komünizmin sesi olarak Ülke'de giderek güçleneceğini ve sosyalizm uğruna mücadelede dünya komünist hareketinin Ülke'deki ayağı rolünü önümüzdeki süreçte daha etkili yerine getireceğini umuyorum. Bu yazıda dünya ka-

pitalist sisteminde son durum ile Ülke'mizin ekonomik ve siyasal durumuna kısaca değinirken dünya kapitalist sisteminde son durum, ulusal sorun ve salt ulusalcılık ile KP ve politikaları hakkında biraz detaylıca yazmaya çalışacağım.

DÜNYA KAPİTALİST SİSTEMİNDE SON DURUM

Sosyalist sistemin yıkılması ile dünyada tek sistem haline gelen kapitalizm, göreceli bir bakış açısıyla veya dünya komünist hareketinin derin bir çöküntü ve kriz yaşamasına ve buna karşın oportünizmin güçlenmesine rağmen, birçoklarının sandığı gibi en güçlü anını değil, tam tersine yaşam tehlikesinde, bu güne kadar, en zayıf anını yaşamaktadır. Çağımız halâ kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Son 20-30 yılda aşırı bir hızla gelişen kapitalizm, sonunu da aynı hızla hazırlamaktadır. Dünya kapitalist sistemi bir taraftan doğa ile savaş halinde olup doğayı kirletme/zehirletme ve bitirmeye/ölüme götürürken, diğer taraftan insanları/toplumları kronik sefalet, işsizlik ve savaş yolu ile kabul edilemez bir "yaşama" mahkum etmiştir. Kapitalizm, dünyalı bütün canlıların boynunda değirmen taşına dönüşürken, sistemin egemenleri can çekişmeye doğru hızla yol alan dünya ve dünyalıları, 1. ve 2. Dünya Savaşlarından sonra kapitalizm ile reel sosyalizm arasındaki savaşı 3. Dünya Savaşı olarak görürsek; dünyayı bir daha yeniden paylaşma savaşını yani 4. Dünya Savaşını, çoktan başlattılar diyebiliriz. Pazar paylaşımı, ekonomik ve askeri güce bağlı olarak yeniden gerçekleşiyor. ABD, Almanya önderlikli Avrupa, ve Japonya'dan oluşan üç merkezli tepişme sınır tanımıyor. Bu yarışma ve tepişmeden en çok etkilenen bölgelerden bir tanesi de hızla sıcak bir bloksal savaşa sürüklenmek istenen Ortadoğu'dur. Bölgede Japonya'ya nazaran daha etkin olan ABD ve Almanya etkinlikli Avrupa arasında bloklaşma çoktan başladı. Bloklaşma, bu iki emperyalist merkez arasındaki bölgeyi yeniden paylaşım kavgasından kaynaklanmakta olup, emekçi halkların uyanık olmaları büyük önem arz etmektedir. Lenin'in

deyimiyle ikiside "aynı toptan kesme" olan ABD ve Avrupa emperyalistlerinin halklara vereceği farklı birşey yoktur. Verecekleri sömürü, yoksulluk, baskı, kan, savaş ve gözyaşıdır. Halklar bu iki bloka karşı kendi bloklarını, üçüncü bir bloku, yaratma sorumluluğu ile yüzyüzedirler.

Üç merkezli dünyamızda, bu üç merkez hakkında belli bir fikir edinmek için, bu üç merkez (ABD, Almanya önderlikli Avrupa ve Japonya) arasında belli konularda kısıtlı da olsa bir karşılaştırma yapmak gerekirse: 1996 yılında konvansiyonel silah satışı pazarının dünya ülkeleri arasındaki dağılımı şöyledir: ABD % 44,5; Rusya % 19,6; Fransa % 9,1, İngiltere % 7,7; Almanya % 6,4 ve diğerleri %12,5. Avrupa Birliği ülkelerinin 1987 yılındaki silah satış payı %15 iken, bu oran 1996 yılında % 27-30'lara varmıştır.(1). ABD söz konusu yılda silah satışından 10 milyar dolar gelir elde ederken, 1980 ylında 15 milyar dolar gelir sağlayan Rusya 1996 yılında sadece 4 milyar dolar civarında gelir elde etmiştir.

Dünya çelik üretimi 1996 yılında toplam olarak 751,7 milyon tondur. Önemli bazı ülkelerin payı ise şöyle: ABD 94,7; Japonya 98,8; toplam olarak AB 147; Bağımsız Ülkeler Topluluğu 78; Çin ve Kuzey Kore toplamı 106,4; OECD ülkeleri toplamı 451 milyon ton. Bu ülkelerin aynı yıl çelik tüketimi ise, ABD 103,5; Japonya 79,1; AB (toplam) 111; Bağımsız Ülkeler Topluluğu 30; Çin ve Kuzey Kore107; OECD (toplam) 381,9 milyon ton. (2).

SSCB ve bir bütün olarak Sosyalist sisteme karşı kendi aralarındaki rekabeti geçici olarak ikinci plana iten emperyalist ülkeler, sosyalist sistemin çökertilmesinden sonra birbirleriyle yoğun bir rekabete giriştiler. Özellikle, birçok alandaki üstünlüklerine güvenen ABD sert bir hamle başlatmış bulunuyor. ABD, her ne kadar dünyanın tek kutbu olamamışsa da, gelecekte bu konuda en şanslı olan kutuptur. Ne ABD ne de başka bir ülke, tarihin hiçbir döneminde bugünkü ABD kadar dünyada ekonomik, askeri ve kültürel bir etkinlik gösterememiştir. ABD olmadan artık

dünyanın hiçbir problemi çözülmüyor. Emperyalist rekabette kendi rakibi.olan Avrupa'nın göbeğindeki eski Yugoslavya sorunları bile ABD denetiminde yol alıyor. İsrail-Filistin sorununda da, Ülkemiz sorununda da görüleceği gibi taraflar birbirleriyle değil, ABD ile konuşuyorlar. Her ne kadar üç merkezli dünyadan, hatta bazıları Çin ve Rusya'yı da ekleyerek, beş kutuplu dünyadan sözediliyorsa da aslında ABD, dünyada tek süper güçtür. Dünya nüfusunun sadece % 5'ine sahip olan ABD dünya yakıtının % 20'sinden fazlasını kullanmaktadır. 1996 yılında otomobil üretiminde ABD birincidir. Söz konusu yılda ABD 11,8 milyon, Japonya 10;4 milyon, Almanya 4,8 milyon otomobil üretmiştir. Silah satışında ABD birincidir. 1996 yılında, ABD 17,7, Rusya 7,8 ve Fransa 3,6 milyar marklık silah satışı yapmıştır. Kompütür ve malzemeleri üretiminde ABD birincidir. 1995-1996 yıllarında ABD firmaları olan IBM 19,6, Microsoft 13 ve Oracle 6,3 milyar marklık gelir elde etmişlerdir. Olimpiyat madalyalarında da ABD birincidir. 1896 yılından beri ABD 828 altın, 636 gümüş ve 552 bronz alırken, Rusya/SSCB/BDT 481 altın, 398 gümüş ve 372 bronz, Almanya ise 362 altın, 374 gümüş ve 391 bronz madalya almışlardır.(3).

Altın stokunda da ABD birincidir. 1996 yılı sonu itibarıyle tüm dünyadaki altın stoku 28,3 bin tondur. Bunun 23,4 bin tonu sanayileşmiş ülkelere aittir. ABD 8,2 Almanya 3 Fransa 2,6 İsviçre 2,6 İtalya 2,1 Hollanda 1,1 Japonya 0,8 İngiltere 0,6 bin ton altın stokunu elinde bulundurmaktadır.(4).

Askeri üstünlük bakımından da ABD dünya birincisidir. 1. 432 445 kişilik savaş gücü olan ABD, Bosna'daki barış gücüne 10 .500 kişi ile katılmıştır. ABD'nin doğu kıyısında Bermuda, Küba, Izlanda, Azoren ve İngiltere'de 478 000 (Atlantik Gücü), Alaska, Singapur, Japonya, Güney Kore, Avusturalya, Hawai, Guam, Diego Garcia ve ABD'nin batı kıyısında 304 .000 (Pasifik Gücü), Almanya, Belçika, İtalya, Yunanistan, Hollanda, Portekiz, İspanya, Türkiye ve İngiltere'de 127. 000 (Avrupa Gücü), Kuveyt, Katar ve Suudi Arabistan'da ise 25. 000 askeri vardır.

Ana karargahı Pearl Harbour'da olan Pasifik Filosu, ana karargahı Northfolk'ta olan Atlantik Filosu, Akdeniz'deki 6. Filosu ile Kızıldeniz, Basra Körfezi ve Hint Okyanusu'ndaki 5. Filosu'da göz önünde tutulduğunda ABD'nin dünya çapında, mevcut durumda, hiçbir güç ile karşılaştırılamayacak bir askeri üstünlüğü vardır. (5).

Çin ve Rusya'nın da ABD, Japonya ve Avrupa'nın yanısıra iki dünya paylaşım merkezi olduğu görüşünü pek gerçekçi bulmuyorum. Bu iki ülkenin geri kayarak bağımlı ülke kategorisine düştüklerine ve şimdilik öyle kalacaklarına inanıyorum. Emperyalist sermaya akışının en çok olduğu dünyadaki 12 ülkenin payı 1994 yılında % 75,4; 1995'te % 44,3 ve 1996'da ise % 72,5 milyar dolardır. Bu ülkeler sermaye giriş sırasına göre Çin, Meksika, Brezilya, Malezya, Endonezya, Tayland, Arjantin, Hindistan, Rusya, Türkiye, Şili ve Macaristan'dır. Bunlar arasında Çin'in payı 1994'te 44,4 milyar dolardır.(6). Emperyalist sermaye, özellikle de ABD, verdiği her 'yardımın', yatırımın bir kesimi ile kendisinden mal, özellikle de silah alınmasını şart koşuyor. Gittikleri her yerde sermaye yatırım ve malzeme satışı anlaşmaları yapılıyor.

Görüldüğü gibi dünyada emperyalist sermaye akışının yarısına yakını Çin'e giriyor, bunun sonucu ise başta ABD olmak üzere emperyalist merkezlere korkunç bir bağımlılık gelişiyor, gelişecektir.

Emperyalist sermaye bağımlı ülkeler boynunda değirmen taşlarına dönüşmüştür. Tanzanya kişi başına yılda sağlık hizmetlerine 2 dolar harcarken 5 dolar borç ödemektedir. Zambibya 1995 yılında ilkokul eğitimine 26 milyon öderken, borçlarına 127 milyon ödemiştir. Uganda kişi başına sağlık hizmetlerine 3 dolar öderken borçlara 16,7 dolar vermektedir. Bir önceki BM Genel Sekreteri Butros Gali haklı olarak Borçlar birçok üçüncü dünya ülkesinin boynunda değirmen taşı gibi asılıdır demişti.

Diğer taraftan, dünya kapitalist sistemi ve bu sistem egemenlerinin ürettiği tüm temel politikalar bir kriz yaşamaktadır. Kar-

şılaşılan sorunların tek tek ülkeler çabası ile aşılması mümkün değil. Oluşturulan ekonomik ve siyasi bloklaşmalar dahil, hiçbir çaba sistemi stabile edecek gelişmelere yol açmıyor. Avrupa ve diğer gelişmiş kapitalist ülkelerde sosyal devlet modeli sarsıldı, hızla terkediliyor. Her yerde devletin tekelleri özelleştiriliyor. Avrupa Birliği başta olmak üzere, tüm blok veya devlet düzeyindeki birliklerin ekonomik ve politik birliği krizde. Oysa her yerde gereken destek sağlanmış gözüküyor.

Örneğin Maastricht Antlaşması ile girilen yeni yönelim Avrupa'da önemli bir güç olan sosyal-demokratlar tarafından destekleniyor. Sendikaların ve Yeşillerin önemli bir bölümü de hemfikir. Maastricht'de dahil, başvurulan her yol insanlararası eşitsizliği önleyemiyor, tam tersine hızla büyütüyor. Zengin fakir uçurumu büyümede sınır tanımıyor. Bir örnek: ABD'de 1979-94 yılları arasında halkın en fakir yüzde 20'lik kesiminin geliri yüzde 11 düşüş gösterirken, aynı yıllarda yüzde 20'lik en zengin kesimin geliri yüzde 25 arttı.

Açlık ve savaşın dünyada girmediği köşe kalmadı. Alman Komünist Partisi (DKP)'nin 12. Kongresinde, 1993 yılında benimsenen "DKP'nin Programatik Yönelim Tezleri"nde üçüncü dünya ülkelerinde her yıl 40 milyon insanın açlık ve açlıktan doğan hastalıklar neticesinde öldükleri ve yine günümüzde her yıl, 2. Dünya Savaşının beş yılında öldürülenlere yakın insanın öldürüldükleri belirtilmektedir.

İşsizlik birçok gelişmiş kapitalist ülkede 2. Dünya Savaşından bu yana rekor düzeye ulaştı: OECD devletlerinde 1970 yılında toplam 8-9 milyon işsiz varken bu rakam 1996 sonlarına doğru 35 milyona çıktı.(7) Avrupa Birliği ülkelerinde 15-19 yaşları arasındaki gençlik arasında işsizlik İspanya'da % 50,6, İtalya'da % 36,2, Yunanistan'da % 34,2, Belçika'da % 33,3, İrlanda'da % 32, Finlandiya'da % 27, Fransa'da % 24,4'tür. Aynı ülkelerdeki 20-24 yaşları arasındaki gençlerde işsizlik oranı ise, İspanya'da % 39,6, İtalya'da % 31,7, Fransa'da % 26,1, Finlandiya'da % 27,3, Yunanistan'da % 26, Belçika'da %2 0,2 ve İrlan-

da'da % 20,1'dir. Sınıflı toplumlarda, özellikle de bu toplumlar sonlarına yaklaştıklarında, insanların toplum içerisindeki iş yapma ve düşünme rolleri daralır. Günümüzde bu, dünya çapındaki 1 milyar işsiz ve yoğun bir çürüme veya yozlaşma ile kendisini açıkça göstermektedir ki, insana yeniden iş ve düşünme olanaklarını sınırsızca açacak olan olgu insanın/halk yığınlarının kendisi tarafından uğruna mücadele edilerek kurulacak olan sosyalist sistemdir. Denebilir ki, gelecek yüzlü yıllarda değil, onlu yıllarda insanlık ya mevcut kapitalist sistemi aşacak, ya da tükenişe geçecektir.

İnsan hakları ihlallerinin önlenmesi bir yana, ihlallerde hızlı artış var. Uluslararası Af Örgütü'nün Haziran 1997'de verdiği bilgilere göre iç savaşlar ve baskılar yüzünden 35 milyon insan ülkesinden kaçmıştır ve dünyadaki 152 devlette işkence ve öldürme olayları yaşanmaktadır. Af Örgütü açıklamasında 1996 yılında 4272 kişinin idam edildiğini de bildiriyor. Aynı ayda BM de bir açıklama yaparak 1997 yılı sonu itibarı ile 15 yaş altında 1 milyon çocuğun AIDS hastalıklı olacağını belirtti. Örgütün açıklamasına göre her gün 1000 çocuk AIDS hastalığına kapılıyor. Aynı açıklamada 9 milyon çocuğun, annelerini bu hastalıktan kaybettikleri de kaydediliyor.

Ekolojik kriz, kapitalist sistemin artık doğa tarafından da taşınamayacağının boyutlarını gösteriyor. İnsanlık ve doğa büyük tehlikelerle karşı karşıya. Ekonomik ve siyasal krizden kan alan ekolojik kriz tehlikeli düzeye çoktan erişmiş durumda. "Roma Klubü", dünyanın içine girdiği ekolojik krize dayanarak 2030 yılından itibaren insanlığın tükenmeye/ölmeye başlayacağını açıklıyor. Hava kirliliğinin, daha bugünden ABD'de yılda yol açtığı ölüm sayısı 16'000'dir. İnsan ile doğa arasındaki düşmanlık barışa çevrilmeden doğanın ve insanın varlığı yok olma tehlikesinden kurtulamayacaktır. İnsanın doğa ile barışıklığının yolu ise, insanın kendisi ile barışmasından geçer. Sorunun ekolojik yönüne kaynaklık eden, sömürü, daha fazla sömürü, en fazla sömürü hırsı ile emekçileri ve doğayı bitiren, kapitalist zihniyet ve

yapılanmadır. Demek ki, insanın doğa ile barışmasından daha önemli olan, öncelikli olan, insanın kendisi ile barışmasıdır. İnsanın kendisi ile barışmasının yegane çaresi ise, emek-sermaye çelişkisine dayalı doymak bilmez obur mevcut kapitalist sistemin aşılması ve sosyalist sistemin, sınıfsız toplumun, kurulmasıdır. Sorun böyle bütünlüklü olarak ele alınmadan anlaşılmayacak ve gerekli müdahale araçları da yaratılamayacaktır. Günümüzde var olan müdahele araç ve olanaklarının doğru kullanılmasını veya yeni araçların yaratılmasını sağlayabilecek yegane güç ise, dünyanın her yerinde bilimsel sosyalist teori ile yol alan, proletaryanın politik gücü komünist partisi olacaktır.

Sosyalist sistemin dağılmasında/dağıtılmasında belirleyici olan emperyalizm, bugün bir taraftan en karanlık diktatörlükleri desteklerken diğer taraftan ezilen/sömürülen halk yığınlarını boğmak, sınıf sendikacılığını parçalamak, ilerici hareketleri gericileştirerek yedeğne almak ve var olan komünist partilerinin yığınlar ile tanışmasını engellemek veya yığınlarla belli oranda buluşanların ise etkisini kırmak için, bu partileri yıldırmak, güçsüzleştirmek, başkalaştırmak, sistem içerisine hapsederek boğuntuya getirmek/yok etmek için elinden gelen her şeyi yaparak iş başındadır. Bu demektir ki, emperyalizm sosyalizmin var olan damarlarını kurutma/kesme konusundaki işine bütün gücü ve düşmanlığı ile devam etmektedir. Küba'ya karşı elinden gelen tüm yaptırımları uygulamaktadır. Bir taraftan emperyalizmin sınır tanımaz sömürüsü/talanı, sendikaları, komünist partileri dağıtmak, parçalamak, güçsüzleştirmek veya kendi alanını terketmelerini sağlamak için başvurduğu binbir hinoğlu hinliklerle dünya komünist hareketini bitirme çabaları, diğer taraftan emekçilerin uç gösteren yeni devrimci dalgası, yan yana bir gelişim seyri izliyor. Demokrasi mücadelesi haklı ve yerinde bir mücadeledir. Fakat biz, yani komünistler, daha ileri gitmek ve sosyalizm mücadelesini yükseltmek zorundayız. Zaten günümüz koşullarında sağlıklı bir demokrasi mücadelesi sosyalizm uğruna mücadeleden ayrı düşünülemez.

Sosyalist sistemin dağılmasından sonra kapitalizmin ölümsüzlüğü türünden söylemlerin beyhudeliği bugün, anlamak istemeyenler veya geleceği kör karanlık oportünistler dışında, herkesçe anlaşılmıştır. Kapitalizmin sistem krizinin kalıcı olduğu, dünya çapında halk yığınlarında önemli bir hareketlenmenin yaşandığı, bu yeni hareketliliğin gelişmesinin yeni sosyalist devrimlere dönüşerek sosyalist toplumların yeniden tarih sahnesinde yerini alacaklarının kaçınılmazlığı, görmek isteyenler tarafından rahatlıkla izlenebilir. Dünya komünist hareketi, sosyalist sistemin doğmasına, gelişmesine ve yıkılmasına yol açan Ekim Devrimi ile sonrası gelişmeleri kendi tarihsel mirasının bir parçası olarak kabul etmiş, değerlendirmiş, olumlu sonuçlar çıkarmış ve/veya çıkarmaya çalışarak yeniden güçlenerek yoluna devam etmektedir. Yaşanmış sosyalizmin eğriliklerini ortaya çıkarmak ve gidermek görevinin bilinciyle hareket edilmektedir.

Tüm dünyada etkili olmaya başlayan sol rüzgar insanlığın kendi onurunu çiğnetmeyeceğinin ve gerekli gelişme ve tepkilerle yanıt vereceğinin işaretlerini ve umutlarını veriyor. Rusya'da KP parlamentoda en güçlü gruptur. Fransa'da son seçimlerde Komünist Partisi 38 milletvekili çıkarttı ve yeni hükümette iki bakanlığı elinde bulundurmaktadır. Japonya Komünist Partisi, Temmuz 1997'de yapılan seçimlerde oy oranını % 13,5'ten % 21,3'e yükseltti. İngiltere'de '97 seçimlerinde sağ 257 milletvekili çıkartırken, 'sol' 319 milletvekili ile seçimi kazandı. "Gazetelerin yazdığına göre, Fransa'yla birlikte, 15 üyeli Avrupa Birliği'nde sol ya da sol koalisyonun iktidar olduğu ülke sayısı 13'e yükseldi."(8) Burada önemli bir noktayı belirtmek oldukça önemli: Başta Avrupa olmak üzere birçok ülkede sol ve bu arada bazı komünist partileri hükümetlere yerleşiyor, fakat gerçek iktidar büyük banka veya büyük sanayicilerde kalıyor. Bu sol hükümetler, daha gerçekçi bir beklentiyle bu sol hükümetlerde yeralan komünistler, emekçi halklar adına ileriye yönelik bir rol üstlenmek istiyorlarsa bu durumu, yani hükümete geçme ile gerçek iktidarı ele geçirmenin farklı şeyler olduğunu, gerçek iktidar sa-

hiplerinin halâ büyük sermaye ve mülk sahipleri olduğunu, açıkça dile getirmelidirler.

Değilse, solun iktidara gelmesinden beklediğini bulamayan seçmenin egemenler tarafından yeniden sağa kaydırılması zor olmayacaktır. Büyük bir gürültüyle gelen ve bazılarında umutlara yol açan Fransa'daki hükümetin ne olursa olsun Maastricht Anlaşma'sının gereklerini yerine getirmeyi önüne hedef koyması, bu hükümetin ne kadar solcu veya sosyalist olduğunu da ortaya koymaktadır. Kendisini sosyalist olarak adlandıran Jospin'in Sosyalist Partisi'nden umut beklemek hayal kırıklıklarına zemin hazırlamaktan başka bir anlama gelmez. Bizi asıl ilgilendiren, komünistlerin tutumu olacaktır. Komünistler tüm halkın ve dünyanın gözü önünde sınıf savaşımını parlementolarda yürütmedikçe bu sol hükümetler de eskilerinden pek farklı sonuçlara yol açmayacaklardır.

Globalleşen dünyada, globalleşen sorunlar arasında sınıf mücadelesini de görmek gerekir. Dünya devriminin objektif koşulları oluşmuştur. Lenin döneminden farklı olarak, kapitalizmin en zayıf halkasından kırılması değil, bir bütün, ülkesel ve bölgesel pazarların birleşmesiyle tek pazar, tek toplum haline gelen dünyada bir dünya devrimi gelip kapıya dayanmaktadır. Dünyada tek pazar, tek toplum ortaya çıkmıştır diyorsam, dünya kaynaştı farklılıklar ve eşitsizlikler giderildi türünden bir şey anlaşılmasın. Tam tersine farklılıklar, eşitsizlikler, haksızlıklar, çelişkiler, tehlikeler ve savaşlar kapitalist sistem tarihinde henüz görülmemiş bir oranda artmıştır. Yeni olan, bu çelişki ve tehlikelerin, ülkesel bazda çelişkiler ve tehlikeler olmaktan çıkıp dünyasal çelişki ve tehlikeler haline geçmesidir. Ortaya çıkan dünya pazarı, sistemin en temel çelişkisi olan emek ile sermaye çelişkisini dünyasallaştırmıştır. Ülkesel veya bölgesel pazarların birleşmesinin sonucu olarak doğan dünya kapitalist pazarı, ülkesel veya bölgesel işçi/emekçi örgütlerinin birleşmesiyle dünya işçilerinin birliğinin objektif koşullarını ortaya çıkarmıştır. Böylece Marx'ın dile getirdiği, kapitalizmin gelişiminin en son ortaya çı-

karacağı dünya proleterlerinin birliği için koşullar var olmuştur. Yine böylece Lenin döneminden farklı olarak tek ülkede, bir ülkenin ulusal sınırları içerisinde kapitalizme gerçek bir alternatif oluşturmak artık mümkün değildir. Günümüzde tek ülke yerine, bölgesel ittifaklar ve mücadelelerin geliştirilmesi bir zorunluluk halini almıştır. Ve yeni dünya devrimi tek tek ülkelerde zincirlerin kırılması yerine, bölgesel zincirlerin kırılması veya benzer biçimlerde olacaktır.

ÜLKEMİZİN KUZEY PARÇASI, EKONOMİK VE SİYASAL DURUM

Ülke'nin ekonomik ve siyasi statükosu hakkında belirtmek istediğim bir nokta olarak, bugüne kadar tartışma konusu olan 'Ülke Sömürge mi, ilhak mı?' tartışmasına bir eklenti yapmak istiyorum. Her sömürgenin de bir ilhak olduğunu düşündüğümüzde 'Ülke ilhak edilmiş ezilen ulustur' belirlememiz bence bir eksikliği de kendi içerisinde barındırıyor. Sömürge değilse nasıl veya ne türden bir ilhaktır sorusuna yanıtım 'inkâr statükolu bir ilhaktır'. İlhaklarda iki statüko var: Birincisi sömürgeler, ikincisi inkârlar; ülke ve ulus olarak inkâr edilen ezilen uluslar. Yoksa Ülke'nin ilhak olduğunu söylemek sömürgeler statükosu ile olan ayrımını tam olarak dile getirmeye yetmiyor, çünkü belirttiğim gibi sömürgelerin kendileri de ilhaktır.

Ülke'nin bölgenin dört gerici devleti tarafından paylaşıldığı tüm Ülke örgütlerinin ve ilericilerinin dile getirdiği bir gerçektir. Bu gerçekten hareketle, birinci soru; Ülkenin genelinde kendine has ortak devrim dinamizmi var mı? Bu soruya Ülke'nin komünist partisinin yanıtı olumsuzdur. (Burada belirtmek gerekir ki, Ülke genelinde kendine has bir ortak devrim dinamizminin olmayışı Kürtler de dahil bölge halkları arasında ortak bir devrim dinamizminin olmayacağı/oluşmayacağı anlamına gelmez). İkincisi; Ülke genelinde kendine has ortak bir devrim dinamizminin olmadığı tespiti doğruysa, kendi özgülümüz olan Kuzey'e

dönecek olursak, Kuzey devrimi veya ulusal kurtuluş mücadelesi, ilhakçı TC devletinden tam kopuşu gerçekleştirerek ayrı bir devlet kuruluşunu ilan edebilecek gelişmeleri gösterebilecek mi? Ülke komünistlerinin yanıtı yine olumsuzdur. Üçüncüsü; Kuzey, kapitalist üretim ilişkilerinin belirleyici hale geldiği ve bu egemenliğin sürekli güçlendiği kapitalist bir toplumdur. Başta işçi sınıfı ve burjuvazi olmak üzere, kapitalizme özgü birçok sınıf ve tabaka şu veya bu şekilde sahneye çıkmış ve sınıfsal çıkarlar etrafında bir sınıfsal ayrışma gündeme gelmiş olup sınıfsal saflaşma giderek belirgin bir hal almıştır. Dolayısıyla tek tek örgütlerin kendilerini, hele hele bugünkü örgütlülük düzeyleri ile, Kürt halkının genel temsilcisi olarak göstermeye çalışması veya böyle bir iddiada bulunması gerçekçi değildir. Dördüncüsü; Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin çözülmediği günümüz koşullarında Kürt egemen burjuvazisi ulusal kurtuluşun başını çekmemiş, Kürt işçilerinin, yoksul köylülerinin, kısacası Kürt halkının yanında değil, ilhakçı ve inkârcı egemen Türk burjuvazisinin ve onun egemenlik erki mevcut devlet yanında/içinde sınıfsal bir duruş göstermiştir. Basına "Kürt İşadamları Raporu" olarak yansıyan bir haber yazısında "Doğu ve batı sermayelerini entegre edecek öncü holdingler 'bölgeye' kanalize edilerek cazip imkanlarla desteklenmeli"(9) denerek, bir ayrılmadan değil, Kürt-Türk sermayelerinin daha da kaynaşmaları istenmektedir ki, bu açıklamayı yapanlar Kürt iri burjuvaları değildir. 'Kürt' iri burjuvalarının böyle bir derdi zaten kalmamıştır. 'Kürt' burjuvazisinin çıkarları 'Türk' burjuva çıkarları ile içiçe geçmiştir, dolayısıyla karşı devrimci bir duruşa sahiptir. Böylece işçi sınıfı dışında soruna öncülük edip köklü yanıt ve çözüm bulacak başka bir sınıf yoktur, ki sorunun öncülüğünün işçi sınıfına kalması, sorunun ulusal ve sınıfsal bir boyut kazandığının da en açık ifadesidir.

Söylenenlerin bir kısmını özetlersek:

1) Ülkemizin dört parçasında kendine has ortak bir devrim dinamizmi yoktur.

2) Kuzey'deki ulusal kurtuluş mücadelesi TC'den tam kopuşu

sağlayacak ve ayrı bir Kürt devleti kuracak yeterli ulusal dinamiğe ve koşullara sahip değildir.

3) Kuzey, kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu ve ulusal bütünlük yerine sınıfsal duruşların belirleyici olduğu kapitalist bir toplumdur. Burjuvazinin ulusal kurtuluş diye bir derdi kalmamıştır.

4) Kapitalizme özgü sorunların yoğun olarak baş gösterdiği ülkemizde ulusal sorun halâ çözülmemiş olup sorun ulusal ve sınıfsal bir içerik kazanmıştır.

Çok kısa olarak ülkemizin ve Kuzey parçasının durumu bu. Peki bu durumda akla gelebilen, değişik çevrelerce cesaretli veya cesaretsizce dile getirilen, çözüm imkânları nelerdir:
a) Otonomi/Kültürel özerklik, **b)** Federasyon, **c)** Ayrı bir devlet

Komünistlerin öngördüğü çözüm, emek güçlerinin egemenliğine dayalı Kürt ve Türk halklarının federasyonudur. Kürdistan halkı kendi iç işlerinde, kendi ülkesi yönetiminde serbest olan kendi iktidarını, aynı biçimdeki Türkiye halkının iktidarı ile bir üst düzeyde birleştirerek gerçekleştirecektir. Gerek Türkiye gerek 'Kuzey Mezopotamya' kendine has ulusal kanunları, anayasaları, yönetimleri olup aynı zamanda ikisini de bağlayan bir federasyon yönetimi olacaktır. Son dönemde salt ulusalcılar tarafından dile getirilen Ortadoğu Federasyonu, aslında komünistlerin savunacağı ve daha bugünden programlarına koyacakları bir düşüncedir. Mevcut dünya koşullarında tek ülke ulusal sınırlarına hapsedilmiş bir sosyalizm yerine, en azından bölgesel çapta komünist federasyonlar tezi giderek daha fazla bir ağırlık ve gerçeklik kazanıyor, ki salt ulusalcı akımların buna yanıt vermeleri mümkün değildir. Hem salt ulusalcı olacaksın hem de bölgesel federasyondan söz edeceksin. Olacak şey değil veya olsa olsa bu burjuva federasyonu olabilir ki, böylesi bir federasyonlaşmada kendi devletini bile daha kurmamış, kuracak gibid e gözükmeyen Kürt, salt ulusalcı hareketlerin böylesi bir adıma ön ayak olmaları mümkün değildir. Ne yazık ki, komünistler olarak Kürt

ulusal kurtuluş mücadelesine şu anda ağırlığımızı koyacak durumda değiliz. Şu anda işçi sınıfının ulusal sorunu da üstlenerek sınıfsal sorunu gündeme getirmediği, kavgada etkinliğini göstermediği ve en başta bundan dolayı ilgi odağının ulusal yön olduğu ve şu anda salt ulusal güçlerin etkin bulunduğu aşikârdır.

ULUSAL SORUN VE SALT ULUSALCILIK

Bugün işçi sınıfının hem potansiyel zayıflığı hem de var olan potansiyelin mücadeleye girişmemesi, buna karşın küçük burjuva katmanların kitleselliği sonucu, salt ulusalcı olanların etkinliği söz konusu olsa da, Kürt sorunu salt ulusal bir çerçevede çözülemez. "30 milyon üzerinde Kürt var" propogandası yurt içinde ve dışında gerektiği kadar duyulmuştur. Komünistlerin kendilerini bu propoganda ile sınırlamaları affedilmez bir hata olur. Ulusal sorunun varlığı yanında, kapitalist sistemin egemenliğinden kaynaklanan sınıfsal sorunları işlemeyen ve Kürt halkının bugüne kadarki esaretinde önemli bir rol oynayan Kürt egemen burjuvazisi ile kendi arasına kalın bir çizgi çekmeyen bir politika, komünist bir politika olamaz, köklü bir çözüm üretemez. Bu anlamda komünistlerin bu kalın çizgiyi çekmeyen Kürt örgütlenmeleri ile amansız ideolojik mücadelesi bir zorunluluktur. Çünkü bu çizgiyi çekmemek, sınıfsal temelde verilen bir mücadeleyi terkedip işçi sınıfının ve diğer emekçilerin sınıf çıkarlarını burjuva çıkarlara endekslemek demektir.

"Ben kapitalizme karşıyım, fakat sınıfsal mücadele zamanı değildir" demek komünist bir söylem değildir, çünkü kapitalizme karşı mücadele sınıf mücadelesinden başka bir anlama gelmez. Sınıf mücadelesinin yolu ise, sınıfsal bilinçlenmeden geçer. Sınıfsal bilinçlenme ise, bugünden yarına oluşacak, kitleleri hemen saracak bir olay olmayıp süreç ve sürekli çaba işidir. Sınıfsal bilinçlenme ve bilinçlendirme alanını terkeden bir parti ise, komünist alanı terketmiş demektir. Kürt coğrafyasında var olan salt ulusal örgütlenmelerin sosyalizmi Ülkemiz için lüks görme-

leri, olası devrimin (ki bu burjuva devrimi anlamına gelir) öncülüğünü ve meyvalarını burjuvaziye havale etmeleri anlamına gelir ki, Kuzeyde devrime öncülük edecek bir burjuvazi yoktur. Bu zekaya göre proletarya ile diğer emekçi halk yığınlarına ise, doğal olarak burjuvaziye destek olma görevi düşecektir. Dolayısıyla burjuvaziyi kaçırtmamak/ürkütmemek için parti programlarında sosyalizmin bugünün sorunu olmadığını işlemekteler, ki bütün bunlar devrimi istememekle özdeştir. Çünkü burjuvazinin devrim veya devrime öncülük diye bir derdi yoktur, devrimi yapabilecek yegane güç komünist partinin yol göstericiliğindeki işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı öncülüğünde/egemenliğindeki bir devrimi rededíyorsan, devrim filan istediğin de yok demektir. Devrim isteyenlerin temel parolası ulusal ve sınıfsal özgürlüktür. Bu parolanın gerisinde kalmak ise, reformizmdir. Ulusal ve sınıfsal özgürlük için temel doğru mücadele yöntemi ise silahlı genel halk ayaklanmasıdır.

Ben sosyalistim ve devrim öncülüğünü ben yapacağım diyeceksin, tekrar dönüp sosyalizm Kürt coğrafyasına lükstür diyeceksin ! Gel de anla! Mademki devrime öncülük edecek bir güce erişebileceksin, mademki halkı peşine takabileceksin (ki bu halkı ve devrimi yönlendirme gücüne sahip olmak anlamına gelir), peki bu halkı ve devrimi neden sosyalist bir toplum uğruna değil de, kapitalist bir toplum için kullanacaksın? Sen devrime öncülük eden "sosyalist", herhalde devrimden sonra başa sen geçeceksin! Yoksa burjuvaziye ben yaptım, gel otur sen ye mi diyeceksin! İyi vallahi! Allah aralarını bozmazsa böylece Kürt burjuvazisi, "sosyalistlerimiz" sayesinde, herhalde dünyanın en şanslı burjuvazisi ünvanına da layık olur. Can kurban böylesi sosyalistlere demesi gerekir "burjuvazimizin"!

Salt ulusalcı güçler, devrim değil reform peşindeler. Silahlı veya barışçıl mücadele yollarını savunan tüm salt ulusalcıların hedefleri arasında önemli bir fark olmayıp hepsi de düzen içi bazı hakları/iyileştirmeleri, bazı ulusal hakları, örneğin Kürtçenin serbest bırakılması, Kürtçe eğitim, Kürt kimliği ile politika yap-

ma vb. savunmakta olup kendilerini reformlar ile sınırlamaktadırlar. Ulusal sorunun çözümü, kapitalist düzenin hakim olduğu bir ortama sarkmıştır. Dolayısıyla kapitalist sistemi hedef almayan/alamayan bir mücadele kapitalizmin sınırları içerisinde kalan bazı değişikliklerden fazla bir rol oynayamayacaktır, ki dünyanın neresinde olursa olsun günümüzde salt ulusalcıların düştüğü durum budur ve bu da onların köklü bir ulusal sorun çözümünden vazgeçmesi veya daha doğru bir tespitle köklü bir ulusal sorun çözümünden aciz kalmaları anlamına gelir. Kapitalizm sınırlarını aşan, dolayısıyla ulusal sorunda gerçek bir çözüm mücadelesi ise, doğrudan sosyalizmi hedeflemek durumundadır. Çünkü mevcut çağ gereği iki sistemden başka seçenek yoktur/kalmamıştır ve kapitalizm, yani mevcut düzen seçeneği ile kendisini sınırlayanlar mevcut düzeni aşacak anlamda devrimci olamazlar, devrim yapamazlar, reformlarla yetinmek durumundalar.

'iz3w' (blätter der informationszentrum 3. welt) dergisinde, bir grubun hazırladığı "Komünizm hiçbir yerde?" ana başlıklı ve "Postfordizmde ulusal kuruluş yönelimleri" alt başlığını taşıyan bir yazıyı okuyucu açısından yararlı olur düşüncesiyle kısaca anmak istiyorum. Yazıda Kürt coğrafyasının PKK'si, Kuzey İrlanda'nın IRA'sı ve Meksika'nın EZLN'si ele alınıp karşılaştırılarak, ortak yönleri ve farklılıkları üzerinde durulmuş. Almanca yazıdan bazı satırları okuyucu için çevirerek vermek istiyorum: "PKK, IRA,-EZLN- Postfordizm çağında da hareket ve örgütler ulusal çerçevede mücadele ediyorlar (...) Ulusal kurtuluş harteketlerinin pratikleri artık silahlı bir reformculuktan daha ileri gitmiyor (...) Sonuç olarak ulusal bağımsızlık hareketleri 'solu'na üç politik eğilimden biri damgasını vurabilir; sosyalist, cumhuriyetçi veya halkçı. (...) Halkçı model; amacı, halkın bir grubunu, belli hakları olan ve bu hakları merkezi/otoriter bir devlet veya otoriter bir toplum tarafından verilmeyen halkın yerine koymak olan bir homojenleştirme süreci olarak nitelendirilebilinir. Kendini homojenleştirme yoluyla toplumsal ve gele-

neksel çelişkiler örtbas edileceğinden bu model, halkın özgürlük istemlerini karşılayamaz. Amaç, toplumsal ve geleneksel (ataerkil, ç.n.) eşitsizlikleri baskıyla sağlamlaştırılmış ve bunların (eşitsizliklerin, ç.n.) aşılmasını istemeyen ulusal bir devlettir. Halkçı model eğilimi örneğini PKK sunmaktadır."(10). Öcalan'ın "Eğer ulusal devlet amaçlarını desteklerlerse büyük toprak sahipleri de ilericidir" sözlerine de yer verilen yazıda IRA, cumhuriyetçi eğilime örnek verilirken, EZLN de tüm çelişkileriyle birlikte sosyalist eğilime örnek olarak gösterilmektedir. Yazıyı yazan grubun, "Ulusal kurtuluş hareketlerinin pratikleri artık silahlı bir reformculuktan ileri gitmiyor" tesbitine özellikle büyük değer veriyorum. Buna rağmen kendisini sol yelpazede gören Kürt örgütler arasında, Ülkemiz Komünistleri hariç, hedef bakımından değil, fakat seçtiği mücadele yöntemi bakımından en ciddi örgütlenme PKK'dir. Ancak gerilla mücadelesini temel strateji olarak seçmesi ve herşeyi gerilla mücadelesine bağlı kılması ve uzun yıllardan beri tüm parçalardaki Kürt örgütlenmelerle güvene dayalı ciddi dostluk ilişkilerine yönelememesi, daha doğrusu tüm salt ulusalcı örgütlenmeler gibi bunu gerçekleştirebilecek niteliğe sahip olamaması ve son dönemlerde birçok konuda diğer bölge devletlerinin Türkiye ile olan çelişkilerine bağımlı bir politikaya iyice yönelmesi, Kuzey güçleriyle diyalog değil de, Güney'deki KDP ve YNK gibi O'nun da gözünü şu veya bu kapitalist merkeze dikmesi, PKK'nin sağlıklı bir ulusal bağımsız politika yürütmesine büyük engeller teşkil etmektedir. Özellikle ABD ve Avrupa emperyalizminin bölgeyi yeniden paylaşım mücadelesinde oluşan/oluşmakta olan iki bloktan birisine, Avrupa + Suriye + Irak + İran vs. blokuna girdiğini ilan etmesi, daha sonra ise diğer blok baş çekicisi ABD ile 'anlaşma' yollarını denemesi, Kürdt komünistlerinin bu parti ile olan ilişkilerinde ileride doğurabilecek sorunları bugünden hesaplaması bakımından büyük bir önem arzetmektedir.

Gerilla mücadelesi ve salt ulusalcılık stratejileri ile gerçek özgürlüğe, ki bu bize göre sosyalizmdir, kavuşulamayacağı geç-

mişten beri Kürt komünistlerinin iddiası olmuştur. Ve gelinen aşamada gerilla mücadelesinin karşılaştığı önemli sorunlar bu düşüncemizin doğruluğuna işaret etmektedir. Ancak, zaaf ve yanlışlıkları ne oranda büyük olursa olsun, PKK'ye bugüne kadar hep politik destek verdik. PKK bölge devletlerinden birinin veya bir kaçının veya bölgeyi yeniden paylaşım savaşında ABD veya Avrupa burjuvazisinin çıkarları doğrultusunda oluşan iki bloktan birisine girmeyip, ağırlıklı olarak bağımsız bir politika sahibi olduğu müddetçe, politik desteğimiz ve belli alanlardaki ilişkilerimiz devam etmelidir. Ama gidişat ve bu partide ileride olabilecek gelişim ve değişimler göz önüne almdığında, ilişkilerimizin ileride bir değişim göstermesinin kaçınılmazlığı ortadadır. Hatta bölgedeki gerici bloklaşmalarda yer aldığını/alacağını açıklamasını bu günden itibaren ciddi bir şekilde izlemek ve tepki ile eleştirilerimizi dile getirmek gerekiyor. Burada iki yaklaşım üzerinde durmak istiyorum. Birincisi; düzen sınırları içerisinde "çözüm" arayışlarında Türk ordusundan beklentiler ve ikincisi; emperyalistlerin bölgeyi yeniden paylaşımı yolunda doğan emperyalist bloklaşmalara karşı tavır. Birincisinden başlayalım.

Refahyol hükümetinin yıkılması ile ordunun sivil politikacılardan beklediğini bulmadığı ve dolayısıyla "Ordunun pratikte çözüme gittiği bir aşamada bulunduğumuz" iddia ediliyor: "Ordunun pratikte çözüme gittiği bir aşamada sivil partiler, sivil demokratik kuruluşlar bu kadar uzağında kalırlarsa, ilerici olmadıkları veya çözümleyeci olmadıkları ortaya çıkar. (...) Sivil politikacılar, sivil partiler çözüm getiremiyorlarsa, ordu kendi çözüm planını geliştirecektir. Şimdi ordunun yaptığı budur. (...) Bu süreç klasik darbe türü değildir. Post modern darbe abartmadır. Bu politikanın, realitemizin gereklerine göre, bir tavır alıştır. (...) Olumlu çabalarımız olacaktır, eski politikalarda ısrar edilmezse, Türkiye'yi ısrarla bölmek isteyen bir Kürt hareketi yoktur. Çok akılıca bir biçimde Türkiye'yi gerçekten zenginleştirecek bizim de projelerimiz vardır. Görüşlerimizin Türkiye'ye çok şey kata-

cağına inandığım, Kürtler yoluyla Ortadoğu'nun da kazanacağına çok inandığım için bu kadar ısrarlı bu mücadelenin üzerindeyim". Görüldüğü gibi sayın Öcalan "Ordunun pratikte çözüme" gittiğini ve "realitemizin gereklerine göre, bir tavır" aldığını belirtmektedir. Ama ordu çözümünün ne olduğu konusunda bir ipucu yok. TC ordusuna veya ordu içerisinde birilerine ilerici bir misyon biçme eğilimi zaman zaman Türkiye'deki bazı hareketlerde de görülmüştür. Örneğin, 12 eylül 1980 darbesi geldiğinde, TKP, darbeyi yapanlar arasında ilerici ve gerici kanat diye iki kanadın bulunduğunu ve dolayısıyla darbenin faşist olarak nitelendirilemeyeceğini belirttiğini hatırlıyorum. Türk ordusu ile yıllarca savaşmış ve halâ savaşanların bugün benzer görüşler ileri sürmesi oldukça ilginç.

İkinci konuya gelecek olursak, salt ulusalcılar arasında en bağımsızlıkçı gözüken PKK'nin son gelişmelerdeki yeri ve tutumu hakkında söylenenlere bakalım: "Bir yandan başını Amerika Birleşik Devletleri ve onun Ortadoğu'daki çıkarlarının bekçisi İsrail ve Türkiye'nin çektiği Ürdün, Mısır, Suudi Arabistan ve Özerk Filistin'den oluşan blok, öte yandan da İran, Suriye, Lübnan, Libya ve PKK'nin içinde olduğu blok kıyasıya bir mücadele içinde. Rusya ve Fransa'nın da bu blokla ittifak halinde olduğu görülüyor. Almanya'nın da son günlerde bu yöne doğru meyil ettiği gözleniyor." (12) PKK'nin içinde yer aldığı bloku Günay Aslan, aynı yazısında "halkların özgür iradesine dayalı demokratik, eşitlikçi ve gönüllü birliğe dayalı alternatif blok" olarak tanıtmaktadır. Sahi ne zamandan beri mollaların İran'ı ile Suriye, Lübnan ve hele hele Almanya, Fransa, Rusya halkların özgür iradesinin temsilcileri oldular? Yoksa bunlar sadece Günay Aslan'ın iddiaları mı? Hiç de değil. PKK'nin 4. Ulusal Konferansı ile ilgili bir yazıda bakın neler yazılı:

"PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın sunduğu Politik Rapor'da PKK'nin Ortadoğu ve bu yeni bloklaşmadaki yeri ise şöyle değerlendirmektedir: 'Bu yeni bloklaşma döneminde PKK büyük bir bilinçle olduğu kadar, beklenmedik gelişmeleri iyi yo-

rumlayarak yerini sağlamlaştıracaktır'. (...) Yine bu yapılanmada Ortadoğu'nun emperyalist saldırılar karşısında bölgesel ittifaklar geliştirdiği, İran ve Suriye öncülüğünde gelişen ittifakın en iddialı bir ittifak olduğu belirtildi. Ayrıca, Türkiye ile İsrail'in başını çektiği bölgesel ittifak karşında bütün Arapların ve İran'ın olduğu değerlendirildi. Ortadoğu ve Asya'daki bu gelişmeler karşısında Kürdistan devriminin hangi ittifakta yer alacağı ve böyle bir bloklaşmanın Kürdistan devrimi için ne anlam ifade edeceği konularında önemli değerlendirmeler konferans boyunca yapıldı." (13)

Günümüz koşullarında salt ulusalcı çözümün geçeceği yol, şu veya bu hareket ile sınırlandırılmadan, şu veya bu emperyalist güç ile anlaşmaktan ve onların isteklerine boyun eğmekten geçiyor. Bu ise, komünistlerin salt ulusalcılar ile ilişkilerinde yeni bir gelişim sağlamalarına, yeni bir biçim vermelerine yol açıyor.

Barışçıl reformistlere gelince: "Şiddet ile doğduk, şiddet ile yok olacağız" anlayışına karşı, PSK gibi örgütlenmelerin genel olarak şiddet politikasını reddetmeleri ve PKK'nin her sıkışmasında "biz baştan beri bu işin zor ile olmayacağını söylemedik mi ?" demesi oportünist bir anlayıştır. Bu tavır yeni bir şey değildir, dünya devrimci hareketi içerisinde bu düşüncenin hakkından defalarca gelinmiş, fakat PSK gibileri her defasında yenilen/çürütülen bu düşünceye tekrar can ve kan vermeye çalışmışlardır. Mevcut sistemi veya durumu hakikaten değiştirmek istiyen birisi görmek zorundadır ki; mevcut sistemin veya durumun sahipleri, mevcut durumu silah zoruyla korumak/koruyabilmek için ordusunu ve polis teşkilatını yıllardan beri devreye sokmuş, oluk oluk ilerici ve komünist kanı akıtmaktadır. Bu teorik bir iddia değildir, TC'nin "vatanın bölünmezliği uğruna elimizden gelen her şeyi yapacağız, her silahı kullanacağız, her yolu deneyeceğiz" dediğini ve demekle kalmayıp yıllardan beri Ülkemiz savaşçılarını ve Türkiyeli devrimcileri evlerinde, iş yerlerinde, caddelerde, işkencehanelerde, dağ başlarında, kısacası hayatın her alanında dağ-taş bombalayarak, kulak-burun keserek dedik-

lerini günlük olarak uyguladığını duymayan kaldı mı? Yine TC'nin gelecek 10 yılda silahlanmaya en az 31 milyar dolar harcamak istediğini açıkladığını duymayan var mı? Peki PSK ve benzerleri; siz duymadınız mı? Peki duyduysanız TC'yi dize getirmenin ve bu barbarlıkların önüne geçmenin zor kullanmaktan başka bir yolu olmadığı açık değil mi? Yok eğer senin sihirli bir marifetin varsa neden yıllardan beri kendini göstermiyorsun? Canavarı durdurmak ve mevcut durumu değiştirmek için iki de bir "biz baştan beri bu işin çözümü zorla olmaz demedik mi?" demekten başka ne yaptın?

Diğer önemli bir konu, anti-emperyalizm. Zaman zaman anti-emperyalistlikten söz eden hemen hemen tüm salt ulusalcı Kürt örgütler gerçekten anti-emperyalistler mi? İlan edilmeyen rahmetlik 'Ulusal Demokratik Cephe' tartışmalarında Ülkemiz KP'si 'cephenin anti-emperyalist nitelikli olduğu belirtilsin' dediğinde, bu öneriye sadece ve sadece Kawa ve Tekoşina Sosyalist'in destek verdikleri ve diğerlerinin karşı durdukları biliniyor. Diğer 9 örgüt veya parti anti-emperyalist idilerse, neden bu öneriye karşı çıkıp programa alınmasını engellediler? Bu örgütlerin anti-emperyalist olmalarını gönülden istiyorum. Ama bu durumda, bu örgütlerin anti-emperyalistliklerine okuyucu karar versin.

Hiçbirisini dışta bırakmaksızın, tüm salt ulusalcıların şu veya bu emperyalist efendinin egemenliğinde verilecek bir yere dünden razı olduklarını, hatta daha bu günden o yeri kapmak için birbirleriyle kavga ettiklerini belirtmem gerekiyor. Bir bakıyoruz ABD, bir de bakıyoruz Irak (ki bu iki ülkenin çok kötü/düşman tutumlara sahip oldukları bir dönemde) Mesut Barzani liderliğindeki KDP'ye destek veriyorlar. Kime karşı destek? Elbette ki, diğer Kürt örgütlerine karşı. Bir de bakıyoruz, bir süre önce diğerlerine karşı KDP'yi destekleyen herhangi bir emperyalist güç, gün gelmiş Celal Talabani liderliğindeki KYB'ye destek veriyor. Birçok çevrenin ABD Barzani'yi Güney'de hakim kılmak istiyor dediği bir dönemde bakıyoruz Talabani ABD tarafından davet ediliyor ve şanlı-şöhretli törenlerle karşılanıyor. 27

Ağustos 1997 tarihli "Neue Luzerner Zeitung" yeni bir cepheden söz ediyor ve şöyle yazıyor:

"Saddam'a karşı kurulan cephe; Celal Talabani önderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK), Türkiye istila birlikleri, İsrail hava saldırı pilotları, Ankara hükümeti ve Amerika diplomasisinden oluşuyor". Aynı yazıda, Talabani'nin Türk hükümetine "terörsüz" bir Kuzey Irak için uğraşacaklarına dair söz verdiği de belirtildikten sonra "Talabani Batı'da da istenen misafir. Ağustos başında Washington, sadece dışişleri bakanlarıyla görüşen bir konuşma delegasyonuyla O'nu karşıladı ve O'nu milyonlarca 'insani yardım' ile uğurladı" cümlelerine yer veriliyor. "Kuzey Irak" denilen Güney Kürdistan'a destek sadece ABD'den değil, Avrupa'dan da geliyor. 13 Ağustos 1997 tarihli aynı gazetede ise şunlar yazılı: "AB, 1991 yılından beri Irak'a 215 Milyon Ecu (aşağı yukarı 350 milyon İsviçre Frankı) yardım yaptı. Bunun % 70'i kuzeydeki Kürt bölgesine, % 30'u ise Irak'ın iç ve güney bölgelerine gitti. Peki yapılan bu "yardımlar"ın amacı nedir? Bana göre nedenlerin biri, diğer bir veya birden fazla güce karşı bölgede kendi etkinliğini arttırmak ise, nedenlerin ikincisi, Kürt örgütlerini birbirleriyle savaştırıp/tokuşturup güçten ve Kürtlerin gözünden düşürmek, Kürtlerarası güvensizliği arttırmak ve bir bütün olarak Kürtleri etkisizleştirmektir. Gelişmeler salt ulusal strateji ve örgütlenmelerin, oynanan oyunlara alet olmaktan kurtulamayacaklarını göstermekte olup komünist örgütlenmenin önemini ve tarihsel görevlerini bir kez daha dayatmaktadır.

KOMÜNİST PARİTİSİ VE POLİTİKALARI

Sosyalist sistemin ve genel olarak dünya komünist hareketinin karşılaştığı ağır sorunlar karşısında gerileyip sosyal demokrat bir çizgiye çekilen "eski sol", günümüzün sorunlarına yanıt veremez, çözüm üretemez ve kendisini ne diye adlandırırsa adlandırsın komünist olamaz. İşçi sınıfının ve ulusal güçlerin dü-

zeyi de dahil, halkın genel düzeyini aşan bir örgütlenme yaratılmadan işçi sınıfının ve komünistlerin gerek birlik politikasında, gerek devrimci mücadelenin gidişatında etkili olmaları beklenemez. Kapitalist egemenliğin dünya genelinde merkezileşmesi, dünya genelindeki karşıtını, Enternasyonali/Dünya İşçi Sınıfının Birliği'ni dayatmakatadır. Ulusal pazarların bir dünya pazarına dönüşmesi, emek-sermaye çelişkisini de ulusal sınırları aşan dünya ölçekli bir sorun haline getirmiştir. İşçi sınıfının mücadelesi de globalleşme içerisinde kendisine düşen payı almıştır. Kapitalizmin dünya çapında aşılması, proletaryanın dünya genelinde birliğinin sağlanmasını gerektirmekte ve kapitalist gelişmenin vardığı boyut bunun olanaklarını sunmaktadır.

Günümüz koşullarında Ülkemiz KP'si, ülke sınırlarına hapsolan bir tutum yerine, dünya proletaryasının birliğini ve dayanışmasını gözeten perspektiflerle hareket etmek durumundadır. Dünya işçi sınıfının mücadele birliğinin yaratılması, globalleşen kapitalizmin global sorunlarını işçi sınıfı ve tüm ezilenler lehine çözmek için işçi sınıfının global çaptaki örgütlenmesi ve mücadelesi bir zorunluluktur.

Devrime hazırlık, toplumun tüm ezilen sınıf ve tabakalarına yaklaşmayı ve onların eylem ve mücadele birliğini sağlamayı gerektirmektedir. İşçi sınıfının politik örgütü KP, kendisini yalnızlaştırma politikası güdemez. Komünist Partisi, işçi sınıfı çıkarlarını diğer tüm ezilenlerin çıkarlarıyla birleştirerek, tüm ezilenlerin menfaatlerini savununan yegane örgütlenmedir. Tüm ezilenlerin çıkarlarını savunan ve onlara yol gösteren KP, bu görevin üstesinden, ancak tüm ezilenlerin, Ülkemiz özelindeki ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadelesinin başına geçme becerisini göstermekle gelecektir. Tüm ezilenlerin çıkarlarını savunmayan/savunamayan proletarya, kendi çıkarlarını da tam manasıyla savunamaz. Bundan dolayı proletaryanın politik silahı KP, toplumun çeşitli sınıf ve tabakaları arasındaki çıkar bağlantılarını görmek ve birlikte mücadeleyi formüle etmek zorundadır. Birliğin zorunlu şartı ise, her güce, kurulan birlik içerisinde, söz hakkı

ortamının yaratılmasıdır. Burada sözü edilen birlik tüm sınıf ve tabaka temsilcisi olan örgütlenmelerin bir örgütsel birliği değildir, güç ve eylem birliği veya cephe birliğidir. Tüm adımlarında olduğu gibi birlik sorununda da Ülkemiz KP'si salt ulusalcıları değil, en başta Ülkemizin diğer parçaları ile Türkiye komünistleri olmak üzere bölge komünist partilerini ve/veya örgütlenmelerini birincil yol arkadaşları/yoldaşları olarak görmek zorundadır.

Bilimsel sosyalist ideolojiden her sapma, her gevşeme, burjuva ideolojisinde bir güçlenme anlamına gelir. İdeolojik netlik ve diğerleriyle olan farklılıkların işlenmesi komünistleri güçlendirecektir. Ne salt ulusal çıkarları gözetenlerin politikası ne de bunlara karşı sınıfsal bir duruşla ideolojik mücadeleyi yükseltip salt ulusalcılığı mahkum etmeye çalışmayanların politikası komünist bir politika olamaz.

Kapitalizmin en gelişmiş olduğu ülkelerde bile kendi sorunlarını çözmede aciz bir duruma düştüğü günümüz koşullarında kapitalizme karşı mücadele stratejisinden vazgeçen bir örgüt veya parti komünist olamaz. Burjuvaziye karşı politik, ekonomik ve ideolojik savaş verme komünistlik gereğidir. Rastgele bir bilinç yerine sınıf bilincinde ısrarlı olmak komünistlerin varlık nedenidir. Sınıf bilincini alamamış bir işçi sınıfı, kendisi için sınıf olamamış demektir.

Kendisi için sınıf olamayan bir işçi sınıfının mücadelesi ise, tarih boyunca hep burjuva hanesine yazılmıştır ki, Ülkemizde egemen ulus burjuvazisinden koparak bunu sahiplenecek bir burjuvazi de yoktur. Sınıf bilincini günlük pratik mücadelesinde savunup geliştirmeye çalışmayan bir parti, komünist olamaz. Teorik olarak bilinçlenmeyen bir işçi sınıfının, bir halkın iktidar yürüyüşü mümkün değildir. Mücadeleye anti-kapitalist bir öz kazandırma mücadelesi, komünistlerce vazgeçilmez bir görevdir. Bu görevin yerine getirilmesi, sadece KP'nin teorik gelişiminin bir ön koşulu olmasının yanısıra, bir halkın geleceğinin ne kadar aydınlık veya karanlık olmasında da önemli bir rol oynayacaktır. Mücadeleye anti-kapitalist bir öz verme uğraşısına kar-

şı duran, kendisini sosyalist olarak nitelesin veya nitelemesin farketmez, herkese karşı komünistlerin ideolojik kapışması vazgeçilmez bir zorunluluktur. Bu ideolojik kapışma yerine, işin üzerini külleyerek onlarla bir araya gelmek, komünistler için bir sorumsuzluk olacaktır.

Ülkemiz Marksistlerinin görevi, dünya komünist hareketinin bir bileşeni ve 'Kuzey Mezopotamya' proletaryasının mücadele ruhu olan KP'nin güçlendirilmesidir. Bir Kürt Marksistinin şu andaki asıl görevi budur. Ancak KP'nin güçlendirilmesini veya güçlenmesini sağlayacak zorunlu gerekliliklerden bir tanesi de, Ülkemiz işçi sınıfının politik sahneye çıkışı ve günlük gelişmelere müdahalesidir. Görev, partinin amaçlarını ve görevlerini içeren programını ve taktiklerini işçi sınıfına iletmektir. KP bazı işlerin/görevlerin başına geçebilecek ve yönetebilecek bir duruma gelmelidir. Gelecekteki işçi sınıfı hareketliliğini mümkün olduğunca hazırlıklı beklemek gerekiyor. Diğer taraftan doğru bir politikaya sahip olmak ille de işçi sınıfının hareketlenmesini gerektirmez. Komünistlerin güçlenmek için proletaryanın hareketlenmesine ihtiyaçları varsa, proletaryanın da daha çabuk hareketlenebilmesi ve doğru bir rotaya yönelebilmesi için sağlam, ilkeli, güvenilir ve sosyalizme sadık bir partiye ihtiyacı vardır. Bu konuda zaaflarımızı en hızlı bir şekilde gidermek zorundayız.

İşçi sınıfı kapitalizme karşı tek başına savaşmayacak. Mücadelenin değişik dönemlerinde değişik yol arkadaşlarına sahip olacaktır. Burada yerine getirilmesi gereken önemli görev işçi sınıfının savaşımın başına geçmesidir. Bu sorunun üstesinden gelmesi ise onun politik savaşım gücü olan KP'nin güçlendirilmesini zorunlu kılıyor. Komünist Partisi işçi sınıfı hareketinin en yüksek biçimidir. Bu yüzden işçi sınıfının tüm örgütlenmelerinin kurmayıdır, yöneticisidir.

Salt ulusalcılığı ideolojik olarak mahkum etme görevi yanında, ülkemizdeki kavganın ulusal ve sınıfsal bir öz taşımasından dolayı salt ulusalcılarla yol arkadaşlığının mümkün olduğu her fırsatı değerlendirme, salt ulusalcı niteliklerinden dolayı onlarla

yapılabilecek ortak işlerden geri durmama sorumluluğunu taşıyor. Kendi içerisinde küçümsenemeyecek milliyetçi ve İslami akımları da barındıran salt ulusalcı ideolojiyi yenilgiye uğratma görevi ile onlarla gerektiği ve mümkün olduğu müddetçe yapılabilinecek yol arkadaşlığını aynı anda yerine getirebilme esnekliğine sahip bir politika sahibi olmamız gerekiyor. Küçük burjuva milliyetçiliğinin politikalarına damga vurduğu salt ulusalcılar dar ulusal çıkarları ön plana çıkarırlarken, proletarya enternasyonalizminin politikasına damga vurduğu komünistler işçi sınıfının uluslararası sınıf dayanışmasına öncelik tanırlar.

Dolayısıyla Ülkemiz KP'si başta Türkiye işçi sınıfının politik öncüsü olmak üzere bölgesel ve uluslararası işçi sınıfı örgütlenmeleriyle ilişkilerini başa almak zorundadır. KP, çizgisini daha fazla netleştirerek Ülkemizdeki diğer parti ve örgütlerle olan farkını açıkça ortaya koyabilmeli, yığınlara gösterebilmelidir. Salt ulusalcıların önemli bazı propandalarının doğru olmadığını teşhir etmek gerekiyor: 'Halkız', 'sosyalistiz' vb. 'Büyük' veya küçük kendisini halk olarak tarif eden/tanıtan hareketlerin bu tavrı ve bu tavrın daha bugünden zemin rolü oynadığı dikta anlayışları teşhir edilerek boşa çıkartılmalıdır. Salt ulusalcı olup da 'sosyalistim' diyenlerin anti-sosyalist maskeleri düşürülmelidir. Sosyalizm uğruna mücadele etmeyene sosyalist denmez. Kendisine devrimciyim deyip de gerçekten silahlı veya barışçıl reformist akım olanların salt ulusal da olsa devlet kurma diye bir amaçlarının olmadığı gibi, mevcut ezen ulus devletini yıkma diye bir stratejilerinin de olmadığını göstermek gerekiyor.

Kendi içinde ve dışa karşı her adımını askeri/zoraki atanların, diğer örgütlenmelerle olan ilişkilerinde ve kendisine destek sunmayan her kesime karşı tutumlarını ve "şiddetle doğduk şiddetle yok olacağız" anlayışına sahip olanların tüm ezilenlerin çıkarlarını savunacak bir durumda olmadıklarını propoganda etmek gerekiyor. Halkın veya halkların diğer örgütlenmeleri ile değil de, sömürgeci devletlerle veya emperyalistlerle ilişkiler ve platformlar geliştirmekle bağımsızlıkçı olunamayacağı tartışma

götürmez. Salt ulusalcıların bu ve benzeri iddiaları çürütülmedikçe kitlelerin kimin ne olduğunu anlamaları ve Komünist Partisi'nin farklarını ve üstünlüklerini ortaya koyması ve dolayısıyla güçlenmesi mümkün olamayacaktır.

KP, kendisini sadece yurtiçi itifaklarla sınırlayamaz. Bölge ve dünya komünist hareketlerinin bir parçası olan parti için, başta bölge komünist partileri olmak üzere dünya komünist hareketleri ile sıkı bir işbirliğine sahip olmak zorundadır. 10 Aralık 1994'de Brüksel'de KKP (Partiya Kominist a Kurdıstan), LKP (Lüksemburg Komünist Partisi), DKP (Alman Komünist Partisi), Belçika Komünist Partisi, YKP (Yunanistan Komünist Partisi), İsveç Komünist İşçi Partisi, Macaristan İşçi Partisi, Polonya Komünist Birlik (Proletarya), Finlandiya Komünist Partisi (Birlik), Avusturya Komünist Partisi, AKEL (Kıbrıs Emekçi Halkın İlerici Partisi), NCPN (Hollanda Yeni Komünist Partisi) ve İsviçre Emek Partisi ile gerçekleştirilen "Kürdistan Konferansı" tarihimize, bu yönlü çalışmalarımızın ilk kilometre taşı olarak geçecektir. (Burada 22/23 Mart 1997'de Atina'da yapılan bölge komünistlerinin bir başka toplantısına değinmek istiyorum.

Toplantı Yunanistan Komünist Partisi (KKE)'nin davetiyle gerçekleşmiş olup, toplantıya Yunanistan Komünist Partisi (KKE), Mısır Komünist Partisi, Ürdün Komünist Partisi, Irak Komünist Partisi, İran TUDEH Partisi, İsrail Komünist Partisi, Kıbrıs AKEL, Filistin Halk Partisi, Suriyeli Komünist Parti ile Suriye Komünist Partisi katılmışlardır. Bölge sorunları değerlendirilerek sosyalizmin mücadele perspektifleri, partilerarası ilişkilerin ve dayanışmanın geliştirilmesi, teorik ve pratik eylem birlikteliklerinin ilerletilmesi üzerinde durulan bu toplantıda Ülkemiz KP'sinin yer almayışı, bu partilerin gelecek toplantılarında giderilmesi gereken bir eksikliktir. Bölge komünist partilerinin bugünkü sorunları ve geleceği ortaktır). Dünyanın mevcut ekonomik ve siyasi koşulları, dünya komünist partileri arasında daha fazla karşılıklı anlayış, daha fazla karşılıklı dayanışma ve emperyalist-kapitalist sisteme karşı daha fazla mücadele birliği-

ni dayatmaktadır. Enternasyonalizm sıradan bir yan olgu değil, işçi sınıfının uluslararası esas bileşenidir. İşçi hareketinin uluslararası işbirliği büyük önem kazanırken, komünist partileri bir taraftan uluslararası ilişkileri mutlaka geliştirmeli, diğer taraftan da ulusal alandaki sorunlara karşı mücadeleyi ihmal edip ulusal alanı sağa, veya ülkemiz özgülünde olduğu gibi hem sağa hem de salt ulusalcılara bırakmamalıdır. Komünist Partisi dünyasal düşünüp, dünyanın diğer KP'leri ile birlikte evrensel teori ve pratik çalışma biçimleri üretip, bu evrensel üretimi ülkemiz özeline uygun bir şekilde yeniden şekillendirip politika yapmalıdır; evrensel üretim, yerel (ülkesel ve/veya bölgesel) uygulama. Üretim ve çalışma biçimimiz bu olmalıdır.

Dünya, bölge ve Ülkedeki ekonomik, sosyal ve siyasal durumun yanısıra KP programında özellikle yer alması gereken, ülkede ve dünyada komünist bir duruş ve sınıfsal mücadele, bilimsel bir dünya görüşü, devrimci bir politika, demokratik merkeziyetçilik, proletarya diktatörlüğü ve enternasyonalizm konularındaki düşüncelerimi 'Yeniden Newroz' dergisinin Ocak '97'de yayınlanan 5. sayısında yazdığım için burada bunlar üzerinde yeniden durmayacağım. Burada, legalite-illegalite, silahlı mücadele ile birlik politikası ve devrimin niteliği konularındaki düşüncelerimi öz itibariyle belirtmek istiyorum.

Birlik: "Komünistlik ülkemize lükstür, şimdilik komünist politikalarla bir yere varılamaz" gibi, burjuva çıkarlarını başa alan ve proletarya taleplerini arka planda tutma olarak başgösteren, Marksizmin temel ilkelerine ters söylemlerin tersine, Ülkemizde küçümsenmeyecek bir komünist potansiyel vardır. Komünist potansiyel Türkiyeli ve Kürt bir çok örgüte dağılmış durumdadır. Hangi örgüt veya parti içerisinde olursa olsun var olan Marksistlerin KP'ye yönelmeleri sürecine erişmek büyük bir atılımın başlangıcı olacaktır. Gelinen aşamada "Komünistlerin Birliği" artık böyle anlaşılmalıdır. Demek istediğim şudur; Ülkemizde birden fazla komünist örgüt veya parti yoktur. Ancak Kürt komünist potansiyel, var olan KP'de birleşmek yerine bir çok Tür-

kiyeli ve Kürdî örgüt veya partiye dağılmış durumdadır. Hatta, "içerisinde yer aldığım partinin komünist olmadığını biliyorum, fakat şimdi mücadelede etkin olan o olduğu için oradayım" diyenlerin sayısı az değildir. Komünistlerin, gelişmiş güçlü bir yapıları olmasa da Ülkemiz KP'sinin varlığına rağmen, komünist olmayan örgütlenmelerde yer almaları çelişkili bir durumdur. Bu çelişkinin giderilmesi komünistlerin KP'ye yönelimlerinin sağlanması; işte günümüzde 'Komünistlerin Birliği' politikasının özü budur. Böylesi bir yönelmenin sağlanmasının yolu ise, komünist hareketi çevreleyip büyük bir tehlike haline gelen oportünizme ve reformizme karşı ideolojik mücadeleden geçer. Yoksa 'var olan örgütlenmeleri karıştıralım bakalım ne çıkacak' türü hesaplara gidilirse var olan KP'nin tasfiyesi sürecine de girilmiş oluruz. Birlik, ideoloji ve politikada bütünlüğü gerektirir. Birlik konusunda vazgeçilmesi mümkün olmayan temel ilkemiz; oportünizme ve reformizme karşı örgüt yapısının korunması, sınıf çıkarları ve amaçları doğrultusunda, parti işleyişinde sınıf disiplinini ve çoğunluğun kararını tanıma ilkelerine dayandırılmalıdır. Birlik politikası, Ülkemiz KP'sinin oportünist ve reformistlerle birleşmesi olarak anlaşılırsa varılacak yer KP'nin tasfiyesidir ki, oysa birlik politikası, KP'nin embriyon olmaktan çıkıp güçlü bir parti olmasının bir ön koşulu olarak düşünülmelidir. Bunlar yeni olgular veya yeni keşifler değildir. Tarih defalarca benzeri durumlara şahit olmuştur. Örneğin, 1905-1907 devriminin yenilgisi ertesinde Rusya'da başlayan durgunluk ve gerileme döneminde Troçki'nin, devrimci ve oportünist akımları tek partide birleşmeleri savunusuna ve ilkesiz platform anlayışına karşı Lenin'in amansız mücadelesini unutmamak lazım. Troçkizmin 'birlik' adı altında Marksist parti ilkelerine saldırıya geçmesi karşısında Lenin, partiyi ve parti ilkelerini tüm gücüyle savunmuştur. Günümüzde de 'tek başımıza yapamadık/yapamıyoruz, birleşelim' mantığı, komünistler açısından denize düşenin yılana sarılması anlamına gelecektir.

Legalite-illegalite: Kendi gücüne dayanarak, burjuvaziden

kitle baskısı ile legaliteyi koparark değil de, illegal alanı burjuvaziden talep ve beklentilerle terk edip legal alana giriş, Marksist alana 'hoşçakal' demek olur. Diğer taraftan illegal örgütlenme döneminde mevcut legal olanakları reddetmek de benzer, hatta aynı sonucu doğurur. Çünkü legal olanaklardan vazgeçme partinin kitlelerden kopması veya kitlelerle bağlar kurmasının engellenmesi olur. Sorun ne sağa ne sola savrulmadan bilimsel sosyalist çizgiyi uygulayabilme yeteneğine sahip olup olamama sorunudur. Ülkemiz ve Türkiye'deki mevcut koşullarda illegal parti yapısını ve legal olanakların kullanılmasını reddeden zihniyet, proletaryanın öncü partisini/partilerini dinamitleyen oportünist yaklaşımdır.

(Burada parantez açıp Roj çevresinin legal parti kurması olayına çok kısa değinmek istiyorum. Bu arkadaşlar, İsviçre'de katıldıkları bir panelde, 'açacağımız partinin derhal kapatılacağını biliyoruz, ama bu girişim tarihe de geçmiş olacak' diyorlar. Yani parti kuracaklarına/kurabileceklerine inandıklarından değil, 'ses' çıkarmak istediklerinden.... Bu, kendilerinin bile ciddiye almadığı çok ucuz bir iş olsa gerek.)

İşçi sınıfının aktifleşmediği ve mücadeleye sahip.çıkmadığı bu koşullarda komünistler, bu iki tehlikeli yaklaşım için koşulların çok elverişli olduğunu bilmeli ve oportünizmin sağına ve soluna, en azından kendi saflarında, göz açtırmamalıdır, ki Türkiye'de oportünizm komünist örgütlenme anlayışını muğlaklaştırma, açık söylemek gerekirse Türkiye'deki komünist örgütlenme olan TKEP'i de kendi alanından epeyce uzaklaştırarak yıpratmada uzun yol almıştır. İdeolojide sağa savrulma, politikada ve parti yapısında belirsizlik ve çürüklük, pratikte işlevsizlik ve etkinsizlik başgöstermiştir, ki bu oportünizmin yol açtığı kaçınılmaz sonuçlardır. Durgunluk ve gerileme dönemlerinde baş gösteren umutsuzluktan kendisini koruyamayan bir yapı komünist gelişimde yol alamaz. Koşulların illegaliteyi dayattığı bir ortamda, illegal koşulların zorluklarına katlanarak, illegaliteyi bir okul olarak kullanamayanların veya kullanmaktan vazgeçenlerin le-

galiteyi seçmeleri, şu veya bu yöntemle burjuvazi tarafından püskürtülmeleri ve kendi alanını terk etmeleri anlamına gelir, ki bu onlar için daha fazla zayıflama, daha fazla kayıp anlamına gelecektir.

Burada iki görüşe değinmek istiyorum. Birincisi, "Türkiye'nin geldiği nokta; illegal devletin legal devleti, gayri meşru kanalların meşru kanalları boğması ve kendine tabi kılmasıdır." (14) Ve ikincisi, Fehmi Soner "Türkiye'de Legal Politik Çalışmaya Geçiş" (15) başlıklı yazısında dünyanın girdiği dönemi "dünyada çatışma modelinin bir yana bırakılması, barışa geçiş, siyasal partilerin gizlilikten çıkışı ve açık politik savaşıma geçiş" olarak nitelemekte ve bu dönemin gereği olarak "Amerika, değişme potansiyelini yakalama olanağına sahip olmayan Türkiye'yi çoktandır değişime hazırlamaktadır. Bunun gibi diğer ülkeler de hazırlanmaktadır" diyerek "açık bir devrimci parti yaratarak barışçı gelişmelerden yararlanmak gerekir" diyor.

Tespitlerin hangisi doğru; elbetteki ilki, yani Emek dergisinde yazılanlar. Yani Türkiye'de gelişen demokrasi değil, zordur. Gidişatın yönünde bir değişiklik yoktur. Bu koşullarda var olan illegal yapıya dayanarak var olan legal olanakları kullanmakta başarılı olamayan, bu gücü ve kitlesi olmayan bir yapının, koşulları olmayan legalleşmeye geçmesi, onun kendi alanı dışına çıkmasına ve erimesine yolaçacaktır. Yani var olan legal olanakları kullanma zorluklarını gideremeyenlerin, ortaya çıktıklarında onu savunacak halkı/kitlesi olmayanların tam bir legaliteye hazır olduklarını iddia etmeleri intihara yönelim anlamına gelir. Bu mantık ve sonuçları yeni değil. Nerede TKP, TİP, TSİP? Nerede TBKP? Nereye ÖDP?

Saydıklarım neredeyse, nereye gitmişlerse ÖDP'nin gittiği yer de orasıdır. Sayın Tülay Geyik'in şu sözleri bugünkü yasal parti yönelişlerine tam da uygun: "Zira, bindiğimiz 'araç'lar, bizi, hep önceden hesaplamadığımız, varmak istediğimiz yere uzak, hatta bazen tam tersi yollara sürükleyiveriyor." (16) Burada değerli iki düşünceye de değinmek istiyorum: Serkan

İnan yoldaş illegalitenin istekle değil, zor koşullar nedeniyle gündeme geldigini ve "Bugünkü yaşananlara bakılırsa düşman (faşizm) dünden daha fazla tehlike teşkil ediyor" (17) derken Ömer Karslı yoldaş "Nasıl bir parti derken gönlümüzdeki yasal parti komünist partisiydi, fakat bunun yasal şartları oluşmadığı için mümkün değil" (18) diyerek önemli gerçekleri dile getiriyorlar. Hedef, Ülkemiz KP'si yanında ikinci bir legal parti kurmak olamaz. Hedef, mevcut KP'nin koşullara göre legaliteye ve illegaliteye geçebilecek bir gelişkinliğe erişmesini sağlamaktır. Legaliteye ancak ve ancak, ülkedeki siyasal ortam elverdiği ve/veya tehlike anında kitleler partisine sahip çıktıkları, saldırılara karşı zırh olup partisini koruyabildikleri ortamlarda geçilir. Aksi takdirde ortam elverişli oluşunu kaybettiği ve kitlelerin savunusu olmadığı koşullarda legal bir partinin bile illegaliteye geçmesinden başka çare yoktur.

Bakın, RSDİP tarihinden örnek vereyim: 1905-1907 burjuva devrimi ertesinde, RSDİP'nin işçi sınıfı içerisinde önemli bir örgütlülüğünün olması ve menşeviklerin 'yeraltı'na küfretmeleri ve partinin legalleşmesini savunmalarına karşı, Lenin, partinin illegalitede kalmasının ısrarlı mücadelesini vermiştir. RSDİP'in o dönemdeki gücüne bir örnek: 3 Temmuz 1914'te bir gösteriye polisin silahla saldırması sonucu RSDİP Petersburg Komitesi başkent işçilerini protesto grevine çağırır. 4 Temmuz'da 90 bin olan grevci işçi sayısı 7 Temmuz'da 130 bin, 11 Temmuz'da da 200 bin olur. Evet bu büyük bir güçtür. Bu güce ve desteğe rağmen Pravda 8 Temmuz'da, yani tam grev ortamında, yasaklanır. 1916 yılı sonu itibari ile partinin sadece Petrograd'da 200 bin üzerinde üyesi vardı. Bu güce rağmen Lenin parti illegalitesine son vermek isteyen menşeviklere karşı amansız mücadele verir. Bolşevik Parti, ilk kez Şubat 1917 devrimiyle legale çıkar ve ilk legal konferansını (Nisan Konferansı) 24-29 Nisan 1917 günlerinde yapar. Belki denecek ki, eh; o zaman öyleymiş. Peki günümüz Türkiye'sinde ve Ülkemizde durum daha mı iyidir? Emek Kitap Dizisi'nden aldığımız alıntıda da belirtildiği gibi

"Türkiye'nin geldiği nokta; illegal devletin legal devleti, gayri meşru kanalların meşru kanalları boğması ve kendine tabi kılmasıdır.".Ve Zeynel Abidin Kızılyaprak'ın belirttiği gibi "Ortadoğu bir büyük cangıldır ve TC daha da bir harc-ı alemdir; en yaşlı burjuva partisi bile 17 yaşındadır; 'hak'lar henüz koparıla koparıla ve devrimi döşeye döşeye değildir buralarda; şimdiki koşullar, kurmay yapının burjuva hukukunun elinin değemeyeceği özellikte/biçimde olmasını dayatmaktadır..." (19) Tamamen katılıyorum.

Ülkemiz KP'si, TKEP'in girdiği yönelime karşı sessizliğiyle gereken sorumluluğunu ihmal etmiştir. S. Yekbun yoldaş'ın, "Yasal Parti Yönelişleri Üzerine"(20) başlıklı yazısında "Kürdistan'da değil de Türkiye'de yasa dışı parti örgütlenmesinin zemininin giderek daraldığı görüşüne katılıyorum" şeklindeki düşüncesinin gelişen oportünizme karşı doğru ve yeterli bir yanıt olmadığına inanıyorum. Giderek yayılan oportünizmin en azından Ülkemiz KP'si saflarına aynı etkiyi yapamaması için büyük bir uyanıklık ve oportünizmle ideolojik mücadele gerekmektedir. Görev, var olan illegal yapıyı güçlendirmek, güçlendirme şimdilik mümkün değilse, en azından var olanı korumaktır. Haftalık Newroz'un ilk sayısında S. Yekbun yoldaşın 'Küçüğü büyütelim' diye seslenişi vardı. Küçüğü sadece burjuvazinin doğrudan saldırılarına karşı değil, burjuvazinin dolaylı saldırısı olan oportünizme karşı da koruyalım. Evet, büyütmenin yolu buradan geçiyor.

Silahlı mücadele: İşçi sınıfının ve bir bütün olarak emekçi halkın devrimci bir dalga başlatmadığı, başlatmaktan uzak durduğu, kabuğuna çekildiği bir dönemde, partinin doğru taktiği işçi sınıfını ve diğer emekçileri eğitecek, örgütleyecek ve devrime hazırlayacak politikalar gütmektir. Bunu yapacak güce erişmeyen bir partiden silaha sarılmasını beklemek, o partiye dostluk değil düşmanlıktır. Yani daha şimdiden yenilgi ile sonuçlanacak, burjuvazi ile bir silahlı kapışma yerine, burjuvazi ile boğuşacak ve burjuvaziyi alt edebilecek yegane güç olan, fakat

bu güreşe henüz hazır olmayan işçi sınıfı ve emekçilerle uğraşmak, onları bu güreşe hazırlamak gerekiyor. Güreşçi yerine güreşe katılmak değil, güreşçiyi hazırlamak. Bunun için ise, partinin idelojik olarak yetkinleşmesi ve gerek legal gerek illegal ve gerekse de yaşamın her alanında doğru politikalar üretecek bir güç olabilmesi olmazsa olmaz bir zorunluluktur. Legal-illegal, silahlı-barışçıl velhasıl tüm mücadele yöntemlerini yerine ve zamanına göre uzmanca kullanma becerisi göstermeyen bir yapı ne legal ne de illegal, ne silahlı ne de barışçıl mücadele yöntemlerini kullanmakta başarılı olamaz ve dolayısıyla kitleleri de devrime hazırlayamaz. İşçi sınıfının hareketsiz konumu, komünistlere doğru politikalar üretememede, hiç bir haklılık vermez.

Ülkemiz KP'si işçi sınıfı aktifleşmeden/aktifleştirilmeden silahlı maceralara sürüklendirilemez. Devrime hazırlık aşamasında (bugün) başarılı olamayan bir parti, kitlelerin hareketlendiği dönemde (yarın) silahlı mücadele rolünü de hakkıyla yerine getiremez. Bu noktada Mehmet Baran yoldaşın şu sözlerini anmadan geçemeyeceğim: "Ancak ideolojik, felsefi, politik ve örgütsel olarak sosyalizm ikna edici, sürükleyici bir alternatif olarak yığınlara sunulabilmiş değildir. Kürdistan komünistleri yönünden halen çözümlenmesi gereken önde gelen temel görevlerden birisi budur. Komünistler bu sorunda az-çok kendiliğinden gelişen sınıf hareketine ilk veri olarak sahip olmadan, örneğin bugün silahlı mücadeleye başvurmaları, sınıf hareketinin gelişimine bir katkı sağlamayacaktır." (21)

Devrim: Dünya ve ülkemiz koşullarının dayattığı devrim sosyalist devrimdir. Ekonomik olarak kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu ülkemizde ve bölgemizde kapitalizm ile sosyalizm arasında başka bir ekonomik ilişki kalmamıştır. Dolayısıyla bir devrim, hele hele bu komünistlerin savunduğu bir devrim ise, mevcut üretim biçimini aşmayı hedefleyen bir devrim olacaktır, ki yeni üretim ilişikisi sosyalist üretim ilişkilerinden başka bir şey değildir. Pek bir netlik ifade etmeyen

'Demokratik Halk Devrimi' yerine 'Sosyalist Devrim" ibarelerini kullanıp savunmak gerekiyor. Bu,işçi sınıfı dışında sistemden zarar gören diğer emekçilerin devrime katılmayacakları anlamına gelmez. Zaten saf bir işçi devrimi hiç bir yerde beklenemez. Her yerde işçi sınıfı dışında devrime katılan emekçiler olacaktır. Ancak devrimin işçi sınıfının hegemonyasında olması ve sosyalizmi hedeflemesi, o devrime 'Halk Devrimi'nden ziyade 'Sosyalist Devrim' niteliğini verecektir. Yani devrimin sosyalist niteliği belirleyici olacaktır, ki bu Sosyalist Devrim'dir. Bu anlamda, Ülkemizde hedeflenen devrim ulusal ve toplumsal kurtuluşu hedefleyen sosyalist devrimdir. Sosyalist devrimi gerçekleştirebilmek için işçi sınıfının sınıf bilinci edinmesi, örgütlenmesi ve sistemden zarar gören diğer güçleri de kazanması gerekir.

Devrimin ülke özgülündeki güçleri ve karşı güçleri ise şöyledir: Devrimin temel gücü işçi sınıfı ile yoksul köylülük ittifakıdır. Orta burjuvaziye karşı tarafsızlaştırma politikası güdülecektir. Bu, onun burjuvaziye yedeklenmesini engellemek, hatta mümkünse devrimci güçlerin saflarına çekmeyi hedeflemek içindir. Karşı devrim güçleri ise, 'Kürt', 'Türk', 'bölge' egemen burjuvazisi ile onun bağlı olduğu emperyalizmdir. Bundan böyle tek tek ülkelerde veya Ülkemiz ile Türkiye halklarının tek başına gerçekleştirecekleri bir devrimden ziyade, bölgesel bir devrimin gündeme gelmesi kuvvetli bir ihtimaldir. Bölgedeki emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin hakimiyeti ve yıkımı öyle bir noktaya varmıştır ki, "bu, her halkın kendi başına kavgasıyla altından kalkabileceği bir bela değil, 1980'lerin başından beri seslendirdiğimiz, 'Ortadoğu Halklarının Devrimci Cephesi' şiarını hayata geçirmek için, üzerimize düşen görevleri omuzlamalıyız. Artık yalnızca Ortadoğu değil, Kafkaslar'ın ve Balkanlar'ın tüm emekçi halklarıyla, NATO'cuların, Siyonistlerin karşısında tek vücut halinde kavgaya girişemezsek, biz bu yıkımı zor engelleriz." (22) Veya Abdullah Dereli'nin belirttiği gibi "Gelinen momentte ise, artık Ortadoğu bölgesinin yüz yüze

olduğu tarihsel, toplumsal ve ulusal sorunlar tek tek ayaklanarak, çözüm üretecek barış girişimleri yerine, savaş için ittifak girişimlerinin egemen olduğu yeni bir kilometre taşından bahsedilebilir." (23) Devrimimizin coğrafik ve ittifak boyutunu tam olarak belirtmek mümkün değilse de, bu boyutun artık bir tek ülke ile yetinmeyeceğini görmek ve devrim ittifaklarını da bu çerçevede düşünmek gerekiyor.

Sonuç olarak; Ciddi anlamda politikanın sadece kitleler tarafında yapılabileceğini belirten Lenin, fakat partisiz bir kitlenin, güçlü bir parti tarafından yönlendirilmeyen kitlenin, görevi konusunda bilinçli davranamayacağını, görevini bilince çıkaramayacağını, burjuva gerici politikacılar elinde oyuncak olmaktan kurtulamayacağını, eline geçirebildiği fırsatları değerlendiremeyeceğini ısrarla söyler. Marksist ideoloji ile donatılmamış bir örgütün hiçbir şey olduğunu ve düşmana alet olacağını da vurgulamaktan geri kalmaz. Proletarya, halk yığınlarını hegemonyasına alabildiği oranda devrimcidir diyen Lenin, Proletaryanın bu öncü rolü oynayabilmesi için yüksek bilinç ve örgütlülüğe ihtiyaç duyduğunu ve bunun sadece partinin öncülüğünde olabileceğini de belirtir. Böyle bir partinin ise, sol ve sağ oportünistlerle hesaplaşmadan geliştirilemeyeceğini bilmek gerekir. Her kapitalist ülkede, ortamı bulanıklaştırmayı ve proletarya lehine gelişmelerin önünü kesmeyi kendisine iş edinen bir burjuvazinin olduğunu unutmak ise, işin başında avlanmak anlamını taşır.

Bütün bunlardan hareketle ülkemiz KP'si programında gözetilmesini önemli bulduğum bazı noktaları kısa kısa belirtecek olursam, objektif ve subjektif koşulların tahliline dayalı devrim teorisini bünyesinde barındıracak olan Ülkemiz KP Programı:

1) Ülkemizde kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olup sosyalist üretim ilişkileri ile mevcut üretim ilişkileri arasında başka bir üretim ilişkisi olmadığını ve gündemdeki devrimin ulusal ve toplumsal kurtuluşu hedefleyecek olan SOSYALİST DEVRİM

olduğunu,

2) Ülkemizin, ülkesi ve halkı inkâr edilen inkâr statükosuna dayalı bir ilhak olduğunu,

3) Ülkemiz KP'sinin mevcut koşullarda illegal kalacağını açıklıkla belirtilerek legalleşmesinin yığınların partiyi güvence altına almalarına bağlı olduğu ve tek bir partimizin olduğunu/olacağını, bunun dışında yasal bir parti girişimi olamayacağını,

4) İşçi sınıfı ve diğer ezilen halk yığınları yerine, onlar olmadan silaha sarılma diye bir politikamızın olmadığını, devrimin ancak ve ancak silahlı halk ayaklanması ile gerçekleşebileceğini, bundan hareketle bugün halkı devrime hazırlama sürecinde bulunulduğunu,

5) Ülkemizde komünistlerin birliğine büyük önem verirken, birlik politikasının diğer örgüt ve partilerde yer alan komünistlerin buraları terketmesi ve Ülkemiz KP'sine dönmesi üzerine kurulacağını,

6) Büyük önem verilen güçbirlikleri ve ittifakların, en başta Ülkemizin diğer parçaları, Türkiye ve bölge komünist örgütlenmeleri ile yürütüleceğini, böylece önce Kürt güçlerin birliği diye bir sıralamanın gerekli olmadığını,

7) Salt ulusalcı güçlerin reformist olduklarını ve bu güçlerin mevcut sistemi parçalayıp kapitalizmi aşma politikası gütmediklerini/güdemeyecaklerini belirtip oportünüzm ile reformizmin silahlı ve silahsız tüm biçimlerine karşı amansız bir ideolojik mücadele yürütüleceğini,

8) Evrensel teorinin ülkemiz özgülüne şekillendirilerek uygulanacağını, başta teorik ve pratik üretim olmak üzere hiçbir konuda dar ulusal sınırlara hapsolunmayacağını,

9) Ülkemiz KP'sinin enternasyonalist bir parti olduğunu,

10) Devrim mücadelesinin birleşik örgütlenme ve birleşik mücadele ile yürütüleceğini, birleşik örgütlenmenin Ülkemiz KP'si ile Türkiye komünist örgütlenmesi üstünde üçüncü bir birleşik yapı biçiminde şekilleneceğini, diğer bölge komünist partileri ile gündeme gelebilecek bir birleşik örgütlenmenin de ben-

zer biçimde olması gerektiğini,

11) Hedefimizin Ülkemizin kuzey parçası ile Türkiye halklarının ortak sosyalist federasyonu olduğunu, ancak bölgenin diğer halkları ile yükseltilebilinecek bir bölgesel devrim halinde, Ortadoğu halkları federasyonu gündeme gelebileceğini, böylesi bir gelişme ihtimalini kuvvetle göz önünde bulundurduğumuzu, içermelidir.

DİPNOTLAR:

(1) Neue Luzerner Zeitung, 27 Haziran 1997, SIPRI istatistiklerine göre.
(2) Neue Zürcher Zeitung, 9./10. Ağustos 1997
(3) Der Spiegel, 1 Eslül 1997
(4) Neue Zürcher Zeitung, 2./3. Ağustos 1997
(5) Der Spiegel, 1 Eslül 1997
(6) Neue Zürcher Zeitung, 24. Mart 1997
(7) Süddeutsche Zeitung, 25 Kasim 1996
(8) Server Tanilli, Cumhuriyet Hafta, 13 Haziran 1997
(9) Özgür Politika, - Temmuz 1997
(10) iz3w, Temmuz 1997
(11) PKK Genel Başkanı Öcalan, Özgür Politika, 15 Temmuz 1997
(12) Günay Aslan: Ortadoğu'da Yeni Saflaşma, Ö.Politika, 20 mayıs 1996
(13) Özgür Politika, 10 Haziran 1996
(14) Emek, Mayıs 1997, s. 5
(15) Açık parti tartışması, Newroz Kitap Dizisi -1-, Temmuz 1997
(16) age., s. 44
(17) age., s.53
(18) age., s.63
(19) age., s.97
(20) age, s.167
(21) Newroz (haftalık), sayı 44, sayfa 2, 7-13 Ocak 1995
(22) Özgür Politika, 9 Eylül 1997
(23) Emek İsviçre, sayı; 4

Reel sosyalizmin 20. yüzyılın sonunda yaşadığı bunalım

MAHMUT KOVAN

1917 Ekim Devrimi'yle Rusya halkları proletaryasının ve emekçi sınıflarının kurdukları "işçi, köylü ve asker sovyetlerine dayalı sosyalist iktidar" ve İkinci Dünya Savaşı'nın ardında halk demokrasileriyle kurulan sosyalist iktidarların meydana getirdikleri sosyalist sistem bugün yok. Proleteryayla burjuvazi arasındaki kavga reel sosyalizmin çözülüşüyle noktalandı. Sosyalizmin bu tarihsel yenilgisinin ardında, kapitalizmin kahinleri zaferlerini kutluyorlar.

Sosyalizmin sonunun geldiğini, kapitalizmden öte bir tarihsel gelişmenin olamayacağını ilan ediyorlar. Oysa tarihsel gelişmeler daha açık ve net olarak gösteriyor ki; kapitalizmi geliştiren kaynaklar fiziksel sınırlarına ulaşmış ve kapitalizm tarihsel olarak ömrünü tüketmiştir.

Kapitalizm toplumun ekonomik, sosyal, siyasal ve toplumsal sorunları çözmekte aciz kalmaktadır. Kapitalizm insanlığın geleceği için bir tehlike oluşturmaktadır. Komünistler bu koşullarda yeni raunda hazırlanmak için bir önceki raundda aldıkları yenilginin nedenleri üzerinde detaylı durmak zorundadırlar. Program tartışmalarının yürütüldüğü bu dönemde bu ihtiyaç daha da yakıcıdır. Reel sosyalizmin çözülüşünün ekonomik, siyasal ve sosyal nedenleri açığa çıkarılmadan ne sağlıklı bir program ortaya çıka-

rılabilir ne de ortaya çıkarılan programın kitleler tarafından hayata geçirilmesi sağlanabilir.

Bolşevik devrimin ilk önce Rusya gibi ekonomik olarak kapitalizmin az geliştiği, burjuva demokratik geleneğinin zayıf olduğu, nüfus bakımından köylülüğün egemen olduğu ve okuma-yazma oranının düşük olduğu bir ülkede gerçekleşmesi önemli bir dezavantajdı. Miras olarak devralınan bu geri kalmışlık, emperyalist ülkelerden gelen dış tehlikeyle birleşince Bolşevik devrimin önüne kısa sürede bütün güçlerini merkezileştirerek kapitalizmin ekonomik ve teknik olanaklarını yakalayacak yeni bir modern sanayinin kurulmasını ve sosyalizmi ayakta tutacak bir kültür devriminin yaratılmasını zorunlu kılıyordu. Bu zor görevi başarmak için güçlü bir irade gerekliydi. Bu koşullarda tek güçlü irade işçi sınıfı ve onu temsilen komünist partisiydi. Bu rolü kömünist partisi üstlenmek zorundaydı. Sanayileşme ve kültür devrimi hedefleri başarıldıktan sonra da komünist parti bu rolünü sürdürdü. Böylece devlet ve parti iç içe geçmeye başladı. Böylece parti ve devlet işleyişinde bürokratik işleyiş egemen oldu. Bu durum sosyalist demokrasinin toplumda kök salmasını engelemekle kalmadı aynı zamanda sosyalist hukuk devleti kurallarının rencide edilmesi ve çiğnenmesi sonucunu doğurdu. Tüm bunlardan dolayıdır ki gerçek sosyalist toplumculuğun yerini kuru bir devletçilik alarak, sosyalist mülkiyet kendi kendisine yabancılaştı.

Sovyetler Birliği'nde yaratılan bu model, nüans farklılıklarıyla İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan Doğu Avrupa ülkelerindeki sosyalist iktidarlar için de esas alındı. Doğu Avrupa ülkelerinin kimileri ekonomik olarak belli bir gelişmişlik düzeyine varmış olmalarına ve burjuva demokratik geleneklerin yerleşmesi bakımında bir düzey yakalamalarına rağmen S.S.C.B'de yaratılan model bu ülkelere dayatıldı. Bu sosyalizm modeli önceleri ekonomik, sosyal ve kültürel alanda belli başarılar elde etti ancak daha sonra bilimsel teknolojik devrimin gereklerini yerine getirme konusunda gerekli esnekliği gösteremedi. Bunun sonucu olarak sosyalist ülkeler iş üretkenliği ve yaşam standartı bakımından ge-

lişmiş kapitalist ülkeler karşısında geri kaldılar.

Yaşanan sosyalizm pratiklerinin çözülmesinin iç nedenlerinden bir tanesi de toplumsal ilişkilerin giderek donuklaşmasıdır. Bundan ötürü, sosyalizmi, ulaşılmış olan gelişim düzeyine göre yeniden yaratma görevi yerine getirilemedi. Böyle bir sonucun gerçekleşmesinde parti yönetimlerinin emirlerle dogmalaştırdıkları marksist-leninist teorinin etkisi büyüktür. Böylece somut durumların tahlilinden hareketle sosyalist toplumun gelişmesine katkı sağlayacak geleceğe yönelik projelerin üretilmesine dayanak yapılması gereken teori etkisini kaybetmeye başladı. Sosyalist ülkelerde alınan bir takım yanlış kararların nedenini burada aramak gerekir.

Sosyalist sistemin çözülüşünün bir başka önemli nedeni de; 1920'lerden başlayarak yıkılış anına kadar devam eden iç ve dış karşı devrim hareketleridir. Sosyalizmi istikrarsızlaştırmak ve yıkmak için emperyalist ülkeler Sovyetler Birliği'ne müdahaleden ekonomik ambargoya kadar her yolu denediler. Sosyalist sistemi çember içine almak için askeri paktlar, ekonomik paktlar kuruldu. Hitler Almanya'sının S.S.C.B'ye saldırısı ve ardından gelen silahlanma yarışı gibi karşı devrimci emperyalist saldırılar... Bu saldırılar altında bilimsel sosyalizmin devrimci karekterini boşaltan oportünist düşünceler etkin olmaya başladı. Bu düşüncelerin etkinlik kazanması, sosyalist ülkelerin yıkılmasına neden olan burjuva ideolojilerinin topluma nüfuz etmesini kolaylaştırdı.

Yanlışlarına, eksikliklerine karşın reel sosyalizmin dünya insanlığına sağladığı nice değerler vardır. Bu değerler atlanarak hiç bir yere varılamaz. Herşeye rağmen sosyalist ülkeler sömürüye dayalı olmayan planlı bir üretimin mümkün olduğunu kanıtladılar. Sosyalist sistem, emperyalizmin saldırganlığını dizginledi. Sömürge ve yarı sömürge boyunduruğu altındaki halkların emperyalizme karşı verdiği bağımsızlık mücadelesinin biricik desteği oldu. Ve geri bıraktırılmış ülkeleri sömürmeden ekonomik olarak geliştirebilmiştir. Sosyalizm zengin emperyalist metropollerde ulaşılamayan sosyal kazanımlar topluma sağlayarak, Kapita-

lizmin çözemediği işsizlik, eğitim, bedava sağlık hizmetleri, kadınların aktif iş hayatına katılımı, konut sorunu v.b. sorunları çözmüştür.

Yeni program yaşanmış sosyalizm deneyiminin olumsuzluklarını aşarak, olumlu yanlarını geliştirerek günümüz gerçekliğinin ışığında yeniden yaratılmalıdır. Bu yapılabildiği oranda yeni program geleceğin toplum projesi haline gelebilir.

YAŞANAN DENEYİMDEN SONRA NASIL BİR TOPLUMSAL MÜLKİYETİ SAVUNMALIYIZ?

Reel sosyalizmin çözülmesinin bir nedeni de sosyalist ülkelerde yaratılan mülkiyet biçiminin topluma yabancılaşmasıdır. Üretim araçlarının devletleştirilmesi, toplumun sadece çalıştırılan bireyler konumuna düşürülmesi, insanların mülkiyete yabancılaşmasını sağlamıştır. Bundan dolayıdır ki; Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerde iktidarların el değiştirmesi döneminde gündeme gelen işletmelerin, fabrikaların özelleştirilmesi sırasında işçi sınıfı ve emekçilerden gelen herhangi bir toplumsal tepkiyle karşılaşılmamıştır. Çünkü mülkiyet toplum adına devletin tasarufu ve denetimindedir. Mülkiyet dolayısız olarak toplumun tasarufu ve denetiminde değildir. Mülkiyete yabancılaştırılan bir toplumun tepki göstermesi beklenilmezdi.

Oysa; tarih boyunca insanlar yaşamlarını sürdürmek için yarattıkları üretim ve paylaşım biçimleri farklı da olsa doğanın mülk edinilmesini önemli bir amaç edinmişlerdir. Bu mülk edinme biçimi bazen ortak mülkiyet, bazen de özel mülkiyet biçiminde olmuştur. Ama insanların doğayı mülk edinme amaçları hiç değişmemiştir. Dolaylı mülkiyet biçimleri insanlar tarafında fazla hoş karşılanmamıştır. Üretim araçlarının yani mülkiyetin devletleştirilmesi iktidarin burjuvaziden proleteryanın eline geçmesi döneminde kabul edilebilir birşeydir, ancak mülkiyetin uzun süre toplum adına devletin denetimi ve tasarufu altında bırakılması kabul edilebilir birşey değildir. Sosyalizmin temel ilkesi sömürünün or-

tadan kalktığı ,üretim araçlarının toplumun dolayısız ortak mülkiyetinde olmasıdır. Sosyalist ülkeler, insanın doğasına denk düşen bir sosyalist üretim tarzı yaratamadığından dolayı büyük sorunların birikmesine neden olmuşlardır. Reel sosyalizmin yaşadığı bu sorunlardan dersler çıkarılarak bu anlayışın aşılması gerekir. Sosyalist mülkiyet biçimi toplumun ortak mülkiyeti temeline dayanmak zorundadır. Yeni program bunu içselleştirmelidir.

Sosyalizm, insan emeğinin sömürüsüne dayanan kapitalizmin daha fazla kar amacıyla doğal kaynakların çarçur edilmesine dayanan anlayışına karşı toplumsal emeğin yüksek üretkenliğine ve doğal kaynakları koruyan ve yeniden üreten bilimsel planlamacılığa dayanmak zorundadır.

Proleterya partisinin programı üretim ilişkilerinin önemli üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyetin egemen kılınması anlayışını esas almak zorundadır. Sosyalizmin kuruluşu sırasında üretim araçlarının kamulaştırılmasının ilk adım olarak başvurulan devletleştirmenin yerini gerçek toplumsal mülkiyet almak zorundadır. Üreticiler dolaylı mülkiyet sahibi olmaktan çıkıp gerçek sosyalist mülkiyet sahibi olmalıdırlar. Bu başarıldığı taktirde dünün sosyalist ülkelerinde yaşanmış olan toplumun mülkiyete yabancılaşması aşılmış olacaktır. Kapitalizm toplumun büyük kesimini mülkiyetsizleştirerek mülksüzleri sömürme esasına dayanır. Sosyalizm toplumu gerçek anlamda ortak mülkiyet temelinde mülk sahibi yaparak sömürünün zeminlerini ortadan kaldırmalıdır. Ancak toplumun ortak mülkiyeti biçimi etrafında şekillenen bir sosyalizme kitlelerin sahip çıkması sağlanabilir.

Toplumun sosyal güvenceleri ve genel güvenliği için zorunlu olan sağlık, eğitim, yerel yönetimler ve genel yönetimler alanındaki kamu hizmetlerinin yürütülmesi için devlet mülkiyetine ihtiyaç olduğu bir gerçektir. Ancak sosyalizmde bu alandaki kararların yerel kolektivitelerle birlikte alınması ve hayata geçirilmesi gerekir. Bu sosyalist demokrasinin vazgeçilmez koşuludur. Devlet mülkiyetinin zorunlu olarak varolacağı alanlarda sosyalist mülkiyetin kendisine yabancılaşması engellenmelidir.

Sosyalizmde toplumun ortak mülkiyeti yanında insan emeğinin sömürüsüne yol açmayacak ve toplumun gelişimi için yararlı olacak küçük esnafçılığın ve hizmet sektörünün bazı alanlarında insanların ihtiyaçlarının karşılanması için toplumsal mülkiyet yerine özel mülkiyete izin verilmelidir.

Verili koşullarda sosyalizmde toplumsal mülkiyetin değişik biçimleri ve diğer etkenler gözönüne alındığında sosyalist ekonomide meta üretimi ve piyasa ilişkileri kaçınılmaz görünmektedir. Ancak sosyalist meta üretimi kapitalist meta üretiminde temelde ayrılmaktadır. Kapitalizmde üretim araçları üzerinde özel mülkiyet hakimken, sosyalizmde üretim araçlarının büyük bölümü toplumun ortak mülkiyetindedir. Sosyalizmde meta üretimi ve piyasa ilişkileri sınırlıdır. Emek, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik v.b. stratejik alanlar meta ve piyasa alanlarının dışına alınmıştır.

Sosyalizmde ekonomiyle ilgili kararların alınmasında ve hayata geçirilmesinde, ilgili birimlerde çalışanların oluşturduğu kolektivitelerin önemli oranda etkin katılımının sağlandığı özyönetimlerin etkin kılınması gerekir. Özyönetimin etkinliğinde üretim ve paylaşım genel bir toplumsal plan çerçevesinde olmalıdır. Sosyalist toplumsal planlamaya, uygulamaya işyeri kolektiviteleri ve sendikaların katılımı her aşamada gerçekleşmelidir. Program tartışması yapılırken bu hususların gözönünde bulundurulması gerekir.

NASIL BİR SOSYALİST DEMOKRASİYİ SAVUNMALIYIZ?

Burjuvazi, demokrasi sözcüğünü kendi tekeline alarak iktidarını bu kalkan vasıtasıyla sürdürmektedir. Kapitalizmde demokrasi azınlığın çoğunluk üzerindeki iktidarıdır. Yani sermayenin emekçiler üzerindeki egemenliğidir. Burjuva demokrasisi sınırları ne kadar geniş olursa olsun azınlığın çoğunluk üzerindeki egemenliğidir. Ve burjuvazi bu iktidar biçimini demokrasi sözcüğüyle gizlemeye çalışır. Ancak kapitalizmde sınırlı haklar ve özgür-

lukler bile sürekli tehdit altındadır. Sosyalizmde sömürücü olmayan halkın çoğunluğu iktidardadır. Bundan dolayı sosyalizm halk için daha az değil daha çok demokrasi demektir. Demokrasi sosyalizmin doğasına daha uygun olmasına rağmen günümüzde bu kavram burjuva iktidarının anti demokratik yönlerini gizlemek için burjuvazinin tekelinde bulunmaktadır. Bu kavramın gerçek anlamıyla burjuvazinin tekelinde alınarak gerçek sahiplerinin eline geçmesi gerekir. Bu kavram sosyalist literatürde yaygın olarak kulanılan proletarya diktatörlüğü yerine kullanılmalıdır. Çağımızda insanlığın ulaştığı düzey diktatörlük kavramını kaldırmamaktadır. Sosyalist demokrasi veya proleterya demokrasisi kavramı proletarya diktatörlüğü kavramında daha iyi emeğin iktidarını veya sosyalist iktidarı ifade etmektedir. Çünkü sosyalist iktidar sadece sermaye sınıfı üzerindeki hakimiyeti ifade etmez aynı zamanda topluma sağladığı ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel değerleride ifade eder.

Sosyalist demokraside, bütün önemli politik mercilere gelecek insanların seçimle seçilmesi, hesap verme zorunluluğunun olması, ve gerektiğinde seçilenlerin geri çağırılması olmalıdır. Siyasi iktidar organlarının halk tarafından denetlenmesi için yerel iktidar organlarının ve alt organlarının yetkileri artırılmalıdır. Sosyalist demokrasi, halkın karar alma süreçlerine katılımını esas alan doğrudan demokrasinin biçimlerinden olan referandumlar ve başka direkt karar alma biçimleriyle geliştirilmelidir.

İşçi sınıfının sömürüsüz bir dünya için yürütüğü kavganın tarihi çeşitli iktidar biçimleri ve kurumlar ortaya çıkardı; Komün, sovyetler, meclisler , konseyler ve parlamentolar. Her ülkede ortaya çıkacak biçimler o ülkenin özgün koşullarında beslenir. Hangi biçimlerin ortaya çıkacağı o güne kadar topluma mal olmuş değerlerin kendisiyle direkt ilgilidir. Günümüzde çok partili siyasal yaşam insanlığın yarattığı vazgeçilmez bir değer konumundadır. Geçmiş sosyalist deneyimler tek partili siyasal yaşamın toplumu alternatifsiz bıraktığı, iktidardaki komünist partileri hantallığa ittiği ve bu partileri bürokratlaştırdığını yeterince açığa çıkardı.

Toplumun demokratik geleneği haline gelen çok partili siyasal yaşam komünistlerin programsal hedefi haline gelmek zorundadır.

Sosyalist iktidar koşullarında temel hak ve özgürlükler, insan hakları, düşünce özgürlüğü, dini inanç özgürlüğü,basın özgürlüğü ve örgütlenme hakkı gibi haklar anayasal güvencelere kavuşturulması gerekir. Sosyalizmde yürütme, yasama ve yargı güçleri arasındaki ayrılık ilkesi titizlikle korunmalıdır. Bu çağdaş bir toplumun örgütlenmesi için ve geleceğin iktidarının bürokratikleşmemesi için de bir zorunluluktur. Bunlar komünist partilerinin artık programlarında yer alması gereken vazgeçilmez olgulardır. Sosyalizm halkın daha çok iktidara katılımının sağlandığı, temel hak ve özgürlüklerinin daha geniş olduğu, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün güvencede olduğu bir sistemdir. Sosyalizm en demokratik burjuva demokrasilerinden daha demokratik bir sistemdir.

EVRENSEL DEĞERLERİ KORUYAN VE GELİŞTİREN BİR SOSYALİZM

İnsanlığın gelecek kuşaklara bırakacağı en önemli miras sağlam güvencelere bağlanmış evrensel değerlerdir. İnsan hakları, sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü, kadın hakları, barış içinde yaşama, ulusların kendi kaderini tayin hakkı, sağlık ve eğitim hakkı, çalışma hakkı, adil ücret ve sosyal güvenlik hakkı gibi haklar temel evrensel değerler konumundadır. Bu hakların ulusalar üstü hukuk normlarıyla güvence altına alınması gerekir. Bu alanlarda ulaşılan düzeye insanlık kolay ulaşmadı. Bu uğurda çok emek ve çaba sarfedildi. Uğruna büyük mücadeleler verilerek kazanıma dönüştürülen bu haklar uğruna verilen mücadele devam ediyor. Bu kavganın kapitalizme rağmen verildiğine kuşku yok. Bu mücadeleler sonucu ortaya çıkan tüm evrensel belgelerin temelinde emekçilerin emeği, sosyalistlerin mücadelesi ve kanı vardır. Gerek burjuva devrimleri sıra-

sında ortaya çıkan evresel belgelerde gerekse 1830 yılında sonraki işçi sınıfının kapitalizme karşı verdikleri mücadele sonrasında ortaya çıkan evrensel belgelerde ve gereksede 1. ve 2. dünya savaşları sonucu kazanımlar konumuna yükselen barış hakkı, ulusların kendi kaderini tayin hakkı, kadın hakları, çoçuk hakları, sağlıklı bir çevrede yaşama hakı ve gelişme hakları gibi kazanımlarda işçi sınıfı ve emekçilerin tartışılmaz katkısı vardır.

Geleceğin sosyalist iktidarında, başta işçi sınıfı olmak üzere toplumun uzun mücadeleleri sonucu kazanımlara dönüştürülen bu evrensel değerler korunarak daha da geliştirilmelidir. Yeni program bu değerleri içselleştirmelidir. İşkence yapmak, idamları savunmak, çevreyi kirletmek, yaşama hakkını yadsımak, örgütlenme hakını engelemek, düşünce özgürlüğüne karşı çıkmak kapitalist sistemin marifetleri arasındadır. Sosyalistlerin böyle bir amacı olamaz veya olmamalıdır.

İşçi sınıfı, toplumun çeşitli kesitlerinin kapitalizmin sonuçlarına karşı verdikleri sosyal mücadeleleri kapitalizme karşı verdiği mücadelenin bir parçası olarak görüp bu sosyal güçlerle onların özgünlüğünü zedelemeden ittifaklar geliştirmelidir. Günümüzde insan hakları uğruna, doğal çevrenin tahrip edilmesine, cins ayrımcılığına ve savaş kışkırtıcılığına karşı etkin mücadeleler verilmektedir. Burjuvazi bu mücadele odaklarını etkisi altına almak için yaygın bir çaba içerisindedir. Doğru bir yaklaşımla bu sosyal mücadeleler, proleteryanın ittifak güçleri haline getirilebilir. Sosyalistlerin programı bu olguyu gözetmek durumundadır.

ULUSAL VE TOPLUMSAL KURTULUŞU BİRLEŞTİREN BİR GÜNCEL PROGRAM

Kürt halkının ulusal istemleri ve bu istemler etrafında şekillenen mücadelesi tüm baskılara, anti demokratik uygulamalara ve şiddet politikalarına rağmen canlılığını sürdürmektedir. Ulusal talepler etrafında gelişen mücadelenin bir an için olsa dahi komünistlerin dikatinde kaçması onları ülke gerçekliğinde koparır. Ko-

münistler ulusal talepler etrafında gelişen mücadelenin içinde olmak hata bu mücadeleye öncülük etmek zorundadır. Ancak bu mücadeleye, dayandıkları kitle zeminiyle, onların talepleriyle şekillenen rengini taşımak gibi bir sorumluluklarının olduğunu unutmamaları gerekir. Bu sorumluluk başarıldığı taktirde ulusal mücadelenin içinde olmak veya öncülük etmek bir anlam taşır.

Ülkemizde kapitalist üretim ilişkileri hakim üretim ilişkisi durumundadır. Temel çelişki emekle sermaye arsındaki çelişkidir. Ülkemizde sayısı bir kaç milyonu geçen işçi, kapitalist sömürünün çarkları arasında can çekişmektedir. Bazı ulusal devrimci demokratik güçlerin idia ettikleri gibi sözü edilir bir işçi sınıfı yoktur ya da oluşmamıştır idiası gülünçtür. Ülkemizdeki işçi sınıfının durumuyla ilgili veriler S. Çifityürek'in "Kapitalizmin Tarihsel ve Fiziksel Sınırları" adlı çalışmasında mevcuttur. Bu çalışmadaki veriler bu tür idiaların gülüçlüğünü açık bir şekilde açığa çıkarmaktadır.

Komünistler emekle sermaye arasındaki çelişkiyi derinliklerinden yakalayarak sınıf içi bir olgu haline gelebilirler. Bu halka yakalanmadan ulusal mücadele içinde etkili olmak olanaksızdır. Bunun ulusal mücadelenin ayrı bir rengi konumuna yükselinebilinir. Ulusal ve toplumsal kurtuluşun tek bir evrede gerçekleşmesi bu koşula bağlıdır.

Ülkemiz sosyalistlerinin programı, hem ulusal baskıya karşı mücadele taleplerini hemde kapitalist sömürüye karşı mücadele taleplerini derinliğinden yakalayarak şekillenmelidir. Ulusal ve toplumsal kurtuluşu bütünleştirecek proje bu şekilde yaratılabilir. Mevcut programdaki "Devlet ve özel sektöre ait bütün tekelci işletmelerin, banka ve sigorta şirketlerinin, uluslararsı tekellerin kamulaştırılması" maddesi, tekelleşme aşamasına ulaşamamış yoğun emek sömürüsü üzerinde büyüyen kapitalist işletmelerin tümünü kapsayacak şekilde değiştirilmelidir. Aksi takdirde sayısı sınırlı, etkinliği ve yaygınlığı başka kapitalist ülkelerle kıyaslandığında önemsizleşen tekelleri kamulaştırmakla kapitalizmi ve kürt burjuvazisini hedef tahtasına oturtmak imkansızlaşır. Bu şe-

kilde ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi içinde sosyalizmin rengi daha anlam kazanır.

Yeni programın "nasıl bir mücadele, nasıl bir örgütlenme" ve genel olarak tarz konusunda açık, net ve anlaşılır olmalıdır. Eskinin aşılmış, eskiyen, güncel olmayan ve mevcut durumla uyuşmayan tarzı aşılmalıdır. Geçmişten günümüze kadar süren iki mücadele tarzı vardır. Birincisi, silahlı mücadelenin asli unsur olarak kullanıldığı ve bunun etrafında şekillenen değişik mücadele biçimleri (ki bunlar türevdir, asli mücadeleye hizmet ederler) tarzı. İkincisi kitle örgütlenmesini esas alarak açık alanlarda sistemle kapışmayı esas alan (ki bu tarzında yer yer kitle şidetini esas alan değişik biçimleri vardır.) tarz. Yeni programın tarz konusunda net olması gerekir. Biraz ondan, biraz bundan anlayışı terk edilmeli. Komünistler belirlenen bu tarz etrafında örgütlenme biçimini, araçlarını, yöntemini şekillendirmek zorundadır. Bu yapılmadan ilişkilerin konumlandırılması, mücadeleye sevk edilmesi olanaksızdır. Günümüz koşulları, dayandığımız zemin ve ilişkilerimiz dikkate alındığında gerçekliğimize ikincisinin daha uygun olduğunu, sosyalistlerin etkinliğini artıracak olanın bu olduğuna inanıyorum. Mevcut gerçeklik, tarz konusunda net olanların net olmayanlardan daha etkin olduğunu göstermektedir.

www.arsiv.org

Sınıf partisi fikri

ALİ KOYUN

Bugünkü anlamıyla partinin en genel ve özlü tanımı mevcut yönetim erkini ele geçirmek ve yönetmek için oluşturulan belli bir programı, kuralları, sürekli organları ve çeşitli mekanizmaları olan ve iradi oluşturulan geniş bir siyasal organizasyondur. Aynı zamanda parti sözcüğünün taraf anlamına da gelmesi kendini bir başka olgudan ayrı tanımlama, siyasal ikidarı olmaya taraf olma vurgusudur.

Sömürüye dayalı bütün toplumsal yapılar, farklı sınıfların varlığından oluşur. Bu nedenle toplumlar tarihi sınıflararası mücadele tarihidir. Sınıflararası mücadelenin kazanılması siyasal alanda yürütülecek mücadeleyle ilgili olması nedeniyle her sınıf kendini belli bir ideolojik anlayışla farklı bir siyasal araç içerisinde örgütlenme ihtiyacı ve zorunluluğu hissetmiştir.

Burjuvazi ve işçi sınıfı temelinde bölünmüş olan modern toplumlarda burjuvazinin işçi sınıfına karşı yürüttüğü siyasi ve politik mücadelede baş vurduğu siyasal ve politik aygıta karşı, işçi sınıfının da kendini bir siyasal parti düzeyinde örgütlemesi, burjuva ikidarına karşı yürütülecek mücadelede burjuvaziden bağımsız ayrı bir siyasal organizasyon içerisine girerek kendini sınıf düzeyinde örgütlemesi gerekmiştir. İlk kez Marx ve Engels tarafından formüle edilen proletaryanın burjuvaziden bağımsız

olarak kendini bir sınıf düzeyinde siyasal bir partide örgütlemesi gerektiği belirlemesi kimi evrimler geçirerek ilk kez Lenin tarafından formüle edilerek günümüz sınıf partisi biçimini almıştır.

Bu parti teorisi aynı zamanda örgütsel anlamda marksizme soldan yapılan bir müdahale ve katkıdır da. Her ne kadar işçi sınıfının bağımsız örgütlenmesi Marx ve Engels tarafından gündeme getirilmişse de, parti anlayışları yaşadıkları dönemin parti pratiğini yansıtıyordu. Bugünkü anlamıyla modern bir sınıf partisinden çok işçi sınıfının bir siyasal bloklaşma anlamı taşıyordu. İşçi sınıfının devrimci parti teorisinin belirli kural ve kaidelere bağlanması ve kimi evrensel niteliklere kavuşturulması Lenin'in önceliğinde bolşevikler tarafından canlı hayatın içinde gerçekleştirilerek dünya işçi sınıfına miras bırakılmıştır.

Bu mirasın sınıf savaşımındaki evrensel ve bilimsel içeriği nedeniyle Kuzey Kürdistan işçi ve emekçi hareketinin burjuvaziye karşı yürütüğü sınıf savaşımında esas olması gereken devrimci bir mirastır. O dönemin özgünlüğünü içeren kimi yönleri dışında bolşevik parti anlayışı günümüz işçi sınıfının devrimci mücadelesindede en doğru ve bilimsel bir parti teorisidir.

Sınıf savaşımlarını red'eden anlayışların işçi sınıfının bağımsız parti fikrine karşı çıkmaları ve Leninist parti anlayışının aşıldığını ileri sürmeleri anlaşılır ve doğaldır. Ancak yeni üretim sürecinin ya da yaşadığımız tarihsel sürecin, sınıf savaşımlarını keskinleştirecek özelikte olduğunu işçi ve emekçi sınıfların bu mücadelede temel ve öncü rolü oynayacağına ilişkin kuşku duymayan komünistler; sınıf partisi fikrine dolayısıyla Lenininst parti teorisine dört ele sarılmalı işçi sınıfının en ileri ve bilimsel siyasal örgütü olduğundan kuşku duymamalıdır. Günümüzde Leninist parti anlayışı salt klasik işçi sınıfının partisi olmakta dar bir anlamda ele alınmamalı. Kapitalizme karşı tüm sosyal katmanları sınıf teorisi temelinde örgütlemeyi esas alarak sınıf partisinin fiziki içeriğide çağımızın gereklerine karşılık verecek düzeyde geliştirilmelidir.

En nihayetinde sınıf partisi iktidarı ele geçirme aygıtıdır. Bu-

gün iktidar karşıtı olan birçok sosyal katmanın işçi sınıfına eklemlenmesi veya çıkarlarını bir sınıf devriminde görmesi sınıf partisinin fiziki dokusunda değişime zorlanmakta, işçi sınıfı bu eğilimi kendi ideolojik ve siyasi öncülüğü ve belirleyiciliği altında iktidar mücadelesine yöneltmeldir. Bu bolşevik partisinin bilimsel ve salt bir gurup öncü işçiyle sınırlandırılmayacak kitlevi özeliğinin bir gereğidir. Yüz yılımızın temel sorunlarının varlığıyla ortaya çıkan çevreci hareketten, feminizme kadar birçok sosyal hareketlerin hedef ve taleplerini proletaryanın politik ve siyasi şemsiyesi altında toplama Komünist Parti'sinin bu alanlarda da etkin bir politik çizgi izlemesi gerekmektedir.

ÖNCÜ PARTİ YAKLAŞIMI

Leninist parti alayışının ençok saldırıya uğrayan bir yönü de, öncü parti yaklaşımıdır. Uzun uzun öncü parti fikrinin nasıl oluştuğunu anlatmaktan çok, öncü parti anlayışının nasıl anlaşılması gerektiği üzerinde duracağım. Öncelikle bir partinin öncü özelliği üzerinde durmak lazım. Sınıflar savaşımının zorunlu kıldığı 'partileşme sorunu aynı zamanda kurulu düzene karşı işçi sınıfının yürütecği mücadeleyle iktidarı ele geçirmeyi amaçlaması noktasında, başlangıçta tüm bir sınıf unsurlarıyla değil; sınıfın belirli, ileri unsurlarının bir çabası olarak başlaması ve bilinçli, militan bir mücadeleyle, gelişme göstermesi parti olgusuna öncü bir misyon yüklemektedir.

Devrim arifesinde bile tüm emek güçlerinin devrim partisinin çatısı altında toplanmayacağı ve devrime yürümeyeceği gerçeğinden ötürü partinin öncü olma olgusu, devrim öncesi süreçte ve sonraki inşa sürecinde devam etmek zorundadır. Her toplumsal devrimin bir siyasal içeriği vardır. Toplumsal bir devrimin siyasal içeriğini etkileme ve belirleme tüm toplumsal yığınlara bırakılacak ve onların tercih ve insafına terkedilecek bir eylem değildir. Elbetteki toplumsal yapı içerisinde kendini teorik-siyasi ve politik içerikte burjuvaziden bağımsız bir şekilde örgütlemiş olan sı-

nıfın bilinçli-militan ve ileri unsurlarının işidir. Özeliklede devrim hazırlığının bu ileri unsurlarca belirli bir bilinçle yürütülmesinin zorunluluğu sınıfın partisi olgusuna öncü bir misyon yüklemektir. Dolayısıyla işçi-emekçi sınıfların siyasal ve teorik eğitimi ve devrim fikrinin kabullendirilmesinde aynı zamanda yeni bir toplumsal yaşama hazırlamak bilinçli bir siyasal faliyitle sağlanır. Bunada ancak teorik ve siyasal bakımdan genel yığınların üstüne çıkmış yapılarla sağlanabilir. Bu aynı zamanda işçi-emekçi yığınlara sınıf bilinci taşıma ve yığınları devrime hazırlama ve iktidar etme mantığının bir gereğidir.

Herşeyden önce öncü partinin siyasal ve politik çalışması bazı koşullarda ağırlıklı olarak dışarıda bilinç taşıma biçiminde gelişebileceği gibi, bazende içeriden dönüştürme biçiminde de gelişebilmektedir. Bu tamamen dönemin siyasal koşulları ve işçi-emekçi yığınlarının devrim mücadelesine yönelme oranı ve yaygınlığıyla ilgilidir. Devrimci bir parti sınıfın ve yığınların siyasal ve politik mücadelede en geri ve durağan olduğu dönemlerde sınıfın kendiliğinden hareketini bekleyerek kitlelerin kuyruğuna takılamaz.

Leninizm aynı zamanda sınıf mücadelesinde iradi müdahale anlamına da gelmektedir. Ancak bunu bir genel ilke olarak tanımlamalı iradi müdahalenin her şart altında sınıfın dışında kalınarak yerine getirilecek bir görev olduğu biçiminde mütala etmemek işçi sınıfının öncü partisi sınıftan fiziki olarak veya ondan farklı elit bir tabaka olarak anlaşılmamalı.

İşçi sınıfı partisi daha çok sınıf içi ileri unsurlara dayandırılarak onunla fiziki bağları çeşitli biçimlerde güçlendirerek sınıfın geri ve uzlaşmacı bilincinden soyutlaması ideolojik ve siyasal bakımdan ondan ileri olması ve politik mücadelede genel yığınlardan daha tutarlı ve militan olma olarak anlaşılmalıdır. Çoğu zaman siyasal hareketlerin gerek becereksizliği ve basiretsizliği gereksede siyasal koşulların etkisiyle sınıfla bütünleşememesinin tüm sorumluluğunu öncü parti teorisine yükleyerek, onu çarpıtarak karşı çıkmakta devrimci mücadeleyi işçi sınıfın kendiliğinden

mücadelesine endeksleyerek devrimci sınıf mücadelesini sınıfın ekonomist ve sendikalist mücadelesi düzeyine indirgemektedirler. Sınıfı örgütlemek adına devrim mücadelesini bu düzeye indirgemek kadar, sınıf ve yığınların öncülüğünü yapma adına kendini fiziki olarak sınıf dışında ve giderek sınıflardan kopuk ayrı bir aparat kast'a dönüştürmekte öncü parti teorisi değildir.

Bu nedenle sınıfın kendiliğinden eylemleride dahil aktivitelerinde aktif olarak yer almak ancak sınıfın bir ileri uzvu olarak örgütlenmek. İşçi sınıfı ve emek güçleriyle güçlü fiziki bağlar kurarak içten dönüştürmeyi-bütünleşmeyi hedeflemek işçi sınıfı ve emekçi güçleri daha ileri siyasal ve politik hedeflere yönlendirmek, devrimci mücadeleyi her şart altında kesintiye uğratmadan yürütebilme esnekliği ve dayanaklığına sahip olmak öncü parti teorisinin özüdür. Unutulmamalıki öncü parti kimi şartlarda beli oranda dar olabileceği gibi, daha farklı koşullarda daha geniş ve kitlesel bir nitelik kazanabilir. Komünistlerin asıl görevi sınıfın öncü partisini kitlesel bir niteliğe dönüştürmektir. Buda kendiliğinden hareketlere endekslenerek, ankçı konuma sokarak değil, devrimci mevzileri genişleterek sınıf mücadelesini ve öncü partiyi meşrulaştırarak sağlanabilir.

DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK VE PARTİ DİSİPLİNİ

Demokratik-merkeziyetçilik ve parti disiplini, bolşevik parti teorisinin iskeletini oluşturan temel öğelerdir. Özelikle reformcu-evrimci anlayışlar tarafından, günümüzde ençok saldırıya uğrayan tahrif edilen ve de yeterince korunmadığından yoğun bir şekilde ihmale uğratılan bir sorundur. Uzlaşmacı-liberal anlayışların sağdan saldırısı kadar küçük burjuva devrimci anlayışlar tarafından da soldan saldırıya uğruyarak merkezileşme ve demokrasi sorunu birbirinin karşıtı olarak sokulmaktadır. Ülkemizdeki birçok siyasal yapı tarafından çok daha çarpık ve vahim düzeyde bu sorun çarpıtılmaktadır. Genellikle sağdan yönelen saldırılar siya-

sal merkezileşmeyi reddeden, grupların gevşek koalisyonu, amorf ve liberal anlayışlar biçiminde yansırken;ülkemizdeki siyasi hareketlerin ideolojik ve siyasi olarak burjuva miliyetçiliği ve uzlaşmacı sağ yapılarına rağmen liberal ve aşırı demokratizmin yerini, kışla disiplini biçimnde, aşırı merkeziyetçi biçimini aldığını görüyoruz.

Her iki devrimci parti teorisinin tarifesinde siyasal bakımdan aynı eksende buluştuğunu, her iki anlayışında bilimsel yaklaşımından yoksun olduğunu belirtmeliyim .

Ülkemiz komünistlerinin parti anlayışında, hiç bir kuşkuya mihal bırakmayacak şekilde bilimsel bir anlayış ve diyaliktiksel bir ilişki biçiminde demokratik-merkeziyetçilik ve parti disiplini formüle edilmiş olmasına rağmen, bunun yeterince anlaşılmamış ve kavranmamış olması nedeniyle günümüzde yoğun bir şekilde kadrolarınca ihmale uğratılmaktadır.

Demokratik-merkeziyetçi ve devrimci bir parti açısından mutlak bi zorunluluk içeren, parti disiplinin ya da parti hukukunu kavrayarak uygulamaksızın; güçlü devrimci komünist bir parti yaratmak mümkün değidir. Hiç bir neden komünist parti açısından bu denli önemli olan bir sorunun ihmal edilmesini mazur gösteremez.

Merkezileşme zorunluluğu, herşeyden önce üretim araçlarının ve mülkiyetin merkezileşmesi, beraberinde sermayenin siyasal merkezileşmesini de doğurmaktadır.

Buna karşı özel mülkiyete dayanan üretim düzeninin emeği beli merkezilerde toplayarak emeğin merkezileşmesine yol açmaktadır. Sermaye emeği toplusallaştırmadan yaşayamaz. Ancak bu durum emeğin ülke çapında otomatikman siyasal olarak merkezileşeceği anlamına gelmiyor. Daha çok parçalar temelinde emeğin fiziki merkezileşmesini yaratıyor.

Sermayenin siyasal merkezileşmesine karşı emeğinde bir sınıf olarak siyasal merkezileşmesini sağlamak ancak merkezileşmiş burjuva sınıfa karşı yürüteceği siyasal mücadeleyle sağlanabilir. Buda bilinçli yönelişlerle işçi sınıfının bağımsız merkezi davra-

nış ve işleyişe sahip bir partiyle yaratılır. Sermaye ve emeğin merkezileşmesi sınıf temelinde de merkezileşme biçiminde olması, her ikisininde sonuçta merkezileşmesi anlamında aynı anlama gelmesine karşın, içerik ve perspektifleri birbirine taban tabana zıt gelişmektedir. Sermayedeki merkezileşme kapitalist bencelleği ve bireyciliği yaratırken, emeğin ve proletaryanın parti merkezileşmesiyse, üretici güçlerin kolektif iradesini oluşturmasını amaçlar. Diğer bir deyişle; sermaye özel çıkarlarını genelleştiriken, işçi sınıfı ve emeğin ortak çıkarlarını genelleştirir. Burjuvazideki merkezileşme ve disiplin baskıcı, katı, bürokratik özel çıkarlar anlamına gelirken , işçi sınıfındaki merkezileşme ve disiplin son derece demokratik-katılımcı, genel çıkarları esas alan ve tamamen gönüllülük temelinde gelişir. Bu nedenle burjuvazinin devlet düzeyinde merkezileşmesiyle işçi sınıfı ve emeğin partisindeki merkezileşmesi aynı içeriği ve anlamı yansıtmadığı unutulmamalıdır.

İşçi sınıfının burjuva egemenliğine karşı sonuç alıcı etkin bir mücadele yürütebilmesi ve tarihsel misyonu yerine getirebilmesi için; merkeziyetçi bir anlayışla örgütlenmesi zorunludur. Her yönüyle merkezileşerek emeğin karşısına dikilmiş olan burjuva aygıtına karşı proletarya bir birinden kopuk, dağınık ve ortak iradeden yoksun, parçalı mücadeleyle zarar görmesi düşünülemez. Örneğin burjuvaziden kat be kat daha ileri düzeyde ortak hareket zemini yakalaması ve tek bir yumruk haline dönüşmesi bir zorunluluktur. Bu işleyiş işçi sınıfının gücünü açığa çıkaran tek silahı durumundadır. Emek bu etkili silahından yoksun bırakılamaz.

Bu nedenle günümüzde sınıf devrimini ve sosyalist iktidarı hedef alan bir siyasal yapı merkezi işleyişi esas alan, ancak demokrasiyide hiçbir şekilde ihmal etmeyen demokratik-merkeziyetçi parti anlayışına ve gönüllülüğe dayanan, sıkı parti disiplinine sahip olması gerekmektedir.

Demokratik örgüt işleyişini, parti içi demokrasiyi ortadan kaldıran, parti disiplini anlayışını küçük burjuva feodal anlayış ve

askeri disiplinde dahi görülmeyen bireyi ve kurumları yok sayan lider sultası anlayışındaki merkeziyetçiliğe karşı mücadele etmekte gerekir. Özelikle ülkemizdeki birçok siyasal hareketin merkeziyetçiliği bu biçimde anlaması ve uygulaması, devrimci sosyalist parti merkeziyetçiliğinin sınırlarının nereye kadar uzandığını hatırlatmayı gerekli kılıyor.

DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİĞİN KAPSAMI

Demokratik merkeziyetçiliğin birbirini tamamlayan, beli bir diyaliktik bütünlük oluşturabilmesi için her iki yönde belirli kapsam ve sınırlara sahip olması lazım. Ne demokratik işleyişin ne de merkeziyetçiliğin sonsuz sınırları yoktur. Merkeziyetçiliğin kapsamı aslında merkeziyetçilik ilkesinin uygulama alanıyla belirlenmiştir. Önemli olan uygulama alanını doğru kavramaktır. Merkeziyetçi ilkenin iki temel uygulama alanı vardır.

Birincisi; komünist partinin yukarıdan aşağı doğru örgütlenme ilkesi ve oluşturduğu hiyararşik düzen merkeziyetçidir. Güçle ve etkin kadroların uyumlu bir iş bölümüne dayanan ileri derecede sağlam bir örgütlülük, güçlü bir politik ve siyasal mücadele merkeziyetçilikle sağlanabilir. Yukarıda saydığım niteliklerde bir parti yaratmak ancak tavandan tabana bir hakim bakışı, tüm çalımaların bu hakim bakışın yarattığı geniş perspektifle merkezi planlamasını ve ülke satında pratik faliyetlerde merkezileşmenin yaratılabilmesi için pratik önderliğin merkezi bir elden yürütülmesini gerektiriyor. Yukarıdan aşağıya doğru gelen bir sistematik örgütlenme, aşağıdan gelen örgütlenme eğilimiyle kucaklaşması, bu eğilimi belli bir düzene sokarak aralarında bir organik ilişki oluşturarak merkezi pratik önderlik altında birleştirmelidir.

İkinci uygulama alanıysa, devrimci bir partinin belli bir uyum ve disiplin içerisinde siyasal ve politik eylemlerini daha etkili ve güçlü kılabilmesi için merkezileşmesidir. Bu noktada gerek merkezi gereksede yerel düzeylerde partinin eylem tarzının belirlemesinde, pratik faliyetlerin örgütlenmesinde ve kimi taktik yak-

laşımların saptanmasında olabildiğince mümkün olan en geniş demokratik katılımı sağlamak. Bunun sonucunda alınan kararların uygulanmaya konulmasında bozgunculuk ve teredüt göstermeden tüm enerjisiyle canla başla çalışmasıdır. Kısacası merkeziyetçi örgütlenmenin kapsamı beli bir hiyerarşik düzen içerisinde alt örgütlerin bir üst örgüte karşı sorumluluk bağına sahip olmasıdır. Bu sorumluluk keyfi ve ahlaki bir sorumluluk değil, Tüzüksel (hukuksal) bir zorunluluktur. Tüm partinin devrimci pratik aktivitelerde tek bir bütün gibi davranması ve pratik yükümlülüklerini beli bir uyum ve disiplin içerisinde yerine getirilebilmesi için gereklidir.

Eylem birliği ve pratik önderlik için geçerli olan bu yaklaşımın teorik-siyasal-politik, kısaca düşünsel üretim sürecinde de uygulanması düşünülemez. Böyle bir yaklaşım özgür beyinlerin bluşmasını engeleyeceği ve partinin düşünsel üretimini sınırlayacağını unutmamak gerekir. M.L. canlı ve üretken, bilimsel içeriğine rağmen onu esas almış bir siyasal yapının tüm bireylerini tek kafa gibi düşünmek, olgulara ayrı perspektifden bakmayı dayatmak olsa olsa tarikat birliği ve iddializm olabilir. Bilimsel bir yaklaşım olamaz bu noktada bir partide ideolojik olmayan siyasal bir yapının örgütsel birliğide olamaz. Sorun düşünsel üretim ölçülerinde ve sürecinde esnek olmak ve farklılığı hazmadabilme sorunudur. Bu hasas noktanın çok iyi kavranması gerekir. Yoksa farklı görüşlerin varlığı arkasına gizlenerek partinin ideolojik birliğini rededen, bozguna uğratan, parti içerisinde klikleşmeye yol açan ve aynı zamnda partinin ideolojik birliğini bozmanın yanısıra, partinin örgütsel birliğinide zedeleyen hizipçi bir anlayışa dönüşebilir. Parti içerisinde farklı düşüncelerin olması doğal ve hatta bir zenginliktir. Ancak partinin ideolojik birliğini ve eylam bütünlüğünü bozma hakkı değildir.

Farklı görüş ve düşüncelerin varlığı ancak belirli bir platformda ve belli koşullarda partinin ideolojik-politik hattının belirlenmesi sürecinde kolektif, açık tartışma ortamında gündeme gelebilir. Elbette bunun dışındaki ortamlarda farklı görüşlere yasak

uygulamak, bireyleri tek görüş tek düşünce kalıbı içerisinde sokmak düşünülemez. Farklı görüşlerin varlığı bir olgu olarak devam edebilir. Ancak ideolojik-politik ve örgütsel birliği zedelememe koşuluyla .

Yukarıda belirttiğim merkeziyetçi işleyişin temel mantelitası özelikle ve esas olarak devrim öncesi koşullar için geçerlidir. Özü korunarak iktidar sonrası süreçte kimi farklılıklar içereceği proletaryanın parti örgütlülüğünden devlet örgütlülüğüne dönüşmesi nihayi bir hedef olarak sınıf ve devletin ortadan kalkması sürecinde esneme yönünde dahada dönüşüme uğraması gerekecektir. Bu dönüşüm siyasal iktidarın bürokratizme bürünmesi ve yığınlardan kopuk bir kast'a dönüşmemesi için gereklidir. Son olarak; bolşevik parti teorisi tarihe bilinçli bir müdahale yapmanın teorisi olduğu için demokratik-merkeziyetçi ve disiplin öğeleride bu müdahaleyi mümkün kılan öğeler niteliğindedir. Ancak bunların keyfiyetten kurtaran bir dizi tedbirler olmak ve bunları tüzüğün kaideleri içerisinde mutalaka yerleştirmek gerekmektedir.

DEMOKRATİK İŞLEYİŞ-PARTİ İÇİ DEMOKRASİ

Demokratik işleyiş, parti içi demokrasi bilerek veya bilmiyerek belli noktalarda deformasyona uğratılmaktadır. Genel kanı, örgütsel işleyişte merkeziyetçi işleyişin esas alındığı, mevcit koşullarda militan bir disiplinin esas olduğu gnümüzde , demokratik olunamayacak anlayışıdır. Merkeziyetçiliği rededen , devrimci mücadeleyi gevşek ve liberalize eden anlayıştan daha tehlikeli bir anlayıştır. Bu anlayışın temel mantığı yığınlara ve kadrolara hiçbirşekilde güvenilmeyeceği, kadro ve yığınlar ancak askeri bir disiplin içerisinde yönetilerek bir yerlere varılabileceği gibi, oldukça ilkel ve tehlikeli bir anlayıştır. Özelikle bu anlayış ülkemiz siyasal hareketlerinin pratiklerinde sıkça yansımasını bulmaktadır.

Ne demokratik işleleyişi suistimal ederek merkeziyetçiliği red'eden, kendi başına buyruk olan , partiyi koalisyonlar birliği-

ne indirgeyen disiplinsiz ve dağınık anlayışlar doğrudur; ne de merkeziyetçilik adına beli bir gurup ya da bireyin sultasını yaratan, kadro ve yığınları ancak güdüleyecek insan toplulukları olarak gören anlayışlar doğrudur. Her iki anlayışta farklı noktalardan kalkış yaparak ilkel, gerici burjuva demokratik anlayışlar çizgisinde buluşan ekstrem anlayışlardır.

Merkeziyetçilikle-demokratiklik bir birni bütünlediği ölçüde bütün bir teorinin farklı parçaları görüldüğü ölçüde demokratik merkeziyetçilik bilimsel bir parti teorisi olabilir. Demokrasi kavramından aynı şeyleri anlamamız durumunda Merkeziyetçilikle-demokrasinin birbirini dıştalayan anlayışlar olmadığı görülebilir. Sorun parti demokrasisinin neyi içerdiği ya da içermeyeceği sorunudur.

Oldukça yanlış bir demokrasi anlayışıda, demokrasiyi pari toplantılarının ve pari içi seçimlerinin umuma açık yapılması gerekir. Aksi, demokrasi olamaz şeklindeki demokrasiyi biçimsel anlaşıya indirgeyen demokrasiclik yaklaşımlardır. Toplantı ve seçimlerin kamuoya açık aleni yapılmayışı doğrudan demokratik sürece katılınılmıyor anlamı çıkarılamaz. Tamamen ilegal örgütlenmeyle ilgili olan bir sorundur. En gizili bir partide bile demokratik işleyişi ve özgür katılımı sağlamak mümkündür ve sağlanmalıdır. Bolşevik parti işleyişinde özgür katılım ve demokratik işleyiş en geniş burjuva demokrasilerinde bin kat daha geniş işlemektedir. Yeterki demokratik işleyişi biçimsel kurallarda algılamayalım.

Yüz yıllardır burjuvaz "açıklık" ve "katılımcılık" ilkesiyle seçimler uygulamaktadır. Ama bunlara gerçek demokrasi dememiz mümkün değildir. Oysaki en katı koşullarda aşırı bir gizlilik içerisinde örgütlenen bir komünist yapının çeşitli biçimlerde düşünsel özürlüğü demokratik katılımcılığı ve açıklık ilkesini tüzük kuralı olarak güvence altına almıştır.

Örneğin; partide her kadronun seçme ve seçilme hakkının olması. Düşünce ve önerilerini hiç bir kısıtlama getirlimeksizin, genel kongreye kadar tüm parti birimlerine (kademelirne) ulaştır-

ma ve açıktan tartışma hakkı. Bütün parti organlarında kararların salt çoğunluklu oyuyla alınması. Azınlığın çoğunluk olma hakının tanınması. Parti üyesine ilişkin her hangi bir karar görüşmede, parti üyesinin katılma hakkı gibi çeşitli biçimlerle demokratik işleyiş güvence altına alınmıştır . Üsten alta doğru gelişen merkeziyetçilik, altan üste doğru da bir otokontrol sistemiyle merkeziyetçilik dengelenmiştir.

Komünist parti demokratik işleyiş kadar merkeziyetçi işleyişler de kimi tüzüksel kaidelere bağlamıştır. Bunlar özetle siyasal ve politik birliği ve örgütsel davranışta tek parça işleyişini güvence altına alan niteliklerdedirler. Azınlığın çoğunluk iradesine her şart altında uyma görev ve sorumluluğunu eksiksiz yerine getirmesi ancak akabinde itraz, eleştiri ve önerilerini yapma hakkının olması biçiminde özetlenebilir. Bu işleyiş anarşizmi ve liberalizmi önlemekte partinin örgütsel ve eylem biriliğini sağlamanın tek koşuludur. Demektatik merkeziyeçi işleyişin sağlanması ise militan, çelik bir parti ruhu ve parti disiplini anlayışıyla mümkündür.

PARTİ DİSİPLİNİ VE HAK-GÖREV İLİŞKİSİ

Her siyasal , hatta en küçük bir siyasal yapı dahil belli bir disiplin anlayışına sahiptir. Herşeyden önce bu bireyin yaşam disipliniyle başlar. En küçük sosyal yapının sosyal bir olgu olabilmesi için, hatta doğanın yapımı için zorunludur. Büyük insan topluluklarının yürüyüşünün siyasal bir aracı olan partilerde disiplin temel bir gereksinimdir. Sosyal ve tabiat yaşamında dahi bireyin belli bir disiplin anlayışına sahip olması bir zorunluluk iken, tepeden tırnağa farklı bir ekonomik ve sosyal yaşam ve siyasi iktidar hedefleyen parti açısından böyle bir disiplin anlayışının olmaması düşünülemez. Disiplinin zıtı ilkel yaşam ve anarşizm'dir. Çeşitli gerekçeler ileri sürerek parti disiplinini veya uygulamak ilkel ve anarşizmi savunmakla eş anlamlıdır.

Şüphesiz marksistlerin disiplinden anladıkları bireyin tüm haklarını yok eden, yeteneklerini körelten ve ona sadece itaat

eden varlıklar olarak gören bir disiplin anlayışı değildir. Tersine çağdaş insanın varlığını geliştiren yetenek ve üretkenliğini artırmayı, ideallerine kavuşarak insanın geleceğini güvence altına almayı amaçlayanın bir disiplin anlayışıdır. Bu disiplin anlayışı salt konan kurallara uymak biçiminde mekanik, sıradan bir disiplin olarakta görülemez. Devrimci disiplin herşeyden önce tamamen özgür iradenin gönüllülüğüne dayanan ve kendi içinde beli bir tutarlığı olan bilimsel bi disiplin anlayışıdır.

Diğer bir ifadeyle beli bir felsefeye dayanan militan, çelik disiplinliktir. Çoğunlukla çelik disiplinlik dendeğinde akla bireyi yok sayan, askeri kışla disiplini gelmektedir. Buda ülkemizde disiplin anlayışına yüklenen yanlış anlamın ve kimi çarpık yanlış pratik uygulamalarının sonucunda oluşuyor. Elbette her siyasal faliyet kendi özgün içeriğine uygun beli bir disiplin anlayışına sahip olur. Askeri nitelikli bir disiplin anlayışınında beli bir özgünülğü ve kendi içinde bilimsel bir mantığı vardır. Ancak yanlış olan hiçbir farklılık ve özgürlük gözetmeksizin tek tip disiplin anlayışına sahip olmasıdır. Söz gelimi siyasal ve politik örgütlenme ve mücadalaye askeri disiplin anlayışıyla yaklaşılamayacağı gibi beli noktalarda katı bir disiplin gerektiren özel alanlar ve askeri aktivitelere ve askeri eylemlerde siyasal disiplinle yaklaşılamaz. Kimi alanların özel konumu, özgünlüğü ve mantığı gereği genel örgüt disiplini hafif kalabilmektedir. Ancak bununla despotik bir niteliği olmadığı, beli aşamalarda sonderece esnek bir disiplin anlayışı içerdiğide bilinmelidir.

Sorun yerli yerine oturmuş bireyi üreten, geliştiren, ona bir kişilik kazandıran bilimsel çelik disiplindir. Çelik disiplin mantığına karşı çıkamamanın temelide gevşek-liberal ve disiplinsiz anlayışlar yatmaktadır. Çağdaş bilimsem bir siyasal sınıf örgütlenmesi ve bu örgütlenmenin çağdaş bireyinin varlığı çelik disiplini redetmez, tersine özgür ve çağdaş insan disiplin öğesini kendi iddealerinin gerçekleşmesinin temel güvencesi olarak görür. Devrimci mücadelenin tamamen gönüllülük ilkesine dayanmasından ötürü bu noktada çelik disiplin bir baskı unsuru veya

köreltici bir nitelikte görülemez. Bu daha çok idealleri bir olan devrimci çağdaş, işçi-emekçi topluluklarının ideallerini yaşama geçirmek için politik ve örgütsel faliyetlerinde gönüllü ihtiyaç hissettikleri bir örgütsel anlayış ya da yaşam felsefesidir. Öyle olmamış olsaydı; kapitalist koşullarda çelik disiplin benimsenmemiş ve gönüllü tercihe dayanmış olsaydı hiçbir disiplin insanlar üzerinde etkili olamazdı. Burjuvazinin tüm vahşi saldırılarına rağmen, birey burjuva disiplini altında yaşamayı reddederek, devrimci mücadelenin özgürleştirici disiplini altına girebilir miydi?

Burjuva iktidarının insana yaklaşımındaki disiplin anlayışı sisteme iteat et! ve çılgınca tüket!, bu iki nokta dışında da hiç bir kural, kaide ve disiplin tanıma! deli dana gibi sonsuz özgürlüğe sahipsin biçimindeki hayvani disiplindir. Oysa proletaryanın siyasal partisinin çelik disiplini bireyi üreten, geliştiren özgür bir kişilik kazandıran belli bir düzen içerisinde insanın yaşamını güvence altına almayı amaçlayan bir disiplin anlayışıdır..

Bu nedenle devrimci disiplin ile burjuva disiplin birbirine karıştırılmamalı, disiplin kavramının benzerliğinden öte içerik ve mantığının taban taban zıt olduğu unutulmamalıdır. Parti üyeliğiyse demokratik-merkeziyetçi işleyişin ve disiplin anlayışının ifade biçimidir. Bu nedenle bolşevik partide üyelik anlayışı diğer tüm siyasal yapılardan farklı bir içerikte ve bireye farklı bir yükümlülük yüklemektedir. Her kadro bu sorumluluğu benliğinde hissetmek ve gerçek anlamada özgürleşmek ve saygıdeğer bir insan olabilmek için militan bir hayat yaşamayı tercih etmek zorundadır.

Kominist bir partide, partisine gevşek bağlarla bağlı, tüzükte (parti hukukunda) belirlenmiş görev ve sorumluluklarını savsaklayan parti ve örgüt disiplinini ihlal eden, parti ve devrimci kavganın görevlerinden uzak duran hatta kendini partinin yürüyüşüne uyduramayan ve kendini sürekli üretemeyen bir parti üyeliği olamaz.

Parti üyeliği her şeyden önce program ve tüzükte belirlenen

parti görevlerine ifa etmenin partiyle yaşamı arasında köprü kurarak bütünleşmenin somut ifadesidir. Ancak demokratik ilkenin ifadesi olarakta parti üyesinin görevinin yanı sıra haklara da sahiptir. Hak ve görev bir bütündür. Bu ilke devrimci demokrasiyi, burjuva demokrasisinden ayıran temel bir ayıraç noktasıdır.

Görev mantığı burjuva anlayışından temelden ayrıldığı gibi, hak kavramı da burjuva alayışından tamamen ayrıdır. Marksist devrimci alamındaki hak, görevin olduğu ve yerine getirildiği zaman sözkonusu olabilir. Görev olmadan hak, hak olmadan görev olmaz. Bu diyalektiklik sosyalizimin her kesin yeteneği ve çalışması kadar, anlayışını parti yaşamına yansıması olarak anlaşılmalıdır. Örneğin demokratik-merkeziyetçiliği parti disiplinine ve eylem birliğine uymak bir görevdir. Tartışmak, eleştirmek, azınlık olarak parti yaşamında varlığını sürdürmek...vb. ise bir hak'tır. Bir partide görevini yerine getirmeyen birey doğal olarak hak'ının da olamayacağını peşinen kabullenmiş demektir. Hak ve ödev belli bir diyalektik uyum içerisinde ele alındığında gerçek demokrasi işleyişide objektif ölçülere bağlanmış, öznel motifler ortadan kaldırılarak keyfiyet tamamen ortadan kaldırılmış olunur. Gerçek devrimci demokrasi'sinin burjuva demokrasisinden farklılığı o zaman güvence altına alınmış olunur.

KOLLEKTİF YÖNETİM-DENETİM İŞLEYİŞİ VE ÖZERLİK İLKESİ

Kolektif çalışma, devrimci bir partinin başarısının yegane garantisidir. Canlı yaşamı kavrayıp kucaklamak, yaşamın ve kadronun engin zenginliğini bir potada toparlayarak devrimci bir enerjiye dönüştürebilmesi merkezi ve yerel organlarda toplanan yetkinin partinin, dolayısıyla devrimin ortak çıkarları doğrultusunda kullanımı sağlamak ancak gerçek bir kollektivizm (takım çalışması) anlayışıyla mümkündür. Sağlıklı ve demokratik merkeziyetçiliğininde bir tek şartıdır.

Kollektivizim bireylerin sıradan ve basit ortaklığı ve tek başı-

na tüzüksel hükümlerle sağlanabilecek bir çalışma tarzı da değildir. Herşeyden önce kollektif çalışmanın ruhunu korumak gereklidir. Bu da ancak kollektivizmi uygulayacak olan belli insan topluluğunun (kadro ve üyelerinin) partinin genel yürüyüşünün kavranması ve belli bir kalite ve zenginlik ifade edilmesiyle sağlanır. Bileşimin çapı ve kalitesi kollektif çalışmada süzüle süzüle dar bir gurupta, hatta tek bir bireyde toplanmasını önlemek açısından önemlidir. Kısacası benlerin "biz" olma süreci olarak anlaşılmalı. Zenginlik ve farklılığın ortak amaçlar yönünde bütünleştirilerek "ben" olanın zenginliğini "bizim" zenginliğine dönüştürme olmalıdır. Devrim gibi engin bir zenginlik, çeşitlilik ve bilimsellik gerektiren bir faaliyeti kişisel uyum içerisinde olduğumuz, birbirimizin kopyası düzeyinde benzeştiğimiz, tek tip insanlar topluluğu olarak algılamamak gerekir. Kollektivizim farklı yetenek ve özellikteki bireylerin, tarihsel ve toplumsal görevlerini üstlenmesi, mücadelenin gereklerini asgari düzeyde yerine getirmesi, ideolojik, siyasal ve politik silahlarla donanmış olması, aynı zamanda salt karar veren değil uygulamada'da geri durmayan farklı özelliklerin toplamıdır.

Voroluş nedenine yabancılaşan, matlaşıp, donuklaşan fabrikasyon gibi birbirine benzeşen partinin genel çizgisinin dışına düşen, ya da belli bir yetenek ve performans ifade etmeyen yapılar kollektif yapılar olamazlar.

Güçlü bir genel parti kollektivizmi yaratmanın yolu her kademedeki parti organlarında kollektif yönetim kadar kollektif üretim sağlamaktan geçer. Yukarıdan aşağı sistematiğiyle örgütlenen bir partideki kollektif işleyiş tüm çalışmaların belli bir örgütlü düzen içerisinde yürütülebilmesi için gerekli bir kuraldır. Bu denetiminde, salt yukarıdan aşağıya aynı sistematiği izleyeceği anlamına gelmiyor. Gerçek bir devrimci demokrasinin sağlanması ancak denetimin karşılıklı olmasıyla mümkündür. Denetleme, eleştiri, hesap sormanın altan üste doğru olması, devrimci demokrasiyi burjuva demokrasisinden ayıran en büyük faktördür. Gerçek kollektivizm, karşılıklı denetim işleyişin olduğu yapılarda sağlanabilir.

Bu aynı zamanda yapıların hantallaşmasını, bürokratikleşmesini, hedeflerden şaşmasını ve belli birey ya da grupların sultasının oluşmasını önleyen bir sistemdir de "çoğunluk" oluşurken (çoğunluğu temsil eden azınlık) eleştirilemez, dokunulamaz olarak görülmesi ve denetim dışı tutulması burjuva demokrasisi anlayışıdır. Devrimci demokrasi azınlığın (yetkisini azınlığa veren çoğunluk) çoğunluğu denetlemesi eleştirip, hesap sormasıyla ancak sağlanabilir.

Güçlü bir parti yaratmak partiyi teşkil eden hücre-birim, organ ve kurumların kendi kendine yeteçek oranda güçlü olması partinin genel politikalarını yerel, sorumluluk alanlarına uyarlayabilme yeteneğiyle ölçüttür. Bunun içinde yerel örgütlerin belli bir özerkliğe sahip olması gerekir.

Özerklik doğru anlaşılıp, doğru uygulandığında hem merkezi güçlendiren hem de partinin yığınlarla kucaklaşmasını, giderek genişleyen bir zemin üzerinde hareket serbestisini yakalamasını sağlar. Özerklik her örgütün kendi çalışma anlamıyla ilgili genel politikalara bağlı kalarak karar alma ve özgün politikalar üretme ve pratiğe geçirme hakkıdır.

Bu her şeyden evel sürekli gelişim içerisinde olan canlı yaşam'a anında müdahale edebilmek, siyasal ve politik gelişmelere yerinde ve zamanında müdahaleyi mümkün kılarak gelişmeleri devrim ve parti yönünde değerlendirmenin zorunlu bir kuralıdır. Özelikle günümüzde olayların baş döndürücü bir hızla gelişmesi her an bir toplumsal ve politik patlamanın olması olaylara anında müdahaleyi gerekli kılmaktadır.

Aynı zamanda her örgütün sorumluluk alanının, farklı dokulara sahip olması ve belli bir özgünlük içermesi siyasal ve politik faliyetlerin de özgünlüğü yakalaması gerekir. Böyle bir somutluğu elini kolunu bağlayarak her şeyi yukarıdan gelecek direktiflerle sağlamak hem mümkün değildir hem de somut durumun, somut tahlil ve yönelimini yeterince içeremeyeceğinden doğruda da değildir. Bu durumda uzaktan ya da dışarıdan yapılacak müdahale somut duruma karşılık verecek nitelikte olması, oldukça güçtür.

Özerklik aynı zamanda örgütlerin yaratıcılık ve yeteneklerini geliştirmesi genel yapıya kendi farklılığını ve birikimini katarak, belli bir zenginlik yaratılması içinde şarttır. Aksi taktirde örgütler herşeyi üsten bekleyerek yetenek ve birikimlerini törpüleyceği gibi toplumsal yaşama gerektiği zaman ve gerekli biçimde, zamanında müdahale olanağını ortadan kaldırarak, sürecin kaçınılmasınada yol açacaktır. Altan üste doğru iyi bir denetimin sağlanması, partinin aksayan ve tıkanan noktalarının açılması, aşağıdan yukarıya doğru belli bir enerji ve dinamizm pompalayarak genel yapıyı her yönüyle işleyen güçlü bir yapı haline getirmek için de örgütlerin özerklik ilkesine sahip olması gerekir.

Ancak özerklik ilkesinin suistimal ediilerek partiyi zayıflatan hizip anlayışınada düşmemesine dikkat etmek lazım. Örgütlerin özerklik anlayışı partiden tamamen kopuk, kendi başına buyruk, siyasal-politik ve örgütsel merkeziyetçiliği reddetme olarak anlaşılmaması, partiyi örgütler koalisyonuna dönüştürmek partinin zayflaması anlamına gelir. Özerklik bütünü tamamlayan parçalar olarak anlaşılmalı. Farklı zenginilikler ve yaratıcılık yaratarak, geniş işçi-emekçi yığınların içinde çalışarak onları organik bağlarla partiye bağlamanın bir yöntemi olarak anlaşılmalıdır.

Yığınlarla bütünleşerek, yığınların güvenini kazanamayan ideolojik, siyasi-örgütsel v.b. alanlarda yolaçıcı ve sürükleyici kısaca lokomatif işlevi göremeyen, yeteneksiz, tartışmalı, güvensiz ve uyum adına birbirine hep kafa sallayan, partinin genel yapısı içerisinde sürekli sorun üreten, mızmızlık yapan örgütler kendi içinde ne kadar uyumlu bir ortaklık (kollektivizm) oluştururlarsa oluştursun bu örgütlerin ortaklığı işlevli gerçek kollektiviz olamayacağı, asıl kollektivizmin yaratıcı, üretken, bütünleyici ve sürekli genel yapıya enerji üreten olduğu bilinmelidir.

Programatik yönelimler için düşünceler

FEHMİ SONER

Bir program, herhangi bir partiyi parti yapan, ona parti temel kimliğini kazandıran merkezi ana araçlardan biridir. Parti olamamış komünistleri de yine komünist yapan kendilerinin sahip oldukları programlarıdır.

Birlikte ele alınması gereken parti ve program, karşılıklı bağıntı ve etkileşim içinde birbirlerini karşılıklı olarak oluştururlar. Bir eylem klavuzu olarak partinin işleyişini sağlayarak parti yapısını oluşturan partinin programı ise, bu programı yapan da partinin kendisidir.

Bir parti yapısını meydana getiren programı program yapan temel unsurlar da programdaki temel amaç ve tarihsel görevlerdir. Parti programı meydana getirirken, programın amaç ve tarihsel görevleri de parti yapısını oluştururlar. O halde parti ve program oluşturmada asıl olan, programdaki temel amaçların ve tarihsel görevlerin saptanmasıdır.

Temel amaçların saptanmasından, onların hayata geçirilmesine yönelik strateji ve taktiklerin seçilmesinde zorunlu olan bilimsel bilgilerin elde edilmelisidir. Bir parti programının ön koşulu, temel amaçlar ve onlara ilişkin strateji ve taktiklerle ilgili bilimsel bilgilerdir. Programdan önce kendisinin bu ön koşullarına sahip olmak zorunludur.

Türkiye'de mevcut ortam ve koşullarda, programın ön koşulu olan bu bilimsel bilgi ve düşüncelere sahip partiler yoktur. Kendi programlarının bu ön koşullarını gerçekleştirmiş gizli veya açık biçimleriyle partiler mevcut değildir. Varolanlar, Türkiye'nin özgünlüğünü ve gerçekliğini doğru biçimde yansıtmamaktadırlar. Özgün ve gerçekliğe dayanan bilimsel bilgiler üretilmiş ve gerçekleştirilmiş değildir.

Gerçek bir parti programının temel ön koşulu olan bilgi ve düşüncelerin, gerçekleştirilmesinin öncelikli görev olduğu düşüncesindeyim. Ön koşulu yaratılmamış bir parti programında, amaç, strateji ve taktiklerle ilgili sunulan düşünceler, yaşamla bağı olmayan, pratik uygulaması olanaksız spekülatif düşünceler olmak zorundadır.

Bu yazı bir toplumsal-tarihsel araştırma ve inceleme yazısı değildir. Sosyal, ekonomik ve politik yaşamla ilgili kısa bir yorum özetidir. Yazıdaki temel amaç, bir parti ve aynı zamanda onun politik programının ön koşulu olan düşünceler sunmaktır. İleri sürülen ve sürülecek düşüncelerle, programı oluşturan partiyi yaratacak olan komünistler arasında bir ideolojik birlik gerçekleştirmektir. Komünist hareketin fikir temelini oluşturmaya katkıda bulunmaktır.

Türkiye, soğuk savaş sonrası dönemde, 21. yüzyılın eğişinde, dünyanın sosyal, ekonomik ve politik güç dengelerinin, yeni dinamiklere göre kurulup yeniden biçimlendirilmesine bağlı olarak yeniden yapılanma sürecini yaşamaktadır. Şu anda hüküm süren Türkiye'deki rejim, halkımıza yalan-dolan, iftira ve sistemli örgütlü şiddet yoluyla bütün olumsuz etkilerini yüklemekte ve yüklemeye devam etmektedir. Tarihsel miras ve yaşayan herşey yokedilmeye çalışılmaktadır. Emekçi halkımızın ve komünistlerin tarihsel acısına rağmen dünyayla birlikte Türkiye'deki uygarlık ilerleyişi gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'nin tarihsel mirası ve potansiyeli uluslararası sermaye tarafından doğrudan doğruya ve parça parça ele geçirilmektedir. Dünya kapitalizmi, şimdiye kadar dolaylı sahip olduğu

üretim araçlarını doğrudan mülkiyetine geçirmektedir. Yaşayan özelleştirme, Türkiye'nin mülksüzleştirilmesine hizmet etmekte, maddi üretim emperyalizmin açık ve doğrudan sahipliğine geçmektedir. Emperyalist metropollerdeki maddi üretim, Türkiye'ye taşınmakta ve ülke, emperyalizmin açık üretim şantiyesine dönüşmektedir. Şu ana kadar kıyıda kenarda kalmış ne varsa yeniden paylaşılmaktadır.

Emperyalizm, yeni ekonomik, sosyal ve politik yasalarını Türkiye'ye dayatmakta. Türkiye'deki ekonomi sosyal ve politik güç ve yapıların güdükleştirilmesi hızla ilerlemektedir.

Kendi pazarındaki payı yokedilerek, pazarındaki varlığı tasfiye edilmektedir. Ekonomik temeli elinde alınan devletin, kamu gücü yok olmakta, kendi yurttaşını koruma görevi tarihe karışmaktadır. Türkiye'de özelleştirilmiş serbest pazar ekonomisi, dünya sermayesinin çıkarları doğrultusunda, toplumsal olanın önüne geçmekte, herşey özelleştirilmiş ekonomiye dönüşmektedir. Kutsallaştırılmış pazar ekonomisi programına saygı gösterilmesi, Türkiye'de en önemli tarihsel olgu olmaktadır. Tarihte ilk defa ekonomi bu denli uluslararası kapitalizmin sınırsız özel mülkiyetine geçmektedir.

Herşeyin metalaştığı, herşeyin biricik ölçüsünün para olduğu bu yeni ekonomik düzenlemede, emperyalizm, Türkiye'deki ekonomik kaynakların yanında bilim, kültür ve tarih adına ne varsa hepsini yoketmektedir.

Halkımızın maddi, manevi sefilleşme süreci hızla derinleşmekte, toplumsal hayatın mezhep, din ve etnik bütün özgürlük ve gerçeklikleri eritilerek tek kalıba dökme çabası yoğunlukla sürmektedir. Doğal asimilasyona entrika ve düzmece senaryolarla dolu olan zorla eritme uygulaması eşlik etmektedir.

Başta Kürt halkı olmak üzere diğer halklar ve azınlıklar, tarihsel inkârcı ideolojiler ve imhacı siyasetin modern canavarca uygulanmasıyla, tarihsel benliklerinden kopartılarak toplumsal özellikleri tasfiye edilmektedir.

Türkiye'de egemenliğin maddi temeli olan pazara saldırıla-

rak tasfiye edilip varolan zayıf bağımsızlık ve egemenlik yokolmaktadır. Mevcut devlet, kamu ve sosyal özelliklerinden arındırılıp baskı gücü olma özelliği güçlendirilirek öne çıkmaktadır. Baskı gücü olarak yeniden yapılandırılan devlet, uluslararası mega tekellerin ortak güvenlik gücüne dönüşmektedir. Bütün olanakları elden çıkarılmasıyla sağlanan mali kaynaklar, baskı araçlarını modernleştirmek için kullanılmaktadır. Devlet siyaset içiçe geçmekte, devlet siyasileştirilmekte, siyaset devletleştirilmektedir. Devlet seçimleri düzenlemekte, partilerin ve parlamentonun yapısını oluşturup işlevini belirlemektedir. Partiler ve parlamento, devlet gibi davranarak onun görevlerini gerçekleştirmektedir. Devlet ve parti politikaları özdeş hale getirilmektedir. Devleti yöneten güç partileri ve parlamentoyu da yöneten güç durumundadır. Türkiye'de siyaset Türkiye'nin çıkarlarından uzaklaştırılarak yozlaştırılmakta, yönetici örgütleyici ve hareket geçirici kararlar, emperyalist karargâhlarda alınmaktadır.

Emekçilerin mülkiyet ilişkileri parçalanmakta, kamu gücü yanında küçük ve orta boy özel işletmeler yok olmaktadır. Sosyal ve ekonomik hak ile kazanımların yok olması hem yeni işsizliğe hem proleterleşmesine ve hemde düşük olan alım gücünün daha da düşmesine yol açmaktadır. Yaşam emekçiler için dayanılmaz doğada içinde barınamaz duruma gelmiştir.

Kapitalizme artan bağımlılık ve politik baskı aracılığıyla tek kalıba dökülmüş halkın ezici çoğunluğunun geleneksel cılız olan kendiliğindenci yapısı ve tutumu, takatsız kızgınlığı; burjuva demogojisi ve küçük burjuva ideolojisinin etkisiyle sersemlemiş ilerici güçlerin genişçe kesiminin şaşkın çırpınışı ile birleşmiştir.

Günlük yaşam koşullarının yükseltilmesi mücadelesini vermekten alıkonduğu için ilgisizleşen, yozlaşan ve yoksullaşan halkın zayıf olan geleneksel kendiliğindenciliği daha da geriye düşerken; ilerici politik güçlerin örgütsel dağınıklık, ideolojik bozukluğu, politik sallantı ve hem ütopyacı hem de fanatik mezhepçiliği kendisinin çürüme sürecini derinleştirmektedir.

Halkın başta ilerici güçlerin politikaya, sosyalizmin sorunlarına ilgisi azalmakta.

Genel bir tasfiye yaşanmakta, toplum doğadan, doğa toplumdan, toplum politikadan, politika da tarihsel enerji ve girişkenlikten bağımsız eylemden tasfiye edilmektedir. İlerici güçler birbirinden yalıtlanmakta, marksist ve leninist teori ile bilimsel ve kültürel kazanımlara dayalı diyalektik materyalizm bir kenara itilmektedir. Tarihin ilerleyişi kör güçlere teslim edilerek, bilimsel eylem kılavuzundan yoksun bırakılmaktadır.

Yakın bir gelecekte bir direniş ruhunun işaretleri görülmektedir. Halkımız, siyasi yönetimlere gelmede çok uzaklarda, bu görevinin çok uçağında, sersemleştirilmiş olmasının getirdiği sessizlik ve durgunluğunun derinleşmesi içinde yaşam koşullarının yükseltilmesini hayal etmekte, sermayenin bu konuda adım atmasını beklemektedir. Sol, hüküm süren rejimin yardımcısı, halk da yedek gücü durumuna girmektedir. Sol güçler, yaşam denizinde yüzme görevini öğrenmeden akıntıya sürüklenmeyi gerçekleştirmektedir.

İşçi sınıfının ve öteki ezilen halk çoğunluğunun tarihsel iç ve dış çıkarlarını korumaktan asla vazgeçmeyen komünistlerdir. Komünistlerin bu koşullardaki görevi kendilerini parti yapacak olan politik bir programın ön koşulunu oluşturan, özgünlüğe ve gerçekliğe dayanan bilimsel bilgileri üretmesidir. Komünist hareketin ideolojik birliğini sağlayacak olan fikirleri elde etmesidir. Ayrıca durgun biçimde olan halkın sosyalizm amacına yönelik günlük yaşam koşullarının sürekli yükseltilmesi temelindeki çıkarlarını açıklayarak kavramasında yanında olmalıdır.

Komünistler, Türkiye'de halkın siyasi yönetime gelme görevinden stratejik uzaklıkta olduğu bu süreçte, kapitalizm çerçevesi içinde mümkün olduğu kadar temsil edilmesi ve yaşam koşullarının yükseltilmesi mücadelesinin yanında dağınık olan komünizan güçler arasında zorunlu ideolojik birliği yaratmak için düşünce mücadelesini vermelidir. İstikrarlı, yani hem emek cephesini hem de sermaye cephesini, ekonomiyi, sosyal ve kül-

türel yaşamı, politikayı denge içinde geliştirmeyi bu ilerleyici gelişmede rol oynayabilecek barış ve demokrasi mücadelesini sosyalizm amacına bağlayarak vermelidir.

Komünistlerin her ülkenin somut tarihsel koşullarına bağlı olarak farklı politik programları olur. Sosyalizmin kuruluş sürecinde birinci aşamayı gerçekleştiren sosyalist ülkelerde komünistlerin yakın programı, sosyalizmin ikinci yükseliş aşamasını gerçekleştirmektedir. Tarihsel olarak da komünizmdedir. Kapitalizm koşullarında siyasi yönetime gelme görevi olan komünistlerin ilk programı sosyalizmin ilk kuruluşudur. Tarihsel olarak da sosyalizmi ilerletmek ve komünizmdir. Yine kapitalizm koşullarında siyasi yönetimlere gelme görevinden uzak komünistlerin ilkin başlı başına ilerici bir reform programı olmalıdır. Daha sonraları sosyalizm programları ve çok uzak gelecekte tarihsel olarak komünizm amacını taşıyan programları olmalıdır.

Bugünkü dünya konjonktürünün etkisiyle de Türkiye'de komünistlerin stratejik ilerici bir reform programı olmalıdır.

İLERİCİ GELİŞMENİN (PROGRAMIN) TEMEL AMAÇLARI

'Emekçiler, kapitalizmi geliştirmeden kendi yaşam koşullarını yükseltemezler' ilkesine bağlı olarak emekçilerin durumunun iyileştirilmesinin kapitalizmin geliştirilmesi temeline dayanan, ayrıca ekonomik sosyal ve politik gelişmeyi birlikte gerçekleştiren 'istikrarlı gelişme'.

Emeğin nicelik ve niteliğine uygun olarak ücretlerin yükseltilmesi, halktan alınan vergilerin düşürülmesi, temel tüketim mallarının fiyatlarının düşürülmesi alım gücünün yükseltilmesi emekçilerin hak ve kazanımlarının korunması, halkın yararına kamu gücünün artırılması başta Kürt halkının olmak üzere halkın manevi güçlerinin serbest gelişimini sağlayan olanaklarından yararlanmayı ifade eden yaşam koşullarının sürekli yükseltilmesi.

Bilim, kültür, sanat, yönetim vb. toplumun ortak işlerine katılma, genel ve eşit oy yoluyla her alan ve düzeydeki başta parlamento olmak üzere, kurum, kuruluş ve demokrasi etkinliklerine katılmada ifadesini bulan kapitalizmde temsil edilme.

Toplumdaki 'istikrarlı gelişme' için teslimiyeti içermeyen tarafların uzlaşmasına dayalı bir güvenlik, barış ve demokrasi.

Ulusların eşitliği, halkların kardeşliğine dayalı birliği, yurtseverlik ve enternasyonalizm ilkelerinin birliğine dayanan yurtseverlik.

İnsan hak ve yükümlülüklerinin birliği, bireyin topluma, toplumun bireye karşı duyması gereken sorumluluk. Doğanın korunması ve yeniden üretilmesi, doğanın yenilenme sürecinin toplumun barışçıl yapısına bütünleştirilmesi.

TARİHSEL OLARAK SOSYALİZM

Halkın kendi kaderini demokratik yollarda tayin etmesini sağlayan komün, sovyet, meclis, parlamento vb. modellere dayanan halk iktidarı.

Üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet biçimlerinin egemenliğine dayanan, emeğin kurtuluşu ve insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kaldırılması demek olan eşitlik.

Güvence altına alınmış sürekli bir iş, herkesten yeteneğine göre ve ürettiği sonuca göre ücret hakkı, ücretsiz eğitim ve sağlık hizmeti, sosyal yardım, konut, dinlenme ve seyahat etme olanaklarından yararlanma olan adalet.

Ulusların eşitliği, halkların kardeşliğine dayalı güçlendirilmiş enternasyonalizm.

İnsanın topluma, toplumun bireye karşı duyması gereken insan hak ve yükümlülüklerinin birliğine dayanan sorumluluk.

Toplum ve doğanın dönüşüm süreçlerinin organik olarak ortaklaştırılması, doğanın yenilenme sürecinin toplumun barışçıl yapısıyla entegrasyonu.

TARİHSEL OLARAK KOMÜNİZM

Komünistler, evrim ve devrimin toplumsal gelişmenin yani toplum tarihinin iç kapsamı olduğu, toplumsal gelişmenin evrimci ve devrimci biçimlerde gerçekleştirdiği düşüncesindedirler. Emekçilerin çıkarlarına hizmet eden tarihsel süreçleri, gelişme biçimlerini destekler.

Ben, bugün bütün dünyanın ve onunla bağımlılığı giderek artan, bir parçası olan Türkiye'nin barışçıl yoldan gelişme evresine geçmek üzere yeniden bütünlüklü yapılanma sürecini yaşadığı görüşündeyim. Barışçıl gelişme aşamasına geçiş için yeniden yapılanmanın başarılmasından sonra dünya ile birlikte Türkiye'nin de barışçıl gelişme dönemine gireceğine, bu barışçıl gelişmenin tarihin gerçekleşeceği nesnel bir biçim olduğu, tarihin gerçekleşen bu biçiminin emekçilerin çıkarına hizmet edeceği bu süreci destekleyeceğim. Yeniden yapılanmanın başarılmasından sonra da toplumu barışçıl yollardan gelişmesinin gerçekleşmesini savunmaktayım. Onun için de her türlü savaş tehlikesini barındıran herşeyden burjuva radikalizmine karşıyım.

Marksist-leninist öğreti, diyalektik materyalizme dayanan tarihsel materyalizm öğretisidir. Diyalektik materyalizm marksist-leninist öğretiyle sınırlı değildir. marksist-leninist öğreti diyalektik materyalizme dayanır, ancak onun tamamı değildir. Toplumsal tarihin incelenmesi ve yorumlanmasında marksist-leninist teori gereklidir, ancak yetersizdir. marksist-leninist klasik, kitabî bilgiler tek başına ihtiyaca cevap verememektedir. Komünistler, toplumsal tarihi değerlendirip, toplumun gelişme amaçlarını saptarken; amaca yönelik strateji ve taktiklerin seçilmesinde, kendisine marksist-leninist teoriyle birlikte ulusal ve uluslararası bilimsel ve kültürel kazanımlara dayalı diyalektik materyalizmi de kılavuz edinir. marksist-leninist teori ile diyalektik materyalizmi birbirinden soyutlayarak karşı karşıya getirmeden, ikisinin bütünlüğünü klavuz edinmek gerekir.

Tarihi inceler ve yorumlarken; ne biri ne de ötekisini tek başı-

na kılavuz edinmemek zorunludur.

Türkiye'nin bugünkü ortam ve koşullarında marksist-leninist teori bugünün diyalektik materyalizmi olan halkın siyasi yönetim görevinden uzak kapitalizmde temsil edilme ve yaşam koşullarının yükseltilmesi görevinin uyumlu birliğinden hareket etmek gerektiğini düşünmekteyim. Ayrıca bugünkü koşullarda, dünyanın ve onun bağımlı bir parçası olan Türkiye'de insanlığın gelişme yasalarını değerlendirirken; tarihin barışçıl yasasının gerçekleştirilmesinin nesnel ve bir zorunluluk olduğuna inanmaktayım. İlerici güçler, komünistler, kendi tarihlerini yapan eylemlerinin bu yasasını gerçekleştirme çabasını göstermelidirler.

Toplumun ileriye doğru gelişmesiyle ortaya çıkacak geleceği olan sosyalizmin bir parçasından, ona hizmet edecek olan güvenlik, barış ve demokraside ifadesini bulan barışçıl mücadele biçimi esas alınmalıdır. Barışçıl mücadele biçimi açık ve legal nitelikte olmalıdır. Barışçıl mücadelede komünistler kendi yapılarının ve işleyişlerinin açığa çıkma ve yasallaştırma mücadelesini vermelidirler. Açığa çıkma ve kendini yasallaştırma mücadelenin eseri olmalıdır, gökten zembille inmemelidir. Komünistler bedel ödeyerek tarihin ilerlemesinde nasıl yardımcı oluyorlarsa, açığa çıkma ve yasallaşma biçimindeki tarihin gerçekleşme şekli içinde bedel ödemelidir. Bedel tarihin bütünü içindir, şu veya bu biçimi için değildir.

SOĞUK SAVAŞ SONRASI, 21. YÜZYILA GİRERKEN DÜNYA

Doğu'da, toplumda yitip gidenle yeni doğmakta olan arasındaki çelişmelerden kaynaklanan savaşın, gelişmenin iç kapsamını belirlediği bilinmektedir. Kısaca doğada, toplumda savaşlara yolaçan çelişmeler temelinde gelişirler. İlerleyici bir toplumsal gelişmeyi sağlayan ana çelişme sınıf savaşı yasası çelişmesidir. Bundan hareketle komünistler, bugünün koşullarını değerlendirir ve geleceği görmeye çalışırken gönümüzün iki karşıt gücünü, yi-

tip giden kapitalizmle, gelişmekte olan sosyalizm arasındaki çelişkiden kaynaklanan mücadelenin devam ettiği görüşünden hareket etmektedir.

Bugün dünyanın büyük bir bölümüne hükmeden kapitalizm, maddi ve manevi üretimin sınırsız sermaye birikimine bağlı kılındığı, azami kârı hedefleyen pazar yasalarının belirlediği toplum tipidir.

Kapitalizmin bütün gelişme aşamalarının ortak ana karakteri üretim araçları üzerindeki özel mülkiyettir. Üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet kapitalist toplumun üretim yani toplumsal ilişkilerin temelidir. Kapitalist toplum üretim araçları özel mülkiyetinin temeli üzerindeki toplumsal ilişkilere dayanır. Üretim araçları sahibiyle, bundan yoksun emek gücü sahibi arasında bir toplumsal ve tarihsel ilişkidir.

Üretim araçları, tüketim araçları, hammadde, paranın, emek sömürüsüyle elde edilen artıksı değerin gerçekleştirilmesinde kullanılmasıyla oluşturulan toplumsal-tarihsel ilişkidir. Bu toplumsal-tarihsel ilişkiyi sağlayan üretim araçları özel mülkiyetinin buna dayalı pazarı koruması ve geliştirilmesi gözetilir. Tarihteki bütün kavga ve kapitalizmdeki bütün mücadele üretici güçlerle bu üretim ilişkileri arasında sürüp giden kavgadır. Dolayısıyla üretici güçleri, mülkü geliştirme, genişletme kavgasıdır.

Mal üretim ve dolaşımı, kapitalizmin doğup büyüdüğü tarihsel temeli teşkil eder. Yine mal üretimi ve dolaşımının geniş biçim olan ticaretin her gelişen ve yenilenen boyutu, onun yeni tarihsel boyutunu oluşturur. Bugünün serbest pazar ekonomisi, kapitalizmin bugünkü tarihsel evresidir. XVI. yüzyılda dünyayı saran ticaretle yeryüzüne yayılan pazar, kapitalizmin modern tarihinin başlanğgıcı, onun çıkış noktasıdır. Bugün içiçe geçen dünya pazarı ise, kapitalizmin modern tarihinin sonunun başlangıcıdır. Kendi tarihini bitirme de çıkış noktasıdır. Ve sonun başlangıcından çıkarlarını sağladığı ölçüde dünya genelinde kavgasını vermektedir. Kavgası mal dolaşımının en geniş biçimi olan yoğunlaştırılmış ve yaygınlaştırılmış ticaret alanı olan yeni dünya

pazarı üzerinedir.

Kapitalizmin oluşum ve gelişim durakları sermaye birikimidir. İlk oluşum kaynağı doğrudan hırsızlıkla elde ettiği ilk birikimdir. Hızla büyüyüp çoğalmasını sağlayan emek sömürüsü biçimindeki dolayısıyla hırsızlıkla sağladığı artık değerdir. Kapitalizmde sınırsız sermaye birikimini sağlayan temel etmen sömürülen emek hacminin genişletilmesidir. Kapitalizmde her gelişme aşamasının öngölünde sermaye birikimine başvurur, bunun için de sömürdüğü emek hacmini genişletir, hatta yasadışı, gayri meşru yollarla doğrudan hırsızlıkla, emek sömürüsü hacminin genişlemesiyle sağlanan sermaye birikimine ek olanaklar sağlar. Yine bugün yeni serbest pazar ekonomisine geçiş için gerekli olan sermaye birikimi için aynı işlemi üst aşamada gerçekleştirmektedir.

Kapitalizm, çeşitli gelişme aşamalarından geçer. Bütün gelişme aşamalarında hem ortak hem de farklı özellikleri vardır. Kapitalizmin bütün gelişme sürecine ve bu sürecin ayrı aşamalarına karekter kazandıran bu ortak ve ayrı özelliklerdir.

Kapitalizmin ortak özellikleri şunlardır:

Üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet, kapitalizmin ortak özelliğidir. Kapitalizmde üretim kâr amacına dönüktür, üretim kâr için yapılmaktadır.

Kapitalizm durgun yapıda değildir. Bir hareket halindedir, bu hareket bitmez, tükenmez, sınırsız bir harekettir. Hareketsizlik, karakterinde mevcut değildir.

Elde ettiği artık değerin bir kısmını sermaye ekler. Sermaye birikimi kapitalizmin gelişmesinin şartıdır. Sermaye birikimi onun gelişme karakteridir. Sermaye eşitsiz gelişme yasasına dayanır. Sermaye çoğaldıkça daha çok büyüyen bir süreçle birikim karakterine sahiptir.

Her şey metaya dönüşüyor, herşeyin biricik ölçüsü paradır. Bu kapitalizmin savurgan karekterini belirlemektedir. Üretimde, tüketimde savaşlar, lüks harcamalar, dengeli ve planlı kullanmama biçiminde doğa ve insan kaynakları tahrip edilerek savurgan

karakteri gerçekleşmektedir.

Sermaye tüketim toplumunu yaratır. Tüketimin çeşitlendirilmesini kâr kaynaklarından biri olarak görmektedir. Tüketim kâr kaynağı görülmesi sermayenin bugünkü işleyiş biçimidir. Tüketim toplumu, insan kişiliğinin çürüyüşünü derinleştirmektedir. Kapitalist düzenin kaçınılmaz ve uyuşturulamaz kökten çelişkisi emek sermaye çelişkisidir. Kapitalizmi vareden, temel karekter kazandıran emek sermaye çelişkisi, değişen boyutlarıyla her aşamasında mevcuttur. Çünkü kapitalizmde zorunlu olarak en az geçim en çok iş saatini gerçekleştirilmeye çalışılır. Emekçiden alınan verimin mümkün olduğu kadar kısılması, ondan alınan verimin mümkün olduğu kadar çoğaltılmasıyla işleyişine devam eder.

Emekçinin az geçimi yaşam sınırının altına düşmesi, çok işi fiziki gücünü aşmasından ötürü emekle sermaye arasındaki ilişkiyi koparır. Bu kopma toplumun niteliğini değiştirir, kapitalisti sermayesinden eder ve bu onun işine gelmez. Bu duruma düşmek istemeyen sermaye kendi iç çelişkileri geri kendi üstüne kıvrılır, kapitalizmin gelişme aşamalarını gerçekleştirir.

Bütün aşamalarda üst yapı kurumları kapitalizm gereklerine göre biçimlenir. Toplum mekanizması kâr amacına göre düzenlenir. Devlet sermayenin devleti olarak, onun emrinde ve hizmetindedir. Eğitim, öğretim, bilim, kültür toplumun sınıflı yapısına göre oluşur, biçim kazanır ve rol oynar. Kapitalizmin gelişme aşamalarının farkıl özellikleri şunlardır:

1) REKABETÇİ DÖNEMİN ÖZELLİKLERİ

Bu aşamasındaki kapitalizm rekabetten doğmuştu. Rekabeti doğuran büyük sanayi yine rekabete dayanmıştır, kapitalizm bu dönemde rekabetle işleyerek gelişimini gerçekleştirmiştir. Rekabet belirleyen yasa olarak, bu aşamanın temel karakteridir. Rekabet karakteri, geliştirici güç olmuştur.

Rekabet iç sınırlar içinde, büyükler ve küçük bağımsız işlet-

meler arasında küçüklerin yokolması, büyüklerin yoğunlaşıp merkezileşmesi yönünde işlemiştir. Emekle sermaye çelişkisi ulusal sınırlar içinde gerçekleşmiştir. Devlet ve onun maddi temeli olan pazar, ulusal karakter taşımıştır. Gelişen kapitalizmden artan üretim ihtiyacı olan hammadde ve dış pazar bulmak için mal ihracı bu aşamanın başka bir karakteri olmuştur.

2) KAPİTALİZMİN TEKELCİ AŞAMASININ ÖZELLİKLERİ

Rekabetçi kapitalizmdeki rekabet tekele dönüşmüştür. Emekle sermaye arasındaki çelişkiler gelişiş ülkelerin sınırlarını aşarak kıtalara dağılmıştır. Geri bıraktırılmış ülkelere mal ihracının yanında sermaye ihracıda olmuştur. Gelişmiş ülkelerin burjuvazisi geri bıraktırılan ülkelerin işbirlikçi burjuvazisi ile birleşerek uluslararası burjuvazi oluşurken, ulusal işçi, işçi uluslara dönüşmüştür. Tüketici zevkleri değiştirilerek tüketimin kapitalizmin kârındaki payı artırılmıştır. Fiyatlar, tekellerin belirlediği fiyatlar olmuştur. Tekeller, üretimi yönetir, ticarete ve fiyatlara egemendir, denetim gücü elinde bulunur. Bu aşamada emperyalist ülkeler, kendi emekçileriyle yüzeysel bir ortaklık kurarak geri ülkelerin işçilerini sömürmüştür. Dünyada paylaşım çelişkileri öne çıkmış. I. ve II. paylaşım savaşlarıyla dünyanın işgal edilmemiş topraklarının paylaşılması tamamlandı. Gelecekte yeniden paylaşım süreci başlamıştır.

Bu dönemde toplum mekanizması, üst yapı kurumları, iç ve dış siyaset tekellerin çıkarına uygun düzenlemelere sokulmuştur. Devlet, tekeller tarafından ele geçirilerek; emir ve hizmetleri altına alınmıştır.

TEKELCİ DEVLET KAPİTALİZMİ

Kapitalizmin genel bunalımları, dünyada ortaya çıkan savaşlar, tekelci kapitalizmin devletle birleşmiş biçimini doğurmuş-

ur. Tekelci kapitalizmin en yüksek yoz biçimidir. Genel bunalımlar öncesi güçlü olan tekellerin dolaylı hizmetindeki devlet, bunalım sürecinin getirdiği güçsüzlüğün etkisiyle doğrudan hizmetine alınmıştır. I. paylaşım savaşıyla başlayan tekel-devlet bütünleşmesi, II. paylaşım savaşıyla hızlanmıştır. Sosyalist sistemin varlığı, sömürge sisteminin çöküşü ve demokratik halk hareketlerinin yükselişi tekel-devlet birleşmesinde yardımcı olmuştur.

Bu dönemde üretim araçları mülkiyeti uluslararası alana yayılır. Devlet mülkiyeti tekellerin özel mülkiyetine hizmet eder. Devletin kamu gücü tekellerin vurgun ve taban alanı olur. Devletlerin mali kaynakları tekellerin pazar alanı olur.

Tekelci devlet kapitalizminde rekabet yıkıcı ve keskin hale girer. Tekellerarası yıkıcı rekabete devletler de karışır. Tekel-toplum ilişkilerinde devlet halka karşı doğrudan devrededir. Devlet gücü ile tekel gücü birleşerek eşitsiz gelişme yasasını kâr yasası gibi işleyerek uluslararası alanda işler, tekelleri uluslararası alanda merkezileştirecek dünya pazarını kurar. Devlet, tekellerin bütün kirli işlerine karışır, devlet tekelleşir, tekeller devletleşir. Devlet, sermayenin emek sömürüsünün hacminin artılırmasında fiilen görev aldığı gibi tekellerin sermaye birikimine yasadışı, kirli işlerde de yardımcı olmaktadır.

Halkın cebindeki paraları yok etmektense, nominal değereni düşürmek yoluyla gerçekleşen sürekli büyüyen enflasyonla bunalımını atlatmakta ve sermaye birikimini sağlamaktadır. Üretim dışı, rantiyeci, kirli yoğun bir sermaye fazlası meydana gelmiştir.

Halk yığınlarının enerjisinin girişkenliğini, atılganlıklarını inanılmayacak kadar yırtıcı biçimde ezmek, rejimin efendileri önünde halka başeğdirtmek için yıkıcı rekabet durmadan işlemektedir.

Toplumsal üretim, emekçileri biraraya topluyorsa da aralarına oulumsuz yarışmaları sokarak onları birbirinden ayırır. Birbirlerinden tecrid edilen sınıf üyeleri ve toplum katları, örgütlü

tekel ve devlet gücünü yenebilmeleri, ancak uzun mücadelerle olanaklı olmanın koşulları yaratılmıştır.

Emekçilerin kendi aralarında bölünüp parçalanması, karşı karşıya getirilerek vuruşturulmasıyla mücadeleyi kazanması zorlaştırılmıştır. Demokratik kazanımlar, yine demokratik yollarla yokedilerek güçsüzleştirilen emekçiler. günlük yaşam koşullarının mücadelesinden uzaklaştırılarak ilgisizleşmesi, yozlaşması ve yoksullaşması gerçekleştirilmiştir.

İlk çağ toplumlarındaki gibi sokak cinayetleri, rüşvet skandalları, düzmece senaryo ve komplolar günlük yaşamın ayrılmaz parçası olmuştur.

Devlet mallarının talanı tekellerarası rekabetin yeni bir biçim olmuştur. Devletin her kademesindeki görevliler, görevde ilerleme ve terfi etme yarışı içine girmiştir. Toplum ve devlet yaşamında bireyler birbirinin karşısına çıkmakta, birbirinin ayağını kaydırmada, toplumsal değerler çürümekte ve kokuşmaktadır. Ahlâksızlık ve insan kişiliğinin çürümesi derinleşmektedir.

Artan sermaye birikimi, daha fazla kâr için artan sermaye ihracı biçiminde geri bıraktırılmış ülkelere ihraç edilmiştir. Geri ülkelere ihraç edilen sermayeyle bu ülkelerde kapitalizm gelişerek hüküm süren rejim olmuştur. Emekle sermaye arasındaki çelişki belirleyici hale gelerek ulusal biçimde oratava çıkan sınıf savaşı gündeme girmiştir. Emperyalizmle birlikte bağımsızlık savaşları ve sosyalizme yönelik çabalar biçiminde yeni ulusal hareketler gerçekleşmiştir.

Emperyalizm, genel anlamda zor yoluyla ulusları kaynaştırmaya çalışmaktadır. Ezilen uluslara yönelik uyguladığı ulusları ezme siyaseti, onları bölme ve birbirine karşı kışkırtma siyasetine dönüşmüştür. Bu politikanın başarılmasından sonra ulusların kurtuluşları için birleşmeleri zorlaşmaktadır. Uluslar ve halklar arasında gerçekleşen yaşam koşullarının tek biçimliliğinden ötürü yakınlaşmalar gündeme gelmekte, ülkelerde işçi sınıfının yönetime gelmeleri durumunda bu ayrılık ve anlaşmazlıkların yokolması kolaylaşacaktır.

Geri bıraktırılmış ülkeler, aşırı sermaye birikiminden ötürü gelişmiş ülkeler grubunca savaş propagandası ve tehlikesi altında tutulmaktadırlar. Geri ülkelerin aldıkları krediler, bu savaş gereçlerini satın almak içindir. Yapılan hibe ve yardımların her türü sömürü içindir. Yardım sömürüsü normal sömürüden daha fazla kâr getirmektedir. Yüksek faizli krediler, kredi borçları ile geri bıraktırılan ülkelerin kölelik zinciri güçlendirilerek koparılamaz hale girer.

Geri bıraktırılan ülkelerdeki devlet, gelişmiş ülkelerle geri bıraktırılmış ülkeler arasındaki sömürü ilişkilerini korur. Tekelci devlet kapitalizminde, kapitalizmin genel bunalımlarını atlatmak, sömürge sistemlerini çöküşünü önlemek, sosyal gelişmeleri önlemek için geri ülkelerde faşizmin biçimlerine dayanan siyasi yönetimlere başvurulmaktadır.

Kapitalizmle sosyalizm arasındaki mücadeleyi ve mücadelenin yarattığı koşulları değerlendirirken, kapitalizmin yanında sosyalizmi de değerlendirmek, bilgisini sunmak gerekir.

Kapitalizm, 1917 yılında, dünyanın tek toplumsal üretim düzeni olmaktan çıkmıştır. Gün geçtikçe kapitalizmden kopmalar çoğalmış ve sosyalist üretim düzenine geçişler hızlanmıştır. Kapitalizmin dünyası karşısında, sosyalist bir dünya kurulmuştur.

Sosyalizmin bir toplumsal sistem oluşuyla, emekçilerden oluşan sovyetler, çokuluslu sovyet federasyonu gibi dünya tarihi açısından son derece önemli toplum ve devlet kurumları ortaya çıkmıştır. Bu kurumların güvencesinde sürekli bir iş, ücretsiz eğitim ve sağlık, dinlenme, konut, sağlanmış kamu gücü, bilimsel ve kültürel olanaklardan yararlanma gibi temel insan haklarına kavuşulmuştur.

Sosyalizm gerçekleştirdiği eğitim ve öğretim sisteminin yarattığı bilimin ve kültürün yolaçtığı uzaya açılma, insanlık için gıpta edilen bir örnek olmuştur.

Kollektivizm, eşitlik, adalet, yurtseverlik ve enternasyonalizm ilkelerinin birliğine dayalı yurtseverlik gibi ahlâki değerlerinin kurulması ve gelenekleşmesini sağlamış, sosyalizm bu de-

ğerlerin sahibi durumuna gelmiştir.

Sosyalizm ile emekçilerin demokratik iktidarı kurulmuş, ekonominin toplumsal mülkiyetine dayalı yönetimi sağlanmıştır. Bir kültür devrimi gerçekleşmiştir.

Pratik olarak ekonominin bütün olanakları sonuna kadar kullanıldı. Kapitalist ülkelerde bütün bir çağ boyunca ancak gerçekleşebilen sanayileşme, tarihsel olarak çok kısa bir zaman içinde sosyalizm sayesinde gerçekleştirildi. Gelişen sanayileşme ile paralel tarım kollektifleştirildi.

1941'de anayurt savaşı kazanıldı. Sosyalist tek ülkeye, sosyalizm yolunda ilerleyen yeni ülkeler katıldı. Sosyalist ülkeler arasında kardeşçe yardımlaşma ve işbirliği gerçekleştirildi. Sosyalist plan doğrultusunda üretim toplumun ihtiyaçlarına göre düzenlenirken, tek tek sosyalist ülkelerde en az emekle gerçekleşen sektörlere önem verilerek bütün ekonomi denge içinde geliştirildi.

Reel sosyalizm, yeni ulusal kurtuluş hareketleri, demokratik halk hareketleriyle uluslararası bir dayanışma gerçekleştirildi. Ulusal kurtuluş mücadelelerine verdiği destekle sömürge sisteminin çökmesini, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının verdiği mücadeleye desteği ile kapitalistlerin ödün vermesine, demokratik hakların güçlenmesini kolaylaştırdı.

Sahip olduğu nükleer güç, sosyalist ülkelerle kurulan sağlam cephe ve ulaştığı politik ağırlığı ile kapitalist dünya karşısında bir güç dengesi oluşturması başarıldı. Vardığı uluslararası gücüyle barış içinde birlikte yaşamayı, kapitalizmle sosyalizm arasında süren sınıf mücadelesinin yeni biçiminin oluşmasını gerçekleştirdi. Dünya savaşlarına, tehdit ve tehlikelerine karşı barışı savunan caydırıcı bir güç olarak yerini aldı. 1917 ekim sosyalist devrim beyanatı ile Sovyet Rusyası'na barış getirdi. Hitler faşizmine karşı kazanılan zaferle barışı dünyaya yaydı. Sosyalist ülkelerin işbirliği içindeki barış politikası ile de dünyayı böyle bir barış politikası sürecine soktu ve dünyayı büyük oranda savaştan çıkararak, soğuk savaş ve soğuk barış dönemi-

ne sokmaya önderlik etti. Tarihi süreçte varolan savaşın yanına barışı etken yaptı. Bütün bunların yanında, emperyalist çelişkilerin keskinleşmesiyle doğan kapitalizin genel bunalımını derinleştirmeye etken oldu.

Kapitalizme karşı mücadelede bu iç ve dış kazanımar sağlayan sosyalizm, iç olumsuzluklar ve dış saldırılardan kurtulamadı. Bu etkilerin kötü sonuçlarıyla yaşamını sürdürmek zorunda kaldı. Sosyalizm kuruluş döneminin yasalarını aşırılığa götürdü. Üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimleri toplumsallaşma yönünde geliştirilemedi. Üretim güçleri kapitalizmle oranla az geliştirildi.

Sıkı merkezileşme ve devletleştirme gerçekleştirildi. Emekçilerin toplumsal enerji ve girişkenliğine yeterince önem verilemedi. Yüksek yaşam düzeni sağlanamadı. Üretim araçlarının toplumsallaştırılmasının güçlendirilmemesinden ötürü öz yönetimler gerçekleştirilemedi. Emekçilerin büyüyen ihtiyaçlarının karşılanması bilimsel teknolojik ilerlemeyle karşılanması sağlanamadı. Ayrıca sosyalizmin gerektirdiği insanın özgür ve uyumlu gelişme koşulları da yaratılamadı.

Dışardan da kapitalist dünya, sosyalizmin iç ve dış kazanımlarına saldırmış sosyalizmi yenmeye çalışmıştır. Sosyalizm ile arasında çatışmalar çıkararak, sermayenin geliştirilmesinde kullanılması gereken gelişme kaynaklarının savaşlar için harcanmasına yol açmış, sosyalizm gelişmesinde istikrarı zayıflatmış, gelişmenin yavaş olmasına neden olmuştur.

Sosyalizm ile kapitalizm arasındaki mücadelede 1950'lerle birlikte siyasi nitelikli bir dünya dengesi kurulmuştur. Kapitalizm bu denge içinde kendi arasında da bir geçici denge sağlamıştı.Bu dengeyle başlayan süreçte siyasi çelişki ve çatışmalar öne çıkmış, iki kutuplu dünya bu siyasi çelişkiler temelinde oluşmuştur. Her kamp kendi içinde birlikte davranmıştır. Emperyalist devletler kendilerini koruma durumundaki bu dönemde, kendi cephelerindeki zayıf ve geri ülkelere aman vermiştir.

Ulaşılan nükleer ve politik güçler sayesinde kurulan dünya

dengesi yeni dünya savaşlarının çözüm olmadığını kanıtlamış, soğuk ilişkilerde bir soğuk savaş dönemi yaşanmıştır.

Ancak kapitalizmin insanlık üzerindeki olumsuz etkileri ağırlaşarak devam etmiş ve sorunlara çözüm getirilememiştir. Kapitalizmin bu tarihsel olumsuzluğuna rağmen sosyalizmde kendi iç olumsuzluklarını giderek sosyalizmin ilerleyişinde ikinci yükseliş görevine soyunamamıştır. İki sistemde de teknolojinin gelişmesi yavaşlatılmışsa da üretici güçlerin gelişmesi devam etmiştir. Bir yandan üretici güçlerin gelişiminin devamı, öte yandan da iki sistemdeki olumsuzlukların olumsuzlanması gerekiyordu. Dünya bir bütün olarak bir yapısal değişime gebe idi.

Kapitalizm savurgan karekteri ile insan ve doğa kaynaklarını tahrip etmiştir. İnsanın doğal ihtiyacı olan tüketimi yaygın bir kutsal yükümlülük haline getirmiştir. Yarattığı tüketim çeşitliliğini azami katın kaynağı yapmıştır. Yaratılan tüketim toplumu ile insan kişiliğinin yokedilmesini derinleştirmiştir.

Kapitalizm, dünyada küçük bir ülkeler grubu ve mutlu bir azınlık için yüksek bir tüketim yaratarak insanlığı yeni bir çelişkiler sarmalına itmiş, emek sermaye çelişkisine yeni sosyal ve ekolojik çelişkiler katmıştır. Yeni sosyal ve ekolojik kaynaklı sosyal, ekonomik, ekolojik sorunlar ortaya çıkmıştır. Soğuk ve sıcak savaşlar, sokak cinayetleri, rüşvet skandalları ve türlü komplolarla sosyal yaşamı dayanılmaz, doğayı da içinde barınamaz duruma sokmuştur.

Bir yandan emek sermaye çelişkisinin derinleşmesine, ona katılan yeni sosyal ve ekolojik çelişki ve sorunlar, öte yandan kapitalizmin iç çelişkilerinden kaynaklanan eşitsiz gelişme yasasının işleyişinden doğan yeni durumdan ötürü kapitalizm kendi iç gelişme sınırına gelmiş, olanaklarının sonuna varmıştır. Öte yandan kapitalizmin sürekli yadsıdığı doğada, yenilenmezse kendi sınırına geldiği gözlenmektedir.

Sosyalist sistemin önünde, sosyalizmin asıl görevlerinin yerine getirilmesi zorunlu olmuştur. Bu görevler şunlardır:

Üretim araçları üzerindeki sosyalist mülkiyet biçimlerini gerçek anlamda toplumsallaştırmak, üretim araçları üzerindeki kamu mülkiyetini geliştirmek.

Üretim araçları üzerinde gelişen kamu mülkiyetine dayanan emekçi kollektiflerinin öz yönetiminin oluşturulması.

Üretici güçlerin sağlanan geliştirilmesine bağlı halkın kapitalizmle oranla daha yüksek yaşam düzeyine kavuşturulması.

İnsanın özgün ve uyumlu gelişmesinin koşullarının yaratılması.

İş hayatını daha rasyonel hale getirme, üretici güçlerin tam istihdamı, emekçilerin enerjisi ve girişkenliklerinin tam serbestliği.

Bütün bu gelişmelerin gerçekleşmesi için uygun bir gelişme modelini seçmek ve gerçekleştirmek.

Öte yandan kapitalist sistemde komünistlerin önünde görevler vardır. Türkiye bu kapsamdadır.

Kapitalizmde üretici güçlerin gelişmesi için çaba sarfetmek.

Kitlelerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi, kapitalizmde temsil edilmelerine yardımcı olmak.

Her türlü gerilim ve çatışmalara karşı çıkmak, önlemeye çalışmak, demokratik bir ortamın, güvenlik ve barışın gelmesine, yerleştirilmesinde önderlik etmek.

Dengeli bir gelişmenin, hem toplumun hem doğanın, hem de toplumdaki bütün güç ve sektörlerin istikrar içinde gelişmesi için öncülük etmek.

Bütün bunları sağlayan bir modeli saptamak, saptanan bu modelin sosyalizm modeli ile uyumunu sağlamak için çaba sarfetmek.

Kapitalizmle sosyalizm arasında bir asırdır süren mücadelenin barışçı biçimde tarihi gerçekleştirmesine destek vermek ve savunmak.

Böylece, bütün insanlık 21. yüzyıla, yeni bir yüzyıla girerken, tarihsel bir seçimle karşı karşıya bulunmaktadır. Sınıfsal, sosyal ve ekolojik çelişkilerden kaynaklanan iki yol bulunmak-

tadır.

Birinci yol; dünya değişmeyecek aynı kalacak. Üretim, tüketim ve dağılımın yapısı aynen korunarak ekonominin büyümesi sınırlı kalacak veya dondurulacak. Öne çıkan siyasi çelişki ve çatışmalar ve ona dayanan dünya kutuplaşması devam edecek.

Bu yol; gelişmiş ülkelerin geri bıraktırılmış ülkeler üzerinde sermayenin emek üzerindeki egemenliği sınırsızlaştırılarak kalıcılaştırmak, bu ayrışmayı korumaktır.

İkinci yol; üretim güçlerinin ve tüketim biçimlerini nitel değişimi, bilimsel teknolojik ilerlemenin insani ihtiyaçlara göre yeniden yapılanması için siyasi çelişkileri geriye alıp kutuplar arasındaki çatışma modeline son verip ekonomik faaliyetleri dengelir bir gelişme temelinde öne çıkartılarak bütün insanlığın yaşam düzeynin sürekli yükseltilmesidir.

Özet olarak ihtiyaç duyulan değişmeye geçmek mi? Yoksa değişmemeye direnip statükoyu devam ettirmek mi?

Komünistler, asıl olarak ekonomik çelişkinin temel ve önde olduğu, siyasal çelişkilerin tali ve ikinci sırada yeraldığı görüşüne sahiptirler. Koşullar gereği zaman zaman siyasi çelişkilerin ekonomik çelişkelerle yer değiştirdiği ve birinci plana geçtiği ancak bunun geçici olduğu bilgisine de sahiptirler. Sonuçta emekçilerin üretim eylemlerindeki ekonomik çelişkilerin asıl yerlerine geçip ön plana yerleşeceğine ve ona rolü oynayacağı gerçekliğinden hareket ederler.

Bundan ötürü komünistler, üç bininci yıla girmekte olan insanlığın gelişme yasalarını değerlendirirken, bütün dünyanın siyasi çelişkilerden ekonomik çelişkilere geçmek zorunda olduğu, ekonomik yasayı işletmeyi gerçekleşirmek olduğu, içine girilen yeni dönemde insanlık tarihini gerçekleştiren özgün yasanın bu üretimden, eyleminden doğan ekonomik yasa olduğu gerçeğinden hareket etmelidir.

Bu özgün ekonomik yasanın dengeli gelişmeyi zorunlu kıldığı, dengeli gelişmenin de barışçıl yolu gerektirdiği ortadadır.

Uluslararası, ekonomik, sosyal ve politik çevreler 'istikrarlı

gelişme' adı altında özgün ekonomik yasanın barışçıl işleyişte ifadesini bulan ikinci yolda tercihini yaptı. Uygarlaşma eğilimine girdi.

İçinde sosyalist sistemin tamamının yeraldığı dünyanın büyük bir bölümü genel uygarlaşma eğilimini, mevcut üretim güçlerini ve toplumun düşünsel gelenek ve deneyimlerini dikkate alarak, 'emeğin çapını' istikrarlı gelişme konusunda ulusal bir strateji oluşturmak amacıyla genişletiyor.

Emek çapının yeniden genişletilmesine dayanan üretim ve ekonomi, dünyanın kapsamlı olarak yeniden biçimlendirmesini zorunlu kılıyor. Dünyanın kapsamlı düzenlenmesi emek çapını genişleten yeni ekonomik etkinliklere güç katıyor. Siyasi çelişkilere dayalı kendi içine kapanık iki kutuplu dünya, ekonomik çelişkiler temelinde işleyen çok kutuplu dışa açıan bir dünyaya dönüşüyor.

İki kutuplu dünyanın zorunlu kıldığı kendi kutbunun çıkarlarından kaynaklanan ayrı ayrı tutum ve hareketler zorunlu olarak birlikte hareketlere dönüşmektedir. Dünyada iki kutuba göre şekillenen ayrı tutum ve davranışlar yerini birlikte tutum ve ortak davranışlara, işbirliğine bırakmaktadır. Küreselleşen dünya, özeli genelleştiriyor. Dünya, özelin genele dönüşünü yaşıyor. Tarihsel yasa genel biçiminde işliyor.

Öne çıkan ekonominin yönetiminde, ekonominin gerektirdiği kollektif güvenlikte herkesin sorumluluk alması görev haline geliyor. Sosyalist sistem, kapitalist dünya ortak sorumluluk altına giriyor. Ekonomi yönetimi ve kollektif güvenliği tek tek uluslara ait olmaktan çıkıyor, genelleşerek bütün insanlığın ortak görevi oluyor. Ekonomi yönetimi ve kollektif güvenlik insanlığın ortak karakteri olmaktadır. İnsanlık ancak bu genel ve ortak karakterle yaşamını sürdürebilir. Tarihin özgün yasasını oluşturan ekonomi yönetimi ve kollektif güvenlik karakterine ters düşenler yenilmeye mahkumdur.

Elde bulunan üretici güçlerin nesnel gelişim eğiliminin doğru bir analizi, bu yeni yüzyılın sosyalizm yolunda gelişeceğini

gösteren iyi bir genel çerçeve sunmaktadır. Kapitalizm yaşam sınırlarının sonunda, sosyalizmin bekleme odasında yoğunlaşacağının işaretleri mevcuttur. Bu, kapitalizmin çıkarları sağlandıkça mümkün olacaktır.

Tarihsel olarak tercih edilen ve gerçekleştirilen, gerçekleştirilmesine çalışılan istikrarlı gelişmede kapitalizm çıkar sağlayacaktır ve sosyalizmin ön odasında toplanması devam ederek artacaktır.

Reel sosyalizm dünyanın bu yeniden yapılanmasında güçlenerek çıkacaktır. Bunun için yeterince tarihsel nedeni ve çıkarı vardır. Uyuşturulamaz çelişkiden kurtarılmış olan sosyalizm bütünsel olarak gelişmesini hızlıca sağlayacaktır. Elde edeceği ekonomik üstünlük ile sahip olduğu siyasi üstünlüğe kavuşacaktır. Bir öğreti, kitle hareketi ve toplumsal sistem olan sosyalizm istikrarlı gelişme -ekonomik barışçıl mücadeleye dayalı, barışçıl ekonomik gelişme- ile hakettiği ikinci yükselişini yaşayacaktır.

Yeni tarihsel süreçte kapitalizmin savaşlar, lüks harcamalar, devlet malının talanı, kaynakların yeterince ve dengeli biçimde kullanılmamasının yol açtığı israfı karekteri yavaş yavaş aşılacaktır. İnsanlarda, ileriye doğru gelişmenin temel alındığı emek vb. kaynak ve olanakların korunma anlayışı yerleşecektir.

Bilimsel teknolojinin ilerlemesi ve barışçıl toplumsal yapının getireceği olanaklarla insan kişiliğinin çok yönlü gelişimi, üretimin merkezine kondukça, emek, entellektüel emeğe dönüşmektedir. Toplumun, insanın eğitim, öğretim, bilim ve kültürel gelişimine başta gelişmiş ülkeler olmak üzere bütün dünyada yatırım kesin önem kazanacak. İnsanlığın manevi ihtiyaçları ekonominin gereklerine göre yeniden düzenlenecek ve geliştirilecektir.

Yaratıcı motif ve isteklerle, insanların çalışmaya özendirilmesi önem kazanacak. Emek üretkenliği artırılarak ekonomi ve sosyal hayatta ağırlığı hissedilir oranda artacaktır. Emek üretkenliği ve ekonomik üstünlük bunlara dayalı bilim, kültürel ge-

lişme, ulusal ve uluslararası alanda saygı görecek, temel politikalar bunlara dayandırılacaktır.

İnsan ihtayaçlarının niteliği ve yapısı temelden değişecektir. İnsanın eğitim-öğretim, bilim, kültür vb. ihtiyaçları yaratıcı hale getirilecek, bu manevi ihtiyaçların gerçekleştirilmesi insanın bütün ihtiyaçları arasında önem kazanacaktır.

Ulaşım, iletişim, taşımacılık ve enformasyon evrensel biçimde gelişmekte, bu gelişmelerle mevcut ekonomik, sosyal birimlerin birleşmesi yaşanacaktır. Ulusal sınırların aşılmasıyla insanlar arasında uluslararası ilişkiler gelişip, yaygınlaşacaktır.

Üretim ve tüketimin toplumsal karekteri gelişecek. Gelişecek olan toplumsal karekter, kollektivizm, öz yönetimler ve örgütlenmelere yönelen ortak davranışlar, dayanışma, karşılıklı yardımlaşma anlayışları gelişip yaygınlaşacaktır.

İnsan ve doğa arasında köklü değişiklikler olacaktır. Gerilim ve çatışmaların durması ile doğanın yapısı toplumun barışçıl yapısına uyum sağlayacaktır. Doğa, emeğin nesnel temeli olmadan çıkacak, emek doğanın korunması ve kendini yenilemesini örgütleyecektir. Doğal ve toplumsal süreçler kaynaşacaktır.

Yeni ekonomik faaliyetlerde hedeflenen üretim verimliliğinin artırılması için, ekonomik, teknik, ahlâki, kültürel ve ekolojik güvenlik biçimleri temel ölçü alınmıştır. Sürekli iş bandı teknolojisi, yerini seri üretimle azami ölçüde bireyselleştirilmiş üretimin birarada bulunduğu ve çok somut ihtiyaca göre hesaplanmış esnek otomasyona bırakmaktadır. Yeni ekonomik rekabet ekonominin bu hızlı ve güvenli yapısını zorunlu kılmaktadır.

Hem sosyal hem de ekonomik anlamdaki teknolojik ilerleme, emeğin toplumsallaşma sürecine denk düşmektedir. Emeğin toplumsal karekterinin güçlenmesi, ekonominin değişik kol ve sektörleri arasında yeniden bir bağın kurulmasına ve ortak yönetim olanağı artmaktadır. Ekonominin ortak yönetim ve kollektif güvenlik yapısı kendisini dayatmaktadır. Toplumsal yaşam buna göre biçimlenmek durumundadır. Reel sosyalizmin,

kapitalizmin sosyalizme doğru evrilmesi, sosyalizmin bir bütün olarak kaçınılmaz ilerleyişinin maddi temeli güçlenmektedir.

Ulaşım, iletişim, taşımacılık ve enformasyon gibi sosyal yeni teknikler, somut ihtiyaca dönük azami ölçüde bireyselleştirilmiş seri üretim gibi ekonomik teknoloji ile ortaya çıkan ve uluslararası ortak yönetimi ve kollektif güvenliği ile gerçekleşen küresel yeni ekonomik atılım, eskinin birçok özelliğini ortadan kaldırmaktadır. Yeni ekonominin ilk kurbanlarından biride devlettir. Devleti devlet yapan, devletin iktidar temellerinden biri olan ulusal pazar, yeni ekonomik top ateşi altında tasfiye oluyor. Güdük olan ulusal kapitalizm daha da güdükleştirilerek, devletin kamu gücü yok olmaktadır. Devletin eski sosyal ve ekonomik özellikleri yok edilerek, onun sürekli ve temel özelliği baskı gücü yenien örgütleniyor. Zayıf olan ulusal egemenlik ve bağımsızlığı giderek tarihe karışan 'ulusal devlet' böylelikle yeni ekonomik gereklerin güvenlik gücüne dönüşüyor. Tüm olanaklarından sağlanan mali kaynaklar, bu 'güvenlik gücü'nün modernleştirilmesinde kullanılıyor. Devletin ekonomik yanı, dolayısıyla devlet malının talanı gibi bir şey kalmıyor. Aynı zamanda tekelci devlet kapitalizmi tarihe karışarak yerini tekellerin üste çıktığı devletin, tekellerin doğrudan emir ve hizmetine girdiği ortak hareket eden tekellerin ortak güvenlik gücüne bırakmaktadır. Devletin ekonomideki payı yok edilmekte, ekonomi devletin denetiminde ve belirleyiciliğinden çıkarak serbestleşmektedir.

Ülke sınırları ortadan kalkmakta, yalnızca sınırların ülke ile adları kalıyor. Ulusların, halkların yaşam koşullarının tek biçimliliği öne çıkıyor. Birleşmiş uluslar, kaynaşmış halklar eğilimi güçleniyor. Emperyalizmin ulusları zorla kaynaştırma süreci, yerini kendiliğindenci barışçıl kaynaşmasına bırakmaktadır.

Küresel bir politika öne çıkmakta. Öne çıkan küresel politika ulusal ve yerel politikaları kapsayarak genelleşiyor. Ulusal ve yerel politikalar, dünya pazarı çıkarlarının merkezine bağımlı kalıyor. Politikada ekonomik program öne çıkıyor. Öne çıkan

ekonomik programa saygı, insanlığın genel ortak görevi oluyor. Her ülkede sağ, sol, bütün hükümetler aynı ekonomik program ve ona denk düşen sosyal politikaları uyguluyor. Devletler siyasileşiyor, siyasetler devletleşiyor. Devlet adamı siyasi parti üyesi oluyor, siyasi parti üyesi devlet yetkilisi oluyor. İkisi bir ve özdeş oluyor. Görevleri bir ve aynı oluyor. 'Ulusal yöneticiler' küresel ekonominin yerel vekilleri oluyor.

Yeni ekonomik gelişme istikrarlı karektere sahiptir. Bütün ülkeler arasında emekle sermaye arasında, toplumla doğa arasında, ekonominin farklı sektörleri ve toplumsal hayatın bütün alanlarında dengeli gelişme zorunludur. Güçlenen kapitalist kesimin yararına, kaybeden kesimin zararına olsa da bu istikrarlı gelişim olacaktır. Bu dönemde geri kalan ülkeler ve emek yararına da bir gelişme olacaktır. Kapitalizm bulunduğu tarihsel kavşakta, kendi varlığının devamı için emekçilerin ve geri ülkelerin yaşam düzeyinin yükseltilmesine uyum sağlamak zorundadır. Aynı zamanda geri bırakılmış ülkelerle, dünya emekçileri de kendi durumlarını yükseltmek için kapitalizmi geliştirmek durumundadır. 'Kapitalizmin gelişmesi' sosyalizmin ikinci yükselişi, sosyalizmle gerçekleşecek olan gelişmenin istikrarlı olmasını zorunlu kılmaktadır. Öne çıkmakta olan yeni ekonomik süreç, ahlâki ve siyasi güvenliği zorunlu kılmıştır. Bunun için dünya üzerinde 40'a yakın ülkede darbe yapılmış, bir o kadarına da müdahale de bulunulmuştur. Dünya siyaseti ekonomik gereklere uygun esnek yapıya dönüştürülüyor. Uluslararası gerilim ve çatışmalara, koalisyon biçiminde müdahaleler yapılarak tasfiye edilmekte. Arzulanan istikrarlı gelişme için tarihin barışçıl gerçekleştirilmesine çalışılıyor.

Dünya barış ve güvenliği için ortak, yerel, bölgesel ve gezegenimiz düzeyinde kurum ve kuruluşlar oluşturulmaktadır. Yeni toplumsal tarihin istikrarı için barış ve güvenlik gereklidir. Bu faaliyetler kollektif katılımı gerektiriyor. Bunun için de serbestlik -özgürlük- ve demokrasiye ihtiyaç vardır. Komünistler, bu anlamda sosyalizmle kapitalizm arasındaki tarihi kavgada, sos-

yalizmden yana güvenli bir barış, özgürlük ve demokrasi sürecini desteklemelidir. Sosyalizm için barış ve demokrasiyi savunmalıdır.

Kapitalizmle sosyalizm arasındaki mücadelede, barış ve demokrasiye dayalı ekonomi yönetimi ve güvenlik ekseninde güçlenme ve zafer peşinde koşmak hedeftir. Zafer, amaçların doğru saptanmasında ve ona yönelik ulusal stratejilerin seçilip uygulanmasından geçer.

Ulusal ve uluslararası, ekonomik, sosyal, politik ve teknolojik bütün bu dönüşümler, üretici güçlerin yeni bir devrimci atak yapmasını sağlamaktadır. Toplum, endüstüri teknolojisinden sanayi sonrası teknolojiye doğru gelişecek, gelişmektedir. Uluslararasına yayılan ve yeni sosyal çelişkilerle kaynaşan emekle sermaye arasındaki çelişki, sosyalizm ile kapitalizm arasında devam eden mücadelenin barışçıl ve demokratik biçimde çözülmesi sürecine girmektedir. Bu da zorunlu olarak devrim yerine evrim zorlu eylemler yerine barışçıl eylemler, müdahalelerle zorlama iradeler yerine, kendiliğindenci, azınlık yerine çoğunluk hareketleri gündeme sokmuş başlıca mücadele biçimi yapmıştır.

Bu kapsamlı dönüşümün motoru, işçi sınıfıdır, işçi sınıfı olacaktır.

İşçi sınıfı, güvenlik barış ve demokrasi ile desteklenen bilimsel teknolojik ilerleme sürecinde nitel ve yapısal değişme sürecine girmektedir. İşçi sınıfının sınırlı uzmanlığına dayalı üretim biçimi hem reel sosyalizmde ve hem de kapitalizmde tarihe karışmaktadır. Yeni üretim, kalitesi, teknolojik bilgisi yüksek, ufku daha geniş emekçiler talep etmektedir. Mühendislik bilgisi olan aydınlar işçi sınıfının saflarına katılıyor. Modern işçi sınıfının çekirdeği ortaya çıkıyor. İşçi sınıfının iyi özellikleri gelişiyor. Devrimcilerin, en önemli sosyal tabanı oluyor. Komünistler, düşüncelerini önce bu sosyal tabana ulaştırmalıdır. Emekçilerin ulusal ve uluslararası çıkarlarını kavrama ve gerçekleştirmeleri için bu sosyal tabanı desteklemelidir. 21. yüzyıl-

da bütün insanlığın kaderi bu önder gücün elindedir.

Tarihin evrimi ve devrimci biçimde gerçekleştirdiğini düşünen komünistler, 21 yüzyıla girerken emekçilerin çıkarına hizmet eden evrimci biçimin önem kazandığı ve bu biçimin desteklenmesi gerektiğinden hareket etmelidir. Barışçıl ve demokratik mücadele biçimini işçi sınıfının yeni mücadele biçimi olduğunu savunmalıdır.

Dünyamız bir bütün olmakla beraber, bölgeler ve ülkeler onu oluşturan temel unsurlardır. Dünya ve bu temel unsurları somut bağımlılık içindedir. Somut bağımlılık içindeki dünya, bölge tek tek ülkeler karşılıklı olarak birbirini etkilemek ve biçimlendirmektedir. Bu karşılıklı etkileşim ve biçimlendirme bugün daha anlamlı hale gelmektedir. Bölgemiz ve Türkiye dünyadaki artan somut bağımlılık ve etkileşim içinde dünyayı biçimlendirmekte, dünyada onların biçimlenmesini etkilemektedir. Dünyadaki gelişme ve değişmeleri kavramak ve olması gerekenleri gerçekleştirmek için bu gelişme ve değişmelerin başlıca etkenleri olan bölgemizi ve Türkiye'yi açıklayıp kavramak gerekir.

BÖLGEMİZ

Bölgemiz denilince eskiden Ortadoğu akla gelmekteydi. Ortadoğu içinde bulunduğumuz bögemizdi. Ancak yeni gelişmeler, bölgemizi farklı yönlerde genişletti, daha geniş sınırlara ulaştırdı.

Yeni gelişmeler, Balkanlar'ı, Kafkasya'yı hatta Doğu Akdeniz ve Orta Asya'yı bölgemize dahil etti. Bundan böyle bölgemiz denilince akla bu geniş bölge gelmeli ve değerlendirme yapılınca bu yeni alanları birlikte ele almak gerekecektir.

Böylece yeni gelişme ve değişmeler, bölgemize yeni özellikler kazandırmakta. Bölgemize yeni coğrafya ve sorun getirdiği yeni ekonomik güçler katılmaktadır. Bölgemiz, bu eklenmiş coğrafya ve ekonomik etkenler kapsamında değerlendirilmeli-

dir.

Bölgemiz ekonomik unsur olarak değişmektedir. Eskiden bölgenin tek ekonomik kaynağı olan Ortadoğu petrolüne, Hazar deniziyle Orta Asya petrol ve doğalgazı eklenmektedir. Ekonominin enerji sektörü genişlemektedir. Güney Rusya'nın, Ukrayna ve Orta Avrupa'nın tarım potansiyeli bölgemizin ekonomisine dahil olmaktadır. Ayrıca Orta Rusya ve Hazar denizi doğalgazı ile petrolü bu bölge üzerinde geçecek. Avrupa ve Orta Asya arasında artan ticaret trafiği bu bölgeden geçmek zorundadır. Yeni ekonomik unsurların katılmasıyla bölge ekonomisi hem canlanacak, hem de dünya ekonomik düzeni içindeki ağırlığı artacaktır.

Ekonomisi canlanan ve dünya ekonomik düzeninde ekonomik önemi kesin artacak olan bölgemizin güvenlik sorunu da değer kazanacaktır. Bütün dünyanın stratejik, ekonomik artan çıkarları olan bölgemizde, güvenlik sorunu daha önem kazanan bir dünya sorunu olacaktır. Dolayısıyla ekonomik, teknolojik, sosyal ve ekolojik bütün biçimleriyle güvenlik sorununun çözümü gerekecektir. Ekonominin sağlıklı ve düzgün hareketi için güvenliğin önemi artacak, artan güvenlik ortamı, ekonominin gelişmesini kolaylaştıracaktır. Bölge, ulaşım, iletişim, taşımacılık, enformasyon vb. yeni sosyal teknoloji ile üretimin yeni teknolojisi, yeni güvenlik sistemi ile donatılacaktır.

Bilimsel teknolojinin her alanda yerleştirilmesi bölgenin değişken siyasi sınırlarını daha çok pasif hale getirecek, bölge insanını sınırları aşan sıkı ilişkilere sokacaktır. Hem bu gelişme ve hem de dünyanın yeni ve otak ekonomik ile güvenlik çabasından dolayı, bölgede sorunların çözümlerinde tek başına hareketler yerini, birlikte hareketlere bırakacaktır.

Bölgede tarih boyunca varolan anlaşmazlık ve çatışmalar model olarak kalkacak, barış ve barış süreçleri önemli hale gelecektir. Kıbrıs, İsrail-Filistin, Arap-İsrail ve Kürt sorunları uluslararası ekonomik ve güvenlik sistemin çıkarlarına uygun olarak barışçıl yollardan ve bütün dünyanın veya dünyaya ön-

derlik edenlerin ortak yönetimi ile çözülecektir. İsrail-Filistin veya Kürt sorunu, bir dünya yani uluslararası sorun olduğu ve bütün tarafların işin içinde olduğu daha açığa çıkacaktır.

Bölgede meydana gelen değişiklikler sonucunda bölgenin yaşam seviyesi yükselecek, bölge çağdaşlaşma yönünde gelişme sürecine girecektir. Bu da bölgenin çehresini değiştirecek, tarihsel barbarlığını, geriliğini, siyasal sert rejimlerini geride bırakacaktır. Dünyayla yakınlığı gerçekleşecektir.

Bölgede meydana gelecek olan bu gelişmeler ve sonuçları, bölgenin birer etmeni olan Türkiye'yi ve Kürtleri doğrudan etkileyecek. Türkiye ve Kürtler bu değişimde konumlarına göre rol oynamaktadır.

TÜRKİYE

Türkiye, 20. yüzyılın ilk çeyreğinde verdiği burjuva ulusal kurtuluş savaşı ile siyasi bağımsızlığını elde etmiş, seçtiği ve izlediği kapitalist gelişme yoluyla zorunlu olarak ekonomik yönde emperyalizme bağımlı bir ülke olmuştur. Siyasi bağımsızlık ve ekonomik bağımlılık, kendisinin tarihsel karakterini oluşturmuştur. Bu karakteri ile kapitalist sistemde yerini almış ve bu konumuna uygun roller yüklenmiştir.

Başından beri feodalizmle uzlaşması ve onu devrimci tarzda tasfiye etmemesinden ötürü burjuva demokratik niteliğinin olmamasını doğurmuştur. Emperyalizmle bağımlı kapitalist evrim sürecini yaşamış olan Türkiye, uzlaştığı feodalizmi, kapitalizmin ilerlemesine bağlı olarak yavay yavaş tasfiye etmiştir.

Başta kapitalizm devlet eliyle geliştirilmiş, devlet mülkiyetine dayalı ekonomi yönetimi oluşturmuştur. Özel sektör devlet eliyle geliştirilmiş, himayeyle geliştirilen özel sektör, zamanla Türkiye ekonomisinin temel dinamiği olmuştur. Emperyalizmle bağımlı kapitalizm bir işbirlikçi kapitalizm yaratılmış, bu işbirlikçi kapitalizm bağımlı evrimle işbirlikçi tekelciliğe dönüşmüştür. Emperyalizmin Türkiye ekonomisi içindeki payı gide-

rek artmış, hem ekonomik hem de siyasi egemenliği kurulmuştur.

Kapitalizm geliştirilirken, montaj sanayi esas alınmış, bağımsız ekonomik gelişme olanakları yokedilmiştir. Ayrıca emperyalizmin gücü ve çıkarları doğrultusunda Türkiye Kürtlerinin ekonomik ve sosyal yaşamı, Türkiye pazarına dahil edildi. Türkiye'nin sosyal ve ekonomik yapısının üstünlüğü karşısında zayıf ve güçsüz olan Kürt, sosyal ve ekonomik yapısı zorunlu olarak üstün olan yapıya doğru evrim gösterdi. Kürtlerin sosyal, ekonomik varlığı ve politik girişimleri Türkiye'nin egemen bütünlüğü içinde giderek eridi ve etkisizleşti.

Türkiye'de burjuva demokratik geleneğinin olmaması ve emperyalizme bağımlı çarpık katipalizm karakterinden ötürü, kapitalizmin gelişmesi sancılı olmak zorundaydı. Kapitalist gelişmenin her momentinde, bir yandan zayıf kapitalist karakterden, öte yandan sosyal yapının doğal engelinden ötürü zorlamalar olmuştur. Bu zorlamalar gereği sıkı merkezileşme ve sert yönetimler gerçekleşmiştir. Gelişmedeki zorlama yollarda, sert yönetimler, sert önlemleri almak zorunda kalmıştır. Zorlama yollardan askeri darbeler ve müdahaleler gerçekleşmiştir.

Kutsallaştırılan bir devlet yaratıldı. Yaratılan devlette zaten kuruluşundan beri temel harç durumundaki askeri varlık güçlendirildi. Devlet askerileştirildi. Devlet, devletteki militarizm toplumsal hayatın en başeğdirten ve tapınan olgusu haline girdi.

Toplumsal hayat, kapitalizmin zorlama yollardan geliştirilmesine göre biçimlendirildi. Emekçilerin enerjisi ve girişkenliklerine set çekildi. Bağımsız eylemleri ya engellendi, ya da yokedildi. Topluma, resmi ideoloji dayatıldı, resmi ideoloji emekçileri esir alarak tek kalıba soktu. Eğitim, öğretim, bilim ve kültürün doğmasına engel olundu. Varolan denetime alınarak yokedildi, gericileştirildi. İnsan gelişiminin önü tıkandı, toplumun kamu gücü ortadan kaldırıldı.

Herşey askeri yönetim altındaki devlet kontrolünde emperyalizme ve onun kapitalist işbirlikçilerine peşkeş çekildi. Hal-

kın ihtiyaçları bir yana bırakıldı. Kürt halkının varlığını inkar etme ve üzerinde baskılar kurmaya devam etti. Emperyalizmin çok yönlü ağırlığı giderek çoğalmakta, Türkiye'nin siyasi bağımsızlığı zayıflamakta ve ekonomik zayıflığı giderek derinleşmektedir. Türkiye emperyalizmin hammadde, ucuz işgücü ve şimdi de ucuza kaptırılan üretim araçları cenneti haline gelmektedir.

Bütün bunların sonucu olarak Türkiye de dünya ile birlikte bir yol ayırımında bulunmaktadır. Dünya değişmektedir ve yeniden yapılanmaktadır. Türkiye'nin bu değişimde yerini alması ve yeniden yapılanması gerekir.

Türkiye, dünyadaki nitel ve yapısal değişime bağlı biçimde sosyal-ekonomik ve politik olarak bütünlüklü bir değişime tabi kılınmıştır. Türkiye'nin bu değişimin dışında kalması olanaklı değildir. Dünyadaki değişim yasası Türkiye'nin özgünlük ve gerçekliğine göre gerçekleşmektedir.

Türkiye bazı ülkelein aksine 12 Eylül 1980 askeri darbesi ile önce arzulanan askere dayanan bir yönetim oluşturuldu. Sonra bu yönetime dayanarak devlet ve toplum hayatı değiştirilerek yeniden yapılanmaya devam ediliyor. Mevcut yönetim devlet ve toplum yapısı ile çatışarak düzenlemeyi gerçekleştirmektedir.

Ekonominin dayandığı üretim araçları özel mülkiyetin varolan biçimine saldırı var. Kapitalizmin üretim araçları üzerindeki devletçi biçimi, devlet kapitalizmi tasfiye ediliyor. Kapitalist devletin kapitalist varlığı ortadan kaldırılıyor, devletin kamu gücü yok ediliyor. Özelleştirme yoluyla özel sektör öne çıkıyor.. Özel sektör Türkiye'nin biricik ekonomik dinamizmi olmaktadır. Bütün kavga özel sektörü güçlendirme kavgasıdır.

Türkiye pazarı küreselleşen ekonomiye açılıyor. Türkiye'nin değerlendirilemeyen ekonomik ve sosyal potanssiyeli yeni değerlendirme konusu edilmektedir. Dünya metropollerindeki üretim Türkiye'ye taşınıyor.

Bilime el atılıyor, özellikle ortaöğretim yeniden düzenleniyor. Emeğin hacminin arttırılmasına paralel olarak kalitesi, tek-

nik bilgisine bakış ufku geniş işçi yapı ve niteliği gerekiyor.

Sendikalar, sivil toplum kuruluşları işlevlerinden kopartılarak, işlevsiz hale sokulmuştur.

Türkiye'de devletin ssosyal ve ekonomik yanı yok edilerek onun baskı gücü yenilenmektedir. Baskı gücü olarak yenilenen devlet, emperyalizmin bölggedeki güvenlik gücüne dönüşmektedir. Baskı gücünün modern araçlarla donatılması ve Kuzey Irak'ta Kürt bölgesine dönük operasyonları, Türkiye'deki silahlı gücü uluslararası ekonominin güvenlik gücünü oluşturmasına dönük çabalardır.

Türkiye hem ekonomik hem de onun güvenliği için yeniden yapılanma süreceni yaşamaktadır. Yeniden yapılanmanın birinci aaşaması tamamlanmış gözüküyor. Ekonomik yapının siyasetten ve etkisinden kopartılması gerçekleştirildi. Örneğin Hazine ve Merkez Bankası özerkleştirildi. Ve bunların ortak yönetim oluşturuldu. Özelleştirme idaresi başkanlığı kuruldu ve kamu mülkiyeti adım adım özelleştirildi. Artık ekonominin yasaları müdahalesiz işlemektedir. Artık Türkiye ekonomisinden bahsederken özel sektörü temel ölçü olarak ele almak gerekir.

Güvenliğin yapılanmasının birinci aşaması da gerçekleşmiş durumda. Yukarıda izah edildiği gibi devlet baskı gücüne dönüştürldü, doğrudan baskı gücü oldu. Doğrudan baskı gücünün Türkiye ile bağı kopartılarak küresel ekonominin güvenlik gücüne dönüştürüldü.

Devlet ve bütün siyasi hayat yeniden düzenlendi. Devlet siyaset iç içe geçti. Devlet siyasileştirildi, siyaset devletleştirildi. Yani baskı gücü olan güvenlik gücü siyasileşti. Siyaset güvenlik gücüyle özdeş oldu. Siyasi partiler devletleşti, devlet siyasi partiler haline girdi. Siyasi partiler devletin, devlette yani güvenlik gücü de partilerin görevini üstlendi. Kürt topraklarında bu özellik daha ağır basmaktadır.

Sosyal ve sınıfsal hayat tek kalıba sokuldu. ıçe dönük güvenlik önlemlerinde birinci aşama tamamlandı. Kürt bölgesi olan Güneydoğu güvenlik önlemleri egemen hale girdi.

Yeniden yapılanmanın birinci aşamasında 12 Eylül 1980 darbesiyle oluşturulan ve geliştirlen askeri yönetimler yeniden yapılanmayı sistemli örgütlü şiddetle yani terörlü gerçekleştirme yolunu izledi.

Güvenlikle ilgili yapılanmanın birinci aşamasının temel karakteri terördür. Oluşturulan yönetimin mücadele biçimi terör olmuşturnde bir dediğini iki yapmayan bütün araçlarla donanım sağlanmış, eğitim yoluyla güvenlikte uzmanlaşma sağlanmıştır. 1983 yılından bugüne kadar kurulan bütün hükümetler, bu yönetimin yeniden yapılanma programına uydu. Yönetimin emrinde ve hizmetinde bir dediğini iki yapmayan bütün ihtiyaçlarını giderme icraatını gösterdiler. Hükümetlerin icraatları yönetimin ihtiyaç ve istekleri tarafından belirlendi. Bütün hükümetler bu ihtiyaçların giderilmesinde kesin uzlaşma içinde oldular. Döğüşleri aldatmacadır, hükümete gelen Refah da olsa CHP de olsa . Terör, birinci aşamanın tamamlanması için temel ölçü olmuştur. Terörü temel araç ve yol seçen merkezi yönetim çete görevini görmüştür. Yönetim ve emrindeki baskı gücü terör uygulaması için ççete biçimine dönüşmüştür. eteleşmiş yönetim ve emrindeki baskı gücü haline gelen devlet, terörün bütün biçimlerini uygulamıştır. Sokak cinayetleri, komplolar, sürgünler, insan kaçırmalar, işkenceler, hapisler, iftira atma, karalamalar ve suçlamalar vb. her türden uygulamalar iç içe yürütülmüştür. Bir yandan da modernbir ve aynıdır. Partiler ve hükümetler arasında fark aramak kesin bir yanılgıdır. Sadece duygu sömürüleri farklıdır.

Yapılanmanı ekonomik alanında ise sürekli enflasyon gerçekleştirilmiş, halktan alınan vergi miktar ve çeşitleri artırılmış,ücretler düşük tutulmuş, uyuşturucu, kumar vb. kirli yollarla hem masraflar karşılanmış öte yandan özel sektöre devlet kanalıyla kaynak yaratılmıştır. Ayrıca özel sektörün de kirli yollardan kazanç sağlamasına ortam hazırlamıştır. Diğer taraftan kamu sektöründen özel sektöre geçişin alt yapısını oluşturmuştur. Yasalar ve kurumlar gibi.

Yapılanmanın birinci aşaması başarılmış gözükmektedir. Yapılanmanın ikinci aşaması ayrı görev ve mücadeleleri gerektirmektedir. Birrinci aşamada başarılanın ikinci aşamada tekrar edilmesi ggerekmez.

Ekonomik alanda oluşturulan özelleştirmenin yasal ve idari alt yapısına dayanılarak devletin ekonomik mülkiyeti büyük bir hızla dünya pazarına sunulacaktır.

Sosyal hayatı ilgilendiren bilim, kültür, sanat ve yönetim işlerine el atılacaktır.

Güvenlik gücünün oluşumu ve önlemleri kohusunda da, yapılanmanın birinci aaşamasında Kürt bölgesi olan Güneydoğu'da varılan ve yeterli görülen düzey ëterör belası' gerekçesiyle Karadeniz ve sonra Türkiye'nin batı bölgelerine yayılacaktır.

Devletin çete görünümüne son verilecek, uygulanan terörün bazı sivri biçimleri örneğin sokak cinayetleri, adam akçırma, sürgün vb. kalkacak veya zayıflayacak, terör hukuk ve yasal çerçeveye oturtulacak (Susurluk bunun başlangıcıdır).

Türkiye'de yeniden yapılanma başarıldıktan sonra dünyanın içine girdiği barışçıl-demokratik yoldan gelişmesi mümkün olacaktır.

Komünistler, barışçıl demokratik yoldan emekçilerin yaşam düzeyinin yükseltilmesini desteklemeli ve savunmalıdır.

TÜRKİYE KÜRTLERİ

Kürtler, uluslaşma sürecini yaşamamış halklardan biridir. Daha uluslaşma başlangıcında bir halk durumunda iken dış müdahalelere uğrayarak parçalanmış. Farklı ulusal yapılara bağlanarak, uluslaşmayı yaşamadan ayrı bir halk olma özelliğini de kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Kürtlerin egemen güçlerce parçalanmalarının başarılıp uluslaşmanın getireceği geliştirici dinamikten yoksun bırakılmasıyla gerekli tarihsel atılım yapılmamış, her parçanın iç birliği, bütünlüğün birleşmesi gerçekleşmemiştir.

Bunun sonucu olarak, Kürtler sürekli boyunduruk altında tutulmuş ve her parça bağlandı ezen ulusal yapıya göre ayrı ayrı evrim süreçlerini yaşamıştır. Kürt halkının her parçasının ayrı ayrı evrimi, parçalar arasındaki bağın giderek zayıflamasına ve aralarındaki farkların büyümesine yol açmıştır.

Uluslaşma sürecini ve bunun verdiği güçle aralarında birleşmeyigerçekleştirmeyen Kürt halkının parçalanmış durumları derinleşerek bugüne kadar devam etmiş ve buna dayanan biçimler meydana gelmiştir. Bundan ötürü de parçalanması derinleşen her yapı giderek kendi asli özelliklerini kaybederek bağlandığı dış gücün yapısal ve işleyiş özelliklerini kazanmış ve kazanmaya devam etmektedir. Her parçadaki Kürtler, özelliklerini kazandığı bağlı olduğu dış gücün özgünlüğü ve gerçekliğine uygun bir yapıya e işleyişe kavuşmaktadır.

Dış gücün kendi yasalarına uygun entegrasyon yaşanmakta. Entegrasyon egemen olanın yasalarına uygun olarak derinleşmektedir.

Bu parçalardaki Kürtlerden Irak ile Türkiye Kürtleri belirgin özellikler taşımakta ve daha çok ilgi çekmektedir.

Irak'ta hüküm süren rejim, izlediği politika ve rejimin sosyo-ekonomik yapısının geriliğiyle Irak Kürtlerini dışa doğru itmiştir. Rejim dışına itilen Irak Kürtleri, kendi kimliklerine sarılmak zorunda bırakılmıştır. En katı rejimin boyunduruk ve uygulamaları karşısında Irak Kürtleri topluluk halinde ayrı varlığını sürdürebilmiştir. Irak Kürtlerinin bugünkü yapısı, kendi tarihsel evrimine göre oluşmuştur.

Bugünün yeni dünya koşullarında, Irak Kürtleri, Irak otoritesinden bağımsızlaştırılmış, Irak'taki Kürt sorunu, dünya dengelerine uygun siyasi bir çözüme tabi tutulmuştur. Oluşturulan siyasi çözüm, Kürt halkının çıkarlarından ziyade küreselleştirilmiş ekonomi ve onun güvenlik çıkarlarına uygundur. Çünkü çözüm, Kürt halkının bilinçli mücadelesi ve gücünden ziyade dünya koalisyonunun müdahalesi ile gerçekleşti. Uluslararası denetimde bir nevi özerk bölge yönetimi modeli gerçekleşmek-

tedir. Irak Kürtlerinin bu yönetimi, Türkiye'deki siyasi hayatın uzantısı haline getirilerek, uluslararası güvenlik gücüne dönüştürülen Türkiye güvenlik gücü aracılığıyla uluslararası denetim şemsiyesi altında tutulacaktır. Bütün olumsuzluğa rağmen bu yapı, Kürtlerin varlığını simgelemesi açısından olumlu yana da sahiptir.

Türkiye Kürtlerine daha farklı özellikler gözlenmektedir. Türkiye Kürtleri belli hak taleplerinin gerçekleştirilmesi umuduyla Türkiye'deki Burjuva Ulusal Kurtuluş Mücadelesine başından beri katılarak destek verdi. Türkiye'nin siyasi bağımsızlığına kavuşmasında fiilen rol oynadı. Ancak bu noktada Kürtler trajik bir yol ayırımına gelmiş oldular. İş başına gelen siyasi iktidar, halkımızı inkarcı bir anlayışla kendi gerici iktidarının boyunduruğuna döndürmek çabasına girdi. Gerici burjuva siyasal iktidarı inkarcı ideoloji ve imhacı siyasetle Kürtlere yöneldi.

Hak gasbına uğrayan Kürt halkı, yarı feodal yarı burjuva önderlik altında başından beri başarısızlığa mahkum bir nevi hazırlıksız ve aceleci, birbirinden kopuk ve yerel bir takım başkaldırı hareketlerine girişti.

Halkımızın değişik zaman aralıkları ile ortaya koyduğu yenilgi ile sonuçlanan hareketleri ve hüküm süren Türkiye'deki rejimin baskıcı uygulaması ardından uzun bir durgunluk ve sessizlik dönemi yaşandı.

Bu sessizlik ve durgunluk dönemi içinde halkımızın zayıf olan sosyo-ekonomik yapısından daha üstün durumundaki Türkiye sosyo-ekonomik oluşuma doğru bir dönüşüm yaşandı. 1950'lerin dünya koşullarında Türkiye'ye giren emperyalizme dayalı yabancı sermaye, bu dönüşümün Kürt kesiminin Türkiye pazarında birleştirilmesinde aracı olmasını sağladı.

Türkiye'de gelişen kapitalizm, Kürt bölgesini sarmaktaydı. Kürt bölgesinde gelişen kapitalizm Kürtlerin sosyal yapısını değiştirdi. Yeni sosyal sonuçlar doğurdu. Kürt halkının yapısında zayıf bir işçi ve geniş bir küçük burjuva tabakasının geliş-

mesine neden oldu. Kürt sosyal yapısının karakteri temel olarak değişti.

Ortaya çıkan sosyal gelişme ve uyanmalar, kapitalizmin getirdiği yeni talepler karşısında halkımızı yeni sosyal hareketlere itti. Bu hareketlere köylü ve gençlik yanında geniş bir küçük burjuva kesimi katıldı ve yönetti. Teoride yeni kimlik arayışları başladı ve bağımsızlık istekleri ifade edildi.

12 Eylül 1980'lere doğru Türkiye ekonomisi tekelci aşamada gelişimini sürdürürken, Kürt sosyal ve ekonomik yapısını daha fazla, tekelci anlamda etkilemeye başladı. Kapitalizmin Kürt kesimindeki etkisi ve kontrolü arttı. Bu durum, daha zayıf olan ve başından beri Türkiye ekonomisiyle bağımlı evrimi yaşayan Kürt halkının yapısının Türkiye yapısıyla daha fazla bütünleşmesini sağladı.

Ekonominin dayandığı üretim araçları özel mülkiyeti, buna dayalı üretim ilişkileri başından beri birleşik doğdu. Buna uygun sosyal yapı ortaya çıktı. Ancak bu bütünlük içinde yani bu ekonomik alt yapı bütünlüğü içinde halkımızın, bu bütünlükten ayrı muhalefet hareketi gelişti. Bütünlüğe karşı geliştirilen ayrı sosyal hareket, bir ayrılık hareketine yükselemedi ve 1980 Eylül hareketiyle bütünlüğün içinde durgunluğa sokuldu.

Halkımız tarihte iki defa, ilkin I. Paylaşımın başında, ikinci defa da 1980'lerle farklı biçimde gündeme gelen yeni dünya koşullarında uluslararası gündemin konusu oldu. Bu iki önemli tarihi noktada daha ziyade dış güçlerin belirleyiciliği ile gündeme girmişti. İki seferinde de gündeme gelmelerinde Kürtlerin etkisi zayıf olmuştur. İki tarihi noktada zayıf konumlarıyla ortaya çıkmaları sonuçların kendi lehlerine olmasına yol açmıştır.

Birinci paylaşım savaşında Kürtler peşkeş çekilmeye çalışılmış, sonuçta halkımız Türk burjuva ulusal kurtuluş hareketine katılmasıyla bilinen hak gasbına uğradı ve kendini kucağına attığı Türkiye'deki rejimin hışmına uğrayarak bugünkü sonuca geldi.

Yeni dünya dengelerinin gerçekleştirdiği 1980'li yıllarda,

dengenin büyük kurucuları kendilerine yeniden yandaş bulabilmek için halklara ve burada halkımıza da başvurdular. Halkımızı siyaset alanına çıkarttılar.

12 Eylül 1980 darbesiyle önder kadroları yok edilerek, sürdürülerek boşlukta bırakılan halkımız, bir kıvılcımla dünya dengesi kurma çabalarının içine alındı. Başvurulan bilinçsiz, örgütsüz ve pasif kızgınlık içindeki halkımız dış güçlerin çıkarları doğrultusunda da kullanıldı. 1984'le başlayan süreç ne yızık ki Kürt halkının aleyhine gelişti ve ilende daha da açığa çıkıp netleşerek tarih tarafından kanıtlanacak olumsuz sonuçlara neden oldu.

Siyasi bir nitelik taşıyan Kürt sorunu, yeni koşullarda, küreselleştirilen ekonominin gerektirdiği güvenlik sisteminin bir parçası olarak, Türkiye'nin bir iç güvenlik sorunu biçiminde gündeme gelmiştir. Kürt sorunu, dünya güvenlik sisteminin çıkarları doğrultusunda çözülmesi olanaklıdır. Dünya güvenlik sisteminin bölgemiz çıkarları için Türkiye'nin artan güvenliğinin kesin önemi vardır. Türkiye'nin önemli olan Kürt sorunu hem küreselleşen ekonominin, ekonomolik ve güvenlik çıkarları için hem de bu çıkarlar için önemi artan Türkiye'nin yararına olan bir çözüm hedeflenmiştir. Kürt sorununda dünyanın yeni çabaları ile Türkiye'nin tarihsel çabası çakışıp birleşmektedir. Kürt sorununun Dünya ve Türkiye'nin çıkarları doğrultusunda çözümü yeniden yeni çabaların başarılmasının olmazsa olmaz koşulu olmuştur. Bundan ötürü, uluslararası sermaye Türkiye'den yanadır ve ona destek vermektedir. Dünya da, Türkiye'deki rejim de, kendi amaç, plan ve çabalarını bozacak herhangi bir Kürt hareketine kesin karşıdırlar. Dünya, Türkiye'deki rejimin, Kürt sorunundaki temel yaklaşımını desteklemekte ve savunmaktadır.

Kürt sorunu, uluslararası güvenlik gücüne dönüşen Türkiye'deki baskı gücünün çeşitli biçimleriyle bir güvenlik sorunu olmuştur. Dolayısıyla askeri bir sorundur ve çözümü askeri bir çözümdür. Kürt sorunu Dünya koalisyonu ve Türkiye'deki rejim

tarafından tamamen askeri varlığa teslim edilmiştir. Askeri çözüm ise, Kürt sorunu sosyal, ekonomik ve politik olarak yok etmeyi amaçlamak ve gerçekleştirmek anlamındadır. Bu yolda Kürtlerin direnme olanakları son derece zayıftır. Zaten halk, dayatılan zulmün operasyonları altında yırtıcı bir biçimde ezilmekte ve olası bir başarısı olanaksız görülmektedir. Egemenlerin dayattığı kendi yasaları işlemekte ve gerçekleşmesinin başarılması sınırına yaklaşılmıştır. Kürt halkının yeni politik bir çizgiye ihtiyacı doğmuştur.

Türkiye'deki Kürt sorununun karakteri temel olarak değişmektedir. Halkımızın politik öznelliği yok edildikçe, sosyal ve ekonomik yapısı bağlandığı Türkiye'deki sosyo-ekonomik oluşum içinde eriyip ona benzedikçe, özgürce yaşayıp geliştiremediği sosyal koşulları kendi dışında sosyal koşullara dönüşmektedir. Kürt halkının halk olarak etrafında birleştiği ve birlikte tutum almasına yol açan bütünlüklü kimliği, bu kimliği vareden dinamikleri kaybolarak kendi bireylerinin bireyce sahip olup, bireyce destekleyip savundukları tekil kimliğe dönüşmektedir. Halk olarak ortak bir kimlik arzu ve istemi, bu istem etrafında toplanıp gerçekleştirilmesi niteliği giderek yok olmaktadır. Kürt halkı, bir istisna olarak, kendi özgür kimliğiyle tarih sahnesine çıkmadan, buna ait fırsatı yakalayamadan başka bir ulus içinde eriyerek başkalaşımı yaşamaktadır. .

Bundan böyle, özgürlük ve bağımsızlık arzu ve istemleri, ayrı toprak talepleri nesnesi yok olmuş subjektif duygular olacaktır.

Yeni oluşan karakter temelinde, Kürt emekçilerinin temel insan hakları olan yaşam koşullarının yükseltilmesinin Türkiye'deki diğer emekçilerle organik birliğiyle gerçekleştirilmesi yaşanmalıdır.

Yaşam koşullarının yükseltilmesi denge içindeki birleşmeyi zorunlu kılmaktadır. Zorunlu olan gelişmenin istikrar niteliği bir barış ve demokratik ilişki ve ortamı gerektirmektedir. Demokratik bir Türkiye'nin yol ayırımında tercih ettiği zorunlu

nesnel istikrarlı gelişmeden ikincisi; Kürt halkı üzerinde bir asır yoğunluktaki son on-onbeş yıllık sistemli örgütlü şiddetin eşkiyavari biçimde uygulanmasının yarattığı tahribattan kurtulma, can ve mal güvenliği talebinden.

Neticede "halkımız adına" ilk kurşunu sıkan, ilk sloganı atan ve ilk kötü sonuca yol açan ve başlatanlarca kirli adı takılan savaştan kurtulmak ve dünyadaki gelişmeden nasibini alabilmek için Kürt halkının enerjisi ve eylemiyle gerçekleştireceği barışa şiddetle ihtiyaç vardır.

GELİŞMEYİ YAKALAMA OLANAKLARI

Komünistler, komünist olmaya çalışanlar, yeniyüzyıla girmekte olan insanlığın gelişme yasalarını değerlendirirken, her halkın ve ülkenin bu yasaları gerçekleştirirken kendi özgünlük ve gerçekliğini gözönünde bulundurması gerektiğinden hareket etmelidir. Bu halkımız için de bütünüyle geçerlidir.

Halkımız milattan önceki katkısının dışında, insanlığın ileriye doğru gelişmesine öneme sahip bir pay katmamıştır.

Kürt halkı, dünya tarihi açısından önemli toplumsal ve devlet kurumlarını yaratamadı. Tarihi boyunca bilim, kültür, sanat vb. alanlarda kayda değer manevi ürünleri gerçekleştiremedi.

Tarihsel devamlılığını üzerinde temellendireceği yaratıcı bir gelenek sahibi olamadı.Ne kendi durumları buna uygundu, ne de tarih kendilerine böyle bir olanak sunmadı. Bugün için de aynı şey söz konusudur.

Tarihi yaratmak, ona maddi ve manevi değer katmada görev ve sorumluluklar, halkımızın politik güçlerine ve onun komünistlerine daha fazla düşmektedir. Bunun farkında olan halkımızın düşmanlarınınbütün çabaları bu politik güç ve komünistleri tasfiye edip etkisizleştirmeye yöneliktir. Bundan dolayı politik mücadelenin devamının sağlanması ve korunması, onun öncüsü komünist hareketin korunması ve geliştirilmesi önemli bir koşuldur. Çünkü halkımızın özgürlük ve sosyalizm mücadelesiyle

politik mekanizmasının varlığı ve devamı iç içedir. Politik güçlerimiz ve komünistlerimiz bir seçim yapmak zorundaydı. Ya yok olmak, ya da özgürlük ve sosyalizme varmak. Halkımız üzerinde uygulanan her türlü baskıyı yok etmek ya da hafifletmek, onu gerçek kimliğine ulaştırmak ve sosyalizm yönündeki ilerleyişine hizmet etmek için zorunlu politik varlığa ve devamına duyulan ihtiyaç fazla olmuştur. Bu ihtiyacı karşılama da özverilerde bulunuldu, bedeller ödendi, tarihsel başarısı için çalışıldı.

Ancak takip edilen yolda zorlamalara başvuruldu. Politik güçler, halkımız üzerine üstünlük kurdular. Kendileriyle halk arasına kalın duvarlar oluşumuna hizmet ettiler. Politik güçler mutlaklaştırıldı, putlaştırılarak tapınacak güce dönüştürüldü.

Kurtuluş kitlelerin eseridir ilkesi tarih dışına itildi. Halkımızın bilinçlenme ve örgütlenme ihtiyacı unutuldu. Bilimsel sosyalizm rehber olmaktan çıkarıldı. Kürt halkının mücadele söz sahibi olması engellendi. Halkımızın enerjisi ve girişkenliğine hiç mi hiç önem verilmedi. Bağımsız siyasal eylemlerine başvurmasının yolları tıkandı. Bundan ötürü, görev, sorumluluk ve kazanımlarının sahibi olarak görmemeye başladı. Halkımız günlük yaşamdan da koptu. Sonuçta sosyal bağımlılığı, kayıtsızlığı, yozlaşma ve yoksullaşma ile pasifliği gelişti. Zayıf olan kendiliğindenci yapısı daha da güçsüzleşti.

Halkımızın bu olumsuz durumu, özellikle son on-onbeş yıldır onun adına mücadele verdiklerini iddia eden politik güç veya güçlerin olumsuz yapı ve çalışma tarzıyla doğrudan ilişkilidir.

1923-1940 arası dönemdeki feodal-burjuva karışımı blok dışında, Kürt politik güçlerinde küçük burjuva sayı fazlalığı ve fiili ile ideolojik egemenliği vardı. Küçük burjuvazinin karakterinden ötürü, kariyerist tutum takındı. Politik güç halk üzerinde üstünlük ve egemenlik kurdu. Politik güçlerin birleşmesini engelleyerek çelişkileri baştacı etti. Marksist-Leninist teori ve diyalektik materyalizmin klavuzluğu yerine küçük burjuvazinin

sersemleştirici ideolojisinin klavuzluğu kondu. Halkımızn özgünlüğü ve gerçekliği gözönünde bulundurulmadan idealizme dayandırılan idarecilikle hareket edildi.

Başka halkların sosyal hareketleri eleştirilmeden kendisini uygungördüğü kopya edildi. Çarpık politik yapılanma ve çalışma tarzına karşı çıkanlar lekelendi, ihanetle suçlandı. "Politik önderlik" kendi yasalarını tarihi yasaların yerine, kendi koşullarını, tarihin yarattığı koşulların yerine geçirdi. Halkın yavaş yavaş oluşan kendiliğindenhareketini göremedi. Kürt halkının bilinçsizliği ve örgütsüzlüğünü bir sorun olarak göremedi. Bu sorunu görev olarak kabul etmedi. Örgütsüz kalabalığı, kalabalığın sayı fazlasına ve başıboş eylem çokluğuna önem verildi. Emekçi halkın mücadelesinin modern sınıf karakteri görülmedi.

Kürt tarihinin 1984 eylemi ile başladığını ilan etti. Halkımızın geçmiş tarihi inkar edildi. Mevcut politik güçlerin tamamına yakın bölümü bu olumsuz ortamın kuyruğuna takılarak inisiyatifi kaybetti.

Bu durum Kürt halkı için büyük bir tehlike olmuştur ve bu tehlike büyüyen bir süreçle devam etmektedir.

"Devlet başka seçenek bırakmadı, silahlı mücadele bizim tek seçeneğimizdir" diyerek ilk slogan atan, ilk kurşunu sıkan ve yine ilk kötü sonuca yol açan savaşı başlattığı ilan edenler, şimdi de "halkımız barış istiyor" deyip kendi başlattıkları ve kirli ismi taktıkları savaşa karşı çıkılmaktadır. Kendilerinin halkımızın bugünü ile ilgili yayınladıkları raporlardan da anlaşılacağı gibi halkımız için tarihsel bir felaketten başka hiç bir kazanım elde edilmeksizin, baskı gerekçesine dayandırdıkları başlangıçtaki mücadele tarzlarının tersine şimdi barış istemektedirler.

Zorlama ve hatalı yoldan dayatılan barışın da kendi başlattıkları ve kirli adını taktıkları savaş gibi kirli bir barış olmamasını şimdiden dilerim.

Türk halkının Kürt halkıyla kardeşliği ve tarihsel bağı gözardı ederek, düşmanlık temelinde başlatılan gerici mücadele, şim-

di de Ortadoğu söylemiyle devam ettirilmektedir.

Başta Kürt halkı olmak üzere, Türkiye halkının bu felaketten ve başına örülen bu çoraptan kurtulması gerekiyor ve kurtulacaktır da. Böyle bir başarı, Türkiye'deki bütün emekçilerin bilinçli birliği ve hedefe yönelik nitelik kazanmakla olanaklıdır. Komünistlerin görevi emekçilere bu olanağı vermektir.

Önümüzde, kendi yolumuzda, amacımıza ulaşmak durmaktadır.

Komünistler günümüz koşullarında, Türkiye'de Marksist-Leninist teori ve gelişen, güçlenen diyalektik materyalizm bilgisiyle donanmak; ideolojik gerilik ve bozukluğu gidermek, sonra da bunu örgütsel birliğe dönüştürerek parti gerçekleştirmek zorundadır.

Kaybolmuş eski güç ve itibarlarına yeniden kavuşmak, emekçilerin çıkarlarını korumak ve onların kendi yerel ve uluslararası çıkarlarını kavrama ve gerçekleştirmelerini sağlamada yardımcı olmak için mücadele etmelidirler.

Gizlilikten ve yasadışı olmaktan çıkmak, açık olmanın ve yasallaşmanın mücadelesini vermek, açık olmak ve yasallaşmayı toplumsal yaşam yerleştirme için çaba verilmelidir.

Emekçilerin yaşam koşullarının yükseltilmesinde politik ve güçler ve komünistler kendi aralarındaki çelişkileri bir diyalog süreci içinde çözmelerinde kendi aralarında barışmayı gerçekleştirmeyi başarmalıdır.

Sosyalizme giden yolda, güvenlik, sarış ve demokrasi mücadelesini vermelidirler.

Amaçlara ulaşmak için barışçıl yolu izlemek, gerçekleşecek olan politik aşamaları hesaba katmak ve bunları bir plana bağlamak durumundadırlar.

Türkiye, dünyayı yöneten güçler tarafından, üretimdeki verimliliği artırmak, artan verimliliğin ölçüsü haline gelmiş olan güvenliği sağlamak; üretimdeki verim artışı ve onun güvenliğinin bir barış ve demokrasi ortamında gerçekleştirilmesinin doğrultusunda zorunlu bir değişime, dünya genelinde yaşam koşul-

larının yükseltilmesi için zorunlu ve istikrarlı bir gelişme yönünde bir dönüşüm hareketine sokulmuştur.

Komünistler, işçi sınıfı bu değişime öncülük edecek durumda değildir. Dönüşüm görevini gerçekleştirmek için oluşturulan yönetime de katılabilecek düzeyde de değildir. Türkiye bazında bu dönüşüme burjuvazi öncülük etmektedir. Aldığı önlemler kendi çıkarlarıyla daha fazla ilgilidir.

Burjuva yönetimindeki kapsamlı dönüşümler, burjuvazinin karakterinden ötürü yavaş yavaş oluşmaktadır. Burjuvazi işi sonuna kadar götürme karaakterinde değildir. Yarıda kalması ve işi yarıda bırakması kaçınılmazdır. Bu yol kitlelerin enerjisini ve girişkenliğini söndürmektedir.

Dönüşüme öncülük edemeyen ve yönetime gelmeden çok uzakta olan Komünistler, diğer politik güçlerle birleşerek, tüm ilerici ve dinamik unsurların birliğini sağlayarak değişimi sonuna kadar götürmek ve ondan en iyi şekilde yararlanmanın yollarını arayıp bulmak gibi taktiklere başvurmalıdır.

Bu yol önümüzü açar, sosyalizme giden süreci kısaltır ve hızlandırır. Bundan ötürü, kapitalizmde mümkün olan yaşam koşullarının yükseltilmesinden ve onun bir parçası olan burjuva politik kurumlarından yararlanmak gerekir.

Politik olarak netleşmek gerek

MEHMET ŞAHİN

Sosyalistlerin en büyük zaafı, düşünsel üretkenlik için yardımlaşmayı terk ederek, birlikte olmayı bırakarak, (elbette ilkeleri terk ederek birlik olmak değil, ama nasıl birlik olmayı mutlak yapmak gerekir.) daha çok parti kurmak, daha çok yayın çıkarmaktır. (Elbette ilkeleri terk ederek birlik kurmaktan söz etmiyoruz; ancak birlik ihtiyacı da çok açık.) Bu ise sosyalistlerin, kadrolar bakımından ve politik olarak güdük kalmalarını getiriyor. Sonuçta hiçbir sosyalist kesim kitlelere ulaşmıyor. Yeni bir sosyalist nitelikli parti kurulduğunda, yeni bir sosyalist basın çıktığında , var olan bir boşluğu doldurduğu iddiası ile yola çıkıyor. Zannediliyor ki, insanlar, "Tamam işte! Kitleleri kucaklayan bir parti ortaya çıktı!" diyecek. Ya da kitleler o yeni oluşumu bağrına basar zannediliyor. Yayın söz konusuysa, çıkaranların içini kitlelerin sesi bir yayın heyecanı kaplıyor. Ama nafile; kitleler ne partiyi bağrına basıyor, ne de basın kitlelerin sesi oluyor. Yine her şeyin tepeden (yukarıdan) şekillendiği görülüyor. Oysa olması gereken, tabandan tepeye doğru gitmektir.

Türkiye'de ve Ülkemizde partileşme çığ gibi büyüyor. Türkiye'de A partisi varsa, Ülkemizde de A partisi kuruluyor. Bu durum 1970'lerin ortalarından itibaren devam edip geliyor. Türkiye'de illegal örgütlenmenin oluşmasından itibaren, Ülkemizde de Türki-

ye'dekilere benzer düşünceler doğrultusunda örgütler ortaya çıktı. Bu gün de yasallaşmada aynı durumlar yaşanıyor. Bu da Türkiye'de olduğu gibi Ülkemizde de kitleleri sosyalist düşünceler doğrultusunda kucaklayamıyor.

Bunlardan hareketle diyorum ki; bir sosyalist ya da komünist partisi, ilk önce kendi ulusunun işçi sınıfı partisi olmalıdır. Kendi işçi sınıfını örgütlemelidir, onun acil demokratik programını ve devrim programını hazırlamalıdır. Komünist partinin dayanması gereken ana güç işçi sınıfı olmalıdır ve bu unutulmamalıdır.

Günümüzde yükselen ulusal mücadelenin heyecanına kapılarak, baş sorun ulusal mücadeledir, emek-sermaye mücadelesi onu takip eder dememeliyiz. Komünistlerin var oluşunun edenlerinden biri de (ya da çözmeleri gereken sorunlardan biri de) ulusal özgürlüktür, UKTH'dır. Devrimle bu sorunu mutlaka çözeceksiniz. Bu nedenle komünist parti işçi sınıfının, ittifaklar politikasını yürütmelidir.

Komünist parti, politikalarını netleştirmelidir. Örneğin devrim sorunu; Türkiye ve Ülkemizde devrim ortak mıdır, değil midir? İspanya BASK modeli gibi aşamaları tartışmalı mıyız?... Daha nice netleşilmesi gereken konular var. Yaşamın her alanında birlikte olan iki halkın ortak devrim yapması doğaldır. Kürt sosyalist ya da komünistleri şunun üzerinde hiç kafa yormadılar; Kürt halkı, milliyetçi, ırkçı, faşist partilere de oy vererek yönetici seçiyor. Bunun nedeni üzerinde hiç mi hiç kafa yorulmadı. Bunu sadece çıkar ilişkisi ve ulusal ihanet olarak açıklamak yetersizdir. Çünkü oy yoğunluğu kitlelerden geliyor. Kitleler artık kendini eski kendisi olarak görmüyor. Yani eskiden Kürt olan, kraldan daha kralcı oluyor, Türk'ten çok daha Türk oluyor. Bunda yaşamın her alanındaki zoraki beraberliğin nüfusun çoğu bakımından zamanla bir tür gönüllü, garipsenmez olarak görülmesinin etkisi var. Bu tür beraberlikler iki halkın ortak mücadelesini getiriyor. Bilmeliyiz ki, basit, konuşulmaya değmeyecek gibi görünen düşünceler aslında halkın düşüncesidir.

Ülkemiz işçi sınıfını ve Türkiye işçi sınıfını, 'Kuzey Mezopo-

tamya sömürge mi, ilhak mı?' tartışması fazla da ilgilendirmiyor. İşçi sınıfını ilgilendiren; "Bu düzen bozuk, düzenin değişmesi gerekir" kavrayışıdır. Ancak, ilhak mı, sömürge mi sorunu kitlelerin değilse de yapının sorunudur, yapının bunu da netleştirmesi gerekir. Ve bu konuda da ağırlıklı politika belirleyici olmalıdır.

'Kuzey Mezopotamya' komünist yapılanması, Türkiye işçi sınıfı partileriyle en yakın ilişkileri geliştirmek için çaba sarfetmelidir Şu komünist ilke unutulmamalı; "Ezen ulus devrimcileri birlikteliği savunmalı." Ama bugün bu düşünce tersine işliyor.

Diğer yandan; komünist parti devrimin adını koymalıdır; Ülkemiz devrimi ne olmalıdır? Bence Ülkemiz devrimi, sosyalist devrim olmalıdır. Kürt ve Türk işçi sınıfı ortak devrimi kitleleri örgütleyerek yapmalıdır. Ayrıca Ülkemiz komünist öncüsü, Türkiye devrimi üzerine de sözünü söylemelidir, etkileyici olmalıdır. Çünkü ortak yaşamın getirdiği şartlardan dolayı bu gereklidir.

Kısacası, kitleler bizden net olmamızı bekliyor. Şu anda ulusal mücadeleyi yürüten düşüncenin (yapının) her yaptığı doğru değildir, çok şeyi yanlıştır, ama uygulaması nettir. O nedenle büyüyor. (Elbette her çoğunluk haklıdır gibi bir mantık da doğru değildir.) Ortak mücadeleyi savunduğumuz için, işçi sınıfının bazı durumlarda ve yerlerde birlikte örgütlenmesine de karşı koyamayız. Demokratik kitle örgütlerin tümünde işçi sınıfı birlikte örgütlenirken, partileşmede nasıl oluyor da ayrı örgütlenmeyi yaratacağız? Uzun yıllar ayrı örgütlenme dendi ama, şartlar tekrar birlikteliği dayatıyor. Yapının bunu daha açık bir şekilde netleştirmesi gerekiyor.

Kısacası parti, kitlelerin karşısına net düşüncelerle çıkmalıdır. Ülke partileri Türkiye işçi sınıfının temsilcileri ile nasıl bağ kuracak; bunu belirlemeli. Özellikle şu günler Türkiye işçi sınıfı ile nasıl bir diyalog ve bağ kurulacak ve kimleri aracılığı ile bu sağlanacak? Bu, askıya alınmaması gereken sorundur.

Sonuç olarak; yapmamız gereken görevlerimizi yaparak, kitlelerin karşısına net biçimde çıkalım.

Eleştiri ve öneriler

ÇAKÛTA WAŞTÎRE

Tüzük ve programda Parti'nin, Ülkemiz işçi sınıfının partisi olduğu belirtilmektedir. Ancak gerek program, gerek programın TC sıkıyönetim mahkemelerindeki savunma belgeleri, gerek I. Konferans belgelerinin sayfalarında ifade edilen marksizmin devrimci yorumunun Ülkemiz şartlarında yoğrulmasından çıkan politik hattın kimi yanlışlık, eksiklik, çelişki ve bulanıklarını ortaya koymak, bunları tartışmak ve eleştirisini yapmak gerekiyor.

Ülkemiz komünistlerinin programındaki şu ibareler ilkesel "düzeyde bugün"de geçerlidir:

"Ezen ezilen ulusların varlığı, ulusumuzun kendi devletini kurma hakkını zorunluluğu koşullarında, Türkiye proletaryasının politik öncü örgütü (....) ile, iktidar hedefinde birbirini tamamlayan bir politik yönelişi hedefler."

"Ülkemizi işgal eden devletlerden her biri, egemenliği altına aldığı Ülkemiz parçasıyla süreçte girdikleri emperyalist ilişkilerden de aldıkları güçle ekonomik entegrasyon gerçekleştirerek, Ülkemiz genel devrim dinamizmini parçalamışlardır. Herbir parçanın kendi kurtuluşunu sağlamak için, egemen ulus işçi ve emekçileriyle ortak bir örgütlenme ve mücadeleye girmesinin maddi koşulları oluşmuştur."

Ülkemiz komünistlerinin bu saptaması, Türkiye'deki komünist , muadilimizin hangi yapı olması gereğinin tartışılması dışında, değişmiş değildir. Kaldıki bugün, Türkiye rejimine egemen olan şöven-militarizmin de azdırdığı kapitalist süreçte Ülkemiz köylerinden kopanlar ezici çoğunluğu Türkiye'nin metropolleri-varoşlarına doluşmuşlardır. Eğer S. Fırat yoldaşın araştırmasına göre Ülkemizde proleterya sayısı 2 milyonla ölçülüyorsa, Türk metropolerinde de en azından nicelik olarak bu kadar bir Kürt emekçi ordusu Türk işçi-emekçeleriyle birarada TC kapitalizmi tarafından övütülmektedir.

Yani, ülkemizde yaşanan değişimler, deneyler ışığında parti programının Türkiye işçi sınıfı, emekçi halkı ile, komünist ve devrimci güçleriyle ortak mücadele, örgütlenme ve iktidara gelme perspektifi negatif yönden bir değişim göstermediği halde, Ülkemiz komünistlerinin Türkiye solundaki "birleşik halka" ezen ulus komünistlerinden ayrılması ve bağımsız bir şekilde yığınların karşısına çıkması öznel bir olumsuzluktur. Gerekçeli açıklamasını henüz görmedim

Bu konuda bir bizden birde Türkiye devrimci sosyalist hareketinden olan iki yoldaştan aşağıya aktardığım alıntılara, birkaç parentez müdahalesi dışında, ekleyeceğim başka bir şey yoktur.

"Ülkemiz komünisti iseniz, gerçekten size özgün bir durumla karşı karşı bırakılan ulusal kurutuluş ihtiyacı(...) karşısında sizin tutumunuz bağımsız devlet mi elbette; fakat ben bunun daha şimdiden! bir işçi devleti olarak boy vermesi için çalışma hakkına sahibim. Fedarasyon, özerklik vesaire mi, elbette; fakat bu ulusumuzun tüm bu sürgeçleri ülke işçi sınıfının etkisi ve belirliyiciliği altında yaşaması için uğraşma hakına sahibim, sosyalizmi sonraya erteleyemem; çünkü ertelemek burjuva hegomonyayı kabul etmek demektir."(Beşir Zorlu,"Kürt sosyalistlerinin Birliği ve Yeni Legal Parti" - Y. Newroz/5)

"Türkiye ve K.Med sosyalist hareketinin ufkunda sosyalist bir cumhuriyet duruyor. Türk ve Kürt emekçilerinin eşit ve özgür iradeleriyle oluşturacakları Birleşik Sosyalist Halk Cumhuriyeti.

Sosyalistler, bu hedefe ulaştıracak birleşik devrimci toplumsal iradeyi örgütlemekte beceriksiz kalırlarsa, belkide Türkiye ve Ülkemizin yakın geleceğinde birleşik bir Türk-Kürt burjuva cumhuriyetine tanık olacağız. Unutmamak gerekir, Türk ve Kürt egemen sınıfının işbirliğinin kökleri, tarihin derinleklerine, İdris-i Bitlisi'ye kadar uzanıyor. " (Hasan Basri Gürses, "Mustafa Suphi", Sosyalist yayınlar, İstanbul1982, 5. 28)

TÜRKİYE METROPOL VE ÜLKEMİZ KOLONYAL KAPİTALİZMİ:

Programda Türkiye ve K.Med'in nesneliği şöyle tahlil ediliyor:

"...Yoğun bir emperyalist sermaye akışı ve Türkiye'nin yarı bağımlılık ilişkileri yaygınlaşmıştır. Bu süreç içerisinde pazarı Türkiye pazarıyla tam olarak entegrasyona uğratılan Ülkemiz, ekonomik olarakta ilhak edilmiştir."

"Ülkemizi ulusal kurtuluşa götürecek olan toplumsal devrim, hakim durumdaki tekelci kapitalizmin yolaçtığı çelişkiler temeli üzerinde yükselmektedir."

Programda Tekelcilik'in demokrasinin inkarı olduğu saptaması yapılıyor, emperyalizme, faşizme, tekelci kapitalizme ve ulusal baskıya karşı devrim stratejisinin Ülkemizin ulusal-toplumsal dinamiklerinden kaynaklanan ulusal demokratik halk devrimi olduğu belirtiliyor.

Programda ve ilintili belgelerde, vurgu yapılarak işlenen iki yanlış anlamayı, bulanıklığı en başından bertaraf etmek gerekmektedir.

Birincisi; kapitalizm dışarıdan hazır elbise gibi topluma giydirilemez. Her ülke içi ücretli emek/sermaye ilişki ve çelişkisi dinamiğinde yükselir. İç dinamiksiz bir kapitalizm olamaz.

İkincisi; kapitalizm kapitalizmdir. Tekecilik, oligopolcülük kapitalizmin birikim süreci içerisinde örgütselliğidir. Yoksa tekeller kapitalizme ekli tençere kapağı örneği bir yapaylık değildir.

Kapitalizm dururken, Tekelci kapitalizmi göstermek tekelci olmayan bir kapitalizmin çağrılmasına ve idealize edilmesne yol açar ki, sosyalizm programını bulandırır ve atlar. Proletaryanın toplumsal kurtuluş programının bulandırılması, yerine tekeller dışındaki orta burjuvazinin çıkarlarının da yansıtıldığı "Ulusal demokratik halkçı" kapitalizm ütopyasını besler.

"İç dinamiksiz" bir kapitalizmi çağrıştıracak iki önemli yanlış anlamayı Ülkemiz komünistlerinin programında görmek mümkün oluyor. Yine I. Konferans belgelerinde Metropol Türkiye'sinde bile kapitalizmin girişi, gelişimi sanki emperyalizmin kirli, artık sanaylerini taşıması şeklinde gösteriliyor. Böylece, sanki sosyalizmin önüne "millici dinamik bir kapitalist gelişme "öngören anti-emperyalist aşama duvarına davetiye çıkartılmaktadır.

Emek-yoğun ve çevreyi kirleten işletmeler Ülkemizde ağırlığınca vardır ve emperyalist sermayenin yeni birikim modelinin dayatması bunların giderek daha çok azgelişmiş kapitalist ülkelere kaydırılmasına kapı açıyordur. Ancak, Ülkemiz somutluğunda bunların TC Devleti/Yerli Kürt kapitalizmi entegrasyonu dışında "emperyalizm" ce taşınmış tek bir örneği de gösterilemez. Şablonlara da dikkat edilmelidir.

"İç dinamiksizlik" çağrıştıran, doğruluğu tartışmalı bir diğer saptama Ülkemiz komünistlerinin programında şöyle belirtilmektedir: " Dünya çapında ekonomik hızlı bir entegrasyonla (bütünleşmeye-ÇW) merkeziyetçiliği bir süreçte, tek başına iç/ulusal pazara yönelik üretimle ayakta durmak mümkün değildir. Bu nedenle iç pazar gibi kavramlar anlamını yitiriyor. "Bu görüş, I. Konferensta belgelirinde de tekrarlanıyor.

Bir kere sermayenin uluslararası işbölümü sürecinde bütünleştiği veri ise "işbirlikçi kapitalizm" gibi kavramlarda geçerlilikleri tartışma konusu olur.

Türkiye Komünist Partisi (TKP)- İşçinin Sesi'nde Tekelci devlet kapitaliziminde üretim yapan sanayilerin, tekelci işletmelerin iç pazarın alım gücü (işçi, emekçi gelirleri) bunların metalarını emecek güce sahip olmadığından belli bir aşamadan sonra bu

yerli sanayilerin ya dışarıya açılacaklarını ya da çökeceklerini programında tezler halinde işlemektedir.

Ancak, belirli dönem iç pazar daha sonra kaçınılmaz olarak dış pazar tezlerinin kanıtlanmış hükmü bulunmayabilir. Türkiye kapitalizmi örneği 1960-70 arası sanayinin üretimini iç pazarda emen bir düzeyin bir daha tutunabileceğinin ancak ağır endüstriye yönelmekle olabileceği, bunuda ancak sistem değişimi sayesinde gerçekleşebileceği, bu olmuyorsa daha çok holdingler biçiminde örgütlenmiş sermayenin konjonktürel olarak iç pazar ve dış pazara da üretim yapmasıyla birkim sürecini tamalayabileceği şeklinde marksist tezler de vardır. (Haluk Yurtsever, Sınıf ve Parti)

Böylesi farklı analizlerin pratik siyasetle farklı sonuçları oluyor. " İç pazarsız bir kapitalizm, "dış pazar" daki işçi sınıfı ile devrimci enternasyonal sınıf kavgası ve örgütlenmede elimizi kızıl şeritle techiz ediyor gibidir. Ancak, aynı zamanda "tek ülkede sosyalizmi" kurma şansını başından dıştalar gibi olduğundan sosyalist iktidar hedefini küçümsettiriliyor.

Tam tersine, Türkiye ve Kürdistan entegrasyonal kapitalizminde sömürü dinamiğini yani sömürüden alınan "aslan payı"nı dış değil de iç arena belirlemektedir. Y. Newroz sayfalarında 1996 sonları itibariyle iç borç stoku 2 katrilyon 734 Trilyonken Dış borçlar sadece 75 milyar dolar olarak görülmektedir.

Yani işçi sınıflarımız "birleşik burjuvazi" tarafından sömürülmete, kredi, teknoloji, kar transferi vb. yollarla ülke içi yaratılan artık değerinin bir bölümü de emperyalist sermayenin payına düşmektedir.

"Dış" sömürüye karşı olan ülke proletaryası "iç" sömürüye yumuruğunu kaldırarak işe başlayacaktır. Başka türlüsü olmaz.

Türkiye'de kapitalizimin doğuşu, gelişim ve hakimiyetini kurması süreci üzerinde kardeş solu epeyce mürekeb harcayarak konuya açıklık getirmiştir. "Bizim" kapitalizm üzerine araştırmalar var mıdır?

Kürt solundan Mirzali Çimen "Dün ve bugünüyle Geri Kal-

mışlık Sorunu" adlı çalışmasında (Ö. Yay.) Ülkemiz üzerindeki metropolün tarihten bugüne sömürüsünü ve geri bıraktırmışlığını işliyor. Ancak, nispi geri kalmışlık içinde kapitalist gelişme de olmuştur. Açıkça belirtmiyor.

Halbuki, Türkiye reformcu solundan Mustafa Sönmez "Doğu Anadolunun Hikayesi" çalışmasında XIX. yüzyılda Ülkemizde kapitalist ilişkilerin emperyalist ve Osmanlı devlet sermayesi tarafından oluşturluduğunu, XX. yüzyılda Cumhuriyet Türkiyesi tarafından yeni ilhakçı statüko koşullarında ise devletin kapitalizmi zaten varolan ilişkiler temelinde geliştirdiğini, bu temlede özelikle 50'li yıllarda "ulusal" kapitalizmin yükselerek yerli burjuvazinin palazlandığını göstermektedir.

İŞÇİ SINIFINI SÖMÜREN "BİR AVUÇ" OLİGARŞİ DEĞİLDİR

Programda "ücretli işçiler ve çalışan yığınların yarattığı toplumsal zenginlik toplumun büyük bir çoğunluğunun aleyhine olarak burjuva sınıfının küçük bir kesiminin (abç) elinden toplanıyor" diye bir belirleme var. Bu paralelde, savunma belgelerinde "Bir yandan tüm ekonomik hayatı elinde bulunduran bir avuç! tekeller, büyük tüccar ve büyük toprak sahipleri; diğer yandan nüfusun %95'ini oluşturan ezici çoğunluk olarak işçiler, emekçi köylüler, memurlar..." diyerek "%5'lik bir azınlığın iktidarına son vermeyi' amaçladıklarını beyan etmektedir.

Yukarıda eleştirdiğimiz gibi kapitalizm net olarak saptanmazsa, Tekelci kapitalizm şeklinde, sözde anormaliğin vurgusu öne çıkartarak artı-değerin yani ücretli emek sömürüsünün "bir avuç!" tekelci de, merkezileştiği yanlış sonuçlar üretilir.

Şüphesiz ki, birikim sürecinde burjuvazinin hegomonyasını kurmuş kesimi tekelci sermayedir, dolayısıyla sömürünün önemli payını bunlar ele geçiriyordur. Ancak artık-değer sömürüsünün Tüm Türkiye ve K.Med'e yayılmış temelcisi olmayanıyla bir bütün olarak geniş bir kapitalistler sınıfı tarafından gerçekleştirildi-

ği atlanmamalıdır. İstatistikler nüfusun %20 'lik kesiminin Milli gelirinin % 80'ine kar, faiz, rant kategorileri adı altında el koyduğunu açığa çıkarıyor. (Haluk Yurtsever) Zaten Yeniden Newroz sayı1'de de "Türkiyenin en zengin %20'lik gurup toplam gelirinin %60'ına el koyuyor" ifadeleriyle bu durum teyid ediliyor. Öyleyse 60 milyonluk bir nüfusun % 20'si hiçte "bir avuç" burjuvazi değildir. Mustafa Sönmez'in hesaplarına göre nüfusun %15'inin Mili gelirinin %35'ine el koyduğu Ülkemizde bile "bir avuç" kapitalist'ten bahsetmek yanlıştır.

Bir avuç kapitalist, tekelci, oligarşi tahlileri tekeller dışında kapitalizmin de "toplumsal devrimi"ni, yani "serbest piyasa" da eşit ve özgürce rekabet halinde atomik burjuvazi toplumunu, bu ütopik ve gerici Proudhon'cu fantaziyi çıkarabilir. Proleter sosyalist devrim yerine halkçı demokrat devrim, üstelik proletarya hegomonyası atlanarak önermek başka bir kapıya çıkmaz. Ülkemiz komünistlerinin Programında "bazı orta sermaye katmanlarının ortak mücadeleye çekilmesi olanakları artıyor." Tespitlerinin altında böyle bir niyet olduğunu inanamak istemiyorum.

Demek ki ulusal özgürlük mücadelesi hem Türk tekelci devlet kapitalizmine karşıt konumdan hemde "iç" kapitalizm karşıtlığından Kürt proletaryasına sosyalizmi içertecek bir nesnelliğe sahiptir. Kürt proletaryasının Türk proletaryasıyla birleşik sosyalist iktidar denemesinde, bulunmasının önünde " anti-emperyalist/anti-tekelci/anti-faşist" bir aşamanın temeli yoktur.

1. Konferans belgelerinde Faşist TC devleti yanında emperyalizmin, kapitalizmin kahrolması şiarlarının atılmış olması bulanıklığı ortadan kaldırmıyor. Bu "emperyalizm, kapitalizm" soyut propaganda kategorileri midir? Yoksa, devrim ve sosyalizm savaşında proletarya ya siyaset silahı veren, Türkiye ve K.Med'de ete-kemiğe bürünmüş olan yaşayan kategoriler midir? Emperyalizm derken murat salt ABD-Avrpu kapitalizmi midir, yoksa Türkiye kapitaliziminde ulaşması olasılığına işaretmi edilmektedir. (Bu konuda iddialı tezlerin sahipleri Türkiye solunda R. Yürükoğlu ile H. Yurtseverdir.) Kahrolası kapitalizm Ülkemizdeki kapita-

lizmide anlatıyor mu? Eğer anlatıyorsa, niçin "Yaşasın Sosyalizm" soyut propaganda kategorisi olarak söyleniyor da ülke somutluğunda "Sosyalist Türkiye Sosyalist Kürdistan." Şiarları atılmıyor. Bunun yerine "Yaşasın Özgür ve demokratik Kürdistan" deniyor.

"Özgür ve Demokratik Kürdistan" Salt bu haliyle tekeller dışındaki burjuvazinin milli-halkçı Kürdistan olmuyor mu? Bu, Kemalist Kürdistan" değil midir? Hatta, Kemalizm "anti emperyalist, anti dünya bankası, anti IMF" konumuyla ve sovyet sosyalizmininin "tarafsızlaştırıdığı" bağlaşığı sıfatıyla, tam bağımsızmili bir devletçi kapitaizmi örgütlerken o günün dünyasında nesnel olarak daha ileri bir durumdaydı. Bugün Sovyet Sosyalizmi gibi bir gücün olmadığı bir dünyada "özgür-demokratik-Kürdistan" yaşayabilmek için ABD-Avrupa emperyalizmi ve TC mettoplizmi ile ittifak içindeki yerli Kürt kapitalinin Kürt işçi-emekçisinin kanı ve teri üzerine yükselen bir sermaye birikimi örgütlemek zorunda kalacaktır. Y. Newroz sayfalarında "Ulusal özgürlük sosyalizmiden ayrı değildir" "Ülkemiz işçi sınıfı kendi, burjuvazisiyle hesaplaşmaya mahkümdur" yollu değerlendirmeler döne döne işleniyor. O zaman bu değerlendirmelerin programa tercümesinin "Özgür ve Sosyalist Kürdistan" olması gerekir.

SINIF SAVAŞI VE 'BRAKUJÎ'!

Programda, 1.Konferans belgelerinde ve Y. Newroz sayfalarında Kürt proletaryasının aynı zamanda "kendi" burjuvazisine karşı da sınıf savaşı vererek yurtseverliğe devrimci sosyalizme içertmesi işlenmektedir.

Öte taraftan, dergi sahiplerinde Güney Med! Kürt burjuva güçleri arasınaki brakuji "kardeş kanı dökülmesi " mahküm edilmektedir ki bu durumda Ülkemiz komünistlerinin "sempatizan" organı ilke olarak brakuji kavramını benimsemiş olmaktadır.

Y. Newroz 1'de "Kürt" halının ulusal birlik özlemine gücü oranında ve hatta gücünü aşan ölçüde yanıt vermeye çalışmak

"iddiasıyla brakuji dıştalanmakta, Y. Newroz 2'de bu sefer" Kuzey Med! işçi sınıfının kendi ulusal burjuvazisine karşı ulusal bütünlüğü sağlamak gerekçesiyle bile mücadeleden geri durmasının intiharla özdeş olduğu söylenerek "brakuji" içerilmektedir.

Kafa karışıklığına yer olmamalıdır. Böyle çelişikili ifadelerin açıklanması komünistlerin Kürt işçilerinin yerli burjuvaları üzerine bir zamanlar Türk komünistlerininki gibi karanfille-güvercinle gitmelerini salık veriyor olsun . Yani Ülkemiz komünistleri sınıflar mücadelesinin barışçıl, reformcu mücadele biçimlerini anlıyor olsun. Ancak, en azından aşağıdaki doğru tahlillerin öyle anlamadığını gösteriyor:

"...Buralarda KİT kapsamındaki işçilerin yanı sıra özel sektör! de yoğun bir işçi potansiyelini barındırıyor. Aylık 3-4 mil. gibi asgari ücretin bile çok altında ve sigortasız-sendikasız, günde halen 10-12 saat çalışan onbinlerce işçi, çırak bulunuyor. İşçiler patronlara karşı kin ve nefret yüklüler. Sermayeye karşı mücadele azimleri var. "

Yazının bütünlüğünden anlıyoruz ki "Buralarda" demekle kastedilen Ülkemiz kentleridir. Türk, Arap, Süryani vb. patronlarda olsa bile ezici çoğunlukla Kürt patronları ekonomik ve toplumsal egemenliklerini sürdürmektedirler. Karşıt sınıfsal kutup olan Kürt proletaryası ise Tekelci devlet işletmelerinde olmadığı ölçüde vahşi kapitalist sömürüye bu özel sektör işletmelerinde maruzdur, bundan kaynaklanan sınıfsal kin ve nefret yüklüdürler. Bunun sonucu Kürt işçisi ile işvereni arasındaki sert kavga (sınıfi brakuji) olmayacak mıdır?

Öyleyse, " brakuji" Kürt hareketi içerisinde egemen bir kategori olarak veri ise komünistlerce sağ yoruma yol vermeyecek kullanımı yapılmalıdır. Yapılmakta zorlanılıyorsa, Türkiye işçi sınıfı ve devrimci-sosyalist güçlerinin "enternasyonal" devrimci dayanışma aranılabilir. Tek başına böylesi bir durum bile iki halkın, iki ülke işçilerinin ve komünist güçlerinin çok uluslu müfrezeler birliği, biçiminde Birleşim Komünist Parti örgütlenmesini anlatıyor. (Eklemeye gerek bile yok, bu Birleşik Komünist Parti

özgürlük ve sosyalizm güçlerinin partisidir ve kapitalist reformcu ödlekler partisi olan Türkiye Birlik Komünist Partisi/TBKP ile isim benzerliği dışında hiçbir alakası yoktur.)

STALİN VE SOSYALİZMİ KURMA İRADESİ

Önce, programını "Ulusal Demokratik Halk Devrimi" bölümündeki şu ifadeleri aktarıyorum; "Devlet ve özel sektöre ait bütün tekelci işletmelerin, banka ve sigorta şirketlerinin, uluslararası tekellerin kamulaştırılması. "

"Bütün toprak mülkiyetinin, üzerindeki araç ve gereçlerle zoralım yoluyla millileştirilmesi, uygun alanların kamulaştırılması, diğerlerinin ise kooperatiflere ve bireysel tasarufa devredilmek üzere devrimci köy komitelerinin yönetim ve denetimlerine verilmesi"

Yine, " Ekonomik anlamda ulusal kuruculuk" başlığı altında ise sanayi ve tarımda "orta işletmelerden başlayıp süreçte her türlü küçük üretici mülkiyetin ikna yöntemleriyle kollektifleştirmesini sağlayacak ekonomik kalkınma planlarıyla ülke ekonomisinin gelişimi" hedeflenmesinden, tarımda orta ve küçük toprak sahiplerinin, sanayi ve ticarete de küçük esnaf zanakarların üretim ve mülkiyetlerine dokunulmayacağı, bunların araç-gereç, krediler, ürün fiatları vb.ile (yani, piyasa ve mekanizmaları ile-ÇW) desteklenerek kolektif üretim ve mülkiyete geçişlerinde "ikna yöntemi" nin kullanılacağı vurgulanmaktadır.

Dolayısıyla "Ulusal Ekonomi" de büyük üretim araçları üzerinde özel-kapitalist mülkiyetin ve merkezi düzeyde ulusal planlanma ile piyasanın birlikte işliyeceği bir tür "yeni ekonomik politika" (NEP) öngörülüyor.

Yine geliyoruz, Lenin'in ölürken sorduğu "Kim kimi, Sosyalizm mi Kapitalizm mi?" sorusuna yanıtın açıkta duruyor haline.

Üretim güçlerinin gelişme düzeyinin elvermediği için küçük-orta üretim, merkezi büyük üretim gibi bir oranda kamılaştırılamayabilir. Ancak sosyalist mülkiyet ve üretimin kırda ve kentte

küçük, kapitalist üretim karşısında yasalar ve özendirmelerle, yeni bir devlet politikası şeklindeki iradi müdahale ile, süreç içinde geriletileceğinin ve yokedileceğinin altının çizilerek belirtilmesi gerekirdi. (karşılaştırınız, STP programı.)

Birde şu geçerli; ya "ikna yöntemi" işe yaramazda mülkiyetçi-gerici sınıf "mülksüzleştirilmesine" geçit vermeyecek olursa ne olacak, programda boşlukta bırakılmıştır. O zaman, proletarya bir anda da tüm sermayeyi, tüm üretimi, tüm değişim ve dağılımı kamulaştırmaya hazır olacaktır! diye vurgulanmalıydı. Bu proletarya için daha sancılı süreç, daha zor ve ağır koşullar getirebilecek olsa da Türkiye ve K.Med'de üretim güçleri düzeyi emekçi halklarımızın devrimci enerjisiyle bunu kaldırabilir. Oysa bu süreçte burjuvazi tez elden yok olur! diye gözdağı da karşı-devrim potansiyeline verilmeliydi. (karşılaştırınız, TKP/ işçinin sesi IV. Programı-1985)

Rusya deneyimi, sosyalist Sovyet iktidarı altında bile küçük ve orta üretimin, sosyalist devlet mülkiyeti ile birarada varlığı ve planlama denetimli sınırlı piyasa mekanizmalarıyla nefes alıp verdiği koşullarda da palazlanabileceğini, yeni burjuvaziye (Nepman ve Kulak'lar) evrilebileceğini, sosyalizme geçit vermemek için ekonomiyi sabotajlar düzenleyerek felce uğratabileceğini göstermiştir.

O zaman, "Rusya Komünist Partisi-Bolşevik" içinde oluşan ve carpışan kanatlarının varlık nedeni ortaya koyan da bundan öte birşey değildi.

Buharin önderliğinde sağ kanat NEP'in yani mülkiyetin ve piyasanın mantıksal sonucuna varmasın, Nepman-Kulakların "zenginleşiniz"! teşvikleriyle palazlanmasını (güya böylece kentlerdeki işçi sınıfını besleyecek artı-ürün kulaklarının elinde toplanacakmış, onlarda bunu kent piyasısana getireceklermiş !) açıkça savunmakta, partiyi düpedüz bu kapitalist doğrultuya çekmeye çalışmaktaydılar, (Bizzat Troçki'nin bile sürgünde ve çok geç olarak itiraf ettiği gibi "bu durumda Ekim Devrimini yapmaya değmezdi")

Stalin de önce, Lenin'ci "ikinci yöntem" ile küçük ve orta üretimin kooperatiflerde örgütlen (diril) erek sosyalizme yavaş yavaş geçişi öngörmüştü , Ancak, 1920'lerin sonunda Nepman-Kulakların yani burjuvazinin gerek ekonomide sabotajlarla yıkım eylemini başlatması gerek bunun parti ve Sovyetler içinde karşı devrimci darbe denemeleriyle taşınması karşısında 1929-30'da hızla sola dönerek NEP'i, kendi ifadesiyle söylersek, "Ceheneme göndermek"yani iradi-cebri bir müdahale ile kapitalist mülkiyetin ve birikimin bütün kalelerini yıkmak yoluna girmiştir.

Stalinin adı sosyalizmi kurma karalığının ve iradesinin adıdır. Stalin, sosyalizmi bir fikir ve sınıf hareketi olmaktan öteye götürmüş, yığınların devrimci enerjisini seferber edilerek sosyalizmin fiilen kurulabileceğini de sınıfa ve insanlığa kanıtlamıştır.

Devrim yapmış bir proletarya ilanihaye "bekle Avrupa proletaryasını devrim yapacak!" serabıyla gidilemezdi. İktidar olmuş bir proleterya ya "besle kapitalistleri kanatların altında!" ihanetiylede gidilemezdi. Gökkubbenin altındaki bütün ütopistler ve kapitalist yolcular bu durumda Stalin'in alternatifini göstersinler.

Emperyalizmin kuşatması altında, azgın sınıf düşmanlarıyla çevrili bir ortamda gerçekleşen insanlığın en kahramanca ve cüretli bir deneyi olan ilk sosyalizmin bünyesindeki kimi eksiklik ve sorunları reel bir dünya gerçeği olmasındandır. Buna ek olarak, Rusya tarihinin geri toplumsal-kültürel dinamiğinin de belirleyici olduğu Stalinin kimi hatalarının da payı dışlanmamalıdır. Yeni sosyalizm dalgası inkarcılık temelinde değil, ama "reel"olanında devrimci-marksit eleştirisiyle yoğunlaşarak gelecektir.

Sınırlı bir yazı çerçevesinde daha fazla uzatmadan Ülkemiz komünistlerinin devrim stratejisinin ana ruhunu aşağıdaki şekilde öneriyorum;

"Ülkemiz komünistleri, Ulusal Özgürlük ve Toplumsal Kurtuluş için devrimin proletarya öncülüğünde, yoksul köylülükle temel ittifakını gerçekleştirerek uluslararası sermayenin genişletilmiş yeniden üretimi çekim alanı içinde yer alan Türkiye kap-

italist sömürgecilikine ve onun emperyalistleşme denemesine, onunla tümleşik yerli Ülkemiz kapitalizmine karşı olan kent ve kır küçük burjuvazi, aydınlar, gençler, kadınlar ve tüm emek ve özgürlük güçlerini Ülkemiz genelinde Birleşik Sosyalist Halk Cephesi'nde yer almaya sağlayan ulusal devrimci bir mücadeleyi sürüdürür. Bu mücadeleyi Türkiye ve K.Med'in emekçi halkıyla ortak düşmana karşı Birleşik Proleter Sosyalist Devrimin bir parçası olarak öngörür ve örgütler.

Orta sermaye, tekel dışı sermaye diye de adlandırılan yerli burjuvazi işçi-emekçileri üzerinde vahşi kapitalist sömürüyü gerçekleştiriyor. KİT 'lerde somutlanan TC tekelci devlet kapitalizminin "medeni" yani teknoloji yoğun nispi artı-değerli sermaye birikimini örgütleyebilmesi karşısında tekel-dışı bu kapitalist sınıf, gerek tekelci devlet, tekelleriyle tümleşik yapısı, gerekse işçi sınıfı üzerinde emek-yoğun üretimden kaynaklanan mutlak artı-değerli vahşi kapitalist özelliği nedeniyle stratejik olarak "barikatın karşı tarafındadır" ve artı-değer, pazar vb.paylaşımından kaynaklanan tekeller ve devletiyle "aile içi" kimi çelişkilerinin olmasına rağmen proletaryanın ulusal-toplumsal özgürlük için sosyalizm bayrağı altında yer alması mümkün değildir.

Proletarya, bu sömürücü sınıfı devrimde müttefik olara değil, onunda liberal-reformcu nefes olma talepleri demek olan kimi "demokratik özgürlükleri"kendi sınıf savaşında sınıfsal kurtuluşuna gidilen yolda taktik olarak değerlendirir.

Demokratik hak ve özgürlüklerin böylesi savunusu, küçük-orta sermayenin Tekeller ve Tekelci devlet karşısındaki konumlanışına denk düşen "burjuva demokrasi'sini" savunmakanlamına gelmez. Yerli burjuvazinin de olabilecek böylesi konumlanışına bakarak, proletaryanın özgürlük ve sosyalizm kavgasının orta yerinde bir "demokrasi" aşaması önemlisi bilim dışıdır.

Proletaryanın gerek kapitalizm koşullarında ulusal-toplumsal kurtuluş kavgasında olsun, gerek sosyalist iktidarı alışı ve proletarya diktatörlüğünü kurup burjuvaziye mülksüzleştiren sosyalist ekonomiyi örgütleme kavgasında olsun karar ve yönetim

süreçlerine aktif-örgütsel bir şekilde katılımcılık ötesinde "demokrasi" nin başka bir özelliği yokur.

Ülkemiz işçi sınıfının "kendi" ulusal burjuvazisine karşı sınıf mücadelesini geliştirmesi, ciddi iç kavgayla sınıf çatışmasına girmesi vb. durumu Kürt proletaryasının "kendisi için sınıf" olduğunu kanıtlaması ötesinde idealize ederek "tayin edici güç" atfedilmesine endekslenmemelidir. TC devletine karşı kardeş işçi sınıfı ile birleşik bir sosyalist devrim denemesini-örgütlemesini ufkuna almayan bir komünist hareket, bu haliyle yurtsever belediyeci, yurtsever çevreci, yurtsevr barışçı bir "komünist" hareket olmadan öteye gidilemez. Proletarya enternasyonolizminin topraklarımızda somutlanması ezilen ulusumuzun özgürlüğü temelinde iki halkın işçilerinin birleşik iktidarıyla sosyalizmin kurulması görevini Ülkemiz komünistlerinin önüne koymaktadır. Türkiye'nin tam üyelikli AET'e girme çabaları ve emperyalisteşme olasılığı gerçekleşse bile emperyalist kapitalist Avrupa'daki metropol proletaryasının "sus payı"nın da büyük etkisiyle bir devrimle iktidarı alması, sosyalizmi kurması ufukta yoktur, serap devap ediyor. Bunun yerine tarihten gelen "Osmanlı" toplumsal kültürel dinamiğimiz Kafkaslar ve Balkanları da içine alacak hemde ulusumuzun parçalanmışlığına son verecek bir "Doğu Devrimi" ni, kurulacak bir "Doğu Sovyet Cumhuryetler Birliği" Sosyalizmini daha reel bir seçenek yapmaktadır. Ancak "Bölge Proletaryası"nın birleşik toplumsal iradesi ve örgütlenmesi henüz yoktur. Böylesi bir iradeyi örgütlemek aynı zamanda parçalı Kürtleri birleştirecek bir kordon işlevini de görecektir,. ilk adım olarak bir "Doğu İşçi-Emekçileri Kurultayı" nın toplunması örgütlenmelidir.

Ayrı örgütlenme, ayrı mücadele

ADİL ZOZANÎ

A-ÖNCÜLLER

Bir kez daha dönüp üzerinde düşünmenin zamanıdır; tarihsel ezilmişliği, birliğini oluşturamamanın, özgürlüğe bedeli ödendiği halde kavuşamamanın nedenlerinin, eğer bizim toplumumuzun tarihsel süreçte yüzleştiği sorunlardan sürekli bir kaçış tercih edilmiş ise, birliğini yakalıyamıyor olması, esaretin biricik nedeni olabiliyor ise mücadele araçları toplumun düşmanlarından hedef sapıp toplumun kendisine dönüyor ise bunun bir izahı olsa gerek. Gecikmiş tarihsel süreçlerin atlanması ileri düzeyi yakalama yöntemi olamayacağına göre esaretin değil, toplumsal dönüşümün felsefesinin oluşturulması gerekiyor.

Toplumsal yaşamda zayıf halkalardan yola çıkılarak geliştirilecek çıkış yöntemleri, toplumun yaşamında değer kazanan olumlu yanlarıyla beslenerek programatik şekil alabilir. Bunun için öncelikle karar vermek gerekiyor, ideolojik doğrultularının toplum yaşamında kesiştiği doğrular hangileridir? Çünkü ideolojik doğruların toplamı toplumsal mücadelede hedef olandır. Hedef olana ulaşmak ise toplumsal yaşamın kendi pratiğinden süzülmüş doğrularıyla mümkündür.

Eğer yaşamın tahlili doğru temellere oturtulamamış ise boşuna

enerji tüketiminden vazgeçip, devamlılık içinde değişimi yakalamak zorunlu görevdir.

Devamlılık içinde değişim ise iki ana eksen üzerinde somutlaşmakla mümkündür. Bir, saplantı durumu olan ve koşulları tek taraflı konulmuş ayrı örgütlenme birlikte mücadele yaklaşımını terkedip ayrı, örgütlenme ve kendi tarzını bulmuş ayrı mücadelede ısrar, ki toplumsal yaşama nüfuz eden güncel programatik yaklaşımlarla ileri vadede toplumun emekçi katmanlarıyla kendisini buluşturacak olan programın kitle damarını yakalamak.

Kendi mücadelesine sahiplik edebilecek bir dönüşümü toplumun önüne koymadan yol alınamayacağını yaşanmış örnekleriyle görülmüştür. Eger komünist hareket halkın acil talebi olan ulusal kimliğini kazanma mücadelesi nihayete ulaşması yönünde perspektif sunacak ise; birlik sorununun da çözümü üzerinde yoğunlaşmak durumundadır. Komünist hareket salt ulusalcılıkla yetinmeyip bunun özgürleşme için yeterli hedef olmadığını, ulusal mücadele sorununa gövde eklenmesi gerektiğini, yani toplumsal kurtuluştan da sözedecek ise yapılacak iş; acil görevlerin zaman yitirmeden yerine getirmektir. Ulusal özgürlük talebi karşısında hareketin kendisini ikircikli bir tutum almaya zorlayabilecek her türlü -adı ne olursa olsun- yaklaşımdan derhal vazgeçmek öncelikli iştir. Çünkü sorunlardan birisini çözümsüz bırakıldığı andan itibaren kitleyede hareketi yalnızlaştırma vizesini vermiş olur.

Dolayısıyla komünist hareket iki somut ivedi görevle yüzyüzedir;

1- İRADİ ENTEGRASYON SÜRECİ İFLAS ETMİŞTİR

Burada ki temel soru şudur; Ekim deverimiyle birlikte ulusal sorunun çözümüne ilişkin Lenin'in üzerinde durduğu yöntem ile ölümünden sonra Stalin'in uyguladığı yöntem arasında uzlaşması mümkün olmayan bir farklılık vardır. Lenin ulusal sorunun çözümünü tarım ülkeleri ile çoban ülkeleri ayırımında tarım ülkeleri için bağımsız, çoban ülkeleri için federatif örgütlenme tarzını ön-

görmüştü, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını yorumlarken, Stalin ise bu ayırımı gözetmeden özerk örgütlenme tarzını öngörmüştür yorumunda. Reel sosyalizm döneminde Sovyetlere egemen olmuş görüş Stalin'in özerklik görüşüdür.

Tarihsel süreç Stalin'in yanılgısını reel sosyalizmin çöküşüyle Sovyetlerin sesiz sedasız 16 parçaya bölünmüş olmasıyla ortaya koymuşken, federatif sistemle işleyen ulusların entegrasyon süreçleri de sancılı bir şekilde son bulmuştur. Bu da Lenin'in çoban ülkeler için öngördüğü farklı örgütlenme ve entegrasyon yönteminin iradi olduğunu göstermiştir. Özerk statüyle yönetilen Sovyetler, içi asit dolu şişe gibi hacmini tamamlandıktan sonra patladı ve 16 parçaya bölündü, ayrışım ulusal kimlik etrafında oldu. Doğu Avrupa sosyalist ülkelerindeki federatif sistemler ise bu defa çok daha sancılı ve karmaşık bir tarzda yine ulusal kimliklerinin etrafında bir ayrışım yaşadılar.

Lenin ile Stalin'in yaklaşımları farklı oldukları halde Stalin'in yaklaşımı tümden, Lenin'in ise çoban ülkelere ilişkin yaklaşımı tutmamıştır -Lenin tarım ülkeleri için doğrudan ayrı örgütlenmeyi savunmuştur-

Çoban ülkelerde federatif sistem savunusu, halkların iç çelişkilerinden yani ezen ezilen statüsüne yakınlığını dolayısıyla savunmuştur. Söylenmek istenen, birazda iradi müdahale ile zaten geri dönülmez bir noktaya erişmiş olan halkların entegrasyonu nu tamamlamış olunur. Kimlik sorunu dışında başka hiçbir faktör bu yaklaşımların 70 yıl arayla tutmadığını göstermek için yeterli değildir. Emperyalizmin sosyalist blok üzerindeki kuşatması ve içeride yaşanan sapmalara entegrasyonun sağlanamamış olmasına neden gösterilemez.

Çünkü sosyalist sistemin dağılması ile dağılmanın ulusal kimlikler etrafında oluşmuş olması arasında nedensel bir bağıntı vardır. Sosyalist ülkelerde ulusal kimlik etrafında dışavuran sorun aynı şekilde bugün kapitalist sistemin uygulandığı coğrafyalarda da mevcuttur. Dolayısıyla reel sosyalizmin çöküşü ile ulusal kimlikler etrafında çizilmiş yeni sınırlar arasındaki bağlantı kurulacak ise, Le-

nin ile Stalin'den başlayan döneme gidilmesi gerekir.

Doğal olarak planlı ekonomi savunusu alanlarımız bu ayrımın yersiz olduğunu düşünebilirler. Ama ben tersini düşünüyorum. Sorunun öncelikle planlı ekonomi egemenliğinin sağlanmaya çalışıldığı yerlerde kendisini dışavurmuş olmasını normal karşılanması gerekir.

Planlı ekonomi, kendi toplumsal tarihsel gelişimini tamamlamış toplumların yaşama geçirebileceği birlikte yaşam projesidir. Tarihsel gelişimini tamamlayamamış toplumlara bu elbisenin dar mı yoksa geniş mi geldiği bile anlaşılmaz, nitekim 70 yıllık reel sosyalizm uygulama döneminden de böylesi bir sonuç çıkıyor. Birlikte yaşamayı kavramak bilinç sorunudur. Kendi kimliğini tanımlayamamış halkların birlikte yaşamaya zorlanmış olması bir yere kadar dayanabilmiştir. Sonuçta ortaya çıkacak tablodan entegrasyonun gönüllülük temelinde karşılıklı olması sonucu çıkıyor.

Dün halkların entegrasyonu toplumsal yaşamda değer yargılarından elde edilmiş kurallara göre gerçekleştirilmeye çalışılıyordu. Bugün ise mantıksal analizden geçirilmiş kurallar bütünlüğünün zorlandığı sınırında ve gönülülük çerçevesinde mümkün oluyor. Dün ile bugün dolayısıyla yarın arasındaki fark buradadır. Halkların kendilerini özgürce ifade edebildikleri bir süreçte gönüllü entegrasyona sarılmaları, iradi entegrasyon sürecinin iflasını getirmiştir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde Sovyetlerde ulusal kimlik etrafında yeni çizilmiş sınırlar geri bir süreci ifade etmiyor. Yeni sürecin doğru temellere oturtulmasına ışık tuttuğu için ileri bir durumdur.

Diyarbakır'lı ya da Antep'li olmadığı kadar İstanbul'lulaşan Kürdistan "entellijiensiyası"nın reel sosyalizmin çöküşüyle birlikte kendilerini denizde bir başına bırakan bu yeni durum, geleceğin sahibi olmak isteyen ülke komünist hareketin önünü açmaktadır.

Çukurova Kürtleri, İstanbul Kürtleri var , bunları n'yleyelim? diye diye sonuç alınamadı, ama Yugaslavya'nın benekli haritası orta yerde günışığına çıkınca şaşırılıp kalındı. S. Çiftyüreğin "İlhaktır, ama ayrı örgütleyemeyiz anlamını çıkarmıyorum" demesi ile

Özal'ın 1993 yılında cumhurbaşkanıyken Diyarbakır'da MGK'ya sunduğu entegrasyon projesi arısında bir fark var. Birini bir Ülkemiz komünisti, diğerini sonradan Türk'leşmiş bir liberalin ayrı ihtiyaçlardan doğan iki projesidir. (Özal'ın yaklaşımı sonradan Demirel'e mektup adı altında kamoyuna deklere edildi)

Burada ilhak mı, sömürge mi? tartışmasına dahil olma niyetinde değilim. İlhaktır diyenler ile sömürgedir diyenlerin şimdilik buluştukları nokta "aslında biraz ilhaktır, biraz da sömürgedir". Ortak bir nokta bulunmuş iken konsensüsü bozmak istemiyorum.

Çoban ülke statüsünde görülmeye çalışılan Ülkemiz coğrafyası sınırlarının çizilmesi, uluslaşma sürecinin tamamlanması çabalarının beyhude bir çaba olarak başlayan "komünist değerlendirme"lerin bu coğrafyada yaşayan halklar içinde bir kitle damarı yakalayamamış olmasını açık yüreklilikle söylemek gerekir bundan sonrası için bir şanstır; ama bundan sonrası için devreye girecek projenin kendi varlık nedenini "beyhude çaba" olarak görmekten vazgeçmesi koşuluyla, Komünist hareketin ivedi sorumluluklarının bilinciyle taşıdığı misyona uygun bir yöneliş ve tarz yakalanabilir, önceliklerini doğru tesbit eder, yeni dönemde iddia sahibi olarak işleyen bir mekanizma ile mücadele yaşantısına devamlılık içerisinde değişim yaşatabilir.

Devamlılık içerisinde degişim tezini yakalayabilmek; öncelikle yerel sınırlar içerisinde toplumun ezilen kesimlerinin istemlerine sahip çıkmak, ezilen kesimlerin geleceğine ışık tutmak gerekiyor. Eğer komünist hareket bugüne kadar bu iddianın sahibi olamamış ise buradaki eksiklik toplumun ezilen kesimlerinin mücadeleden kaçışı değildir, mücadele perspektifinin içinde boğuluduğu ayrı örgütlenme birlikte mücadele gibi ikilem yaratan söylemidir.

Düzeltmeye **"ülkemiz ile entegrasyonu gerçekleştiren Türkiye tekelci kapitalizmi gelişimi sürecinde, Ülkemizde emek-sermaye çelişkisini netleştirmiştir"** der program, bu noktadan başlayalım . Ülkemiz tarihinin hiçbir aşamasında ortak bir pazar oluşturulamamıştır. Kürtler birbirine en yakın oldukları dönemde 4 ayrı mirlik tarafından yönetilmiştir ve bu ayrı beyliklerin dahi kendi

içerisinde bir pazar bütünlüğü sözkonusu olamamıştır.

Dolayısıyla;

1- Kendi pazarının sahibi olamayan bir halkın sonradan başka bir pazarla entegrasyona gitmesi mümkün değildir. Burada belirlemeden önce açımlanması gerekli olan bir sorun vardır. Kürtler kendi ortak pazarını oluşturamamışlar ise, nasıl oluyor da Türkiye tekilci kapitalizmi ile entegrasyona gidebilmiştir? Sorunun cevabı elbetteki böyle bir entegrasyonun olmadığıdır. Çünkü Ülkemiz1639'da Osmanlı'lar ile İran'lılar arasında imzalanan Kars-ı şirin atlaşmasıyla ilk kez ikiye bölündüğünde 4 Kürt mirliğinden 3'ü Osmanlı egemenliğine, diğeri ise İran'lıların egemenliğine verilmiştir. Her mirliğin ayrı yönetim statüsü ve pazar ilişkisine sahip olması gözönünde bulundurulur ise, Kürtlerin farklı zamanlarda ve farklı tarzlarda egemenlik altına alındıklarını da görmüş olacağız. Dolayısıyla pazarın entegrasyonu değil, pazarın ele geçirilmesidir sözkonusu olan.

2- Komünist hareket, toplum projesini geliştirirken parçaların tümünü görerek sonuçlara varmak zorundadır. Kuzeyin hareketi güney karşısında nemelazımlı yaklaşımla hareket edemez. Çünkü bugün dahi mevcut suni sınıflara rağmen parçaların ekonomik-kültürel bağları devam etmektedir. Kuzeyin sosyal-siyasal koşullarına göre program geliştirilirken ulusal talebin geleceği noktasında bir somutluluk yakalamak zorundadır. Ya ulusun kendi sınırları içerisinde özgürlüğünden yanayız ya da gecikmiş ulusalaşma sürecinde diretmek "beyhude" bir çabadır. Birini dolaysız tercih etmek durumundayız. Hem İstanbul'u hem de Diyarbakır'lı ya da Diyarbakır kalkışlı İstanbul'lu olalım mı diyelim? Bu olmaz. Çözümü gecikmiş ulusalaşma süreci farkedilmemiş takvim yaprağı değerlendirmesine gitmeden sorunun çözümünü işçi sınıfı mücadele perspektifinde çabuklaştırıcı yöntemlere başvurarak bulabiliriz. Yani programın temel dayanaklarından biri olan bu cümle yerine; ülkenin bir parçasının temel yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları elegeçirilmiş Türkiye burjuvazisi yerel burjuvaziyi kendi kimliğini redde zorlayarak gelişime sürecinde, yatırımını kendi ülkesi dışında ger-

çekleştirmesi koşuluyla pay sahibi yapmıştır. Bu durum, ile birlikte ülkemizde sermayenin gelişim sürecinde emek-sermaye çelişkisine ivme katmıştır. Paragrafın başlangıç kısmını bu şekilde düzeltikten sonra gerideki cümleler anlam kazanır ve varlık gerekçelerini bulurlar.

Kesinlikle önerdiğimiz yaklaşım yeniden bir sıtatü tatışması değildir. Sınıf mücadelesi perspektifini görmeye çalışıyoruz. Komünist hareket kendi ülkesi gerçeğinden yola çıkarak yönelişlerini somutlaştırsın diyoruz. Bunu söylemekle Dünya'yı yeniden keşfetme diye bir iddiamız yok, tersine programatik yaklaşımlarda gizli olan esaslı yanı öne çıkararak öncelik tesbiti yapmaya çalışıyoruz.

Bir toplumsal projenin geçerliliği uygulanacağı bir zeminin olup olmaması ile anlaşır. Komünist hareketin ülkede siyasal-sosyal koşulları irdelenmeden subjektif niyetlere dayandırılan programatik şekillenişini sağlayan argümanlarını tersyüz etmeden, yani dayanakları yeniden ve doğru şekilde oluşturmadan uygulanır ise toplumsal proje durumuna gelmesi mümkün değildir. Teknik kimi yanlışlara değinip geçeceğiz; program Bulgaristan Komünist Partisi'nin devrimden sonra "mükemelleştirilmiş" halini örnek alarak hazırlanmış, program önceden belirlenmiş bir koşullanmayla, birlik piskozu içerisinde nesnel koşullar gözetilmeden kendinden makul akademik yaklaşımlarla kaleme alınmış, oysa kendinden mankul akademik yaklaşımlar toplumsal yaşamda siyasal sorunların çözümünü sağlayamazlar.

Ülkemiz işçi sınıfı siyasal perspektifini koyarken , kendi ülkesi siyasal- sosyal koşulları gözetilmeden konulmuştur. Amed işçisine İstananbul'daki ikiz gökdelenler gösterilmeye çalışılmış, Türkiye işçi sınıfından ayrı düşünmesi kendi ülkesi özgün koşullarına göre siyasal şekilenişinin önü tıkamıştır. **"Halkımızın devrim dinamizmi Türkiye genelinde egemen olan tekelci kapitalizm koşullarının yarattığı nesnel gerçeklik tarafından belirlenmektedir. Bu gerçeklik, Ülkemiz proletaryasının önüne, Türkeye proletaryası ile berlikte örgütlenme ve mücadele görevlerini koymaktardır."** "Terörle mücadele yasası" gibi bir şey, Ülkemiz işçi sınıfı herşeyi

söyleyebilir ama örgütlenemez. Peki sorgulamanın kendisi ne kadar doğru? sizler kafa yormayın çünkü bu sorunlamayı kaleme alanların kendileri de ne demek istediklerini bilmiyorlar. Sorunlamanın birinci cümlesi içerisinde kullanılan "Türkiye" "misak-ı milli" sınırları kapsayan coğrafik adlandırmayı kapsıyor. Kürt sermaye gruplarını yok saymıştır, ki kimi kaynaklarda ise Kürt burjuvalarının sahip oldukları holdingler, anonim şirketleri sıralanmış vahi'nin tamamlandığı sanılmıştır, oysaki bu savunulara dokunmadan da kendi içinde çelişik oldukları görülmektedir. Kürt devrimci dinamiği, Türkiye devrimci dinamiğinin koşullanışı dışına çıkmadan gelişmemiştir. Eğer ilk cümledeki savunu doğru ise kendini bağımsız tarzını da tam bağımsızlıkçı temellere oturtan siyasal perspektifin ülkede özne durumuna gelmesi arasında bir çelişki var demektir. Oysa bu sorunlama da bağımsız persperktif geliştirmenin "beyhude" çaba olacağı iması var. Gelelim ikinci cümleye, "bu gerçeklik" te gösterilmek istenen şey gizli tutuluyor. Kendi kendine tuzak var sorunlamada. Kültürel sosyal-ekonomik entegrasyon tamamlanmamış hesabıyla kesinlik konulmuş, tam determinist bir yaklaşım geliştiriliyor.

"Bu gerçeklik"ten Ülkemiz coğrafyasının Türkiye'de, en azından kendi sınırları içerisinde kalan parçasında ulusal talebin öne sürülmesinin koşullarının olmadığı ifade ediliyor. Cümle gerisinden nedenli farklı süslenirse süslensin niyetin gerçeğin yerine konulduğunu gizleyememiştir. Eğer burada proletarya nitelemeleri kullanılmamış olsa hiç üzerinde durmadan geçecektik. Ama geçmiyoruz, bu yöneliş Ülkemiz proletaryasının esaslı yönelişi olarak konulmuş ve ortadoksca savunulmuş, etrafı örülmeye çalışılmıştır. Sonuçlar, nedenler sentezinin toplamıdır. Diyalektiğin bu düsturu doğru ise programın başlangıç kısmına konulmuş "gerçeklik" tezi yanlıştır. Çünkü "gerçeklik"sonuç olandır. Sonucun doğru olup olmadığı ise diyalektik bir mantıkla nedenlerin analizinin yapılıp yapılmadığına bakılmalıdır. Kürt halkının tarihi Türkiye egemenliğiyle ortaya çıkmadığı, yani öncesinin olduğu gerçeği kabul edilirse sorunlamayı yeni baştan doğru biçimde yapma şansı vardır. Birinci

cümle; **halkımızın devrimci dinamizmi bölge emekçi halklarının ve özelikle halkımızın emekçi kesimlerinin kendi içinde kategorize olmuş karekteri ve yerel burjuvaların emperyalizm (Kürt burjuvazisinin egemen uluslar burjuvazisi) ile işbirliği geliştirmesi sonucu ortaya çıkmış, nesnel koşullar etrafında şekillenmiştir.** Sorunlama bu şekilde düzeltilirse devamında doğru ve kendisiyle barışık bir yönelİş belirleme şansına sahip oluruz. Bölgesel momentlerin tamamı yan yana konulup bölge burjuvazisinin emperyalizm ile duruşu ve Kürt burjuvazisinin egemen ulus burjuvazileriyle ilişkisinin sorunlaması bizi sözkonusu cümlenin devamında gelen yönelişleri ifadelendirecek cümleyi; bu nesnel koşullar Ülkemiz proletaryasının önüne, egemen ulus burjuvazisine karşı ulusal kurtuluş ile toplumsal kurtuluş mücadelesi bütünlüğü içerisinde, halkımızın ulusal özgürlüğüne sınıf perspektifiyle çözümlemeyi zorunlu görür ve kendi ayrı örgütüyle yaşamın her kademesinde ayrı mücadele görevini koymaktadır.

Ayrı mücadele zorunluluğu ulusal hareketten önce komünist harekete düşmektedir, çünkü komünistler yaşamın hiçbir evresine yaşanmadan geçiştirilmeyeceğini iyi bilirler. İdeolojileri yaşamı algılayış biçimleri, duyarlılık temelinde nedenden sonuç alana seyir izleyerek bütünselik içerisinde kavrar ve yöneliş geliştirirler.

Olgular karışındaki duyarlılık eger duygusallık potasına konulacak ise Kürt'lere ulusal özgürlük ve toplumsal kurtuluş hedefi göstermek de aynı potanın içerisinde değerlendiriliyor demektir. Oysaki programatik yönelişleri içerisinde komünist hareketin vazgeçilmez, hareketin farklılığını koyan temel düsturu budur. Komünist hareketin programatik etosunu oluşturan bu düsturun arkası pekiştirildiği ölçülerde mücadelede ivme kazanacaktır. Programatik yaklaşımın bu ayırıcı nitelikleri tutumuna ileride yeniden döneceğim.

Ulusalaşma tarihi bir süreçtir, atlanamaz. Sınıf mücadelesi ulusal sorundan bağımsız durma şansına sahip değildir. Tersine sınıfsal yönelişler toplumsal mücadelenin hedefine ulaşmak için önüne çıkan bütün toplumsal sorunların asli sahibidir. Halkımızın ulusal özgürlük sorunu karşısında işçi sınıfı sesizliğini bozmadan halkın

sınıfsal yönelişler etrafında mücadeleye yöneltemez.

Bu nedenle sınıfsal perspektifin kitle dayanaklmarını oluştrabilmek için öncelikle aradaki pürüzleri kaldırmakla işe girişmek gerekiyor. Düşüncede mevcut bulanıklığı aşmaya yani ikilem yaratan kendi varlık gerekçelerini yatsıyan ayrı örgütlenme birlikte mücadele yaklaşımından başlayarak yola koyulalım. Ayrı örgütlenmenin koşullarıyla ayrı mücadele koşulları arasında fark yoktur. Birincisi doğru ise ikinciside yani yöneliş de doğrudur.Yok ayrı örgütlenmenin koşulları mevcuttur ama ayrı mücadelenin koşulları mevcut değidir diniliyorsa bilinmelidir ki, işin içinde kocaman bir yanılgı var demektir.

Dünya ulusal familyalar içerisinde kapitalist yaşam evresini tarihin doğal bir mommenti olarak dışardan bir müdahaleye gerek olmaksızın yaşayan toplumlar, bugün sosyalizme iradeciliğin dayatıldığı toplumlardan daha yakındırlar.

Entegrasyon sınıfsız toplumun temel inkar edilmez düsturudur. Bunu kimse inkar etmiyor. Burada karşı çıkılan şey iradeciliğin belirleyiciliğinde bir ulusun ulusal doyumunu yaşamadan entegrasyona zorlanmasıdır. Komünist topluma ulaşmak bireylerin niyetleriyle mümkün olmuş olsaydı, Marx herkesten önce bu niyet etme zahmetinde bulunurdu kuşkusuz. Ama o bilimsel sosyalizmin kuramını oluştururken niyetlerden değil gerçeklerden hareket etmiştir. Eğer Lenin de UKKTH savunusunun belirgin ethosunda uzak değerlendirildiğini görme şansına sahip olmuş olsaydı, "sizler beni yanlış anlamışsınız"der savunusunu yeniden izaha koyulurdu ve "çoban ülke" ayırımından vazgeçerdi.

2- ULUSAL KURTULUŞ BÜTÜNLÜĞÜ, TOPLUMSAL MÜCADELE

Bu en ayırıcı nitelikli tutum, yani programatik ethosun dayanağı üzerinde durulmadığı için anlaşılamamıştır. 15 yıllık tarihi sürecin komünist hareketin temel farklılığını koruyan bu yaklaşım bugün için yeniden üretilme ihtiyacına dayatılmıştır.

3. Enternasyonal'in ulusal mücadelelere bakışı, olan ulusalaşma evresi ile toplumsal mücadele evrelerinin birbiri ardına gelen iki ayrı süreç olduğu üzerine şekilenmiştir. Yani önce ulusal kurtuluş evresi tamamlanır, ardından toplumsal kurtuluş mücadelesi başlar. Özelikle 3. enternasyonal'den seksenli yılların başlarına kadar yaşanan ulusal kurtuluş mücadelelerine sosyalist blok bu perspektif ile sahip çıktı, tüm ulusal kurutuluş hareketleri bu cepheden destek görerek tamamlandılar. Ama çok azı toplumsal kurtuluş evresi sürecine girdi. Sonuçta reel sosyalizmin çöküşü böylesi niyetleri olanları da süreçten geri dönmelerine yeterli neden olabildi.

Enternasyonalin bu yaklaşım sahibi kılacak o günün koşullarında yeterli nedenlerin olduğu gereği, bu sorunlamanın vazgeçilmezliği anlamını taşımıyor şüphesiz, enternasyonal sosyalist sistemin arkaladığı burjuva ulusal hareketin programatik düşüneceğini bildiği için ulusal kurtuluşun ardında toplumsal kurtuluşla süregenlik içerisinde olmasını kaçınılmaz görüyordu.

Komünist enternasyonalin manifestosunda tutum geliştirilmiş ve altı kalın çizgilerle çizilmiştir; "Daha gelişmiş sömürgelerde mücadele bugün bile, sadece ulusal kurtuluş bayrağı altında sürmekle kalmıyor, açıkça ifade edilen toplumsal bir nitelik kazanıyor." devamında detaya yer veriliyor; "Nasıl kapitalist Avrupa, dünyanını geri-kalmış bölgelerini kapitalizmin girdabı içine çekmişse, sosyalist Avrupa da, -planlı örgütlü sosyalist ekonomiye geçişlerini kolaylaştırmak için- tekniğiyle, örgütlenmesiyle maddi gücüyle kurtarılmış sömürgelerin yardımına gelecektir." Ulusal kurtuluşun burjuva demokratik bir talep olduğu hem teyit ediliyor, hem emperyalizme karşı başkaldırı olduğu için ilerici olduğu söyleniyor. Bu çerçevede yapılan sorunlama ile yapılması gerekenin üzerinde duruluyor. Uluslaşma sürecini yaşayan halklar sosyalist sistemin teknik, örgütlenme ve manevi desteğiyle desteklenecekleridir.

20. yy'da gerçekleşen uluslaşma mücadelelerinin çoğunluğunun sırtını dayadıkları sosyalist bloku, halkların haklı istemlerinin yerine gelmesi hem de tarihsel ulus-devletini oluşturma tarihsel sürecini yaşama olanağı buldukları için enternasyonalin verdiği destek

güvencesi işe yaramıştır. Devamla şuraya gelelim; bugün devam eden ve sayısı bir elin parmakları kadar kalmış gecikmiş ulusallaşma mücadelelerinin 3. enternasyonal güvencesi varmıdır? Tabi ki hayır. Öyleyse teknik örgütlenme ve manevi desteğiyle ulusallaşma sürecinin destekleyicisi, asıl enerjisini ulusalaşma süreci ardından geliştirilmesi planlarının toplumsal mücadeleye göre koruyan yerel ve enternasyonalin parçası durumundaki komünist hareketin özeliklerinde değişme olmamışmıdır? Evet. Enternasyonalin fiilen olmaması başlı başına öncüllerden değişimin olması için yeterli neden değildir. Sosyalist sistemin dağılması ve bu sürece tekabül eden ulusal kurtuluş mücadeleleri karşısında yerel komünist hareketlerin geliştirilmeleri gerekli görülen ethos üzerinde duracağız.

Uluslararası konjüktür seksenli yılların başlarına kadar ki süreçte ulusallaşma süreçlerinin tamamlanan düşünsel sınırlar içerisinde devam edebilmesine olanak tanıyordu. Zaten ulusal hareketlerin çoğunluğu bazı elverişli sunumundan kendilerine göre olumlu sonuçlar elde ettiler.

Mezopotamya coğrafyasının sağında solunda bugün kendi bağımsız ulusal devletini kurmuş halkların çoğunluğunun mücadelesi sözkonusu süreçte olmuştur. Buna karşın Kürt halkının ilk ulusal ayaklanması 1806'da Abdurahman Paşa ile başladığı yaklaşık kapitalist toplumun ulus-devlet tarihsel sürecinin ilk dönemidir aynı zamanda ve tüm 20.yy. boyunca kısa kesintiler dışında sürekli devam eden ulusallaşma mücadelesi olduğu halde hala sonuçlanmış değil. Tabiki Kürtler yaklaşık iki asırlık ulusallaşma mücadelesi serüvenini tamamlayamamış iseler bunda sadece Kürtlerin beceriksizliğinden söz edilemez. Kürt tarihi incelendiğinde önemli tarihsel momentlerde izlenen yanlış tutumlardan dolayı süreçten kopmaların gündeme geldiği görülür. Osmanlının hiç bir zaman tam egemenliğine alamadığı Kürtlerin, ,Osmanlının her başı sıkıştığında can simidi olmayı kabul etmişler ve kendi öncülerine bir tarafa itme talihsizliği göstermişlerdir. Osmanlı saray müşkülatlarında imparatorluğun doğu sınırlarının güvenliği Kürt mirlerine teslim edilerek tarafgir konumuna getirilerek hem Kürtlerin imparatorluğa karşı

direnişleri kırılabilmiştir hem Kürt mirleri aracılığıyla Kürtlerin askeri karkterinrden faydalanılabilinmiştir. Mezopotamya'nın en karmaşık dönemlerinden olan -belkide enkarmaşığı- birinci emperyalist paylaşım savaşı sürecinde yine Atatürk, Türk kurtuluş savaşının ilk adımını Kürtlerle birlikte üstelik 1912 de şimdiki güney sınırları içerisinde başlamış Kürt ulusal direnişine rağmen atmayı bu konuda Osmanlı tarihi tercübelerinden yararlanarak başarmıştır.

"Atatürk de Kürt'leri kandırmıştır" deyip, bu dönem kapatılmıştır, özelikle Kürt tarih bilimcileri bu hususu yorumlarken hep aynı değerlendirme hatasına düşmüşlerdir. Aslında Atatürk, Kürtleri kandırmamıştır, Türk kurtuluş savaşında Kürtleri piyon olarak kulanmış, ardından yurtlarında Osmanlının hiçbir zaman başaramadığı Türk egemenliğini sağlamıştır. Yani Yavuz'luk etmiştir.

Bu cepheden bakıldığında komünist hareket ulusal sorun konusunda daha net bir değerlendirme şansına sahip olacaktır. Ülkenin dört parçasında Komünist hareketin aynı örgütlenmeyi seslendirmeleri seksenli yıllara tekabül ediyor. Bu bir tesadüf değil; öncesi var. Egemen ulusların komünist hareketleri, Moskova-Pekin ayrışımında, Moskova'dan yana tutum geliştirmişlerdi ve programatik yönelişlerinin noktası, virgülüne kadar Moskova'dan alınıyordu. Tabi ki birer komite gibi hiyerarşik bağlılık içerisinde aldıkları program yönelişlerini üretmek ve rapor etmek gibi görevler üstlenilmiştir.

Irak Komünist Partisi en güçlü olduğu dönemde (1957-58 yılları) güneyde Kürt ulusal hareketi General Qasım ile yapılan pazarlıklarda kendilerine iradi entegrasyon dayatılmasından başka bir şey söylenmediğini görünce güneyi dağa çıkmakta görmeye başladığında, IKP çok ilginç bir tavır geliştiriyor . Kürt Komünist hareketinin kendi bağımsız örgütülülüğünü savunması komünist ilkelere aykırıdır, diyor ama isteyen Kürt komünistinin tekil olarak ulusal harekete gidebileceğini söylüyor. 3 egemen ulus komünist hareketi içerisinde seksenli yılların başlarına kadar Kürt ulusal hareketi konusunda geliştirilmiş en "samimi" tutumun bu olduğunu belitirsek Komünistlerinde muhafazakar olabileceğini mi iddia etmiş oluruz?

Kürt ulusal hareketin tarihsel süreçte izleiği seyir konumuzun sınırları içerisinde geniş bir şekilde değerlendirme şansına sahip değiliz, çok daha kapsamlı irdeleme ihtiyacını dayatan bir çalışmayla bu ihtiyaca cevap verebiliriz; ancak şimdilik özelikle de bizi ilgilendiren komünist hareketin ulusal sorun karşısındaki duruşu ile ilgili gerekli irdeleme ihtiyacına cevap üretebilmektir. Bu yüzden de egemen ulus devrimci güçlerinin Kürt ulusal mücadelesi üzerinde etkilerinden başlayarak, öncelikle cevabı tam konulamamış arı örgütlenme yönelişinin dayanaklarını vermeye çalışacağız.

Kürt ulusal hareketi ulusallaşma mücadelesinde en ileri mevziye ülkenin güney parçasında elde etmiştir. Ulusal sorunda komünist hareketin sorunlanmasına doğru temellere oturtabilmek için ulusallaşma sürecinin ileri boyutu gözönüne alarak yola çıkmak gerekiyor. Belirtelim tüm parçalarda ulusal sorunda komünist hareketin özne olma durumu ise mevcut koşullarda ve sorunlama tarzlarıyla yok gibidir. Ancak sorunlamanın başlangıç evresine özne olma iddiasıyla yani destekçi değil sorunun asli sahibi ve öncüsü rolüyle hareket edilir ise-ki başka tercih şansı yok- yol alınabilir.

İşte bu noktada argo taabiri ile "dananın kuyruğu kopuyor" ayrı örgütlenme ve 3. Enternasyonalin geleneksel yaklaşımı dışına çıkmanın izahı geliştirilebilinir. Ayrı örgütlenme stratejisi komünistlerin ulusal duygularının kabarmasıyla yani uluscu eğilimlerin ağır basmasıyla geliştirilmiyor. Tersine komünistler kitle dayanağı bulabilmenin başka yönteminin olmaması sonucu ulusal sorunu başat ve mutlak aşılması gerekli bir sorun olarak değerlendirmek zorunda kalmışlardır. Öyleki bugün eğer programatik yaklaşımlarında ikilem ile yüzyüze iseler bunun bir tek nedeni var o da halkın ulusallaşma talebi karşısındaki çekmserliktir. Dolayısıyla ezen ulus komünis hareketinin ezilen ulus komünist hareketini ulusçulukla suçlamasının mantıklı izahı sözkonusu değildir. Halkın Komünist hareketen kendi asil sorununa ilişkin sahiplenme beklentisi ise yerinde bir taleptir. Çünkü komünistlerin öncülleri arasında uluslaşma evresi doğal uluslaşma selleksiyonunda toplumsallaşma bilinci yer ediniyor. Bir örnekle, 70'li yıllar ve sonrası Ülkemizde yetişen ku-

şakların hemen hemen hepsi önce toplumcu düşünce eğilimleri göstermiş, ardından ulusal sorunla bütünleşmişlerdir. Bugün dahi kendilerine, Kürt burjuvazisi ideoloğuyum diyen Zevat'lar dahi önceleri toplumsal akımlardan başlar, bunu gizlemezler de. Yani komünist hareket yakasını "kurtaramadığı" ulusal sorun karşısındaki temel eksiği örgütlü ethosu konulmuş bir yönelişler manzarası geliştirmediğindedir.

1991'den beri kısmi bir özgürlük dönemi geçiren güneydeki süreç, mantıklı değerlendirildiğinde Ülkemizde komünistlere nedenli ihtiyaç olduğu görülecektir. Ama Mezopotamya'da komünist olma iddiası komünistliğe denk düşen yönelişler geliştirmekle mümkündür. Geleneksel Kürt siyasal hareketlerinin güney parçasındaki beceri yoksunluğu, bedeli ödenerek kazanılmış bir mevziye nasıl yitirildiğini kameranın ağır çekiminde izlenmektedir; ancak komünist hareketin de ulusal soruna yabancılığı geriye giden kareler içinde sırıtmaktadır.

Yine de güneyden konumuzla bütünleşen önemli bir sorunlama çıkarabilinir. Güneyin Soran bölgesinde yaşayan halk 1970'ten bugüne varan lehçesiyle eğitim yapma olanağı bulmuş. Behdinan bölgesi ise eğitim dili olarak Arapça kullanma kolaylığına kaçmış, bir taraftanda ulusal mücadelenin tüm yükünü sırtlamayı da ihmal etmemiş. Buna rağmen Soran bölgesi aydınlanma ve toplumsal düşünüş bakımından Behdinan bölgesinden çok daha ileri bir nokta yakalayabilmiştir. Güneyde komünist hareket ile birlikte birkaç sosyalist hareketide besliyor, taban yaratabiliyor. Behdinan bögesi Kürtlerine göre anadilini daha iyi kulanıyor. Toplumsal sorunlarına da sahip çıkma eğilimleri de verebiliyor.

Sorunlamadan çıkan sonuç önemlidir. Toplumun sorunlarına eğilebildiğimiz ölçüde toplum sizi içine alıyor, sadece fiziki olarak değil bizzat düşünsel olarak sizi kabul ediyor.

Eğer toplumun ivedi sorunlarının çözümünü ivedi görev kabul edilmez gerçeklik yerine niyetler konulur ise yani "ayrılığın yanlış olacağına ilişkin tutumum kesindir" ömrünüz tükenir ama kardeşinize samimiyetinizi izah edemezsiniz. Muhafazakar bir komünist

için doğru bir tutum olsa da yanlışlığı gizlenir türden bir tutum değildir bu. Komünist toplum bir nesne ise belki kendinden makul düşünebilir. Yok toplumsal yaşamın bir parçası ise tutumu bu kabil olmamalı. Çünkü birlik ihtiyaçlar ürünüdür, bugün egemenlik hakları elinden alınmış tüm yaşama kaynakları iliklerine dek sömürülmüş bir halka senin hedefin ulusal özgürlük değil, mevcut sınırlar içerisinide kaynaşmayı kalıcı entegrasyona dönüştürmek olmalı gibi bir iddia ayrı mücadele araçlarını geliştirmeyi beyhude gayretler olarak değerlendiren bu düşünceyle aynı tabirleri kulanır durumuna düşüyoruz ama, beyhude bir yöneliş olur.

Ayrılığın koşullarını biz belirleyemiyoruz, ihtiyaçlar belirliyor. Politika geliştirirken bu genel geçer kuralı unutmamak gerekiyor. Sınırlar ortadan kaldırıldığı sınıfsız toplum her komünistin uğruna mücadele ettiği bir özlemdir. Ayrıca diyalektik bir doğrudurda. Ama sınıfsız toplum öncesi toplumsal yaşam evreleride diyalektiktir ve yaşanarak aşılır, toplumsal yaşam evreleridir. Bir komünistin yapabileceği en büyük yanlış yarında yaşamaya kalkışmasıdır. Eğer tek başına ve atıl iseniz yanlızca kendinize topluluk içerisinde ve aktif iseniz hem kendinize hem topluluğa zeval getirirsni. Bir örnekle açalım, ezilen ulus komünüst hareketi adına birileri çıkar derki "geçiş illeri vardır" ve " geçiş illerinde ezen ulus devrimci hareketi örgütlenmelidir." Arkasından da geçiş bölgesine sınırdaş bölge derken "zaten ayrı örgütlenmenin gerçeğide yoktur" deyip militarist sistemin bugün göze alamadığı yöntemlerle varlık nedeninizi ortadan kaldırmaya çalışacaklardır. İlk Türk kurucu meclisinde ulusal giysiler içerisinde kürsüye çağrılan Kürt aşiret reisi Kürtlerin Türklerle birlikte yaşamaktan yana olduğu beyanında bulunmuştur, M. Kemal'in karşısında, bugünde Türk entegrasyonundan dem vuranların karşısına Kürt komünistleri geçip "Biz zaten ayrı örgütlenmenin beyhudeliğini biliyoruz, en iyisi halklarımızın bugünden entegrasyonunun sağlanmasıdır" demeleri arasında bir fark olduğunu düşünmüyorum.

Çünkü dün Kürt halkı adına alınan beyanlar farklılıklarına rağmen öznel niyetler ürünüydü, bugün de üstelik komünistlerin ağ-

zıyla alınan beyanlar yine öznel niyetler ürünüdür, bu beyanlar Kürt halkının gerçeklerini yansıtmadı, yansıtmıyor da.

Yapılacak iş ulusal özgürlük, toplumsal kurtuluş hedefinin somutlandığı yönelişler tespit etmektir. Ayrı örgütlenme ihtiyacı buradan doğmuştur. Toplumun güncel ihtiyaçlarından yola çıkarak yarınların yönelişleri üzerinde ısrarlı tutum üretmektir tüm yapılacak olan. Bu yüzden ayrı örgütleneme ayrı mücadele tarzını yakalamak gerekiyor.

Toplumsal kurtuluşun ulusun özgürleşme süreciyle içiçeliği ayırıcı nitelikli yaklaşımımızdır, geleceği de olan bir tutumdur.

1- Kürt halkı uzun süren uluslaşma mücadelesinde geri dönüşü mümkün olmayacak kadar bedel ödemiştir ve karşılığında benliğini bulmaya başlamıştır.

2- Toplumun tüm kesitleri ulusal sorun karşısında duyarlılık geliştiriyor ve ulusal mücadele de kendi ideolojik satırını belirleme arayışına girmiştir. Bu arayış ideolojik tutumda netleşme ile birlikte ulusal birlik ve özgürleşme sürecini ivedi görev telakki edecektir.

3- Ayrı örgütlenme zorunluğu ihtiyaçlardan doğuyor ve bölgsel devrimin kapısını aralayan bir tutumdur.

4- Ulusal talepler uğruna mücadele verirken halkın toplumsal sorunlarının çözümünde hiçbir görevi yarına ertelemeksizin mücadele etmesini sağlama şansına sahiptir, komünist hareket.

5- Toplumsal kurtuluş perspektifi ulusal kurtuluşun proletarya insiyatfinde sonuçlanmasının yolunu gösterirken toplumsal sistem olarak sosyalizmi önerme ve dayanaklarını bugünden oluşturma şansına sahiptir.

Ayrı örgütlenme, ayrı mücadele perspektifiyle yola çıkmamıza Çukurova, İstanbul Kürtleri yani Türkiye metropollerine göçmüş Kürtlerin durumu gerekçe gösterilerek karşı çıkılacaktır. Haksız sayılır bir gerekçe de olmadığı ortadadır. Yanlız bu sorunun cevabına gelmeden bir hatırlatma gereği vardır. Biz Türk sosyalist, komünist hareketinin Ülkemizde örgütlenme girişimini missak-i millici, Kürtlerin ayrı örgütlenme kendi ulusal kaderini tayin etme hakkının ihlali olduğu, dolayısıyla ezen ulus komünist hareketinin ezilen

ulus coğrafyasında örgütlenmemelidir şeklindeki tutumumuzda kaniyiz. Sorunun cevabına gelince, Türkiye metropollerinde göç etirilmiş veya göç etmiş Kürtlerin de ulusal-toplumsal örgütlenme içerisinde görülmesi gerekmektedir.

● Dün Batman'dan zorla İstanbul vb. Türkiye metropollerine göç ettirilmiş Kürt köylüsü, yanı sıra ekonomik nedenlerden ötürü görmüş Kürt'ün beyni "İstanbul"laşamadığı sürece doğrudan toplumsal kurtuluşun asli dayanağı olamaz. Yer yer ekmek duyumu ağırlık kazansada yine de kendi ülkesi ivedi ihtiyaçlarından kopmamıştır.

● Dünyada gerçekleşmiş tüm ulusal kurtuluş mücadelelerin hepsi sınır aşımı örgütlenme niteliği geliştirmişlerdir. Yani ulusallaşma mücadelesi verilirken örgütlenme mantığı sınır aşımı bir çerçeveye oturtulmuştur. Ama kendi coğrafyası sınırları dışındaki örgütlenmesi lojistik örgütlenmedir. İstanbul ya da Çukurova Kürdünü ulusal toplumsal talepler manzumesi çerçevesinde örgütlerken önüne konulmaz hedef kendi ülkesinde yaşanılan ivedi sorunun çözümüne kan taşımaktadır. Tersi iddia ne olursa olsun yanlıştır.

● Ulus devlet sınırları tayin edildikten sonra göçmüş kitlenin geriye dönüp dönmeyeceği üzerine politika geliştirilemez. Çünkü gidenler geriye kalanların irade beyanlarını ceplerine koyarak gitmemişlerdir. Zaten uluslaşma dönemi tamamlandıktan sonra yönelişler tamamıyla toplumsal kurtuluşta somutlanacağından bu göçmüş ya da kendi coğrafyası dışında yaşayan kitlenin de geri dönüş yapsın, yapmasın talepleri farklılaşacaktır.

● Balkan savaşları sırasında bizim yaşadığımız türden tarihi örnekleri vardır. Bulgaristan ya da Yugoslavya vb. kendi bağımsızlıklarına kavuşurken belki Kürtler kadar değil ama onlarında kendi sınırları dışında kalan göçer veya yerleşik insanı olmuştur, tersinden de çizilen yeni sınırları içerisinde Türkler veya başka uluslardan insanlar dahil olmuştur. En çarpıcı örnek ise, Yunanistan Türkiye örneği, bugün bilinen bir çok ve kendilerini Türk lanse eden işadamı Yunanistan ulusal sınıraları çizilirken Türkiye sınırlarına dahil kalmış Yunan asılıdır; çok ihtiyaç ise, yapılan bir anylaşmayla Ermeni,

Rum kökenli insanların temel hak ve hürriyetlerinin güvence altına alınması gibi bir anlaşma da Kürtler için talep edilebilir.

B- ULUSAL ÖZGÜRLÜK İHTİYAÇTIR, ERTELENEMEZ

Toplumsal yaşamda tarihsel evreler yaşanarak tamamlanır. Birini diğerine heba ederek iradi yaklaşımla ilerletici tutum geliştirilemez. Komünistler toplumsal yaşam süreçlerini analiz ederek, geleceğin toplumsal yaşam koşullarını bugünden örme vazifesini yerine getirme arayışı içerisine girerlerken bugünden yarını yaşatma aceleci tutumunu geliştiremezler, çünkü bugün bugünün koşullarıyla yaşanacaktır, geleceğin koşulları bugüne yüklemeye kalkışıldığı andan itibaren yanlış yapılmış olur.

Mezopotamya'da yaşayan halkımızın ulusallaşma sorununda talep ettiği ulusallaşma doyumu gecikmiş bir talep olsa dahi ertelenemez bir ihtiyaçtır. Komünist hareketin ivedi yükümlülüklerinden bir halkın bu talebine cevap verecek yaklaşımlar geliştirmesidir. Ulusallaşma talebine cevap verirken esas; ulusallaşma doyumu sürecinin hızlandırılmasıve bugünden toplumsal kurtuluşun zeminlerini geliştirilerek iç içe bir devamlılık sağlamayı hedefi gözetilmelidir.

"Halkların kurtuluşunun sosyalizmde" olduğu savunusu komünist hareketin bugünden toplumsal yaşamda güncel sorunların çözümü ile ilgili tutum geliştirerek yarın için bugüne sahip çıkmasıyla gerçeklik kazanır, bunun dışında bir tutum toplumsal yaşamdan soyut kalır ve hiç itiraz edilemez savununun sadece teorik kaldığı görülecektir.

1- BÖLGESEL DENGELER AÇISINDAN ULUSAL SORUN

Komünist hareket ulusal sorun karşısında tutum geliştirirken dolay konjüktürü gözeterek yol almak durumundadır. Özelikle Kürt ulusal özgürleşmenin tekabül ettiği dolay konjüktürü bu açıdan oldukça önemlidir.

Kürtler bölgenin dört büyük ulusal kimlikten birine sahipler ve diğer üç ulus tarafından ülkesi parçalanımış, egemenlik hakları elinden alınmıştır. Araplar, Farslar, Türkler ve Kürtler bölgenin sınırdaş önemli bir tarihsel süreçte birlikte yaşamış halklardır; ancak bugün kendi ulusal özgürleşme hakkını elde edememiş sadece Kürtler kalmıştır. Yanısıra diğer bölge halkları da ulus devletlerini kurdukları halde ulusal doyumlarını tamamlayabilmiş değillerdir. Dolayısıyla bugünden bölge halklarının hepsinin birden ya da birbiri ile daha çok kaynaşmış halklarının entegrasyonuna bir tek Kürtler hazırlıksız değiller. Kürtler kendi ulusal özgürleşme mücadelesi verirken diğer halkların da kendi sorgulamalarını dayatmaktadır. Özelikle Türklerin Kürt ulusal özgürleşme kavgası karşısında geliştirdikleri reaksiner tutumunu altında bu arayış sancısının yattığını görmek gerekiyor. Cumhuriyet dönemiyle birlikte iradi dayatmalarla oluşturulmaya çalışılan kimlikler sentezi ve Türklük tarifi yani "missak-i milli sınırları içerisinde yaşayan herkes Türktür" yaklaşımı Kürtlerin kendi kimlik arayışı ile birlikte sarsılmıştır. Bu sarsılma Kürtlerin ulusallaşma süreci paralelinde artacak ve sonuçta sadece Türkler Türk kalacaktır. Süreç öncelikle böyle işliyor.

Araplara gelince; Araplar Kürt coğrafyası ve Kürt halkı üzerinde egemenlik kurdular, ama Kürt realitesini inkara yönelmediler. Ümmetçi yaklaşım egemen kılınmaya çalışıldı. Arap egemenliğine karşı gelişen Kürt direniş hareketinin tarihsel süreç olarak Araplara zarar değil yarar sağladığı gerçektir. Eğer Hafız Esat Suriye de yaşayan Kürtlere kendi ülkesinin kimliğini vermiş, vatandaş olmalarını çok görmüş is, Kürt isyanın Suriye'ye zaradan çok yarar sağlayacağını gördüğü içindir. Kürt ulusal özgürleşme mücadelesi bölgede emperyalizm tarafından sınırları belirlenmiş suni dengelerin sarsılmasını sağlıyor. Bu da 23 parçaya bölünmüş Arap dünyasının işine gelmemektedir. Belki Kürter kendi ulus devletine kavuşurlarken Arap dünyası zengin bir coğrafyanın nimetlerinden kısa bir süre için mahrum kalacaklarıdr, ama öte yanda kendi içinde barışık yaşama koşulları elde edilmiş olunacağından da daha büyük bir kazanıma kavuşacaklardır.

Araplar ile birlikte Kürt ulusal özgürleşme mücadelesinde yarar görecek Farslar vardır. Karşılıklı birbirlerine koz olarak kullandıkları Kürt ulusal mücadelesi, aslından sürecini tamamlamakla bögede halklar arası barışın ve emperyalizme karşı birlikte tutum geliştirme sürecini dayatacağından bu süreçten en kazanımla halk Farslar olacaktır. Hem Asya üretim tarzı sınırdaş halkı olması hem diğer bölge halklarıyla kültürel olarak belirgin farklılığa sahip -Kürtlerle tersine kültürel olarak yakındır- halkı olmasıyla ulusallaşma doyumu sonrası süreçte kendisini kültürel değerleriyle kuşatma şansına sahip olacağı avantajını yakalayacaktır. Dolayısıyla Kürt ulusal özgürleşme talebi Ülkemiz komünist hareketiyle birlikte bölge komünist hareketlerinin de önüne bu sorunlamayla birlikte şöyle bir sonuç koymaktadır; bölgedeki her hareketliliğin dışsal bir karekteri mevcuttur. Bölgesel hareketlilik ise emperyalizm'in kurumlaşmış çıkarlarını karşısına almaktan kaçınamaz. Ya emperyalizm tarafından sınırları çizilmiş sunu dengeleri de karşınıza almayı göze alıp, toplumsal mücadelenin önünü açan her türlü gelişmede sunu dengelerin bozulması ortadan kaldırılması için taraf olacaksınız, ya da mevcut suni dengeler içerisinde yaşamayı kabullenmiş olacaksınız.

Bu da yetmiyor, mevcut üretim ilişkileri içerisinde bölge tamamıyla sadece tüketen, üretimden kopmuş tüketim toplmu durumuna düşürülmüştür. Sofradaki bıçaktan günlük yaşamda zaruri ihtiyaç olan her türlü teknolojiyi ithal etmekten başka yapabileceği bir şey kalmamış bölge halklarının. Komünist hareket bu somut durum dan kendisini bir taraf olarak gösterme hakkına sahip değildir. Toplumsal kurtuluşun daynaklarına devrimci hareketleri ulaştırabilecek mekanizmalar dıştalanmadan yol alınırsa toplumsal muhalefet geliştirilebilinir. Devrimci hareketleri toplumsal kurtuluşun dinamiklerine taşıyacak mekanizmalar emperyalizmin ekmeğine yağ süren geciktirilmiş tarihsel süreçlerin işletilmesiyle devreye sokulabilecektir.

Bugün bile bölge komünist hareketleri sorunlamalar ışığında Kürt ulusal özgürleşme mücadelesi yanında samimi tutum geliştiri-

rirlerse geç kalınmış sayılmaz, ancak programatik tutumlar kesinlikle dıştalanarak tavır geliştirilmeliddir.

2- ZORUNLU SÜRECİN YEREL NEDENLERİ

Kürt ulusal hareketi, uzunca bir zaman diliminde uluslaşma mücadelesi verdiği halde hâlâ özgürleşme noktasından çok uzakta kalmış olması sadece yaşadığı coğrafyanın çok sorunlu bir coğrafya olmasından kaynaklanmıyor; elbette, içselleşmiş kimi yerel faktörlerde sürecin gecikmesinde etkili olmuştur.

S. Çiftyürek yoldaşın "Kürt burjuvazisi artık kendi yerel pazarına sahiplik etme gayreti içerisinde" olma gibi bir yaklaşımının olamayacağını şeklinde yanlış yorumuna yolaçan Kürt burjuva hareketinin kendi ulusal kaynakları dışında tutulması ve egemen ulus burjuvazisiyle girdiği çıkar ilişkisine karşılık uluslaşma mücadelesinde ulusal burjuvazi kendi özgün örgütlülüğü yakalayamadığı için halklar arası ekonomik çıkar ilişkisi karşılıklı gelişmemiştir. Peki "Kürt burjuvazisi sınıf olarak bir dinamik olmaktan çıktı mı?" gerçekten?

Öncelikle burjuvazinin iyi bildiği bir gerçeğin altını çizelim. Yerel aktivitenin sürekliliği global düzede adam yerine konulmanın temel koşuludur. Kürt burjuvazisi bugüne dek eğer ulusal kaynaklanmanın egemeni olarak dışarıya açılmanın meziyetlerini kavrayamamış ise, bundan Çiftyürek yoldaşın yanılgılı bir sonuç çıkarması gerekmez. 1990'lı yıllardan sonra Kuzey Mezopotamya parçasının ulusal burjuvazisi bu kavrayışa yöneldiği için ulusallaşma mücadelesi sürecinde kendi ideolojik örgütlenmasini gerçekleştirmeye başlamıştır. Dolayısıyla Kürt burjuvazisi yeni yeni sınıf olarak bir dinamik olma durumuna geliyor.

Serbest piyasa yaklaşımların hiçbiri kendi benliğini unutmuş bir burjuvazinin globalleşmeye artı-değer katabileceği konusunda değildir. Böyle bir sorunu da yoktur. Hele bölgemizde ulusal sınırların suni dengeler üzerine inşa edildiği bir süreçte burjuvazinin kendi ulusal biryliğini savunma derdinin sözkonusu olmadığını sa-

vunmak havanda su dövmekten başka bir şey değildir.

Sermayenin sınır aşımında tekelleşme eyilimlerinin geliştirilmesinin nesnel koşulları karşılıklı yerel pazarlar üzerindeki hakimiyetin rekabet mantığı içerisinde gelişmesinde somutluk kazanmıştır. Sabancı veya Koç Alman ya da Japon sermaye guruplarıyla ortaklık geliştiriken, ortaklık felsefeleri karşılıklı pazar alanına dahil olma olanağı üzerinden gelişir. İçerde yani Kürt burjuvazisi ile Türkiye burjuvazisi arasındaki ilişkinin bu şekilde gelişmediği ortadadır. Devletin son özeleştirme politikası tek başına savunun doğru olmadığını göstermeye yetiyor. Antep dahil bütün Kürt illerinin KİT'leri ulusal hareket ile ilişki geliştirebilecekleri endişesiyle yerel burjuvaziye satılmıyor. Kürt illerindeki KİT'lerin devlet eliyle yönetilmesine devam edileceği kararı alındı. Peki bu farklı sıtatü son bir yılın, yani 55. hükümet politikası mıdır? Elbette hayır.

Öylese burjuvazinin hangi koşullarda kendi sınırları dışında kar arayışına girdiğine bakalım.

- Ulus-devlet sınırları içerisinde ulusal burjuvazinin ulaştığı pazar doyumu. Yani ulus-devlet sınırları dışında emek sömürüsü yönelişine girip kar hacmini artırma hedefi ; Kürt burjuvazisi kendi ulusal sınırları içerisinde yeni yeni kendisini tanıma imkanlarını buluyor, dolayısıyla uluslararası emek sömürüsü sürecine katılması mümkün değildir.
- Kendi ulus-devlet sınırları içerisinde elde ettiği emek sömürüsünden daha ucuz emek gücünün sınırları dışında elde etme imkanın olması.
- Sadece ucuz emek değil ucuz emekle birlikte birde tüketici bir pazarın da bulunması zorunluluğu da bir etkendir.

Son iki koşula göre Kürt burjuvazisinin kendi ulus-devlet sınırlarını bulmasının uluslararası emek sömürüsü sürecine katılabilmesinin kaçınılmaz olduğunu gösterir. Süreç yerel burjuvazinin kendi yerel kaynakları üzerinden uluslararası sermaye tekeleriyle ilişki geliştirmesi için yeteri kadar zemin vermektedir. Bugünden Kürt ulusal burjuvazisi bu avantajın farkına varmış ve örgütlülüğü-

nü geliştirme arayışını deklere etmiştir. Bu da Kürt burjuvazisinin sınıf olarak bir dinamik olmanın ilk sinyallerini vermiştir.

Zaten ulusallaşma evresinde ulusal burjuvazisinden faal bir pazar aktivitesi beklemek yanlış olur. Öncelikle kaynaklar üzerinde tam ve doğrudan egemenlik kurma girişimi geliştirmesi beklenir burjuva harekketen. Mücadelenin düşünsel zeminleri oluştulur ve akabinde egemenlik arayışına girişilir. Kürt ulusal burjuva hareketinin de yaptığı budur, dolayısıyla Komünist hareket yönelişlerini belirlerken buna göre ulusal mücadelede konum almalıdır.

Hal bu iken nereden "Kürt burjuvazisi sınıf olarak bir dinamik olmaktan çıkmıştır" sonucuna varılmıştır. Programdaki çelişkilerle birlikte ele alalım;

"Ülkemizin yüzyıllar boyunca yabancı istilalara uğraması; Osmanlı ve İran imparatorlukları arasında egemenlik kurma mücadelesine sahne olması denetimin, aşiret reisleri, şeyh ve feodal beylere tanınan mahalli yetkilerle ve dolaylı sürdürülmesi; yerel yönetimler ile yabancı baskının, yabancı baskılar ile yerel yönetimlerin sömürü ve talanın maskelenmesi; işgalcilerle halkımızın aynı dinden olması; ekonomik ve toplumsal gelişimin önündeki başlıca engeller olmuştur." Bu paragrafta bir tuhaflık yok. Bu haliyle sorunlamadan doğru yönelişler çıkarmak mümkün. Ama devamla aynı bölümün bir başka paragrafı;

"Ülkemizi işgal eden bu devletlerden her biri egemenliği altına aldığı Ülkemiz parçasıyla, süreçte girdikleri emperyalist ilişkilerden de aldıkları güçle ekonomik entegrasyonu gerçekleştirerek, Ülkemizin genel devrim dinamizmini parçalamaktadır. Yarım asrı aşkındır devam eden bu süreçte, her bir parçasının kendi kurtuluşunu sağlamak için egemen ulus işçi ve emekçileriyle ortak bir örgütlenme ve mücadeleye girmesinin maddi koşulları oluşmuştur" La hevlevela demeye gerek yok, iki paragraf da aynı bölümden alınma.

Anlaşılır kılmak için iki paragrafın içeriğinde gizli rüşünheceleri açalım. Birinci paragrafta; "halkımızın aynı dinden olması" etkeni vurgulanması fazlalığı dışında söylenen şu; egemen uluslar

Kürt coğrafyasını egemenliği altında tutarken kaynakların sömürülmesinde halkın işbirlikçi yerel egemen insiyatifleriyle işbirliği yapmıştır. Yani ekonomik entegrasyon değil işbirliğiyle sömürü sözkonusudur. Eğer bu paragrafın devamında yöneliş belirlenmiş olsaydı, tek cümleyle kurtuluşu sağlamak için Kürt emek insiyatifi ayrı örgütlenme ayrı mücadele düsturuyla hareket etmelidir şeklinde olurdu.

İkinci paragrafta ilkiyle taban tabana zıt bir sorunlamaya gitmiştir. İlk paragraftaki gerçeklik ikinci paragragfta subjektif niyet yerine terk etmiştir. Aynı programda bu iki yaklaşımın barınmasının izahı mümkün değildir. İkisinden birini doğru göreceksiniz. Çünkü ikinci paragrafta tamalanmış bir ekonomik entegrasyon fikri dayatılarak ayrı örgütleme gerçeği burada işçi emekçi sınıfları adına örgütleme tahlili yapılmış denilecek, varlık gerekçesi yok sayılmıştır. Komünist hareketin örgütlenme perspektifi işçi sınıfının öncü örgütünü yaratmak üzerinedir. Doğal olarak örgüt örgütlenmesinin mantığı ile işçi sınıfının örgütleme mantığı aynıdır. Ama burada ayrılık var. Coğrafya temelinde ulusal toplumsal örgütlenme yönelişine sahip öncü parti örgütü aynı coğrafyanın işçi sınıfına ortak örgütleneme modeli sunuyor. Yani Ülkemiz işçi sınıfının varlığı kendi öznel koşullarında kendi bağımsız örgütlenmesine dayandırılmak yerine laf kalabalığı içerisinde kaybetmeye yönelmiştir. S. Yekbün "Sınıfımızın Anatomisi" makalesinde çok daha başarılı bir kamufle ile sunuyor. "Ülkedeki yurtsever, devrimci, demokrat yapılar ulusun örgütlenmesi ve kurtuluşunu işçi sınıfının örgütlenmesi ve kurtuluşu temelinde ele almaktan uzak durdular. Başka bir ifadeyle, ulus içerisinde halkı, halk içerisinde proletaryayı örgütlemeye ve kurtuluşunu esas almaya yönelmediler. Zemini bulunan ve yapılması gerekenden uzak durdular. Bazıları ise başından beri beyhude bir çaba olarak Kürt işçilerinin ayrı sendikal örgütlenmeleri gibi, nesnel zemini olmayan bir politikada ısrar ettiler" (Newroz say,1- Temuz 96). Bunu söyledikten sonra "15 yıl" havanda su dövmek için ayrı örgütlenme arayışıyla sürüklendi, desek yeridir.

Evet Kürt işçi sınıfının tüm zeminlerde ayrı örgütlenmesinin nesnel koşulları mevcuttur. Eğer tersi olmuş olsa S. Yekbün mantığının kitle dinamiği ortaya çıkmış olurdu. Demek ki "ulus içerisinde halkı, halk içerisinde proletaryayı" egemen ulus işçi emekçi sınıflarından ayrı örgütlenme zemini vardır.

Dolayısıyla Kürt proletaryasının ulusal sorununu da kapsayacak tarzda toplumsal örgütlenmesini kendi öznel zemininde kalkış yaparak sağlayabieceği gibi Kürt burjuvazisinin de kendisi bir sınıf dinamiği olarak ayrı örgütlenme ve mücadele perspektifi geliştirme zemini mevecuttur.

Kürtleri tüm sınıf ve katmanlarıyla ayrı örgütlenme ve ulusal, toplumsal mücadele yöelişleri halkların sosyal-ekonomik entegrasyonu geciktiren bir yaklaşım değil, tersine çabuklaştıracağı bir süreç olacaktır. Kürtlerin ulusllaşma sürecinde belli bir doyum yaşanmadan hiçbir halde sosyo-ekonomik entegrasyonu mümkün olmayacaktır.

C- PROGRAM STRATEJİSİ, TARZDA KENDİSİNİ GÖSTERMELİDİR

Mahamad Gondi'nin Hindistan'da kitle mazlumiyeti üzerine geliştirdiği mücadele stratejisini Güney Afrika'lıların sokakta şarkı söylüyerek kazandıkları mücadeleden Ülkemiz Komünist Hareketinin çıkarması gereken dersler olduğunu söylüyeceğiz. Yani işin aslı "silahın cânına nalet" getirmenin zamanıdır demé "cüretini" göstermeye çalışacağız. Tabiki komünist mücadele yönteminde silahın belirleyici unsur olmadığını da hatırlatarak.

Biz program üzerine tartışırken K. Marx'ın "gerek hareketin atacağı her adım, bir düzüne programdan daha önemlidir" sözünden hareket etmemiz gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü bugün her zamankinden çok toplum iradesinin oluşturulacak programlanmaya doğrudan yansıtılmasının zorunluluk olduğu durumlardanen önemlisidir. İradesi programa yansımış toplumun programın üretilmesinde istekli tutum geliştirecektir. Bu yüzden de parçalardan

başlangıç yaparak kısa vadeli güncel program hatlarıyla uzun vadeli program üretme mantığıyla bir tartışma geliştirmenin ön açıcılığına inanıyoruz. Dolayısıyla pratik donanımını tamamlamamış niteliksiz birikim oluşturma öncülümüz olmalıdır.

Çelik disiplinli bolşevik bir örgütlenmeyle bu başlangıcın yapılamayacağı, ancak niteliksiz birikimlerini oluşturmuş esnek sınırlar içerisinden çıkmış hayatın kendisine vakıf, iradesini kolektivitelere taşıma cesareti yakalayabilmiş kadro yapısıyla zırhı oluşmuş kendisi ile barışık disiplinize olmuş bir örgütlenme tarzı yakalanabilir. Zaten bolşevik örgütlemenin çelik disiplini denilende bu değil mi?

Komünist hareket 2000'li yılların toplum projesini üretme arayışlarına başladığı süreçte, çok önemli geri dönülmez yeni bir dönemin de eşiğinde olduğunun da bilinciyle hareket etmelidir. Reel sosyalizm çöküş şoku henüz tamamıyla atlatılmış değil. İnşa süreci başlangıcı sayılabilir, süreçte kimsenin billurlaşmış somut projeleri mevcut değildir. Genelde bir bunalım ve yer yer de tıkanmalar yaşanmaktadır. Zaten tıkanmalar dolayısıyladır ki komünist hareket tarzını dahi tartışmaya açmıştır. Şüphesiz bu tartışmanın olumlu sonuçlar doğuracağı kesindir.

Tıkanma dönemlerinde ortalık yerin eleştirilerle dolup taşması bilinen bir ifade edilen bir gerçektir. Bu durum tıkanmanın doğal sonucudur, kimse bu durumu yadırgayamaz. Ancak yenilgi ya da tıkanma dönemlerinin aşılması süreçlerinde çok daha tehlikeli olan toplum üstü bakan, elden düşme fikirler öne süren adı teorisyen bir gurup türerki bunlar tıkanmanın aşılmasında tıkaç görevi görürler. Çoğu zaman karşı-devrimci yaklaşımların beceremediğini bunlar farkında olmadan becerirler. Bu nedenle komünist hareket kendisinden kaynaklı varsa sorunları aşmak için en iyi öğretici olan toplum projesini sabırlı bir biçimde toplum ile birikte üretmeyi esas almalıdır.

Bizim önem verdiğimiz parçadan kalkış, yani yerelleşme ile tartışmayı kitle dayanaklarına dayandırarak sürdürmekte ısrardan medet ummuyoruz.

1- "Ulusal egemenlik altında ülkemin birliği" savunusu programatik bir yaklaşım olarak mücadele öncülüdür. Bugün dünden daha çok Kürtler kendi ulusal haklarının elde edilmesi hususunu öne çıkarma eğilimindeler. Savaş yorgunluğu ve iç deprasyonlar aşıldığı taktirde yeniden ulusal talepleri uğrama serhıldanlar dönemi başlayabilecektir. Üzerinde durulması gereken noktalardan biri komünist hareketin kitlesel etkinliklere asli yaklaşımlarının nasıl taşılacağıdır. Paratik sürece dair geliştirilecek yönelişlere programlarınca sürecin öncelikleri arasına almak gerekmektedir.

2- Komünis hareket Kürt proletaryasının kendi ülkesi özgün koşullarında bağımsız örgütlenmesinin önünü açıcı atılmiş adımların derinleştirilmesi için yeterli çabayı sarfetmek gibi iyedi sorumluluğunu bilmelidir. Ülkemiz proletaryasının sınıf olarak bir dinamik olmasının yolu halkın acil sorunları karşısında duyarlılık göstermesinden geçmektedir. Ulusal sorun ile cebelleşen bir ulusun proletaryasının salt sendikalist talepler öncülünde örgütlenmeye teşvik edilmesi çözümsüzlük yaratır. İşçi sınıfı örgütlenme ve mücadele yönelişleri ulusallaşma sürecinden doğan ihtiyaçlara da cevap verebilecek tarzda geliştirilmelidir. Yani proletarya ulusal taleplerde destekleyici unsur değil taleplerin sahibi aktif dilendiricisi olmalıdır.

Mezopotamya komünistleri işçi sınıfının öncü partisinin programını geliştirirken sınıfın güncel sorunlar karşısında geliştirmesi gerekli tutumun altını çizmelidir. Dolayısıyla acil sorunlarınıda dilendirmiş olsun. Bunu ancak sorunlamanın ulusal özgürleşme toplumsal mücadele perspektifiyle yapması durumunda zafer şansını yakalar. İşçi sınıfının başa alındığı bir sürecin programlanması ancak böyle olur.

Yani ulusallaşma sürecinde işçi sınıfının kimi mevzilerde birarada bulunması kaçınılmaz olan ulusal burjuvaziyle ulusal talepler doğrultusunda anılaşma görülse dahi nihayetinde burjuvaziyle uzlaşmaz çelişkilerinin ortadan kalkmadığı bilinciyle davranmak durumundadır. Ulusallaşma sürecinin hareketliliği içerisinde ulusal-toplumsal perspektif geliştirilebilenerse burjuvaziye

karşı kavganın işçi sınıfı cephesinden kesintisiz sürdürüldüğü de görülecektir. Sadece uluslaşma sürecinde yakın ve uzak cephelerdeki düşmanları sözkonusudur. İşçi sınıfının ulusal mücadele içerisinde geliştireceği sorunun sahiplenilmesi duyarlılığı gelişime kendi perspektifinin yansımasını sağlayacağından ulusal burjuvazi karşısında reel kazanımları sözkonusu olacaktır. Ulus-devlet kurumlaşma aşamasında proletaryanın üretim ilişkisi üzerinde etkinlik kurma şansı önemlidir.

3- Yaşam toplumsal hareketlilik toplumun hızlı bir şekilde değişimini beraberinde getiriyor. Eğitim düzeyi düşük olan Mezopotamya halkının toplumsal hareketlilik süreciyle birlikte öncelikle politize oluşu akabinde feodal yapının çöküşüde görülmeye başlamıştır. Kuşaklar arası çelişkiler başgösteriyor. Toplumsal hareketin militanı konumudaki genç kuşak, köhnemiş feodal kalıplar karşısında sözünü sakınmıyor. Karşısında yaşlı kuşağın feodal değer yapılarına reaksiyoner tarzda savunması gündeme gelmektedir.

Toplumsal yaşamda kuşaklar arası başgösteren kaçınılmaz çelişkinin hatta derinleşmesi durumunda çatışması toplumsal mücadele açısından yararlı bir gelişmedir. Yanlış mevcut haliyle bu çelişkinin toplumsal mücadele anında sahiplenilmesi sözkonusu değildir. Yani sahibi olmayan bu çelişkiden mevcut sistemin yararlarma yoluna gitmesi mümkündür. Devlet çok önceleri Kürtler üzerine özel savaşta değerlendirmek üzere toplumsal açıdan psikolojik incelemeler yapmıştır. Resmi kaynakları açıklanmayan fakat uygulamalardan ve kitle içerisindeki bir söylemden psikolojik incelemelerden birinin sonucu , sorunlamamıza ışık tutmaktadır. Söz konusu psikolojik inceleme muhbirleştirme politikasının dayanaklarını geliştirme üzerine yapılmış. Aile yapısı incelenmiş ve ailenin en büyük çocuğunun geleneksel değerlere ve aile yapısına bağlılığı ailenin küçük çocuklarının toplumun feodal değer yargılarına karşı asi bir ruh haliyle yetiştiği, ailenin ortanca çocuğunun ise, ezik ve bunalımlı olduğu sonucu çıkarılmıştır. Doğal olarak bu incelemeye göre çıkan tablodan devletin

ihtiyacına çoğunlukla ailenin ortanca çocukları cevap verebilir durumdadır. Devletin muhbirlik uygulamalarında bu politikanın izleri görülmektedir. Dolayısıyla işçi sınıfı hareketi ulusal-sınıfsal mücadelesinde toplumsal hareketlilikten doğan hızlı toplumsal değişim sürecine vakıf olması zorunluluğu vardır. Kuşaklar arası başgösteren çelişkiler komünist hareket açısından birinci dereceden iş olmamakla birlikte boşta bırakılamaz.

4- Feodal yapının çözülüşü, kent-köy kültürünün de çatışmasını beraberinde getiriyor. Bu durum örgütleşme ve program oluşturma tarzında bir açmazda kendisini ifade etmektedir. Yoksul köylülüğe dayandırılmış örgütlenme tıkanması ile kentlere dayalı örgütlenme tarzı geliştirmesi gerekli, işçi sınıfı hareketinin henüz çıkış bulamamış olmasıdır. Bu tıkanma çıkış noktas komünist hareketin acil bir biçimde kitle damarlarını yakalamasıdır. Bu ihtiyaç olan kitle damarları olmadan doğru analiz yapmak ve atılım gerçekleştirmek sözkonusu olmayacaktır. Çünkü, arayışların tekabül ettiği süreç deneyimlerden fazlaca yararlanabilme olanağı tanımaktadır. Yoksul köylülük üzerine mücadele dayanaklarını oturtmuş ulusal hareket şimdi gelinen noktada yeniden 90'lı yılların başlarına yeni kitlesel serhıldanlar dönemine dönmek istiyor ve bu yönlü ciddi yönelişler koymaya çalışmıştır. Özelikle meşru zeminlerdeki kitlesel mücadele araçlarına tek başına hakim olma isteği bu tür bir yönelişin bilineli üretilmiş ürünüdür. Ama şurasıda var ki, bu yöneliş mutlak bir yenilenmeyi dayatmıştır. Bıçak sırtında inme zorunluluğudur bu. Ya işçi sınıfı perspektifine yakınlaşacaktır ya da burjuva çizgiye artık daha fazla orada durmanın, şeksiye tutmanın olanakları tükenmiştir. Sağ sapma ile sol sapma arasında bir tercih olacaktır. Biz bu cenahta bir bölünmeden ziyade, tercih üzerine somutlama yaşanacağını beklemiyoruz.

Komünist hareketin kent merkezli çizgisi mücadele doğrultusu ulusal hareketin tercihi üzerine etki yapma şansı vardır ve bu şans işçi sınıfı mücadelesi yönelişleri doğrultusunda kullanılmadır. Atılacak her kararlı pratik adım gibi niteliksel gelişmide etki

etme şansına sahiptir. Yalnız yoksul köylülük esasına dayalı mücadele tarzının kendisini sorgulaması ile "dağdan" "kente " inme arasında tercih yapma anlamına gelmiyor. Strateji belirimi üzerine yoğunlaşan bir süreçtir bahsini ettiğimiz.

Sadece 1997 yılı içerisinde toprak ağalığından patronluğa adım atanları örneklersek örgütlenme stratejisi üzerinde yoğunlaşan tartışmanın isabetini vurgulamak için yeterlidir. Radikal gazetesinin 1 Kasım 97 günü yayınlanan nüshasında Diyarbakır mahreçli bir haberinde "Mardin'de Hatiler aşireti reisi Şehmus; (un fabrikası ile ithalat ve ihracat şirketi kurduğu) Mardin'in Kızıltepe ilçesinde, Amereki aşireti reisi Bedrettin Karabağa, (un, makarna , bisküvi, yem ve çikolata fabrikaları, besi çiftliği kurduğu), Şeğ aşireti reisi Hakim Ertaş (ithalat şirketi) , Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde, Kazol aşireti reisi İlhan Kazol (çırçır fabrikası kurduğu), Adıyaman'ın Kahta ilçisinde Reşoven aşireti reisi Ömer Turanlı (Tekstil fabrikası kurduğu) Siverek'teki Buca aşireti reisi DYP milletvekili Sedat Bucak'ın kardeşi Murat Bucak'ında bir teneke fabrikası satın alarak sanayiciliğe adım attığı" tek tek isimler sırılanarak (ta bi ki bunlar bir gazetenin elde ettiği ve haberine örnekliği birkaç isim) feodal yapının kendi yerlerinde sermaye kurumlaşmasına geçtiğini yazıyordu.

Toplumsal değişimi sorunlayan bu aşımlamalardan çıkan sonuç; dünün yöntemleriyle bugünün toplumunun örgütlenemeyeceğini göstermektedir. Dünün inkarı üzerinden bugünün sıtratejilerinin değer kazadığı iddiasından uzağım, tersine devamılık içerisinde değişimin yakalanmasından sözediyoruz. İşte toplum kendi bünyesinde yaşanmakta olan deyimini sağlayan toplumsal hareketliliği değerlendirmekten yana tutum geliştirilmesi gerekiyor diyoruz.

Serbest piyasa kapitalist üretim yasalarının bir süre için yumuşatılması gibi bir durumu-ulusallaşma mücaelesi sürecinde ulusal hareketin toplmumsal baaağıntısını oluşturan yanınında törpülenmesi zorunlu hale getirir. Espirisi burjuva demokrasisinin kaynakları hızla aşınan geri kalmış toplumların ilk etapta gıp-

ta ile bakabilecekleri bir görüntü sergiileme uğraşı içerisinde olur, egemen güçler ve yerel burjuvaziye teşvikler çekici öneriler, oramlar sunar. (Yatırımlarını Kürt illerinde gerçekleştiren Diyarbakır'lı tekstilci Mustafa Akyıl'ın özel bir statüyle TÜSİAD üyeliğine alınması gibi) Dolayısıyla üretim yasası değerin dağılımı yasaları üretim araçlarını egemeniği altında bulunduran sınıfın çıkarını gözeterek belirlenir. Serbest piysa liberalist yaklaşımlar "biraz sosyalizm, biraz kapitalizm" değip konjüktürel bir durum yaratmaya çalışıyorlar. Arayış içerisindeki ulusal hareket açısından çekim gücü yüksek olan bir durumdur bu. Kürt tarihi üzerinde hafızalarımızı biraz zorlarsak Mustafa Barzani'nin nasıl Amerikancı olduğu vurgumuzu tamamlamış oluruz. Komünist hareketin sorunlamayı değerlendirme düsturu; temel dağılım yasaları değişmedikce yeni olan birşeyden sözedilemez,reform tarihi süreçte konjüktürel bir kavramdı ve aşılmıştır, bu kıstastan yola cıkarak mücalade sürecinin bütünlük içerisinde değerlendirilmesidir.

5- Sermaye taşıma sürecinde Mezepotamya'yı egemenliği altında tutan emperyalizmin sınır karakolu Türkiye ile birlikte Ülkemizde gelişim trendi içerisinde olan sermaye gurubu arasındaki bağlantı kendi coğrafyasına henüz taşınma eyleminin filiyatta gerçekleşmemiş olmasının gözardı edilmemesi gerekli önemli bir husustur. Kürtlerin halen prangalarıyla mücadele etmesi zaten kaynak aşımı dolayısıyla güç olmaktan düşmesi ya da güç olma durumunun engelenmesi nedeniyledir ki özgürleşme kavgası sürdürülüyor. Yani uluslaşma salt kendi kültürel özgürlüğüne kavuşma değil, kendi ulus devletini kurma, yani devlet aracılığıyla kendi sosyo-ekonomik erkemi kurmak arzusudur.

Uluslaşma mücadelesinde sınıfsal bakış ile uluscu bakış rasında ki yaklaşım farkı da buradan geliyor. Temel ayrılık noktası "özgürlüğümü benim burjuvam eliyle kısıtlanmasını bir başka ulus burjuvazisi eliyle kısıtlanmasına yeğlerim" ile ulusaşma süreci tamamlanırken, üretim araçlarınında emek güçlerinin yani toplumun mülkiyetine geçirilmesi gerektiği üzerindedir. Ama

birde eğer bu ikili ve uzlaşmaz çelişki olan siyasal perspektifi; uluslaşma mücadelesi sürecinde ağacın çatalı ise, çatalın ait olduğu kök ve gövde kısmı vardır. 3. Enternasyonel ile ulusal savaşımlar üzerine geliştirilen yorum ve yöneliş önce kök ve gövde ulusun çatala sıra gelir deniliyordu; bugün ise tam tersi bir durum oluşmuş; çatal ve gövde anatomik bir yapı olarak bütünlüklü şekilde duruyor.

Bu nedenle ayrı ayrı ele alma olanağı bulunumuyor. Bir strateji geliştireceği zaman üretim araçlarına egemenlik koşulları önceden belirlenir ve akibinde pratik yönelişlere geçilinebiliniyor.

Bilhasa GAP projesinin bir noktadan üretim sürecine dahil edilmesi temel ayrılık noktası daha anlamlılaşıyor. Ulusallaşma mücadelesine egemen olmak istiyen her iki sınıfsal yaklaşım bu temel ayrılık noktasından hareketle kendisine muhatap, ittifak güç arayışı içerisine giriyor.(İttifaklar için 8. maddeye bakınız) Toplumsal değişim, doğal bir şekilde toplumsal örgütlenmede de yenilmeyi zorunlu hale getirir. Tarihin belirili bir evresinin devrimin hedefli salt devrim gerçekleştirmeye dönük örgütlenme tarzı geliştirmek yeterli oluyordu, ancak toplumsal değişim tekabul ettiği konjüktüre göre taiz geliştirme dönemini kapatmıştır. Devrimin öncesi ile sonrası toplumsal örgütlenme sorunu birlikte gündeme geliyor artık.

Dolayısıyla işçi sınıfı gelişim süreci eğer uluslaşma mücadele süreci ile birlikte ele alma gibi bir zorunluk varsa, bu bizim öznel niyetlerimiziden kaynaklı bir durum değil toplumsal gerçekliğimizdir. Evet, uluslaşma evresiyle ağacın çatalı gelişime damgasını vuruyor, süreçte budama yapmak zorunludur. Taşınma hareketinin ülkemiz üzerine olan uzantısıyla, fiilen oluşmaya başlamış doğrudan sömürü mekanizmasına karşı tavır geliştirmek, öncelikle sorunlamanın oturtulacağı dayanaklara tespitten geçer. TC devletinin ülkemiz üzerindeki işgalinin sona erdirilmesi aynı zamanda Türk burjuva hareketi eliyle ülkemize taşınmış sermayeyede tavır geliştirmekten geçer.

Tek başına olmazsa dahi GAP'ın başka ülkesel koşullarla bü-

tünleşmesiyle;

a- Tarım üretimi artacaktır. Sulama olanaklarının gelişmesi hissedilecek işgücü tersine göçe neden olacaktır.

b- Artı-değer, sınıf kavgasında temel dinamik olma işlevine kavuşacak.

c- Emperyalist sermayenin ülke kaynakları üzerine oluşturduğu etki, taşınma hareketiyle birlikte artacaktır.

d- Ulusal- toplumsal mücadele perspektifi, kitle damarını yakalama olanağı bulacak; karşı-devrimci perspektifle farkı kitleler bazında anlamlı hal alacak ve karşı-devrimci perspektifin uluslaşma mücadelesi sürecinde dahi çatışmak zorunda kalacak.

e- Elektrik enerjisinin bölgede değerlendirileceği endüstriyel gelişme taşınma hareketi ile birlikte gelişecek.

f- Yoksul köylülük ile toprak burjuvazisi arasındaki çelişkiler çatışmaya dönüşecektir.

g- Hidro-elektrik santrallerinden elde edilen enerji üretimi sanayi alanlarında -ülke bazı için- üretime olması gereken düzeyde üretim sağlayamayacağından işgal nedenleri dolayısıyla da endüstriyel gelişim istenilen düzeyin gerisinde kalacaktır. Dolayısıyla kaynaklarımızdan elde edilen elektirik enerjisi işgal koşullarında ihraç çoğunlukla ihraç ürünü durumunda kalacaktır. Bölgesel istikrara bağlı olarak taşınma sermayenin durumu uzun vadede doğrudan sömürü temelinde netlik kazanır, fakat sonuç itibariyle işçi sınıfı açısından değişen birşey olmayacaktır. Kavga aracı olarak üretimden gelen güç hızla siyasal nitelik kazanacaktır.

6- 15 yıldır süren haksız savaşın faturasını Kürtler açısından ağır ve geri düşülmez bedeller taşıyor. Toplumsal yapı da yaşamın sarsılma bir çok şeyi hızlandırılmış bir sürece iterek doğal seyrinin dışına çıkartmıştır. Bu nedenle yoksul köylülük dinamiğine dayalı gelişen ulusal hareket geleneksel toplumsal yapıyla arasındaki farklılığı izah etme olanağı bulunuyor, çatışmayla yaşayan ayrılıklar salt iktidar olma değerlendirme döngüsü içerisinde giderek ufkunu kaybetmeyle yüz yüze gelmiştir. 1992 'den

sonraki süreçte, kuzey hareketi yoksul köylülük dinamiğine ulusal hareketin geleneksel toplum dinamiğine dayalı gelişen güneyli hareketlerle çelişkilerinin çatışmayla sonuçlanması sorumsalının sonuçlarından önemlisi kuzey parçasındaki toplumsal hareketliliğin mevcut strateji kalıbına sığımıyor olmasındandır.

Ulusal örgütlenmeler macerasında tıkanmanın neden olduğu çatışmalar yaşanırken, toplumsal örgütlenmeler mecrasında ise tıkanmanın neden olduğu derin bir sesizlik başgöstermiştir. Örgütlenmede yaşanan tıkanmalar tersine toplumsal yaşamdaki değişim hareketliliği tasahurlar ötesinde bir gelişim gösteriyor. Ülkenin güney ve doğu parçalarında eveliyatı 1946'daki kısa Muhabad deneyime dayanan geleneksel (feodal)örgütlenme mantığı, parça sınırları içerisinde egemen devlete karşı "öl, öldür" esamesi ile sürüdüğü sürece ters giden birşey yok gibi göründü, ne zamanki 1991'den itibaren özelikle güney parçasında yaşanan gelişmeler ile geleneksel örgütlenme tarzı ile şekilenen ulusal güçler kendilerini uluslararası dengeler içerisinde siyasal mücadele yapma zorunluluğu ile yüzyüze kalmış gördükleri andan itibaren, pusulasız yelkensiz bir tekneye bindikleri anlaşıldı. Bu nedenle açığı gizlemenin tek çaresi yeniden kısır döngüye yakın durmamakta bulunuldu. Aynı gelişmeler, diğer parçalar içinde özelikle kuzey açısından geçicilik kazanmaya başladı. Kuzeyli ulusal hareketin çelik bir disiplin ile bağlı olduğu yoksul köylülük stratejisi yanı başındaki bu yakın gelişmeler karşısında ilgisizliği ne koruyabildi ne de gelişmelerden kendisini ileriye taşıyabilecek bir sonuç elde etti. Karşılıklı bu iki tıkanma noktası sonuçlarından halkın zarar göreceği çatışmalar doğdu.

Pazarlar arası bu gelişmeler ve gelişlemeler karşısında doğan çaresizlikten kaynaklanan iç çatışmalar yaşandı, yaşanmaya devam ediyor. Parçaların ayrı ayrı kendi içinde ise yaşadığı bunalım çok daha derindir; özelikle güneyde ulusal hareketlere güven tükenmiştir.

Kuzeyde son 15 yıllık süreç yeniden gellişen uluslaşma hareketi hedeflenen doyum noktasından çok çok uzağında tıkanmayla

rüzyüze geldi. Toplumsal canlılık, değişim tırendi beklenmedik ölçüde yanlış yaklaşımlar sonucu körertildi. 88'den 93'e kadarki beş yıllık hızlı süreçte yoksul köylülüğün yakalayabileceği tüm dinamiklerin hemen hepsi harekete geçtiği halde tıkanma yaşandı. Botanda köylü ayaklanmaları yaşandı, köylü ayaklanmaları Ağustos serhıldanlarıyla Diyarbakır'da cevabını kentlerde bulmaya başladığı andan itibaren yoksul köylülük bir tarz olarak tükenişe geçti.

Çünkü kırsal zeminde güçlenen ulusal hareketin yoksul köylü dinamiği bu bellirli aşamadan sonra itifak gücü arama ihtiyacı nüksetti. Bu ihtiyaca ne cevap verebilecek burjuva dinamik ne de işçi sınıfı dinamiği mevcuttu. Doğal olarak tıkanma başgösterdi. Yoksul köylülük dinamiği yerinden şekillenen mücadele stratejisinin kendiside ittifak gücü belirleme esnekliği yerine kendisini hepsini kapsayan nitelikte bir strateji olarak görme yanlışlığıda çabası. Ancak yinede işçi sınıfı yoksul köylülük dinamiği üzerinde şekilenen ulusal hareketin düştüğü daralma nedeniyle suçlama geliştirme hakının kendisinde görebilecek kadar emek sarfetmediği de ortadadır. Zira işçi sınıfı dinamiğinin geliştireceği şekilendireceği mücadele stratejisinin toplumsal mücadele erimine sahip olacağından uluslaşma mücadelesinde yaşanacak tıkanmaları ve çıkış yollarını önceden görme şansına sahiptir. Eğer işçi sınıfı dinamiğine dayalı stratejiler bunu yapamamış ise tıkanmanın nedenini kendisinde aramalıdır.

Ülktemiz komünist hareketinin öncel yaklaşımlarında Kürt halkının ayrı örgütlenme ayrı mücadele stratejisi yaklaşımları tiye olmakla sürekli kenidisine ulusallaşma mücadelesi sürecinde sorumluluk üstlenmekten uzak tuttu. Gelinen noktada toplumsal mücadele perspektifinin Ülkemizde anlamalı olmasının bir tek koşullu uluslaşma mücadelesi karşısında takındığı nemelazımcı tutumdan vazgeçmesidir.

Eğer nemelazımcı tavır aşılabilinirse; ulusal mücadele sürecinde yoksul köylülük dinamiğinin toplumsal mücadelede işçi sınıfının doğal itifak gücü olduğu anlaşıyacak ve komünistler

ulaşma sürecine yönelik yaklaşımları iyi niyet olmanın ötesi geçip gerçeklik kazanmış olacaktır. Süreç komünist harek açısından ulusal-sınıfsal mücadele perspektifinin kendi doğ dinamikleri üzerinde şekilenmesi için olması gereken olgunluk değerlendirilmedi; doğruyu görenlerin doğrusunda ısrar e memesi eksikliği vücut buldu. Ulusal-toplumsal mücadelen üzerinde çekileceği olguların Kürt ulusal mücadelesini tüm be liğiyle besleyen yoksul köylülük ve yeni yeni sınıf olma bilin edinen ülke işçi sınıfı gerçeğinde ısrar mücadelesinin önün açacaktı. Fakat bunda ısrarlı olma iddiasını öne sürenler ya kaça dövüşe yöneldiler ya da imkanları ortak kullanmaktan doğa tüzel haklarını görmeme zafiyetine düştüler. Ancak ulusal to lumsal mücadele dinamikleri nesnel koşullarda pratik ısrar o maksızın ülke gerçekliğinde somutlandı. Tüm cephelerden ge çekleştirilen daralmalara karşın kendini özgür besliğiyle ifad edebilme özlemi ikincil hedef durumuna getirilemedi. Devleti tüm şiddet kanalarını ipleterek yoğun süreçten geçilmesine rağ men yeniden sistemli asimilasyon projeleri devreye girdirilmey çalışılıyor ki bunun bir tek izahı var: ayrı statü.

İradi entegrasyon koşullarının egemen ulus eliyle yenide dayatılmaya çalışılışıldığı yeni bir süreç başlatılıyor. Yani T devleti cumhuriyet tarihinde 29 kezdir yeni asimilasyon progran uygulamaya çalışılacak üsktelik 29'cusunda Kürtlerin "kend bağımsız devletini sahip çıkmıyacağı" tezi işleterek başarı sağ lamaya çalışılacak.

Komünist hareketin kendi doğrularını topluma taşımasını koşularının en elverişli olduğu dönemdir bu, elinin tersi ile itile mez komünist hareketin bu yükü kaldırmaya artık takadı kal mayacaktır. Egemen devletin ulusal hareketlerin iflasını işleyere iddia kırılması yaratarak entegrasyon politikalarını devrey sokuyorlar. Buna karşılık komünistler ödenen bedellerin karşılık sız kalması eşyanın tabiatına aykırı olacaktır, deyip ulusalcı tez pratikle aşma fırsatını bulmuş oluyorlar. Ulusal mücadeled yaşanan tıkanıklığın perspektifteki daralmadan kaynak

anıyor,daralma toplumsal perspektifle, ulusal olanın toplumsal olan ile bütünleşmesi sonucu aşılabilecektir yaklaşımı somut ikircimsiz vurgular, pratik yaklaşımlar konularak mümkün hale getirilecektir.

7- Kürt ulusal hareketini ulusalaşma mücadelesi tarihi içerisinde ilk ulusallaşma kavgasını girişmiş bir hareketler silsilesi olduğu halde bugün tersine gönüllü halkların entegrasyon süreçlerinin başladığı tarih konjeküründen geçildiği bir döneme tekabül edebilecek en uzun uluslaşma kavgası taşıma özeliğine sahiptir. Yani gecikmiş bir uluslaşma sürecidir. Tüm bu gecikmenin nedenlerinin Kürtlerin kendisini bağlaması mümkün mü? Elbetteki hayır. Kürtlerin beceriksizliği tarih sürecinde ulusal birlik oluşturamamak ise, tarihin parçalara bölünmüş ve bölünmüşlüğe rağmen kendi benliğine ortak bir pazar olmaksızın koruyan belkide tek örneğini oluşturuyor olmasıdır. Ulusal mücadele süreci ulusun tüm katmanlarının ortak sorunudur. Bu nedenle ulusu oluşturan tüm katmanlının ortak sorumluluğunda gelişecek bir süreçtir. Ancak yine de mücadelenin seyrini belirleyen ideolojik aygıtın varlığı zorunludur. Ulusun hangi katmanı aktif belirleyici durumu alırsa ideolojik aygıtında belirlenmesinde ağırlıklı unsur olması kaçınılmazdır.

Ulusal birlik, ulusal-toplumsal mücadele süreçlerinin iç içe oluşu nedeniyle ulusal mücadeleyide belirleyen olmak isteyen ideolojik yaklaşımların tek tek kendi bünyelerinde somutluk sağlamaları ile önce yakın ittifaklar ardındanda ulusal bütünlük yani asgari özgürleşme ortak düsturu etrafında yakalanır.

Komünistler uluslaşma sürecinde aktif belirleyen olma hedefini toplumsal perspektif içinde gözetirler. Dolayısıyla toplumsal mücadele sürecinde öncünün doğruları hedef olandır. Ve detaylandırılmamış bir programdan ibarettir. Toplumun doğruları ise hedefe ulaşmada kalkış noktalarını oluşturur. Esas olan doğruların hedefi yakınlaştırıcı yönü bulunmaz ise mücadelenin gelişme şansı yoktur.

Toplumsal mücadelede mantıktan uzaklaşmadan hareket an-

cak, toplumun duygularını göz ardı etmeden mümkündür; çünk mücadele ruhu, dili denilen şey toplumsal heycanın ta kendisidi

8- Uluslararası süreç ulus-devlet tarihsel momentini belirli b doyum noktasında gönülü entegrasyon arifesine taşımıştır. Anca entegrasyon sürecine en yakın görülen Avrupa bile henüz star cesaret gösterip alanen başlatmış değil, AB'nin oluşumu se mayenin ihtiyaçları belirleyiciliğinde ekomomik boyutlar esasır dayalı entegrasyona dayandırılıyor. Ekonomik entegrasyon ta entegrasyon anlamına gelmez . Ancak entegrasyonun önünü aç bilecek ilk adımlardır. Ulusların entegrasyon süreci yine emel sermaye çelişkisi üzerinde şekilenecektir. Bugün AB ile tanı olunan entegrasyonun aslında ilk etapta sermayenin uluslarara cenahta ittifaklar kurması sürecidir. Doğal olarak emekçi sınıfl da entellektüel emek etrafında bütünleşerek kendi ittifaklarını b sürece paralel geliştirecektir.

Kürt uluslal toplumsal hareketi;

a- Ulusal mücadelesini sürdürüken kendi iç bütünlüğür oluşturacaktır.

b- İdeolojik netlikler esasına dayalı oluşacak ulusal bütünlü kendi sınıfsal karekterlerini daha belirgin hal alması için uzla maz çelişkiler üzerine vurgularını kitle nezdinde güçlendirm mücadelesinden geri durmayacaktır.

c- Uluslararası klik savaşlar dönemi kapanmıştır. Ulus bütünlüğü oluşturan ideolojik ayrılar başta ezen ulus idelojik a rılarından kendi ideolojik yaklaşımları doğrultusunda ittifakl geliştireceklerdir. Son kertede uluslaşmamücadelesine emek-se maye uzlaşmaz çelişkisi ulusal özgürlüğün karakterize damgası vuracaktır.

d- Parçalar; ülkenin her parçasında ayrı bir programatik per pektif doğrultusunda mücadele eden aynılar arasında bir bağ oluşturulması ihtiyacı kendisini dayatmıştır. Güney veya do komünist hareketlerin kuzey ile bağıntısının oluşturulması, Tü kiye veya Arap komünist hareketleriyle entegrasyonal bağ olu turmaktan önce gelir.

g- "Kitle mazlumiyeti" bir siyasal mücadele kavramı olarak k kulanan biz değiliz; kimisi adını koyarak bu kavram üzerinde ırtıştı ve tartıştıyor, kimisi zimmen tartışmanın konuluş tarzı ne lursa olsun şimdiden sonuçlarının toplumsal mücadele leyhine ararlı olacağını düşünüyoruz. Yani bir mücadele tarzı olarak kitle mazlumiyetinin" tartışmaya açılmış olması en basitinden evrimciler önüne bir başka seçenek sunmuş oluyor.

Daha baştan belirtmek gerekir. Burada tartışmaya çalıştığımız ey kesinlikle "legalite" arasında; ikisinden birinin sınırlarını aşnak değildir. Tersine ikisinin de sınırlarını açması gerektiğine nanıyoruz. "Kitle mazlumiyeti"nin bir mücadele tarzı olarak endisini ifade edebilmesinin gereğidir bu.

Devrimci hareketler devrim yoluna adım atarken devrim nücadelesiin besleneceği kitlenin anatomisini öncelikle irleleyerek, dışsal koşullarla da karşılaştırma sonucu bir mücadele arzı geliştirirler. Ekim devrimi öncesinde Rusya'nın kapitalizmi aşamadan toplumsal kurtuluşa sürüklenebileceği yaklaşımı yokul köylülüğün çarlık Rusya'sında egemen sınıf karşısında ezilnişliğinin sömürünün dayanılmaz bir hal aldığını dışsal koşullar açısından giderek çarlık Rusya'sının da kapılarını çalacak olan sıcak çatışmaların kaçınılmaz oluşu görülerek geliştirilen nücadele strateji yine Çin ve Küba örnekleri strateji sınırları kimi teferruat ayrılıklar açısından aynıdır. Devrim fiziksel olarak donanımın en azından egemen sınıf fiziksel donanıma yakın ölçülerde sağlanabileceği hesabı üzerine kitlelerin şiddet stratejilerine dayalı mücadele etmesinin zaferin yolunu açacağı düşünüldü ve zaferin birinci ayağı, yani devrim gerçekleştirilebilindi. Bir de Güney Afrika'da uygulanmış ve başarılı olmuş bir strateji varki, bütünüyle ne sınıf şiddeti stratejisi içerisinde ne de pasif direniş sınırları içerisinde değerlendirilebilinir. Sokakta özgürlük eşitlik melodilerinin çalınması beyaz ırk azınlık egemenliğini çileden çıkarmaya yetmiştir.

Tabi ki özgürlük ve eşitlik melodilerinin çalınması beyaz ırk azınlık melodilerinin çalınması sisteme saldırıydı, bu saldırıyı

geliştirmeye dönük gelişen şiddet ise stratejiyi korumadır. Yani özgürlük namlunun ucunda değil melodinin tınısı içerisinde başladı ve kazanıldı. Bir üçüncü mücadele stratejisi Hindistan'da Gandi ile özdeşen pasif direniş. Tabi ki bunların hepsi günümüz devrimci mücadelelerinin yaratabileceği eşsiz tarihi değerlerdir.

Devrimci mücadelede mutlak olan birşey var oda zaferdir strateji ise mutlak değil değişkindir. Dolayısıyla stratejiyi mutlaklaştıran bir düşünce sistematiğinin hiç bir zaman atılım gerçekleştirmeye zamanları olmayacaktır. Çünkü burada devrimci hareketin varlığı bir şekilde içinde kendisini topluma tanıtma şansı bulmuş imajı korumak üzerine gelişiyor. Bu yanlışa düşmemek için stratejinin değişkenliği, zaferin mutlak oluşu düsturuna uygun davranmak zorunludur.

Kürt halkı yaklaşık iki asra yakın bir zaman diliminde belli aralıklarala da olsa uluslaşma mücadelesini verdiği halde başarılı olunamıyor. Herhalde bu paradoksun nedeni Kürtlerin tarihinin çinin altına tükürmesi olmasa gerek . Talihsiz gidişatın durudurulmasının bir tek yolu talebin haklılığını doğrudan ifade edebilecek bir stratejinin geliştirlmesidir. Bu stratejiyi mevcutlar dışında işçi sınıfı öncülüğünde geliştirilmesi mümkün olan "kitle mazlumiyeti" stratejisinin ta kendisidir.

a- Kitle mazlumiyeti bir mücadele stratejisi olarak emek ürünü olan teknolojik gelişme hükmeden egemen sınıfların toplumsal muhalefet güçlerine karşı uzayı dahi manevra alanı olarak kullanabilecek kadar geniş olanaklara sahip iken müfreze gurup-larla savaş taktiği geliştirme stratejisi "gök tanrı"lara yerden ok fırlatmak kadar beyhude bir çabadır. Müfreze savaşı yerine kent yaşamından beslenen ezilen toplusal dinamiklerin yalın ayak mücadelesini geliştirmesini sağlaması üzerinde yoğunlaşan bir strateji ,

b- Entelektüel emeğin mücadele stratejisine dahil zorunlu bir görevdir. Bu hem teknolojik toplumsal mücadelenin dayanağı haline gelmesini sağlaması için hemde ulusal-sınıfsal mücadelede özeliklede ülkemiz özgün koşulları göz önünde

ılundurulsa aydınlanma talebinin mümükün olan en kısa zamda ırşılarması için gereklidir. Komünist hareket uzun mücadele imiyle yol almak gibi bir zorunlulukla yüzyüze olduğu bu ireçte bugünden geleceğe yatırım yapmak zorundadır.

c- Kitle mazlumiyeti mücadele staratejisinin üretim içerisinde ayınlaşmasıyla gerçek anlamını kazanacaktır. Meslekten devmcilik yerini üretim süreci içerisinde kendisini kanıtlamış topımsal mücadeleyi özümsemiş kadro tipine yönelmek, geleceğe ihip çıktığımızın vurgusu içindir.

d- Havuz tarzı örgütlenmeyle yürümek hem egemen sınıfın ıldırıları direnç göstermeyi başarmış oluruz, hem de havuzdan ekirdek yapının dar örgütünü oluşturma olanağı doğmuş olur. 'ani komünistler hangi toplumsal koşullarda örgütlenirlerse örütlensinler, uzlaşmaz sınıfsal çelişkilerden dolayı toplumsal ıücadelenin güvenlik sorunu vardır. İşte, çözüm, örgütlenme ürecinin niteliğini toplumsal doğrularla bütünleştirmiş dar ekirdek örgütlemeleriyle mümkündür.

d1- Kitle taleplerine cevap veren yakın öngörüler üzerine omutlaştırılmış geniş ilişki ağı

d2- Kitle ilişkilerinin süretli mücadele ve üretkenlik sürecine ahil etmek için somut hedef somut iş,

d3- Dar çekirdek örgütlenmesinin kitle ile ilişkisini kuran öprülerin oluşturulması

d4- Kitle ile ilişkilerinin oluşmasını sağlayacak köprülerin areketli birer mekanizma oluşu zorunludur.

e- Talepler meşru ise tarzın yasal ya da yasadışı şekilde ayatılmasının anlamı yoktur. Meşru talebin talep edilmeside neşru olur. Mekanizma nereye kurulursa kurulsun izleyeceği trateji meşruluk zeminine oturmak zorundadır.

f- Toplumsal örgütlenmelerde bölgesel gettolar önemli bir orun olarak vardır. Farklı kültürler taşıyan gettoların toplumsal rgütlülüğün bütünlüğü içerisine alınabilmesi, toplumsal örgütülüğün dışardan çoğunluk kültürün eliyle taşınan tarzda saklıdır. Gettolar kendi başına dar bir örgütlülüğü içerir, çoğunluk eliyle

taşınan tarzda, dar örgütlenmelerini aşan nüvelerin kendilerini kültürel intiharını içermiyorsa katılımı bir elden sağlarlar. Fakat yine gözetilmesi gereken bir sorun vadır, gettolar toplumsal örgütlenmenin asli sahiplerinn çoğunluk kültür kesiti olduğu düşüncesinden vazgeçmemiş değildir, yanaşık durur.

Sonuç olarak; ulusal sınıfsal mücadele perspektifinin yaşam da vücut bulması ancak iddianın olması gerektiği biçimiyle konulmasıyla mümükündür. Ulusal sınıfsal mücadelenin bütünlüklü ele alınması toplumsal sorunların hangi koşullarda ulusal sorun ile öncelikli olduğunu kavramamızı sağlayacaktır. Bu ulusal ölçülerde hükümetlerin teşhirlerinden çok daha zor ve karmaşık bir sorundur. Komünistler ulusal sorun karşısında mücadelenin toplumsal niteliklerinden sapma olmadan ulusal toplumsal sorunsalının iç içeliğini kavrayarak yol alamak zorundadır. İki yönlü bir iradelemyele netleşme yakalanabilir; 1-örgütsel tarz, 2 ideolojik program ve söylemi.

1- Örgütsel tarz; toplumun ivedi sorunu başa alacak biçimde bir örgütsel kişilik kadro yapısı oluşturularak, üretim ilişkileri içerisinde geniş açılımlı ittifaklarada yer verildiği aktif, sürekli bir eylem yönelişinin yatacağı değerlerin bilinciyle yönelmesi

2- İdeolojik program ve söylemi; irdelemenin önemli aşamasıdır. Komünist hareket ulusal soruna yapacağı müdahalelerin toplumsal sorunun çözümüne ilişkin yapılması zorunlu iş olduğunun bilinciyle davrandıkları ölçüde ulusal sorunun toplumsal sorunun içinde bir sorun olduğunu kabulenmiş ve kabullenilmiş olacaktır. Komünistlerin ulusal sorunda atacakları her adım toplumsal sorunun çözümü yakınlaştırmış olmanın bilinciyle ideolojik programda somutluk acil sorunların çözümü üzerinden şekillenmelidir.

Yaşanmış deneyimler, ulusların iradri müdahaleleriyle entegrasyonunun mümükün olmadığını kanıtlamıştır. Entegrasyon uluslaşma sürecinin doyuma ulaşması evresidir. Burjuva toplumun yaşam biçimi uluslaşma tarihsel evre olarak yaşanılıp aşıldığı ölçülerde gönüllü kaçınılmaz entegrasyon sağlanmış

olacaktır. Komünistler kendi uluslaşma süreçlerini tamamlayamamış halkalara uluslaşma sürecinin tamamlanması için işçi sınıfı perspektifini egemen kılarak öncülük ederken gecikmiş uluslaşma sürecinin tuzlanmasını sağlamış olurlar.

Dolayısıyla ulusal-toplumsal mücadele süreçerinin iç içe geçtiği durumlarda ideolojik programın iki ana ekseni olması zorunludur.

1- Kimlik sorununda hiç bir ikircimli yaklaşıma yer vermeden kendinden yaklaşım göstermek,

2- Ulusal sorunun çözümünde atılacak kurumlaşma adımları "devletlü" olmanın dışında olmalıdır. Toplumsal kurumlar yaratılmalı ve ulusal kurumlar ihtiyacı toplumsal olana emdirilmelidir. Program söylemi somut ve sınırları çizilmiş ve disipline edilmiş olmalıdır.

Sonuç itibariyle çok şey yapmaya çalışmıyoruz. Sadece başaşağı kurulmuş bir mücadele perspektifinin doğrularından hareketle kendi ayakları üzerine oturtmaya çalışıyoruz.

www.arsivakurdi.org

KÜRT SOLU tartışıyor

Elinizdeki kitap, esas olarak Kürt Marksistleri'nin 2000'li yılları hangi programatik yaklaşımla karşılayacaklarını tartışan bir kitaptır. Konuya ilişkin farklı görüşler, bir ana eksen etrafında, makaleler halinde sunulmakta ve kitap, böyle bir çalışma için kaleme alınmış bu makalelerin toplamından oluşmaktadır. Yazı sahipleri çok geniş bir yelpazeden, çok değişik kalkış noktalarından oluşan kimseler değildir; deyim yerindeyse, 'birlikte yürüyenler'in, yürürken tartışmaları söz konusudur. Bu yönüyle, besbelli ki; Kürt solunun her rengini içeren bir araştırma/tartışma değil, 'Kuzey Mezopotamya'da komünist duruşu savunanların düşünce yoğunlaşması söz konusudur. Bu, bir ana eksenden çok fazla savrulmuş, bu yönüyle de işlevsel olmayabilecek bir tartışmanın yerine özellikle tercih edilmiştir.

www.alsvakfi.org